

Stadsfullmäktiges
i
Karlstad
Handlingar
år
1914

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

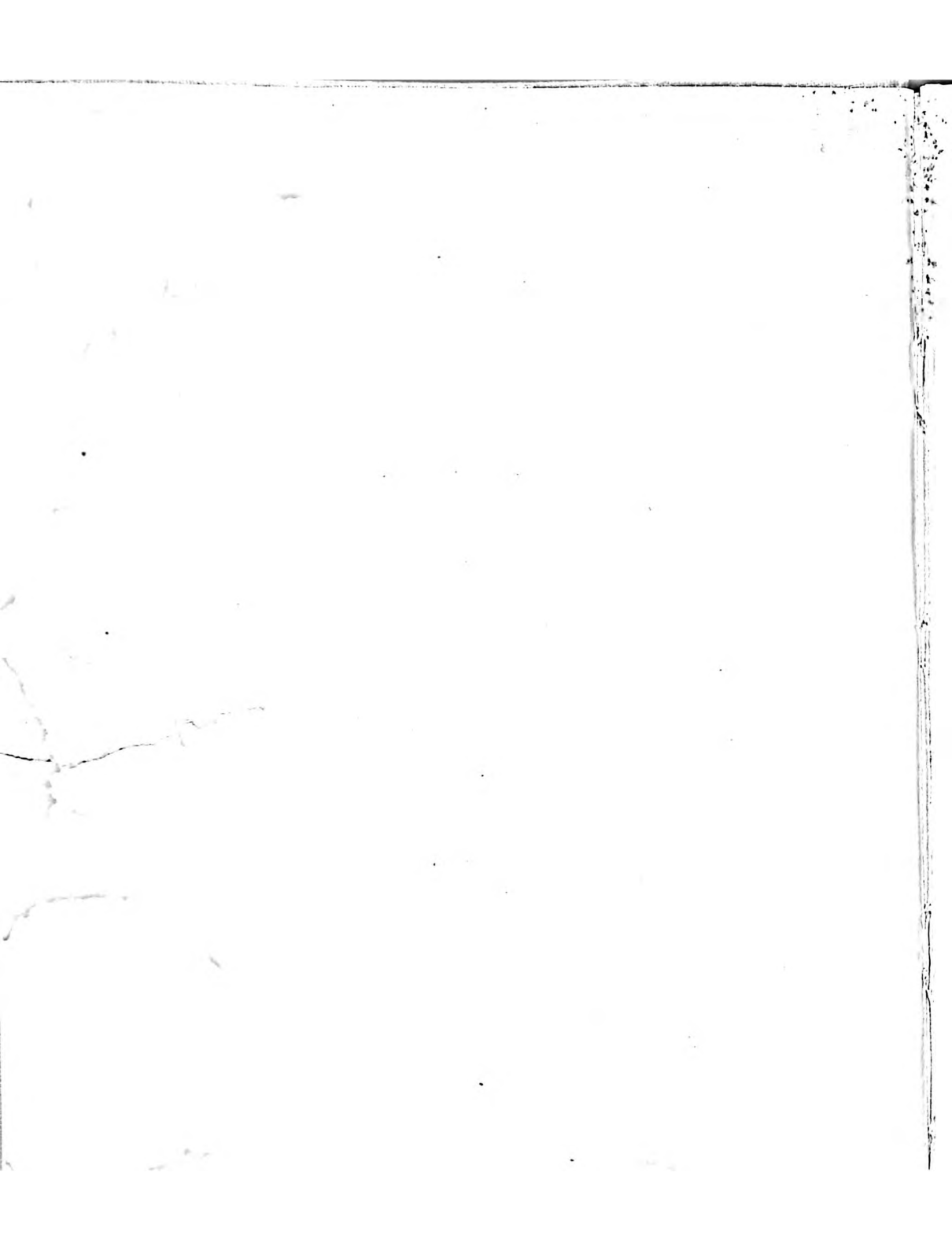
Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass "små" ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

KARLSTADS KOMMUN
KOMMUNARKIVET

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar

för år 1914.

	Ser. B:		Ser. A:	
	§	Dag för beslut	N o	Sida
A.				
Allmänna läroverket, inbjudan till stadsfullmäktige att bese den nya tillbyggnaden till	49	19/2	—	—
Allmänna läroverkets byggnadsfond				
avsägelse av uppdrag såsom fullmäktiges delegerad i	15	15/1	—	—
val av sådan delegerad	38	19/2	—	—
revisionsberättelse ang.	89	22/5	6	21
Arbetsbrist, ang. anslag för igångsättande av arbeten till lindrande av	122	3/9	10	8
	124	3/9	10	13
Arbetsföretag inom staden, uppgift till statens arbetslöshetskommission ang.	123	3/9	10	11
Arbetslöshets- och hjälpkommitté för staden				
ang. utseende av ledamöter och suppleanter i	119	3/9	10	4
» anslag till kommitténs verksamhet	174	19/11	13	21
Arbetsstugan, ang. anslag till	168	19/11	13	2
Avkortning av restutskylder	136	17/9	11	11
Avloppsledning, ang. utarbetande av förslag till fullständiga sådana för stadsdelen Klara... ..	111	18/6	9	53
se ock: Vatten- och avloppsledning.				
B.				
Badhusstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	65	16/4	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Barnhemmet, ang. anslag till	176	19/11	13	27
Barnkrubborna, ang. anslag till	169	19/11	13	7
Beredningsutskottet				
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	14	15/1	—	—
val av ledamöter och suppleanter i	9	2/1	—	—
Bergerska donationsfonden, ang. fördelning av räntan å .	222	30/12	17	14
Brandchef				
val av	79	25/4	3	14
förklaring i anledning av besvär hos K. befhdde över				
valet	108	18/6	9	41
	109	18/6	9	46
förklaring i anledning av besvär hos K. Maj:t över				
K. Befhdes beslut i ärendet	203	17/12	15	50
ang. förordnande av brandchef till dess laga kraft-				
vunnet val föreläge	110	18/6	9	49
Brandkåren, ang. inköp av hästar för	70	16/4	4	7
Brandordningen				
anmälan ang. K. Befhdes fastställelse av ändringar i	67	16/4	—	—
förklaring i anledning av besvär över fastställelsen .	107	18/6	9	29
anmälan att Kungl. Maj:t ogillat fastställelsen	194	17/12	—	—
Brandstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice				
ordförande i	14	15/1	—	—
Brandväsendet, redogörelse för under år 1913	57	19/3	—	—
Brobyggnad över pråmkanalen, ang. anslag till byggande av	23	15/1	1	9
Bron över västra älvgrenen, underdånig skrivelse ang. un-				
derhållet av	35	19/2	—	—
Bron över östra älvgrenen, ang. reparationsarbeten å ...	191	8/12	14	2
Brännvin				
ang. enhetliga restriktioner inom länet för detaljhan-				
del med	41	19/2	2	16
ang. ordnandet av detaljhandeln med inom staden				
under år 1915	59	19/3	3	2
ang. övertagande av samma detaljhandel	125	8/9	10	16
se ock: Kommitté.				
Bränsle, se Livsmedelskommission.				
Byggnader, stadens, ang. reparationsarbeten å	221	30/12	17	10
Byggnadsnämnden, anmälan ang. val av ordförande och				
vice ordförande	30	19/2	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
D.				
Drätselkammaren				
anhållan om entledigande från ledamotskap i . . .	163	19/11	—	—
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	14	15/1	—	—
» » K. Befhdes fastställelse å tillägg till				
reglementet för	67	16/4	—	—
förklaring i anledning av besvär över fastställelsen .	107	18/6	9	29
anmälan att Kungl. Maj:t ogillat fastställelsen	194	17/12	—	—
Donationsjord, stadens,				
Kungl. Maj:ts brev ang. rätt för staden att sälja så-				
dan inom kvarteret Udden samt bestämmelser rö-				
rande fondering av försäljningsmedlen	55	19/3	—	—
anmälan ang. av K. Befhde utsedd ledamot i nämnden				
för fondens förvaltning	66	16/4	—	—
Kungl. Maj:ts brev ang. rätt för staden att genom				
byte avhända sig sådan jord	144	15/10	—	—
Donationsjordskommittén, redogörelse för verksamheten				
under år 1913	32	19/2	—	—
Drottninggatan, ang. planteringar å	69	16/4	4	1
E.				
Egnabemskommittén, redogörelse för verksamheten under				
år 1913	32	19/2	—	—
Elektrisk belysning, ang. anordnande av på vägen till				
Västerstrand	100	18/6	9	9
Elektrisk kraft,				
ang. leverans av till området Strand	90	22/5	6	21
» » » » Normalns Elektr. Aktiebolag .	92	22/5	6	27
Elektrisk ljusledning, ang. framdragande av till Klaravik	218	30/12	17	1
Elementarläroverket för flickor				
ang. anslag till inredning i nya skolbyggnaden	48	19/3	2	58
» » » ordnande av gårdsplanen vid nya				
skolbyggnaden	106	18/6	9	24
» » » skolans uppehållande under år 1915	210	17/12	15	66
» » » undervisning i huslig ekonomi	210	17/12	15	66
» höjning av terminsavgifterna	46	19/2	2	54
	208	17/13	15	61
Epidemisjukhuset, ang. vård därstädes av sjuka från lä-				
nets landsbygd	104	18/6	9	19

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
F.				
Fastighetsköp för stadens räkning, ang. inköp av en kolgård i Tornestad m. fl. fastigheter	113	18/6	9	62
Finansplanekommittén, redogörelse för verksamheten under år 1913	32	19/2	—	—
Folkskolebyggnaden å Herrhagen				
ang. anskaffande av inventarier till	45	19/2	2	35
» inredande av vinden i	45	19/2	2	35
Folkskolestyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	14	16/1	—	—
Fraktgodsexpedition vid Karlstads östra järnvägsstation, ang. framställning om inrättande av fristående sådan	140	17/9	11	24
Frälsningsarmén, ang. anslag till slummens sommarkoloni	105	18/6	9	21
Föreläsningsskolan, se stadsbiblioteket och föreläsningsskolan				
Föreningen Soldaternas vännar i Värmland, ang. försäljning av tomt till	182	19/11	13	40
G.				
Gasledning till egnahemstomter i kvarteret Kilen, ang. framdragande av	158	15/10	12	73
Gasverket				
ang. indrivning av dess fordran hos källarmästaren Fr. Odén	60	19/3	3	3
ang. uppförande av ångpanneskorsten vid	157	15/10	12	71
Gatuarbeten under år 1915, ang. anslag till	204	17/12	15	50
Generalförslag till utgifts- och inkomststat för år 1915 .	224	20/12	16	1
H.				
Hamnstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	14	15/1	—	—
Hamnväsendet, berättelse ang.	83	22/5	7	1
Historia över Karlstad under de femtio åren närmast före stadens brand, ang. anslag till utgivande av	175	19/11	13	24
Hyresbidrag till änkan Hilma Andersson, ang. anslag till	135	17/9	11	8

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
I.				
Idrottsföreningarna Kamraterna och Göta, ang. anslag till Inkorporeringskommittén, framställning ang. befrielse från kommittéuppgiften m. m.	47	19/2	2	56
Inventeringsman för under fattigvårdsstyrelsens vård stående egendom, avsägelse av uppdrag såsom val av	138	17/9	11	13
	31	19/2	—	—
	31	19/2	—	—
J.				
Järnväg i Övre Älvdalen motion ang. uppvakning för civilministern för framhållande av stadens önskemål beträffande en ifrågasatt sådan	185	19/11	—	—
beslut ang. uppvakning samt val av deputerade ...	190	3/12	14	1
K.				
Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, val av ombud vid bolagsstämmor med	85	22/5	6	34
Klarälvens östra gren, ang. anslag för regleringsarbeten i Kommittén för avgivande av förslag till sprithandelsordnande inom länet	191	8/12	14	2
återremiss av avgivet förslag	41	19/2	2	16
anmälan från övriga orter inom länet ang. nytt val av kommitterade	97	18/6	—	—
	117	8/9	—	—
Kommittén för behandling av frågan om avskrivning av på bevillningspliktig fastighet här i staden vilande grundskatt				
avsägelse av ledamotskap i	96	18/6	—	—
val av ledamot i	131	17/9	11	1
Kronouppbördskontoret, ang. anslag till biträde å	178	19/11	13	32
L.				
Lambergsskogen, ang. fridlysning av m. m.	173	19/11	13	18
Landshövdingen Gerh. Dyrssen, beslut ang. uppvakning för	29	19/2	—	—
Landsvägar, stadens, ang. underhåll å	181	19/11	13	38

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Livsmedelskommissionen, stadens, ang. anslag åt för inköp av bränsle till reglerande av vedprisen	121	$\frac{8}{9}$	10	7
Lyshållningen, allmänna, bestämmelser ang.....	99	$\frac{18}{6}$	9	1
M.				
Mantalslängd, ang. arvode för upprättande av	180	$\frac{19}{11}$	13	36
Mantalspenningar, ang. befrielse från erläggande av	223	$\frac{30}{12}$	17	15
Materialgårdskommittén, berättelse ang. verksamheten under år 1913	54	$\frac{19}{3}$	—	—
Mellqvistska slöjdstipendiet				
ang. rätt till ombyte av slöjdkurs	73	$\frac{16}{4}$	4	14
» anstånd med lyftande av	93	$\frac{22}{6}$	6	33
» utdelning av.....	132	$\frac{17}{9}$	11	1
Mellqvistska studiestipendiet, ang. utdelning av.....	74	$\frac{16}{4}$	4	15
Minnesskriften vid stadsfullmäktiges femtioårsfest, framförande av Arvika stadsfullmäktiges tack för erhållande av	16	$\frac{15}{1}$	—	—
Mudderelevatoren vid hamnen, ang. anslag till reparation å	206	$\frac{17}{12}$	15	58
N.				
Nederlagsmagasinet söder om tullhuset, ang. inläggande av betongolv i	102	$\frac{18}{6}$	9	15
Nykterhetsanslaget, ang. fördelning av.....	151	$\frac{15}{10}$	12	34
O.				
Ordningsstadgande för Karlstad, yttrande över ifrågasatt sådant ang. skyldighet för hotellvärdar m. fl. att anmäla resande.....	202	$\frac{17}{12}$	15	48
P.				
Pension, ang. förhöjd sådan åt f. folkskolläraren E. G. Ferm	44	$\frac{19}{2}$	2	32
Pensionering av stadens lärarekår, förslag ang.....	39	$\frac{19}{2}$	2	4
Pensioneringskommittén				
avsägelse av ledamotskap i	15	$\frac{15}{1}$	—	—
redogörelse för verksamheten under år 1913	32	$\frac{19}{2}$	—	—
val av ledamöter och suppleanter i	38	$\frac{19}{2}$	2	2

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Pensionsfonden, bestämmelser ang. uppbörden av grundavgifter för	156	15/10	12	69
Pensionsnämnderna				
anmälan ang. obehörighet att vara ledamot i.....	10	2/1	—	—
bestämmelser ang. tjänstgöringstiden i.....	19	15/1	—	—
val av ledamöter och suppleanter i	18	15/1		
ang. arvode till ordförandena och traktamenten till ledamöterna.....	38	19/2		
Pensionstillägg för år 1914, ang. kostnaderna för.....	179	19/11	13	33
Polisbevakning av vägen mellan Sjtullen och Hammarö färja, ang. anslag till	146	16/10	—	—
Polisärenden, magistratens redogörelse för oförutsedda utgifter i.....	101	18/6	9	13
	59	19/3	3	1
R.				
Reparationsverkstad vid slipen, ang. anslag till	137	17/9	11	11
Revisionsberättelser ang. stadens styrelser och delegationers räkenskaper.....	201	17/12	15	1
Romstavägen, förklaring över hos K. Befhde gjord framställning om åläggande för staden att iståndsätta ..	86	22/5	6	8
Rusdrycksförsäljningen, ang. skrivelse till Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder till inskränkning i.....	205	17/12	15	55
Rådhuset, ang. ändringsarbeten i norra flygeln och gårdsbyggnaden	61	19/3	3	6
Röstlängd vid riksdagsmannaval, ang. arvode för upprättande av	180	19/11	13	36
S.				
Sakrevisor för granskning av stadens räkenskaper, anhållan om entledigande såsom.....	164	19/11	—	—
Saluhallen				
ang. anordnande av gräsmattor m. m. utanför.....	69	16/4	4	1
» anslag till transformator för elektriska värmeledningsnätet	177	19/11	13	30
Samlingssal här i staden				
ang. utredning av frågan om anskaffande av större sådan ..	139	17/9	11	21

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
val av ledamöter och suppleanter i kommitté för sådan utredning	148	15/10	12	1
Scoutkåren, ang. anslag till lokal för	24	15/1	1	19
Sinnessjukavdelningen vid försörjningsinrättningen, berättelse ang. inspektion av	34	19/2	—	—
Sjöförklaringar, förslag å sakkunniga att biträda Rådhusrätten vid	200	17/12	—	—
Skollovskolonier, ang. anslag till Karlstads förening för anordnande av	154	15/10	12	59
Slakthuskommittéens redogörelse för kommittéuppdraget	149	15/10	12	2
Slipen vid hamnen, ang. anslag till förhållningsanordning vid	207	17/12	15	60
se ock: Reparationsverkstad.				
Småskolehus å Norrstrand				
ang. uppförande av (ärendet återförvisat)	45	19/2	2	35
» bestämmande av plats för och densamma utfyllande	112	18/6	9	58
» tilläggsanslag för platsens utfyllande	171	19/11	13	15
Sotning inom fastigheterna i Västerstrand, bestämmelser ang.	153	15/10	12	55
Spritförsäljningsbolaget				
revisionsberättelse ang.	88	22/5	6	20
val av revisor jämte suppleant	217	30/12	17	1
Spritförsäljningsbolagets fond för allmännyttiga ändamål, revisionsberättelse ang.	88	22/5	6	20
se ock: Nykterhetsanslaget.				
Sprithandelns ordnande, se Brännvin, Kommitté.				
Spårvägskommittén, redogörelse för verksamheten under år 1914	32	19/2	—	—
Stadsarkitekten, ang. fastställelse av taxa för	21	15/1	1	6
Stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten ang. anslag till	134	17/9	11	7
anmälan ang. val av ordförande i styrelsen för	170	19/11	13	11
val av suppleanter i styrelsen för	30	19/2	—	—
lottnings mellan suppleanterna i styrelsen för	38	19/2	2	1
ang. ändring i stadgarna för	53	19/8	—	—
ang. ändring i stadgarna för	22	15/1	1	8
Stadsfiskalen, ang. ålderstillägg och semesterrätt för	183	19/11	13	46
Stadsfullmäktige				
förteckning å	1	2/1	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
val av ordförande i	4	2/1	—	—
» » vice ordförande i	7	2/1	—	—
ang. tillsättande av sekreterare hos	8	2/1	—	—
stadsfullmäktiges tack till den avgående sekreteraren	25	15/1	—	—
anmälan ang. antagande av sekreterare	28	19/2	—	—
Stadsplan				
ang. fastställelse av för viss del av kvarteret Udden	33	19/2	—	—
förklaring över besvär rörande ändring av för de s.				
k. Sjötullägorna m. m	152	15/10	12	50
anmälan att fastställelse vägrats å förslag till för				
visst område av Herrhagen vid Lambergstjärnet . . .	195	17/12	—	—
ang. ändring av för kvarteret Hyttan	20	15/1	1	2
» » » » stadsdelarna Viken och Berget	133	11/9	11	2
Statsbidraget till skolorna, ang. rätt för drätselverket att				
förskottera viss del av	219	30/12	17	6
Stora torget, ang. planteringar å	69	16/4	4	1
T.				
Taxeringsnämnderna, prövning av behörighet att vara le-				
damot av	11	2/1	—	—
Tekniska afton- och söndagsskolan, ang. anslag till . . .	150	15/10	12	24
Terminsavgifterna vid flickskolan, ang. höjning av	46	19/2	2	54
Tuberkelsjuka från Karlstad, ang. inköp av mark för upp-	208	17/12	15	61
förande av sommarsanatorium för	220	30/12	17	8
Tuberkuloskommittén, redogörelse för verksamheten under				
år 1913	54	19/3	—	—
U.				
Understöd				
ang. fortsatt sådant till änkan Anna Svensson	72	16/4	4	11
» utbetalande av åt behövande familjer till i krigs				
tjänst inkallade värnpliktige	120	3/9	10	5
Utgifts- och inkomststat, se Generalförslag.				
V.				
Val, allmänna	198	17/12	—	—
	199	17/12	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Valdistrikt för val till riksdagens andra kammare, yttrande i anledning av gjord framställning om stadens uppdelande i....	167	19/11	13	1
Vatten- och avloppsledningar				
ang. framdragande av i Muraregatan	42	19/2	2	26
» » » i Älvgatan och kvarteret Udden	103	18/6	9	16
» storleken av för fastigheten N:o 4 i kvarteret Hagastrand	147	15/10	—	—
Vattenavgifterna för länslasarettet, ang. höjning av	40	19/2	2	13
Vattenkastare				
ang. anordnande av i Kvarnbergsgatan	43	19/2	2	30
» » » inom Sandbäcken	71	16/4	4	10
Vattenlednings- och belysningsstyrelsen				
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	14	15/1	—	—
anhållan att icke ifrågakomma vid val till ledamöter i	165	19/11	—	—
Vattenlednings- och belysningsverken				
berättelse ang. verksamheten under år 1913	84	22/5	8	1
ang. avskrivning å inventarier m. m.	172	19/11	13	18
» felräkningspenningar åt kamreraren och löneförhöjning åt bokhållaren ..	209	17/19	15	63
Vin och öl, yttrande ang. utskänkning av	155	15/10	12	64
Väg till bron över Klarälven till Örsholmen, ang. anslag till	87	23/5	6	12
Vägen från Rudsgatan till Älvkullen, ang. underhåll å..	91	22/5	6	25
Vägen från Våxnäsbäcken till Knappstad, se Romstadsvägen.				
Väggur i stadsfullmäktiges samlingssal, ang. anslag för uppsättande av	159	15/10	12	74
Värnpliktige, se Understöd.				
Ä.				
Änkedrottningens fränfalle, svar å kondoleanstelegram i anledning av	6	2/1	—	—
Ö.				
Öl och vin, yttrande ang. utskänkning av	155	15/10	12	64

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 2 Januari.

N:o 1.

Föredragningslista:

1:o) Val av ordförande för år 1914;	1 januari 1916 (efter Herrar af Geijersstam, Clarholm och Gelin;
2:o) Val av vice ordförande för år 1914;	5:o) Val av två suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den
3:o) Tillsättning av sekreterare för år 1914;	1 januari 1916 (efter Herrar Swensén och Lindh).
4:o) Val av tre ledamöter i Beredningsutskottet för tiden till den	
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 2 Januari 1914.

§ 1.

Det skulle här till en början antecknas, att enligt behörigen förrättade val hade att under år 1914 såsom stadsfullmäktige tjänstgöra:

Herrar Rektorn A. Dahlman, vice Häradsbövdingen Sven av Geijersslam, Ingeniören A. Svanbom, Kaptenen H. Ziegler, Gårdägaren K. J. Swensén, Lektorn V. Vendel, Överstelöjtnanten C. O. Ahlmark, Lasarettsläkaren P. Clarholm, Tillsyningsläraren E. V. Gelin, Landsfiskalen J. Noréus, Buntmakaren J. E. Johansson, Handlanden W. Welin, Godsexpeditören J. A. Håkansson, Verkmästaren S. Florell, Andre Stadsläkaren H. Severin, Apotekaren S. Gullström, Byggmästaren C. J. Magnusson, Handlanden Karl Fr. Arne, Handlanden Alfr. Nyberg, Fabrikören Axel Svensson, Plåtslagaren O. W. Karlsson, Läroverksadjunkten A. Zachrisson, Boktryckaren Emil Ankers, Översångläraren N. Fr. Lindh, Läroverksadjunkten Aug. Bergh, Rosshandlaren Josef Löfberg, Folkskollärarinnan Fröken Anna Ljungkvist, Smeden A. R. Södergren, Plåtslagaren Olof Eriksson, Förste Stadsläkaren H. Süderbaum, Bankdirektören T. Osterman, Byggmästaren Olof Wästlund, Fru Gerda Hellberg, Fabrikören R. Ternqvist, Filaren V. E. Viktorin samt Distriktslantmätaren Sten Ström.

§ 2.

Sammanträdet öppnades av Stadsfullmäktiges äldste ledamot Herr Dahlman.

§ 3.

Vid förrättat upprop befunnos Herrar Ziegler och Arne, på grund av sjukdom, från sammanträdet frånvarande, och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 4.

Härefter företogs med slutna sedlar val av ordförande för stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs härtill Herr Rektorn A. Dahlman.

§ 5.

Att jemte Herr Ordföranden måndagen den 5 innevarande januari kl. 2 e. m. å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Gullström och Nyberg.

§ 6.

Herr Ordföranden anmälde, att följande svarstelegram ingått å stadsfullmäktiges den 30 december nästlidna år med anledning av Hennes Maj:t Änkedrottningens frånfälle till Hans Maj:t Konungen avlåtna telegram:

“Rektor Dahlman, Karlstad.

På nådigst befallning får jag framföra Hans Maj:t Konungens varma tack för vänligt deltagande.

BECK-FRIIS.
Kabinettskammarherre.“

§ 7.

Vid häruppå med slutna sedlar förrättat val av vice ordförande för Stadsfullmäktige för innevarande år utsågs härtill Herr Kaptenen H. Ziegler.

§ 8.

Uppdrogo Stadsfullmäktige åt Herrar Ordföranden, vice Ordföranden och Ordföranden i Beredningsutskottet att utse och antaga sekreterare hos Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet för innevarande år.

§ 9.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade särskilda val utsågos:

1:o) Till ledamöter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1916 Herrar Sven af Geijersstam, P. Clarholm och E. V. Gelin; och

2:o) till suppleanter i Beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1916 Herrar K. J. Swensén och N. Fr. Lindh.

Och bestämde Stadsfullmäktige, att de nu utsedda suppleanterna i Beredningsutskottet äfvensom de kvarvarande skulle tjänstgöra i samma ordning som under nästföregående år.

§ 10.

Från Ordföranden i Pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt hade till Stadsfullmäktige inkommit följande skrivelse:

Till Herr Ordföranden i Karlstads Stadsfullmäktige.

Härmed tillåter jag mig värdsamt anmäla, att Snickaren K. P. Larsson, vilken af Karlstads Stadsfullmäktige valts till suppleant i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt, icke är inom kommunen boende.

Karlstad den 31 Dec. 1913.

FRANS R. M. SVENSSON.

Ordf. i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige att val av suppleant i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt efter Herr K. P. Larsson skulle förrättas vid Fullmäktiges nästa sammanträde.

Tillika bestämdes, att det till detta sammanträde utsatta val av suppleant i pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt efter Herr Petrus Lindkvist skulle uppskjutas till nästa sammanträde samt att då jämväl skulle genom lottning avgöras, vilka ledamöter och suppleanter i stadens pensionsnämnder, som skulle avgå med utgången av år 1915.

§ 11.

Från Ordföranden i taxeringsnämnden för stadens tredje taxeringsdistrikt hade till Stadsfullmäktige inkommit en så lydande skrivelse:

Till Herr Ordföranden i Karlstads Stadsfullmäktige.

Härmed tillåter jag mig värdsamt anmäla, att Grosshandl. Fritz Olsson, hvilken af Karlstads Stadsfullmäktige valts till suppleant i stadens 3:e taxeringsnämnds distrikt, icke är inom kommunen boende.

Karlstad den 31 Dec. 1913.

FRANS R. M. SVENSSON.

Ordf. i stadens 3:e taxeringsnämnds distrikt.

På förslag av Beredningsutskottet beslöto Stadsfullmäktige, att då Grosshandlaren Fritz Olsson vore valbar till suppleant i taxeringsnämnden, den ingivna skrivelsen ej skulle till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

Justerat den 5 Januari 1914.

AXEL DAHLMAN.

ALFR. NYBERG. S. GULLSTRÖM.

Offentligen uppläst den 8 januari 1914; betyger

Å tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 15 Januari.

N:o 2.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av en suppleant i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt (efter Herr K. P. Larsson); 3:o) Val av en suppleant i pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt (efter Herr Petrus Lindkvist); 4:o) Beredningsutskottets utlåtande över Byggnadsnämndens förslag till viss ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden; 5:o) D:o d:o över Byggnadsnämndens förslag till taxa för stadsarkitekten här i staden;	6:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning angående ändring i stadgarne för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten; 7:o) D:o d:o över Herr Emil Ankers motion om verkställande av utredning angående anläggning av en ny bro över prämkkanalen här i staden; 8:o) D:o d:o över Herr Överste-löjtnanten M. Tisells av Herr V. Vendel som motion upptagna framställning om upplåtande av lokal för scoutkårens behov.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 Januari 1914.

§ 12.

Vid upprop befunnos Herrar vice ordföranden och Gullström, på grund av sjukdom, Noréus, Bergh och Södergren, på grund av bortovaro från sladen, samt Johansson hindrad av affärsgöromål, från sammanträdet frånvarande; Och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 13.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 19 dennes kl. 1,30 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Svensson och Zachrison.

§ 14.

Föredrogos och lades till handlingarne följande till Stadsfullmäktige expedierade protokollsutdrag rörande val av funktionärer inom nedannämnda styrelser och delegationer, nämligen:

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.

§ 2.

Vid häruppå företagna val av ordförande och vice ordförande inom Utskottet för innevarande år utsågos till Ordförande Herr vice Häradshövdingen Sven af Geijersstam och till vice Ordförande Herr Kaptenen H. Ziegler.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER. .

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 januari 1914.

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande

för drätselkammaren för innevarande år herr lektorn V. Vendel samt till vice ordförande för samma tid herr ingenjören A. Svanbom.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 14 januari 1914.*

§ 1.

Vid med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos: till ordförande i hamnstyrelsen för innevarande år herr överstelöjtnanten C. O. Ahlmark och till vice ordförande herr handlanden C. F. Berg.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 7 januari 1914.

§ 1.

S. d. Sammanträdet öppnades av Herr Gullström, varefter företogs val av ordförande och vice ordförande för innevarande år.

Valen, som förrättades med slutna sedlar, utföllo sålunda, att till ordförande utsågs Herr Apotekaren S. Gullström och till vice ordförande Herr Fabrikören K. A. Falk, vardera med fem röster av sex avgivna.

Protokollsutdrag över valet skulle tillställas Stadsfullmäktige.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 5 januari 1914.*

§ 1.

Styrelsen valde till ordförande för innevarande år kaptenen m. m. Reinhold Huss samt till vice ordförande för samma tid fabrikören G. A. Falk; och skulle underrättelse härom meddelas Stadsfullmäktige genom utdrag af detta protokoll.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

*Utdrag ur protokoll vid sammanträde med
Karlstads Folkskolestyrelse den 5 januari 1914.*

§ 1.

Till Folkskolestyrelsens ordförande för år 1914 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Rådmannen Erik Lundblad.

§ 2.

Till Folkskolestyrelsens vice ordförande för år 1914 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Läroverksadjunkten August Bergh.

In fidem:
BROR A. LARSON.

§ 15.

Föredrogs följande till Stadsfullmäktige inkomna skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På grund av förestående avflyttning från staden får jag härmed avsäga mig uppdragen dels såsom Fullmäktiges delegerad i förvaltningen av allmänna läroverkets byggnadsfond och dels såsom ledamot i Kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt arbetare.

Karlstad den 15 januari 1914.

IVAN FR. REGNER.

De sålunda gjorda avsägelserna godkändes av Stadsfullmäktige; Och bestämdes tillika, att härav föranledda val av en delegerad i förvaltningen av allmänna läroverkets byggnadsfond samt av en ledamot i Pensioneringskommittén skulle förrättas vid Stadsfullmäktiges nästa sammanträde.

§ 16.

Föredrogs och lades till handlingarne följande från Stadsfullmäktige i Arvika inkomna skrivelse med därvid fogat protokollsutdrag:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt erhållet uppdrag får undertecknad härmed framföra till Eder Arvika Stadsfullmäktiges tack för den erhållna minnesskriften över "Karlstads Stadsfullmäktiges verksamhet och stadens utveckling under de sista 50 åren".

Högaktningsfullt

Å Arvika Stadsfullmäktiges vägnar:

J. M. ANDRÉN, dess sekreterare.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med Arvika Stadsfullmäktige å dess sessionsrum den
17 December 1913.*

§ 4.

Företoddes elt av Karlstads Stadsfullmäktige till Arvika Stadsfullmäktige överlämnat tryckt och illustrerat exemplar av ett av Rektor Axel Dahlman i Karlstad den 10/1 d. å. hållet föredrag om "Karlstads Stadsfullmäktiges verksamhet och stadens utveckling under de sista 50 åren", samt uppdrogs åt sekreteraren att till Karlstads Stadsfullmäktige framföra Stadsfullmäktiges tack därför.

Rätt utdraget, betygar

J. M. ANDREN.

S.-F:s Sekreterare.

§ 17.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A) *Till Beredningsutskottet:*

Magistratens redovisning för 1913 års anslag till oförutsedda utgifter i polis-ärenden.

B) *Till Hälsovårdsnämnden:*

Drätselkammarens framställning om anslag för ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel- och gårdsbyggnader.

§ 18.

Vid härpå förrättade val utsågos:

1:o) Till suppleant efter Herr K. P. Larsson i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt Herr Bokhållaren Otto Pettersson, samt

2:o) till suppleant efter Herr Petrus Lindkvist i pensionsnämnden tör stadens tredje pensionsdistrikt Herr Muraren H. B. Sjögren.

§ 19.

Bestämdes genom lottning, att följande ledamöter och suppleanter i stadens pensionsnämnder skulle avgå vid utgången av år 1915, nämligen

I pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt:

Av ledamöterna: Förste Stadsläkaren H. Söderbaum och Fru Terese Skarin;

Efter särskilda propositioner jäulikt Herr Karlssons yrkande samt å bifall till Beredningsutskottets förslag beslöto Stadsfullmäktige bifalla, vad Beredningsutskottet i detta ärende hemställt.

§ 25.

Under erinran, att Stadsfullmäktiges sekreterare på grund av förestående avflyttning från staden komme att med detta sammanträde avgå från sin befattning såsom sekreterare hos Fullmäktige, framförde Herr Ordföranden Stadsfullmäktiges tack till sekreteraren för det skickliga och samvetsgranna arbete han under utövändet av sin nämnda befattning utfört.

Som ovan.

In fidem;
IVAN FR. REGNER.

Justerat den 19 Januari 1914.

AXEL DAHLMAN.

AXEL SVENSSON. ALBIN ZACHRISON.

Offentligen uppläst den 19 januari 1914; betygar

å tjänstens vägnar:
IVAN FR. REGNER.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 Februari.

N:o 3.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av tre suppleanter i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt; 3:o) Val av en delegerad för Stadsfullmäktige i förvaltningen av allmänna lärovärkets byggnadsfond (efter landskamreraren Ivan Fr. Regner); 4:o) Val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt av i stadens tjänst anställda arbetare (efter landskamreraren Ivan Fr. Regner); 5:o) Beredningsutskottets utlåtande över folkskolestyrelsens framställning angående pensionering av lärarekåren vid stadens folkskolor m. m.; 6:o) D:o D:o över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning rörande höjning av priset å vatten, som från vattenverket levereras till härvarande länslasarett;	7:o) D:o D:o över vederbörande kommitterades förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden; 8:o) D:o D:o över åtskilliga gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata; 9:o) D:o D:o över A. J. Ells med fleres av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om anordnande av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan; 10:o) D:o D:o över förre folkskolläraren E. G. Ferms av Herr C. J. Magnusson som motion upptagna framställning om förhöjd pension; 11:o) D:o D:o över folkskolestyrelsens framställning angående dels inredande av vinden i folkskolebyggnaden å Herrhagen samt

anskaffande av inventarier m. m. till de nya lärossalarna därstädes, dels ock uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro;

12:o) D:o D:o över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning angående höjning af terminsavgifterna vid lärovärdet;

13:o) D:o D:o över Idrottsföreningarna Kamraternas och Götas av

Herr A. Zachrisson som motion upptagna framställning om anslag till underhåll av en skridskobana här i staden;

14:o) D:o D:o över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om anslag till inredning i den nya flickskolebyggnaden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 februari 1914.

§ 26.

Vid upprop befunnos Herrar Ahlmark och Ankers på grund av hortovaro från staden samt Fröken Ljungkvist på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av Stadsfullmäktige.

§ 27.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 24 innevarande februari justera dagens protokoll utsågos Herrar Lindh och Bergh.

§ 28.

Herr ordföranden anmälde, att han jämte Herrar vice ordföranden och ordföranden i beredningsutskottet antagit undertecknad Stenius, andre länsnotarie, till sekreterare hos stadsfullmäktige för tiden från och med den 1 innevarande månad till årets slut.

§ 29.

Till protokollet antecknades, att stadsfullmäktige å enskilt sammanträde den 17 i denna månad beslutit att genom en deputation, bestående av Herrar ordföranden, vice ordföranden samt ordförandena i beredningsutskottet och drätselkammaren uppvakta Landshövdingen m. m. Gerh. Dyrssen å dennes sextioårsdag den 18 i denna månad.

§ 30.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige inkomna protokollsutdrag rörande val av funktionärer inom vissa av stadens styrelser och delegationer, nämligen:

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 14 Januari 1914.

§ 2.

Företogs val af ordförande och vice ordförande i Nämnden för innevarande år;

Och utsågos därvid
till *ordförande*: Herr Rådmannen R. Rhodin; samt
till *vice ordförande*: Herr Sysslomannen A. W. Adde;
därom Magistraten och Stadsfullmäktige skulle meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet.
Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt den 7 januari 1914.

§ 1.

Till ordförande och föreståndare för föreläsningssanstalten valdes läroverksadjunkten Aug. Bergh.

In fidem:
G. A. GUSTAFSSON.

§ 31.

Till stadsfullmäktige hade ingivits en så lydande skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Till följe med min tjänst sammanhängande trägna göromål just vid den tid då inventeringen af under Fattigvårdsstyrelsens vård stående egendom bör ske, får jag härmed anhålla att varda befriad från uppdraget som inventerings- och besiktningsman för nämnde styrelse.

Karlstad den 17 Febr. 1914.

J. MÆCHEL.

Stadsfullmäktige beslöto att med godkännande av den gjorda avsägelsen omedelbart företaga val till ersättare i den sålunda avgångnes ställe; och utsågo stadsfullmäktige till inventerings- och besiktningsman av under fattigvårdsstyrelsens vård stående egendom i kamreraren Mæchels ställe direktören Hjalmar Nerman.

§ 32.

Föredrogos och lades till handlingarna följande berättelser från av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer angående deras verksamhet under år 1913, nämligen:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Donationsjordskommittén har under år 1913 icke haft något sammanträde, emedan den icke haft något ärende att behandla.

Karlstad den 24 januari 1914.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén har under år 1913 icke kunnat något uträtta, emedan kommittén fortfarande avvaktar fastställelse af planen för egnahemskvarteren vid Djäknefältet.

Karlstad den 24 januari 1914.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Finansplanekommittén har under år 1913 icke haft något sammanträde. Först i December 1913 mottog kommittén från Drätselkammaren i December 1910 begärda uppgifter för åren 1912 — 1916, utan hvilka någon finansplan icke kunnat upprättas.

Karlstad den 24 januari 1914.

Å kommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

Härmed får jag vördsamt meddela att den af Stadsfullmäktige tillsatta Spårvägskomitén under förlidet år haft ett enda sammanträde, hvarvid beslöts genom särskild delegerad företaga en reviderad utredning rörande möjligheten af och kostnaden för den ifrågasatta anläggningen, innefattande jämväl utredning af den minskning i kostnaden för stadens gatuarbeten utefter de gator, där spårvägen skulle komma att framgå, som skulle blifva en följd af spårvägsföretagets utförande.

Karlstad den 14 februari 1914.

HUGO ZIEGLER,
Ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den av Stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare får angående sin verksamhet under nästlidna år meddela följande.

Kommittén har vid flera under året hållna sammanträden förehaft till behandling frågan om stadens anslutning till Svenska städers pensionskassa, och har kommittén jämväl låtit verkställa utredning angående beloppet av de pensionsavgifter, som skulle för vederbörande befattningshavare erläggas, därest staden anslöte sig till nämnda kassa.

På kommitténs föranstaltande har ock under året hållits ett gemensamt sammanträde mellan kommitterade samt ledamöter av stadens Magistrat ävensom av stadens styrelser och delegationer, därvid nämnda fråga varit föremål för överläggning.

Något avgörande beslut i frågan från kommitténs sida har emellertid under året ej kunnat fattas.

Kommittén hade därjämte under året avgivit infortrade yttranden i en del hos Stadsfullmäktige väckta, särskilda pensioneringsfrågor.

Karlstad den 20 januari 1914.

Å kommittérades vägnar:

AXEL DAHLMAN.

Ivan Fr. Regner.

§ 33.

Föredrogs till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 19 december 1913 till Konungens befallningshavande i länet angående ändring i och tillägg till stadsplanen för Karlstad m. m., varigenom meddelats, bland annat, att Kungl. Maj:t fastställt av Stadsfullmäktige den 20 februari 1913 fattade beslut dels angående ny stadsplan och tomtindelning för de utefter Klarälven belägna fyra tomterna i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla ävensom för det område, som vore beläget mellan kvarteret Udden och klapphuset å Sandgrund, allt i enlighet med en av stadsbyggmästaren Carl Crispin upprättad karta jämte beskrivning, dels ock i fråga om särskilda bestämmelser med avseende å byggnadstomternas användande inom ifrågavarande områden; och beslöts, att berörda avskrift jämte därvid fogade till ärendet hörande karta och beskrivning skulle överlämnas till byggnadsnämnden för kännedom.

§ 34.

Föredrogs och lades till handlingarna följande från Kungl. Medicinalstyrelsen

till Stadsfullmäktige överlämnade berättelse angående förrättad inspektion av sinnessjukavdelningen vid Karlstads försörjningsinrättning:

Berättelse till Kungl. Medicinalstyrelsen över av undertecknad den 1 november 1913 förrättad inspektion av sinnessjukavdelningen vid Karlstads Försörjningsinrättning. Närvarande 1:ste stadsläkaren J. H. Söderbaum.

Å den inne i staden belägna försörjningsinrättningens tomt har en ny sinnessjukpaviljong blivit uppförd, vilken öppnades under år 1910, varvid härvarande gamla cellbyggnader upphörde att användas. Såsom framgår av bifogade ritningar över den nya sinnessjukpaviljongen består denna, som är försedd med centraluppvärmning och elektrisk belysning, av två våningar (förutom källarvåningen med pannrum, värmekammare o. d.). De båda våningarna, av vilka den nedre användes för kvinnor och den övre för män, äro fullständigt symmetriska. Vardera innehåller en större dagrumskorridor (3.6×11.6 m.), tvenne sovrum (vardera 3.7×5.2) med mellanliggande sköterskerum, ett tvätt- och badrum, ett tekök och ett förrådsrum (till samtliga lokaler utom den sistnämnda med ingång från dagrummet) samt en tvärgående, smalare korridor (av 2.1 m:s bredd) med ingång till tre enkelrum, upptagande byggnadens ena gavel, vartill komma tvenne med WC försedda klosettrum, ett invid vardera korridoren. Lokalerna äro ändamålsenligt anordnade i förhållande till varandra, och gjorde de ett snyggt och proper intryck. Den stora dagrumskorridoren har en rumsliknande inredning med bord, stolar och krukväxter samt golvet belagt med linoleum, vilket senare även är fallet med sovrummen och korridoren utanför enkelrummen, medan dessa liksom badrum, tekök och klosetter hava asfaltbeläggning. Fönstren hava överallt moderna tapplåsanordningar och kan ventilation vid behov ske genom deras övre rutor, vilkas öppnande utöver en viss grad förhindras genom en enkel, mekanisk anordning. Till paviljongen hör en bakom byggnaden belägen promenadgård, som är inhägnad med plank, då den gränsar direkt till järnvägen. Denna promenadgård användes för de manliga patienterna, medan de kvinnliga, som det kunna, få komma ut på den öppna planen framför paviljongen.

Denna är beräknad för 18 platser, 9 i vardera våningen. Å båda könsidorna fanns emellertid vid mitt besök en rätt betydande överbeläggning, i det att antalet vårdade härvid uppgick till 14 å kvinnsidan, (där de för 3 avsedda sovrummen voro belagda med vardera 5 patienter och det ena enkelrummet med 2) samt 12 å manssidan (där sovrummen voro belagda med 4 patienter, varjämte en patient — en idiot — här nattetid låg å lilla korridoren). Då sov-

rummen hava en ytvidd av allenast cirka $19\frac{1}{4}$ kvadratmeter, fanns här sålunda å kvinnosidan ej fullt 4 kvadratmeter per säng, medan motsvarande siffra å manssidan var i det närmaste 5 kvadratmeter, motsvarande alltså vad som anses såsom en minimifordran å anstalt av detta slag.

Å kvinnosidan vistades 10 av patienterna å dagrummet (vilket med sin över 40 kv.-m:s ytvidd har gott utrymme för detta antal), därav ett flertal voro sysselsatta med lagningar och stickning; av de övriga kvinnliga patienterna voro två sängliggande, därav en av epilepsi lidande och en nyinsjuknad, medan en behandlades med långbad och en (Anna Nilsson) var isolerad på grund av osnygghet och förstörelselusta; denna senare var anmäld till hospital. På manssidan voro tvenne hallucinerande patienter (av vilka särskilt den ene betraktades som mycket opålitlig, då han hyste mot en medpatient riktade förföljelseudéer) isolerade i var sitt enkelrum, medan 3 voro sängliggande å sovrummen, nämligen en epileptiker, en tabeliker med gastriska kriser och suicidala tendenser samt en äldre man, som led av svindel och epileptiforma anfall samt hade ett mycket kinkigt humör. De två sistnämnda, vilka ju snarare äro att betrakta som nervsjuka än i egentlig mening sinnessjuka, hade också tidigare vårdats å inrättningens allmänna sjukavdelning, men måst hitflyttas på grund av den noggrannare övervakning, varav de visat sig vara i behov. Vid inspektionslillfället funnos icke några alkoholister intagna å sinnessjukavdelningen, men enligt vad intagningsjournalen utvisade, hade här under årets lopp vårdats ett tiotal deliranter, därav ett par mer än en gång.

Intagning å avdelningen brukar ske på ett enkelt läkarbetyg, i de fall, där intagning genom polis äger rum, i förening med en enkel polisremiss utan särskild rapport. Några intagningshandlingar, innehållande upplysningar om sjukdomssymptomen, förekomma alltså icke här, lika litet som å flertalet övriga kommunala sinnessjukavdelningar i landet. Det meddelades mig att man för den skull sökte inhämta dylika upplysningar av anhöriga till de sjuka vid deras besök hos dessa eller ock genom fattigvårdstillsyningsmannen.

Om de sjukas tillstånd efter inkomsten å avdelningen föras anteckningar av översköterskan. Förutom denna (som fått sin utbildning vid Kristinehamns hospital) utgöres härvarande personal av tre sköterskor, därav två tjänstgöra på dagen, en å vardera könssidan, medan den tredje i tur och ordning har natttjänstgöring. Som synes är personalen uteslutande kvinnlig samt i förhållande till antalet vårdade den minsta möjliga. Givetvis skulle det vara en fördel om personalen ökades med en manlig vårdare som, förutom att inomhus biträda vid skötseln av manssidans mera opålitliga patienter, borde hava uppsikt med de manliga patienter, som i någon mån kunde sysselsättas med arbete utomhus.

Emellertid är Karlstad stad värd allt erkännande för den förträffliga sinnessjukpaviljong den skaffat sig.

ALFRED PETRÉN.

§ 35.

Herr Ordföranden anmälde, att till Kungl. Maj:ts avlåtit underdånig skrivelse i fråga om upphörande av hittills gällande bestämmelser rörande underhållet av västra bron här i sladen på sätt framginge av följande nu föredragna avskrift av berörda skrivelse:

Till Konungen.

De af hertig Carl den 5 mars 1584 för staden Karlstad utfärdade privilegier innehålla bland annat följande bestämmelser:

“Wij haffve och desslikest bevilliat och befallat, att två broer med menige Mans tillhiälp ulhi heele Wärmelandh skole byggias och läggias öffuer Elffuen i Carlstad, den ene östan öfver Elffuen, den andre västan och hvarit Sysslet tager sin broo och hygger och sedan dee eengång bygde äro, skall Staden een Brolått tilläggias, den der alltjdh så wäl som Landet, deras brodeel skole hålla färdige och vidh macht“.

Sedan äldre tider tillbaka har på grund häraf den öfver Klarälfvens västra gren vid Karlstad befintliga bron underhållits till elfva toftedelar af Jösse, Nordmarks, Gillbergs och Näs härader samt till en toftedel af Karlstads stad.

Såvidt af tillgängliga handlingar kunnat inhämtas, har i början på 1840-talet, efter det, fråga väckts om uppförande af en ny bro i stället för den då befintliga, genom insamling af de brohållningsskyldige inom nämnda härad bildats en fond för detta ändamål;

Af protokoll vid sammanträde med de brohållningsskyldige inför Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län den 14 december 1841 framgår nämneligen, att de brohållningsskyldiga inom berörda härader efter inhämtande, att hemmanstalen utgjorde inom Nordmarks härad 206 $\frac{11}{24}$, inom Näs härad 598 $\frac{11}{2}$, inom Gillbergs härad 174 $\frac{11}{12}$ och inom Jösse härad 177 $\frac{1}{2}$ eller tillsammans 1,157 $\frac{19}{24}$ mantal, beslutit att från och med 1842 6 Rdr Banko skulle årligen af hvarje mantal under fyra års tid för den ifrågasatta nya brobyggnaden uttaxeras. Af tillgängliga räkenskaper angående ifrågavarande brobyggnadsmedel från Södersysslets och Västersysslets fögderier lärer emellertid framgå, att 8 Rdr Banko uttaxerats af hvarje hemman. Något beslut om ändring af uttaxeringen från 6 till 8 Rdr Banko per hemman har emellertid icke kunnat återfinnas. Enligt kronofogdarnes redovisningar hafva emellertid influtit allenast 24,193 Rdr 25 skillingar 5 runstycken Banko, såsom framgår af ett vid sammanträde med de brohållningsskyldige inför Eders Maj:ts Befallningshafvande i länet den 17 december 1846 fördt protokoll, hvilket jämväl upplyser, att ombud för staden Karlstad,

som icke deltagit i sammanskottet till berörda fond, förklarar, att staden, då brobyggnaden komme att företagas ville tillskjuta $\frac{1}{12}$ af hela den från landet influtna summan med derå upplupna räntor.

I och för eftersyn, underhåll och vård af ofvan nämnda bro samt förvaltning af nyss berörda inom häradena samlade fond har sedermera bildats en direktion benämnd "Carlstad Vestra Brobyggnads Direktion", för hvilken Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län den 30 december 1872 fastställt reglemente.

Beloppet af ofvan nämnda under berörda direktions förvaltning stående fond uppgick den 31 december 1913 till 95,365 kronor 6 öre.

Under äldre tider var endast ena landfästet till ifrågavarande bro beläget inom staden Karlstad, men sedan, efter det Karlstad år 1865 till största delen afbrunnit, staden utvidgats och omreglerats har bron i sin helhet kommit att ligga inom stadens planlagda område, som äfven i administrativt och öfriga afseenden genom nådigt bref den 22 Juni 1870 förenats med staden.

Någon ombyggnad af bron har efter bildandet af ofvan omförmälda fond icke kommit till stånd.

Emellertid hafva under årens lopp, särskilt efter tillkomsten af 1891 års väglag skiljaktiga meningar gjort sig gällande mellan staden och de brohållningsskyldige häradena angående förpliktelsen för häradena att fortfarande underhålla bron och rätten till brokassan, utan att dock de försök, som gjorts att genom myndigheters beslut vinna ett afgörande i saken hittills ledt till något resultat.

Efter underhandlingar med de brohållningsskyldige häradena och staden Karlstad har emellertid nu, sedan å kommunalstämma inom alla socknar för detta ändamål befullmäktigats särskilda ombud, mellan staden och häradena träffats en öfverenskommelse, hvarigenom staden Karlstad öfvertager ensam för framtiden all byggnads- och underhållsskyldighet af Karlstads västra bro och befriar häradena från dem nu åliggande skyldighet att till elfva tolfte delar bygga och underhålla samma bro mot det att till staden med äganderätt öfverlämnas hälften af ofvan berörda kassa.

De öfriga bestämmelser, som därvid fästats framgå närmare af själfva öfverenskommelsen, som godkänts såväl af häradena genom dess utsedda ombud som äfven af stadsfullmäktige i Karlstad genom beslut den 20 november 1913.

Äfven vederbörande vägstämmor inom häradena hafva i och för öfverenskommelsens åstadkommande utsett ombud, hvilka också i hvad vägstämmorna kan angå godkänt densamma liksom äfven öfverenskommelsen blifvit tillstyrkt af Karlstads västra Brobyggnadsdirektion.

Enär emellertid nu omhandlade förpliktelser för ofvannämnda härad att deltaga i byggnads- och underhållsskyldigheten af Karlstads västra bro är grundad på

de af hertig Carl för Karlstad år 1584 utfärdade privilegier, torde det för häradenas befriande från denna skyldighet och staden Karlstads öfvertagande af densamma vara nödigt, att dessa privilegier härutinnan i vederbörlig ordning upphävas.

Med afseende härå återopas hvad som af Kungl. kammarkollegium och justitiekanslersemetet anförts i ärende angående underhållet för framtiden af den s. k. Långebron öfver Helgeån vid Kristianstad, hvarom nådig proposition n:r 37 af Eders Kungl. Maj:t aflåtits till 1905 års riksdag.

Beträffande villkoren för upphäfvandet af ifrågavarande privilegium torde några bestämmelser icke behöfva meddelas utöfver hvad ofvan nämnda öfverenskommelse innehåller.

På grund af hvad sålunda anförts och jämlikt hvad som stadgats i mom. 2 af förut berörda öfverenskommelse få härmed staden Karlstad och de brobyggnadsskyldige häradena i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte till riksdagen göra framställning samt äfven för egen del besluta, att den genom hertig Carls, sedermera Konung Carl den nionde, den 15 mars 1584 för staden Karlstad utfärdade privilegiebref staden tillförsäkrade frihet från viss andel i byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande västra bron i Karlstad och den på nämnda privilegiebref grundade förpliktelsen för Näs, Gillbergs, Nordmarks och Jösse härad att bygga och underhålla bron till samma del skall på grund af den förut återopade öfverenskommelsen med däri stadgade villkor upphöra.

Det anhålles slutligen att ärendet måtte behandlas sålunda, att nådig proposition i ämnet kan aflåtas till innevarande års riksdag.

Karlstad den 11 Februari 1914.

Underdånigst:

För staden Karlstad

Stadsfullmäktiges ordförande.

För Näs härad

För Gillbergs härad

För Nordmarks härad

För Jösse härad

samtliga jämlikt bemyndigande vid vägstämmor och kommunalstämmor.

Och beslöts, att avskriften skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom.

§ 36.

Herr ordföranden anmälde, att drätselkammaren, jämlikt beslut i ämnet den 19 januari 1914, till Herr ordföranden överlämnat följande till kammaren ingångna skrivelser:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Stockholms stads statistiska kontor har härmed äran erkänna mottagandet af Eder nedan angifna gåfva och anhåller att få aflägga förbindligaste tacksägelse för den därigenom vunna värdefulla tillökningen i Kontorets bibliotek.

Stockholms stads statistiska kontor den 16 december 1913.

STEN S. LEIJONHUFVUD,
bibliotekarie.

Stadsfullmäktige beslöto, att berörda skrivelse skulle läggas till handlingarna.

§ 37.

Följande ärenden remitterades för yttrandes avgivande:

A) *Till beredningsutskottet:*

Magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid av två år från och med den 1 januari 1915;

B) *Till hamnstyrelsen, styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Kommitténs för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling m. fl. områden framställning om befrielse från kommittéuppdraget m. m.;

C) *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Fru Anna Svenssons framställning angående fortsatt understöd ur stadskassan. Det antecknades att vid remissen av här ovan angivna ärende angående Fru Svenssons framställning om understöd, Herr Löfberg förklarade, att han upptog samma framställning som sin motion.

§ 38.

Vid härefter företagna särskilda val utsågos:

1:o) I kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjante samt av i stadens tjänst anställda arbetare;

till ledamot: nuvarande 1:e suppleanten i kommittén apotekaren S. Gullström;
till 1:e suppleant: nuvarande 2:a suppleanten lasaretsläkaren Per Clarholm;
till 2:e suppleant: nuvarande 3:e suppleanten godsexpeditören J. A. Håkansson; samt
till 3:e suppleant: fru Gerda Hellberg;
2:o) Till supplanter i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsning-
anstalt, att i nedan nämnd ordning inträda i tjänstgöring:
plåtslagaren Olof Eriksson,
läroverksadjunkten K. J. Westman, och
doktorinnan Fanny Welinder;
3:o) Till delegerad för stadsfullmäktige i förvaltningen av allmänna läro-
verkets byggnadsfond,
ingenjören A. Svanbom.

§ 39.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort följande framställning an-
gående pensionering av lärarekåren vid stadens folkskolor:

Se Serien A. N:o 2; sid. 2.

Uti detta ärende hade infortrade yttranden avgivits

dels av den av Stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén, som avgivit
följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 11.

dels av drätselkammaren, som utlåtitt sig sålunda:

Se Serien A. N:o 2; sid. 12;

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var av följande lydelse;

Se Serien A. N:o 2; sid. 13.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Zachrison bifall till bered-
ningsutskottets förslag med det tillägg, att, därest under tiden innan pensionerings-
förslaget bleve av fullmäktige slutligen prövat, någon lärare eller lärarinna av-
ginge från sin tjänst, frågan om tilläggspension från stadens sida skulle i varje
särskilt fall av fullmäktige upptagas till prövning och avgörande, på sätt förut ägt
rum, samt att det pensionsförslag, som fullmäktige framdeles komme att godkänna,
skulle omfatta även de lärare eller lärarinnor som avgått från sina respektive
tjänster under den tid folkskolestyrelsens ifrågavarande pensionsförslag legat vi-
lande hos fullmäktige.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad Herr Zachrison sålunda föreslagit.

§ 40.

I fråga om höjning av priset på vatten, som från vattenverket levererades

till härvarande länslasarett hade styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 2; sid. 13.

Uppå remiss hade drätselkammaren häröver avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 14.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 2; sid. 16.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 41.

Hos stadsfullmäktige hade vederbörande kommitterade gjort följande framställning angående nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden:

Se Serien A. N:o 2; sid. 16.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 24.

Beredningsutskottet, som därefter hörts i ärendet, hade däröver avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 25.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats *dels* av Herr Gullström bifall till drätselkammarens hemställan, *dels ock* av Herr af Geijersstam att beredningsutskottets förslag måtte godkännas, beslöto stadsfullmäktige att med bifall till Herr Gullströms yrkande godkänna drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

§ 42.

Hos stadsfullmäktige hade åtskilliga gårdägare inom stadsdelen Berget gjort följande av Herr Gelin som motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata:

Se Serien A. N:o 2; sid. 26.

Över denna framställning hade styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken ävensom drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit avstyrkande utlåtanden, varande beredningsutskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 29.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Gelin, att stadsfullmäktige måtte, med avslag å framställningen i övrigt, återremittera ärendet i vad det avsåge iståndsättande av Muraregatans norra del och framdragande där av vatten- och avloppsledningar, till vederbörande delegationer för allt av dessa återupptagas

till förnyad behandling, efter det väckt fråga om förändrad stadsplan för Berget blivit slutligen avgjord.

Vad Herr Gelin sålunda hemställt, blev af stadsfullmäktige bifallet.

§ 43.

Angående anordnande av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan hade A. J. Ell med flere gjort följande av Herr Gelin som motion upplagna framställning:

Se Serien A. N:o 2; sid. 30.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits:

dels av styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 30.

dels av drätselkammaren, som utlåtitt sig sålunda:

Se Serien A. N:o 2; sid. 31.

dels ock av beredningsutskottet vars utlåtande var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 31.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats av Herr Gelin, att stadsfullmäktige måtte, med vidhållande av beslutet om inrättande av vattenkastare vid Älvdalsgatan, anordna en vattenkastare på den därför i framställningen ifrågasatta platsen, beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 44.

Hos stadsfullmäktige hade förre folkskolläraren E. G. Ferm gjort följande framställning om förhöjd pension, vilken av Herr Magnusson upptagits såsom motion:

Se Serien A. N:o 2; sid. 32.

Häröver hade avgivits infordrade yttranden

dels av den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén, så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 33.

dels följande av drätselkammaren:

Se Serien A. N:o 2; sid. 33.

dels ock av beredningsutskottet, som utlåtitt sig sålunda:

Se Serien A. N:o 2; sid. 34.

Under överläggningen i ämnet yrkades *dels* av Herr Magnusson, att den till Ferm utgående pensionen måtte höjas med hälften av det begärda beloppet, eller sålunda med 125 kronor per år, att utgå av tillgängliga medel, *dels ock* av Herr Löfberg, att ifrågavarande framställning icke måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Efter det Herr Ordföranden på framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å bifall till beredningsutskottets förslag funnit propositionen

å bifall till sistberörda förslag vara med övervägande ja antagen, men votering begärts, bestämdes först, efter omröstning med 17 röster mot 16, som avgavos till förmån för Herr Magnussons yrkande, att Herr Löfbergs yrkande skulle i huvudvoteringen ställas såsom kontraposition mot beredningsutskottets förslag, varefter Stadsfullmäktige, efter omröstning, med 27 röster mot 6 beslöt bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda förslag.

§ 45.

Angående dels inredande av vinden i folkskolebyggnaden å Herrhagen samt anskaffande av inventarier med mera till nya lärosalar därstädes, dels ock uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro hade folkskolestyrelsen gjort följande framställning hos stadsfullmäktige:

Se Serien A. N:o 2; sid. 35.

I anledning av denna framställning, över vilken byggnadsnämnden och hälsovårdsnämnden, den sistnämnda i vad framställningen avsåge uppförande av skolhus vid Östbro, på begäran av folkskolestyrelsen yttrat sig, hade, uppå remiss, utlåtanden avgivits

dels av drätselkammaren, som utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 2; sid. 51.

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 52.

Under diskussionen i ärendet yrkades *dels* av Herr Gullström att stadsfullmäktige måtte, med bifall till beredningsutskottets förslag beträffande inredande av Herrhagsskolans vind till nya lärosalar och anskaffande av inventarier till samma salar, återremmittera ärendet i vad detsamma avsåge byggande av skolhus å Norrstrand till skolstyrelsen för prövning av lämpligheten att förlägga skolhuset väster om Rudsvägen, dock med frihet för styrelsen att även föreslå annan plats, därest större svårigheter skulle möta att komma i besittning av för skolhusplatsen erforderlig del av Herrgårdens område, eller eljest orsak syntes styrelsen föreligga att föredraga annan plats, ävensom uppdraga åt styrelsen att införskaffa ritningar och kostnadsförslag till billigare skolhus än det nu föreslagna, alternativt av trä eller sten, samt för sådant ändamål ställa till styrelsens förfogande ett förslagsanslag av 1,000 kronor att utgå av tillgängliga medel, *dels ock* av Herr Severin, i fråga om skolhusbygget på Norrstrand, bifall till vad folkskolestyrelsen i sådant hänseende hemställt.

Då ärendet härefter företogs till avgörande, blev först beredningsutskottets hemställan rörande inredande av nya lärosalar å Herrhagsskolans vind och vad

därmed stode i samband, av stadsfullmäktige bifallen, och antecknades, efter framställd proposition, att beslutet därom vore enhälligt,

Vidkommande därefter frågan om uppförande av skolhus å Norrstrand beslöto stadsfullmäktige, efter särskilda propositioner jämlikt Herrar Gullströms och Severins ovanberörda yrkanden och å beredningsutskottets förslag, att bifalla vad Herr Gullström i detta ärende hemställt.

§ 46.

På därom av Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjord framställning, däröver drätselkammaren och beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöto Stadsfullmäktige, att terminsavgifterna vid nämnda läroverk skulle från och med höstterminen 1914 höjas med fem kronor per termin i förberedande skolans 3:e klass och hela elementarskolan.

§ 47.

Hos Stadsfullmäktige hade idrottsföreningarna Kamraterna och Göta gjort följande, av Herr Zachrison som motion upptagna framställning om anslag till underhåll av en skridskobana här i staden:

Se Serien A. N:o 2; sid. 56.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 57.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Viktorin avslag å förevarande framställning,

Efter särskilda propositioner jämlikt berörda yrkande och å beredningsutskottets i ärendet gjorda förslag, beslöto stadsfullmäktige, efter votering, med 18 röster mot 15, som tillfölla Herr Viktorins yrkande, att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 48.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag till inredning i den nya flickskolebyggnaden:

Se Serien A. N:o 2; sid. 58.

Häröver hade, uppå remiss, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 65.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet; och antecknades, efter framställd proposition, att beslutet härom vore enhälligt.

§ 49.

Med anmälan att den nya tillbyggnaden till högre allmänna läroverket i staden numera vore färdig och för sitt ändamål tagen i bruk, inbjöd Herr Ordföranden, å läroverkskollegiets vägnar, stadsfullmäktige att nästkommande söndag klockan ett eftermiddagen besöka läroverket för att taga nybyggnaden i betraktande.

§ 50.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 24 Februari 1914.

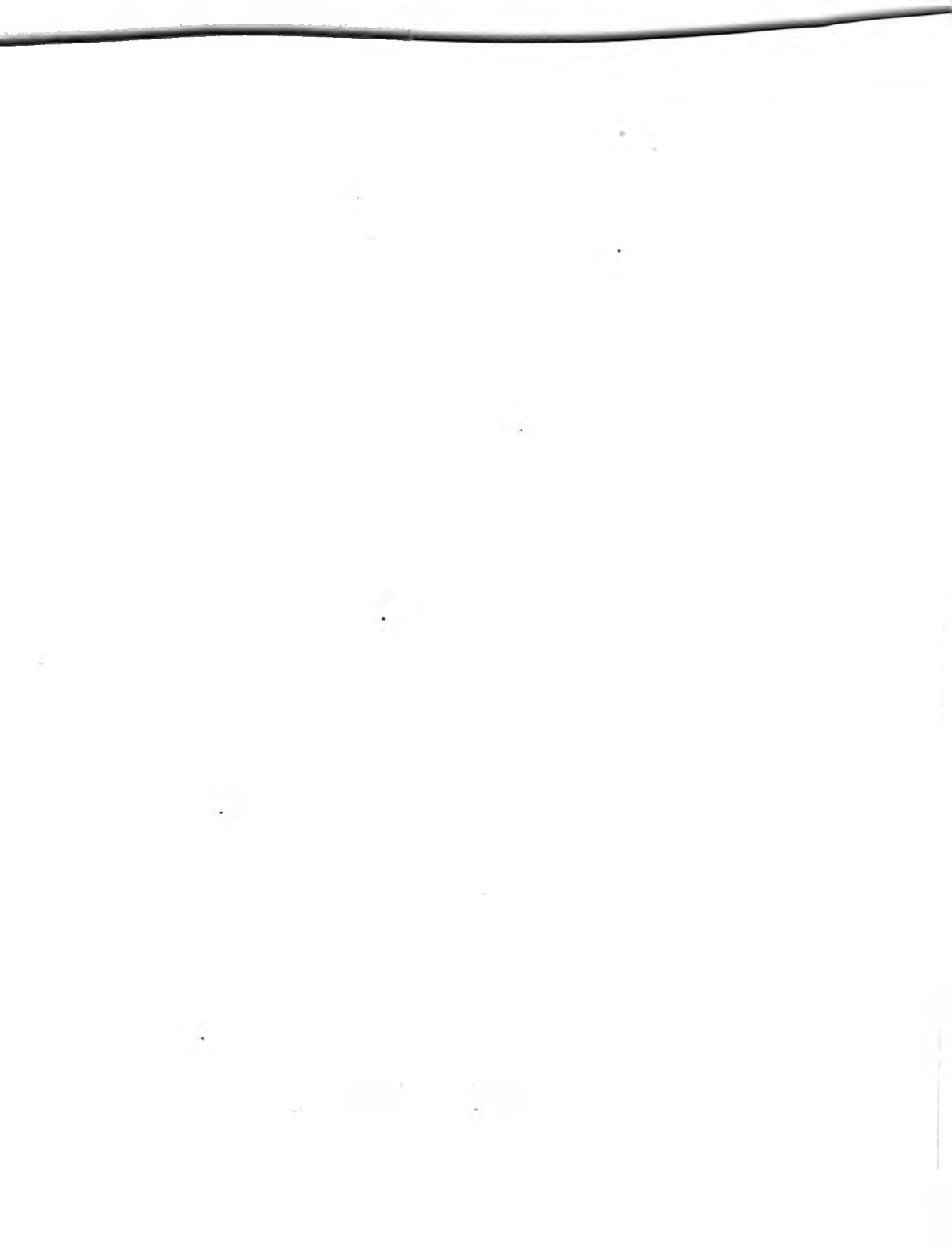
AXEL DAHLMAN.

N. FR. LINDH. AUG. BERGH.

Offentligen uppläst den 24 februari 1914; betygar

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN:8 A.-B:8 TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 Mars.

N:o 4.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av magistratens skrivelse med redovisning för 1913 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden; 3:o) D:o d:o över magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid av två år från och med den 1 januari 1915; 4:o) D:o d:o över styrelsens för vattenlednings- o. belysningsverken framställning angående	indrivning av gasverkets fordran hos källarmästaren Fr. Odén; 5:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag till ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad; 6:o) D:o d:o i anledning av brandstyrelsens förslag till återbesättande av brandchefsbefattningen här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 Mars 1914.

§ 51.

Vid upprop befunnos Herr Vendel samt Fröken Ljungkvist på grund av bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 52.

Att jämte Herr ordföranden måndagen den 23 innevarande mars klockan halv två eftermiddagen justera dagens protokoll utsågos Herrar Löfberg och Södergren.

§ 53.

Bestämdes genom lottning att av de vid föregående sammanträde utsedda suppleanterna i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten doktorinnan Fanny Welinder skulle avgå efter två år.

§ 54.

Föredrogs och lades till handlingarna följande berättelser från av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer angående deras verksamhet under år 1913, nämligen:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Materialgårdskommittén får härmed, jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1912, avgiva redogörelse för sin verksamhet under föregående år.

Under året har kommittén haft åtskilliga sammanträden, därvid följande ärenden behandlats.

Sedan det avgjorts, att utställningsbyggnaden, som kommittén ursprungligen hade tänkt sig få taga i anspråk för materialgård, fortfarande komme att användas för tullnederlag, så har frågan om annan lämplig plats tagits under omprövning, och har kommittén slutligen funnit lämpligt föreslå ett område i Orrholmsviken, som kommer att av hamnstyrelsen uppfyllas med mudder under instundande vår.

För att kunna bedöma huru stort område som till en början kunde behöva tagas i anspråk, har från stadsingenjören och stadsarkitekten införskaffats förteckningar över de effekter, som ansågos böra till ett gemensamt förråd förflyttas, varjämte genom samma tjänstemän uppgjorts ritningar och kostnadsförslag till erforderliga byggnader och anläggningar å den blivande tomten.

Slutligen har kommittén upprättat förslag till reglemente för "Karlstads stads förråd" jämte instruktion för dess föreståndare.

Kommittén hoppas att före årets slut hava fullgjort sitt uppdrag och inkommit med utredning och förslag.

Karlstad den 18 mars 1914.

Å Materialgårdskommitténs vägnar:
S. GULLSTRÖM.

Ivar Olsson.

Till Stadsfullmäktige.

Kommittén för uppgörande af förslag till sjukhem för lungsotspatienter och bostadshus för lungsiktiga arbetarefamiljer får härmed meddela att kommittén under år 1913 företagit okulär besiktning å till en sommarkoloni föreslagna platser samt legat i underhandling om markförvärf för sagda ändamål.

På kommitténs vägnar:
PER CLARHOLM.

§ 55.

Föredrogs en till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 14 februari 1914 till Konungens Befallningshavande i länet angående rätt för staden Karlstad att försälja tomter och tomtdelar av stadens donationsjord, vilken avskrift med därå tecknad remissresolution var av följande lydelse:

Avskrift.

Gustaf, etc.

Vår ynnest etc.

Genom nådigt brev den 19 december 1913 hava Vi — jämte det Vi fastställt, bland annat, av stadsfullmäktige i Karlstad beslutad ändring i och tillägg till stadsplanen för nämnda stad, avseende utefter Klarälven belägna, med nr:is 26 A, 1 A, 1 B och 1 C å en av stadsbyggmästaren Carl Crispin upprättad karta betecknade fyra tomter i kvarteret Udden inom stadsdelen Tingvalla samt ett område, som vore beläget mellan berörda kvarter och klapphuset å Sandgrund, sådan samma ändring och tillägg utmärkts å berörda av Crispin upprättade karta, — tillika förklarat Oss vilja framdeles meddela beslut över en av stadsfullmäktige gjord ansökning om tillstånd att inom de sålunda planlagda områdena, vilka utgjordes av donationsjord, med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar.

Till följd av nådig remiss har därefter justitiekanslern den 6 februari 1914 i ärendet avgivit underdånigt utlåtande.

Då Vi nu i nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hava Vi funnit gott förklara hinder från Vår och kronans sida ej möta för staden Karlstad att med full äganderätt föryttra staden tillhörig, till staden donerad jord, som ingår i förutnämnda områden, under iakttagande av följande villkor och bestämmelser:

Av inflytande försäljningsmedel bildas en fond, som ej får till kapitalet minskas, utan skall årligen ökas på så sätt, att en tiondedel av den årliga räntan lägges till kapitalet såsom motsvarande en tänkt värdestegring å den försälda marken. De återstående nio tiondedelarna användas för stadens gemensamma behov.

Fonden skall redovisas i obligationer, som utfärdats eller garanterats av staten, eller i allmän hypoteksbanks obligationer eller i fordringsbevis, utfärdade av riksbanken eller av annan bank, vars reglemente blivit av Oss fastställt, eller i skuldförbindelser, för vilka staden äger säkerhet genom inteckning i fast egendom inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet.

Fonden skall förvaltas av stadens drätselkammare samt en av Eder utsedd person.

Vilket Eder till kännedom och efterrättelse, i vad på Eder beror, samt för vederbörandes förständigande härigenom i nåder meddelat. Stockholms slott den 14 februari 1914.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län angående tillstånd för staden Karlstad att förälja tomter och tomtdelar av stadens donationsjord.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Resolution.

Överlämnas till magistraten i Karlstad för egen kännedom och vederbörandes förständigande samt med tillkännagivande, att Konungens Befallningshavande framdeles ville utse den person, som, enligt det nådiga brevet, tillika med stadens drätselkammare skall förvalta i här ifrågavarande nådiga brev omförmälda fond.

Karlstad i landskansliet den 26 februari 1914.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för kännedom och iakttagande.
Karlstads rådhus den 6 mars 1914.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Stadsfullmäktige beslöto att berörda handling skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom och efterrättelse.

§ 56.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

- 1:o) Inkomna ansökningar till Mellqvists studiestipendium;
- 2:o) Folkskolläraren Gustav Starcks framställning angående rätt att såsom innehavare av ett Mellqvists slöjdstipendium få genomgå en kurs i metallslöjd på Nääs under sommaren 1914;

B. Till drätselkammaren:

- 1:o) Styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående uppsättande av en vattenkastare å Sandbäckens område;
- 2:o) Brandstyrelsens framställning om anslag till inköp av två hästar för brandkårens behov;
- 3:o) F. O. Karlssons med fleres av Herr Karl Fr. Arne som motion upptagna framställning om bidrag till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Viksholm.

§ 57.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande genom magistraten till stadsfullmäktige ingivna redogörelse angående brandväsendet i Karlstad under år 1913 jämte därvid fogat tabellariskt sammandrag över eldsvådor m. under år 1913:

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

I enlighet med bestämmelsen i 53 § af stadens brandordning, får jag härmed samt överlämna följande redogörelse för brandväsendet i Karlstad under år 1913.

Eldsvådor.

Brandkåren har under året varit allarmerad 24 gånger, hvaraf för eldsvådor tillbud till dylika 16 gånger, för soteld 6 gånger, för kontakt i brandtelegång och för skogseld 1 gång.

I brandskadeersättning hafva under året utbetalats för eldsvådor inom själfva staden 13,184 kronor och för sådana inom förstäderna 9,950 kronor eller tillsammans 23,134 kronor.

Bifogade tabell visar tiden, då signal ingått, brandstället och anledningen till uttryckningen äfvensom brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva 6 varit af den beskaffenhet, att slangledningar från brandpost behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pytsspruta eller annan redskap.

Ångsprutan har under året ingen gång behöft användas.

Största vid eldsvåda använda slanglängd har varit 368 meter och sammanlagt under året utlagd slang 1,094 meter.

Den väglängd, som på grund af uttryckning i och för eldsvådor tillryggalagts, har utgjort 10 km.

Den af brandkåren vid eldstället använda tiden har under året uppgått till 38 timmar.

Allarmeringar hafva skett 7 gånger genom brandskåp och 17 gånger genom telefon.

Personal.

I. Fasta kåren.

1 brandchef
 1 vice brandchef
 1 brandmästare
 1 maskinist
 1 korpral
 1 vice korpral
 1 kusk (stallkorpral)
 10 brandsoldater
 6 man vaktmanskap

Summa 23 man.

II. Reservkåren.

2 förmän.
 1 maskinist
 2 eldare

---

32 man

Summa 37 man.

III. Allm. brandkåren

består enligt nya brandordningen af alla inom staden boende och där mantalsskrifna arbetsföra män mellan 21—45 år, hvilka vid behof, på anmodan af brandbefälet, utan ersättning äro skyldiga deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Den disponibla utryckningsstyrkan inom brandstationen har under dagen varit minst 9 man och nattetid 18 man, befäl inräknat.

Nattvaktmanskapet har allarmerats såväl dag som natt vid alla utryckningar samtidigt med stationsvakten.

Under året har brandkårens chef, majoren m. m. J. P. Wendt, efter 26 års tjänst vid kåren, däraf 22 år som brandchef, afgått med pension. Af manskapet hafva fyra afgått, däraf en genom döden, förorsakad genom olycksfall.

Medelåldern för ordinarie manskapet utgjorde den 31 dec. 1913 30 år samt för nattvaktmanskapet 39 år.

Antalet sjukdagar har inom fasta kåren varit 33.

Antagning. Brandchefen, vice brandchefen och brandmästaren antagas af brandstyrelsen, samtliga med 6 månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Öfrig personal antages af brandchefen medelst kontrakt på 1 år i sänder med 2 månaders ömsesidig uppsägningsrätt före tjänstarets slut.

Aflöningsförmånerna äro:

Brandchefen, jämte familjebostad inom stationen, lyse och bränsle, lön och tjänstgöringspenningar	1,500:—	
Ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300 kr.		
Vice brandchefen, bor utom stationen, arvode	500:—	
Brandmästaren, jämte familjebostad inom stationen, lyse och bränsle		
lön	1,500:—	
ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år à 150 kr.	450:—	
beklädnadspengar	150:—	2,150:—
Maskinisten, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
arvode	300:—	
(Arbetar vid närliggande mek. verkstaden.)		
Korpralen, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
lön	1,020:—	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240:—	1,260:—
Vice korpralen, jämte familjebostad inom stationen, bränsle och uniform		
lön	960:—	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120:—	240:—	1,200:—
1 kusk och 8 ordinarie brandsoldater, gifta, jämte familjebostad		
inom stationen, bränsle och uniform		
lön, hvardera	900:—	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120 kr.	240:—	1,140:—

2 ordinarie brandsoldater, ogifta, jämte bostad i logement och uniform		
lön, hvardera.....	900:—	
ålderstillägg efter 2 och 4 år å 120 kr.	240:—	1,140:—
6 man nattvaktmanskap, 2 i tjänst hvarje natt å 1:50 kr. hvar.		
Läkaren, arvode		75:—
Veterinären, arvode		50:—

Hvarje karl har utom kortare tillfällig permission åtnjutit ledighet hvar 10:e dygn och hvar 3:e söndag samt har haft dessutom under juni—september månader 7 dagars semester.

Befäl och manskap är å stadens bekostnad olycksfallsförsäkradt.

Vid sjukdomsfall utgår lönen för ord. brandmanskapet med två tredjedelar, under villkor att kostnaden för erforderlig lasarettsvård bestrides av den sjuke.

Ordinarie brandmanskapet åtnjuter fri läkarevård och medicin; gift brandsoldat läkarevård jämväl för familjen.

Aflöningen utbetalas den siste i hvarje månad, brandmästarens beklädnadsersättning dock på en gång i januari hvarje år.

Aflöningen vid reservkåren har varit för förman 25 kr. och för manskap 12 kr. per år i städja samt dessutom 75 öre i timmen vid eldsvådor. Ingen ersättning har utgått för öfningar.

Öfningar

med fasta kåren hafva ägt rum i regel hvarje hälgfri dag.

Den dagliga sysselsättningen har för öfrigt varit, att en man, enligt tur, tjänstgjort ett dygn i sträck som telegrafvakt, en man haft fridygn och tre man förrättat körslor för stadens räkning. Till staltjänst samt såsom biträde vid värmeledningen hafva varit kommenderade två man. En man har varit upptagen af rengöring m. m. i redskapshallen och återstående två man hafva förrättat städning af korridorer, telegrafrum, badrum och tvättstuga samt dessutom ombesörjt renhållning af brandstationens gård och gata. Den, som haft fridygn, telegrafposten samt de, som enligt tur, varit kommenderade till körarbete, hafva för dagen varit befriade från öfningar.

Vakthållning har under föreställning å stadens teater bestritts med två man mot en ersättning af 1 kr. 50 öre pr man och vakt. Ersättningen, som utbetalts af teaterstyrelsen har tillfallit manskapet. Antalet vakter har uppgått till 76.

Antalet hästar på brandkårens stall har under året varit sju, af hvilka tre under dagen stått färdiga till utryckning. Öfriga hafva hvarje söckendag använts i körslor för stadens räkning, därunder tre man af brandmanskapet turvis tjänstgjort som körkarlar.

Medelåldern för hästarne utgjorde den 31 december 12 år.

Medeltjänstetiden var samma dag 8 år.

Antalet sjukdagar har varit 34.

Den dagliga utfordringen har utgjort 7 kg. hö, 3,5 kg. hafre och 2 kg. halm till hackelse. Till strö har användts sågspån.

Underhållskostnaden, inberäknat assurance, skoning och sjukvård, har uppgått till 1 kr. 5 öre pr häst och dag.

Brandredskapen har under året icke nämnvärt tillökats.

Första utryckningen har utgjorts af en redskapsvagn för två hästar, en mek. stoge (21 meter), alternativt en mindre ångspruta (Ludvigsbjergs n:r 7.)

Andra utryckningen: en större ångspruta (Ljusne n:r 3), en kol- och slangvagn, en mek. stoge (16 meter) samt en större handkraftsspruta.

Brandtelegrafan omfattar 4 distrikt, med 19 brandskåp, och dess yttre ledningar hafva en sammanlagd längd af 21 km. Ytterledningarna äro till större delen nedlagda i telegrafverkets underjordiska kablar. Behöfliga flyttningar af ledningar samt alla underhållsarbeten hafva utförts af Kungl. Telegrafverkets montörer mot ersättning efter af verket fastställd timpenning.

Slangförrådet utgjordes den 31 dec. 1913 af: 900 meter 85 mm. dubbel hampslang med skruvkopplingar (afsedda för stora ångsprutan), 525 meter enkel gummierad hampslang och 2,580 meter 63 mm. linneslang med ögonblickskopplingar, eller tillsammans 4,005 meter tryckslang.

Brandposternas antal, som under året ökats med 9, utgör 179. Skötseln af brandposterna har handhafs af Vattenverkets rönnätsförman, och inspektion av desamma ha verkställts af brandkorparerna.

Diverse.

I Karlstads Sparbank voro den 31 dec. för manskapets räkning insatta 2,994 kronor 31 öre.

Karlstads-Tidningen och Nya Wermlands-Tidningen hafva jämväl under det gångna året godhetsfullt skänkts till brandmanskapet.

Utgiftsstaten för 1913.

Aföning och beklädnad	22,523: 50
Underhåll af hästar	2,400: —
» » brandredskap	800: —
» » inventarier och byggnader	700: —
» » brandtelegrafan	300: —
Bränsle och ljus	3,550: —
Försäkringspremier	363: 99

Årsavgift till rikstelefon jämte telefonavgifter.....	160:—
Vattenavgifter.....	126:—
Medikamenter och sjukvård	226: 51
Skrifmaterialier och tryck jämte div. oförutsedda utgifter	500:—

Kronor 31,650:—

Efter afdrag för beräknad körförtjänst under året (4,500 kr.) och behållningen till 1914 (500 kr.)

utgjorde Karlstads utgiftssumma för brandväsendet 1913 Kronor 26,650:—

Karlstad i januari 1914.

ALBERT NELSON,
t. f. brandchef.

Tabellariskt sammandrag öfver

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledningen till elden eller uttryckningen
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Jan.	7	10,30 e. m.	Hagaborg 1	handelslokal	genom telefon	öfverhettning
Febr.	19	6,20 e. m.	Klara 26	boningshus	genom telefon	soteld
Mars	6	5,7 f. m.	Ö. Herrhagen 28	boningshus	gen. brandskåp	kontakt
Mars	10	3,35 e. m.	Herrhagen 415	boningshus	gen. brandskåp	gnistor från skorstenen
Mars	11	2 e. m.	V:a Torggatan 19	boningshus	genom telefon	soteld
Mars	27	4 e. m.	Kungsgatan 4	boningshus	genom telefon	antändning gen. glödlampa
April	5	11,45 f. m.	Elfkullen		genom telefon	skogseld
April	5	7,25 e. m.	Hamngatan 4	boningshus	gen. brandskåp	soteld
April	7	5,58 e. m.	Viken 42 och 45	uthus	gen. brandskåp	genom afbränn. af knallhattar
April	8	4,40 e. m.	V. Järnvägsstat:n	kiosk	gen. brandskåp	obekant
April	11	4,25 e. m.	Hamngatan 16	boningshus	genom telefon	gnistor fr. skorsten
April	11	7,15 e. m.	Staden 48	boningshus	genom telefon	soteld

eldsvådor m. m. under år 1913.

Brandskadeersättning		Anmärkningar		
För fast egendom	För lös egendom			
1,850	—	8,100	—	Vid framkomsten till platsen befanns elden, som uppkommit genom öfverhettning från en kamin, slå ut genom två butiksfönster samt härjade dessutom i två lagerrum. Med vatten från tvänne slangledningar begränsades elden efter 20 minuters arbete. Den hade då ramponerat hela handelslokalen med ineliggande lager, men huset i öfrigt räddades.
—	—	—	—	
—	—	—	—	
1,650	—	1,650	—	Då brandkåren anlände slogo lågorna ut genom yttertaket. Oaktadt stark storm lyckades brandkåren begränsa elden till vindsvåningen, under det huset i övrigt med möbler endast skadades av vatten.
—	—	—	—	
—	—	—	—	Skadan ringa.
—	—	—	—	Elden, som anlagts af några minderåriga pojkar, var vid brandkårens ankomst släckt. Skadan ringa.
—	—	—	—	
1,160	83	91	—	Vid brandkårens ankomst stodo uthusen å tomten n:r 45 i full låga. Efter 1 ¹ / ₃ timmes arbete var elden släckt. Den hade då nästan i grund ödelagt ena uthuslängan å tomten 45 samt svårt skadat uthusen å tomten 42. Kringliggande byggnader starkt hotade.
—	—	—	—	Skadan ringa.
—	—	—	—	Släcktes med assurancespruta.
—	—	—	—	

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledningen till elden eller uttryckningen
Månad	Äg	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
April	11	7,55 e. m.	Haga 10	boningshus	genom telefon	soteld
Maj	4	3,58 e. m.	Hyttan 2	boningshus	genom telefon	mordbrand
Maj	6	1,41 e. m.	Drottninggatan 19	boningshus	genom telefon	felaktig skorstenmur
Maj	13	1 e. m.	Staden 46	boningshus	genom telefon	gnistor fr. skorsten
Maj	16	10,15 f. m.	Djäknefältet	sågverk	genom telefon	lek med tändstickor
Juni	5	10,47 e. m.	Mek. verkstaden	gjuteri	gen. brandskåp	kortslutning
Juni	17	8,35 e. m.	Herrhagen 206	spisbrödsfabrik	gen. brandskåp	öfverhettning
Okt.	5	2,45 f. m.	Staden 50	karamellfabrik	gen. brandskåp	öfverhettning
Okt.	10	12,5 e. m.	Herrgårdsgatan 4	boningshus	genom telefon	spricka i skorstenmuren
Okt.	16	7 e. m.	V:a Haga 8	boningshus	genom telefon	soteld
Nov.	30	12,10 e. m.	Staden 58	ämbetsverk	genom telefon	öfverhettning
Dec.	18	10,3 e. m.	Viken 21	boningshus	gen. brandskåp	trängrök

Brandskadeersättning				Anmärkningar
Ör fast egendom	För lös egendom			
—	—	—	—	
40	—	—	—	Framkommen funn brandkåren brinnande sängkläder på golvet i ett rum. Elden släcktes med pytspruta. Lösören oförsäkrade.
50	—	605	—	Genom en felaktig skorstensmur hade eld uppstått i ett därinvid inrättadt klädskåp. Skåpet ramponerades af elden och kläderna skadades af vatten.
43	32	250	—	Elden, som härjade i taket till gårdshuset, släcktes efter en kort stunds arbete. Taket blef genombrändt och varor i ett underliggande magasin skadade af vatten.
—	—	—	—	Eld hade uppstått i sågspånsfyllnaden kring sliparne å järnvägsspåret. Släcktes med assurancespruta.
75	—	—	—	Eld hade uppstått i golvet och takstolarne omkring en elektrisk motor. Släcktes efter en kort stund.
—	—	—	—	Elden släckt vid brandkårens ankomst. Skadan ringa.
040	—	3,167	02	Vid brandkårens ankomst härjade elden i taket till undre och golvet till öfre våningen. Efter en timmes arbete släcktes elden. Den hade då delvis förstört taket och golvet samt en af väggarna, hvarjämte inventarier och varulager skadats af vatten.
0	—	1,582	78	Elden släcktes med assurancespruta. En garderob skadad af eld och diverse kläder av vatten.
—	—	—	—	
—	—	—	—	I domkapitlets expedition hade en del pappersaffall, instapplat bakom en kamin, antänts genom hettan från kaminen. Ingen skada.
—	—	—	—	Trängrök från en kakelugn. Skadan ringa.

Tillika beslöto stadsfullmäktige, på därom av brandstyrelsen gjord framställning, att sextio tryckta exemplar av stadsfullmäktiges protokoll för denna dag skulle ställas till brandchefens förfogande för utdelning på sedvanligt sätt bland rikets brandchefer och vissa brandförsäkringsbolag.

§ 58.

Till stadsfullmäktige hade magistraten ingivit av verifikationer åtföljd redovisning för 1913 års anslag till oförsädda utgifter i polisärenden.

Se Serien A N:o 3; sid. 1.

Uppå remiss hade beredningsutskottet avgivit yttrande i ärendet och därvid hemställt, att stadsfullmäktige ville lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet finge i drätselkammarens räkenskaper avföras; och beslöto nu stadsfullmäktige bifulla, vad utskottet sålunda hemställt.

§ 59.

Angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden från och med ingången av nästa år hade magistraten till stadsfullmäktige avgivit följande förslag:

Se serien A N:o 3; sid. 2.

Uppå remiss hade beredningsutskottet häröfver avgivit följande utlåtande:

Se serien A N:o 3; sid. 3.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 60.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken givit en så lydande framställning angående indrivning av en gasverkets fordran hos källarmästare Fr. Odén i Karlstad.

Se Serien A N:o 3; sid. 3.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka uppå remiss yttrat sig över denna framställning, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A N:o 3; sid. 5.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 61.

Drätselkammaren hade i fråga om anslag till ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad gjort följande framställning till stadsfullmäktige:

Se serien A N:o 3; sid. 6.

Häröver hade hälsovårdsnämnden, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se serien A N:o 3; sid. 11.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtits sig sålunda:

Se serien A N:o 3; sid. 12.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige enhälligt bifallet.

§ 62.

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS

Justerat den 23 Mars 1914.

AXEL DAHLMAN.

JOS. LÖFBERG.

A. R. SÖDERGREN.

Offentligen uppläst den 23 mars 1914 betygar;

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN: S A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 16 April.

N:o 5.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande över Trädgårdsstyrelsens framställning angående anslag till planteringar å stora torget samt å Drottninggatan här i staden m. m.;
- 3:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning om anslag till inköp av två hästar för brandkårens behov;
- 4:o) D:o d:o över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående uppsättande av en vattenkastare inom Sandbäckens område;
- 5:o) D:o d:o över hamnfogden M. Svenssons änka Anna Svenssons av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om fortsatt understöd ur stadskassan;
- 6:o) D:o d:o över folkskolläraren Gustav Starcks ansökan om rätt att såsom innehavare av ett Mellqvists slöjdstipendium få genomgå en kurs i metallslöjd å Nääs under sommaren 1914;
- 7:o) D:o d:o över inkomna ansökningar till det Mellqvistska studentstipendiet.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 april 1914.

§ 63.

Vid upprop befunnos Herr af Geijersstam på grund av sjukdom, Herr Ahlmark på grund av tjänstgöring samt Herrar Clarholm, Noréus och Welin på grund av bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 64.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 21 innevarande april kl. halv 3 eftermiddagen justera dagens protokoll utsågos Herrar Söderbaum och Osterman.

§ 65.

Föredrogs och lades till handlingarna följande från badhusstyrelsen till stadsfullmäktige inkomna

Utdrag af Badhusstyrelsens i Karlstad protokoll den 2 januari 1914.

§ 2.

Styrelsen utsåg inom sig till Ordförande Rektorn Axel Dahlman, till vice Ordförande och kassakontrollant Boktryckaren Albin Forssell samt till sekreterare Rådsmannen Erik Lundblad, allt för år 1914.

In fidem:
ERIK LUNDBLAD.

§ 66.

Föredrogs Konungens Befallningshavandes i länet skrivelse den 2 innevarande april med meddelande, att Konungens Befallningshavande utsett länsbokhållaren Karl Holmberg i Karlstad att tillsvidare deltaga i förvaltningen av den fond, som enligt de i Kun. Maj:ts nådiga brev den 14 februari 1914 angående tillstånd för staden Karlstad att försälja vissa tomter och tomtdelar av stadens donationsjord givna föreskrifter skall bildas av från omförmälda tomter och tomtdelar inflytande försäljningsmedel; och beslöts att berörda skrivelse skulle överlämnas till Drätselkammaren för kännedom.

§ 67.

Föredrogs Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 7 mars 1914, varigenom fastställelse meddelats å vissa av stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutade ändringar i stadens brandordning och tillägg i reglementet för stadens drätselkammare; och beslöto stadsfullmäktige att för kännedom och iakttagande överlämna till brandstyrelsen berörda resolution och till drätselkammaren en avskrift av densamma.

§ 68.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till Drätselkammaren.

1:o) Magistratens skrivelse med begäran om stadsfullmäktiges godkännande av vissa utav magistraten vidtagna åtgärder i fråga om polisbevakning å området mellan Sjötullen och Hammarö färja;

2:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anläggande av vatten-, avlopps- och gasledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västra tomter;

3:o) Samma styrelses framställning angående utarbetande av förslag till fullständiga avloppsledningar inom stadsdelen Klara m. m.;

4:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning i fråga om anslag till stadens slumstyrans sommarkoloni för undernärda, minderåriga barn;

5:o) Herr A. Dahlmans motion om utredning rörande behövlig utökning av stora rådhusalen, eventuellt om anskaffande av annan större sal för hållande av stadsfullmäktiges sammanträden, allmänna sammankomster m. m., samt

6:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens av Magistraten överlämnade förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästa lysår;

B. Till Beredningsutskottet.

Revisionsberättelse angående Karlstads högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning för år 1913;

C. Till Brandstyrelsen och Beredningsutskottet.

Herr Alfr. Nybergs m. fl:s motion angående förrättande snarast möjligt av val av brandchef här i staden.

Vid remissen av sistangivna ärende beslöts, på yrkande av Herr Gullström, att stadsfullmäktige skulle anhålla att snarast möjligt erhålla vederbörande delegationers yttranden i ärendet ävensom att stadsfullmäktige skulle sammanträda under loppet av nästa vecka för ärendets behandling, hvilket beslut fattades, efter omröstning, med 20 röster mot 11, som avgåvos för ett av Herr ordföranden

framställt förslag, att till ordföranden skulle överlämnas att avgöra, huruvida extra sammanträde skulle hållas för ärendets behandling eller detsamma uppskjutas att förekomma vid ordinarie majsammanträdet.

§ 69.

Hos stadsfullmäktige hade trädgårdsstyrelsen gjort följande framställning angående anslag till planteringar å Stora torget samt å Drottninggatan här i staden:

Se serien A N:o 4; sid. 1.

Drättselkammaren hade, efter inhämtande av yttrande i ärendet från Karlstads Handelsförening samt Karlstads Fabriks- och Handverksförening, i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 4; sid. 3.

Härefter hade beredningsutskottet avgivit följande yttrande över framställningen:

Se serien A N:o 4; sid. 6.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Vendel bifall till drättselkammarens förslag, *dels* av Herr Löfberg bifall till samma förslag i vad det avsåge verkställande af planteringar å platsen utanför saluhallen, *dels* av Herr Gelin bifall till beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan, *dels* ock av Herr Zachrison, att ärendet i vad det avsåge åtgärder för Stora torgets förskönande måtte återremitteras till drättselkammaren för utredning angående trädplanteringar å torgets mitt även utan samband med anläggande av fontän och anordnande av belysning därstädes.

Ärendet behandlades punktvis; och beslöto stadsfullmäktige, *dels* i fråga om verkställande av planteringar å Drottninggatan att bifalla beredningsutskottets där-om avgivna förslag, *dels* beträffande ifrågasatta anläggningar å stora torget att bifalla vad beredningsutskottet därutinnan hemställt, vilket beslut, efter det Herr ordföranden på framställda propositioner jämlikt gjorda yrkanden funnit propositionen om bifall till beredningsutskottets förslag vara med övervägande ja besvarad, men votering begärts, samt till kontraposition antagits yrkandet om bifall till vad drättselkammaren i ämnet hemställt, fattades med 19 röster mot 11, *dels* med avseende å de ifrågasatta åtgärderna med den öppna platsen framför saluhallen, efter omröstning med 21 röster mot 9, avgivna till förmån för beredningsutskottets därom gjorda förslag, att bifalla drättselkammarens hemställan angående sättet för ordnandet av nämnda plats, *dels* ock i fråga om Eneströmsgatans utläggande att bifalla vad drättselkammaren därutinnan föreslagit.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit:

att avslå trädgårdsstyrelsens ifrågavarande framställning angående utförande av planteringar å Drottninggatan;

att återremittera förevarande ärende i vad det avsåge utförande av anläggningar å Stora torget till drätselkammaren för verkställande av utredning angående kostnaderna för anläggande av en fontän å mitten av torget jämte lämpliga planteringar däromkring ävensom för anordnande därstädes av erforderlig belysning;

att anslå ett belopp av 1,195 kr. för anordnande av gräsmattor och gångar å den öppna platsen utanför saluhallen mellan Kungsgatan och en linje dragen i fortsättningen av Tingvallagatans södra begränsningslinje samt uppdraga åt trädgårdsstyrelsen att verkställa arbetet;

att sålunda beviljat anslag skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att i nästa års gatuförslag skulle upptagas Eneströmogatans utläggande i full bredd mellan Kungsgatan och Tingvallagatan.

§ 70.

Angående anslag till inköp av hästar för brandkårens behov hade brandstyrelsen hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A N:o 4; sid. 7.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A N:o 4; sid. 9.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet utlåt sig sålunda:

Se serien A N:o 4; sid. 9.

Under överläggningen yrkades av Herr Vendel bifall till drätselkammarens förslag med det tillägg, att inköpet av hästarne skulle uppskjutas till dess brandchefsbefattningen blivit med ordinarie innehavare besatt; och biföllo stadsfullmäktige vad Herr Vendel sålunda yrkat.

§ 71.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade, med föranledande av en till styrelsen från herr O. G. Molinder m. fl. i ärendet ingiven skrivelse, hos stadsfullmäktige gjort följande framställning angående uppsättande av en vattenkastare inom Sandbäckens område:

Se serien A N:o 4; sid. 10.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 4; sid. 11.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 72.

Hos stadsfullmäktige hade hamnfogden M. Svenssons änka Anna Svensson gjort följande av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om fortsatt understöd från stadskassan:

Se serien A N:o 4; sid. 11.

Häröver hade avgivits infortrade yttranden,
dels av drätselkammaren, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 4; sid. 13,

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var av följande lydelse:

Se serien A N:o 4; sid. 14.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 73.

På därom av folkskolläraren Gustav Starck i Karlstad gjord ansökning, var-
över beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöto stadsfullmäktige
tillåta Starck att såsom innehavare av ett Mellqvists slöjdstipendium få i stället
för en kurs i träslöjd genomgå en kurs i metallslöjd å Nääs innevarande sommar.

§ 74.

Sedan ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till
stadsfullmäktige inkommit från John Olof Ericsson, August Folke Andersson, Erik
Vilgot Olsson, Ernst Gunnar Martin Bryntesson, Lisa Ferlin, änkan Emilia Bogren
såsom målsman för omyndiga barnen Elsa Eleonora Bogren och Karl Erik Bo-
gren samt K. P. Larsson i egenskap av målsman för omyndiga dottern Ragnhild
Margareta Larsson, så beslöto nu fullmäktige i enlighet med därom av bered-
ningsutskottet gjord hemställan, att av nu tillgängliga räntan å Mellqvistska sti-
pendiefonden för goda framsteg i studier, vilken ränta uppginge till 450 kron-
nor, tilldela en var av sökandena John Olof Ericsson, Lisa Ferlin, Elsa Eleonora
Bogren och Ragnhild Margareta Larsson ett belopp av 112 kronor 50 öre.

§ 75.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit samman-
trädet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 21 april 1914.

AXEL DAHLMAN.

HENR. SÖDERBAUM.

T. OSTERMAN.

Offentligen uppläst den 21 april 1914; betygar

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-TIDN. AKTIEB. TRYCKERI
1914

Ser. B.

N:o 6.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 25 April.

N:o 6.

Föredragningslista:

Beredningsutskottets utlåtande angående *dels* Herr Alfr. Nybergs m. fl:s motion i fråga om företagande av val till brandchef här i staden, *dels ock* brandstyrelsens förslag till samma val.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 25 april 1914.

§ 76.

Vid upprop befunnos samtliga stadsfullmäktiges ledamöter närvarande.

§ 77.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 28 innevarande april klockan halv 3 eftermiddagen justera dagens protokoll utsågos Herr Wästlund och Fru Hellberg.

§ 78.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. till beredningsutskottet:

1:o) Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1913;

2:o) Herr A. Henrikssons i Värmlands-Brattfors ansökan om ett års anstånd med lyftande av återstående del av honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium;

B. till brandstyrelsen och beredningsutskottet:

1:o) Magistratens skrivelse med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av t. f. brandchefen Albert Nelson anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 7 mars 1914 angående fastställelse å vissa av stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutade ändringar i stadens brandordning m. m.; ävensom, för att tagas i övervägande i samband med avgivande av förklaring över nämnda besvär:

2:o) Magistratens skrivelse med överlämnande av en av t. f. brandchefen Nelson till Kungl. Maj:t ingiven underdånig framställning i fråga om tiden för tillämpandet av berörda ändringar i stadens brandordning.

§ 79.

Till den ledigförklarade befattningen såsom brandchef här i staden hade inom därför föreskriven tid inkommit följande ansökningar:

Se Serien A. N:o 3; sid. 14.

Brandstyrelsen, som, jämlikt av stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutad och av Konungens Befallningshavande i länet genom resolution den 7 mars 1914 fastställd ändring av för staden gällande brandordning haft att avgiva förslag till platsens återbesättning, hade i sådant hänseende avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 3; sid. 13.

Sedan detta ärende företagits till behandling inom beredningsutskottet å sammanträde den 16 mars 1914 men på förekommen anledning bordlagts tills vidare, hade Herr Alfr. Nyberg m. fl. hos stadsfullmäktige angående företagande av ifrågakvarande val väckt en så lydande motion:

Se Serien A. N:o 5; sid. 1.

Häröver hade brandstyrelsen och beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 5; sid. 3.

Vid företagande till behandling av detta ärende inom stadsfullmäktige, beslöto fullmäktige att, med bifall till vad beredningsutskottet föreslagit i fråga om den av Herr Nyberg m. fl. väckta motionen, omedelbart förrätta val av brandchef; och blev vid nu med slutna sedlar företaget sådant val kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren med 19 röster utsedd till brandchef här i staden. 16 röster tillfölla brandchefen i Luleå Uddo Ullman, varjämte en blank sedel avlämnades.

Härefter beslöto stadsfullmäktige att, med bifall till vad beredningsutskottet därutinnan hemställt, bestämma tiden för befattningens tillträdande till den 1 nästkommande juli.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 22 April 1914.

AXEL DAHLMAN.

GERDA HELLBERG. O. W. WÄSTLUND.

Offentligen uppläst den 28 april 1914; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-TIDN. AKTIEB. TRYCKERI
1914

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 22 Maj.

N:o 7.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av ombud jämte suppleant för Karlstads stad vid bolagsstämmor med Karlstad—Munkfors' järnvägsaktiebolag under år 1914; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över åtskilliga jordägares i hemmanen Dingelsundet och Knappstad hos Konungens Befallningshavande gjorda framställningar angående iståndsättande av den från nämnda hemman ledande utfartsvägen till landsvägen vid Växnäsbäcken; 4:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för anläggande av väg till den bro, som av stadens renhållningsentreprenör skall byggas mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen; 5:o) D:o d:o över vederbörande revisorers berättelse om verkställd granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1913;	6:o) D:o d:o över vederbörande revisors berättelse om verkställd granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1913; 7:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i anledning av E. G. Magnussons m. fl. villaägares å området Strand anhållan om leverans av elektrisk kraft; 8:o) D:o d:o över F. O. Karlssons m. fl:s av Herr Arne som motion upptagna framställning om bidrag från staden till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Viksholm; 9:o) D:o d:o över Norrmalms Elektriska aktiebolags av Herr Axel Svensson som motion upptagna framställning i fråga om förlängning av det mellan staden och bolaget upprättade kontrakt angående leverans av elektrisk ström för distribution inom stadsdelen Norrstrand; 10:o) D:o d:o över A. Henriksens framställning om ett års anstånd med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 22 maj 1914.

§ 80.

Vid upprop befunnos Herrar vice ordföranden, Ahlmark, Severin, Gullström och Ankers på grund av bortresa från staden samt Herr Swensén utan anmält förfall från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen av stadsfullmäktige, varemot Herr Swensén fälldes att för förfallolös utevaro från sammanträdet böta två kronor till stadskassan.

§ 81.

Att jämte Herr Ordföranden Tisdagen den 26 innevarande maj kl. $1/2$ 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ternqvist och Ström.

§ 82.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av t. f. brandchefen A. Nelsons hos Konungens Befallningshavande anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef;

2:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av f. poliskommissarien A. A. Lundqvists hos Konungens Befallningshavande anförda besvär över samma stadsfullmäktigebeslut;

3:o) Drätselkammarens framställning angående beviljande av medel till beslutat inläggande av betongolv i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet.

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Magistratens framställning angående ändring av stadsfiskalens lönestat;

2:o) Hälsovårdsnämndens hemställan om godkännande av förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd m. m.;

3:o) Byggnadsnämndens utlåtande i fråga om ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget;

4:o) Finansplanekommitténs avgivna utlåtande med statförslag för åren 1915 och 1916 m. m.;

5:o) Herr Per Clarholms motion angående inköp av ett väggur att uppsättas i fullmäktiges samlingsrum;

6:o) Fröken Anna Ljungqvists motion om fridlysning av Lambergsskogen ävensom av sjöfågel inom Karlstads område.

C. Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av visst område i Klarastrand för byggande av småskolehus m. m.;

2:o) Kommitterades för utredning av frågan angående uppförande av slakt-hus i Karlstad redogörelse för kommittéuppdraget jämte förslag.

D. Till nämnden för uppgörande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för anstaltens verksamhet under senaste arbetsåret och begäran om anslag för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1914 — $\frac{80}{100}$ 1915 m. m., ävensom vederbörande revisors berättelse över värkställd granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för tiden $\frac{1}{10}$ 1912 — $\frac{80}{100}$ 1913.

E. Till fattigvårdsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Herr Per Clarholms motion angående inköp av en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behov.

F. Till brandstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Hilma Anderssons av Herr Wästlund som motion upptagna framställning om ersättning till hyra m. m.;

2:o) Åtskilliga fastighetsägares inom Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Väster Strand framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter.

Det antecknades att vid remissen av sistangivna ärende Herr Lindh förklarade, att han upptog framställningen såsom sin motion.

§ 83.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av hamnstyrelsen till drätselkammaren ingivna och av kammaren såsom varande av mera allmänt intresse till stadsfullmäktige överlämnade berättelse;

Se Serien A. N:o 7; sid. 1.

§ 84.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av vattenlednings- och belysningsstyrelsen till stadsfullmäktige överlämnade berättelser för vatten-, gas- och elektricitetsverkens verksamhet under år 1913:

Se Serien A. N:o 8; sid. 1.

§ 85.

På förslag av beredningsutskottet beslöto stadsfullmäktige utse Landsfiskalen J. Noréus att såsom Karlstads stads ombud föra stadens talan vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad-Munkfors Järnvägsaktiebolag ävensom till suppleant för landsfiskalen Noréus att, vid förfall för honom, fullgöra uppdraget, Grosshandlaren Josef Löfberg.

§ 86.

Uppå remiss från magistraten hade stadsfullmäktige att avgiva yttrande över tre särskilda, av dels Karl Pettersson m. fl., dels Viktor Barthelson m. fl., dels ock J. F. Schyman m. fl. hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda ansökningar om åläggande för Karlstads stad att iståndsätta den så kallade Romstadsvägen eller vägen, som leder från allmänna landsvägen vid Växnäsbäcken till Karlstads landsförsamlings gräns vid hemmanet Knapptad.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 8.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet yttrat sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 11.

Med bifall till vad beredningsutskottet sålunda hemställt beslöto stadsfullmäktige att, under åberopande av de av drätselkammaren anförda skälen, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa, att ifrågavarande ansökningar om åläggande för staden Karlstad att iståndsätta den så kallade Romstadsvägen icke måtte till någon Konungens Befallningshavandes vidare åtgärd föranleda.

§ 87.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning om anslag för anläggande av väg till den bro, som av stadens renhållningsentreprenör skall byggas mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen:

Se Serien A. N:o 6; sid. 12.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 13.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 88.

I anledning av den utav vederbörande revisorer avgivna berättelse över granskning av dels Karlstads Spritförsäljningsbolags dels ock fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1913, beslöto nu stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet uti avgivet utlåtande hemställt, att för sin del bevilja styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning under år 1913 ävensom att lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

Se Serien A. N:o 6; sid 20.

§ 89.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt, beslöto stadsfullmäktige lägga till handlingarna vederbörande revisors berättelse över värkställd granskning av Karlstads högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1913.

Se Serien A. N:o 6; sid. 21.

§ 90.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående leverans av elektrisk kraft till åtskilliga villaägare å området Strand:

Se Serien A. N:o 6; sid. 21.

Häröver hade drätselkammaren avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 23.

Häråfter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtits sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 24.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 91.

Angående bidrag från staden till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Vikholm hade F. O. Karlsson m. fl. gjort följande av Herr Arne som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 6; sid 25.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade yttrandet, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 6; sid 26.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet,

§ 92.

Norrmalms Elektriska Aktiebolag hade hos stadsfullmäktige gjort följande av Herr Svensson som motion upptagna framställning om förlängning av det mellan staden och bolaget upprättade kontrakt angående leverans av elektrisk kraft för distribuering inom stadsdelen Norrstrand:

Se Serien A. N:o 6; sid. 27.

Över denna framställning hade infordrade yttranden avgivits;
dels av vattenlednings- och belysningsstyrelsen av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 6; sid. 31;

dels av drätselkammaren, som utlåt it sig sålunda:

Se Serien A. N:o 6; sid. 32;

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 6; sid. 32.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr af Geijersstam bifall till beredningsutskottets förslag med den ändring av de under punkt 3) i vattenlednings- och belysningsstyrelsens yttrande angivna villkoren, att den däri föreslagna avgiften för varje besiktning och inkoppling bestämdes till högst tre kronor, mätareuppsättning inberäknad.

Stadsfullmäktige beslöo bifalla vad Herr af Geijersstam sålunda föreslagit.

t

§ 93.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt, beslöo stadsfullmäktige medgiva Arvid Henriksson i Värmlands-Brattfors ett års anstånd med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstidendium.

Se Serien A N:o 6; sid. 33.

§ 94.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 27 Maj 1914.

AXEL DAHLMAN.

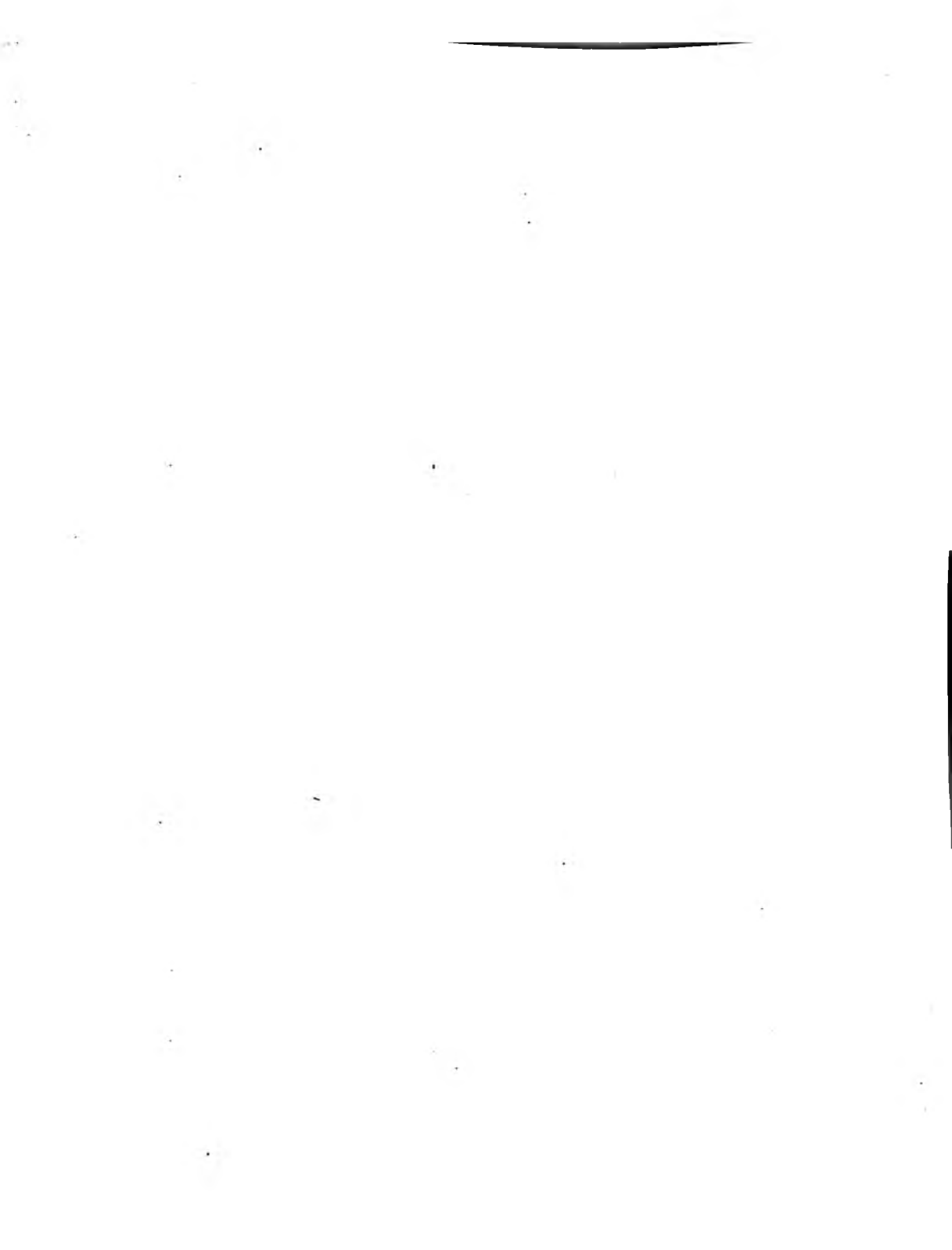
REINH. TERNQVIST.

STEN STRÖM.

Offentligen uppläst den 26 maj 1914; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS,

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktieförhållanden tryckeri
1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 18 Juni.

N:o 8.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande över vatenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår; 3:o) D:o d:o över L. Rydén's m. fl:s av Herr Welin som motion upptagna framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen till Västerstrand samt om framdragande av elektrisk ström till lägenheterna inom denna stadsdel; 4:o) D:o d:o över magistratens framställning om godkännande av vidtagna åtgärder för polisbevakning av området mellan Sjötullen och Hammarö färja; 5:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om godkännande av kammarens beslut att inlägga betongolv i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet samt om anvisande av medel för arbetets utförande; 6:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anlägg-	gande av vatten- m. fl. ledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västra tomter; 7:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående godkännande av förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd m. m.; 8:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens framställning om anslag till stadens slumsystrars sommarkoloni; 9:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag till ordnande av gårdspanen vid nya flickskolebyggnaden m. m.; 10:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av t. f. brandchefen A. Nelson anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 7 mars 1914 angående fastställande av beslutade ändringar i stadens brandordning m. m.;

- 11:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med införande av stadsfullmäktiges förklaring över av t. f. brandchefen A. Nelson hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef;
- 12:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med införande av stadsfullmäktiges förklaring över f. poliskommissarien A. A. Lundqvists hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över stadsfullmäktiges den 25 april 1914 förrättade val av brandchef;
- 13:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning i fråga om förordnande av brandchef för tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger m. m.;
- 14:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående utarbetande av förslag till fullständiga avloppsledningar för stadsdelen Klara m. m.;
- 15:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens förnyade framställning i fråga om upplåtande av plats för ett småskolehus å Norrstrand;
- 16:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående godkännande av inköp av en kålgård i Tormestad m. fl. fastigheter inom Karlstad samt om anskaffande av för köpet erforderliga medel.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 Juni 1914.

§ 95.

Vid upprop befunnos Herrar Welin, Gullström, Nyberg, Carlsson, Zackrisson, Lindh och Osterman samt Fröken Ljungqvist och Fru Hellberg på grund av bortovaro från staden ävensom Herr Löfberg på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes de anmälda förfallen av stadsfullmäktige.

§ 96.

Från Herr af Geijersstam hade ingivits en så lydande framställning:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt anhålla om befrielse från uppdraget att vara ledamot i kommittén för behandling af frågan om afskrifning af den på bevillningspliktig fast egendom här i staden hvilande grundskatt. Jag är invald såsom icke fastighetsegare och således under förutsättning att icke ega något fastighetsegareintresse. Min ställning såsom ordförande i Karlstads Sparbank och i synnerhet såsom juridiskt ombud hos Wärmlands Hypoteksförening och ledamot af den Interimsstyrelse, som i direktionens frånvaro skall bevaka föreningens intressen, gör mig icke lämplig att i kommittén representera icke-fastighetsägare. Det fastighetsegareintresse, jag sålunda har att bevaka, gör min ställning i kommittén svår och torde äfven utan min vilja kunna inverka på min opartiskhet.

Karlstad den 18 Maj 1914.

SVEN af GEIJERSSTAM.

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige att godkänna den sålunda gjorda avsägelsen, ävensom att val av ny ledamot i berörda kommitte skulle för rättas å nästa sammanträde

§ 97.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 19 sistlidne februari hos stadsfullmäktige i Kristinehamn, Filipstad och Arvika samt kommunalfullmäktige i Seffle köping gjort framställning angående utseende av kommitterade för uppgörande av

förslag till för hela länet enhetliga bestämmelser för detaljhandeln med brännvin, så hade nu från fullmäktige i Kristinehamn, Arvika och Seffle köping inkommit protokollsutdrag, utvisande att kommitterade blivit inom berörda samhällen utsedda; och beslöts, efter föredragning av protokollen, att desamma skulle överlämnas till den av stadsfullmäktige i ärendet tillsatta kommittén.

§ 98.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads Spinneri- & Väveri Aktiebolags underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 december 1913 i fråga om ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för de så kallade Sjötullsägorna med mera.

2:o) Rektorns vid folkskoleseminariet i Karlstad skrivelse med inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet;

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Hamnstyrelsens framställning om anslag för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen;

2:o) Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning beträffande 1914 års anslag m. m.;

3:o) Styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om anslag för år 1915 m. m.;

4:o) Styrelsens för tekniska aflon- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1915 m. m.;

5:o) Herr Karl Fr. Arnes m. fl:s motion i fråga om inrättande av en fristående fraktgodsexpedition i eller intill godsmagasinet vid Karlstads östra järnvägsstation;

C. Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Kommitténs för utredning av frågan om anläggande av elektriska spårvägar här i staden utredning och förslag.

§ 106.

Angående anslag till ordnande av gårdsplanen vid nya flickskolebyggnaden m. m. hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande framställning;

Se Serien A. N:o 9; sid. 24.

I detta ärende hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 28.

Under överläggningen i ärendet yrkade Herr Ziegler bifall till drätselkammarens hemställan.

Efter särskilda propositioner å bifall till beredningsutskottets förslag och jämlikt Herr Zieglers berörda yrkande, beslöto stadsfullmäktige, efter votering, med 15 röster mot 10, som tillföllo Herr Zieglers yrkande, att bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 107.

Genom magistraten hade infodratts stadsfullmäktiges förklaring i anledning av underdåniga besvär, som av t. f. brandchefen A. Nelsson anförts över K. Befhdes i länet resolution den 7 mars 1914 angående fastställelse å beslutade ändringar i stadens brandordning m. m., varande besvärshandlingarna av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 29.

I ärendet hade infodrade yttranden avgivits;

dels av brandstyrelsen av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 9; sid. 37.

dels ock av beredningsutskottet, som utlåtut sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 39.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottet i ärendet gjorda hemställan.

§ 108.

Sedan t. f. brandchefen A. Nelson hos Konungens Befallningshavande i länet anförut besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef här i staden, hade infodratts fullmäktiges förklaring över besvären, vilka voro av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 41.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande;

Se Serien A. N:o 9; sid. 44.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet sålunda föreslagit.

§ 109.

Hos Konungens Befallningshavande i länet hade f. poliskommissarien A. A. Lundqvist anfört så lydande besvär över stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef här i staden;

Se Serien A. N:o 9; sid. 46.

Efter det stadsfullmäktiges förklaring över berörda besvär infordrats, hade, uppå remiss från fullmäktige, beredningsutskottet avgivit följande utlåtande i ärendet:

Se Serien A. N:o 9; sid. 48.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan,

§ 110.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen i fråga om förordnande av brandchef för tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraft vunnet beslut angående val av brandchef föreligger med vad därmed stod i samband, gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 49.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 52.

Under överläggningen i ärendet yrkades

dels av Herr af Geijersstam bifall till beredningsutskottets förslag med följande tillägg till näst sista punkten av förslaget: "ävensom giva i uppdrag åt brandstyrelsen att om så erfordras, vidtaga härav påkallade verkställighetsåtgärder;"

dels av Herr Håkansson bifall till beredningsutskottets förslag oförändrat.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla det av Herr af Geijersstam framställda yrkandet.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit;

dels att återkalla från och med den 1 juli 1914 det av brandstyrelsen t. f. brandchefen Nelson meddelade förordnande att tillvidare vara tillförordnad brandchef här i staden;

dels att anmana t. f. brandchefen Nelson att den 1 juli 1914 avträda den av honom under förordnandet innehavda bostadslägenheten i brandstationen ävensom giva i uppdrag åt brandstyrelsen att, om så erfordras, vidtaga härav påkallade verkställighetsåtgärder;

dels ock att utse kaptenen P. E. Ågren i Karlstad att under tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger, vara tillförordnad brandchef här i staden med skyldighet för honom att, under den tid förordnandet varar, hava sin bostad i brandstationen.

§ 99.

Till stadsfullmäktige hade magistraten överlämnat och därvid till bifall förordat följande av vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppgjorda förslag till allmänna lyshållningen jämte tillägg till samma förslag, nämligen:

Se Serien A. N:o 9; sid. 1.

Häröver hade drätselkammaren avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 6.

Beredningsutskottet, som därefter hörts i ärendet, hade avgivit ett så lydande yttrande.

Se Serien A. N:o 9; sid 7.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 100.

Hos stadsfullmäktige hade L. Rydén m. fl. gjort följande av Herr Welin som motion upptagna framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen till Västerstrand m. m.;

Se Serien A. N:o 9; sid. 9.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 12.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet sålunda bemställt.

§ 101.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort följande framställning angående godkännande av vidtagna åtgärder för polisbevakning av området mellan Sjötulles och Hammarö färja:

Se Serien A. N:o 9; sid. 13.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 14.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 102.

Angående godkännande av beslut om inläggande av betongolf i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet samt om anvisande av medel för arbetets utförande hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 15.

Beredningsutskottet, som hörts i ärendet, hade däröver avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid 16.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 103.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående anslag för anläggande av vatten- m. fl. ledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västa tomter.

Se Serien A. N:o 9; sid. 16.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits

dels av drätselkammaren, vars yttrande var av följade lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 17.

dels ock av beredningsutskottet, som utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 18.

Efter överläggning beslöto stadsfullmäktige, på därom av Herr Wendel framställt förslag, att bifalla drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

§ 104.

Angående godkännande av förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd hade hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 9; sid. 19.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 20.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av fullmäktige bifallet.

§ 105.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag till stadens slumsystrars sommarkoloni:

Se Serien A. N:o 9; sid 21.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 23.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 111.

I fråga om utarbetande av förslag till fullständiga afloppsledningar för stadsdelen Klara hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning hos stadsfullmäktige:

Se Serien A. N:o 9; sid. 53.

Häröver hade utlåtanden avgivits;

dels av drätselkammaren så lydande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 56.

dels ock av beredningsutskottet av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 9; sid. 57.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 112.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 19 sistlidne februari till folkskolestyrelsen för vidare utredning återförvisat ärendet angående av styrelsen gjord framställning i fråga om uppförande av ett småskolehus å Norrstrand, hade styrelsen till fullmäktige inkommit med följande framställning i ärendet:

Se Serien A. N:o 9; sid 58.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits:

dels av hälsovårdsnämnden så lydande:

Se Serien A. N:o 9; sid. 60.

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 9; sid. 60.

dels ock av beredningsutskottet som utlåt it sig sålunda:

Se Serien A. N:o 9; sid. 61.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herrar Ankers och Wendel, att stadsfullmäktige måtte bifalla folkskolestyrelsens framställning i fråga om den ifrågasatta platsens upplåtande ävensom uppdraga åt drätselkammaren att verkställa därstädes erforderlig fyllning och dränering och för dessa arbetens utförande bevilja ett förslagsanslag å 3,000 kronor att anskaffas genom upplåning.

Efter framställda propositioner jämlikt angivna yrkande och å bifall till beredningsutskottets hemställan, beslöto stadsfullmäktige bifalla berörda, av Herrar Ankers och Wendel framställda yrkande; och antecknades, på därom framställd proposition, att beslutet vore enhälligt.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit

att såsom plats för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta de delar av ägofigurerna N:is 111 och 112, som begränsas av Karlstads—Munkfors järnväg, Östra Klarälvsgrenen och vägen till Sjöstad;

att uppdraga åt drätselkammaren dels att av det sålunda upplåtna området låta utfylla den för skolhustomten behövlige arealen, eller omkring 3750 kvadratmeter, till erforderlig höjd och den återstående delen av området till en jämn sluttning, dels ock att låta anordna erforderlig dränering;

att för nämnda arbetens utförande ställa till drätselkammarens förfogande ett förslagsanslag av 3,000 kronor;

samt att sålunda anslaget belopp skall anskaffas genom upplåning.

§ 113.

Angående godkännande av inköp av en kålgård i Tormestad med flera fastigheter inom Karlstad samt om anskaffande av för köpet erforderliga medel hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande framställning;

Se Serien A. N:o 9; sid 62.

Häröver hade beredningsutskottet uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 9; sid 63.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet sålunda hemställt; och antecknades, efter framställd proposition, att beslutet härom vore enhälligt.

§ 114.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 23 innevarande juni klockan halv tre e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Svanbom och Clarholm.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justerat den 23 Juni 1914.

AXEL DAHLMAN.

PER CLARHOLM.

AXEL SVANBOM.

Offentligen uppläst den 23 juni 1914; betygar

På tjänstens vägnar:

ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN:s A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 3 September.

N:o 9.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;	
2:o) Konungens Befallningshavandes skrivelse angående tillsättande av en kommunal arbetslöshets- och hjälpkommitté;	
3:o) Herr S. Gullströms m. fl:s motion om anslag till understöd åt mobiliserade landstormsmäns eller till krigstjänstgöring inkallade beväringmäns anhöriga;	
4:o) Livsmedelskommissionens för Karlstads stad framställning om anslag för inköp av bränsle;	
5:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för igångsättande av arbeten till lindrande av upp-	kommen arbetslöshet inom staden;
	6:o) Magistratens skrivelse angående av statens arbetslöshetskommission begärd utredning om omfattningar av vissa arbetsföretag inom staden; med mera;
	7:o) Drätselkammarens framställning angående anslag för igångsättande av lämpliga arbeten för lindrande av arbetslöshet bland inom staden skrivna arbetare; samt
	8:o) Magistratens skrivelse med anhållan om stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1915 upplåten rätt till detaljhandel med bränvin här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 3 September 1914.

§ 115.

Vid upprop befunnos Herrar Noréus, Karlsson, Södergren och Ström på grund av bortresa från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 116.

Allt jämte Herr Ordförande lördagen den 5 innevarande september kl. halv 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Swensén och Vendel.

§ 117.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 19 februari 1914 hos, bland andra, stadsfullmäktige i Filipstad gjort framställning om utseende av kommitté-rade för uppgörande av förslag till för hela länet enhelliga bestämmelser för detaljhandeln med brännvin, så hade nu från nämnda fullmäktige inkommit protokollsutdrag angående val av sådana kommittérade för Filipstad; och beslöts, efter föredragning av protokollet, att detsamma skulle överlämnas till den av stadsfullmäktige i ärendet tillsatta kommittén.

§ 118.

Till drätselkammaren och beredningsutskottet remitterades för yttranden av-givande följande ärenden:

1:o). Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier begäran om anslag för år 1915 m. m.; samt

2:o). Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1915 m. m.

§ 119.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet, med föranledande av bestämmelserna i nåd. cirkulär den 18 augusti 1914 till Kungl. Maj:ts befallnings-

havande i samtliga län, anmodat stadsfullmäktige att på sätt i berörda cirkulär angåves, utse ledamöter i en arbetslöshets- och hjälpkommitté för Karlstad, så hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande yttrande i ärendet:

Se Serien A. N:o 10; sid. 4.

Efter överläggning i ärendet, därunder dels upplysts, att järnsvarvaren J. H. Pettersson uttalat önskan att icke ifrågakomma såsom ledamot i ifrågavarande kommitté, dels av Fru Hellberg yrkats bifall till beredningsutskottets förslag med den ändring, att till ledamot i kommittén i stället för järnsvarvaren Pettersson skulle utses Fru Alma Norsell, beslöto stadsfullmäktige, sedan bestämts, att valet skulle företagas med acklamation, att bifalla vad Fru Hellberg sålunda föreslagit.

Stadsfullmäktige hade alltså till ledamöter och suppleanter i ifrågavarande kommitté utsett följande personer, nämligen:

till ledamöter:

grosshandlaren Josef Löfberg,
doktor Hugo Severin,
rådmannen E. Lundblad,
kyrkoskrivaren J. E. Andersson,
bankdirektören A. Sandwall,
grosshandlaren N. Chr. Jensen,
snickaren Adolf Karisson och
fru Alma Norsell;

samt till suppleanter:

disponenten O. Kullgren,
folkskolläraren D. Karlström,
åkeriägaren Alma Andersson och
plåtslagaren Olof Eriksson;

varjämte stadsfullmäktige i fråga om ordningen för suppleanternas inkallande bestämt, att vid förfall för ledamot i kommittén den suppleant skall inträda i tjänstgöring, som närmast kan anses företräda samma kommunala myndighet eller samma intresse, som den frånvarande ledamoten.

§ 120.

I hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr S. Gullström med flere gjort följande hemställan angående beviljande av anslag till understöd åt till krigstjänst inkallade värnpliktiges behövande familjer:

Se Serien A. N:o 10: sid. 5.

Häröver hade avgivits yttranden *dels* av drätselkammaren av följande lydelse :

Se Serien A. N:o 10; sid. 5.

dels ock av beredningsutskottet, som utlätit sig sålunda :

Se Serien A. N:o 10; sid. 6.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Viktorin bifall till beredningsutskottets förslag med tillägg till detsamma av följande såsom mom. 2 :

att stadsfullmäktige måtte uttala, att sålunda beviljat understöd icke skall betraktas såsom fattigunderstöd.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad Herr Viktorin sålunda föreslagit.

§ 121.

Angående anslag till inköp av bränsle att till reglerande av vedprisen under befarad bränslebrist instundande vinter vid behov avyttras hade Livsmedelskommissionen för Karlstad hos stadsfullmäktige gjort följande, av Herr Ziegler som motion upptagna framställning :

Se Serien A. N:o 10; sid. 7.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottet av följande lydelse :

Se Serien A. N:o 10; sid. 8.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad utskottet i ärendet hemställt.

§ 122.

Hos stadsfullmäktige hade Vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående anslag för igångsättande av arbeten till lindrande av uppkommen arbetslöshet inom staden :

Se Serien A. N:o 10; sid. 8.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande :

Se Serien A. N:o 10; sid. 9.

och beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 123.

Sedan Konungens befallningshavande i länet, i anledning av från statens arbetslöshetskommission framställd begäran, hos stadsfullmäktige anhållit om vissa uppgifter angående offentliga och större enskilda arbetsföretag inom länet, hade drätselkammaren, uppå remiss, avgivit yttrande med utredning i ärendet av följande innehåll :

Se Serien A. N:o 10; sid. 11.

I enlighet med vad beredningsutskottet i härefter avgivet utlåtande hemställt, beslöto nu stadsfullmäktige att såsom den begärda utredningen i ärendet åberopa innehållet i omförmälda, av drätselkammaren avgivna yttrande.

§ 124.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående anslag för igångsättande av lämpliga arbeten till lindrande av arbetslöshet bland inom staden skrivna arbetare:

Se Serien A. N:o 10; sid. 13.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 13.

Under överläggningar i ärendet yrkades av Herr Löfberg bifall till utskottets förslag med den ändringen, att anslaget skulle avse att bereda arbetstillfälle åt "i staden hemortsberättigade, arbetslösa arbetare", i stället för, såsom utskottet föreslagit, "inom staden skrivna, arbetslösa arbetare"; och blev vad Herr Löfberg sålunda hemställt, av stadsfullmäktige bifallet.

§ 125.

Sedan magistraten infordrat anbud å överlagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1915, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag, så hade magistraten anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande; och beslöto nu stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, att till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

Se Serien A. N:o 10; sid. 16.

§ 126.

Det antecknades att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

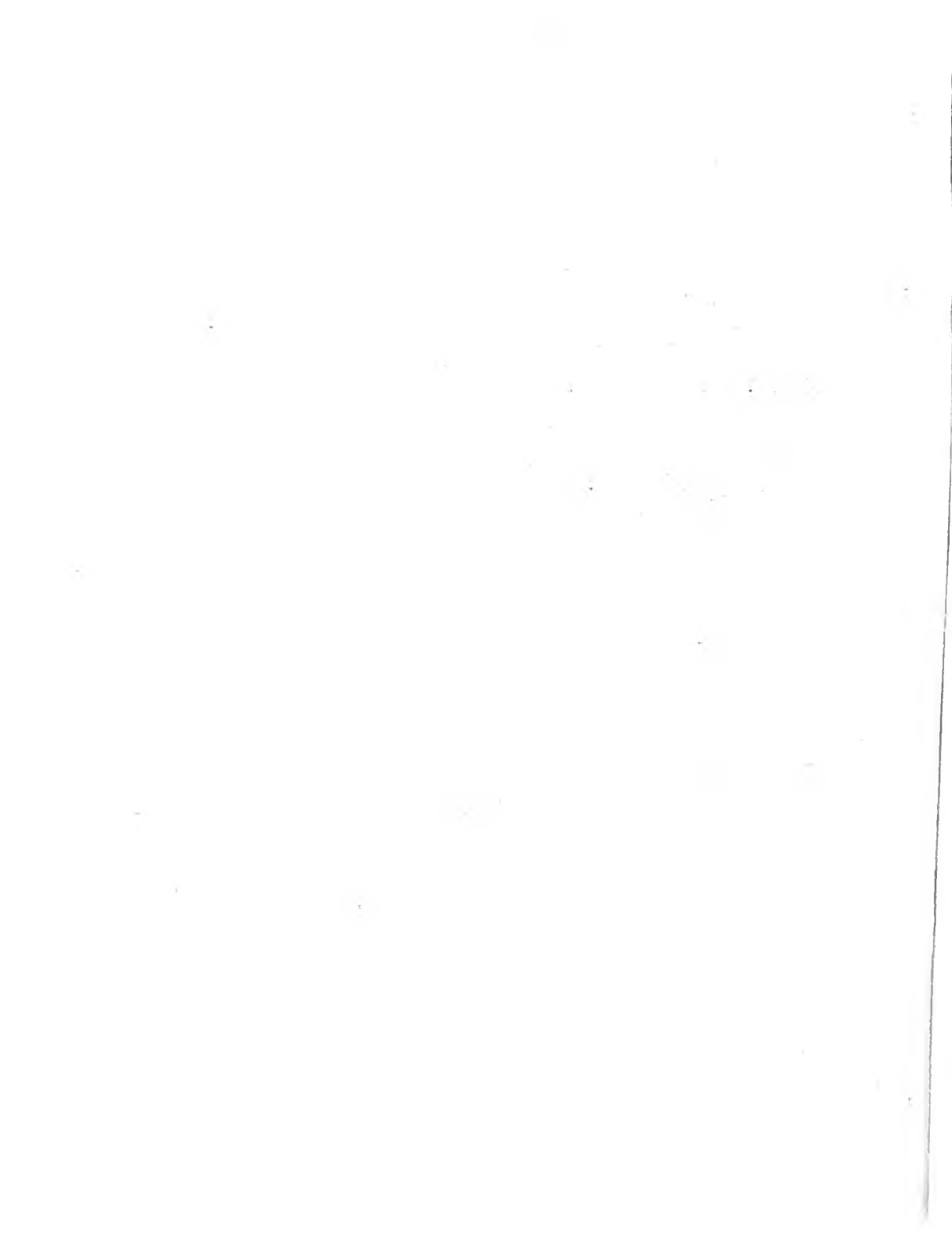
Justeradt den 5 September 1914.

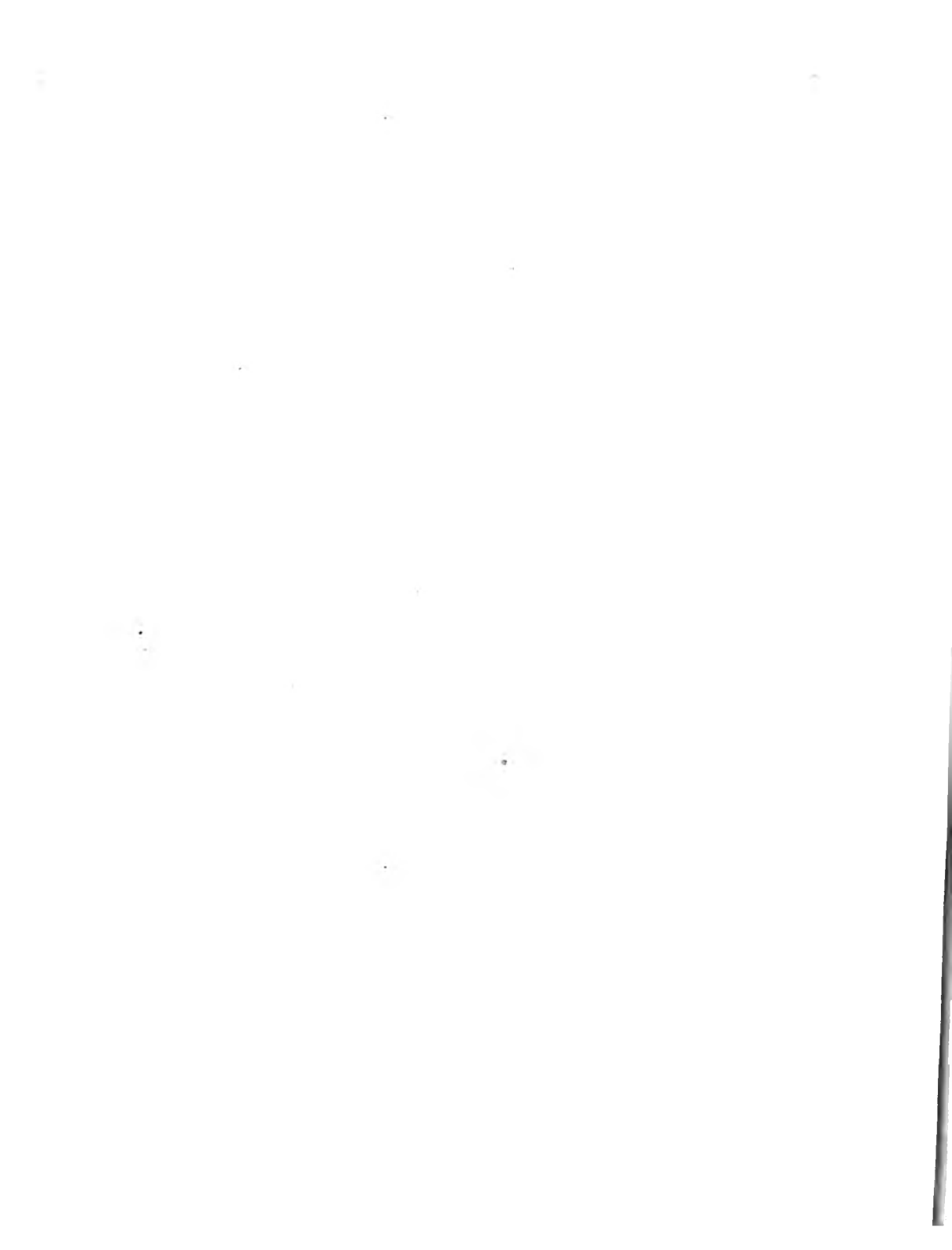
AXEL DAHLMAN.

VALDEMAR VENDEL. KARL JOH. SWENSÉN.

Offentligen uppläst den 5 september 1914; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN: S A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 17 September.

N:o 10.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande angående val av ledamot i komit'én för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt (efter Herr af Geijersstam); 3:o) D:o D:o angående fördelning av Mellquistiska slöjdstipendiet; 4:o) D:o D:o öfver byggnadsnämndens förslag i fråga om ändrad stadsplan för stadsdelarne Viken och Berget; 5:o) D:o D:o öfver styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt begäran om anslag för år 1915 m. m ; 6:o) D:o D:o i anledning av framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår J A Anderssons änka Hilma Anderssons av Herr Wästlund som motion upptagna framställning om hyresersättning m. m ; 7:o) D:o D:o öfver drätselkammarens	framställning om avkortning av restutskylder från 1913 års tre uppbördsstämmor; 8 o) D:o D:o öfver hamnstyrelsens framställning om anslag för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen; 9:o) D:o D:o öfver inkorporeringskommitténs framställning om befrielse från kommittéuppdraget m. m ; 10:o) D:o D:o öfver Herr A Dahlmans motion om utredning angående utvidgning av stora rådhusålen eller, eventuellt, angående åstadkommande på annat sätt av en större samlingslokal här i staden; 11:o) D:o D:o öfver Herr Karl Fr. Arnes med fleres motion i fråga om inrättande vid Karlstads östra järnvägsstation av en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart intill godsmagasinet därstädes.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 September 1914.

§ 127.

Vid upprop befunnos Herrar Ahlmark på grund av tjänstgöring, Ankers och Ström på grund av bortresa från staden samt Fröken Ljungkvist i anledning av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 128.

Att jämte Herr ordföranden måndagen den 21 innevarande september kl. 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Gelin och Noreus.

§ 129.

Beslöts att till drätselkammaren överlämna en till stadsfullmäktiges ordförande anländ skrivelse från arbetsutskottet av statens industrikommission angående åtgärder för understödjande av svensk industri under nu rådande kristid.

§ 130.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkande av vin och maltdrycker.

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Styrelsens för Karlstads barnkrubbor av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om anslag för år 1915, m. m.;

2:o) Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning angående upplåtande av mark till skolträdgård, promenadplats o. d.

C. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Materialgårdskommitténs utlåtande med utredning och förslag angående anläggning av en material- och förrådgård, m. m.

D. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Åtskilliga fastighetsägares i Klaravik framställning om framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik, vilken framställning av Herr N. Fr. Lindh upptogs såsom motion;

2) Åtskilliga fastighetsägares vid Sundbergsgatan framställning angående iordningsställande under år 1915 av nämnda gata, vilken framställning upptogs såsom motion av Herr O. W. Karlsson.

E. *Till kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän m. fl., drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Folkskolestyrelsens framställning angående pension till slöjdlärarynnan Augusta Lundgren.

§ 131.

Till ledamot i kommittén för behandling av frågan om avskrivning av den på bevilningspliktig fast egendom i staden vilande grundskatt valdes, i enlighet med beredningsutskottets förslag, distriktslantmätaren Sten Ström.

§ 132.

Från beredningsutskottet hade till stadsfullmäktige inkommit följande förslag till fördelning av Mellqvistska slöjdstipendiet:

Se serien A. N:o 11; sid. 1.

Vad beredningsutskottet sålunda föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 133.

I anledning av vissa av tjänstgörande arkitekten hos Överintendentsämbetet Bror Almquist framställda erinringar beträffande förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här i staden och efter det stadsfullmäktige den 20 november 1913 i princip uttalat sig i saken, hade byggnadsnämnden till stadsfullmäktige inkommit med följande protokoll i ärendet:

Se serien A. N:o 11; sid. 2.

Härefter hade infordrade yttranden i ärendet avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda utlätit sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 6.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 134.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt gjort en så lydande framställning angående anslag för år 1915 m. m.:

Se serien A. N:o 11; sid. 7.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits,
dels av drätselkammaren av följande lydelse:

Se serien A. N:o 11; sid. 7,

dels ock av beredningsutskottet, som utlåt it sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 8.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Bergh bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att tiden, inom vilken ansökan om anslag för år 1916 borde ingivas, skulle bestämmas till "före den 1 september 1915"; och blev vad Herr Bergh sålunda yrkat av fullmäktige bifallet.

§ 135.

Framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår J. A. Anderssons änka Hilma Andersson hade hos stadsfullmäktige gjort följande, av Herr O. Wästlund som motion upplagna framställning angående hyresersättning med mera:

Se serien A. N:o 11; sid. 8.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av brandstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet utlåt it sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 10.

Stadsfullmäktige beslöt bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 136.

I enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, beslöto stadsfullmäktige bifalla av drätselkammaren gjord framställning om avkortning av restutskylder från 1913 års tre uppbördsstämmor till ett belopp av sammanlagt 13,754 kr. 6 öre.

Se serien A. N:o 11; sid. 11.

§ 137.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort följande framställning om anslag för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen:

Se serien A. N:o 11; sid. 11.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. N:o 11; sid. 12.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 138.

Kommittén för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling med flere områden, hade till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning angående befrielse från kommittéuppdraget med mera:

Se serien A. N:o 11; sid. 13.

I ärendet hade infordrade yttranden avgivits:

dels av hamnstyrelsen, så lydande:

Se serien A. N:o 11; sid. 19.

dels av vattenlednings- och belyningsstyrelsen av följande innehåll:

Se serien A. N:o 11; sid. 19,

dels av drätselkammaren, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 20,

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var av följande lydelse:

Se serien A. N:o 11; sid. 20.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 139.

Hos stadsfullmäktige hade Herr A. Dahlman väckt följande motion om utredning angående utvidgning av stora rådhusalen eller, eventuellt, angående åstadkommande på annat sätt av en större samlingsal här i staden:

Se serien A. N:o 11; sid. 21.

Häröver hade yttranden avgivits:

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A. N:o 11; sid. 21,

dels ock av beredningsutskottet, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 23,

och blev vad beredningsutskottet i ärendet hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

Tillika bestämdes, att val av ledamöter i den sålunda beslutade kommittéen skulle företagas å nästa sammanträde.

§ 140.

I fråga om inrättande vid Karlstads östra järnvägsstation av en fristående fraktgodsexpedition hade hos stadsfullmäktige av Herr Arne med flere väckts följande motion:

Se serien A. N:o 11; sid. 24.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 11; sid. 25.

Härefter hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid. 26;

och befallit stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, att ingå till Kungl. Järnvägsstyrelsen med framställning att vid Karlstads östra järnvägsstation måtte anordnas en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart till Järnvägsmagasinet därstädes.

§ 141.

Det erkebeknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm öfvervärdt sammanträdde

Som ordn.

In Blått:
ELIAS STENUS.

Den 21 september 1914.

ELIAS STENUS.

J. STENUS.

L. V. GELIN.

Offentligen uppläs. den 21 september 1914; Betsgar

På Vänsdens vägnar:
ELIAS STENUS.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A-B. TRYCKERI 1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 15 Oktober.

N:o 11.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av fem ledamöter jämte två suppleanter i kommittén för utredning angående anskaffande av en större allmän samlingslokal här i staden; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av slakthuskommittérades redogörelse för lämnat uppdrag jämte hemställen, att stadsfullmäktige måtte anse kommittérades uppdrag slutfört; 4:o) D:o d:o över styrelsens för Tekniska afton- och söndagskolan framställning om anslag för år 1915 med mera; 5:o) D:o d:o i anledning av dels nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om fördelning av 1914 års anslag till sagda ändamål, dels ock styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för anstaltens verksamhet under arbetsåret 1912—1913 jämte begäran om anslag för arbetsåret 1914—1915;	6:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges förklaring över av Karlstads Spinneri och Väveri Aktiebolag anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshava ndes i länet utslag den 31 december 1913 rörande ifrågasatt ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för de så kallade Sjötullsägorna med mera; 7:o) D:o d:o över åtskilliga fastighetsägares inom Västerstrand av Herr Ljndh som motion upptagna framställning om fri sotning i sökandenas fastigheter; 8:o) D:o d:o över Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier framställning om anslag för år 1915, med mera; 9:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Be fallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden;

- 10:o) D:o d:o i anledning av Drät-
selkammarens framställning
angående uppbörden av grund-
avgifterna till pensionsfonden;
- 11:o) D:o d:o i anledning av Vat-
tenlednings- och Belysningssty-
relsens framställning om an-
slag för uppförande av ny ång-
panneskorsten vid gasverket;
- 12:o) D:o d:o i anledning av Vat-
tenlednings- och Belysningssty-

relsens framställning om an-
slag för framdragande av gas-
ledning till egnahemstomterna
N:ris 104 B och 105 A i kvar-
teret Kilen å Herrhagen;

- 13:o) D:o d:o i anledning av Dok-
tor Per Clarholms motion om
anslag för inköp av ett väggur
att uppsättas i stadsfu'lmäkti-
ges samlingsrum.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 Oktober 1914.

§ 142.

Vid upprop befanns Herr Osterman på grund av anmält förfall av enskilda angelägenheter från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallet av stadsfullmäktige.

§ 143.

Att jämte Herr Ordföranden torsdagen den 22 innevarande oktober kl. 3 e. m., å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ahlmark och Johansson.

§ 144.

Till drätselkammaren överlämnades för kännedom och erforderliga åtgärders vidtagande avskrift av Kungl. Maj:ts nåd. brev den 12 juni 1914 till Konungens Befallningshavande i Värmlands län angående tillstånd för staden Karlstad att genom byte avhända sig visst område av stadens donationsjord.

§ 145.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande.

A. Till Beredningsutskottet:

1:o Konungens befallningshavandes resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av magistraten gjord hemställan angående indelning av staden Karlstad i tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare;

2:o Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o Magistratens framställning angående anslag till avlöning av biträde å kronouppbördskontoret för år 1915;

2:o Magistratens framställning angående förhöjning av arvodet för upprättande av mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval;

3:o Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående anslag för anordnande av särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät;

4:o Framställning från ordförandena inom stadens pensionsnämnder angående beviljande av arvoden till ordförandena ävensom bestämmande av traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter;

- 5:o Styrelsens för Karlstads barnhem framställning om anslag för år 1915 m. m.;
- 6:o Stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés av Herr Vendel som motion upptagna framställning om anslag till kommitténs verksamhet;
- 7:o Kaptenen C. E. Nygrens framställning om understöd för utgivande av en historia över Karlstads stad under de 50 åren närmast före stadens brand, vilken framställning av Herr Vendel upptagits såsom motion.

C. Till *hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet*:

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälsvvattnets förorening genom fabriksavfall.

D. Till *vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet*:

1:o Åtskilliga fastighetsägares i Nolby m. fl:s av Herr Svensson som motion upptagna framställning om framdragande av stadens vattenledning till sökandenas fastigheter.

2:o L. Rydén i Magdebo m. fl:s av Herr Severin som motion upptagna framställning angående utsträckande av stadens vattenledning till Romstad.

E. Till *egnahemskommittén, byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet*:

Herr O. W. Karlssons m. fl:s motion angående upplåtande av lämpligt område inom staden till egnahemstomter.

F. Till *hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet*:

Bröderna Löfberg & C:s m. fl:s framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till anskaffande av större antal godsvagnar å Karlstads—Munkforsbanan m. m, vilken framställning upptagits som motion av Herr Håkansson.

§ 146.

Beslötö stadsfullmäktige, att till drätselkammaren skulle för kännedom överlämnas en av ordförandena i stadens pensionsnämnder ingiven skrivelse angående beloppet av kostnaden för pensionstillägg och understöd för innevarande år.

§ 147.

Föredrogs en från Aug. Lindström i Karlstad den 15 oktober 1914 till stadsfullmäktige avlåten, av bilagor åtföljd skrivelse angående rätt för Lindström att vid installation av vatten- och avloppsledningar inom fastigheten n:o 4 i kvarteret Hagastrand få använda 4" rör; men funno stadsfullmäktige att, enär förevarande ärende icke i vederbörlig ordning väckts hos stadsfullmäktige, detsamma icke kunde till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

§ 148.

Angående val av ledamöter och suppleanter i av stadsfullmäktige beslutad kommitté för utredning rörande anskaffande av en större allmän samlingslokal här i staden hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se serien A N:o 12; sid. 1.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Gullström bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att ledamöternas antal skulle bestämmas till sex samt att till sjätte ledamot skulle utses föreläsningsföreningens ordförande, läroverksadjunkten Aug. Bergh.

Efter omröstning beslöto stadsfullmäktige först, med 20 röster mot 14, avgivna för utskottets därutinnan framställda förslag, att antalet ledamöter i kommittén skulle utgöra sex.

Sedan bestämts, att suppleanternas antal skulle vara två, blevo vid med acklamation företagna val ledamöter och suppleanter i kommittén utsedda i enlighet med vad Herr Gullström föreslagit.

Härefter beslöto stadsfullmäktige jämväl bifalla beredningsutskottets hemställan i övrigt.

Stadsfullmäktige hade sålunda

dels till ledamöter i kommittén utsett:

Rektorn A. Dahlman, sammankallande;

Boktryckaren Emil Ankers;

Lasarettsläkaren P. Clarholm;

Borgmästaren K. J. Lindholm;

Lektorn V. Vendel, och

Läroverksadjunkten Aug. Bergh;

dels till suppleanter för dem valt:

Bankdirektören A. Sandwall, och

Gårdägaren K. J. Svensén,

att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring;

dels till kommitténs förfogande till bestridande av med dess arbete förenade kostnader ställt ett förslagsanslag av 1,000 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, utgå medelst uttaxering;

dels och berättigat kommittén att i och för dess arbete erhålla biträde av stadens arkitekt och ingenjörer.

§ 149.

Hos stadsfullmäktige hade kommittén för förhandling med Värmlands Andelslakteriförening angående rätt för föreningen att använda ett av staden till uppförande ifrågasatt slakthus avlämnat redogörelse för kommittéuppdraget, ävensom

hemställt, att stadsfullmäktige måtte anse kommittérades uppdrag slutfört, på sätt framginge av följande skrivelse med därvid fogade bilagor:

Se serien A N:o 12; sid. 2.

I ärendet hade hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade yttranden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 23.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 150.

Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan hade, med bifogande av redogörelse för skolans verksamhet under läsåret 1913—1914, hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för år 1915:

Se serien A N:o 12; sid. 24.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits, dels av drätselkammaren, som utlätit sig sålunda:

Se serien A N:o 12; sid. 33;

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 33.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Johansson bifall till drätselkammarens hemställan och av Herr Zachrison, att stadsfullmäktige måtte bifalla utskottets avgivna förslag.

Vid härefter mellan nämnda yrkanden verkställd omröstning, beslöto stadsfullmäktige, med 25 röster mot 10, att bifalla Herr Zachrisons yrkande.

§ 151.

Rörande användningen av 1914 års anslag till nykterhetens befrämjande hade vederbörande nämnd till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag:

Se serien A N:o 12; sid. 34.

I samband med detta ärende företogo nu stadsfullmäktige till behandling jämväl styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret 1 oktober 1914—30 september 1915, vilken framställning var av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 40.

Över sistberörda framställning hade nämnden avgivit särskilt yttrande av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 39.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade härefter avgivits för båda dessa ärenden gemensamma utlåtanden

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A N:o 12; sid. 43;

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 46.

Vid ärendets företagande till behandling anmälde Herr ordföranden att till honom inkommit från stadens diakonissor och slumsystrar följande redogörelser för användningen av dem år 1913 lämnade anslag:

Redovisning inför Stadsfullmäktige för medel gifna till nykterhetens befrämjande samt förebyggande och lindrande af nöd inom samhället genom Diakonissan Hilda Löfgren.

Mottagit Kronor 375:—.

Jan. 13	Ved	14:—	Sept. 23	Matvaror.....	2: 71
» »	»	19:—	» »	Mjök	5: 46
» 23	»	43: 50	Okt. 6	Kläder	9:—
» »	Mjökpoletter	2: 25	» »	»	3:—
» »	»	4: 70	» 10	Matvaror	7: 70
Febr. 2	Skor	2:—	» 13	Ved	3: 46
» »	Mjök	2: 10	Begravningshjälpt kontant....	10:—	
» 8	»	2: 50	Kontant C. Nilsson, arb.	10:—	
» 28	»	2: 20	» V. Jansson	5:—	
Mars 10	Skodon.....	10: 50	» Hustru E. Gustafsson	10:—	
April 3	Kläder	10: 50	» Änkan A. Olsson ...	15:—	
» 15	Väf.....	10: 53	» » C. Jansson ..	10:—	
» 4	Kläder	8: 50	» Arb. E. Eriksson ..	10:—	
» 28	Ved	9:—	» Hustrun H. Lindgren	10:—	
» »	»	33:—	» Änkan A. Nilsson...	10:—	
» »	Mjök	1: 30	» » K. Pettersson.	9: 45	
» »	Ved	6:—	Hysesbidrag till hustru Öster-		
» »	Matvaror.....	1: 48	gren	5:—	
Maj 12	Skodon.....	2: 50	Änkan L. Lundahl .	2:—	
» »	Mjök	2: 10	» Cervin	2:—	
» »	Matvaror.....	1: 71	Ogifta Hildur Nilsson	5:—	
» »	»	2: 05	» E. Kästel	10:—	
Juni »	Skor	10: 50	Hustrun E. Sjöqvist	10:—	
Aug. »	Mjök	5:—			
» »	»	2: 55			
» »	»	0: 75			

Summa Kronor 375:—

Till Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

Redogörelse för slummens barnkoloni.

Under sommaren 1914 har slummens barnkoloni vistats på Lindås i Alster invid sjön Gapern. Antalet barn har varit i medeltal 25 och utflyttningen skedde 3 Juni, hemresan 27 Aug. (86 dagar). Underhållskostnaden pr dag och barn utgjorde i medeltal 54 öre.

Inkomster:

An anslag fr. 1:a Majbl.	500:—
» » » Staden	300:—
» » » Werml. E. B... ..	200:—
» Öfriga gåfvor	150:—
» Konserter	160:70

Kronor 1,310:70

Utgifter:

Per Hushållet	826:—
» Inventarier samt tyg till barnens kläder	138:38
» Frakt och respångar...	43:32
» Löner	160:—
» Hyra och ved	125:—
» Såpa & tvål m. m. ...	18:—

Kronor 1,310:70

Undertecknad har äfven i år besökt slummens barnkoloni i Alster samt besiktigt och vägt barnen. Koloniens sommarbostad vid Lindås var i flere afseenden bättre än den förra, i synnerhet rymligare och mera luftig. Väderleken har varit mycket gynnsam så att barnen kunnat bada dagligen. Hälsotillståndet var dock mot slutet af sommaren ej fullt tillfredsställande; 6—7 barn angrepos några veckor före hemresan af kikhosta i lindrig form utan komplikationer. Viktökningen blef därför mindre och utgjorde i medeltal 1,9 kilo, högst 6,9 kg. En gosse som led af kikhosta ökade ej alls i vikt. Mjölkförbrukningen steg under den varmaste tiden till 55 liter om dagen och var i medeltal 50 liter.

ARVID TH. HÖGSTRÖM.

Undertecknade ämna även nästa år anordna en sommarkoloni för minderåriga barn från fattiga tuberkulösa hem. För sommaren 1914 beviljades oss från staden ett anslag av kr. 300:— för detta ändamål, och vilja vi härmed lägga in ansökan om anslag till vår barnkoloni sommaren 1915.

Karlstads slumstation i sept. 1914.

Högaktningsfullt
SLUMSYSTRARNA
gm Kerstin Palmkvist,
Föreståndarinna.

Under överläggningen i ärendet yrkade Herr Severin bifall till beredningskottets förslag med den ändringen, att mom. 5) skulle erhålla följande lydelse: »Till frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning att användas till nykterhetens befrämjande kr. 600.»

Häråfter beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets hemställan med den av Herr Severin däri föreslagna ändringen.

§ 152.

Genom resolution den 27 maj 1914 hade magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över av Karlstads Spinneri- och Väveri Aktiebolag anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 december 1913 i fråga om viss ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för de så kallade Sjötullsägorna med mera.

Se serien A N:o 12; sid. 50.

I ärendet hade infordrat yttrande avgivits av beredningsutskottet, så lydande; Se serien A N:o 12; sid. 55.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 153.

Hos stadsfullmäktige hade åtskilliga fastighetsägare inom Västerstrand gjort följande av Herr Lindh såsom motion upptagna framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter.

Se serien A N:o 12; sid. 55.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet utlätit sig sålunda:

Se serien A N:o 12; sid. 59.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 154.

Styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för år 1915, med mera;

Se serien A N:o 12; sid. 59.

Över denna framställning hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 63;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av fullmäktige bifallet.

§ 155.

Genom resolution den 14 september 1914 hade magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över följande hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden:

Se serien A N:o 12; sid. 64.

I överensstämmelse med vad beredningsutskottet i avgivet infordrat yttrande föreslagit, beslöto stadsfullmäktige *dels* beträffande de av kaptenen Huss, konditorn Svensson, f. d. konditorn Yhnell, fru Leichel och fru Martin gjorda ansökningarna, att tillstyrka desamma för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1915 under samma villkor, som varit under innevarande år gällande för rättigheterna, *dels ock* i fråga om f. d. kassören F. A. Dahls och direktören Albert Bäckmans ansökningar att, då skäl icke kunde anses föreligga för bifall till dessa ansökningar, hemställa, att Konungens Befallningshavande icke måtte bifalla desamma.

§ 156.

Angående tiden och sättet för uppbörden av grundavgifterna till pensionsfonden hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande framställning;

Se serien A n:o 12; sid. 69.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A N:o 12; sid. 70.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 157.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande hemställan om anslag för uppförande av ny ångpanneskorsten vid gasverket:

Se serien A N:o 12; sid. 71.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda utlätit sig sålunda:

Se serien A N:o 12; sid. 72;

och blev vad utskottet föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 158.

Styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för framdragande av gasledning till egna hemstomterna N:ris 104 B och 105 A i kvarteret Kilen å Herrhagen:

Se serien A N:o 12; sid. 73.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda utlätit sig sålunda;

Se serien A N:o 12, sid. 73.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 159.

Hos stadsfullmäktige hade Herr Per Clarholm väckt följande motion angående inköp av ett väggur att uppsättas i stadsfullmäktiges samlingsrum:

Se serien A N:o 12; sid. 74.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits,
dels av drätselkammaren av följande lydelse:

Se serien A N:o 12; sid. 74.

dels ock av beredningsutskottet, så lydande:

Se serien A N:o 12; sid. 75;

och blev vad utskottet hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 160.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 22 Oktober 1914.

AXEL DAHLMAN.

J. E. JOHANSSON.

C. O. AHLMARK.

Offentligen uppläst den 22 oktober 1914; betygar,

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A-B. TRYCKERI 1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 November.

N:o 12.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Konungens Befallningshavandes resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av Magistraten gjord framställning om indelning av staden Karlstad i tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare; 3:o) D:o d:o över arbetsstugustyrelsens framställning om anslag för år 1915; 4:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnkrubbor av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om anslag för år 1915; 5:o) D:o d:o över biblioteks- och föreläsningstyrelsens begäran om tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande samt om anslag för bibliotekets verksamhet under år 1915; 6:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående ytterligare anslag för fullständigt utfyllande av platsen för det beslutade nya småskolehuset å Norrstrand; 7:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens fram-	ställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier; 8:o) D:o d:o över Fröken Ljungkvists motion om fridlysning av Lambergsskogen m. m.; 9:o) D:o d:o över stadens arbetslöshets- och hjälpkommittées av Herr Vendel som motion upptagna framställning om anslag för kommitténs verksamhet; 10:o) D:o d:o över kapten C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av en historia över Karlstads stad under de femtio åren närmast före stadens brand; 11:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag till barnhemmets verksamhet under år 1915; 12:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anordnande av särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät;

- 13:o) D:o d:o över magistratens framställning om anslag till avlönande av biträde å krono-uppbördskontoret härstädes;
- 14:o) D:o d:o över ordförandenas i stadens pensionsnämnder framställning i fråga om arvode till ordförandena samt traktamentsersättningar till ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter;
- 15:o) D:o d:o över magistratens framställning i fråga om arvode för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval;
- 16:o) D:o d:o över drätselkammarrens framställning om anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under nästkommande år;
- 17:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående försäljning till Föreningen soldaternas vänner i Värmland av nordvästra hörntomten i det kvarter, som i uppgjort förslag till utvidgning av stadsdelen Klara betecknats »Sergeanten»;
- 18:o) D:o d:o över magistratens framställning angående ålders-tillägg och semesterrätt för stadsfiskalen här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 November 1914.

§ 161.

Vid förrättat upprop befunnos samtliga stadsfullmäktiges ledamöter närvarande.

§ 162.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 24 innevarande november klockan 3 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Welin och Florell.

§ 163.

Föredrogs en av Herr Osterman ingiven framställning om entledigande från medlemskap i drätselkammaren från och med den 1 januari 1915; och beslöto stadsfullmäktige, efter antecknande att Herr Osterman vore utsedd till ledamot av drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1916, att med godkännande av den gjorda avsägelsen överlämna framställningen till valnämnden.

§ 164.

Föredrogs och godkändes en från bankkamreraren Knut Svensson inkommen avsägelse på grund av flyttning från staden att vara sakrevisor för granskning av stadens styrelsens och delegationers förvaltning för år 1914; och beslöto stadsfullmäktige, att då suppleanter för revisorerna vore utsedda, någon ny revisor för den sålunda avgångne icke skulle väljas.

§ 165.

Föredrogs följande till stadsfullmäktige ingivna skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under en särskildt för de båda belysningsverken kritisk tid hedrades jag med förtroendet att vara ordförande i dessas och vattenledningsverkets styrelse. Med en viss tvekan åtog jag mig uppdraget, hvilket, enligt vad man då kunde vänta, blef i början både obehagligt och mycket krävande. Så småningom har emellertid

arbetet kunnat ledas in på lugnare banor, och vetenskapen, att de numera anställda kunniga och intresserade tekniska ledarna förmå hålla samtliga verkens skötsel i jämnhöjd med det bästa på området, bör för samhället vara fullt betryggande.

Vattenledningsverket lär, då naturliga förutsättningar att få ett billigt vatten här saknas, alltid komma att bereda afsevärd kostnad, hur dess drift än kan blifva ordnad. Men de båda belysningsverken böra år efter år kunna bli allt mera gifvande, så vidt man nu kan se, och de för nästa år uppgjorda statförslagen jäfva icke detta antagande.

Även om jag under verkens nydanings- och utvecklingstid haft möjlighet att tillföra dem en del användbara idéer, så inser jag dock allt för väl, att en icke-fackmans förmåga har sin begränsning snart nog, och att det sålunda är tid, att någon annan inträder i mitt ställe. Må det då tillåtas mig det antagandet, att en driven *affärsman* nu borde såsom styrelsens ordförande kunna vara till gagn.

Min avsikt är alls icke att undandraga staden min andel i det arbete, som i mån af lämplighet bör vara hvarje medborgares plikt. Men då jag, såsom redan frambållits, inser nyttan af att någon annan inträder såsom ordförande i styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken, tillåter jag mig härmed vördsamt anhålla, att jag vid årets val af ledamöter i sagda styrelse icke må komma ifråga, och att denna min begäran med Stadsfullmäktiges godkännande måtte öfverlämnas till valnämnden.

Karlstad den 16 november 1914.

S. GULLSTRÖM.

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige, att skrivelsen skulle överlämnas till valnämnden.

§ 166.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

1:o Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande i anledning av stadsfiskalen A. Nelsons underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 5 oktober 1914 i fråga om stadsfullmäktiges beslut vid val av brandchef;

2:o Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av Konungens Befallningshafvande i länet upprättat förslag till särskilt ordningsstadgande för Karlstad i fråga om skyldighet för hotellvärdar m. fl. att göra anmälan om resande;

3:o Drätselkammarens framställning om anslag till reparationer under nästkommande år å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.; samt

4:o) Drätselkammarens framställning angående anslag till uppförande av anonskiosker å lämpliga platser inom staden.

B) *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen;

2:o) Samma styrelses framställning angående rätt till felräkningspanningar för den hos styrelsen anställda kamreraren samt löneförhöjning åt bokhållaren hos styrelsen;

3:o) Hamnstyrelsens framställning om anslag till reparation av hamnens mudderelevator;

4:o) Samma styrelses framställning om anslag till iordningsställande av en permanent anordning för förhalning av smärre fartyg till sidan av slipen m. m.;

5:o) Folkskolestyrelsens framställning om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget till skolorna för år 1914, som eventuellt ej komme att inflyta förrän i början av år 1915;

6:o) Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om understöd från staden dels till skolans uppehållande under år 1915; dels till anordnande av undervisning i buslig ekonomi under höstterminen 1914 och år 1915;

7:o) Samma styrelses framställning om höjning av terminsafgifterna i förberedande skolans andra klass och i hela elementarskolan;

8:o) Tuberkuloskommitténs framställning angående inköp av mark för uppförande av ett sommarsanatorium;

9:o) Herr A. Zachrisons motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun m. m.;

10) Herr T. Ostermans motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunda rättelser samt att uppgöra förslag till nytt system för bokföringen m. m.;

11:o) [Herr S. Gullströms och fröken A. Ljungkvists motion om utredning rörande gamla flickskolebyggnadens inredande till ett centralhem för uthyrning till ensamstående kroppsarbeterskor;

12:o) Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om upplåtande av för skolan behöfliga lokaler i gamla flickskolebyggnaden;

13:o) Herr E. V. Gelins m. fl:s motion angående underdånig hemställan hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen, till dess normala förhållanden åter inträda;

14:o) Rektor A. Dahlmans med flere lärares vid högre allmänna läroverket av Herr Dahlman som motion upptagna framställning om upplåtande av mark till skolträdgård åt läroverket;

15:o) Överstelöjtnanten M. Tisells m. fl:s framställning om bidrag för år 1915

till förhyrande av en slöjdlokal för scoutkårens räkning, vilken framställning upptogs som motion av Herr Clarholm; samt

16:o) Direktör Hj. Nermans för bokhandlaren Axel Nermans stärbhus gjorda framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammans utbetalande m. m.

C. *Till hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

N. G. Larssons i Karlstad m. fl:s av hr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande på ett tillfredsställande sätt av broförhållandena till Lamberget.

D. *Till hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet:*

Herr E. V. Gelins m. fl:s motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t om vidtagande av de lagstiftningsåtgärder, som kunde prövas mest ändamålsenliga och verksamma till förhindrande av tobaksmisbruk bland minderåriga.

§ 167.

Hos Konungens Befallningshavande i länet hade magistraten gjort följande framställning om indelning av staden i valdistrikt för val till riksdagens andra kammare:

Se serien A n:o 13; sid. 1.

Stadsfullmäktige, som uppå remiss från Konungens Befallningshavande nu hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt att, i enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, såsom infortrat yttrande tillstyrka magistratens ifrågavarande framställning om stadens indelning i tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare.

§ 168.

Styrelsen för Karlstads arbetsstuga hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om anslag för år 1915:

Se serien A. N:o 13; sid. 2.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 6.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 169.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads barnkrubbor gjort följande av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om anslag för år 1915:

Se serien A n:o 13; sid. 7.

Över denna framställning hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 13; sid. 10.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 170.

Biblioteks- och föreläsningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning om tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande samt om anslag till bibliotekets verksamhet under år 1915:

Se serien A n:o 13; sid. 11.

Över denna framställning hade drätselkammaren och beredningsutskottet varit hörda och avgivit yttranden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 14.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 171.

Drätselkammaren hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning om ett tilläggsanslag för fullständigt utfyllande av platsen för det beslutade nya småskolehuset å Norrstrand:

Se serien A n:o 13; sid. 15.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A n:o 13; sid. 16.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige genom enhälligt beslut bifallet.

§ 172.

På framställning av vattenlednings- och belysningsstyrelsen och i enlighet med vad beredningsutskottet i däröver avgivet utlåtande hemställt, beslöto nu stadsfullmäktige medgiva avskrivning å vattenverkets inventarier och materialier till ett belopp av 1,712 kronor 93 öre, å gasverkets inventarier och materialier med 350 kronor 90 öre samt å elektricitetsverkets inventarier och materialier med 331 kronor 53 öre.

Se serien A n:o 13; sid. 18.

§ 173.

Hos stadsfullmäktigé hade Fröken Ljungkvist väckt en så lydande motion angående fridlysning av Lambergs skogen m. m.:

Se serien A n:o 13; sid. 18.

Häröver hade avgivits infordrade yttranden, dels av drätselkammaren av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 20;

dels ock av beredningruts-kottet, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A n:o 13; sid. 21.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Noréus bifall till utskottets förslag med den ändringen, att orden: »dock utan särskild kostnad för staden» skulle utbytas mot »dock utan större kostnad för staden,» *dels* av Herr Svensson bifall till utskottets hemställan med däri av Herr Noréus föreslagen ändring samt med det tillägg, att fullmäktige måtte lämna drätselkammaren i uppdrag att låta verkställa nödig gallring i Lambergsskogen, *dels ock* av Herr Karlsson, att ärendet måtte återremitteras till drätselkammaren för förnyat yttrande samt utlåtande över motionen jämväl inhämtas från trädgårdsstyrelsen.

Efter det stadsfullmäktige först beslutat att omedelbart företaga ärendet till avgörande, samt ordföranden, efter framställda propositioner å beredningsutskottets förslag oförändrat samt Herrar Noréus' och Svenssons yrkanden, funnit Herr Noréus' yrkande vara med övertvägande ja besvarat, men votering begärts, antogs först till kontraposition mot sistberörda yrkande Herr Svenssons förslag, varefter vid verkställd votering 18 röster avgåvos för vardera av Herrar Noréus och Svenssons förslag.

Då emellertid Herr Ordföranden biträtt Herr Noréus' förslag, blev detta stadsfullmäktiges beslut.

§ 174.

Hos stadsfullmäktige hade stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté gjort följande av Herr Vendel som motion upptagna framställning om anslag för kommitténs verksamhet:

Se serien A n:o 13; sid. 21.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 23.

Stadsfullmäktige beslöt bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 175.

Angående understöd för utgivande av en historia över Karlstads stad under de femtio åren närmast före stadens brand hade kaptenen C. E. Nygren hos fullmäktige gjort följande av Herr Vendel som motion upptagna framställning:

Se serien A n:o 13; sid. 24.

Uti detta ärende hade drätselkammaren avgivit infordrat yttrande av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 25.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 13; sid. 26.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 176.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads barnhem gjort en så lydande framställning om anslag till barnhemmets verksamhet under år 1915, vilken framställning av Herr Severin upptagits som motion:

Se serien A n:o 13; sid. 27.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däri avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se serien A n:o 13; sid. 30;

och blev vad utskottet sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 177.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning om anslag för anordnande av en särskild transformator för saluhalleus elektriska värmeledningsnät.

Se serien A n:o 13; sid. 30.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 31.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla utskottets hemställan.

§ 178.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort framställning om anslag till avlöning av biträde å kronouppbördskontoret, så lydande:

Se serien A n:o 13; sid. 32.

Över denna framställning hade drätselkammaren och beredningsutskottet varit hörda och yttrat sig, därvid utskottet utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 13; sid. 32;

och blev utskottets sålunda gjorda hemställan av stadsfullmäktige bifallen.

§ 179.

Ordförandena i stadens pensionsnämnder hade i fråga om arvode till ordförandena samt traktamentsersättningar till ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter, till stadsfullmäktige ingivit följande framställning:

Se serien A n:o 13; sid. 33.

Ut i detta ärende hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande av följande innehåll:

Se serien A n:o 13; sid. 34.

Beredningsutskottet hade härefter i ärendet avgivit så lydande utlåtande:

Se serien A n:o 13; sid. 35.

Under överläggningen i ärendet yrkades:

av *Herr Eriksson* bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att de av pensionsnämndsledamöterna, som så begärde, skulle av staden erhålla ersättning för mistad arbetsförtjänst med 2 kronor för varje av dem bevisat sammanträde,

av *Herr Florell* bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att de av pensionsnämndernas ledamöter, som vore timlönsarbetare, skulle i ersättning för varje bevisat sammanträde erhålla ett belopp av 2 kronor;

samt av *Herr Zachrisson* bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att samtliga ledamöter i pensionsnämnderna ävensom ordförandenas suppleanter skulle för varje bevisat sammanträde erhålla traktamentsersättning med 2 kronor.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å beredningsutskottets förslag oförändrat, därvid Herr Ordföranden funnit Herr Florells yrkande vara med övervägande ja antaget, men votering begärts, bestämdes först, medelst votering och med Herr Ordförandens utslagsröst, att till kontraposition i huvudvoteringen skulle tagas beredningsutskottets förslag oförändrat, varupå stadsfullmäktige med 25 röster mot 9 antog Herr Florells förslag.

§ 180.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort följande framställning i fråga om arvode för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval:

Se serien A n:o 13; sid. 36.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 13; sid. 37.

Vad utskottet sålunda heinställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 181.

Till stadsfullmäktige hade från drätselkammaren ingivits en så lydande framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1915:

Se serien A n:o 13; sid. 38.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 13; sid. 39;
och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 182.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren anhållit om bemyndigande att till »Föreningen Soldaternas Vänner i Värmland» försälja viss tomt inom stadsdelen Klara, på sätt framginge av följande protokollsutdrag:

Se serien A n:o 13; sid. 40.

Beredningsutskottet, som hörts i ärendet hade däri avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 13; sid. 45.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 183.

Angående beviljande av ålderstillägg och semesterrätt till stadsfiskalen här i staden hade magistraten hos stadsfullmäktige gjort en så lydande hemställan:

Se serien A n:o 13; sid. 46.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits,
dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 13; sid. 48

dels ock av beredningsutskottet av följande innehåll:

Se serien A n:o 13; sid. 49.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Gullström, att stadsfiskalen skulle tillerkännas rätt till en månads semester årligen med anslag av 100 kronor ur stadskassan till vikaries aflöning, *dels ock* av Herr Gelin, att med stadsfiskalstjänsten skulle förenas ett ålderstillägg å 500 kronor efter fem års tjänstgöring, samt att nuvarande stadsfiskalen skulle förklaras hava den 1 juni 1914 intjänat berörda ålderstillägg.

Sedan vid framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å bifall till beredningsutskottets förslag, Herr Ordföranden funnit propositionen å bifall till sistnämnda förslag vara med övervägande ja antagen, men votering begärts, bestämdes först genom votering med 28 röster mot 8, att till kontraposition i huvudvoteringen skulle tagas Herr Gullströms yrkande, varefter vid verkställd votering mellan sistberörda yrkande och beredningsutskottets förslag 18 röster avgåvos för vardera av dessa, därvid emellertid antecknades, att Herr Ordföranden biträtt beredningsutskottets förslag, vadan alltså detsamma blivit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 184.

Anmälades av Herr Söderbaum, att extra provinsialläkaren E. Welinder, vilken vore utsedd till inventerings- och besiktningsman jämte t. f. provinsialläkaren Karl Eriksson för stadens under hälsovårdsnämndens vård stående egendom för innevarande år, hade avflyttat från staden; och beslöto stadsfullmäktige, på därom framställt förslag, att berörda besiktning skulle verkställas av doktor Eriksson ensam, vadan ny besiktningsman i den sålunda avflyttades ställe icke skulle utses.

§ 185.

Före sammanträdets slut väcktes av Herr Ahlmark motion att, då enligt vad uppgivits, Dalby kommun komme att inom den närmaste tiden genom en deputation uppvakta civilministern angående den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen, jämnväl staden Karlstad måtte utse en deputation med uppdrag att hos civilministern framhålla stadens önskemål i berörda järnvägsfråga; och beslöto stadsfullmäktige remittera motionen till beredningsutskottet för skyndsamt avgivande av yttrande.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 24 November 1914.
AXEL DAHLMAN.

WILH. WELIN.

S. P. FLORELL.

Offentligen uppläst den 24 november 1914; betygar

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 3 December.

N:o 18.

Föredragningslista:

1:o). Remiss av inkomna ärenden; 2:o). Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Herr Ahlmarks motion om tillsättande av en deputation med uppdrag att till civilministern framföra stadens önskemål beträffande den ifrå-	gasatta järnvägen i Övre Älvdalen; 3:o) D:o D:o i anledning av Drätselkammarens framställning om anslag för utförande av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 3 December 1914.

§ 186.

Vid förrättat upprop befunnos Herr av Geijersstam i anledning av sjukdom och Herr Vendel på grund af enskild familjehögtid från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 187.

Att jämte Herr ordföranden fredagen den 4 innevarande december kl. $\frac{1}{2}$ 7 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Håkansson och Severin.

§ 188.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet:*

Magistratens generalförslag till utgifts- och inkomststat för år 1915;

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Konungens befallningshavandes i länet kungörelse den 12 november 1914 med tillkännagivande om rätt för länets kommuner med flera att före den 1 februari 1915 till Konungens Befallningshavande inkomma med yttranden i anledning av underdånig skrivelse från riksdagen med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar;

2:o) Magistratens framställning angående inrättande av en ytterligare överkonstapeltjänst vid poliskåren, m. m,

C. *Till nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök utredning angående behovet av folkkökets fortsatta verksamhet.

D. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Hälsovårdsnämndens framställning om anslag för verkställande av undersökning, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens vattenbehof kunde erhållas.

§ 189.

Beslöts att till valnämnden överlämna en till stadsfullmäktige från rådhusrätten inkommen skrivelse med anhållan om förslag å sakkunniga att biträda rätten vid upptagande av sjöförklaringar m. m. under år 1915.

§ 190.

Hos stadsfullmäktige hade av Herr Ahlmark väckts en så lydande motion angående utseende av en deputation med uppdrag att till civilministern framföra stadens önskemål beträffande den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen:

Se Serien A. N:o 14; sid. 1.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 14; sid. 1.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan, och hade stadsfullmäktige sålunda beslutat utse en deputation med det av beredningsutskottet föreslagna uppdraget, ävensom till ledamöter i deputationen utsett Herrar borgmästaren K. J. Lindholm, rektorn A. Dahlman och lektorn V. Vendel.

§ 191.

Om anslag för vidtagande av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren hade drätselkammaren till stadsfullmäktige ingivit en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 14; sid. 2.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits, dels av hamnstyrelsen, av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 14; sid. 10.

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var så lydande:

Se Serien A. N:o 14; sid. 10.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Wästlund*, att stadsfullmäktige måtte till utförande av ifrågavarande reparations- och regleringsarbeten anslå ett belopp av högst 76,000 kronor att anskaffas medelst upplåning, med rätt för drätselkammaren att på sätt kunde finnas lämpligast och billigast låta utföra samma arbeten, samt av *Herr Swanbom*, att fullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla Herr Wästlunds yrkande; och antecknades, efter därom framställd proposition, att detta beslut, i vad detsamma avsåge sättet för medlens anskaffande, vore enhälligt.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 4 December 1914.

AXEL DAHLMAN.

HUGO SEVERIN. J. A. HÅKANSSON.

Offentligen uppläst den 10 december 1914; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 17 December.

N:o 14.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Val av två ledamöter i Drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar V. Vendel och J. Noréus) (valsedel N:o 1); 3:o) Val av en ledamot i Drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1916 (efter Herr T. Osterman) (valsedel n:o 2); 4:o) Val av två suppleanter i Drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar E. Ankers och Alfr. Nyberg) (valsedel n:o 3); 5:o) Val av ordförande i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herr J. Löfberg) (valsedel n:o 6); 6:o) Val av vice ordförande i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herr A. O. Alstermark) (valsedel n:o 7); 7:o) Val av två ledamöter i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar C. J. Wennberg och Henning Sjögren) (valsedel n:o 8);	8:o) Val av två suppleanter i Fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herr Aug. Sjögren och Fröken G. Mæchel) (valsedel n:o 9); 9:o) Val av tre ledamöter i Hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar Cjarholm, A. Nygren och G. Oldevig) (valsedel n:o 10); 10:o) Val av tre suppleanter i Hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar Th. Helleberg, A. Högeström och H. Hammar) (valsedel n:o 11); 11:o) Val av två ledamöter i Hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar C. F. Berg och A. Forssell) (valsedel n:o 12); 12:o) Val av tre suppleanter i Hamnstyrelsen för år 1915 (efter Herrar J. Löfberg, M. Tisell och J. Bergendorff) (valsedel n:o 13); 13:o) Val av två ledamöter i Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar S. Gullström och E. Setterberg) (valsedel n:o 14);

- 14:o) Val av tre suppleanter i Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken för år 1915 (efter Herrar F. E. Bonnevier, E. Ander och Carl Kaijser) (valse del n:o 15);
- 15:o) Val av tre ledamöter i Byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar A. W. Adde, A. Svanbom och J. P. Wendt) (valse del n:o 16);
- 16:o) Val av tre suppleanter i Byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar R. Tjerneld, E. Björkman och N. Fr. Lindh) (valse del n:o 17);
- 17:o) Val av en ledamot i Trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herr C. Fristedt) (valse del n:o 18);
- 18:o) Val av två suppleanter i Trädgårdsstyrelsen för år 1915 (efter Herrar N. Fr. Lindh och P. Melin) (valse del n:o 19);
- 19:o) Val av två ledamöter i Brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar R. Huss och G. A. Falk) (valse del n:o 20);
- 20:o) Val av två suppleanter i Brandstyrelsen för år 1915 (efter Herrar Per Ägren och O. Wästlund) (valse del n:o 21);
- 21:o) Val av tre ledamöter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1915 (efter Herrar A. Nerman, G. A. Falk och C. Crispin) (valse del n:o 22);
- 22:o) Val av två suppleanter i Brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1915 (efter Herrar J. O. Jonsson och C. J. Wennberg) (valse del n:o 23);
- 23:o) Val av två ledamöter i Styrelsen för Tekniska Afton- och söndagsskolan i Karlstad för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar A. Svanström och J. E. Johansson) (valse del n:o 24);
- 24:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 januari 1918 (efter Fru Emma Dyrssen) (valse del n:o 25);
- 25:o) Val av två suppleanter i Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för år 1915 (efter Fruarne Anna Helleberg och Greta Gullström) (valse del n:o 26);
- 26:o) Val av en suppleant i Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt för tiden till den 1 januari 1916 (efter Fru Fanny Welinder) (valse del n:o 27);
- 27:o) Val av en ledamot i Badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herr A. Dahlman) (valse del n:o 28);
- 28:o) Val av två suppleanter i Badhusstyrelsen för år 1915 (efter Herrar H. Söderbaum och H. Severin) (valse del n:o 29);
- 29:o) Val av en ledamot i Dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herr A. O. Alstermark) (valse del n:o 30);
- 30:o) Val av två suppleanter i Dispensärstyrelsen för år 1915 (efter Herr And. Löfberg och Fru Helena Viktorin) (valse del n:o 31);
- 31:o) Val av fyra ordinarie examensvittnen vid realskoleexamen för år 1915 (valse del n:o 32);
- 32:o) Val av fyra suppleanter för examensvittnen vid realskoleexamen för år 1915 (valse del n:o 33);

- 33:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1918 (valsedel n:o 34);
- 34:o) Val av en revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1915 (efter Herr G. Mæchel) (valsedel n:o 35);
- 35:o) Val av en revisorssuppleant för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1915 (efter Herr O. P. Moberg) (valsedel n:o 36);
- 36:o) Val av tre ledamöter i Nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande (efter Herrar K. J. Lindholm, H. Ziegler och E. V. Gelin) (valsedel n:o 37);
- 37:o) Val av fyra ledamöter i Folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar Aug. Bergh, J. Mæchel, A. W. Adde och N. Bure) (valsedel n:o 38);
- 38:o) Val av två suppleanter i Folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herrar Klas Rhodin och Alfr. Nilsson) (valsedel n:o 39);
- 39:o) Val av ledamöter i stadens taxeringsnämnder för år 1915 (valsedel n:o 40);
- 40:o) Val av suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915 (valsedel n:o 41);
- 41:o) Val av tre sakrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationens räkenskaper och förvaltning för år 1915 (valsedel n:o 42);
- 42:o) Val av två suppleanter för sakrevisorerna (valsedel n:o 43);
- 43:o) Val av två sifferrevisorer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1915 (valsedel n:o 44);
- 44:o) Val av två suppleanter för sifferrevisorerna (valsedel n:o 45);
- 45:o) Val av en revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning år 1914 samt val av en suppleant för denne revisor (valsedel n:o 46);
- 46:o) Val av två revisorer för granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 samt val av två suppleanter för dem (valsedel n:o 47);
- 47:o) Val av en revisor för granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning för hyresåret 1913—1914 (valsedel n:o 48);
- 48:o) Val av inventerings- och besiktningmän (valsedel n:o 49);
- 49:o) Val av en ledamot i Styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag för år 1915 samt val av en suppleant för denne ledamot (valsedel n:o 50);
- 50:o) Val av ombud för Stadsfullmäktige vid mantalsskivningsförrättningen år 1915 (valsedel n:o 51);
- 51:o) Val av två ledamöter i kommittén för bättrande av arbetarnes i staden levnadsvillkor (efter Herrar K. A. Aslund och I. Björkman) (valsedel n:o 52);
- 52:o) Val av fem ledamöter i nämnden för utdelning år 1915 av rântan å fonden Mæchels gåva (valsedel n:o 53);

- 53:o) Avgivande av förslag till sak-kunniga att biträda Rådhusrät-ten vid upptagande av sjöförklaringar m. m. under år 1915 (valsegel n:o 54);
- 54:o) Beredningsutskottets utåtän-
de i anledning av vederböran-
de revisorers berättelse över
verkställd granskning av sta-
dens delegationers räkenskaper
och förvaltning för år
1913;
- 55:o) D:o d:o i anledning av ma-
gistratens resolution med in-
fordrande av stadsfullmäktiges
yttrande över av Konungens
Befallningshavande i länet
framställt förslag till särskilt
ordningsstadgande för Karl-
stad i fråga om skyldighet för
hotellvärdar m. fl. att göra an-
mälan om resande;
- 56:o) D:o d:o i anledning av magi-
stratens resolution med infor-
drande av stadsfullmäktiges
förklaring över av stadsfiska-
len A. Nelson anförda under-
dåniga besvär över Konungens
Befallningshavandes i länet
utslag den 5 oktober 1914 i
fråga om stadsfullmäktiges be-
slut vid val av brandchef;
- 57:o) D:o d:o över Drätselkamma-
rens framställning om anslag
till gatuarbeten under år 1915;
- 58:o) D:o d:o över Herr E. V. Ge-
lins m. fl:s motion angående
underdånig hemställen hos
Kungl. Maj:t om vidtagande
av åtgärder för effektiva ins-
kränkningar i rusdrycksför-
säljningen under nu rådande
kristid;
- 59:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens
framställning om anslag till re-
paration å hammens muddere-
levator;
- 60:o) D:o d:o över Hamnstyrelsens
framställning om anslag till
anordning för förhalning av
smärre fartyg till sidan av sli-
pen m. m.;
- 61:o) D:o d:o över Styrelsens för
elementarläroverket för flickor
framställning angående höj-
ning av terminsavgifterna vid
läroverket;
- 62:o) D:o d:o över Vattenlednings-
och Belysningsstyrelsens fram-
ställning om rätt till felräk-
ningsspanningar för den hos
styrelsen anställde kamreraren
samt om löneförhöjning åt
bokhållaren hos styrelsen;
- 63:o) D:o d:o över Styrelsens för
elementarläroverket för flickor
framställning om anslag dels
till undervisning i huslig eko-
nomi höstterminen 1914 och
år 1915, dels ock till skolans
uppehållande under sistnämnda
år m. m.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 December 1914.

§ 192.

Vid förrättat upprop befunnos Herr Johansson ulan anmält förfall, och Herr Södergren på grund av anmält förfall av bortresa från staden från sammanträdet frånvarande; och beslöto stadsfullmäktige att med godkännande av Herr Södergrens förfall uppskjuta prövningen av Herr Johanssons förfall till senare tillfälle under sammanträdet.

§ 193.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 21 innevarande december kl. 1/23 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Magnusson och Arne.

§ 194.

Föredrogs till stadsfullmäktige inkommen avskrift av Kungl. Maj:ts nåd. resolution den 19 november 1914 på vice brandchefen A. Nelsons underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet den 7 mars 1914 meddelade resolution i fråga om fastställelse å vissa ändringar i brandordningen för staden Karlstad och tillägg till reglementet för stadens drätselkammare, enligt vilken Kungl. Maj:t på anförda grunder ogillat av Konungens Befallningshavande meddelad fastställelse å berörda ändringar och tillägg; och beslöto stadsfullmäktige att för kännedom överlämna avskrifter av den nådiga resolutionen till brandsstyrelsen och till drätselkammaren.

§ 195.

Föredrogs till stadsfullmäktige för kännedom överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 24 augusti 1914 till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län angående av Kungl. Maj:t vägrad fastställelse å av stadsfullmäktige den 25 januari 1912 antaget förslag till stadsplan för det område av stadsdelen Herrhagen, som vore beläget närmast väster och norr om Lambergstjärnet med utsträckning från Vasagatan i söder till Klarälven i norr; och beslöts att avskriften av ifrågakomna Kungl. brev skulle överlämnas till byggnadsnämnden för kännedom.

§ 196.

Följande ärenden remitterades till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrandes avgivande:

1:o) Pensioneringskommitténs framställning om anslag till bestridande av med kommitténs arbete förenade kostnader;

2:o) Livsmedelskommissionens av Herr Vendel som motion upptagna hemställen om förslagsanslag till inköp för stadens räkning av ett reservförråd av vetemjöl; samt

3:o) Herr Sten Ströms motion angående anskaffande och tillhandahållande till allmänheten av kartor, utvisande stadens indelning i valkretsar.

§ 197.

En av Vattenlednings- och belysningsstyrelsen till stadsfullmäktige ingiven framställning om beviljande av pension från och med 1915 åt vattenverksarbetaren Lars Gustaf Andersson remitterades för yttrandes avgivande till pensioneringskommittén samt drätselkammaren och beredningsutskottet.

§ 198.

Vid härefter till behandling företaget ärende angående val av två ledamöter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 ingavs till Herr Ordföranden följande skrivelse:

Till Stadsfullmäktiges Ordförande.

Undertecknade få härmed anhålla, att det å dagens föredragningslista såsom ärende n:r 2 upptagna val af 2 ledamöter i Drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 måtte förrättas proportionellt enligt för val till drätselkammare gällande bestämmelser.

Karlstad den 17 december 1914.

S. Gullström.
Hugo Severin.
Karl Fr. Arne.
Anna Ljungkvist.
W. E. Wiktorin.
O. Eriksson.
S. P. Florell.

Emil Ankers.
Axel Svensson.
Wilh. Welin.
Olof Wästlund.
E. V. Gelin.
O. W. Karlsson.
J. A. Håkansson.

Gerda Hellberg.

Då denna begäran sålunda framställdes av flere väljande än som därför förskrivits i 56 § av gällande förordning om kommunalstyrelse i stad, tillkännagavs, att ifrågasvarande val skulle förrättas proportionellt; och avlämnades vid härefter förrättat upprop 33 valsedlar. Vid granskning av desamma blev en sedel, därå två befintliga namn överstrukits, förklarad ogiltig. Övriga valsedlar, mot vilka ingen anmärkning förekom, ordnades efter partibeteckning i grupper, därvid gruppen "Borgerliga partiet" erhöll 17 och gruppen "Vänstern" 15 röster.

Alla valsedlarna med förstnämnda partibeteckning upptogo såsom första namn Lektorn V. Vendel, och skulle sålunda detta namn antecknas såsom det första för gruppen.

Å samtliga valsedlar med partibeteckningen "Vänstern" förekom endast namnet Läröverksadjunkten A. Zachrison, och antecknades följaktligen detta namn såsom det enda för gruppen.

Vid första platsfördelningen ställde sig jämförelsetalen på följande sätt: för "Borgerliga partiet" 17 och för "Vänstern" 15, och tillföll alltså första platsen "Borgerliga partiet" och dess första namn Vendel. Vid andra platsfördelningen var jämförelsetalet för sistnämnda grupp $8\frac{1}{2}$ och för "Vänstern" fortfarande 15, varför denna plats tillföll "Vänstern" och dess enda namn Zachrison.

Till ledamöter i drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 hade alltså utsetts Lektorn V. Vendel och Läröverksadjunkten A. Zachrison.

§ 199.

Vid häruppå företagna val utsågos:

1:o) Till ledamot i Drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1916 landsfiskalen J. Noréus;

2:o) till suppleanter i Drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1918 boktryckaren E. Ankers och handlanden Alfr. Nyberg;

3:o) till ordförande i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 grosshandlaren Josef Löfberg;

4:o) till vice ordförande i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 kassören A. O. Alstermark;

5:o) till ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 fabrikören C. J. Wennberg och muraren Henning Sjögren;

6:o) till suppleanter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 fröken G. Mæchel och pantbanksföreståndaren N. O. Andersson;

7:o) till ledamöter i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 lasarettsläkaren P. Clarholm, tandläkaren And. Nygren och majoren G. Oldevig;

8:o) till suppleanter i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919

att tjänstgöra i här nämnd ordning med. licentiaten A. Högström, majoren H. Hammar och byggmästaren O. Wästlund;

9:o) till ledamöter i hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 handlanden C. F. Berg och boktryckaren A. Forssell;

10:o) till suppleanter i hamnstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning grosshandlaren Josef Löfberg, överstelöjtnanten M. Tisell och skeppsredaren J. Bergendorff;

11:o) till ledamöter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 apotekaren S. Gullström och bankkassören E. Setterberg;

12:o) till suppleanter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning bruksförvaltaren F. E. Bonnevier, boktryckaren E. Ander och kaptenen Carl Kaijser;

13:o) till ledamöter i byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 sysslomannen A. W. Adde, ingenjören A. Svanbom och majoren J. P. Wendt;

14:o) till suppleanter i byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 att tjänstgöra i här nämnd ordning kamreraren R. Tjerneld, ingenjören E. Björkman och översångläraren N. Fr. Lindh;

15:o) till ledamot i trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 översångläraren N. Fr. Lindh;

16:o) till suppleanter i trädgårdsstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning stationsinspektoren Filip Lexell och seminarieadjunkten P. Melin;

17:o) till ledamöter i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 byggmästaren O. Wästlund och rådmannen C. Lidberg;

18:o) till suppleanter i brandstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning fabrikören R. Ternqvist och byggmästaren E. Forsgren;

19:o) till ledamöter i brandstodskommittén för försäkring af fast egendom i städernas bolag för år 1915 stadsarkitekten C. Crispin, gårdsägaren K. J. Svensén och byggmästaren J. O. Jonsson;

20:o) till suppleanter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning fabrikören C. J. Wennberg och handlanden Alfr. Nyberg;

21:o) till ledamöter i styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan för tiden till den 1 januari 1918 majoren A. Svanström och buntmakaren J. E. Johansson;

22:o) till ledamot i styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för tiden till den 1 januari 1918 fru Emma Dyrssen.

23:o) till suppleanter i styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning fru Anna Helleberg och fru Greta Gullström;

24:o) till suppleant i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt för tiden till den 1 januari 1916 fröken Anna Widmark;

25:o) till ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 rektorn A. Dahlman;

26:o) till suppleanter i badhusstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning förste stadsläkaren H. Söderbaum och andre stadsläkaren H. Severin;

27:o) till ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 kassören A. O. Alstermark;

28:o) till suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning grosshandlaren And. Löfberg och fru Helena Wiktorin;

29:o) till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1915 fl. doktorn F. Lovén, apotekaren S. Gullström, boktryckaren A. Forssell och översten C. O. Ahlmark;

30:o) till suppleanter för ovannämnda examensvittnen för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning bankdirektören T. Osterman, majoren G. Oldevig, kaptenen Carl Kaijser och överstelöjtnanten M. Tisell;

31:o) till ledamot i styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1918 lasarettsläkaren P. Clarholm;

32:o) till revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1915 bankkassören G. Mæchel;

33:o) till revisorssuppleant för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1915 läroverksadjunkten O. P. Moberg;

34:o) till ledamöter i nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande för tiden till den 1 januari 1917 borgmästaren K. J. Lindholm, kaptenen H. Ziegler och tillsyningsläraren E. V. Gelin;

35:o) till ledamöter i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 läroverksadjunkten Aug. Bergh, kamreraren J. Mæchel, sysslomannen A. W. Adde och lektorn N. Bure;

36:o) till suppleanter i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 majoren Klas Rhodin och plåtslagaren Alfr. Nilsson;

37:o) till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1915 inom stadens första distrikt boktryckaren A. Forssell, fabrikören K. A. Falk, kaptenen R. Huss och kopparslagaren M. P. Bandelin;

38:o) till ledamöter i taxeringsnämnden för 1915 inom stadens andra distrikt kassören A. O. Alstermark, godsexpeditionen J. A. Håkansson, skomakaren W. Wahlström och gårdsägaren K. J. Svensén;

39:o) till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1915 inom stadens tredje

distrikt kyrkoskrivaren J. E. Andersson, fabrikören R. Ternqvist, muraren H. Sjögren och fabrikören Axel Svensson;

4:o) till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1915 inom stadens första distrikt handlanden C. G. Olsson, handlanden Alfr. Nyberg, bankkassören G. Mæchel och snickaren Adolf Karlsson;

41:o) till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1915 inom stadens andra distrikt bokhållaren P. A. Palm, inspektören Joh. Gillstedt, träarbetaren Carl Lundgren och handlanden Carl Nyman;

42:o) till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1915 inom stadens tredje distrikt grosshandlaren Fritz Olsson, handlanden Axel Larsson, gårdägaren J. A. Forssén och verkmästaren S. P. Florell;

43:o) till sakkviseörer för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915 hamnkassören Iwar Olsson, bankdirektören T. Osterman och banktjänstemannen R. Bandelin;

44:o) till suppleanter för sakkviseörerna för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning kaptenen Fr. Göthlin och bankbokhållaren O. Viridén;

45:o) till sifferrevisor för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1915 f. d. stationsinspektören H. Ullman och bankkassören G. Mæchel;

46:o) till suppleanter för sifferrevisorerna för granskning af stadens styrelser och delegationers räkenskaper för år 1915 att tjänstgöra i här nämnd ordning kaptenen A. Låftman och bankkassören K. J. Åhgren;

47:o) till stadens revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1914 bankdirektören A. Sandwall;

48:o) till suppleant för stadens revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1914 bankdirektören A. Austrin;

49:o) till stadens revisorer för granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 landsfiskalen J. Noréus och bankkassören K. J. Åhgren;

50:o) till suppleanter för stadens revisorer för granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 kaptenen Per Ågren och bankkamreraren A. Henriksson;

51:o) till revisor för granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning för hyresåret 1913—1914 bankkassören G. Mæchel;

52:o) till inventerings- och besiktningmän för år 1915:

a) för stadens under drätselkammarens vård stående lösa egendom bokhandlaren H. Andersson, handlanden C. G. Olsson, järnhandlanden H. Geijer, ingenjören W. Nyström och folkskolläraren D. Karlström;

b) för stadens under styrelsens för vattenlednings- och belysningsverkens vård stående egendom ingenjören E. J. Rydahl och smeden A. R. Södergren;

c) för stadens under fattigvårdsstyrelsens vård stående egendom direktören Hj. Nerman och godsexpeditören J. A. Håkansson;

d) för stadens under hälsovårdsnämndens vård stående egendom med. licentiaten K. Eriksson och med. licentiaten Nils Witt;

e) för stadens under hamn- och trädgårdsstyrelsernas vård stående egendom bruksförvaltaren F. E. Bonnevier och fabrikören Adolf Nyhlén;

f) för stadens under brandstyrelsens vård stående egendom fabrikören G. J. Wennberg och smeden A. R. Södergren;

53:o) till stadsfullmäktiges ledamot i styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag för år 1915 stadskamreraren G. Enander och till dennes suppleant läroverksadjunkten A. Zachrison;

54:o) till inventerings- och besiktningsman för stadens under drätselkammarens vård stående fasta egendom för tiden till den 1 januari 1917 kassören A. O. Alstermark och till suppleant för nämnda inventerings- och besiktningsman för samma tid byggmästaren E. Forsgren.

55:o) till stadsfullmäktiges ombud vid mantalsskrivningen år 1915 poliskonstapeln Thure Fridén;

56:o) till ledamöter i kommittén för bättrande av arbetarnas i staden levnadsvillkor godsexpeditören J. A. Håkansson och snickaren Sigfrid Bergström;

57:o) till ledamöter i nämnden för utdelning år 1915 av räntan å fonden Mæchels gåva fru Ida Hedström, kamreraren J. Mæchel, bankkassören G. Mæchel, fröken Maria Ros och sysslomannen A. W. Adde.

§ 200.

Sedan rådhusrätten i skrivelse den 25 november 1914 anhållit, att stadsfullmäktige ville avgiva förslag å minst fem personer att såsom sakkunniga biträda rådhusrätten vid upptagande av sjöförklaringar m. m. under år 1915, beslöto stadsfullmäktige i enlighet med valnämndens hemställan, dels att det begärda förslaget skulle omfatta fem personer, dels ock att såsom sådana sakkunniga föreslå följande personer, nämligen:

Hamnkaptenen J. Österberg,
Ingenjören Gustaf Nygren,
Sjökaptenen A. H. Borgström,
Ingenjören Simon Wennberg och
Kontorschefen H. Lundbom.

§ 201.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt beviljade stadsfullmäktige drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen, hamnstyrelsen, trädgårdsstyrelsen, fattigvårdsstyrelsen, hälsovårdsnämnden, brandstyrelsen, folkskolestyrelsen, flickskolestyrelsen, badhusstyrelsen, styrelsen för Mariebergsskogen, styrelsen för tekniska aften- och söndagsskolan, dispensärstyrelsen, barnavårdsnämnden samt styrelsen för arbetsstugan ansvarsfrihet för 1913 års räkenskaper och förvaltning.

Till protokollet skulle antecknas, att under den i ärendet förda diskussionen, yrkande framställdes av Herr Nyberg, att då den vinst, som gasverket på sätt framginge av verkets räkenskaper, hade av gasleveransen till gatu- och hamnbelysningen, måste anses vara allt för hög, rättelse därutinnan måtte vidtagas till kommande år genom en skälig sänkning av priset å den till staden och hamnen levererade gasen, vilket yrkande emellertid blev, efter framställd proposition, av stadsfullmäktige avslaget.

§ 202.

Uppå remiss från Magistraten hade stadsfullmäktige att avgiva yttrande över följande av Konungens Befallningshavande i länet framställda förslag till särskilt ordningsstadgande för Karlstad i fråga om skyldighet för hotellvärdar m. fl. att göra anmälan om resande.

Se Serien A. N:o 15, sid. 45.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 47.

I enlighet med utskottets hemställan beslöto stadsfullmäktige att för sin del antaga ifrågakomna ordningsstadgande att gälla för staden.

§ 203.

Sedan stadsfiskalen A. Nelson hos Kungl. Maj:t anfört underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 5 oktober 1914 i fråga om stadsfullmäktiges beslut vid den 25 april 1914 förrättat val av brandchef här i staden, hade genom magistraten infordrats stadsfullmäktiges förklaring över berörda besvär.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 50.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 204.

Angående anslag till gatuarbeten under år 1915 hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 15; sid. 50.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 54.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Ternqvist bifall till utskottets hemställan med den ändringen, att det i arbetsförslaget upptagna anslaget av 400 kronor till reparation av makadamgatorna i stadsdelarna Viken och Berget skulle användas jämväl till bevattning av samma makadamgator.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla Herr Ternqvists yrkande.

§ 205.

Hos Stadsfullmäktige hade Herr E. V. Gelin med flere väckt följande motion angående underdånig hemställan hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen under nu rådande kristid:

Se Serien A. N:o 15; sid. 55.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits,
dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 15; sid. 56.

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var så lydande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 57.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Håkansson bifall till det av honom hos beredningsutskottet framställda yrkandet, vilket av honom nu avfärdades sålunda: "att stadsfullmäktige måtte, med hänsyn till de i motionen åberopade förhållandena, hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla om vidtagande av åtgärder för rusdrycksförbud inom landet, till dess normala förhållanden åter inträda", *dels* av Herr Gelin, bifall till beredningsutskottets hemställan, *dels ock* av Herr af Geijerstam, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med den av honom och Herr Clarholm mot beredningsutskottets hemställan anförda reservationen.

Sedan Herr Ordföranden efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovan angivna yrkanden funnit propositionen om bifall till beredningsutskottets förslag vara med övertvägande ja antaget, men volering begärts, bestämdes först genom omröstning med 17 röster mot 16, som avgåvos för Herr af Geijerstams yrkande, att till kontraposition i huvudvoteringen skulle antagas Herr Håkanssons yrkande, varefter stadsfullmäktige med 26 röster mot 2 beslöto bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 206.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort följande framställning angående anslag till reparation å hamnens mudderelevator:

Se Serien A. N:o 15; sid. 58.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Serien A. N:o 15; sid. 59.

Stadsfullmäktige biföllo, vad beredningsutskottet sålunda hemställt.

§ 207.

Angående anslag till anordning för förhalning av smärre fartyg vid sidan av slipen med mera, hade hamnstyrelsen hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 15; sid. 60.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anförde:

Se Serien A. N:o 15; sid. 61.

Vad utskottet föreslagit blev av stadsfullmäktige genom enhälligt beslut bifallet.

§ 208.

På därom av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjord framställning, däröver drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöto stadsfullmäktige, att terminsavgifterna vid elementarläroverket skulle från och med höstterminen 1915 höjas med fem kronor per termin i förberedande skolans andra klass och i hela elementarskolan.

Se Serien A. N:o 15; sid. 61.

§ 209.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken gjort följande framställning om rätt till felräkningspenningar för den hos styrelsen anställda kamreraren samt om löneförhöjning åt bokkållaren hos styrelsen:

Se Serien A. N:o 15; sid. 63.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits, dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 64.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde följande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 65.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 210.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjort följande framställning om anslag dels till undervisning i huslig ekonomi höstterminen 1914 och år 1915, dels ock till skolans uppehållande under sistnämnda år, med mera:

Se Serien A. N:o 15; sid. 66.

Över denna framställning hade infordrade yttranden avgivits, dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 67.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört följande:

Se Serien A. N:o 15; sid. 68.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt blev av Stadsfullmäktige bifallet.

211.

Sedan anmälts att Herr Johansson på grund av angelägna affärsöromål varit förhindrad att infinna sig vid dagens sammanträde, beslöto stadsfullmäktige godkänna det för honom sålunda anmälda förfallet.

§ 212,

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 21 December 1914.

AXEL DAHLMAN.

KARL FR. ARNE. C. J. MAGNUSSON.

Offentligen uppläst den 23 december 1914; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1915
KARLST.-TIDN: S A.-B.: S TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 30 December.

N:o 15.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Fråga om företagande av nytt val av revisor jämte suppleant för granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande över åtskilliga fastighetsägares i Klaravik av Herr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik; 4:o) D:o d:o i anledning av folkskolestyrelsens framställning om bemyndigande för drätselverket att förskottera viss del av det beräknade statsbidraget till skolorna för år 1914; 5:o) D:o d:o över tuberkuloskommitténs framställning angående inköp av mark för uppfo-	rande av ett sommarsanatorium för tuberkelsjuka personer, tillhörande Karlstads stad; 6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag till reparationer nästkommande år å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.; 7:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelningen av räntan för år 1914 å Bergerska fonden; 8:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag angående de personer, som böra befrias från mantalsspänningars erläggande nästa år; 9:o) D:o d:o över magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden under år 1915.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 december 1914.

§ 213.

Vid upprop befunnos Herr Gullström på grund av sjukdom, Fru Hellberg på grund av sjukdomsfall inom familjen samt Herr Södergren enligt vid sammanträdet anmäلت förhinder från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 214.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 4 instundande januari kl. 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Nyberg och Zachrison.

§ 215.

Föredrogos och lades till handlingarna till stadsfullmäktige överlämnade utdrag av magistratens protokoll den 7 och 14 innevarande december angående sammanräkning av vid stadsfullmäktigeval den 5 och 12 i samma månad avgivna röster.

§ 216.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

Brandstyrelsens framställning angående anslag för förhyrande av reparationsverkstad för brandkårens räkning;

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

särskilda kommitterades förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet.

§ 217.

I enlighet med beredningsutskottets förslag i ärendet och på av utskottet anförda skäl beslöt stadsfullmäktige att, med upphävande av det av fullmäktige den 17 innevarande december förrättade val av revisorer och suppleanter för granskning av Karlstads Spritbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914, utse till revisor för

nämnda bolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 landsfiskalen J. Noréus och till suppleant för honom bankkassören K. J. Åhgren.

§ 218.

Angående framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik hade åtskilliga fastighetsägare i Klaravik hos stadsfullmäktige gjort följande av Herr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning:

Se Serien A. N:o 17; sid. 1.

Häröver hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen ävensom drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade yttranden, därvid utskottet utlätit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 17; sid. 1.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottet hemställen.

§ 219.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort en så lydande framställning angående bemyndigande för drätselverket att försköttera viss del av det beräknade statsbidraget för skolorna för år 1914.

Se Serien A. N:o 17; sid. 6.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet anfört:

Se Serien A. N:o 17; sid. 8.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställen.

§ 220.

Tuberkuloskommittén hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående inköp av mark för nppförande av ett sommarsanatorium för tukerkelsjuka personer, tillhörande Karlstads stad:

Se Serien A. N:o 17; sid. 8.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 17; sid. 10.

Under överläggningen yrkades av Herr Ström bifall till utskotteis förslag med den ändringen, att orden »såsom tomt» skulle utgå.

Vid framställda propositioner om bifall till utskottets förslag oförändrat samt jämlikt Herr Ströms yrkande, blev detta sistnämnda av stadsfullmäktige bifallet; vadan alltså fullmäktige beslutit att för ett sommarsanatorium för tuberkelsjuka tillhörande Karlstads stad inköpa Fritiof Setterström tillhöriga 10 öre 18 penningar skatt

litt. Cb av hemmanet Västra Hofanda i Hammarö socken för en köpeskilling av 1,700 kronor att anskaffas genom upplåning; och antecknades, efter framställd proposition, att beslutet i vad det ansåge sättet för berörda belopps anskaffande, vore enhälligt.

§ 221.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning om anslag till reparationer under nästkommande år å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.

Se Serien A. N:o 17, sid. 10.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 17; sid. 13.

Under överläggningen i ärendet yrkade Herr Ström bifall till utskottets hemställan med den ändringen, att av de i det föreslagna anslagsbeloppet ingående 4,000 kronor att eventuellt användas till nuvarande kallbadhusets istandsättande, 1,000 kr. måtte i varje fall användas till berörda ändamål, för att icke staden under den kommande sommaren skulle vara utan kallbadhus.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag oförändrat och Herr Ströms berörda yrkande, beslöto stadsfullmäktige bifalla utskottets förslag oförändrat.

§ 222.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen inkommit med följande förslag till fördelning av den för utdelning nu tillgängliga räntan å Bergerska donationsfonden:

Se Serien A. N:o 17; sid. 14.

Uppå remiss hade beredningsutskottet häröver avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 17; sid. 15.

Stadsfullmäktige biföllo, vad utskottet sålunda föreslagit.

§ 223.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat ett av fullmäktiges ombud vid innevarande års mantalsskrivning uppgjort förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjukdom borde befrias från mantalsspenningars erläggande nästa år; och hade styrelsen därvid förordat förslaget godkännande med de ändringar, som innefattades i följande från fattigvårdsstyrelsen avlätna skrivelse:

Se Serien A. N:o 17; sid. 15.

Uti avgivet utlåtande hade beredningsutskottet hemställt, att stadsfullmäktige

mätte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av styrelsen föreslagits, samt översända förslaget till magistraten för dess vidare åtgärd.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla, vad utskottet sålunda hemställt.

§ 224.

Från magistraten hade till stadsfullmäktige ingivits följande med därtill fogade handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1915:

Se Serien A. N:o 16; sid. 1.

Uppå remiss hade beredningsutskottet i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 16; sid. 88.

Under överläggningen i detta ärende yrkades:

dels av Herr Vendel, att då ett i drätselkammarens inkomst- och utgiftsberäkning upptaget utgiftsbelopp för gatuarbeten under stat å 3,000 kronor, vilket avsåge ett icke disponerat anslag för omläggning av Västra Kanalgatan, icke upptagits bland drätselkammarens beräknade inkomster och följaktligen icke medräknats i den i generalförslaget upptagna bristen i drätselkammarens stat att uttaxera, stadsfullmäktige mätte besluta en ökning i denna brist med 3,000 kronor till 147,350 kronor 63 öre samt i samband därmed minska stadsfullmäktiges förslagsanslag till diverse och oförutsedda utgifter och behov med motsvarande belopp;

dels av Herr Löfberg, att stadsfullmäktige mätte, med hänsyn till det föreliggande behovet, bestämma stadens anslag till fattigvården till det av fattigvårdsstyrelsen begärda beloppet 142,378 kronor 50 öre, till vilket belopp följaktligen den i generalförslaget upptagna bristen i fattigvårdsstyrelsens stat skulle höjas, ävensom besluta, att förslagsanslaget till oförutsedda utgifter skulle minskas med motsvarande belopp;

dels och av Herr Osterman, att stadsfullmäktige mätte bestämma, att stadens anslag till fattigvården skulle höjas till 136,378 kronor 50 öre, varmed detsamma enligt magistratens beräkningar rätteligen borde utgå, och att i samband därmed förslagsanslaget till oförutsedda utgifter skulle minskas med motsvarande belopp, ävensom att stadsfullmäktige mätte, beträffande anslaget till elementarläroverket för flickor, med avslag å beredningsutskottets därom gjorda framställning, godkänna vad magistraten i generalförslaget i detta hänseende hemställt.

I anledning av vad beredningsutskottet i ärendet föreslagit samt under överläggningen sålunda yrkats, beslöto härefter stadsfullmäktige:

att, med bifall till beredningsutskottets därom gjorda framställningar, bestämma, dels att kostnaden för brandsyn hädanefter skall uppföras å brandstyrelsens stat, dels att i saluhallens stat skall hädanefter upptagas hyra för saluhallen, beräknad efter 5 procent å anläggningskostnaden för densamma, dels ock att tolagsersättningsmedlen skola, så långt de räcka, användas till betalning av stadens fonderade skuld;

att, i enlighet med Herr Vendels yrkande om ökning av anslaget i drätselkammarens stat med 3,000 kronor för omläggning av Västra Kanalgatan, höja det i generalförslaget upptagna beloppet »Brist i drätselkammarens stat att uttaxera» från 144,350 kronor 63 öre till 147,350 kronor 63 öre;

att, med bifall till Herr Ljöfbergs yrkande om ökning av stadens anslag till fattigvården till det av fattigvårdsstyrelsen begärda beloppet, höja den i generalförslaget upptagna bristen i fattigvårdsstyrelsen stat 131,537 kronor 50 öre till 142,378 kronor 50 öre.

att jämlikt Herrar Vendels och Ljöfbergs under överläggningen framställda yrkanden bestämma stadsfullmäktiges förslagsanslag till diverse oföretsedda utgifter och behov till 3,192 kronor 32 öre;

att godkänna magistratens generalförslag till iukomster och utgifter för staden för år 1915 med ovan nämnda beslutade ändringar i detsamma samt bestämma uttaxeringen i förhållande till den bevillingstaxerade inkomsten, beräknad i enlighet med § 57 i kommunalförordningen för stad, till 6,60 procent av denna inkomst, därav 6,23 procent för kommunala behov och 0,37 procent för kyrkliga behov;

samt att bifalla vad magistraten i övrigt i samband med generalförslaget hemställt.

Till protokollet antecknades, att vid behandlingen av ovanberörda fråga om bestämmandet av stadens anslag till fattigvården, Herr ordföranden, efter framställda propositioner å bifall till beredningsutskottets hemställen i ärendet samt jämlikt Herr Ljöfbergs och Herr Ostermans därom framställda yrkanden, funnit propositionen om bifall till sistnämnda yrkande vara med övervägande ja besvarad, men votering begärts, varefter stadsfullmäktige, sedan till kontraposition antagits Herr Ljöfbergs yrkande, vid verkställd sådan votering, med 17 röster mot 16 bifallit Herr Ljöfbergs yrkande.

§ 225.

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 4 Januari 1915.

AXEL DAHLMAN.

ALFR. NYBERG. ALBIN ZACHRISON.

Offentligen uppläst den 5 Januari 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1915
KARLST.-TIDN:S A.-D.:S TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.	Den 15 Januari.	N:o 1.
-------	-----------------	--------

1. Beredningsutskottets förslag till val av suppleanter i pensionsnämnderna för stadens första och tredje pensionsdistrikt efter Herrar
K. P. Larsson och Petrus Lindkvist.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 3.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en suppleant i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt efter Herr K. P. Larsson samt en suppleant i pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt efter Herr Petrus Lindkvist, beslöt i sådant hänseende föreslå:

till suppleant efter Herr K. P. Larsson i pensionsnämnden för stadens första pensionsdistrikt:

Herr Bokhållaren Otto Pettersson; och

till suppleant efter Herr Petrus Lindkvist i pensionsnämnden för stadens tredje pensionsdistrikt:

Herr Muraren H. B. Sjögren.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

2. Byggnadsnämndens förslag till viss ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 mars 1911.

§ 35.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit ett så lydande protokollsutdrag:

» Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 januari 1911.

§ 15.

Beslöt Drätselkammaren ingå till Byggnadsnämnden med framställning om ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga i enlighet med ett af Stadsbyggmästaren uppgjordt förslag.

Denna förändring föranleddes dels af ett förestående utbyte af mark i kvarteret Hyttan med Värmlands Enskilda Bank och dels däraf att det blefve billigare att förlägga strandskoning på fast mark, och för möjliggörandet häraf vore en utvidgning af gatan utmed älven nödvändig.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Härvid fanns fogadt det af Stadsbyggmästaren upprättade förslaget.

Handlingarna föredrogos.

Nämnden beslöt att vidare behandla ärendet å ordinarie sammanträdet den 10 maj 1911; och skulle emellertid handlingarna hållas för allmänheten tillgängliga å stadsbyggmästarekontoret, därom i vederbörlig tid och ordning kungörelse skulle utfärdas och jordägare skriftligen underrättas.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 maj 1911.

§ 44.

Beslöt Byggnadsnämnden att till nästa ordinarie sammanträde uppskjuta be-

handlingen af det under § 35 i protokollet för den 8 mars antecknade ärende angående förslag till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 14 juni 1911.

§ 56.

Uti ärendet under § 44 i protokollet för den 10 maj 1911 angående förslag till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga hade genom kungörelser i stadens tidningar den 13 maj och skriftliga, med allmänna posten den 29 maj 1911 jordägarna inom kvarteret tillsända meddelanden kungjorts, att förslaget från och med förstnämnda dag till den 13 juni 1911 hålles för allmänheten tillgängligt å stadsbyggnästarekontoret härstädes.

I anledning häraf hade till Nämnden inkommit en så lydande skrifvelse:

»Till Karlstads Byggnadsnämnd.

Med anledning af en skrifvelse från Byggnadsnämnden genom dess sekreterare, att förslag till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan här i staden föreligger, anhåller undertecknad, som i det ifrågavarande kvarteret äger en å lön anslagen jord, få meddela, att ifrågavarande lönejord, uppgående i areal till 2,382,272 kvadratmeter, är sedan Kunglig Majestät därtill lämnat nådigt tillstånd, genom Konungens Befallningshafvande i Värmlands län upplåten till Aktiebolaget Svenska Guldfabrikerna i Karlstad för tiden från den 1 maj 1900 till samma dag 1932, att det sålunda är nämnda Aktiebolag, som äger intressen att bevaka i ifrågavarande jordområde intill den 1 maj 1932, att undertecknad såsom Domkapitlets befullmäktigade i fråga om nämnda jord anhåller få motsätta mig all sådan reglering som kan medföra minskning i pastore inkomst af jorden. Om det skulle fordras att pastor såsom för närvarande ägare af jorden uttalar sig i frågan så faller min talan tillsammans med Aktiebolaget Svenska Guldfabrikerna som torde höras i ärendet.

Härhos följer Domkapitlets fullmakt. Skulle afskrift af kontraktet med Aktiebolaget Svenska Guldfabrikerna önskas, så skall sådan genast insändas äfvensom afskrift af den nädiga resolutionen rörande rättigheten att på ofvanskrifna tid upplåta jord.

Karlstad den 10 juni 1911.

G. JAKOBSSON,
Domprost.

Härvid fanns fogadt detta protokollsutdrag:

» Utdrag ur protokoll, hållet i Karlstads Domkapitel den 31 maj 1911.

§ 15.

Byggnadsnämnden i Karlstad hade i skrifvelse den 28 dennes meddelat, att förslag till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan funnes tillgängligt å stadsbyggmästarekontoret till och med den 13 nästa juni; och beslöt Domkapitlet, då ett pastor i Karlstad på lön anslaget jordområde af företaget berördes, förordna domprosten G. Jakobsson att nämnda löningsjords rätt och bästa iakttaga och bevaka.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Gent emot de af Domprosten Jakobsson framställda anmärkningarna ville Nämnden framhålla, att den befarade minskningen i pastors inkomster vore en sak af underordnad betydelse i förhållande till föreliggande stadsplanefrågas lösning, särskildt som pastor, då området ifråga tages i anspråk, äger göra gällande sina ersättningsanspråk. Beträffande Aktiebolaget Svenska Guldlistfabriken såsom rättsägare saknade Nämnden anledning att inhämta bolagets yttrande, då bolaget ej vore jordägare.

I anledning af hvad sålunda förekommit fann Nämnden skäligt för sin del godkänna den föreslagna förändringen, och skulle handlingarna i ärendet öfverlämnas till Stadsfullmäktige med hemställan, att Stadsfullmäktige ville söka utverka Kungl. Maj:ts fastställelse å förändringen i fråga.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1911.

§ 10.

Sedan Drättselkammaren med anledning af ett förestående utbyte af mark i kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden och för utvidgning af gatan utmed älfven i samma kvarter hos Byggnadsnämnden gjort framställning om ändring i stadsplanen för nämnda kvarter i enlighet med ett af Stadsbyggmästaren uppgjort förslag, hade Byggnadsnämnden, efter det ärendet af Nämnden handlagts enligt föreskrif-

terna i Kungl. Kungörelsen den 31 augusti 1907 angående bestämmelser i fråga om behandling af förslag till stadsplan och tomtindelning, hos Stadsfullmäktige hemställt, att Fullmäktige ville söka Kungl. Maj:ts fastställelse & förändringen i fråga.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna det framlagda förslaget till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden samt att å den sålunda godkända ändringen i vederbörlig ordning söka Kungl. Maj:ts fastställelse.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 4.

Med anledning av förestående utbyte av mark i kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden och för utvidgning av gatan utmed älven i samma kvarter hade Drätselkammaren hos Byggnadsnämnden gjort framställning om ändring i stadsplanen för nämnda kvarter i enlighet med av Stadsarkitekten uppgjort förslag.

Förslaget hade sedermera av Byggnadsnämnden handlagts i enlighet med föreskrifterna i Nådiga kungörelsen angående bestämmelser i fråga om behandling av förslag till stadsplan och tomtindelning, varefter Byggnadsnämnden överlämnat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige med hemställan om förslagens godkännande samt utverkande av Kungl. Maj:ts fastställelse å detsamma.

Drätselkammaren hade uppå remiss häröver avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet hade nu att i detta ärende avgiva yttrande, och då Utskottet ej fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna ifrågavarande, av Byggnadsnämnden framlagda förslag till ändring i stadsplanen för kvarteret Hyttan i stadsdelen Haga här i staden samt å beslutet härom söka Kungl. Maj:ts fastställelse, samt

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt sin Herr Ordförande att, med kontrasignation av sekreteraren, å Fullmäktiges vägnar underteckna ifrågavarande framställning till Kungl. Majt.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

3. Byggnadsnämndens förslag till taxa för stadsarkitekten.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnads Nämnden i Karlstad den 12 Februari 1913.

§ 18.

Med anhållan om Nämndens godkännande hade stadsarkitekten ingifvit ett så lydande

Förslag till taxa för stadsarkitekten.

1:o) För uppmätning och utstakning af fastställd tomt inom stadsdelen Tingvalla:	
a) för uppmätning (handtlangning inberäknad)	15: —
b) för karta, grundad på uppmätning	5: —
c) för arealbevis	1: 50
d) för gränsutstakning i och för nybyggnad (jämte handtl.)	10: —
2:o) För uppmätning af bebyggda tomter inom öfriga stadsdelar:	
a) för uppmätning (jämte handtlangning)	10: —
b) för karta, grundad på uppmätning	5: —
c) för arealbevis	1: 50
d) för gränsutstakning i och för nybyggnad (jämte handtlangning)	10: —
3:o) För afvägning af tomters gatuhöjder (jämte handtlangning)	10: —
4:o) För utredningar angående äganderättsförhållanden i och för kartläggning:	
a) för arealer intill 700 kvmeter	10: —
b) för arealer därutöver	20: —
5:o) För granskning af till byggnadsnämnden ingifna ritningar:	
a) för varje ritningsblad	2: 50
b) för stabilitetsberäkningar intill 10 balkar	5: —
c) för stabilitetsberäkningar med balkar därutöver intill 20 balkar	10: —
d) för stabilitetsberäkningar med balkar utöver 20	20: —
6:o) För besiktningar enligt byggnadsordningen:	
a) då ytan upptager 175 kv.-meter eller därunder	3: —
b) då ytan öfverstiger 175 kv.-meter	5: —
c) för förändringsarbeten af större omfattning	10: —
d) » » af mindre omfattning	5: —

Förslaget, som jämte åtskilliga från Svenska Stadsförbundets byrå till jämförelse tillhandahållna handlingar och efter dessa upprättade och af Nämnden nu kontrollerade tablåer cirkulerat bland Nämndens ledamöter, genomicks nu punkt för punkt, därvid anmärkningar framställdes i flera hänseenden.

Efter öfverläggning beslöt Byggnadsnämnden till antagande af Stadsfullmäktige förorda följande förslag till

Taxa för stadsarkitekten

beträffande sådana tjänsteförrättningar, som af enskild person påkallas.

1:o) för uppmätning och utstakning af tomter:	
a) för uppmätning	10: —
b) » karta, grundad å uppmätning	5: —
c) » arealbevis	1: 50
d) » gränsutstakning	10: —
2:o) För afvägning af tomts gatuhöjd:	
a) utan samband med annan förrättning	7: 50
b) i samband med gränsutstakning	5: —
3:o) För utredningar angående innehaf inom fastställd stadsplan:	
a) för arealer intill 700 kvmeter	10: —
b) för arealer därutöfver	20: —
4:o) För granskning af till Byggnadsnämnden ingifna ritningar och stabilitetsberäkningar:	
a) för hvarje ritningsblad	2: 50
b) för ritningsblad, innehållande endast en mindre uthusbyggnad, upptagande en areal, ej öfverstigande 30 kvmeter	1: 50
c) för stabilitetsberäkningar: för hvarje i beräkningen ingående <i>särskild</i> uträkning	0: 50
dock vare minsta afgiften	1: 50
och högsta	20: —
5:o) För i Byggnadsordningen föreskrifna besiktningar:	
a) då husets grundytan upptager intill 175 kvmeter	3: —
b) då grundytan öfverstiger 175 kvmeter	5: —
c) vid förändringsarbeten för hvarje besiktning	3: —

I alla dessa fall bör ersättning för handtlängning, där sådan kan ifrågakomma, ingå i de härofvan upptagna belopp.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 11 augusti 1913.*

§ 7.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över byggnadsnämndens förslag till taxa för stadsarkitekten, beslöt efter granskning av förslaget hemställa, att detsamma måtte av stadsfullmäktige fastställas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 5.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över ett av Byggnadsnämnden framlagt förslag till taxa för stadsarkitekten, uti vilket ärende Drätselkammaren avgivit infortrat yttrande och därvid tillstyrkt förslagets godkännande.

Handlingarne i ärendet hade cirkulerat bland Utskottets ledamöter, och beslöt nu Utskottet, efter hållen överläggning, hemställa,

att ifrågavarande, av Byggnadsnämnden framlagda förslag till taxa för stadsarkitekten här i staden måtte av Stadsfullmäktige fastställas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

4. Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning angående ändring i stadgarne för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Då det måste anses önskvärt, att i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt jämväl finnas suppleanter, får styrelsen för Karlstads föreläsningsanstalt härmed vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta den ändring i de för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten fastställda stadgarna, att § 1 erhåller följande lydelse:

Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt stå under förvaltning av en gemensam styrelse, bestående av sju ledamöter och tre suppleanter, vilka väljas av Stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Tre ledamöter och en suppleant av de första gången valda avgå efter lottnings vid slutet av andra året. Avgående ledamot och suppleant kunna återväljas. Avgår ledamot eller suppleant före utgången av den tid, uppdraget avser, anställes fyllnadsval för den återstående delen av samma tid.

Karlstad den 30 december 1913.

På Föreläsningsstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

G. A. Gustafson.

*Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 6.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt uti gjord framställning hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta sådan ändring av § 1 i stadgarne för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten, att jämväl suppleanter till ett antal av tre skulle i styrelsen inväljas, och hade Styrelsen framställt förslag till den ändrade lydelse, som nämnda § i anledning härav skulle erhålla.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva utlåtande, beslöt tillstyrka framställningen, vadan Utskottet hemställde,

att Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och Föreläsningssanstalt ifrågakommande förslag till ändrad lydelse av § 1 i stadgarne för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten måtte av Stadsfullmäktige godkännas.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

5. Herr Emil Ankers motion om verkställande av utredning angående anläggning av en ny bro över pråmkanalen här i staden.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Oaktat stadens finanser för närvarande synas befinna sig i ett rätt ogynnsamt läge och därför den största återhållsamhet bör iakttagas i fråga om alla framställningar, som kunna leda till nya anslagskrav, kan det dock ej anses välbetänkt, att man underlåter att tillse, att behöfliga anordningar vidtagas inom samhället för att åstadkomma bättre kommunikationer inom detsamma. Det förhållande jag härvid närmast åsyftar är förbindelsen över Pråmkanalen. Den stora och för hela vårt samhälle viktiga trafiken över denna kanal kan med de nu befintliga förbindelselederna icke längre anses vara på ett tillfredsställande sätt tillgodosedd. Numera bor ungefär hälften av stadens 17,000 invånare på vardera sidan om kanalen, och enbart detta sakförhållande torde ådagalägga, att det nu för tiden är alldeles otillräckligt att ha endast en för kör- och gångtrafik avsedd bro över kanalen. För en stor del av stadens invånare blir det på grund av långa

omvägar ganska tidsödande att vara beroende av denna enda förbindelseled mellan de olika stadsdelarne, och härtill kommer att denna enda bro ganska ofta på grund av slussning långa stunder är avstängd för all trafik. En avsevärd risk ligger dessutom däri, att bron vid inträffande eldsvåda i de öster om kanalen belägna stadsdelarne kan vara avstängd för slussning äller av någon orsak befinna sig i obrukbart skick.

Redan för flera år sedan lär en plan ha varit uppe att i samband med reglering av Repslagaregatan och Hamngatans förlängning fram till kanalen söka få till stånd en ny bro över denna, och i ett av förslagen till utvidgning av hamnen ha även ifrågasatts anläggning av en ny bro över samma kanal.

Genom en sådan bro, anlagd söder om järnvägsbron, skulle vägen från Herrhagen till inre hamnen, västra stationen, stadens centrala delar och stadsdelarne Viken och Kvarnberget betydligt förkortas och även övriga anmärkta olägenheter, som följa av allt endast en bro finnes, vara avhjälpta.

Av det anförda torde framgå, att denna fråga är av den betydelse att en utredning kan anses behöflig och beder jag därför få till stadsfullmäktige hemställa, att fullmäktige ville låta föranställa om en sådan utredning.

Karlstad den 25 januari 1911.

EMIL ANKERS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 30 Oktober 1913.*

§ 116.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en av herr Ankers väckt motion om utredning angående anläggning av en ny bro över pråmkanalen.

I samband med anläggandet av yttre hamnen vid Kanikenäset lät hamnstyrelsen år 1905 anmoda professor J. G. Richert och ingenjören P. G. Hörnell (Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån) att uppgöra förslag till ny hamnplan för staden. I den i ärendet förebrakta utredningen göres följande uttalande beträffande "tillfartsvägar och gatutrafik," som hamnstyrelsen till belysning av brofrågan ville här återgiva.

"Den nuvarande gatuförbindelsen mellan hamnen å Kanikenäset och de delar av staden, som ligger väster om pråmkanalen, är ganska obekvämt till följd av dels stora omvägar, dels ock starka stigningar vid passerandet av den högt belägna Herrhagen. Då dessutom avståndet mellan hamnen och stadens mellersta och västra delar är så betydligt, att det, därest inga förbättringsåtgärder vidtagas,

möjligen skulle kunna förringa hamnanläggningens värde för staden Karlstad, så hava vi i samband med hamnplanens utarbetande, undersökt möjligheterna till erhållande av lämpligare tillfartsvägar, varvid tre förslag kommit under övervägande.

Det första av dessa förslag omfattar en tillfartsväg, som börjar vid den nuvarande gatubron, följer pråmkanalens östra strand och utmynnar vid hamnanläggningen å Kanikenäset. I samband härmed ombygges en del av statsbanan mellan Karlstads Östra station och Centralstationen, varvid å båda sidor om bron över pråmkanalen anordnas vägportar med tillräcklig fri genomfartshöjd för gatutrafiken.

Genom dessa förhållningar undvikas således korsningen mellan gatutrafik och järnvägstrafik samt de stigningar, som försvåra användningen av de nuvarande vägarna över Herrhagen.

Däremot kvarstår som en olägenhet att trafiken fortfarande försvåras av onödiga omvägar. Tänka vi oss nämligen varutransport mellan den s. k. inre hamnen och de nya anläggningarna å Kanikenäset eller mellan de senare och Centralstationen, så är vägen c:a 500 meter längre än enligt ett av de följande förslagen, vartill kommer som en ytterligare olägenhet, att denna trafik drages in i stadsdelar, dit den egentligen icke hör, och vars gator således komma att onödigt belamras. Sistnämnda olägenhet blir isynnerhet kännbar för den del av vägen, som sammanfaller med Strandgatan nedanför Herrhagen, emedan det smala område, som här kan anordnas, utan tvivel kommer att finna användning för lokaltrafikens behof.

Slutligen är Kungsgatan, som utgör den nuvarande gatubrons fortsättning på västra sidan av pråmkanalen, på grund av starka stigningar särdeles olämplig som huvudtransportled.

Till följd av det anförda anse vi således, att denna lösning av gatutrafikproblemet icke bör ifrågasättas,

I det andra förslaget kompletteras de ovan föreslagna anordningarna med en ny gatubro, som förlägges bredvid och på samma höjd som den nya järnvägsbron.

Den ökade fördelen med denna anordning är, att vägvståndet mellan den nya hamnanläggningen och inre hamnen resp. vissa stadskvarter något minskas.

Olägenheterna beträffande överbelastningen av Herrhagens strandgata kvarstå härvid oförändrade.

Då vidare den nya bron skulle hava till uppgift att underlätta tillfarten till Herrhagens sydligare delar och hamnanläggningen å Kanikenäset synes oss ingen anledning föreligga att förlägga densamma i omedelbar närhet av den nuvarande gatubron, som är fullt tillräcklig för trafiken till Herrhagens nordliga delar.

De i detta förslag antydda anordningarna kunna därför icke håller anses fullt ändamålsenliga.

Enligt det tredje förslaget framdrages slutligen från planen framför Cellfängelset en ny väg över Tyggårdsviken till nedre delen av pråmkanalen, som passeras av en rörlig bro framför kvarteret Glasberget. Härifrån fortsattes vägen till korsningen mellan de å stadsplanen inritade Karla- och Kanikenäsgatorna, där den delar sig i två grenar, av vilka den ena följer hamnområdets västra kajsträckor, under det den andra, som sammanfaller med Kanikenäsgatan, korsar hamnområdet och utmynnar vid övergången till fabriksdistriktet vid Lambergstjärn.

Äfven här förutsattes framtida höjning av järnvägsbron och anordnande av vägportar på pråmkanalens båda stränder.

För att lättare kunna påvisa det sistnämnda förslagets fördelar och olägenheter skola vi omedelbart närmare beskriva detsamma.

Korsningen med västra stambanan skulle tillsvidare försiggå i plan men kan efter framtida höjning av järnvägen anordnas som vägport, varvid den fria genomfartshöjden blir 4 meter, om gatuplanet förlägges i jämnhöjd med högvattenytan, eller 15,2 meter över det för hamnen gällande nollplanet. Skulle denna genomfartshöjd visa sig otillräcklig för eventuellt blivande spårvägsanordningar, så kan gatuplanet sänkas ännu några decimeter, utan att detta medför några svårigheter för gatans dränering till områdets kloaksystem.

Från korsningen med statsbanan stiger vägen med svag lutning till den nya bron över pråmkanalen, där broplanet förlägges på höjden + 18,0. Brokonstruktionen torde under inga omständigheter kräva mer än 0,75 meters höjd, varför broreglarnas underkant kommer 17,25 meter över nollplanet eller c:a 3 meter över medelvattenytan i Karlstad hamn. Till följd av att de pråmar, som för närvarande trafikera kanalen, enligt uppgift icke erfordra mer än c:a 2,6 meters genomfartshöjd, bliva således även vid ganska högt vattenstånd landtrafiken och sjötrafiken mellan hamnen och östra Klarälvsgrenen oberoende av varandra.

Sjötrafiken till hamnområdet mellan den nya bron och den nuvarande järnvägsbron över pråmkanalen nödvändiggör anordnandet av ett rörligt brospann. Trots vattendragets utvidgning och Östra Strandgatans omdaning till kajplan avser emellertid detta hamnområde endast lokalbehovet för Herrhagen och Tyggårdsvikens östra fabriksdistrikt, varför någon livligare frekvens av större fartyg icke är att förvänta. Även sjötrafiken till detta område bör således kunna försiggå utan avsevärda hinder för landtrafiken å den nya bron över pråmkanalen.

Broöppningens bredd bör bestämmas framdeles i enlighet med, utom pråmkanalen, Trollhätte kanals blivande slussar. Även rent lokala förhållanden böra härvid medtagas i beräkningen, så att brobyggnaden icke blir oproportionerligt dyr i förhållande till storleken och värdet av det ovanför liggande hamnområdet.

Efter denna beskrivning skola vi undersöka, i vad mån detta förslag kan anses innebära en tillfredsställande lösning av trafikproblemet.

Av det föregående har redan framgått, att förslaget i huvudsak kan anses fylla fordringarna på de olika transportvägarnas oberoende av varandra.

Vidare blir förbindelsen mellan hamnen och sladen resp. mellan hamnens olika delar den kortast möjliga, utan vare sig uppoffring av dyrbara områden eller varutransportens inledning på förut starkt trafikerade gator.

Vid jämförelse ur järnvägsteknisk synpunkt framgår, att det sistnämnda förslaget äger den fördelen framför föregående förslag — att inledningen av Karlstad—Munkforsbanan kan verkställas fullständigt oberoende av statsbanan genom användning av den nya broförbindelsen över pråmkanalen. Då Munkforsbanans inledning till Tyggårdsviken kan anses såsom ett av villkoren för den senares utnyttjande för industriell verksamhet, så torde sist berörda fördel böra tillmätas ganska stor betydelse.

På grund av samtliga här anförda skäl föreslå vi således, att trafiklederna ordnas i enlighet med det tredje förslaget.

För sin del ville hamnstyrelsen i ärendet antöra följande.

Utav förestående utredning torde framgå, att ifråga om läget för en bro, så är platsen vid Glasbruket den för hamnens vidkommande lämpligaste,

Hamnstyrelsen anser emellertid att tidpunkten ännu icke är inne för byggan- det av en permanent bro, som dessutom blir ganska dyrbar. En kombinerad kör- och järnvägsbro, utförd i ungefärlig överensstämmelse med Vattenbyggnads- byråns förslag, skulle nämligen med ordnandet av tillfartsvägar draga en kostnad av c:a 130,000 kronor.

Det kan då ifrågasättas att bygga en provisorisk bro för avhjälpande av de olägenheter, motionären påvisat. Enligt av stadsingeniören uppgjort kostnads- förslag skulle en sådan bro över kanalen vid Glasbruket kosta, med ordnandet av tillfartsvägar, c:a 35,700 kronor. Anledningen till bronns dyrhet är, att den, för att pråmar och bogserbåtar skola kunna passera utan att bron behöver öppnas, måste förläggas på härför erforderlig höjd över högsta vattenytan, i följd varav höga och långa tillfartsviadukter behöva anläggas. Att nedlägga ett så stort belopp på endast en tillfällig anordning anser styrelsen icke tillrådligt, helst som bron vid en permanent bros anläggande sannolikt kommer att bliva så gott som värdelös. Härtill kommer, att det ifrågasatts en breddning av pråmkanalen och i samband därmed ordnandet av Strandgatan utmed Herrhagen, vilka arbeten böra utföras före eller samtidigt med en broanläggning. På grund härav kunde sty- relsen icke tillstyrka anläggandet av en provisorisk körbro.

Återstår alltså fråga om möjligheten av att tillgodose gångtrafikens behov. För detta ändamål kan uppföras en enklare och jämförelse billig bro, förlagd

b) *Tillfartsviadukt å Herrhagssidan.*

95 st. pålar: medellängd 6 m., inkl. nedslagning å 12: —	1,140: —	
19 st. hammarband 8"×10" motsvarande 140 l.-m. å 3: —	420: —	
Brobalkar, 5"×9", 550 l.-m. .... å 1: 75	962: 50	
Brobana af 3" och 2" plank, 42 m ³ .... å 50: —	2,100: —	
Räcke, 110 l.-m. .... å 2: —	220: —	
Smide	500: —	
Snedsträfningar för pålbockarne	300: —	
Diverse och oförutsedda	557: 50	6,200: —

c) *Tillfartsviadukt å Tyggårdsvikssidan, utförd dels 75 m. såsom utfylld bank, dels 75 m. såsom träviadukt.*

125 st. pålar af i medeltal 10 m. längd inkl. nedslagning	å 16: —	2,000: —	
25 st. hammarband 8"×10" motsvarande 1,900 l.-m.		570: —	
Brobalkar, 5"×9", 750 l.-m. .... å 1: 75	1,312: 50		
Brobanan af 3" och 2" plank 50 m ³ .... å 50: —	2,500: —		
Räcke, 300 l.-m. .... å 2: —	600: —		
Smide	600: —		
Snedförsträfningar för bockarne	400: —		
Bandfyllning 2,500 m ³ .... å 1: 50	3,750: —		
Makadamisering af vägen därå, 450 m ² .... å 4: —	1,800: —		
Diverse och oförutsedda	1,467: 50	15,000: —	

d) *Tillfartsväg å Herrhagssidan:*

Fyllning och planering i Tegnérsgatans vestra ände	500: —	
Underberedning och makadamisering af körväg till 6 m. bredd fram till Karlagatan, 950 m ²	å 4: —	3,800: —
		4,300: —

e) *Tillfartsväg å Tyggårdsvikssidan:*

Underberedning och makadamisering af körväg till 6 m. bredd, 1,050 m ²	å 4: —	4,200: —
		Kronor 35,700: —

Karlstad den 29 oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Kostnadsberäkning till Gångbro

öfver prämkanalet vid Karlagatan, enligt bil. ritningar Litt. E 24 och 25, samt ordnandet af tillfartsväg öfver Tyggårdsviken fram till bron.

*Alternativ I.*a) *Gångbro helt af trä.*

Pålar af 7"×7' 5 å 7 m. längd inkl. nedslagning, 41 st. å 12: —	492: —
---	--------

Bärande konstruktion af 5"×7" virke, inkl. material och hopsättning, 5,0 m ³	à 80: —	400: —	
Brobana och trappa af 2 ¹ / ₂ " plank, 70 m ²	à 3: —	210: —	
Räcke, 70 l.-m.	à 2: —	140: —	
Wire för stag och hissanordning jämte uppsättning, 90 l.-m.	à 2: —	180: —	
Spel samt rullar och lager för luckans öppnande		400: —	
Swide		300: —	
Betonförankringar, 4 m ³	à 30: —	120: —	
Schaktnings- och planeringsarbeten vid landfästena		100: —	
Afvisare		100: —	
Tjära, spik, diverse och oförutsedda c.a 10 % af föregående		258: —	2,700: —
b) <i>Tillfartsvägen öfver Tyggårdsviken utefter järnvägsbanken:</i>			
Planering och fyllning		200: —	
Grusning och hårdgöring af 2 m. bred gångbana		450: —	
Dikning och vattenafledning		100: —	750: —
			<u>Kronor 3,450: —</u>

Alternativ II.

a) <i>Gångbron.</i> Bron till 0,5 meter öfver h. v. y. utförd af armerad betong, öfverdelen af järnkonstruktion med brobana af plank:			
18 st. pålar af armerad betong, inkl. nedslagning à 40: —		720: —	
Förbindnings- och förstyrningsbalkar mellan pålarna af armerad betong, 4 m ³	à 120: —	480: —	
Bärande konstruktionsdelarne af I-balkar och L-järn, c:a 1,3 tons	à 450: —	585: —	
Brobana, underslag och trappsteg af trä, 7,5 m ³ ..	à 50: —	375: —	
Räcke, 70 m.	à 2: 50	175: —	
Wire för stag och hissanordning, 90	à 2: —	180: —	
Spel med tillbehör		400: —	
Schaktning och planering ..		100: —	
Afvisare		100: —	
Diverse och oförutsedda		385: —	3,500: —
b) <i>Tillfartsvägen öfver Tyggårdsviken.</i>			
Kostnad = Alt. I.			<u>750: —</u>
			<u>Kronor 4,250: —</u>

Karlstad den 29 oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Kostnadsberäkning

till gatubro öfver Pråmkanalen vid Karlagatan, enligt bifogade ritningar.
Litt. E. 31 och 32.

Bron.

Broöfverbyggnaden, inkl. svängningsanordning	28,000: —	
Östra landfästet	14,000: —	
Vestra landfästet	4,000: —	
Svängpelaren	10,000: —	
Indämning och länshållning af arbetsplatsen	3,000: —	59,000: —

Tillfartsväg öfver Tyggårdsviken (12 m. bredd).

Bankfyllnad	9,000: —	
Makadamiserade kör- och gångbanor, räcken m. m.	10,000: —	19,000: —

Tillfartsväg i Karlagatan.

Utfyllning af Karlagatan och Strandvägen närmast bron...	4,000: —	
Makadamisering af kör- och gångbanor, räcken m. m.	13,000: —	17,000: —
		<u>S:a Kronor 95,000: —</u>

Karlstad den 24 november 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 december 1913.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver herr Ankers motion om verkställande av utredning angående anläggning av en ny bro öfver pråmkanalen.

Hamnstyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet, ansåg, att för hamnens vidkommande den lämpligaste platsen för anläggande av en sådan bro vore vid Glasbruket. Anläggandet därstädes av en kombinerad kör- och järnvägsbro skulle emellertid draga en kostnad av cirka 130,000 kronor och av en provisorisk körbro cirka 35,700 kronor. Därför hade hamnstyrelsen även uppgjort kostnadsförslag för anordnande av en gångbro söder om järnvägsbron i Karlagatans förlängning med tillfartsväg öfver Tyggårdsviken. En sådan bro helt och hållet av trä skulle med tillfartsvägs ordnande kosta 3,450 kronor. Därest den del av bron, som komme att ligga under Vänerns högsta vattenyta utfördes i betong och det övriga av järn med gångbana av trä, bleve kostnaden 4,250 kronor. För egen del hade hamnstyrelsen tillstyrkt det sista förslaget.

Drätselkammaren ansåg ett trängande behov föreligga för en bro över pråmkanalen i Karlagatans förlängning och hade helst sett, att en fullständig gatubro kunnat anläggas där, men då en sådan bro enligt stadsingenjörens beräkning skulle draga en kostnad av cirka 95,000 kronor, ansåg sig drätselkammaren ej kunna förorda anläggandet av en dylik, utan ville i likhet med hamnstyrelsen tillstyrka anläggandet av en gångbro därstädes för en kostnad av 4,250 kronor. En förutsättning för att bron skulle kunna uppföras för detta pris vore dock enligt uppgift av stadsingenjören, att arbetet därmed finge påbörjas redan i januari månad.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja 4,250 kronor för anläggande av en gångbro över pråmkanalen söder om järnvägsbron i Karlagatans förlängning med tillfartsväg över Tyggårdsviken i enlighet med av stadsingenjören uppgjort förslag samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att sålunda beviljat anslag skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 7.

Uppå remiss hade Beredningsutskottet att avgiva utlåtande över Herr Emil Ankers hos Stadsfullmäktige väckta motion om verkställande av utredning angående anläggning av en ny bro över pråmkanalen här i staden.

Uti detta ärende hade Hamnstyrelsen och Drätselkammaren avgivit infordrade yttranden och därvid sammanstämmande förordat anläggande av en gångbro över pråmkanalen söder om järnvägsbron i Karlagatans förlängning för en kostnad av 4,250 kronor enligt av stadsingenjören härför uppgjort kostnadsförslag.

Beredningsutskottet beslöt, efter överläggning, instämma uti det av Hamnstyrelsen och Drätselkammaren i ärendet framställda förslag, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 4,250 kronor för anläggande av en gångbro över pråmkanalen söder om järnvägsbron i

Karlagatans förlängning med tillfartsväg över Tyggårdsviken i enlighet med av stadsingenjören härför uppgjort kostnadsförelag, samt

att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

6. Herr Överstelöjtnanten M. Tisells av Herr V. Vendel som motion upptagna framställning om upplåtande av lokal för scoutkårens behov.

Till Karlstads Stadsfullmäktige!

Då det för den inom staden bildade scoutkåren är af största betydelse, ja en ren nödvändighet, att disponera öfver lokal för expedition, sammanträden, en del öfningar och öfningsmateriel m. m. får undertecknad å scoutafdelningens vägnar värdsamt framställa, att staden till kårens förfogande upplåter den lilla byggnad, som ligger mellan Rektorsbostaden och Brandstationen, hvilken byggnad inrymmer ett rum och kök åt väster samt 3 st. 2,4 m. breda korridorer åt öster och som f. n. bebos af en af stadens körkarlar.

Skulle denna vår värdsamma framställan vinna Herrar Stadsfullmäktiges bifall, anhålles, att vi snarast möjligt måtte få taga byggnaden i anspråk.

Karlstad den 28 april 1913.

MAURITZ TISELL.

Kårens ekonomichef.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i
Karlstad den 25 augusti 1913.*

§ 2.

Sedan Drätselkammaren genom remiss från Stadsfullmäktige anmodats afgifva yttrande öfver öfverstelöjtnanten M. Tisells af herr Vendel som motion upptagna framställning om upplåtelse af den byggnad, som låge mellan rektorsbostaden och brandstationen, till lokal för scoutkårens behof, hade Drätselkammaren hos Brandstyrelsen begärt upplysning, huruvida ifrågavarande byggnad behöfdes för brandkårens räkning.

Vid ärendets föredragning anförde Brandchefen, att ifrågavarande byggnad sedan flera år tillbaka beboddes af en utaf stadens körkarlar, hvilken under hela tiden biträdt brandkåren vid dess utryckning till eldsvåda såsom hallvakt, d. v. s. han har efter det brandkåren uttryckt från stationen tillstängt dörrar, utlämnat från brandbefålet under eldsvådan rekvirerad materiel samt i öfrigt tillsett att inga obehöriga under tiden inkommit å stationen. Detta vore för brandkåren så mycket värdefullare, som kårens numerär icke medgäfvit att disponera en av kåren för sagda ändamål. Det vore därför för brandkåren synnerligen önskvärdt, om samma förhållande kunde få fortvara. Då det därjämte af byggnadens upplåtande åt scoutkåren blefve en följd att den öppna platsen mellan byggnaden i fråga och brandstationen äfven komme att av scoutkåren delvis disponeras ville Brandchefen erinra, att detta svårligen låte sig göra, då gårdsplatsen icke vore större, än att den väl behöfdes för brandsoldaternas familjer och som lekplats för deras barn.

På grund af de utaf Brandchefen anförda skäl beslöt Styrelsen att hos Drätselkammaren anhålla, att Drätselkammaren ville i det yttrande, som komme att afgifvas, hos Stadsfullmäktige hemställa, att motionen icke måtte bifallas.

Som ovan.

In fidem:

ALBERT NELSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 december 1913.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver överstelöjtnanten M. Tisells av herr Vendel som motion upptagna framställning om upplåtelse av den byggnad, som låge mellan rektorsbostaden och brandstationen, till lokal för scoutkårens behov.

Efter av kammaren hos brandstyrelsen gjord förfrågan hade styrelsen meddelat, att ifrågavarande byggnad behöfdes för brandkårens räkning. Därjämte hade drätselkammaren inhämtat, att för scoutkårens behov numera förhyrts lokal mot en hyresavgift av 20 kronor i månaden.

Med anledning härav beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte i stället för upplåtelse av lokal bevilja scoutkåren ett hyresbidrag av 240 kronor för nästa år ävensom bestämna, att sålunda beviljat anslag skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 januari 1914.*

§ 8.

Uti hos Stadsfullmäktige gjord framställning, som av Herr V. Vendel upptagits som motion, hade Herr Överstelöjtnanten M. Tisell i egenskap av ekonomichef för den här i staden bildade scoutkåren hemställt, att den byggnad, som låge mellan rektorsbostaden och brandstationen, måtte av staden upplåtas till lokal för scoutkårens behov.

Häröver hade Drätselkammaren avgivit infordrat yttrande och därvid, då Brandstyrelsen förklarar nämnda byggnad vara behöflig för brandkårens räkning, i stället hemställt om beviljande för år 1914 av ett hyresbidrag till scoutkåren av 240 kronor.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att i detta ärende avgiva yttrande, beslöt för sin del instämma uti vad Drätselkammaren föreslagit, vadan Utskottet hemställde,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja scoutkåren här i staden ett hyresbidrag för år 1914 av 240 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN:G A.-B.:S TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 Februari.

N:o 2.

7. Val av tre suppleanter i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.

§ 10.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av tre suppleanter i styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt, beslöt att därtill föreslå:

plåtslagaren Olof Eriksson,
läroverksadjunkten K. J. Westman och
doktorinnan Fanny Welinder,

att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

8. Val av en delegerad för Stadsfullmäktige i förvaltningen av allmänna läroverkets byggnadsfond (efter landskamreraren Ivan Fr. Regner).

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.

§ 11.

Sedan landskamreraren Ivan Fr. Regner, på därom gjord begäran, entledi-

gats från uppdraget att vara stadsfullmäktiges delegerad i förvaltningen av allmänna läroverkets byggnadsfond, hade Beredningsutskottet att avgiva förslag till val av delegerad i den sålunda avgångnes ställe, och beslöt Utskottet att till delegerad i nämnda förvaltning föreslå ingenjör A. Svanbom.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

9. Val av en ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt av i stadens tjänst anställda arbetare (efter landskamreraren Ivan Fr. Regner).

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.

§ 12.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en ledamot i "kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän och betjänte samt av i stadens tjänst anställda arbetare" efter landskamreraren Ivan Fr. Regner, som på begäran entledigts från detta uppdrag, beslöt att till ledamot i samma kommitté föreslå 1:a suppleanten i kommittén apotekaren S. Gullström.

Tillika beslöt Utskottet föreslå, att nuvarande 2:e och 3:e suppleanterna i kommittén, lasarettsläkaren Per Clarholm och godsexpedilören J. A. Håkansson måtte uppflyttas till respektive 1:a och 2:a suppleant, samt att till 3:e suppleant i kommittén måtte utses fru Gerda Hellberg.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

10. Folkskolestyrelsens framställning angående pensionering av lärarekåren vid stadens folkskolor jämte vad därmed stode i samband.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På sätt af bilagda protokollsutdrag framgår, har inom Folkskolestyrelsen väckts förslag om kommunal pensionering af lärarekåren vid stadens folkskolor

samt om pensionering af änkor och barn efter aflidna lärare vid dessa skolor; och får styrelsen i anledning häraf göra följande framställning.

Från folkskollärarnas pensionsinrättning, i hvilken hvarje folkskolläraretjänst är delaktig efter 1,350 kronor och hvarje folkskolläraryrkesbetjänt efter 1,200 kronor, utgå till folkskollärare och folkskolläraryrkesbetjänt vid uppnådda 55 års ålder och 30 tjänsteår pension med 75 % af nämnda pensionsunderlag eller med 1,013 kronor till folkskollärare och 900 kronor till folkskolläraryrkesbetjänt. Obotligt sjuk lärare eller lärarinna erhåller hel pension om lefnads- och tjänsteåren tillsammans utgöra 85. Därest icke dessa åldersvillkor uppfyllas, erhålles en afkortad pension efter bestämda afkortningstabeller. Från småskollärarnas ålderdomsunderstödsanstalt erhåller småskolläraryrkesbetjänt vid samma årsgränser ett s. k. ålderdomsunderstöd af 450 kronor. Jämväl här kan understöd erhållas till afkortadt belopp, då föreskrifna årsgränserna icke uppnåtts.

I båda dessa pensionsinrättningar, som förvaltas af en af Kungl. Maj:t tillsatt direktion, betalas i allmänhet årsafgifter för folkskollärare med 67: 50 af skoldistriktet och 33: 75 av läraren, för folkskolläraryrkesbetjänt med 60: — af skoldistriktet och 30: — av lärarinnan samt för småskolläraryrkesbetjänt med 11 kronor av skoldistriktet och 7 kronor af lärarinnan. I Karlstad har dock kyrkostämman på sin tid såsom löneförbättring åtagit sig betalning af de afgiftsbelopp, som enligt det ofvan sagda skulle belöpa på respektive tjänsteinnehafvare.

Från folkskollärarnas änke- och pupillkassa, som jämväl förvaltas af ofvannämnda Kungl. direktion och i hvilken hvarje folkskollärare är skyldig, men folkskolläraryrkesbetjänt endast berättigad vara delägare, utgår pensioner till änkor och barn i förhållande till bestämda delaktighetsbelopp. Delägarna betala årsafgifter både under den tid de äro i tjänst, och sedan de erhållit pension.

Hvad då först angår frågan om pension för tjänsteinnehafvarna själfva, har styrelsen icke kunnat annat än behjerta lärarekårens bekymmer rörande det nuvarande oltrygghetstillståndet, enär det enligt styrelsens mening måste fastslås, att de från ofvannämnda pensionsinrättningar utgående pensions- och understödsbelopp äro otillräckliga. Därtill kommer, att handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi icke hafva några pensioner alls. Såväl vid folk- som småskolan hafva redan flera tjänsteinnehafvare uppnått den lagstadgade pensionsåldern och kvarstå i tjänsten endast i förhoppning på, att frågan om den kommunala pensioneringen snart skall lösas. Styrelsen afser här folkskollärarne E. V. Gelin, J. Carlstedt och K. J. Lindgren samt småskolläraryrkesbetjänterna Kristina Nilsson, Maria Johansson och Albertina Olsson. För en afgången folkskolläraryrkesbetjänt Helena Hamnqvist har styrelsen den 14 Maj 1912 i skrifvelse till Stadsfullmäktige tillstyrkt en tillfällig tilläggspension tills den blifvande kommunala pensioneringen kunde å henne till-

lämpas. Denna framställning angående folkskollärarinnan Hamnqvist är ännu oafgjord.

Frågan tränger utan tvifvel till en lösning. Det kan därvid från den viktiga synpunkten af skolarbetets behöriga skötande icke få förbises, att skolan i längden måste lida på, om lärare och lärarinnor allmänt skulle finna sig icke kunna vid uppnådd pensionsålder afgå ur tjänsten utan tvingas kvarstå, ehuru håg och krafter äro nedsatta. Förhållandena hafva också gestaltat sig så, att i ett flertal af Sveriges större och medelstora städer lärarekåren genom städernas försorg och vid sidan af pensionerna från statens pensionsinrättningar tillförsäkrats vissa tilläggs pensioner.

De städer, i hvilka kommunala tilläggspremier beviljats, äro Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg, Örebro, Karlskrona, Uppsala, Lund, Halmstad, Landskrona, Uddevalla, Kristianstad och Sundsvall. Frågan står ock i en del andra städer på dagordningen. Tilläggs pensionen har i nyssnämnda städer satts i visst förhållande till lärares och lärarinnas sluttön. I regel har tillägget bestämts så, att det jämte den från staten utgående pensionen utgör 70 proc. af sluttönen. I Halmstad är motsvarande procenttal satt till 65 proc. och i Kristianstad utgår tillägget med något mindre belopp. Det torde icke kunna angifvas något hållbart skäl, hvarför Karlstad, där lefnadskostnaderna dock anses högre än i många andra städer, borde undandraga sig att bidra till sin folkskollärarekårs pensionering. Delägarna i statens pensionsinrättningar, som tjänstgjort vid Karlstads folkskolor, böra sålunda enligt styrelsens mening af kommunen tillerkännas en tilläggs pension och handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi pension af staden till samma belopp som den för småskollärarinna beräknade. Den sist afsedda kategorien af lärarinnor torde nämligen i löneförmåner närmast vara att jämställa med småskollärarinnorna.

Styrelsen anser nu, att en liknande beräkningsgrund, som å andra håll i de flesta fall gjort sig gällande vid pensionsbeloppens bestämmande, bör väljas äfven här. Då sluttönerna i Karlstad äro för folkskollärare, folkskollärarinna och småskollärarinna respektive 2,700: —, 1,900: — och 1,400: — samt de från statsanstalterna utgående pensions- och understödsbeloppen åter utgöra respektive 1,013: —, 900: —, samt 450: —, skulle således tilläggs pensionernas belopp utgöra respektive 877: —, 430: — och 530: —. Enär man emellertid kanske inom de närmaste åren har att vänta en ny, förmodligen mycket genomgripande omreglering av lärarepersonalens löner, torde det redan af detta skäl icke vara klokt, att vid bestämmande af tilläggs pensioners belopp ställa detta i förhållande till sluttönens belopp, utan bör den fixeras till ofvannämnda uträknade summor.

I öfverensstämmelse härmed skulle stadens pension till handarbetslärarinna och lärarinna i huslig ekonomi bestämmas till 530: —. Det torde likväl vara

tydligt, att detta belopp icke kan i någon mån motsvara ett skäligt underhåll för den, som ägnat sina bästa krafter åt skolan. Styrelsen vill därför förestå, att, så länge sådan lärarinna icke åtnjuter statspension, kommunens pension för henne bestämmes till 980: — kronor.

Nämnda tilläggs pensioner äro beräknade för den, som är berättigad till full pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller småskollärarnas ålderdomsunderstödsanstalt, och pensionen å 980 kronor för den, som därest hon varit småskollärarinna, skulle varit berättigad till fullt ålderdomsunderstöd från sistnämnda anstalt. Skulle tjänsteinnehafvare icke uppnått 30 tjänsteår vid Karlstads folkskolor men för öfrigt uppfylla villkoren för erhållande af tilläggs pension eller kommunal pension å 980 kronor, äger han eller hon åtnjuta afkortad tilläggs pension eller pension, därvid en tretiondedel afdrages för hvarje år, hvarmed sådan tjänstgöring understiger 30 år.

Om detta, som i hufvudsak öfverensstämmer med hvad annorstädes tillämpas, såsom anordning för dem, som hädanefter vinna anställning vid stadens folkskolor, är med rättvisa och billighet öfverensstämmande, kan styrelsen icke finna annat än, att liknande bestämmelser, tillämpade å dem, som redan äro där anställda och icke fylla villkoren för full pension, måste kännas hårda, då de, som vunnit anställning vid skolan under enahanda förhållanden, med visst fog kunnat hafva förhoppning att i pensionshänseende vinna görligast lika behandling från stadens sida. Några af lärarkårens nuvarande medlemmar, som fullgjort en stor del af sin tjänstgöring inom annat skoldistrikt, skulle på grund däraf enligt förutnämnda allmänna bestämmelser få sin kommunala pension betydligt afkortad. Två lärare, Carlstedt och Lindgren, skulle sålunda vid den tid, styrelsen anser böra fastslås för skyldighet att frånträda tjänst vid skolan, endast komma i åtnjutande af half pension. I öfrigt hänvisar styrelsen härutinnan till bilagda tabell. Styrelsen anser därför, att för de nu vid skolan tjänstgörande lärare och lärarinnor sådana öfvergångsbestämmelser böra komma till stånd, att de för den kommunala pensioneringen få tillgodoräkna sig äfven de tjänsteår, som äro förvärfvade inom annat skoldistrikt.

Vid bestämmandet af dessa pensioner uppställer sig själfallet frågan, huruvida pensionärerna böra själfva bidraga till den kommunala pensioneringen eller icke. Såsom styrelsen förut anfört, skall från tjänsteinnehafvare till statens ofvannämnda pensionsinrättning utgå viss årlig pensionsafgift. Afgiften betalas visserligen nu af skolkassan. Detta förhållande har emellertid behandlats i sammanhang med en löneroglering för personalen och utgiften härutinnan för skolkassan bör också betraktas såsom en vidtagen löneförbättring för personalen. För den nu ifrågavarande kommunala pensioneringen bör anordningen dock icke värka förutbestämmande; och anser styrelsen, att en årsafgift bör af vederbörande tjänste-

innehafvare beräknas och af lönen innehållas med fördelning å lämpliga tider. Styrelsen vill föreslå, att sådana årsbidrag bestämmas för folkskollärare till 30 kronor för folkskollärarinnor till 20 kronor samt för småskollärarinnor, handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi till 18 kronor. Så bestämda årsafgifter skulle icke värka vidare kännbara för personalen. Dessa belopp hafva af styrelsen icke bestämts, i visst förhållande till de föreslagna kommunala pensionerna utan med afvägande af pensionärernas olika ekonomiska bärighet under den tid afgifterna skola utgöras. För skolkassan skulle pensioneringen med afgifterna ställa sig väsentligt billigare, och är styrelsen öfvertygad, att detta skulle icke oväsentligt underlätta frågans snara lösning.

Tillkomsten af kommunal pensionering af den omfattning, styrelsen föreslår, innebär en sådan ekonomisk förbättring af lärarekårens hela ekonomi, att styrelsen icke tvekar att föreslå en del villkor, som innebära ökning af personalens tjänsteåligganden och sålunda på visst sätt kunna sägas icke stå i organiskt sammanhang med pensioneringsfrågan.

Framst härutinnan påkallar en ökning af läsårets längd uppmärksamhet. Af städer med minst 10,000 innevånare är det endast i tre städer utom Karlstad, som detta är satt till det lägsta antal läsveckor eller $34\frac{1}{2}$, som erfordras för åtnjutande af statsunderstöd, under det läsåret i allmänhet i sådana städer är satt till 38 eller 39 veckor (i Stockholm 40 veckor). I ofvannämnda $34\frac{1}{2}$ veckor är påskveckan icke inräknad. Styrelsen anser, att såsom villkor för ifrågasatta pensioneringen bör bestämmas, att läsåret utan löneförhöjning för personalen skall kunna, när förhållandena i öfrigt anses så påkalla, ökas till 37 läsveckor, däri en veckas påsklof dock icke skulle inräknas.

För närvarande har vid kortvarigare sjukdomsfall inom lärarekåren efter öfverenskommelse med inspektören den sjukes medlärare åtagit sig ökad undervisningsskyldighet, hvarigenom hinder i skolarbetet i möjligaste utsträckning kunnat undvikas. Någon skyldighet att åtaga sig sådan ökning i arbete förefinnes likväl icke, ehuru det för enskilda tillfällen lämpligen borde finnas att åberopa. Styrelsen vill sålunda föreslå, att lärare och lärarinna för nu ifrågavarande fall skulle vara skyldig åtaga sig ökning af sin ordinarie undervisningsskyldighet dock icke i vidare mån, än att den uppginge till 32 timmar i veckan, inom folkskolan och 28 timmar i veckan inom småskolan och för en tidrymd af högst en månad under hvarje läsetermin.

Det skulle kunna uppstå en viss fara för, att en och annan af kåren ägnade sig åt sysselsättning utom skolan i sådan omfattning, att skolarbetet icke finge tillräckligt af det intresse och de krafter, som borde ägnas åt detsamma. Styrelsen vill därför föreslå, att lärare och lärarinna skall vara skyldig inhämta

styrelsens medgifvande i hvarje särskildt fall för rätt, att åtaga sig aflönadt uppdrag eller annan tjänst utom skolan.

Hvad verkningarna för skolkassan af här ofvan behandlade pensionering vidkommer, kan den tydligen icke bedömas på det sätt, som i det ursprungliga förslaget framställts. Något konstant förhållande mellan utgående pensioner och löner kan icke tillskapas. Förändringarna genom dödsfall och uppflyttning i högre lönegrad skulle medföra rubbning i hvarje sådan beräkning. Icke heller vill styrelsen vid nytillsättningar vara absolut förbunden att nyantaga en person, som skulle åtnjuta lön i lägsta graden. Om ock detta i allmänhet kommer att ske, kunde det dock ibland vara för skolan oförmånligt. Verkningarna för den händelse förslaget omedelbart genomföres skulle ställa sig sålunda: För närvarande vid afgang berättigade till tilläggspension skulle enligt bilagda tabell vara 3 folkskollärare, 1 redan afgången folkskollärarynna och 3 småskollärarinnor. Exempelvis skulle på sätt af bilagd tabell framgår, i staten för år 1914, då Gelin, Hamnqvist, Nilsson, Johansson och Olsson redan enligt de föreslagna bestämmelserna afgått med pension, utgifterna för skolkassan utgöra 2,897 kronor och för år 1916, då jämväl Carlstedt och Lindgren lämnat tjänsten, belöpa sig till 4,651 kronor, hvadan, då dessa belopp minskas med afgifterna 1,384 kronor, den verkliga utgiften för skolan för 1914 och 1916 skulle utgöra respektive 1,513 och 3,267 kronor. Någon ytterligare ökning skulle icke därefter inträffa förr än i 1921 års stat.

För skolan och arbetet inom densamma skulle helt säkert en pensionering enligt dessa grunder vara utaf stor betydelse, då de enskilda lärarna därigenom skulle erhålla större trygghet för ålderdomen, kunde uteslutande ägna sig åt skolarbetet i stället för att kanske så godt som tvingas att genom annan sysselsättning skaffa sig en sparad penning och ej heller behöfde för sin utkomst kvarstå i tjänsten utöfver den tid, då krafterna åtminstone för skolarbetet börja blifva otillräckliga. Det bör vara möjligt att stadga viss tid för skyldighet att frånträda tjänst vid skolan.

Under diskussionen i denna fråga har framkastats, att det måhända vore lämpligast, att staden afgjorde denna pensionering i samband med pensionering af stadens öfriga tjänsteinnehafvare. I detta sammanhang har frågan kombinerats med det föreliggande förslaget till Sveriges städers pensionskassa, däri sålunda Karlstad tänkts ingå för nu ifrågasatta tilläggspensionering och pensionering af handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi. Styrelsen har emellertid, då staden icke fattat ställning till nämnda pensionskasseförslag, framlagt sitt förslag oberoende af detta och därvid hufvudsakligen använt å andra håll hittills följda grunder. Det torde för öfrigt vara utan vidare klart, att hvad för de sju närmast till tilläggspensionering ifrågavarande angår, anslutning från stadens sida

till pensionskassan icke kan ifrågakomma. Styrelsen får därför enträget hemställa, att styrelsens förslag åtminstone så vidt det angår, icke göres beroende af stadens ställningstagande till förslaget om pensionskassa.

Det i styrelsen väckta förslaget om kommunal pensionering af änkor och barn till den vid folkskolan anställda personalen anser styrelsen, som inhämtat att sådan pensionering icke införts mera än i Malmö, Landskrona och Upsala, icke böra åtminstone för närvarande göras till föremål för något styrelsens förslag. Såsom hittills torde de enskilda fallen blifva föremål för Stadsfullmäktiges pröfning. Styrelsen förmodar ock, att ett förslag i detta ämne icke skulle vara ägnadt att främja ofvannämnda förslag.

På grund af hvad ofvan anförts får styrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att ordinarie folkskollärare, folkskollärarinnor och småskollärarinnor, som tjänstgjort vid Karlstads folkskolor 30 år och efter den 30 Juni 1912 afgått eller afgå från tjänsten med hel pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller helt understöd från småskollärarnas ålderdomsunderstödsanstalt skola äga att med iakttagande af nedan nämnda vilkor utöfver dem från nämnda stiftelser tillerkända pensioner och understöd åtnjuta en årlig kommunal tilläggspension å folkskolans stat af 877 kronor för folkskollärare, 430 kronor för folkskollärarinna och 530 kronor för småskollärarinna;

att handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi skola, så länge sådan lärarinna icke åtnjuter statspension, och under förutsättning, att hon skulle vara berättigad till fullt ålderdomsunderstöd, därest hon varit småskollärarinna, äga efter 30 års tjänstetid vid Karlstads folkskolor och med här nedan stadgade vilkor åtnjuta en årlig pension af 980 kronor;

att tjänsteinnehafvare, som icke uppnått 30 tjänsteår vid Karlstads folkskolor men för öfrigt fyller villkoren för erhållande af kommunal tilläggspension eller pension å 980 kronor, äger åtnjuta afkortad sådan med afdrag af $\frac{1}{30}$ af tilläggspension eller för handarbetslärarinna eller lärarinna i huslig ekonomi af $\frac{1}{30}$ af 980 kronor för hvarje år, med hvilket sådan tjänstgöring understiger 30 år;

att nu vid skolan anställda lärare och lärarinnor skola vid den kommunala pensioneringen äga tillgodoräkna sig äfven inom annat skoldistrikt förvärfvade tjänsteår;

att pensionstagarens rätt till här omnämnda pensioner i hvarje särskildt fall skall pröfvas af folkskolestyrelsen;

att pensionstagare, som dömes förlustig medborgerligt förtroende, förlorar rätt till pension;

att pensionerna skola beräknas för fulla kalendermånader och vidtaga med början af månaden näst efter den under hvilken lönen blivit frånträdd, samt upphöra med den månad, under hvilken pensionstagaren aflidit, eller pensionsrätten förlorats;

att pensionerna skola utbetalas kvartalsvis på aflöningsdagen i kvartalets tredje månad;

att årliga bidrag till denna pensionering skola betalas af ordinarie tjänsteinnehafvare sålunda:

af folkskollärare med 30 kronor, af folkskollärarinna med 20 kronor samt af småskollärarinna, handarbetslärarinna och lärarinnorna i huslig ekonomi med 18 kronor, hvilka belopp vid aflöningsarna i Mars, Juni, Oktober och December månader med en fjärdedel hvarje gång afdragas å eljest förfallna lönebelopp;

att tjänsteinnehafvare, som äger rätt till pensionsbelopp enligt förenämnda grunder, är skyldig att afgå från sin befattning vid skolan den 1 Januari eller den 1 Juli, som infaller efter närmast fyllda 60 år;

att såsom villkor bestämma, att tjänsteinnehafvare, som vill komma i åtnjutande af här afsedda pensionsbelopp, skall utan löneförhöjning vara skyldig vidkänna läsårets utsträckning till 37 läsveckor, däri en veckas påsklof dock icke är inräknadt;

att såsom villkor bestämma, att tjänsteinnehafvare för medlärares eller lärarinnas sjukdomsfall skall äga skyldighet ikläda sig en ökad undervisningsskyldighet af högst 32 timmar för folkskollärare och folkskollärarinnor och 28 timmar för småskollärarinnor i veckan under sammanlagt högst en månad under hvarje lästermin;

att såsom villkor bestämma, att lärare eller lärarinna icke får utöfva sådan yrkesmässig sysselsättning, som af folkskolestyrelsen pröfvas kunna menligt inverka på verksamheten inom skolan, eller utan styrelsens medgifvande i hvarje särskildt fall åtaga sig aflönadt uppdrag eller annan tjänst utanför skolan;

att såsom villkor bestämma, att lärare och lärarinnor i tjänst skola vara bosatta och skrifna i Karlstad, samt

att tjänsteinnehafvare skola vara underkastade den förändring i pensionsvillkoren, hvilken kan vara i laga ordning beslutad.

Karlstad den 11 December 1912.

Å skolstyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Bror A. Larson.

*Utdrag av protokoll vid sammanträde jämlikt
Folkskolestadgan § 8 mom. 5 mellan Karlstads Folk-
skolestyrelse och lärarkåren vid Karlstads folk- och
småskolor den 12 december 1911.*

§ 1.

Lärarkårens pensionsfråga inleddes av folkskollärare E. V. Gelin. Inledaren påpekade, hurusom det för lärare och lärarinnor vid folk- och småskolorna funnes lagstadgade löner, som äro lika över hela landet, men att inom stadssamhällena med deras dyrare levnadsomkostnader dessa löner snart befunnits otillräckliga och därför måst höjas med kommunal tilläggslön. På samma sätt funnes ock lagstadgade pensioner, lika för hela landet, men även dessa hade i staden varit otillräckliga och måst höjas med s. k. kommunal tilläggs pension. För närvarande vore dessa kommunala tilläggs löner allmänt beviljade inte blott i städer utan även i andra större samhällen. Och även den kommunala tilläggs pensionen hade beslutats i över 50 proc. av de städer, som äro lika stora eller större än Karlstad så t. ex. i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg, Örebro, Karlskrona, Uppsala, Lund, Halmstad, Landskrona, Uddevalla, Kristianstad och Ystad. Då så var förhållandet, hade även Karlstads lärarkår nu vågat komma fram med en anhållan att få denna fråga löst och det osäkerhets tillstånd undanröjt, som nu hotar de lärare, vilka vid ålderdomens annalkande nödgas lämna sitt arbete. Vid fråga om storleken av pension hade det varit frestande att begära så stort belopp, att detsamma i likhet med statens pension komme att utgöra 75 % av slutlönen, men hade man som i vissa andra städer ansett sig nödsakad nöja sig med 70 % av slutlönen. För en folkskollärare skulle detta utgöra 1,890 kronor, varav dock staten betalar 1,013 kronor, alltså för staden en utgift av 877 kronor. Men om en lärare i högsta lönegraden avginge och en i lägsta inkomme i stället, gjorde staden en motsvarande ekonomisk vinst av 550 kronor, vadan den egentliga utgiften bleve endast 327 kronor. Beräknade man vidare att staden förut till folkskollärare beviljat kommunal tilläggs pension av 250 kronor, bleve ökningen för folkskollärarens pensionering med 70 % av slutlönen endast 77 kronor för år. På samma sätt bleve den egentliga utgiften för en folkskollärarynnas pension 230 kronor och, då tilläggs pension förut tilldelats folkskollärarynna med 200 kronor, ökningen för folkskollärarynnas pensionering med 70 % av slutlönen 30 kronor; den egentliga utgiften för småskollärarynnas pension bleve 250 kronor och då tilläggs pension för småskollärarynna beviljats med 360 kronor, inträdde här en minskning i småskollärarynnas pensionering med 110 kronor, den egentliga utgiften för slöjdlärarynna bleve 180 kronor och för skolkösklärarynna 250 kronor.

Då således en kommunal tilläggspension vore av behovet påkallad, då i över 50 % av med Karlstad jämförliga städer sådana redan beslutats, då kostnaderna för frågans lösning, i synnerhet som pensionering för närvarande endast torde komma att gälla ett litet fåtal, icke ställer sig på något sätt avskräckande, anhöll inledaren nu, då nytt reglemente skall fastställas för Karlstads folkskolor, att till Folkskolestyrelsen få hemställa, att skolstyrelsen måtte hos stadsfullmäktige väcka förslag om beviljande av pension åt de olika kategorierna inom lärarepersonalen och att denna pension vid den lagstadgade avgångsåldern bestämmas till 70 proc. av den pensionsberättigades slutlön.

Sedan folkskoleinspektören betonat betydelsen av denna frågas lösning både för lärarkåren i en stad med så dryga levnadsomkostnader som Karlstad och för skolan och arbetet inom skolan samt anhållit att Skolstyrelsen måtte taga frågan under omprövning, beslöts att remittera frågan till byggnads- och ekonominämnden.

§ 2.

Herr Lingren fick härefter ordet och bad att få framföra en fråga, som visserligen icke upp'agits på föredragningslistan men stode i det allra närmaste samband med den nyss avhandlade, nämligen den om pension till änkor efter folkskollärare; och anhöll han å kårens vägnar att denna måtte få följa den större pensionsfrågan och i samband därmed behandlas av skolstyrelsen. Sedan herr Nordvall framhållit det behjärtansvärda i, att även denna fråga finge sin lösning, remitterades densamma till byggnads- och ekonominämnden.

Rätt utdraget:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare den 18 november 1913.

§ 2.

Hos Stadsfullmäktige hade Folkskolestyrelsen gjort framställning dels om beviljande av tilläggspensioner till lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor och småskolor och dels om pensionering av handarbetslärarinnor och lärarinnor i hushålls ekonomi, allt enligt i framställningen närmare angivna grunder; och hade pensionskommittén, uppå remiss från Stadsfullmäktige, att i detta ärende avgiva yttrande.

Kommitterade ville därvid anföra följande.

Frågan om folkskollärares löneförhållanden vore för närvarande föremål för behandling av en av Kungl. Majt tillsatt lönenämnd, som snart torde hava fullbordat sitt arbete.

Då beloppen av de tilläggs pensioner, som nu ifrågasattes från stadens sida, vore beroende av de löneförmåner och därmed sammanhängande pensionsbelopp, som komme att bestämmas, funnes givetvis för närvarande icke någon grund för bedömandet av det framställda pensionsförslagets inverkan på stadens ekonomi.

Kommitterade ansåge fördenskull ifrågavarande pensionsförslag ej kunna av Stadsfullmäktige slutligen avgöras, förrän folkskollärares lönefråga blivit löst.

Detta innebure naturligtvis intet hinder för att därest under tiden, innan pensionsförslaget hunne bliva av stadsfullmäktige prövat, någon lärare eller lärarinna avginge från sin tjänst, frågan om tilläggs pension från stadens sida bleve i hvarje särskilt fall av Stadsfullmäktige upptagen till prövning och avgörande på sätt förut ägt rum.

I anslutning till det anförda beslöto kommitterade alltså hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att Folkskolestyrelsens ifrågavarande pensionsförslag förklarades vilande, till dess den på lönenämndens behandling beroende frågan om folkskollärares löneförmåner blivit slutligen avgjord.

Som ovan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 december 1913.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning angående pensionering av lärarkåren vid stadens folkskolor jämte vad därmed stode i samband.

Den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén, som avgivit yttrande i ärendet, hade på anförda grunder hemställt, att folkskolestyrelsens ifrågavarande pensionsförslag måtte förklaras vilande, till dess frågan om folkskollärares löneförmåner, vilken fråga för närvarande vore föremål för behandling av en av Kungl. Majt tillsatt lönenämnd, blivit slulligen avgjord.

Drätselkammaren instämde till fullo i vad pensioneringskommittén anført och beslöt tillstyrka bifall till kommitténs hemställan, att folkskolestyrelsens ifrågavarande pensionsförslag måtte förklaras vilande.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 13.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över av Folkskolestyrelsen hos Stadsfullmäktige gjord framställning dels om beviljande av tilläggspensioner till lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor och småskolor och dels om pensionering av handarbetslärarinnor och lärarinnor i hushålls ekonomi, över vilken framställning pensioneringskommittén och drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden samt därvid hemställt, att ifrågakvarande framställning måtte förklaras vilande, till dess frågan om folkskolläraarnes löneförmåner, vilken för närvarande vore föremål för behandling av en av Kungl. Maj:t tillsatt lönenämnd, blivit slutligen avgjord.

I likhet med vad Pensioneringskommittén och Drätselkammaren föreslagit beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att folkskolestyrelsens ifrågakvarande pensionsförslag förklaras vilande, till dess den på lönenämndens behandling beroende frågan om folkskolläraarnes löneförmåner blivit slutligen avgjord.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

II. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning rörande höjning av priset å vatten, som från vattenverket levererades till härvarande länslasarett.

Utdrag av protokollet hållet hos Vatten- och Gasverks Styrelsen den 15 december 1909.

§ 9.

Sedan Styrelsen genom ett år 1903 upprättat kontrakt förbundit sig att tillhandahålla Länslasarettets vattenbehof till ett pris af 12 öre per kub.-meter, men själfkostnaden för verket nu uppginge till 12¹/₂ öre per kbm. — i stället för 10 öre vid tiden för kontraktets afslutande — och Styrelsen funne det icke vara överensstämmande med en rationell skötsel af stadens affärer att fortfarande låta vattenverket drabbas af en sådan direkt förlust, men å andra sidan icke ansåge sig

befogad att på egen hand vidtaga ändring härutinnan, ville Styrelsen, med tillkännagifvande att Styrelsen för sin del ansåge afgiften böra höjas till 15 öre per kbm. eller samma belopp som på sin tid af Styrelsen föreslagits för det blifvande kasärnetablissemnetet, härmed anmäla förhållandet hos Herrar Stadsfullmäktige till den åtgärd, som därav kunde föranledas.

Som ovan.

In fidem:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 18 april 1910.*

§ 8.

Uppå remiss hade Drätselkammaren att afgifva yttrande öfver Styrelsens för Vatten- och Gasverken framställning rörande höjning i priset å vatten, som från vattenverket levererades till härvarande länslasarett.

Styrelsen hade uti sin förevarande framställning till en början erinrat, att staden enligt ett år 1903 upprättadt kontrakt tillhandahölle länslasarettet dess vattenbehof för ett pris af 12 öre för kubikmeter, samt tillika framhållit att då själfkostnaden för leverans af vatten från verket numera uppginge till 12 $\frac{1}{2}$ öre för kubikmeter, det innebure en direkt förlust för vattenverket att tillhandahålla länslasarettet vatten för nu gällande pris, hvadan Styrelsen ansåge afgiften böra höjas till 15 öre för kubikmeter eller samma afgift, som på sin tid af styrelsen föreslagits för det blifvande kasärnetablissemnetet.

Drätselkammaren, som från vattenverksstyrelsen inhämtat, att vattenförbrukningen vid länslasarettet under år 1909 uppgått till 13,482 kubikmeter samt att, med beräkning af den för större vattenförbrukare medgifna rabatt, priset för vatten till länslasarettet skulle efter 1909 års förbrukning hafva utgjort 17 öre för kubikmeter, ville för sin del uttala, att kammaren ansåge den ifrågasatta höjningen af vattenaavgiften skälig; och beslöt kammaren fördenskull hemställa, att afgiften för vatten, som från stadens vattenverk levererades till härvarande länslasarett, måtte af Herrar Stadsfullmäktige bestämmas till 15 öre för kubikmeter.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Uppgift ang. vattenförbrukningen m. m. vid Länslasarettet:

Lasarettets förbrukning har under senaste fem åren varit:

År 1909	23,482 kbm.
» 1910	25,190 »
» 1911	24,740 »
» 1912	24,730 »
» 1913	31,410 »

Härför har erlagts 12 öre pr m³.

Om lasarettet i stället debiterats enligt gällande vanliga taxan skulle afgiften blifvit 20 öre pr m³ med 20 % rabatt, d. v. s. 16 öre. 20 % är den största rabatt som f. n. beviljas.

Denna taxa tillämpas numera för bl. a. Värmlands regemente, Varmbadhuset, Mek. verkstaden, hvilka beträffande vattenförbrukningens storlek äro jämförbara med lasarettet.

Under hänvisning till vattenledningsverkets årsberättelse för 1910, 1911 och 1912 kan nämnas att verkets själfkostnader för från pumpverket distribuerad m³ vatten varit:

År	Exklusive omkostnader för kloakverket	Inklusive omkostnader för kloakverket
1910	7,30 öre	10 öre
1911	7,88 »	10,14 »
1912	10,20 »	12,40 »

Ökningen i själfkostnaden för 1912 är beroende på ökade räntor och amorteringar med anledning af 1911—1912 års utvidgningar af vattenverket (nytt filter, nytt vattentorn m. m.)

Karlstad den 9 januari 1914.

För Karlstads Vattenledningsverk:
ERIK BJÖRKMÄN.

Vattenrabatter.

Då förbrukningen uppgår till

2,500 kbm. beviljas	4 % rabatt	7,500 kbm. beviljas	9 % rabatt
3,000 » »	4 ¹ / ₂ » »	8,000 » »	9 ¹ / ₂ » »
3,500 » »	5 » »	8,500 » »	10 » »
4,000 » »	5 ¹ / ₂ » »	9,000 » »	10 ¹ / ₂ » »
4,500 » »	6 » »	9,500 » »	11 » »
5,000 » »	6 ¹ / ₂ » »	10,500 » »	13 » »
5,500 » »	7 » »	13,500 » »	15 » »
6,000 » »	7 ¹ / ₂ » »	15,500 » »	17 » »
6,500 » »	8 » »	17,500 » »	19 » »
7,000 » »	8 ¹ / ₂ » »	19,500 » »	20 » »

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 14.

Hos Stadsfullmäktige hade Styrelsen för vattenlednings- och belyningsverken gjort framställning rörande höjning av priset å vatten, som från vattenverket levererades till härvarande länslasarett.

Uti infortrat yttrande hade Drätselkammaren för sin del uttalat, att kammaren, på anförda skäl, ansåge den ifrågasatta höjningen av vattenavgiften skälig samt fördensskull hemställt, att avgiften för vatten, som från stadens vattenverk levererades till härvarande länslasarett, måtte av Fullmäktige bestämmas till 15 öre för kubikmeter.

Beredningsutskottet hade att uppå remiss avgiva yttrande i detta ärende; och beslöt Utskottet i sådant hänseende — med framhållande dels att stadens självkostnad för vatten, frånsatt kostnaden för stadens avloppsverk, enligt numera vunnen utredning icke överstege det pris, varom staden i gällande kontrakt av år 1903 överenskommit med lasarettet, samt lasarettet, som hade eget avloppsverk, icke borde betungas med avgifter för förräntande och amortering av kostnaden för stadens avloppsverk, dels ock att berörda kontrakt med lasarettet vore avsett att gälla en avsevärd tid framåt — att hos Stadsfullmäktige hemställa,

att Styrelsens för vattenlednings- och belyningsverken ifrågavarande framställning rörande höjning av priset å vatten, som från vattenverket levererades till länslasarettet, icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

12. Vederbörande kommitterades förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Stadsfullmäktige, på komiterades därom gjorda framställning, den 25 nästlidne januari, hos Fullmäktige i Kristinchamn, Arvika, Filipstad och Säffle hemställt att vederbörande städer och köping ville utse komiterade att samarbeta med Karlstads-komitén för att gemensamt utarbeta förslag till ett bättre ordnande

af spirituosa-handeln inom länet, och delegerade från förstnämnda tvänne städer jämväl utsetts, men Fullmäktige i Filipstad och Seffle, såsom af bifogade protokolls-afskrifter synes, afböjt denna hemställan; — så ha öfrige komiterade under sistlidne sommar och höst sammanträdt här i staden och, enligt bifogade protokolls-afskrift, öfverenskommit om aflåtande till respektive städers Fullmäktige om gemensamt utlåtande i ämnet; och får jag, enligt uppdrag, härmed vördsamt öfverlemna ifrågavarande framställning.

Karlstad den 22 januari 1913.

HUGO ZIEGLER.

Afskrift.

Utdrag af protokoll, hållet hos stadsfullmäktige i Filipstad den 12 mars 1912.

§ 22.

Från Stadsfullmäktige i Karlstad hade inkommit en skrivelse, daterad den 25 nästlidne januari, innehållande en framställning att Fullmäktige i Filipstad ville utse komiterade att samarbeta med en af Fullmäktige i Karlstad tillsatt komité för framläggande af förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med bränvin och andra spirituösa drycker, hvilka ordningsföreskrifter ansågos blifva för hela länet tillämpade.

Efter föredragande af såväl ofvannämnda skrivelse, som af den hos Stadsfullmäktige i Karlstad väckta motionen i ämnet beslöts med 11 röster mot 7, som afgåfvos för ärendets remitterande till Beredningsutskottet, att afslå den gjorda framställningen.

Som ofvan.

In fidem:
GEORG DAHL.

Ur justerade protokollet rätt utdraget, betygar

Ex officio:
GEORG DAHL.

Rätt afskrifvet intyga:

J. JANSON. S. LINDH.

Afskrift.

Utdrag af protokoll, hållet hos kommunalfullmäktige i Seffle köping vid sammanträde den 26 mars 1912.

§ 5.

Uti skrivelse den 25 januari 1912 hade Stadsfullmäktige i Karlstad, hvilka

vid sammanträde den 21 december 1911 utsett särskilda komiterade med uppdrag att med ledning af ett af Doktor Ivan Bratt i Stockholm framställt förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandel med bränvin och andra spirituösa drycker inom Karlstad, på därom af sagda komiterade gjord framställning, hemställt att kommunalfullmäktige i Seffle köping för sin del ville utse särskilda komiterade med liknande uppdrag som det, hvilket lämnats den i Karlstad tillsatta komitéen, samt att åt den sålunda tillsatta komitéen uppdrages att genom samarbete i någon form med de öfriga samhällenas komiterade verka för åstadkommandet af för hela länet enhetliga restriktioner i detaljhandeln med bränvin och andra spirituösa drycker.

Vid behandling af detta ärende beslöt kommunalfullmäktige, som ville afvakta resultatet af nykterhetskomitéernas arbete och möjligen blifvande ny lagstiftning i hit hörande afseenden, att för närvarande icke tillsätta någon komité med ofvan angifna uppdrag, helst Stadsfullmäktige i Filipstad, efter hvad vid sammanträdet upplysts, redan afslagit en liknande framställning, och sålunda redan på denna grund något enhetligt samarbete för hela länet icke kunde ifrågakomma.

---

§ 11.

Att jämte ordföranden justera detta protokoll utsågos herrar J. G. Nordström och G. Dahlqvist; kommande protokollet att justeras och offentligen uppläsas å kyrkosalen i Seffle Torsdagen den 4 april 1912 kl. 6 e. m.

Som ofvan.

In fidem:
AXEL F. JOHANSON.

Den 4 april 1912 kl. 6 e. m. blef förestående protokoll justerad och offentligen uppläst med besvärshänvisning, betygar

L. BÄÄRNHIJELM,
v. ordf.

J. G. NORDSTRÖM.   G. DAHLQVIST.

Rätt utdraget betygar:
AXEL F. JOHANSON.

Rätt afskrifvet intyga:
J. JANSON.   S. LINDH.

Afskrift af Protokoll, hållet vid den af Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta komiténs för uppgörande af förslag till bestämmelser för ordnande af handeln med spirituösa drycker sammanträde med utsedde komiterade från Kristinehamn och Arvika i Karlstad den 14 Oktober 1912.

Närvarande:

från Karlstad: Herrar Ziegler, Nyberg, Ankers, Gelin och fröken Ljungqvist;
från Kristinehamn: Herrar Pettersson, Carlson, Bohlinder och Ahlén; samt
från Arvika: Herrar Hummarberg, Rülcker och Vinblad.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af Kapten Hugo Ziegler, som äfven utsågs att såsom ordförande leda dagens förhandlingar.

§ 2.

Det redan justerade protokollet från komiterades sammanträde den 5 sistlidne juni upplästes och lades till handlingarne.

§ 3.

Herr ordföranden anmälde, att den vid komiterades sammanträde den 5 sistlidne juni tillsatta arbetskomitéen fullgjort en del af sitt uppdrag, i det komitéen uppgjort förslag till skrifvelse till vederbörande stadsfullmäktige, innefattande jämväl förslag till ordningsföreskrifter för detaljhandeln med bränvin i förut angifvet syfte.

Skrifvelseförslaget, som i tryck tillställts samtliga komiterade, blef nu föremål för öfverläggning. Sedan förslaget därefter i anledning af hvad under öfverläggningen framkommit med samtliga komiterades bifall ändrats i vissa delar, beslöto komiterade till stadsfullmäktige i Karlstad, Kristinehamn och Arvika ingifva en av samtliga komiterade undertecknad så lydande skrifvelse (bil.)

Komiterade uppdrogo härjämte åt Herr Ordföranden att gifva någon ledamot af stadsfullmäktige i Filipstad och kommunalfullmäktige i Seffe del af skrifvelsen för att genom dessas bemedling få reformförslaget framlagdt jämväl i nämnda samhällens kommunalrepresentationer.

§ 4.

Att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll utsågos Herrar Ankers och Nyberg.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Justerat den 18 november 1912.

HUGO ZIEGLER.   EMIL ANKERS.   ALFR. NYBERG.

Rätt afskrivet intyga:

J. JANSON.   S. LINDH.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, av sina resp. städers fullmäktige utsedde komiterade, som fått i uppdrag att utarbета förslag till reformering av spirituosa försäljningen inom dessa städer i huvudsaklig överensstämmelse med syftet i det s. k. Brattska förslaget, hava vid fullgörandet av detta uppdrag först ägnat sin uppmärksamhet åt bestämmelserna och formerna för utminuteringen, vilken onekligen är den del av handeln med bränvin, som medför de menligaste värkningarna. Då en ändring av dessa bestämmelser också kan genomföras alldeles oberoende av de övriga frågor som komitèuppdraget omfattar, har det ock synts lämpligt att först och för sig framlägga förslag därom till vederbörande kommunalrepresentationers prövning.

Utminuteringsens reformering i det syfte, som angivits i d:r Bratts förslag och som även avses med Göteborgsbolagets i utförandet något avvikande förslag, innebär att rättigheten till minutinköp av bränvin icke vidare skall tillkomma alla utan inskränkas till sådana som kunna bruka den farliga drycken utan menliga följder för dem själva, deras omgivning eller samhället. Det måste således göras en utsöndring mellan berättigade och oberättigade till sådant inköp. Denna utsöndring kan svårigen rationellt och praktiskt genomföras på något annat sätt än att bolaget på anhållan därom i en särskild förteckning upptager de personer inom sitt försäljningsområde, till vilka bränvin utan våda anses kunna utlämnas. Men det gäller då naturligtvis att åstadkomma någon garanti för kundernas pålitlighet i detta avseende.

För att erhålla sådan garanti så långt den är möjlig att uppnå ha komiterade tänkt sig olika vägar. Först och främst skall naturligtvis den personalkännedom som bolagets funktionärer äga inom och utom samhället därvid användas.

Vidare kunna intyg från personer, vilka samma funktionärer känna såsom samvetsgranna och vederhäftiga, tillmätas stor betydelse. Och slutligen böra givetvis vederbörande myndigheter tillerkännas vitsord. För att göra utsöndringen lättare torde bolaget en gång årligen (eller vid behov i enskilda fall oftare) böra hänvända sig till polismyndigheten, fattigvårds- och barnavårdsnämnderna i städerna samt kommunalnämndsordförande, pastor och kronofogde eller länsman på landsbygden med begäran att de var för sig eller gemensamt måtte för sina resp. områden uppgiva namn och adräss på de personer, som äro kända för att missbruka spirituosa och därför icke böra medgivas rätt att köpa sådan å bolagets utminuteringsställe. Genom sådana uppgifter ("svarta listor") skulle en värdefull hjälp vinnas för utgallringen. Den som är för bolaget okänd och icke kan om sig förebriaga erforderligt vitsord må, när skäligen anledning därtill föreligger, kunna vägras inköpa spritdrycker.

Personer, som finnas berättigade, uppföras, när de anmäla sig vilja begagna denna rättighet, var under sitt nummer i en särskild å bolagets kontor befintlig och av bolaget förd förteckning samt erhålla ett med samma nummer försedt anmälningsbevis av ungefär samma innehåll och utseende som de av Göteborgsbolaget utfärdade. Varje gång en sådan bolagets inregistrerade kund vill göra bruk av sin spritköpsrättighet, har han att förete detta bevis, och varje hans inköp hos bolaget införes under samma (namn och) nummer i den nämnda förteckningen. Vid skriftlig rekvisition pr post från kund utom samhället skall numret i dennes anmälningsbevis åberopas. Har en kund som personligen inställer sig råkat glömma sitt anmälningsbevis, kan han ändå erhålla den spirituosa kvantitet han önskar köpa genom att underteckna en skriftlig rekvisition, vartill blanketter av väsentligen enahanda innehåll som bevisen tillhandahållas å bolagets expedition.

Finna bolagets funktionärer (eller nykterhetsnämnden) vid granskning av kundernas inköpslista någon däri upptagen persons spritinköp ge anledning till misstanke att han missbrukar sin rättighet på ett eller annat sätt, direkt för egen del eller genom att tillhandagå andra, eller om från någon av förutnämnda myndigheter ingår anmälan mot en person för förseelse i berörda avseende, har bolaget att i varje fall, som synes tveivelaktigt, förelägga den sålunda misstänkta eller angivna att om han vill behålla sin inköpsrätt, på tillfredsställande sätt inför bolaget styrkas in fortfarande kundrätt. Till dess detta skett vägras honom inköpa spirituosa i utminuteringslokalen. Därest han brister i vad som förelagts honom, skall bolaget vid respittidens slut återfordra beviset och avföra honom ur förteckningen. Endast i alldeles tydliga fall hör bolaget omedelbart vidtaga strykning.

För att ernå en så effektiv tillämpning som möjligt av den här föreslagna utminuteringsordningen liksom överhuvud för att erhålla en över nykterhetsförhållandena inom samhället vakande kommunal myndighet med uppdrag att inskrida

och taga initiativ till förbättring av dessa förhållanden, när hälst så synes påkallat, må slutligen de resp. städernas fullmäktige utse särskilda nykterhetsnämnder, sammansatta av personer kända såsom varmt nitälskande och ivrande för nykterhet. Dessa nämnder böra lämna bolagen stöd och hjälp i alla fall då det så erfordras för att dessa åtgärder må medföra åsyftat resultat.

På grund av vad som ovan anförts få komiterade alltså hemställa det stadsfullmäktige i Karlstad, Kristinehamn och Arvika måtte ingå till Kon. Befalln.-havande i länet med framställning att Kon. Befalln.-havande ville utfärda föreskrifter därom:

att från den tid som Kon. Befalln.-havande bestämmer minutförsäljningen av bränvin (varmed förstås jämväl alla sådana drycker som enl. kungl. förordn. om försäljning av bränvin därmed jämställas) i spritbolagens försäljningslokaler endast må ske till personer, som utan fara för sig själva, sin omgivning och samhället kunna bruka denna dryck,

att för inköp av bränvin å resp. bolags utminuteringsställen skall fordras som villkor att vara i bolagets förteckning upptagen såsom därtill berättigad,

att i denna förteckning icke må upptagas sådana personer, som för bolaget äro kända för att missbruka spirituösa drycker,

att bolaget årligen må i stad från polismyndighet, fattigvårds-, barnavårds- och nykterhetsnämnd samt på landet från kommunalnämndsordförande, präster, kronofogdar och länsmän inom sitt försäljningsområde begära uppgift på sådana som för dem inom deras resp. värkningskretsar äro kända, som spritmissbrukare för egen eller andras del, samt å dessa uppräta en motförteckning att tjäna till ledning för vilka personer icke må upptagas i kundförteckningen,

att kund, som på ett eller annat sätt uppenbart missbrukat sin rätt genast må avföras ur förteckningen,

att åter kund, som genom anmälan från polismyndighet, fattigvårds-, barnavård- eller nykterhetsnämnd, pastor, läkare eller andra myndigheter uppgivits såsom missbrukare av sin rättighet, må föreläggas att inom viss tid (30 dagar) på tillfredsställande sätt styrka att han uppfyller nödiga ansvarsfordringar i fråga om bruket av spritdrycker vid risk att annars strykas ur kundförteckningen,

att till varje person vid hans upptagning på kundförteckningen utlämnas ett anmälningsbevis i form av ett kort av det innehåll, som angives i bil. A., för anteckning om namn och nummer i förteckningen, bostad och, om han är från landsbygden, socknen där denna är belägen,

att detta kort skall uppvisas vid varje tillfälle då personen i fråga vill på utminuteringsstället inköpa spritvaror,

att vid skriftlig rekvisition av sådana bevisets nummer skall åberopas, samt

att i händelse beviset glömts eller förlagts, spritvaror ändå må inköpas mot skriftlig rekvisition, vartill blankett tillhandahålles i försäljningslokalen och vars innehåll skall vara väsentligen detsamma som bevisets.

Vidare få komiterade hemställa

att på de ställen inom länet, där ovan angivna ordning för minut-handeln med bränvin tillämpas, må av resp. fullmäktige utses nykterhetsnämnder med uppdrag att stödja tillämpningen av denna ordning samt överhuvud främja nykterhet och motvärka dryckenskap inom samhället.

Det är givet att den av komiterade förordade reformen lättare låter sig genomföras, om den beslutes inom alla samhällen i länet, som äga spritförsäljningsbolag. Om den kommer att samtidigt beslutas av flere sådana samhällen, böra dessa, för att den avsedda kontrollen må kunna uppnås, sins emellan uppdelas landsbygden i försäljningsområden, så att varje stad eller köping har sitt. Denna uppdelning är icke avsedd att göra någon inskränkning i resp. bolags rätt att försälja eller kunds rätt att köpa bränvin. Försäljning och köp skola vara oberoende av områdesgränsen, men om ett bolag försäljer till en kund, som bor utom dess försäljningsområde, bör det lämna meddelande därom till det bolag, inom vars försäljningsområde personen i fråga är bosatt, på det att hans totala spritinköp — i fall han köper hos flere bolag — må kunna kontrolleras.

TVå samhällen med spritförsäljningsbolag inom länet hava hittills ställt sig avvissande eller kanske rättare avvaktande till den ifrågasatta utminuteringsreformen. Det torde väl emellertid kunna förväntas, att när den nu i sin första och väsentligaste del föreligger utarbetad till ett formligt förslag, de icke skola vägra sin medvärkan till densamma, om den beslutes av de övriga stadssamhällena. Lagen ålägger ju uttryckligen spritförsäljningsbolagen att handhava handeln med bränvin "i sedlighetens intresse", d. v. s. att så långt i deras förmåga står söka förebygga missbruk av denna farliga dryck. Det föreliggande förslaget utgör ett första försök att på fullt allvar förvärkliga detta lagens bud.

Under sådana förhållanden våga komiterade uttrycka den förhoppningen, att kommunalrepresentationerna inom samtliga de värmländska stadssamhällena

— köpingen inberäknad — skola efter vederbörlig prövning skänka den här föreslagna reformen sitt bifall.

Karlstad 14 oktober 1912.

MAURITZ HELLBERG.

HUGO ZIEGLER.

EMIL ANKERS.

ALFR. NYBERG.

KARL JOH. SWENSÉN.

KARL HAMMARBERG.

EDUARD RÜLCKER.

G. A. WINBLAD.

JOEL BOHLINDER.

AUG. AHLÉN.

Endast under förutsättning att alla samhällen inom länet, som äga spritförsäljningsrätt, genomföra reformen deltagar undertecknad i beslutet.

Kristinehamn 14 januari 1913.

HUGO BJÖRSELL.

Efter noggrant betänkande avstyrka vi — vidkommande Kristinehamn — det i förestående skrift detaljerade anslutningsförslaget till Karlstadsmotionen ifråga om ändring av ordningen vid minuthandeln med brännvin; i avvaktan på *dels* kännedom om verkningarna efter första årets utgång av Göteborgsbolagets med förra hösten tillämpade närbesläktade föreskrift om tillståndsbrev för brännvinsinköp m. m. *dels* en snarligen väntad ny Kungl. förordning ang. försäljning av brännvin, gällande för samtliga brännvinsbolag i riket.

Kristinehamn 21 januari 1913.

HERMAN PETERSON.

C. OL. CARLSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 december 1913.*

§ 20.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vederbörande kommitterades förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden.

I ärendet inhämtade drätselkammaren följande:

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 21 december 1911 utsett särskilda kommitterade med uppdrag att med ledning av ett av doktorn Ivan Bratt i Stockholm framställt förslag söka åstadkomma och för stadsfullmäktige framlägga förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spi-

rituösa drycker här i staden, hade stadsfullmäktige därjämte genom skrivelser den 25 januari 1912 hos stadsfullmäktige i Kristinehamn, Filipstad och Arvika ävensom kommunalfullmäktige i Säffle köping hemställt, att dessa ville för sin del utse särskilda kommitterade med liknande uppdrag som det, vilket lämnats den härstädes tillsatta kommittén, samt att de därvid tillika ville uppdraga åt de av dem utsedda kommitterade att genom samarbete i någon form med de övriga samhällenas kommitterade söka verka för åstadkommandet av för hela länet enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker. Stadsfullmäktige i Filipstad och kommunalfullmäktige i Säffle hade avböjt framställningen, varemot stadsfullmäktige i Kristinehamn och Arvika utsett kommitterade, vilka jämte den av stadsfullmäktige i Karlstad utsedda kommittén utarbetat och till respektive städers fullmäktige överlämnat det nu förevarande förslaget.

Då emellertid drätselkammaren ansåg, att frågan kommit i ett i viss mån annat läge genom Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 18 juli 1913 om ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, varigenom bestämts, att samtliga brännvinsförsäljningsmedel skola indragas till statsverket, samt att det därigenom kunde förväntas, att jämväl stadsfullmäktige i Filipstad och kommunalfullmäktige i Säffle nu skulle vara villiga att träda i underhandling med övriga städer inom länet för åstadkommande av gemensamma bestämmelser, ville drätselkammaren hemställa att stadsfullmäktige ville ånyo till stadsfullmäktige i Kristinehamn, Filipstad och Arvika ävensom kommunalfullmäktige i Säffle köping avlåta framställning om utseende av särskilda kommitterade med uppdrag att genom samarbete med de övriga samhällenas kommitterade söka åstadkomma förslag till för hela länet enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 15.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över av vederbörande kommitterade uppgjort förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden, över vilket förslag Drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande; och beslöt Utskottet, med hänsyn därtill, att av Kungl. nykterhetskommittén utarbetat förslag till be-

stämmelser i förevarande ämne komme att av innevarande års riksdag behandlas, att hos stadsfullmäktige hemställa,

att ärendet angående ifrågavarande förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker här i staden måtte förklaras vilande i avbidan på riksdagens beslut rörande Kungl. nykterhetskommitténs ovanberörda förslag.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

13. Åtskilliga gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

En av Bergets viktigaste gator är Muraregatan. Den kan dock ej för närvarande fylla sin uppgift, emedan den, ehuru anhållan därom för längesedan blivit framställd, ännu ej är ordnad för trafik till hela sin längd. Visserligen sökte Drätselkammaren förbättra dess södra del genom påkörning av slagg och genom avschaktning av själva krönet strax efter vattentornets uppförande, men norra delen av nämnda gata blev alldeles åsidosatt, vilket vållat där boende husägare och hyresgäster verkligt stora obehag. All forsling efter häst är där nästan omöjlig, och därav följer att i praktiskt och sanitärt hänseende förhållandet är oförsvarligt. Vi anse fördenskuil, att denna gata bör under nästa år sättas i trafikabelt skick i hela sin sträckning såsom en vanlig väg.

Men som förhållandena nu gestalta sig på Berget kräves även att vattenledning och avlopp för spillvatten samtidigt framdrages. Vi förstå mycket väl att detta senare krav orsakar staden jämförelsevis stor kostnad, men man får komma håg att det är mycket stora intressen, som därigenom bevakas icke blott för stadsdelen Berget utan även för hela staden. Under en möjligen uppkommande eldsvåda står man under nuvarande förhållande nästan alldeles rädlös, och i sanitärt hänseende äro svårigheterna ännu större. Det finns ju ingen möjlighet att efterkomma givna bestämmelser för tillgodoseende av hygienens krav även där både vilja och förmåga finnes, och ännu mindre kan detta ske, där endera eller båda saknas. Forsling av spillvatten t. ex. är nästan en ren omöjlighet. Vad kostnaderna beträffar torde de dock icke bliva så stora som det vid första påseendet sy-

nes. Ty från krönet av Muraregatan norrut är det så djupt till berggrunden, att det troligen blott på ett par ställen kommer att behövas sprängningsarbete för rörens nedläggande, såvida nämligen sträckningen av gatan drages i överensstämmelse med ett senare regleringsförslag, så att den kommer att utmyнна vid Storgatan i närheten av järnvägsövergången vid Klaraborg. Dessutom är det omkring 12 hus som omedelbart låta inleda vatten.

På grund av vad vi sålunda anfört anhålla undertecknade vördsamt, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att under nästa år sätta Muraregatan i brukbart skick hela sträckningen norrut såsom en vanlig väg samt

att samtidigt framdraga vattenledning och avloppsrör i densamma.

Karlstad den 9 Sept. 1913.

Sara Hagman. C. Skogströms sterbh., C. Johansson. A. F. Johansson.
g:um Johanna Skogström.

B. M. Svärd. Joh:s Ifver. Aug. Sjögren. J. Andersson.

O. Norbergs sterbh. Joh. Bohnfelt. P. Andersson. C. J. Ekström.
Oscar Sjögren. H. B. Sjögren.

Upptages som min motion

E. V. GELIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 oktober 1913.

§ 7.

Genom remiss från Stadsfullmäktige hade Styrelsen anmodats avgiva yttrande med anledning av åtskilliga gårdsägares inom stadsdelen Berget av Herr Gelin såsom egen motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan inom nämnda stadsdel samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata.

Efter föredragning härav beslöt Styrelsen överlämna en under förutsättning av Muraregatans frigörande från därå belägna byggnader uppgjord kostnadsberäkning för framdragning av vatten- och avloppsledningar samt därjämte såsom sitt yttrande anföra, att enär omfattande ledningsarbeten nyligen blivit utförda i förevarande stadsdel samt vattenkastare inrättats invid nya vattentornet, Styrelsen an-

såge sig — särskilt då det dyrbara företaget från affärssynpunkt vore föga räntabelt — för sin del beklagligtvis icke kunna tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för framdragning af vatten- och aflöpsledningar i Muraregatan (enl. sträckning öfverensstämmande med Byggnadsnämndens senast upprättade stadsplanförslag).

I. Gatans norra del, räknadt från järnvägsöfvergången vid Klaraborg till korsningen med Vikengatans förlängning.

9" aflöpsledning af saltglac. lerrör, incl. läggning, 130 m. à 5	650: —	
9" vattenledning af asf. gjutjärnrör, afsedd att framdeles inkopplas jämväl i Vattentornet såsom hufvudvattenledning 115 m. à 12: —	1,480: —	
6" vattenledning i fortsättning af 9" ledningen fram till midten af tomt 75, 15 meter à 8: —	120: —	
Schaktning c:a 425 m ³ à 2: —	850: —	
Bergsprängning c:a 450 m ³ à 16: —	7,200: —	
Servisledningar (incl. bergsprängning) förslagsvis	1,000: —	
Fyllning i sprängda rörgrafvar 500 m ³ à 1: 50	750: —	
Diverse & oförutsedda c:a 10 %, jämnande utfört	1,250: —	13,300: —

II. Gatans södra del, räknadt från korsningen med Vikengatan till Kvarnbergsgatan.

9" aflöpsledning i Elfgatan från Kvarnbergsgatan till Muraregatan 100 meter à 5: —	500: —	
9" aflöpsledning i Muraregatan från Elfdalsgatan till tomt n:o 94, 150 m. à 5: —	750: —	
6" vattenledning, sträckning enligt ofvan, 250 meter à 8: —	2,000: —	
Schaktning, c:a 50 m ³ à 2: —	100: —	
Bergsprängning, c:a 950 m ³ à 16: —	15,200: —	
Fyllning af sprängda grafvarne, 1,000 m ³ à 1: 50: —	1,500: —	
Servisledningar, förslagsvis	2,000: —	
Diverse & oförutsedda	2,050: —	24,100: —

Summa Kronor 37,400: —

Karlstad den 17 oktober 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 november 1913.*

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över åtskilliga gårdägares inom stadsdelen Berget av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om iståndsättande av Muraregatan inom nämnda stadsdel samt om framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som avgivit yttraude i ärendet, hade överlämnat en under förutsättning av Muraregatans frigörande från därå belägna byggnader uppgjord kostnadsberäkning för framdragnig av vatten- och avloppsledningar, slutande å 37,400 kronor, samt därjämte för egen del anført, att när omfattande ledningsarbeten nyligen blivit utförda i förevarande stadsdel samt vattenkastare inrättats invid nya vattentornet, styrelsen ansåge sig, särskilt då det dyrbara företaget från affärssynpunkt vore föga räntabelt, icke kunna tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Drätselkammaren ville på det livligaste instämma i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen anført. Iståndsättande av norra delen av Muraregatan kunde så mycket mindre ifrågakomma som stadsplan för denna del ännu ej vore av Kungl. Maj:t fastställd. Dessutom skulle gatans iståndsättande medföra, att staden bleve tvungen inlösa dels ett större boningshus å Västra Berget 14 a med ett brandförsäkringsvärde av 6,650 kronor, dels ett mindre boningshus och ett uthus å Västra Berget 13 med ett taxeringsvärde av 3,700 kronor, dels ett litet boningshus å Västra Berget 12 a, värt omkring 100 kronor och dels ett uthus med ett värde av omkring 200 kronor ävensom utgiva flyttningshjälp till Skogströms sterbhus för flyttning av ett boningshus å Västra Berget 12 b.

På grund av det anförda beslöt drätselkammaren avstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 16.

Uti en till Stadsfullmäktige ingiven, av herr E. V. Gelin såsom motion upptagen framställning hade åtskilliga gårdägare inom stadsdelen Berget hemställt, att

Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärder för iståndsättande av Muraregatan samt för framdragande av vatten- och afloppsledningar i samma gata.

Styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken ävensom Drätselkammaren, vilka hörts över framställningen, hade i avgivna yttranden avstyrkt bifall till densamma.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt att med instämmande i vad Styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken samt Drätselkammaren anfört, hemställa,

att förevarande, av herr Gelin som motion upptagna framställning angående iståndsättande av Muraregatan och framdragande av vatten- och avloppsledningar i samma gata icke måtte av Stadsfullmäktige bifallas.

Herr E. V. Gelin anhöll att till protokollet få antecknad sin reservation mot beslutet till förmån för ett av honom under överläggningen i ärendet gjort yrkande om bifall till framställningen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

14. Herr A. J. Ells med fleres av Herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om anordnandet av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade anhålla vördsamt om en vattenkastare i södra ändan av vattenledningen i Kvarnbergsgatan vid Fryksdalsgatan.

Karlstad den 20 nov. 1913.

A. J. Ell.   N. J. Killberg.   A. Svensson.   J. G. Svensson.
Stina Andersson.

Upptages som min motion.

E. V. GELIN.

Utdrag av protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 december 1913.

§ 9.

s. d. Från Stadsfullmäktige hade för yttrandes avgivande hit remitterats A. J. Ells med fleres av Herr E. V. Gelin såsom egen motion upptagna framställning

om anordnande av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan; och beslöt Styrelsen såsom sitt yttrande anföra, att Styrelsen funne skäligt föreslå, att den vid Älvdalsgatan föreslagna vattenposten flyttades till hörnet av Fryksdals- och Kvarnbergsgatan.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 januari 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr A. J. Ells med fleres av herr E. V. Gelin som motion upptagna framställning om anordnandet av en vattenkastare i Kvarnbergsgatan.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet, hade föreslagit, att den vid Älfdalsgatan föreslagna vattenposten flyttades till hörnet av Fryksdals- och Kvarnbergsgatan.

Drätselkammaren beslöt tillstyrka bifall till vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagit.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 17.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över A. J. Ells med fleres av Herr E. V. Gelin såsom egen motion upptagna framställning om anordnande av en vattenkastare i södra ändan av Kvarnbergsgatan vid Fryksdalsgatan.

I likhet med vad Styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken samt Drätselkammaren i avgivna utlåtanden över framställningen föreslagit, beslöt Utskottet hemställa,

att Stadsfullmäktige, i anledning av ifrågasvarande framställning måtte besluta, att den vid Älvdalsgatan föreslagna vattenkastaren flyttas till hörnet av Fryksdals- och Kvarnbergsgatan;

samt att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att härför erforderligt belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

15. Förra folkskolläraren E. G. Ferm av Herr C. J. Magnusson som motion upptagna framställning om förhöjd pension.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Undertecknad, som i 40 år tjänstgjort vid Karlstads folkskolor med knappa löneförmåner, som icke medgivit några besparingar, samt sedan 1898 uppbär pension dels av folkskollärarnes pensionsinrättning med kronor 725, dels av Karlstads stadsförsamling med kronor 250, får härmed anhålla, att, då frågan om fyllnads-pensionens förhöjande åt stadens folkskollärarekår förekommer till behandling, Stadsfullmäktige benäget måtte höja även min från staden utgående pension med 250 kr. till 500 kronor.

Såsom skäl för denna min vördsamma begäran får jag framhålla, att levnadskostnader och hyror så väsentligt stigit, sedan den tid pensionen beviljades, att det för närvarande är ytterst svårt att kunna existera på pensionsbeloppet, allrahelst min höga ålder (f. d. $12\frac{1}{2}$ 1837) gör det omöjligt för mig att skaffa extra inkomster.

Härhos vidfogas utdrag av Karlstads Skolestyrelses protokoll vid dess sammanträde den 2 December 1912.

Karlstad den 10 December 1912.

Vördsammast
E. G. FERM.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 2 december 1912.

§ 2.

En anhållan från förra folkskolläraren E. G. Ferm om en förhöjning av den honom av Karlstads stadsförsamling tillerkända kommunala pensionen från 250 kro-

nor till 500 kronor hade byggnads- och ekonominämnden föreslagit, då nämnda pension beslutats av kyrkostämman, icke skola till någon styrelsens åtgärd förandlea. Och beslöt styrelsen i enlighet med nämndens förslag samt att hänvisa herr Ferm att med sin anhållan vända sig till stadsfullmäktige.

Rätt utdraget ur det justerade protokollet:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare den 18 november 1913.

§ 3.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade pensioneringskommittén att avgiva yttrande över en av förre folkskolläraren E. G. Ferm hos Stadsfullmäktige gjord, av Herr C. J. Magnusson som motion upptagna framställning därom, att den till Ferm från staden utgående pensionen å 250 kronor måtte höjas till 500 kronor.

Det antecknades, att kommitterade uti förut denne dag avgivet yttrande över ett av Folkskolestyrelsen framställt förslag angående tilläggs pensioner för lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor och småskolor på anført skäl hemställt, att detta förslag måtte tillsvidare förklaras vilande.

Då frågan om förhöjning av den till förre folkskolläraren Ferm utgående tilläggs pensionen måste anses stå i sådant samband med det sålunda framställda pensionsförslaget för folkskollärarekåren i dess helhet, att dessa frågor syntes böra i ett sammanhang avgöras, beslöto kommitterade hemställa,

att förre folkskolläraren E. G. Ferm's förevarande framställning måtte förklaras vilande i avvaktan på det av Folkskolestyrelsen framställda pensionsförslagets avgörande av Stadsfullmäktige.

Som ovan.

In fidem:
IVAN FR. REGNER.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 december 1913.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över förre folkskolläraren E. G. Ferns av herr C. J. Magnusson som motion upptagna framställning därom, att den till Ferm från staden utgående pensionen å 250 kronor måtte höjas till 500 kronor.

Den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén, som yttrat sig i ärendet, hade hemställt, att, då frågan om förhöjning av den till Ferm utgående tilläggspensionen måste anses stå i sådant samband med det av folkskolestyrelsen framställda förslaget om tilläggspensioner för folkskollärarkåren i dess helhet, att dessa frågor borde i ett sammanhang avgöras, förre folkskolläraren Ferns förevarande framställning måtte förklaras vilande i avvaktan på det av folkskolestyrelsen framställda pensionsförslagets avgörande av stadsfullmäktige.

Drätselkammaren instämde till fullo i vad pensioneringskommittén anförde och beslöt tillstyrka bifall till kommitténs hemställan.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 18.

I framställning till Stadsfullmäktige, vilken upptagits som motion av Herr C. J. Magnusson, hade förre folkskolläraren E. G. Ferm anhållit, att den till Ferm från staden utgående pensionen å 250 kronor måtte höjas till 500 kronor.

I häröver avgivet yttrande hade den av Stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén hemställt, att då frågan om förhöjning av den till Ferm utgående tilläggspensionen måste anses stå i sådant samband med det av Folkskolestyrelsen framställda förslaget om tilläggspensioner för folkskollärarkåren i dess helhet, att dessa frågor borde i ett sammanhang avgöras, ifrågavarande framställning måtte förklaras vilande i avvaktan på det av Folkskolestyrelsen framställda pensioneringsförslagets avgörande av stadsfullmäktige.

I härefter avgivet yttrande i ärendet hade Drätselkammaren tillstyrkt bifall till denna pensioneringskommitténs hemställan.

Beredningsutskottet, som hade att uppå remiss avgiva utlåtande över framställningen, beslöt instämma uti det av pensioneringskommittén och drätselkammaren i ärendet gjorda förslag, vadan Utskottet hemställde,

att förre folkskolläraren E. G. Ferns förevarande framställning måtte förklaras vilande i avvaktan på det av folkskolestyrelsen framställda pensionsförslagets avgörande av stadsfullmäktige.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

16. Folkskolestyrelsens framställning angående dels inredande av vinden i folkskolebyggnaden å Herrhagen samt anskaffande av inventarier m. m. till de nya lärosalarne därstädes dels ock uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Genom Karlstads Stadsfullmäktiges beslut av den 19 sistlidne juni har frågan om beredande av ökat lokalutrymme för småskolan i hela dess vidd för vinnande av fullständigare utredning återremitterats till Folkskolestyrelsen.

Sedan Folkskoleinspektören i skrivelse av den 14 oktober 1913 (Se Bil. 1) hos Styrelsen redogjort för de förhandenvarande överhängande behoven av nya skollokaler och framhållit nödvändigheten av detta ärendes skyndsamma behandling, på det att ej skolan vid början av läsåret 1914—1915 måtte stå utan lokaler, som då bliva oundgängligen nödvändiga för att kunna hålla skolan i gång, har ärendet åter upptagits till behandling inom Styrelsen. Det har därefter vid flera sammanträden varit föremål för beredande åtgärder inom Styrelsens byggnadsnämnd, och hava därvid de av folkskoleinspektören i nämnda skrivelse framlagda förslager att avhjälpa lokalnöden inom skolan undersökts och vunnit bifall.

Nämnden har därför följt planen att dels utnyttja och inreda redan befintliga lokalutrymmen i Herrhagsskolan, dels låta uppföra ett nytt småskolehus vid Hagaborg.

Genom ordföranden och inspektören hava därför anbud infordrats å inredande av Herrhagsskolans vind enligt följande program 1—4:

1) »Trappuppgångarna.

De två ändpartiernas trappor uppdragas från tredje våningen till vinden.

Nuvarande bjälklag och beton-valv över ändpartiernas trappuppgångar rives.

Nya trappor uppdragas från 3:dje våningen till vinden. Trapporna utföras med steg, vändplaner, spindlar, ledstänger och räcken i likhet med de upp till vinden

ledande trapporna i mittलगångarna. De i trappuppgångarnas översta våning befintliga fönstren, som nu till en del äro blindfönster, upphuggas och förses med fullständiga fönster och nya innanfönster på samma sätt som i mittलगångarna.

Över trapporna inläggas nya bjälklag av trä med 1" spontade bräder, varpå spännes impregnerad papp och sträckpanelas med 1" bräder. Taken dubbelröras och finputsas med kalkbruk. I takvinkeln putsas hålkål. Över taken inlägges 15 cm. tjock fyllning.

På vinden uppföras nya väggar av tegel med 1 stens tjocklek för erhållande av trappförestugor och i väggen mot vinden insätts nya pardörrar — allt på samma sätt som i mittलगångarna.

Alla nya tegelväggar samt äldre slammade eller genom arbetet skadade delar av gamla väggar, trappkupor och undersidor av vändplaner finputsas med kalkbruk.

Alla snickerier, såsom dörrar, fönster och golvsocklar m. m. schellackeras, grundas, spacklas, slipstrykas och strykes tvänne gånger med oljefärg. Väggarna till manshöjd grundas med olja och strykas med oljefärg tvänne gånger utan spackling. Övre väggfälten ävensom tak och trappkupor limfärgas.»

2) »Inredning av 2 reservsalar med tambur i varje gavel.

Vindsutrymmena i norra och södra ändpartierna inredas till 2 slöjdsalar och 1 tambur i vardera flygeln.

Takstolarna i såväl salarna som tamburerna inbrädas med 2 lag spåntade bräder med mellanlägg av papp.

Mellan takstolsbenen samt vid den åt vinden vettande korridorväggen uppsätts cloisonväggar av dubbla lag 2" spontade plank med mellanlägg av impregnerad papp. Cloisonväggarnas åt rummen och korridorerna vettande sidor spräckpanelas, röras och finputsas med kalkbruk. Tegelväggarna påmuras, om så behövs.

Vid den mot husets mittelparti vettande väggen avdelas hela det mellan takstolarna bildade utrymmet på lämpliga ställen med 1" spontade bräder till 3 kontor, vilka förses med mindre enkeldörrar och inredas med hyllor. Cloisonväggar och tak i kontoren panelas med pärlspontade bräder.

Hanbjälkarna inbrädas med 1" spontade bräder, varpå uppspikas impregnerad papp samt spräckpanelas med 1" bräder, dubbelröras och finputsas med kalkbruk. I takvinkeln putsas hålkål. Mellan hanbjälkarna inlägges trossfyllning med torr lera, kalkgrus och sågspån av minst 15 cm. tjocklek.

Över varje sal inlägges å yttertaket ett takfönster av smidesjärn, 1,000×1,200 mm., som förenas med innertaket medelst en trumma av dubbla lag spontade bräder. I innertaket anbringas ett fönster av trä motsvarande trummans storlek.

Till de nuvarande fönstren göras nya innanfönster. I tegelväggarna insätts nya dörrar med karmar i likhet med de övriga i byggnaden; dubbeldörrar mellan

trappförstugorna och korridorerna, enkeldörrar mellan korridorerna och lärosalarna. I salar och tamburer uppsättas 150 mm. höga golvsocklar. I varje tambur uppsättas nödigt antal klädhängare.

Alla tegelväggar finputsas med kalkbruk.

Alla snickerier såsom dörrar, fönster och golvsocklar, trummor m. m. schelackeras, grundas, spacklas, slipstrykas och strykas tvänne gånger med oljefärg. Väggarna grundas med olja och strykas tvänne gånger med oljefärg utan spackling. Taken limfärgas.

Golven iordningsställas för mattpåläggning.»

3) »2 större salar med tamburer.

De nuvarande vindsutrymmena mellan södra flygeln och sångsalen samt mellan norra flygeln och sångsalen inredas vardera till en lärosal med tambur.

I varje utrymme uppmuras på den underliggande tegelvägg, som i 3:dje våningen skiljer tamburerna från lärosalarna, en ny vägg av tegel, 1 sten tjock, som sålunda kommer att avdela den blivande lärosalen från dess tambur så, att salens bredd kommer att bliva 5,5 m. I södra utrymmet apteras hela det innanför tamburen erhållna utrymmet till en lärosal för teckning, som sålunda kommer att bliva omkring 20,5 m. lång. I norra utrymmet uppföres en ny cloisonvägg av samma slag som i slöjdsalarna; som avdelar lärosalen från utrymmet närmast sångsalen, så att salens längd blir 16,5 m.

I såväl salar som tamburer ävensom den närmast sångsalen liggande delen a norra området inbrädas takstolar och trummor, inredas cloisonväggar mellan takstolsbenen och utföras tak i likhet med vad som är föreskrivet för slöjdsalarna.

I de nya träväggarna såväl i tamburer som salar insättas 500 mm. höga fönster med överkanten i samma höjd som de i yttertakets befintliga och så beskaffade, att de kunna användas såsom ventiler. Över salarna i takfalten mellan de förutnämnda fönstren inläggas på yttervidan fönster av smidesjärn, vart och ett av storlek 2,500×1,500 mm. samt med trummor och innanfönster som placeras på lämpligt avstånd från ytterfönstren. I södra salen göras 4 dylika fönster, i norra salen 3. Över varje tambur anbringas 3 st. vanliga 6-rutiga takfönster med ljustrummor.

Fönstertrummorna anordnas så, att deras åt väster vettande vägg får en lodrätt riktning på ett parallellavstånd av 500 mm. från husets yttervägg, deras mot öster vettande vägg får en lutning mot den västra så stor, att trummans öppning i salens tak kommer att bli 3,000 mm. lång, samt deras norra och södra väggar komma att löpa parallellt med varandra på ett avstånd av 1,500 mm.

Mellan takstolsbenen inredas kontor med på innersidorna panelade väggar, hyllor och mindre enkeldörrar på samma sätt som i slöjdsalarna. I södra salen

inredas 3×3 kontor, i norra salen 2×3 kontor, och i varje tambur 3 kontor.

I väggarna mellan salarna och tamburerna insätts i varje vägg 2 nya enkeldörrar med karmar, liknande förut i huset befintliga. I cloisonväggen mellan norra salen och utrymmet närmast sångsalen insättes 1 mindre enkeldörr.

I salar och tamburer uppsätts 150 mm. höga golvsocklar. I tamburerna uppsätts erforderligt antal klädhängare.

Alla tegelväggar finputsas med kalkbruk. I den södra salen insätts de i nuvarande teckningssalen befintliga teckningstavlorna å väggarna.

Golven iordningsställas för mattpåläggning.

Alla snickerier, väggar och tak målas på samma sätt som i slöjdsalarna.»

4) »Nuvarande ritsalen.

Nuvarande ritsalen avdelas med en skiljande mellanvägg till 2 lärosalar.

Från underliggande tegelvägg uppmuras en ny vägg av tegel 1¹/₂ sten tjock, som på båda sidor finputsas med kalkbruk. Golvsockel uppsättes lika med förut befintlig.

Väggytorna, där teckningstavlorna haft sin plats, vattenrivs efter dessas borttagande.

Genom arbetets utförande skadade väggar och tak lagas. Nya putsytor oljemålas tvänne gånger efter förut skedd grundning med olja, de gamla murytorna strykas en gång med oljefärg.

Golvattan inpassas.»

Anbud infordrades från följande fyra byggnadsfirmor, som redan förut var för sig inlämnat beskrivningar och förslag å arbetets utförande, nämligen: Aktiebolaget Karlstads Snickerifabrik, byggnadsfirmorna Jonsson & Pettersson, Bröderna Wästlund samt Forsgren & Ekström. Av de vid utsatt tid inkomna anbuden var det från byggnadsfirman Forsgren & Ekström lägst och slutade på en summa av 17,650 kronor.

I anbudet ingår emellertid icke vatten- och ljusledning, värmeledningens utökande till de nya salarna samt påläggande av golvmattor. Nämnden har därför från stadens vattenlednings- och belysningsverk erhållit följande beräkning på kostnader för införande av vatten- och ljusledningar i samma utsträckning som i övriga salar och tamburer inom skolhuset, och sluta dessa beräkningar på en summa av 1,050 för belysning och 600 för vatten eller sammanlagt 1,650 kronor.

»Kostnadsförslag till Elektrisk belysningsanläggning för nya lärosalar i folkskolans vindsvåning.

Lampförteckning.

4 st. slöjdsalar med 10 lampor i hvarje
1 „ ritsal „ 16 „

- 1 „ sal för naturkunnighet med 16 lampor och 1 väggkontakt för skioptikon
 4 „ korridorer med 6 lampor tillsammans
 2 „ trappor med 4 lampor tillsammans
 Anläggningen komplett med armatur och ledningar Kronor 1,050:—.
 Karlstad som ofvan.

KARLSTADS ELEKTRICITETSVRK.

J. Thalén.»

»Kostnadsförslag till vattenledning för nya lärosalar i Herrhagsskolans vindsvåning.

I korridor åt norr:

2 st. porslinstvättställ med tillbehör

I korridor åt söder:

2 st. porslinstvättställ d:o

I korridor utanför ritsalen:

1 st. dubbelt porslinstvättställ med tillbehör

I korridor utanför naturkunnighetsrummet:

1 st. dubbelt porslinstvättställ med tillbehör

Anläggning kan komplett med till- och afloppsledningar beräknas kosta Kr. 600:—.
 Karlstad den 11 nov. 1913.

För KARLSTADS VATTENLEDNINGSVRK

Erik Björkman.»

Genom intyg från ingenjör V. Dahlgren i Stockholm, som nyligen avsynat de i byggnaden insatta nya ångpannorna, har nämnden gjort sig förvissad om, att den nuvarande värmeledningen kan utökas med nödiga radiatorer i de nya salarna på fjärde våningen.

»Utlåtande rörande värmeledningen i Herrhagsskolan i Karlstad.

På anmodan av herr folkskoleinspektör Bror Larson får jag härmed yttra mig beträffande en del förhållanden rörande värmeledningen i Herrhagsskolan.

För den påbyggnad av en vindsvåning, som är ifrågasatt enligt mig tillhandahållna ritningar, äro de nu insatta nya ångpannorna tillräckliga, enligt vad verkställd beräkning utvisat.

(Vid avprovnigen av de nya ångpannorna iakttogos en del bristfälligheter å värmeledningen, vilka icke kunde observeras vid okulärbesiktningen sistlidne sommar.

Regleringsventilerna till radiatorerna genomsläppa för mycket ånga, så att en mängd ånga under vissa förhållanden blåser ut på taket. Detta innebär en avse-

värd bränsleförlust och en vattenförlust, som, om icke maskinisten är påpasslig, kan innebära en fara för pannorna.

Varmkamarne regleras med s. k. friloppsventiler. Med dessa ventiler kan ingen noggrann reglering ske. Det blir därför lätt för varmt i varmkamarne till olägenhet för ovan liggande rum, varöver klagats. Även kondensvattnets avledning i varmkamarne bör ordnas på bättre sätt.

Såväl på radiatorerna i rummen som uti varmkamarne bör därför insättas s. k. precisions-ångventiler, med vilka en noggrann värmereglering kan ske. Detta torde lämpligen utföras i samband med värmeledningens utvidgning till vindsvåningen. En stor lättnad uti skötseln skulle då också kunna beredas genom införande av distanstermometrar. Med tillhjälp av dessa kunde maskinisten i källarvåningen avläsa alla rummens temperatur.

En mindre olägenhet, som redan nu borde avhjälpas, är att borttaga skadlig värmeutveckling i skafferiet till köket. Där befintliga rör borde lindas med asbestpapp samt omgivas med av sågspån fyllda trälådor. Den varma skorstensväggen borde omges med en rabitzvägg med luftrum emellan.

Stockholm den 7 Nov. 1913.

VILHELM DAHLGREN.»

Och har nämnden med ledning av förut havda kostnader för radiatorers tillökande beräknat kostnaden härför till i runt tal 1,000 kronor. Slutligen har nämnden beräknat kostnaden för påläggande av mattor på samtliga nya golv, som tillsammans upptaga en yta av omkring 500 kvadratm. efter 4 kr. för kvadratm. till 2,000 kronor. Hela summan för inredande av Herrhagsskolans vind skulle alltså belöpa sig till 22,300 kronor.

För denna summa skulle man alltså, genom att till vinden förlägga specialsalarna för undervisningen i teckning, naturkunnighet och kvinnlig slöjd, få lediga 5 lärosalar, som äro så stora, att de kunna användas såväl för små- som folkskoleklasser och sålunda, när början av läsåret 1915—1916 ökade utrymmen komma att behövas för folkskolan och en del av småskoleklasserna då kunna överflyttas till det nya småskolehuset vid Hagaborg, kunna tagas i bruk för folkskoleklassernas räkning, samt dessutom erhålla 2 nya salar för flickslöjden, av vilka den ena är nödvändig redan vid nästa läsårs början. Om man sålunda beräknar, att skolan genom denna inredning för sitt behov erhåller 7 salar, så kommer medelpriset för varje sal att utgöra endast omkring 3,200 kronor.

Slutligen har nämnden beräknat kostnaderna för inventarier (skolbänkar, kate-drar, stolar, m. m.) i de nytillkommande salarna å Herrhagsskolan till omkring 2,000 kronor.

Nämnden har likaledes förberett frågan om uppbyggande av ett nytt småskolehus vid Hagaborg. Därvid har nämnden utgått från Stadsfullmäktiges beslut av den 21 november 1912 om upplåtande av erforderlig mark till plats för ett nytt småskolehus i kvarteret Östbro. Emellertid skulle detta skolhus under förutsättning av bifall till förslaget om inredande av Herrhagsskolans vind ej behövas så stort, som från början ifrågasatts, utan enligt folkskoleinspektörens utredning endast behöva omfatta 6 lärosalar.

Genom välvilligt tillmötesgående från stadsarkitekten har nämnden blifvit satt i tillfälle att redan nu kunna framlägga ändrat förslag till en sådan byggnad med 6 lärosalar jämte bostad för vaktmästaren. Enligt av stadsarkitekten inlämnade nya ritningar, beskrivningar och kostnadsberäkningar skulle detta skolhus byggas så, att det vid behov av ytterligare utrymme kunde utan svårighet tillökas samt betinga en kostnad av i ett för allt och med inberäkning även av skolgårdens jordfyllning, terrassering, planering, staket och trappor m. m. till 73,412 kronor.

Skolplanen är besiktigad av statens folkskoleinspektör som funnit densamma för det avsedda ändamålet lämplig.

Förslaget om inredning av Herrhagsskolans vind är granskat av stadens byggnadsnämnd.

Förslaget till det nya småskolehuset är granskat såväl av byggnadsnämnden som hälsovårdsnämnden.

Inredningen av Herrhagsskolans vind måste för att kunna vara färdig till början av höstterminen 1914 vara påbörjad i april månad nästa år, och det nya skolhuset vid Hagaborg bör för att vara färdigt till höstterminen 1915 och för att byggnaden skall få ordentligt torka ut påbörjas under nästa sommar.

Folkskolestyrelsen får med anförande av detta härmed hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att uppdraga åt Folkskolestyrelsen att träffa avtal med byggnadsfirman Forsgren & Ekström om inredande av Herrhagsskolans vind i enlighet med uppgjort program och av firman inlämnat anbud av 17,650 kronor;

att uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta ombesörja nödig inmontering av ljus, vatten- och värmeclement samt påläggning av mattor för en beräknad kostnad av 4,650 kronor;

att ställa ett förslagsanslag av 2,000 kronor till Folkskolestyrelsens disposition för anskaffande av nödiga inventarier till de nya lärosalarna i Herrhagsskolan;

att uppdraga åt Folkskolestyrelsen att låta uppföra ett småskolehus vid Östbro i huvudsaklig överensstämmelse med av stadsarkitekten C. Crispin uppgjorda ritningar och beskrivningar;

att för detta ändamål bevilja ett förslagsanslag av 73,412 kronor samt

att bemyndiga folkskolestyrelsen att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppföraude.

Karlstad den 18 November 1913.

På folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Bror A. Larson.

Bil. 1.

»Till Karlstads Folkskolestyrelse.

Genom Stadsfullmäktiges beslut av den 19 sistlidne juni har frågan om nytt skolhus återremitterats till Folkskolestyrelsen. Då det är på hög tid, att denna fråga nu åter upptages till behandling inom styrelsen, får jag härmed lämna dels en redogörelse för det oundgängliga behov av nya skollokaler, som kommer att göra sig gällande under nästkommande läsår samt under de därefter närmast följande åren, dels några anvisningar om sättet att fylla dessa behov.

Vid nämnda besluts fattande hade Folkskolestyrelsen i skrivelse till Stadsfullmäktige framhållit, att behov av nya lokaler för småskolan förefunnits sedan en längre tid tillbaka och att de flesta småskoleklasser måst arbeta två och två i samma lärosal under skilda tider (dubbelläsa) samt att detta behov under behandling av ärendet om nytt småskolehus blivit än mer trängande och möjligen vid det nya läsåret 1913—1914 komme att nödga styrelsen att förhyra en eller två salar.

Vid läsårets början visade det sig också, att beredande av två nya lärosalar vore nödvändigt. Att förhyra sådana utanför skolhusen sökte man emellertid av såväl pedagogiska som ekonomiska skäl att i det längsta undvika. Därför tillgreps följande nödfallsutväg: två småskoleklasser, de sista som haft särskilda rum, fingo dubbelläsa i en sal, som dock på grund av sin litenhet är därtill mycket olämplig; två småskolesalar vid Herrhagsskolan, som förut dubbelläst i en folkskolesal, fingo fortsätta härmed, ehuru salen behövts och beräknats för en folkskoleklass; den nämnda folkskoleklassen placerades i Herrhagsskolans naturkunnighetsrum, som sålunda under läsåret får tjänstgöra såsom klassrum. En svårighet, som i den ombemälda skrivelsen ej beräknats, var det otillräckliga utrymmet för den kvinnliga slöjden. De slöjdtimmar, vilka ej kunde förläggas till slöjdsalarna, fingo placeras i de lärosalar, som för tillfället bleve lediga. På detta sätt lyckades man bereda plats för de tretton klasser, som vid läsårets början saknade eget klassrum. Men det har skett på ett sätt, som måste betraktas såsom en nödfallsutväg. Vår största skola har blivit utan särskilt rum för naturkunnighetsundervisningen, och denna undervisning löper fara att bliva lidande härpå, ordningen vid skolan äventyras

genom att dubbelläsning äger rum i så många klasser och från hygienisk synpunkt är anordningen icke tillfredsställande. Ett nödläge har skapats, varur stadens beslutande myndigheter måste med det snaraste söka hjälpa folkskolan upp.

Man har också nu använt alla de utvägar att placera nya klasser, som jag kan finna våra nuvarande skollokaler erbjuda. Den sista resursen för dubbelläsning i småskolan tillgreps såsom nämnts vid detta läsårs början. För nästa läsår finns alltså absolut intet utrymme för tillkommande nya skolklasser.

Dubbelläsning i småskolesalarna har ägt rum sedan flera år tillbaka, och under den senaste femårsperioden har alltid vid varje nytt läsårs början någon ny småskoleklass fått förena sig med en förutvarande om en gemensam lärosal. Det har därvid varit i stadsdelarne öster om prämkaneln, det östra området, som barnantalet växt hastigast, och av de ovannämnda 13 klasserna, som vid detta läsårs början saknade eget klassrum, tillhörde 8 klasser det östra området.

Denna anordning med dubbelläsning har kunnat gå för sig, så länge överbefolkningen varit begränsad till småskoleklasserna och så länge ökningen av barnantalet i det västra området ej varit större, än att man till Gamla folkskolan kunnat överföra en del barn från det östra området. Nu ha emellertid åldersklasserna av överbefolkande barn kommit in i den egentliga folkskolan, där man på grund av de dagliga lästimmarnas antal och förläggning inte kan använda sig av dubbelläsning i salarna, och barnantalet i västra delarna har även ökat så, att Gamla skolans lokaler icke längre kunna lämna något utrymme åt barn från östra området.

Till läsåret 1914—1915 uppflyttas i folkskolan vid Herrhagen omkring 210 nya barn. Med kvarsittare och nyinflyttade torde barnantalet i nästa läsårs första klass vid nämnda skola komma att uppgå till omkring 230. Dessa barn kunna ej fördelas på mindre än 6 klasser. Men endast 4 klassrum bliva disponibla. — Möjligen kommer även antalet barn i femte klassen att ökas. — Behovet av lokaler för den kvinnliga slöjden blir då också större, då ett större barnantal kommer upp i folkskolan, där denna slöjd begynner, och ett nytt slöjdrum blir därför oundgängligen nödvändigt. — Skolan behöver vidare återfå sitt naturkunighetsrum, om ej undervisningen i detta ämne skall lida på ett sätt, som man ej står till svars med, och detta kan ske endast genom tillkomsten av ännu ett nytt klassrum. — Slutligen torde med all säkerhet antalet nybörjare i småskolans första klass vid nästa läsårs början ha ökat så, att en ny klass och ett nytt klassrum för dessa blir nödvändigt. Inalles kommer alltså för läsåret 1914—1915 att behövas 4 à 5 nya lärosalar och ett rum för kvinnlig slöjd.

Det blir således oundgängligen nödvändigt att vid nästa läsårs början skaffa nytt utrymme för barnantalet i östra området. Genom dröjsmålet med skolhusbygget vid Hagaborg, stå vi väl i den situationen att vi inte kunna erhålla något nytt skolhus där till nästa läsårs början. Åtminstone torde ej vara fördelaktigt att

på så sätt forcera byggandet av detsamma. Man måste därför, utan att släppa tanken på ett småskolehus vid Hagaborg, vilket även snart nog måste komma till för att fylla behovet för en längre tid framåt och hjälpa att komma från dubbel-läsningen i småskoleklasserna, nu snarast vidtaga extra anordningar för att icke stå rädlösa vid nästa läsårs början. Och därvid vore naturligen såväl från skolans som i synnerhet från ekonomisk synpunkt fördelaktigast, om man icke behövde använda sig av förhyrda lokaler. Men dessa extra anordningar böra göras efter en bestämd plan, uppgjord för så pass lång tid framåt, som man något så när kan beräkna för. Man bör se till, att man icke för att avhjälpa de för tillfället mest trängande behoven skaffar sig lokaler, som man sedan för den avlägsnare framtiden har mindre behov av.

Vid utarbetande av förslag till uppförande av det nuvarande skolhuset på Herrhagen uppgjordes också en plan för fortsatt skolhusbyggande i Karlstad. Planen gick ut på att bygga mindre skolhus för småskoleklasserna i stadens upp-växande utkanter och låta de nu befintliga större skolhusen användas för folkskolans barn och de centralare delarnas småskolebarn. Enligt denna plan är det senaste skolhuset på Herrhagen uppbyggt och innehåller därför ett proportionsvis större antal folkskolesalar än småskolesalar. Denna plan finner jag alldeles riktig och anser från skolsynpunkt, att den för framtiden bör följas. Även från ekonomisk synpunkt sett torde den vara fördelaktig, så långt man för närvarande kan e framåt.

Om man efter denna plan undersöker, hur behovet för den tid framåt, som man med hjälp av barnantalets tillväxt för närvarande kan överskåda, kommer att ställa sig, kan man göra ganska säkra sannolikhetsberäkningar. Först gäller det att skaffa utrymme för barnen från östra området, så att skolhusen i västra området bliva lediga att begagnas endast för barn från detta område. Även sedan det akuta mest trängande behovet av skolsalar för östra området blivit fyllt, kommer behovet där att bli störst och kräva snara åtgärder. Av de 12 småskoleklasser, som sakna eget rum, utgöras ej mindre än 7 av barn från östra området. Om de mest trängande behoven för nästa läsår fyllas, så kommer läsåret 1915—1916 en ny åldersklass av överbefolkande barn upp i folkskolans första klass och kräver två nya klasser. Antalet av nybörjare torde också givetvis ökas. Nya lokaler bliva således alldeles säkert nödvändiga i östra området vid hösten 1915. Så komma de närmaste behoven att te sig, som man med ganska stor säkerhet och med reservation endast i fall av en eventuell folkminskning i staden kan bestämma.

Under tiden som man tillgodosett lokalbehovet österut, torde även behovet väster ut hava ökats. Genom att tillgodosä de förut omnämnda behoven i östra området skulle man likväl till de blivande skollokalerna där få överföra de barn, som höra dit, men nu gå vid Gamla skolan. På så sätt skulle man under något

är framåt få utrymme för det ökade barnantalet från västra området. Den för-
belläsning går detta into. Men man får för att ej bygga planer som ligger utan
kan av barnantalets tillväxt tillräckligt tydligt se, var det nya skolhuset västra
bör förläggas, under något år sinna sig i olügenheterens av förhållning i ena
skolesalarna i västra området. Om några år blir dock en västligaste trakterna i en
västligaste trakterna av staden nödvändig. Men under tiden måste byggnaderna om
folkskoleseminariets nybyggnad samt om den tekniska skoleseminariets byggnad
läggande till Karlstad och övertagande av den gamla seminariebyggnaden så för-
skridit så pass långt, att man kan se, om nya lokaler kunna erikas i skoleseminariets
seminariets nuvarande byggnad eller måste anskaffas genom nybyggnad.

Undersöker man således behoven av nya lokaler för våra skolor, finner man
att redan nu något måste åtgöras för beredande av nya lokaler till dessa skolor
års början i östra området, såvida man vill undvika att förlora skolorna och att
man vid dessa lokalers anskaffande bör se till att planen för tillväxt av skoleseminariets-
gande ej därigenom ryckes isär;

att även sedan och det redan vid hösten 1915 ytterligare nya lokaler måste an-
skaffas för östra området samt

att därefter om något år nya byggnader i västra området möjligen måste be-
hövas.

Huru böra nu dessa behov för den närmaste framtiden tillgodoses?

Vid Herrhagsskolans uppbyggnad blevo icke alla i dessa västra områden
inredda till skollokaler, men en plan uppgjordes för dessamma inredning i framtiden.
Enligt denna plan var meningen, att i vardera av de två rummen som
skulle inredas för den kvinnliga skolan. De 4 rummen — i framtiden bered-
rade såsom reservrum — blevo emellertid icke inredda utan skulle inredas så
såsom reservrum, vilka vid behov skulle inredas. Förslaget för i detta för-
lagd till 2 lärosalar, som fortfarande utgöra lokaler för dessamma. Enligt den
meningen att inreda ena sidan av vindens mittelpart till skoleseminariets och den
andra till naturkunnighetsrum. Även denna inredning uppskjuttes och i en av de
vanliga lärosalarna iordningsställdes ett provisoriskt naturkunnighetsrum, vilket så
som sådant använts, ända tills det vid detta läses början tillgods såsom reservrum.

Slutligen bör oriöras om, att den nu i Herrhagsskolans beredande skoleseminariets-
salen upptar ett utrymme motsvarande 2 vanliga lärosalar samt att denna skoleseminariets-
vägg samt är försedd med 2 ingångar.

Det bör nu givetvis undersökas, huruvida tillräckligt av dessa västra områden
plan skullo bidra till att fylla de förväntade behoven och om det är möjligt
på detta sätt skullo vara för staden ekonomiskt fördelaktigt.

Om man nu först inreder de 4 reservrummen så skullo man få ganska
tillräckligt utrymme för den kvinnliga skolan för de 4 i framtiden tillgods.

om de två lärosalar, som hittills upptagits av slöjden, lediga att användas till klassrum. Om man vidare inreder ena hälften av vindsutrymmet till ett gemensamt skioptikon- och naturkunnighetsrum — vilket torde kunna gå för sig, såvida man ej finner fördelaktigare att för fysik- och kemi-undervisningen inreda det fjärde gavelrummet, som åtminstone för åtskilliga år ej behöves för slöjden och på grund av sitt läge näppeligen torde kunna användas för något annat ändamål — så blir därigenom den hittills såsom naturkunnighetsrum begagnade lärosalen ledig till klassrum. Slutligen kunde man inreda den andra hälften av vinden till teckningssal, för vilket ändamål utrymmet mycket väl räcker till, samt med en skiljande mellanvägg uppdelade den nuvarande teckningssalen till två lärosalar. Genom en sådan omändring skulle man således erhålla fem nya lärosalar, tre eller fyra salar för kvinnlig slöjd, vilket vore tillräckligt för åtskilliga år framåt, samt tillfredsställande utrymme och anordning för naturkunnighetsundervisningen.

Av infordrade kostnadsanbud, vilkas innehåll jag dock på grund av fortsatt utredning och av hänsyn till entreprenörerna ej anser mig kunna meddela, framgår också, att de nya skolsalar, man genom förändringen erhåller, komma att ställa sig synnerligen billiga.

På nu anvisade sätt kunde således det mest överhängande behovet avhjälpas, och man finge nödigt utrymme att placera de nya klasser, som komma till vid början av läsåret 1914—1915. Därvid finge man för småskoleklasserna använda sig v folkskolesalar.

Dubbelläsning i flertalet småskolesalar komme man emellertid genom enna inredning ej ifrån. Och sannolikt bleve man med densamma ej hjälpt mer än ett läsår framåt. Men man finge den svårast överhängande lokalnöden avhjulpt och detta genom anskaffande av lokaler, som man sedan snart nog ändå nödvändigt behöver.

Vid början av läsåret 1915—1916 komma, enligt vad som förut visats för det östra området att behövas 2 nya folkskolesalar. De enligt ovan gjorda förslag vid Herrhagsskolan för småskoleklasser upplåtna 2 folkskolesalarna behöva då göras lediga för folkskoleklasser. För 3 à 4 småskoleklasser måste därför då nödvändigt nya rum beredas. Detta borde då lämpligast ske i ett nytt vid Hagaborg uppfört småskolehus, dit man samtidigt kunde överföra alla de barn från stadsdelarna norr om östra älvgrenen, vilka tillhörde de vid Herrhagsskolan dubbelläsande småskoleklasserna, för att få dessa klassrum lediga för småskolebarn från närmare Herrhagsskolan liggande delar av östra området. Vad storleken av detta skolhus beträffar är svårare att därom ge några bestämda anvisningar. Det bör måhända ej göras synnerligen mycket större än som motsvarar de närmaste behoven, men det bör byggas så, att det vid behov kan utan större svårighet tillökas med nya salar. Efter den principen och enligt härefter uppgjorda ritningar

byggas skolhus i städer och delar av städer, där man ej så bestämt kan beräkna barnantalets ökning.

För innevarande läsår äro 74 barn i småskolans första klass och 72 barn i småskolans andra klass hemmahörande i Hagaborgsområdet. Vid början av läsåret 1915—1916, då skolhuset borde vara färdigt, torde antalet hava stigit med omkring 15 barn i varje årsklass eller utgöra tillsammans omkring 170 barn. Det nya skolhuset borde därför byggas med tillsvidare endast 6 lärosalar, men dessa böra i förhållande till ingångar, trappuppgångar, korridorer och kapprum förläggas så, att man sedermera vid behov kan utan svårighet tillöka byggnaden med nya salar.

Genom att på detta sätt planera skolhusbyggnaden skulle man således vinna:

att de för nästa läsår överhängande och ofrånkomliga behoven fyllas, och att man därigenom samtidigt erhåller lokaler, som man redan därpå följande läsår nödvändigt behöver;

att de nya lokaler för småskoleklasserna, som komma att behövas hösten 1915, bliva förlagda till den stadsdel, som enligt här ovan och förut under detta ärendes behandling framhållna skäl härtill allmänt utpekats;

att det västra områdets skolhus befrias från östra områdets barn och sålunda under några år bliva tillräckliga för det tillväxande barnantalet från västra området, intill dess man kan se, om och var en nybyggnad för detta område behöves.

Men hela denna fråga kräver skyndsamt behandling, om ej vid nästa läsårs början frånvaron av nya lokaler skall åsamka skolan skada och staden onödigt höga kostnader. Skolstyrelsen bör därför, om här anvisade sätt att lösa frågan anses värt att tänka på, snarast möjligt för Stadsfullmäktige framlägga förslag såväl om inredning av Herrhagsskolans vind och förändring av dess teckningssal som om uppförande av ett nytt småskolehus vid Hagaborg.

Karlstad den 14 oktober 1913.

BROR A. LARSON.»

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 12 November 1913.

§ 104.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit en så lydande framställning:

”Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Folkskolestyrelsen i Karlstad får härmed anhålla om tillstånd att å kvarteret Östbro inom stadsdelen Norrstrand få uppföra ett småskolehus i enlighet med bifogade, af Stadsarkitekten Carl Crispin upprättade ritningar och beskrifningar. Då

byggnaden är afsedd att uppföras efter infordrade entreprenadanbud, anhåller styrelsen om tillstånd att senare före byggets igångsättning få inkomna med uppgift å hvem, som ansvarar för arbetet. Karlstad den 12 November 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD*.

Ansökningen, jämte därvid fogade ritning med förslag till folkskola på Östbro i Karlstad, föredrogs;

Och beslöt Nämnden efter öfverläggning i ärendet meddela följande

Yttrande:

Ur byggnadssynpunkt finner Nämnden intet att erinra mot förslaget:

Då emellertid, jämlikt § 7 i gällande särskilda föreskrifter i afseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom stadens icke planlagda område, Byggnadsnämnden har att tillse, att byggnad, afsedd för ändamål, som nödvändiggör, att människor större delen af dagen vistas inom densamma, erhåller sundt läge, kan Nämnden icke underlåta att påpeka, att byggnadsplatsen är belägen i sådan närhet till nya kyrkogården, att det åtminstone torde kunna sättas ifråga, huruvida läget kan betecknas såsom sundt.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 19 November 1913.

§ 134.

Föredrogs en så lydande skrifvelse:

*Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Folkskolestyrelsen i Karlstad, som skall till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna bilagda förslag till uppförande af ett småskolehus å kvarteret Östbro inom stadsdelen Norrstrand, får härmed anhålla om nämndens yttrande öfver förslaget; och får styrelsen därvid påpeka, att den för småskolebyggnaden afsedda platsen, som blifvit af stadsfullmäktige för ändamålet upplåten och af statens folkskoleinspektör godkänts, såsom av handlingarna inhämtas, är afsedd att förses med vattenledning och aflopp i sammanhang med byggnadens uppförande. Karlstad den 14 November 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD*.

Vid skrifvelsen voro fogade ritningar, beskrifning och kostnadsförslag öfver ifrågavarande tomt och byggnad, utdrag af byggnadsnämndens protokoll med yttrande däröfver samt ett af Folkskoleinspektören O. A. Gunnelius utfärdadt intyg, af hvilka handlingar Hälsovårdsnämnden jämväl tog del.

Efter öfverläggning beslöt Hälsovårdsnämnden i ärendet anföra, att Nämnden från hygienisk synpunkt icke hade något att erinra mot den föreslagna byggnaden, hvilken såväl hvad rummens läge, ljusstillsättning, golftyta och luftrymd som vaktmästarebostadens och klosetternas anordning beträffade, motsvarade alla rimliga fordringar. Som luftrymden för hvarje barn, under förutsättning att, såsom uppgivits, trettio barn skola inrymmas i hvar lärum, med den föreslagna takhöjden blir 6,67 kubikmeter, då 5 kubiketers luftkub anses tillräcklig, skulle skolrummens höjd till och med kunna minskas med 0,25 meter, hvarigenom en ej oväsentlig besparing i byggnadskostnaderna kunde vinnas, under det att hvarje barn ändock finge en luftkub på 6,25 kubikmeter.

Däremot ansåg sig Hälsovårdsnämnden icke kunna tillstyrka, det skolhuset uppfördes på den föreslagna tomten, enär med dennas läge tätt intill kyrkogården det icke vore uteslutet, att förrullnelsegaser från grafvarna, skulle kunna medföra sanitära vådor för skolbarnen.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Beskrifning och kostnadsförslag till folkskola på Östbro i Karlstad.

Byggnaden innehåller 6 lärum med korridorer, 2:ne trapphus, 1 lägenhet om 1 rum och kök med tambur och skafferi för städerska, ångpanne- och kolrum samt bekvämlighetsinrättningar.

Beträffande byggnadens höjdläge gäller samma bestämmelser, som uppgjorts för alternativen I, II, III och IV, hvilka förut aflämnats. I stället för den i dessa alternativ upptagna vägen med sidomurar af betong har jag för kostnadernas nedbringande tänkt mig den nuvarande närmast öster om Östbro befintliga vägen, som ej tillhör staden, kunna användas tills vidare. Från denna väg leda 2:ne trappor upp till det uppfyllda gårdsplanet närmast skolbyggnaden. Det uppfyllda gårdsplanet begränsas af slänter, hvilka beläggas med matjord och gräsbesås.

I öfrigt gäller beträffande byggnadens uppförande och anordning bestämmelserna för alternativen III och IV.

Kostnadsförslag.

Hufvudbyggnaden...	28,6	×	10,8	×	11,8	=	3,644,78
Västra sidoflygeln..	5,4	×	7,4	×	6,4	=	255,74
Östra D:o ...	5,4	×	9,3	×	7,8	=	391,72

S:a 4292,24 kbmeter à 14 kr. = 60,091: 36 af-

rundas till.....							60,000: —
Värmeledning med varmvatten 4,036,5 m ³ à 1,75 = 7,063: 88 afrundas till							7,100: —
Värmeledningsritningar och tillsyn							800: —
Elektriska belysningsledningar med enkel pendelarmatur	1,200:						—
Utvändig terrassering m. m.:							
Jordfyllning	1,827:						—
Matjord och gräsfrö till slänter	350:						—
Vattenledning från ledningen i vägen framtill byggnaden	150:						—
Aflopsledning från byggnaden till älven	685:						—
Trappor med staket och grundmurar.....	1,000:						—
Betonnur midt för sydöstra hörnet af byggnaden.....	300:						—
							<u>4,312: —</u>

S:a Kronor 73,412: —

Karlstad i stadsarkitektkontoret den 29 okt. 1913.

CARL CRISPIN.

Att undertecknad den 3 sisllidne febr. besiktigade föreslagen skolhustomt i kv. Östbro i Hagaborg av Karlstads skoldistrikt, samt att jag fann nämnda tomt lämplig varder härmed på begäran intygat.

Säfte den 6 nov. 1913.

O. A. GUNNELIUS,
folkskoleinspektör.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 20 november 1913.

§ 105.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit en så lydande ansökan:

"Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Undertecknad styrelse anhåller härmed att i fastigheten n:r 311—321 i kvarteret Tigern få företaga inredningsarbeten i vindsvåningen i enlighet med bifogade ritningar.

Karlstad den 17 nov. 1913.

På Folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

För ofvannämnda arbetes ordentliga utförande ansvara undertecknade.
Karlstad den 17 nov. 1913.

FORSGREN & EKSTRÖM.*

Ansökningar jämte därvid i två exemplar fogade två ritningar till förändring af vinden i folkskolebyggnaden på Herrhagen föredrogs;

Och fann Byggnadsnämnden skäligt ritningarna godkända och ansökningen bifalla under vilkor, att träväggar och tak i lärosalar och tamburer invändigt kalkputsas.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 december 1913.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning angående *dels* inredande av vinden i folkskolebyggnaden å Herrhagen samt anskaffande av inventarier m. m. till nya lärosalarna därstädes, *dels ock* uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro.

Då beredande av ökat lokalutrymme i Herrhagsskolan syntes vara av behovet påkallat, ville drätselkammaren tillstyrka bifall till folkskolestyrelsens framställning härutinnan. Sammanlagda kostnaden för vindens inredande och anskaffande av inventarier hade av folkskolestyrelsen beräknats till 24,300 kronor. Härav utgjorde 17,650 kronor byggnadsarbeten för vindens inredande, 1,650 kronor kostnad för införande av valten- och ljusledning, 1,000 kronor för värmeledningens utökande med nödiga radiatorer i de nya salarna, 2,000 kronor för påläggande av mattor och 2,000 kronor för anskaffande av inventarier. Av dessa belopp ansåg drätselkammaren de tre förstnämnda böra anskaffas genom upplåning och de tvenne sistnämnda medelst uttaxering.

Beträffande åter frågan om uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro hade hälsovårdsnämnden uti avgivet yttrande anfört, att nämnden icke kunde tillstyrka, att skolhuset uppfördes på den föreslagna tomten, enär med dennas läge tätt intill kyrkogården det icke vore uteslutet, att förruttnelsegaser från gravarna skulle kunna medföra sanitära vådor för skolbarnen. På grund av vad hälso-

vårdsnämnden sålunda anfört syntes det bliva nödvändigt, att stadsfullmäktige frångiunge sitt beslut om upplåtelse av Östbro, men ville drätselkammaren hemställa, att, innan detta beslut upphävdes, folkskolestyrelsen måtte lämnas tillfälle att inkomma med förnyat yttrande och eventuellt förslag till ny plats för småskolehuset.

På grund av vad sålunda anförts beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att träffa avtal med byggnadsfirman Forsgren & Ekström om inredande av Herrhagsskolans vind i enlighet med uppgjort program och av firman avgivet anbud samt för arbetets utförande bevilja ett belopp av 17,650 kronor,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta ombesörja nödig inmontering av ljus-, vatten- och värmeelement samt för detta ändamål anslå 2,650 kronor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade anslag skola anskaffas genom upplåning,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta ombesörja nödig påläggning av mattor och för detta ändamål anvisa ett belopp av 2,000 kronor,

att stadsfullmäktige måtte ställa ett förslagsanslag av 2,000 kronor till folkskolestyrelsens disposition för anskaffande av nödiga inventarier till de nya lärosalarna i Herrhagsskolan,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att de tvenne sistnämnda anslagen skola anskaffas medelst uttaxering,

att stadsfullmäktige måtte återremittera frågan om uppförande av nytt småskolehus vid Östbro till folkskolestyrelsen för avgivande av yttrande i anledning av vad hälsovårdsnämnden anfört mot platsens lämplighet och eventuellt för inkommande med förslag till ny plats för småskolehuset.

Som ovan.

In fidem;
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 19.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över av Folkskolestyrelsen gjord framställning att Stadsfullmäktige måtte besluta, dels att för en beräknad kostnad av tillhoppa 24,300 kronor låta i enlighet

med av byggnadsfirman Forsgren & Ekström uppgjort förslag inreda vinden å Herrhagsskolan till lärosalar ävensom anskaffa nödiga inventarier till de nya lärosalarna med mera, dels ock att för ett belopp, beräknat sammanlagt till kronor 73,412, låta uppföra ett nytt småskolehus vid Östbro i enlighet med av stadsarkitekten Carl Crispin uppgjorda ritningar och förslag.

I häröver avgivet yttrande hade Drätselkammaren tillstyrkt framställningen i vad den avsåge inredning av Herrhagsskolans vind till nya lärosalar och vad därmed slode i samband, därvid Drätselkammaren ansett, att de enligt Folkskolestyrelsens framställning beräknade kostnaderna för byggnadsarbetena 17,650 kronor, för införande av vatten- och ljusledningar 1,650 kronor och för värmeledningens utökande med nödiga radiatorer i de nya salarna 1,000 kronor, borde täckas genom upplåning, samt att återstoden av det begärda anslaget, 2,000 kronor för påläggande av mattor och 2,000 kronor för anskaffande av inventarier, borde anskaffas medelst uttaxering, varemot Drätselkammaren, i fråga om det föreslagna nya småskolehuset vid Östbro hemställt, att då platsen för detsamma, enligt vad framginge av ett av Hälsovårdsnämnden i ärendet avgivet utlåtande, finge anses i sanitärt hänseende mindre lämplig, frågan i denna del måtte återremitteras till Folkskolestyrelsen för avgivande av förnyat yttrande och eventuellt förslag till ny plats för småskolehuset.

Beredningsutskottot, som till fullo instämde med vad drätselkammaren i ärendet anfört, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att träffa avtal med byggnadsfirman Forsgren & Ekström om inredande av Herrhagsskolans vind i enlighet med uppgjort program och av firman avgivet anbud samt för arbetets utförande bevilja ett belopp av 17,650 kronor;

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta ombesörja nödig inmontering av ljus, vatten och värmeelement samt för detta ändamål anslå 2,650 kronor;

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade anslag skola anskaffas genom upplåning;

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta ombesörja nödig påläggning av mattor och för detta ändamål anvisa ett belopp av 2,000 kronor;

att Stadsfullmäktige måtte ställa ett förslagsanslag av 2,000 kronor till folkskolestyrelsens disposition för anskaffande av nödiga inventarier till de nya lärosalarna i Herrhagsskolan;

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att de två sistnämnda anslagen skola anskaffas medelst uttaxering; samt

att Stadsfullmäktige måtte återremittera frågan om uppförande av ett nytt småskolehus vid Östbro till Folkskolestyrelsen för avgivande av yttrande i anledning av vad Hälsovårdsnämnden anfört mot platsens lämplighet och eventuellt för inkommande med förslag till annan plats för småskolehuset.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

17. Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning angående höjning av terminsavgifterna vid läroverket.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande bilagor (1 och 2) får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor föreslå, att terminsavgifterna i förberedande skolans 3:e klass och i hela elementarskolan från och med höstterminen 1914 höjas med 5 kronor pr termin.

Karlstad den 5 november 1913.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 30 oktober 1913.

---

§ 7.

Beslöts att ingå till Stadsfullmäktige med förslag att från och med höstterminen 1914 höja terminsavgifterna med 5 kr. pr termin i förberedande skolans 3:e klass och i hela elementarskolan. Detta ansågs nödvändigt för att kunna betäcka så stor del av bristen som möjligt i förslaget till inkomst- och utgiftsstat för 1914 och för att kunna fylla behoven under följande år, men även i hög grad befogat, dels emedan ju mycket större fördelar komma att beredas från och med

nämnda tid, dels emedan enligt en av föreståndarinnan uppgjord tablå terminsavgifterna i stort sett vid Karlstads flickskola äro lägre än vid alla andra i hela riket med undantag för Visby, och komma att, om Halmstad, Lidköping, Visby och Eskilstuna undantages, bliva det även efter den ifrågasatta ökningen, varför också ett par röster höjdes för en ökning av 10 kr. pr termin i elementarskolans tvenne högsta klasser. Någon olägenhet av den föreslagna ökningen ansågs ej kunna uppkomma, då ju befrielse från eller nedsättning i terminsavgift beviljas behövande elever till ett belopp av minst 3,466 kr. 66 öre.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar
NILS BURE.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 december 1913.*

§ 8.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hade hos stadsfullmäktige hemställt, att terminsavgifterna i förberedande skolans tredje klass och i hela elementarskolan måtte från och med höstterminen 1914 höjas med fem kronor pr termin.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 20.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hos Stads-

fullmäktige gjord framställning om höjning av terminsavgifterna i förberedande skolans 3:e klass och i hela elementarskolan från och med höstterminen 1914 med fem kronor per termin.

Drättselkammaren hade, uppå remiss, häröver avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som ej fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bestämma, att terminsavgifterna vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor skola från och med höstterminen 1914 höjas med fem kronor pr termin i förberedande skolans 3:e klass och i hela elementarskolan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

18. Idrottsföreningarne Kamraternas och Götas av Herr A. Zachrison som motion upptagna framställning om anslag till underhåll av en skridskobana här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade Idrottsföreningar få härmed värdsamt anhålla om ett anslag af femhundra (500: —) kronor till sin skridskobana för instundande vintersäsong, och medgifver föreningarna att folkskolans barn två gånger i veckan afgiftsfritt få använda banan.

Karlstad i December 1913.

För Idrottsföreningen Kamraterna
HUGO AHRÉN.

För Idrottsföreningen Göta
OSCAR STARCK.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 2 januari 1914.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drättselkammaren att avgiva yttrande över en av idrottsföreningarna Kamraterna och Göta hos stadsfullmäktige gjord av herr A. Zachrison som motion upptagen framställning om ett anslag av 500 kronor till underhåll av en skridskobana under innevarande vinter.

För sistlidne vinter hade stadsfullmäktige beviljat idrottsföreningen Kamraterna ett förslagsanslag av högst 300 kronor, varvid bland annat föreskrivits redovisningsskyldighet för anslaget användning. Någon sådan redovisning hade dock föreningen hittills underlåtit att avlämna, vadan drätselkammaren hade svårt att bilda sig någon uppfattning om behovet av anslag.

Drätselkammaren beslöt därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja idrottsföreningarna Kamraterna och Göta ett förslagsanslag av högst 300 kronor att mot redovisningsskyldighet användas till underhåll av en skridskobana här i staden under innevarande vinter, dock att detta anslag icke finge till någon del uppbäras, förrän redovisning av föreningen Kamraterna avlämnats över användningen av det utav stadsfullmäktige under nästlidne vinter beviljade anslag, samt under villkor i öfrigt, att skridskobanan måndagar, onsdagar och fredagar mellan klockan 2—6 eftermiddagen avgiftsfritt upplätes för folkskolebarnen, att hockeyspelning på banan endast finge äga rum under två timmar om dagen, att anslag med angifvande av den tid, under vilken sådan spelning vore tillåten, uppsattes å banan, att danstillställningar å banan ej finge anordnas mer än två gånger i veckan samt att därest föreningarna även under kommande vintrar skulle vara i behov av förnyat anslag för samma ändamål, framställning därom skulle till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober hvarje år, ävensom att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 21.

Hos Stadsfullmäktige hade Idrottsföreningarna Kamraterna och Göta gjort framställning om ett anslag av 500 kronor till underhåll av föreningarnas skridskobana här i staden, vilken framställning såsom motion upplagits av Herr A. Zachrisson.

Häröver hade drätselkammaren uppå remiss avgivit utlåtande och därvid tillstyrkt stadsfullmäktige att, på vissa villkor, bevilja föreningarna för angivna ändamål ett förslagsanslag av högst 300 kronor.

Beredningsutskottet, som nu hade att avgiva infortrat yttrande i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad Drätselkammaren i ärendet anført och föreslagit, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bevilja idrottsföreningarna Kamraterna och Göta ett förslagsanslag av högst 300 kronor att mot redovisnings-skyldighet användas till underhåll av en skridskobana här i staden under innevarande vinter, dock att detta anslag icke finge till någon del upp-bäras, förrän redovisning av föreningen Kamraterna avlämnats över an-vändningen av det utav Stadsfullmäktige under nästlidne vinter bevil-jade anslag för samma ändamål, samt under villkor i övrigt, att skrid-skobanan måndagar, onsdagar och fredagar mellan klockan 2—6 efter-middagen avgiftsfritt upplåtes till folkskolebarnen; att hockeyspelning på banan endast finge äga rum under två timmar om dagen; att anslag med angivande av den tid, under vilken sådan spelning vore tillåten, uppsattes å banan, att danstillställningar å banan icke finge anordnas mer än två gånger i veckan samt att, därest föreningarna även under kommande vintrar skulle vara i behov av förnyat anslag för samma ändamål, framställning därom skulle till Stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober varje år;

samt att Stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medels uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

19. Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om anslag till inredning i den nya flickskolebyggnaden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande bilagor får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville, om möjligt å februarisammanträdet, bevilja ett *förslagsanslag* å 22,000 kronor till inredning i den nya flickskolebyggnaden, på det åtgärder för dess anskaffande snarast möjligt måtte kunna vidtagas, så att den bleve färdig samtidigt med bygg-naden eller åtminstone till början av nästa hösttermin.

Karlstad den 17 januari 1914.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 4 september 1913.

§ 10.

Besluts att snarast möjligt vidtaga åtgärder för anskaffande av inredningsattiralj till det under byggnad varande läroverkshuset, och åtog sig föreståndarinnan att för ändamålet uppsätta en promemoria, som kunde läggas till grund för ett förslag, avsett att inlämnas till Stadsfullmäktige senast i januari 1914.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat 2 sept. 1913.
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 30 oktober 1913.

§ 8.

Beslöt styrelsen på föreståndarinnans anhållan bemyndiga henne att hos arkitekten Hagström i Stockholm beställa ritningar till inredning i expeditions-, lärarinn- och kollegierum samt korridorer och högtidssal i nya flickskolebyggnaden.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat den 5 nov. 1913.
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar:
NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 19 december 1913.

§ 3.

Föredrog föreståndarinnan en av henne uppgjord promemoria angående inredning i det under byggnad varande läroverkshuset och företedde av arkitekten

Hagström i Stockholm uppgjorda ritningar för inredning av vissa rum i detsamma. Styrelsen godkände promemorian och betygade sin tacksamhet för arbetet med den samt beslöt att för utdelning bland medlemmarna låta maskinskriva ett mindre antal exemplar av den, varvid kostnadsberäkningarna skulle sammanföras i grupper, allteftersom de avsågo möbler, inredning, dekorerings o. d. Fram på nyåret, omkring den 8 januari, skulle nytt sammanträde hållas, å vilket definitivt beslut i frågan skulle fattas och därpå grundat förslag angående hänvändelse till Stadsfullmäktige diskuteras.

In fidem;
NILS BURE.

Justerat, Karlstad 30 dec. 1913.
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 16 januari 1914.

§ 7.

Sedan det av föreståndarinnan, efter inhämtade upplysningar från lämpliga personer och firmor, uppgjorda kostnadsförslaget till inredning i den nya flickskolebyggnaden under någon tid varit i avskrifter tillgängligt, upptog nu styrelsen detta förslag till behandling. Det slutade på en summa av 25,700 kronor. Efter närmare granskning av varje särskild post fick emellertid styrelsen den uppfattningen, att uteslutningar i vissa fall och förenklingar i andra kunde göras såväl å den fasta inredningen i korridorer, kollegie- och lärarinnerum som å vissa möbler i nämnda rum samt i högtidssalen, och att slutsumman därför kunde minskas med omkring 1,700 kronor eller till 24,000 kronor. Dessutom ville styrelsen som sin mening uttala, att, då det blev fråga om fasta anbudsavgivande, slutsumman skulle kunna ytterligare nedbringas med ett par tusen kronor. På grund härav beslöt styrelsen att ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de, om möjligt å februarisammanträdet, ville bevilja ett förslagsanslag å 22,000 kronor till inredning i den nya flickskolebyggnaden, på det åtgärder för dess anskaffande snarast möjligt måtte kunna vidtagas, så att den bleve färdig samtidigt med själva byggnaden eller åtminstone till början av nästa hösttermin.

Jämväl beslöt styrelsen att framdeles och i sammanhang med närmare förslag till inredning ingå till Stadsfullmäktige med förslag och anhållan om medel till nödig dekorerings å vissa platser inom byggnaden.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat 17 jan. 1914.
MAURITZ TISEEL.

Rätt utdraget, betygar
NILS BURE.

Till Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.
Härmed överlämnas enligt mig givet uppdrag infordrade
kostnadsförslag
till inredning i den nya flickskolebyggnaden.

I. Fast inredning.

Skåp för kläder och skor i *omklädningsrummen* till
gymnastiken ..... 660:—

I korridoren: jordvåningen:

Hängare för regnkragar ca ..... 55:—
Hatthyllor ..... 105:—

I klassrummen:

Svarta tavlor, 86 kv.-m. .... 688:—
Anslagstavlor ..... 102:—
Hyllor i ritsal ..... 83:—
» » lärum ..... 95:—
Skåp ..... 720:—

Fysikrum: Falsar till rullgardiner ..... 24:—

Kollegie- och biblioteksrum:

Väggsåp längs tre väggar och bänk ..... 1,513:—

Föreståndarinnerum och väntrum:

Väggsåp och bänkar ..... 178:—

<i>Lärarinnerum:</i>	
Väggskåp och bänk	473: —
<i>Korridor 1 tr.:</i>	
Vilobänk, skåp, hylla, fönster till materialrum..	205: —
<i>Korridor 2 tr.:</i>	
Väggar till avdelning av korridorer, bänk, skåp m. m.	215: —
<i>Korridor 3 tr.:</i>	
Väggar till avdelning av korridor, bänk, skåp m. m.	295: —
	<u>5,411: —</u>
	Summa 5,411: —

II. Gymnastiksal.

Fullständig inredning enligt ritning.....	4,520: —	4,520: —
		<u>4,520: —</u>
		Summa 4,520: —

III. Inredning till naturkunnighetsrummen.

Kemirum:

Experimentbord, laborationsbord, dragskåp, lä- rarebord, hyllor och pallar	1,075: —
---	----------

Fysikum:

Plattform med bänkar, experimentbord, labo- rationsbord, balanstavlor med lådfack och skåp; skåp med glasörrar längs ena väggen, dragskåp, diskbänk, hyllor	1,900: —
--	----------

Biologirum:

Balanstavlor med lådor och skåp, lärarebord, väggbord, skåp för naturalier längs ena väggen, diskbänk, vägghyllor	850: —	3,825: —
		<u>3,825: —</u>
		Summa 3,825: —

IV. Möbler m. m.

Kök:

Bord, pallar m. m.	200: —	200: —
-------------------------	--------	--------

Matsal:

Ett större och tre mindre bord, soffa, skänk- skåp och 24 stolar i allmogestil	650: —	
Dyna till soffan	15: —	665: —

Råtsal:

Balanstavlur med lådor och skåp, lärarebord, 30 st. ritbord med ställbara skivor, 30 stolar	1,075: —	
---	----------	--

Handarbetsrum:

12 st. handarbetsbord med fällbara skivor och lådor	336: —	
--	--------	--

Läsrum:

15 st. katederbord med lådor och skåp	645: —	2,056: —
16 st. katederstolar	416: —	
100 st. stolar: 24 st. till högtidssalen, 27 st. till handarbetsrum, 32 till biologirum, 17 åhörarstolar i läsrummen	925: —	1,341: —

Kollegierum: (materiel, färgad ek.)

2 stora bord, 2 mindre, 2 karmstolar, 24 min- dre, 1 soffa	979: —	
---	--------	--

Lärlarinnerum (material polerad björk):

1 större, 2 medelstora, 1 mindre bord, soffa (eller bänk), 2 vilstolar, 18 småstolar	984: —	
---	--------	--

*Mottagningsrum (material bonad ek):
(= föreståndarinnerum)*

Skrivbord med rulljalusi, soffa, divanbord, mindre bord, karmstol, vilstol, 2 små- stolar	550: —	2,513: —
---	--------	----------

Högtidssal:

Kateder (c:a 125), 38 bänkar med ryggstöd (å c:a 52)	2,100: —	2,100: —
---	----------	----------

Summa 8,875: —

V. Inventarier m. m.

Rullgardiner och portiärstänger c:a	92: —	92: —
---	-------	-------

Nya skolpulpeter c:a	1,000:—	1,000:—
Inventarier till <i>skolkök</i> :		
Kokkärl, servis, duktyg, handdukar, silver...	1,150:—	1,150:—
4 symaskiner c:a	400:—	400:—
	<u>Summa</u>	<u>2,642:—</u>

Sammandrag I—V.

I	5,411:—
II	4,520:—
III	3,825:—
IV	8,875:—
V	2,642:—
	<u>Summa</u> 25,273:—
Oförutsedda utgifter	<u>427:—</u>
	Slutsumman Kronor 25,700:—

Karlstad den 19 december 1913.

ANNA DANIELSSON.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 januari 1914.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om ett förslagsanslag av 22,000 kronor till inredning i den nya flickskolebyggnaden.

Drätselkammaren, som hade sig bekant, att styrelsen sökt i så stor utsträckning som möjligt använda sig av de inventarier, som finnas i den nuvarande flickskolan, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att användas i huvudsaklig anslutning till det av skolans föreståndarinna uppgjorda inredningsförslaget.

Då drätselkammaren enligt gjord beräkning funnit, att av den föreslagna inredningen inventarier till ett belopp av 10,000 kronor kunde betraktas som fast inredning, ville drätselkammaren tillika hemställa, att av det begärda anslaget

10,000 kronor måtte anskaffas genom upplåning samt resten, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 februari 1914.*

§ 22.

Hos Stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjort framställning om ett förslagsanslag av 22,000 kronor till inredning i den nya flickskolebyggnaden i enlighet med ett av skolans föreståndarinna därtill uppgjort förslag.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren tillstyrkt bifall till framställningen ävensom hemställt, att, enär av den föreslagna inredningen inventarier till ett belopp av 10,000 kronor kunde betraktas som fast inredning, av det begärda anslaget 10,000 kronor måtte anskaffas genom upplåning samt resten, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, medelst uttaxering.

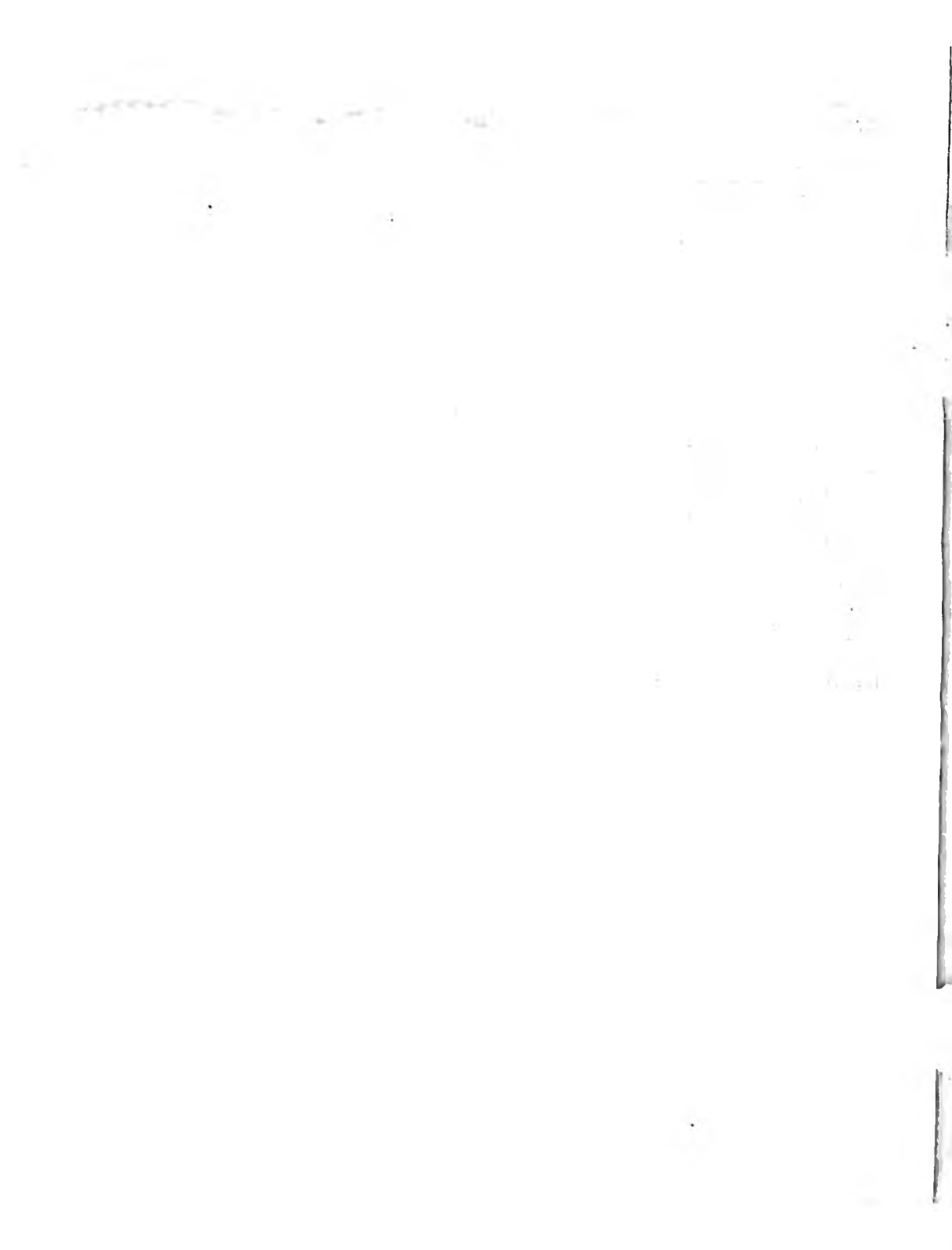
Beredningsutskottet, som till fullo instämde i vad drätselkammaren i ärendet anfört, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja och ställa till styrelsens för högre elementarläroverket för flickor disposition ett förslagsanslag av 22,000 kronor att användas till erforderlig inredning i den nya flickskolebyggnaden i huvudsaklig anslutning till ett av skolans föreståndarinna därtill upprättat förslag; samt

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att av sålunda beviljat anslag 10,000 kronor skola anskaffas genom upplåning och återstoden, 12,000 kronor, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 Mars.

N:o 3.

20. Magistratens skrivelse med redovisning för 1913 års anslag till oföretsedda utgifter i polisärenden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Magistraten öfverlämna af verifikationer åtföljd redovisning för 1913 års anslag till oföretsedda utgifter i polisärenden.

Karlstads rådhus den 8 januari 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Redovisning

för 1913 års anslag till oföretsedda utgifter i polisärenden.

Debet.

Behållning från 1912	40: —
Kontant	260: —
	<hr/>
	Kronor 300: —

Kredit.

Verifikationerna n:is 1—70	261: 35
Behållning till 1914	38: 65
	<hr/>
	Kronor 300: —

Karlstads rådhus den 8 januari 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1914.*

§ 24.

Sedan magistraten till stadsfullmäktige inkommit med redovisning över 1913 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, så hade beredningsutskottet, uppå remiss, att i anledning av redovisningen avgiva yttrande.

Då utskottet, vid granskning av redogörelsen med därtill hörande verifikationer, ej funnit anledning till anmärkning, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige ville lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet får i drätselkammarens räkenskaper avföras.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

21. Magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid av två år från och med den 1 januari 1915.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt 11 § i Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 får Magistraten föreslå, att Stadsfullmäktige ville för sin del medgifva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid af två år från och med den 1 januari 1915 till den 1 januari 1917 sålunda, att utminuterung må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, däraf två restauranter och en krog samt i stadsträdgården och på teatern, med rätt att bedrifva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober hvarje år samt å samna tider af dygnet, som äro eller blifva gällande för stadens öfriga restauranter, samt å teatern endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum, äfvensom att Stadsfullmäktige vid beslutets underställande under Konungens Befallningshafvandes pröfning ville föreslå de särskilda bestämmelser för ifrågakvarande brännvinshandel, hvartill Stadsfullmäktige finna fog.

Karlstads rådhus den 19 januari 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1914.*

§ 25.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över ett av magistraten till stadsfullmäktige ingivet förslag rörande ordnandet av detaljhandeln med hrännvin här i staden under en tid av två år från och med den 1 januari 1915.

Utskottet, som ansåg att förevarande fråga icke borde ordnas för längre tid framåt än ett år, räknat från och med den 1 januari 1915, men som i övrigt icke hade något att erinra mot magistratens förslag i ämnet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige ville för sin del medgiva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid av ett år från och med den 1 januari 1915 sålunda, att utminuterung må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, därav två restauranter och en krog, samt i stadsträdgården och på teatern, med rätt att bedriva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med 1 maj till den 1 oktober samt å samma tider av dygnet som äro eller bliva gällande å stadens övriga restauranter, samt å teatern endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum, dock med skyldighet för det bolag, till vilket rättigheterna komme att upplåtas, att underkasta sig de ytterligare inskränkingar i fråga om rättigheternas utövande, som kunde komma att i vederbörlig ordning bestämmas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**22. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning
angående indrivning av gasverkets fordran hos källar-
mästaren Fr. Odén.**

*Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vat-
tenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 december
1913.*

§ 6.

Genom beslut af den 19 sept. 1912 uppdrogo Stadsfullmäktige åt styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken att indriva gasverkets fordringar af Stads-
hotellet kronor 1,280:20 samt af Nya Åkeriet kronor 79:63.

Sedan utrönt blifvit, att Nya Åkeriets skuld daterade sig från december 1903 och Stadshotellets från åren 1903, 1904, 1905 och 1906, och bådadera blifvit skriftligen anmanade att genast inbetala desamma, har ägarinnan af Nya Åkeriet, under åberopande af domstols utslag i liknande mål, såsom betalnings-skyldig för det ifrågavarande beloppet angifvit en hos henne år 1903 anställd körkarl, hvilken gifvit anledning till att en gaslykta blifvit sönderkörd samt skulden ifråga därigenom uppkommit.

Emot nämnde körkarl, numera i Kristinehamn bosatte åkeriägaren G. Axelson, äro laga åtgärder vidtagna, men utslag har ännu icke fallit.

Källarmästaren Odén har till en början skriftligen bestridt all betalningsskyldighet, för såvidt icke med hans egenhändig rekvisitioner och ojäviga vittnen kan bevisas, att han begärt de debiterade arbetenas utförande samt att desamma post för post blifvit utförda och hvar detta skett.

Då inga rekvisitioner från Odén finnas eller såvidt utrönas kan blifvit aflämnade, och då vittnen icke kunnat förebringas, som efter ett tidsförlopp af 10 år kunna med ed styrka riktigheten af krafvet, så har det ansetts fruktlöst, att på rättslig väg söka framtvinga betalning af honom.

Däremot har Odén förmåtts att gå in på en underhandsuppgörelse, hvarigenom hans skuld från åren 1905 och 1906 skulle komma att tillfullo utjämnas, samt utaf skulden från 1903 och 1904 utgörande tillsammans kr. 1,064:— dels af honom själf gäldas 25 proc. med kronor 266:— och dels af stadens bryggeribolag eventuellt erläggas ett belopp af kronor 167:88 eller tillhopa drygt 40 proc. af hela skuldbeloppet från 1903 och 1904.

Bryggeriernas åtagande har visserligen ännu icke i bindande form afgifvits, men de hafva förklarat sig beredda att betala, så snart de kunnat konstatera att betalning icke redan blifvit erlagd.

Styrelsen, som anser den af Odén erbjudna uppgörelsen vara den fördelaktigaste som står att vinna, beslöt anhålla om stadsfullmäktiges medgifvande att såsom full likvid för gasverkets ifrågavarande fordran antaga densamma.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Afskrift.

För uppgörande af mellanhafvande från 1903—1906 mellan styrelsen för Karlstads vattenlednings- och belysningsverk, å ena, samt undertecknad å andra sidan, förbinder jag mig att, så snart detta erbjudande blifvit af vederbörande myndighet antaget, kontant betala dels hela det sammanlagda beloppet, som efter

afdrag af mig tillkommande rabatter återstår af skulden för åren 1905 och 1906 eller 205 kronor 88 öre, dels ock 25 procent af min hos styrelsen bokförda skuld för åren 1903 och 1904, utgörande tillsammans 1,064 kronor, af hvilket belopp 25 procent utgöra 266 kronor. Den summa jag sålunda förbinder mig att till förenämnda styrelse betala utgör alltså 471 kronor 88 öre. Tillika äger styrelsen rätt att utan invändning från min sida af stadens bryggeribolag uppbära ersättning för de gasledningar m. m., som inledts i restauranten i Våxnäsparken 1903.

Denna förbindelse gäller endast under det villkor, att förestående erbjudande varder af vederbörande antaget såsom full likvid.

Karlstad den 5 december 1913.

FREDRIK ODÉN.

Bevittnas:
J. BRASE.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 januari 1914.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående indrivning av gasverkets fordran hos källarmästaren Fr. Odén; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1914.*

§ 26.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 19 september 1912 uppdragit åt styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken attindriva gasverkets fordringar hos, bland andra, källarmästaren Fr. Odén i Karlstad å kronor 1,280:20 samt källarmästaren Odén, i anledning av från styrelsen framställt krav, i skrivelse av den 5 december 1913 erbjudit sig att såsom full likvid för gasverkets fordran hos honom betala ett belopp av tillhoppa kronor 471:88, hade styrelsen, som funnit den

av Odén erbjudna uppgörelsen vara den fördelaktigaste, som stode att vinna, jämlikt beslut den 17 december 1913, hemställt om stadsfullmäktiges medgivande att som full likvid för gasverkets ifrågavande fordran antaga det av Odén erbjudna beloppet.

Denna hemställan hade av drätselkammaren i avgivet infordrat yttrande tillstyrkts.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att avgiva utlåtande i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken att såsom full likvid för gasverkets ifrågavarande fordran hos källarmästaren Fr. Odén antaga ovan oförmälda av Odén med skrivelse den 5 december 1913 erbjudna uppgörelse.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

28. Drätselkammarens framställning om anslag till ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Ut i skrifvelse af den 23 juni 1913 till Magistraten har Justitiekanslern meddelat, att vid inspektion som af honom den 20 maj 1913 företagits å det i en flygel till rådhuset inrymda stadshäktet i Karlstad, anmärkts, att luftväxlings- och belysningsförhållandena i cellerna, särskildt i fyra af dem, vore dåliga, samt anmodat Magistraten föranstalta därom, att berörda missförhållande blefve afhjälpt. I anledning häraf får Magistraten anhålla, att Drätselkammaren ville i samråd med Magistraten uppgöra förslag till de åtgärder, som kunna för stadshäktets förbättrande anses böra vidtagas.

Karlstads rådhus den 14 juli 1913.

På Magistratens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 december 1913.*

§ 11.

Sedan justitiekanslern i skrifvelse till magistraten meddelat, att vid inspektion, som av honom den 20 maj 1913 företagits å det i en flygel till rådhuset inrymda

stadshäktet anmärkts, att luftväxlings- och belysningsförhållandena i cellerna, särskilt i fyra av dem, vore dåliga, samt anmodat magistraten att föranstälta därom, att berörda missförhållande bleve avhjälpt, hade magistraten i skrivelse till drättselkammaren anhållit, att kammaren ville i samråd med magistraten uppgöra förslag till de åtgärder, som kunde för stadshäktets förbättrande anses böra vidtagas.

Även i poliskårens övriga i samma flygelbyggnad inrymda lokaler vore ändrings- och reparationsarbeten av behovet påkallade. Sättningar i byggnaden gjorde det omöjligt att varaktigt reparera lokalerna och nödvändiggjorde i varje fall grundförstärkningar i likhet med vad förut skett i rådhusets huvudbyggnad.

Drättselkammaren hade därför i samråd med magistraten låtit uppgöra alternativa förslag för åstadkommande av bättre lokaler för poliskåren.

Ett förslag som slutar å 38,000 kronor omfattar ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel- och gårdsbyggnad. Enligt detta förslag är nuvarande inkörsporten igenbyggd, varigenom vinues ett rum. Trappan upp till övre våningen, som är brant och obekvä, är ombyggd. Härigenom erhålles större och ändamålsenligare polislokaler och mera ljus till själva poliskontoret. Det nuvarande mot gårdssidan belägna cirkelformiga rummet, som är litet och trångt, har utvidgats, varigenom man även kunnat få direkta ingångar till alla rum, så att in- tet rum blir genomgångsrum. Den nuvarande ingångstrappan till poliskontoret, som är opraktisk och obekvä, då trappstegen ligga i själva dörröppningen, har flyttats till flygelbyggnadens mitt. Genom denna ändring har vunnits en särskild vestibul och trappstegens förläggande inom densamma. I gårdsbyggnaden har erhållits sex arrestrum, av vilka fem rymma 2 arrestanter vardera och ett en arre- stant. I våningen över arrestlokalerna är ett rum för frilogerare beläget. Där- jämte har erhållits nödiga bekvämlighetsrum.

Enligt ett annat förslag äro trappan upp till övre våningen och det cirkel- formade rummet å gårdssidan bibehållna oförändrade och är förslaget i övrigt lika med det föregående. Detta förslag slutar å en kostnad av 31,000 kronor.

Därjämte har drättselkammaren även haft tanke på inredande av gamla lasa- rettsläkarebostaden till polisstation, vilket skulle draga en kostnad av 19,000 kro- nor. I detta fall skulle visserligen inredande av arrestlokal jämte bostad för vakt- konstapel i Hagaborg för en kostnad av 3,600 kronor blivit obehövligt. Men då i alla fall grundförstärkningar och därmed sammanhängande reparationer i nuvarande polislokalerna måste vidtagas för en kostnad av 8,000 kronor, vartill sedan komme nödiga ändringsarbeten för lokalernas inredande till andra ändamål, och då man även ginge miste om den nu utgående hyresavgiften å 1,500 kronor för gamla lasarettsläkarebostaden, har drättselkammaren icke ansett sig kunna upptaga detta förslag.

Av de båda förslagen å ändring av nuvarande polisstationen har drätselkammaren ansett sig böra förorda det å 38,000 kronor slutande förslaget med hänsyn till de stora fördelar det medför framför det mindre förslaget.

I anslutning till vad sålunda anförts beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 38,000 kronor för ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel- och gårdsbyggnad i enlighet med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, samt

att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom upplåning.

Mot detta beslut reserverade sig herr Osterman.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsförslag till förändring af polisstationen i Karlstads rådhus.

Alternativ A.

Rifning af gårdsflygeln samt bjälklag i bottenvåningen af gatu- byggnaden samt murar och hvalf i densamma jämte trans- port af materialier	1,300:—
Grundförstärkningsarbeten under kvarstående murar såväl till gatu- som gårdsbyggnad	4,305:—
Betonggrundmurar under nya tegelmurar	2,875:—
Tillgjutning med betan af grundmurar till pannrummet	990:—
Betonggrunderna till trappan ned till ångpannerummet	210:—
Isoleringsfilt	45:—
Tegel med inmurning, kalk och sand	3,900:—
Invändig kalkbruksputs	640:—
Utvändig puts (utan affärgning)	427: 50
Slamputs på vinden	40:—
Golf med fyllning, 10 cm. betan, tjärstrykning och därpå 50 mm. slitgolf af 1 cement och 2 sand	1,935:—
Järnbalkar	700:—
Inputsning af järnbalkar	50:—
Sockel med bakgjutning	465:—
Komplettering af sockeln i gamla porten samt vid nuvarande ingången till polisstationen	100:—
Afbilning af sockeln för nya ingången samt komplettering	40:—
Steg af ordinärt buggen granit med undergrund	150:—
Inläggning af ett steg i nya ingången	15:—
Mosaiksteg i nya entréen	225:—

Steg till hufvudtrappan	648:—	
Handledstänger	100:—	
Betonhvalf emellan järnbalkar	292: 50	
Tjärstrykning på betönhvalfven	65:—	
Sandfyllning och beton på desamma	260:—	
Slitgolf af sand och cement i frilogerarrummet jämte tvätt- och w-c-rum	60: 60	
Nya bjelklag i gatubyggnaden jemte hvilplaner i hufvudtrappan	590:—	
Steg till trappan i gårdsflygeln	198:—	
Handledstänger till densamma	50:—	
Takbjelklag i frilogerarrummet m. fl.	242: 40	
D:o i detektivkonst:s och stadsfiskalens nya rum	328:—	
Tunnare skiljeväggar	157:—	
Diverse nya fönster	1,625:—	
Fönster och dörrpartier	400:—	
Celldörrar, nya	100:—	
Inpassning och komplettering af äldre dito	40:—	
Diverse större och mindre dörrar	750:—	
Golf i vestibul och trapphus	245:—	
Fotlister	100:—	
Oljemålning af tak i bottenvåningen och öfra våningen, olje- målning af väggar i båda våningarna, ommålning af fön- ster och dörrar, fotlister samt målning af radiatorer och rör	1,815: 20	
Vattentak på gårdsbyggnaden af galv. 10 skålpunds plåt jämte tukstolar, bräder och papp	792:—	
Brandmursbeslag	43: 20	
Vinkelbeslag	75:—	
Takljus af råglas i järnspröjtsar	190:—	
Nytt vattentak på gatubyggnadens nya rum och trapphus	448:—	
Stuprör jämte utkastare och trattar	158: 50	
Vattentak öfver kommissariens rum	70:—	
Stuprör till samma tak	21:—	
Fönsterbleck	69:—	
Ankarjárn	72:—	
Vatten-, aflopps- och klosettledningar med armatur	500:—	
Elektriska belysningsledningar	500:—	
Rabitztrummor till ljusbrunnarne	60:—	
Betontrummor för värmeledningar	500:—	
Skorstensbeslag	45:—	
Golf i pannrummet	105:—	
Oförutsedda utgifter, ställningar och transporter m. m.	2,872: 10	33,000:—
Centralvärmeledning med lågtrycksånga, förslagsvis		5,000:—
		<u>38,000:—</u>
		S:a Kronor 38,000:—

Karlstad i stadsarkitektkontoret i December 1913.

CARL CRISPIN.

Kostnadsförslag till förändring af polisstationen i rådhuset i Karlstad.

Alternativ B.

Rifning af gårdsbyggnaden samt bjelklag i bottenvåningen af gatubyggnaden samt murar och hvalf i densamma jämte borttransport af materialier.....	1,300: —
Grundförstärkningsarbeten under kvarstående murar såväl till gårds- som gatubyggnaden	5,250: —
Betonggrundmurar under nya tegelmurar	1,625: —
Betontillgjutning af grundmurar i ångpannerummet	990: —
Betonggrundmurar till trappor ned till ångpannerummet	210: —
Isoleringsfilt	30: —
Tegel med inmurning, kalk och sand	2,050: —
Invändig kalkbruksputs	408: —
Utvändig puts utan alfärgning	160: 50
Slamputs på vinden	20: —
Golf med jordfyllning, 10 cm. beton, tjärstrykning och därpå 50 mm. slitgolf af 1 cement och 2 sand....	1,935: —
Järnbalkar	600: —
Inputsning af järnbalkar	50: —
Sockel med bakgjutning	196: 50
Komplettering af sockel mot gatan	140: —
Steg af grofhuven grästen	150: —
Renbuggning och inläggning af ett steg i nya ingången	15: —
Marmormosaiksteg i nya ingången	160: 50
Sidoplintar i nya ingången	72: —
Betonhvalf emellan järnbalkar	292: 50
Tjärstrykning på desamma	65: —
Sandfyllning och beton på desamma	260: —
Slitgolf af sand och cement i frilogerarummet med w-c och tvätttrum	60: 60
Nya bjelklag öfver tork-, tvätt- och duschrum, passage och en del af polisstationen	288: —
Steg till trappan i gårdsflygeln	198: —
Handledstänger till densamma	50: —
Takbjelklag i frilogerarum m. fl.	242: 40
Diverse nya fönster	1,435: —
Diverse nya dörrar	586: —
Fotlister	100: —
Oljemålning af tak i nya flygeln och gatubyggnaden	205: 60
Skrapning, lagning och oljemålning af äldre tak i andra våningen af gatubyggnaden	150: —
Oljemålning utan spackling af väggar i båda våningarna....	1,221: 60

Ommålning av äldre snickeri i båda våningarna	144:—	
Målning af radiatorer och rör.....	50:—	
Vattentak på gårdsflygeln af galv. 10 skålp. plåt med takstolar och bräder	792:—	
Brandmursbeslag	43:20	
Vinkelbeslag	75:—	
Takljus med råglas i järnspröjtsar	190:—	
Stuprör med utkastare	72:—	
Vattentak öfver kommissariens rum	70:—	
Fönsterbleck	45:—	
Ankarjärn ..	72:—	
Vatten- och avloppsledningar med armatur	500:—	
Elektriska belysningsledningar	500:—	
Rabbitstrummor till ljusbrunnarne	60:—	
Betontrummor till värmeledningskanaler	500:—	
Skorstensbeslag	45:—	
Golf i pannrummet	105:—	
Oförutsedda utgifter, transporter, körslor, ställningar m. m....	2,219:60	26,000:—
Centralvärmeledning		5,000:—
		<u>S:a Kronor 31,000:—</u>

Karlstads stadsarkitektkontor i December 1913.

CARL CRISPIN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårds-
nämnden i Karlstad den 18 Februari 1914.*

§ 30.

Sedan Drätselkammaren på Magistratens anhållan uppgjort förslag till ombyggnad af rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad i syfte att erhålla bättre lokaler för polisstationen, hvilket förslag jämte ritningar och kostnadsberäkning af Stadsfullmäktige remitterats till Hälsovårdsnämnden för yttrande, men Hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 21 nüstlidne Januari, enär af handlingarna icke framginge vare sig hur ventilation i arresterna och torkrummet eller värmeledning i arrestlokalerna skulle anordnas, uppskjutit ärendets vidare handläggning för att få uppgifter härutinnan, upplyste Herr Ordföranden, att, enligt hvad han inhämtat, ritningar öfver ventilations- och värmeledningsanordningarna ännu icke vore upprättade.

Efter öfverläggning beslöt Hälsovårdsnämnden nu i ärendet anförä, att Hälsovårdsnämnden för sin del icke hade något att erinra mot Drätselkammarens för-

slag till ifrågavarande ombyggnad, men att Nämnden förbehölle sig att, då ritningar till ventilations- och värmeledningsanordningar föreligga, få granska dessa och afgifva yttrande däröfver.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1914.*

§ 27.

Sedan magistraten, i anledning av skrivelse i ämnet från justitiekanslern, hos drätselkammaren anhållit, att kammaren ville i samråd med magistraten uppgöra förslag till de åtgärder, som kunde för stadshäktets förbättrande anses böra vidtagas, samt drätselkammaren därefter låtit, i samråd med magistraten, uppgöra alternativa förslag för åstadkommande av bättre polislokaler, av vilka förslag det ena, alternativ A, slutade på en kostnad av 38,000 kronor, samt det andra, alternativ B, skulle draga en kostnad av 31,000 kronor, hade drätselkammaren, som ansett sig böra förorda det å 38,000 kronor slutande förslaget med hänsyn till de större förelärlar, som detsamma komme att medföra, å sammanträde den 15 december 1913 oeslutit hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja 38,005 kronor för ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad i enlighet med uppgjorda ritningar och kostnadsförslag ävensom bestämma, att berörda belopp skulle anskaffas genom upplåning.

I häröfver avgivet infortrat yttrande hade hälsovårdsnämnden, med förklaring att nämnden för sin del icke hade något erinra mot det av drätselkammaren förordade ombyggnadsförslaget, förbehållit sig att, då ritningarne till de i förslaget ingående ventilations- och värmeledningsanordningar bleve utarbetade, få granska dessa och avgiva yttrande däröfver.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet nu att avgiva yttrande i detta ärende; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anför, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 38,000 kronor till utförande av ändrings- och grundförstärkningsarbeten i rådhusets norra flygel och gårdsbyggnad i enlighet med ovan omförmälda förslag, alternativ A,

dock med det förbehåll, att då ritningarna till de i förslaget ingående ventilations- och värmeledningsanordningarna blivit utarbetade, desamma bliva av hälsovårdsnämnden godkända,
samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

24. Brandstyrelsens förslag angående återbesättande av brandchefs- befattningen här i staden.

Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 9 Mars 1914.

§ 39.

Företogs till behandling ärendet angående avgivande av förslag till återbesättandet av brandchefsbeftattningen här i staden; och beslöt brandstyrelsen därvid till en början, att det förslag, som styrelsen hade att avgiva, icke skulle upptaga mer än en person.

Inom ansökningstiden utgång hade, såsom av styrelsens protokoll den 14 februari 1914, § 26 framginge, ansökningar till nämnda befattning inkommit från brandchefen i Luleå Uddo Ullman, brandmästaren i Karlstad Gustaf Adolf Welin, tillförordnade vice brandchefen i Ystad Martin Uhlin, tillförordnade brandchefen i Karlstad Albert Nelson samt kapteneu vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren.

Jämlikt styrelsens beslut sistangivna dag hade ansökningshandlingarna cirkulerat mellan styrelsens ordförande och ledamöter.

Sedan ansökningshandlingarna ytterligare genomgåts och efter överläggning i ämnet beslöt brandstyrelsen att, med handlingarnas överlämnande till Stadsfullmäktige, till erhållande av den ledigförklarade brandchefsbeftattningen här i staden föreslå kapteneu Per Edvard Ågren såsom den, vilken enligt den uppfattning styrelsen bildat sig om sökandena, främst bland dessa borde ifrågakomma till befattningen.

Mot detta beslut reserverade sig Herr Alstermark till förmån för ett av honom under överläggningen i ämnet framställt yrkande, att brandstyrelsen skulle,

innan densamma avgåve sitt förslag, inhämta yttrande över ansökningshandlingarna från kommittén för brandväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt ingifva mina till Stadsfullmäktige ställda ansökningshandlingar till den ledigförklarade brandchefsbefattningen i Karlstad.

Luleå den 31 Januari 1914.

U. ULLMAN.
Brandchef i Luleå.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt anmäla mig som sökande till den ledigförklarade brandchefsbefattningen i Karlstad.

1. Fräjdetyg.
  2. Läkarbetyg samt afskrifter af
  3. Tjänsteförteckning,
  - 4—5. Intyg om tjänstgöring vid Stockholms stads brandkår,
  - 6—7. Tjänstgöringsbetyg från Luleå stads brandstyrelse och drätselkammare,
  8. Automobilförarebetyg,
  9. Intyg om genomgången kurs i allmän husbyggnadslära,
  10. Gymnastikdirektörsbetyg samt
  - 11—13. Tjänstgöringsbetyg som gymn.-lärare bifogas härjämte.
- Luleå den 31 januari 1914.

U. ULLMAN.
Brandchef i Luleå.

Fräjdetyg.

Att Brandchefen, kaptenen Uddo Ullman, född den 23 februari år 1873 (sjuttio-tre) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Luleå församling i Norrbottens län den 31 januari 1914.

A. A. L. Wänman.

Brandchefen, Kapten Uddo Ullman, Luleå, har i dag af mig undersökt i och för tjänsteställning och därvid befunnits fri från symptom af sjukdom, ega en synnerligen kraftig kropps-konstitution, vara fri från lyte, ega en längd af 188 ctm., bröstvidd = 108 ctm., bukomfång = 98 ctm.; hvilket härmed på begäran intygas.

Luleå 31 januari 1914.

SVEN KJELLMAN.

Stadsläkare.

Avskrift.

Tjänsteförteckning
för Kaptenen i Kungl. Norrbottens regementes reserv
UDDO ULLMAN.

Kapten, G. D. S. S. född den 23 februari 1873.

Fullmaktsdata, examina m. m.	Tjänsteförrättningar m. m.
1893, april 5. Volontär vid Kungl. Vesternorrlands regemente.	1897, september 2—7. Deltagit i fälttjänstövningarna i Dalarna.
1894, maj 31. Mogenhetsexamen.	1900, okt. 1—1901, sept. 30. Kompanibefäl och lärare vid Kungl. Norrbottens regementes volontärskola & Notviken.
1896, december 3. Officersexamen vid Kungl. Krigsskolan.	1903, augusti 15. Fullständigt avslutad kurs vid Infanteriskjutskolan.
1896, december 9. Underlöjtnant vid Kungl. Vesternorrlands regemente.	1903, december 15—31. Tjänstgjort som t. f. regementsintendent vid Kungl. Norrbottens regemente.
1897, februari 5. Transporterad och förordnad till underlöjtnant vid Kungl. Norrbottens regemente.	1904, september 20—25. Deltagit i fälttjänstövningarna i Helsingland.
1897, april 23. Löjtnant af 2 klass vid Kungl. Norrbottens regemente.	1904—1905. Kompanibefäl och lärare vid IV och VI arméfördelningarnas underofficersskola i Stockholm.
1898, april 23 och 25. Instruktörsexamen vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.	1905, mars 13—17. Deltagit i vinterfälttjänstövningarna i Vesterbottens län.
1899, april 24 och maj 25. Gymnastiklärarexamen vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.	1905, oktober 7—15. Ledare af landstormsbefälkurs inom Neder-Luleå landstormsområde N:o 73 a.
1900, maj 25. Gymnastikdirektörsexamen vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.	1906, september 23—26. Deltagit i VI arméfördelningens fälttjänstövningar i Vesterbottens län.
1903, oktober 8. Transportresolution till löjtnants af 1 klass lön.	1906—1908. Extra lärare vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.
1903, december 2. Förordnad och befullmäktigad till gymnastiklärare vid Luleå högre allm. läroverk.	1908, juli 28—december 10. Inkallad
1908, november 13. Erhållit nådigt af-	

Fullmaktsdata, examina m. m.	Tjänsteförrättningar m. m.
<p>afsked från beställning på stat med tillstånd att med bibehållande af tur och befodringsrätt såsom löjtnant utan lön i regementet kvarstå till den 13 nov. 1910.</p> <p>1909, juli 13. Kapten i Kungl. Norrbottens regemente.</p> <p>1910, augusti 5. Erhållit nådigt afsked som kapten i Kungl. Norrbottens regemente med tillstånd att inträda i regementets reserv.</p> <p>1910, september 8. Transporterad och förordnad till gymnastiklärare vid Örebro högre allm. läroverk.</p> <p>1911, september 1. Erhållit afsked från gymnastiklärarebefattningen vid Örebro högre allm. läroverk.</p> <p>1911, november 29. Förordnad och befullmäktigad till gymnastiklärare vid Luleå högre allm. läroverk.</p>	<p>i egenskap af sakkunnig för utarbetande af förslag till ändrade bestämmelser rörande militärofningarne vid allmänna läroverken, folkskoleseminarierna och de tekniska elementarskolorna.</p> <p>1909, september 20—27. Deltagit i fälttjänstövningarne i Ångermanland.</p> <p>1911, maj 16. Förordnad till befälhavare för Neder-Luleå landstomsområde N o 73 a.</p> <p>1912, september 8—oktober 8. Fullgjort regementsövningarne vid Kungl. Norrbottens regemente.</p> <p>1912, september 11—24. Deltagit i mobiliseringsövningen vid Kungl. Norrbottens regemente.</p>

Luleå den 28 Januari 1914.

U. ULLMAN.
Kapten.

Bestyrkes:
A. FALKENBERG.
Regementschef.

W. SAHLIN.
Kassör.
adr. Luleå.

Vidimeras :

A. GLANS.
Stadsbokh.
Luleå.

Löjtnanten vid Kungl. Norrbottens infanteriregemente Herr Uddo Ullman har under tiden från 14 januari till och med 7 juni 1907 samt från 1 november 1907 till och med 15 juli innevarande år tjänstgjort vid Stockholms stads brandkår samt har därunder varit närvarande vid samt gjort sig fullt förtrogen med kårens öfningar uti eldsläckning och lifbergning, deltagit uti en stor mängd uttryckningar till eldsvådor och desammas släckning — hvarvid såväl land- som sjöångsprutmateriel kommit till användning — samt med utmärkt stort intresse och nit satt sig in uti brandväsendets organisation, inre tjänstgöring och därmed förbundna förhållanden, hvarför jag jämväl med hänsyn till Löjtnant Ullmans personliga solida egenskaper anser honom fullt skicklig och synnerligen lämplig att sköta befattningen såsom chef för en yrkesbrandkår.

Stockholm den 21 augusti 1908.

E. SABELSTRÖM.
Brandchef.

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS.
Kassör.	Stadsbokh.
Luleå.	Luleå.

Avskrift.

Med hänvisning till föregående intyg af den 21 augusti 1908 har jag härmed nöjet intyga, att Brandchefen i Luleå, Kaptenen m. m. U. Ullman från och med den 23 juli till och med den 9 augusti detta år tjänstgjort vid Stockholms stads Brandkår och har därunder med stort intresse satt sig in uti de sedan föregående tjänstgöring inom kåren vidtagna förändringarne såväl beträffande organisation som brandtjänst och materiel m. m.

Kapten Ullman har varit närvarande vid släckning af de eldsvådor, som under denna tid inträffat i Stockholm.

Stockholm den 9 augusti 1913.

CARL G. BORGSTIERNAN.
t. f. Brandchef.

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS,
Kassör.	Stadsbokh.
Luleå.	Luleå.

Avskrift.

Kaptenen vid Kungl. Norrbottens regemente, brandchefen Uddo Ullman, hvilken den 25 februari 1909 af Stadsfullmäktige i Luleå valts till brandchef här i staden, efter att förut hafva tjänstgjort som tillförordnad brandchef från och med den 15 januari samma år, har vid utöfvandet af brandchefsbefattningen ådagalagt synnerligt nit och utmärkt skicklighet samt god förmåga att upprätthålla disciplinen bland brandmanskapet, och har han på grund häraf och sina gedigna egenskaper i öfrigt förvärfvat brandstyrelsens fulla förtroende.

Luleå den 4 november 1910.

På brandstyrelsens vägnar:

AXEL E. FAGERLIN.

I ofvanstående intyg omförmälda vitsord gälla äfven beträffande Ullmans brandchefstjänstgöring under tiden 4 november 1910 till den 1 januari 1912, betygat. Luleå rådhus den 12 januari 1914.

AXEL E. FAGERLIN.

Borgm. och Brandstyrelsens ordförande.

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS.
Kassör.	Stadsbokh.
Luleå.	Luleå.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Kaptenen Uddo Ullman, hvilken sedan den 15 januari 1909 tjänstgjort som brandchef vid Luleå stads brandkår, lämnas det vitsord, att han under den tid, 1 januari 1912—dato, stadens brandväsande handhafs af drätselkammaren, vid utöfvandet af sin tjänstebefattning såsom brandchef ådagalagt utmärkt skicklighet och nit såväl vid släckning af under denna tid förekommande eldsvådor som vid handhafvandet af öfriga till brandväsendet hörande angelägenheter äfvensom visat

stor förmåga att upprätthålla disciplinen bland brandpersonalen, hvarför han tillvunnit sig drätselkammarens fulla förtroende.

Luleå den 31 januari 1914.

På drätselkammarens vägnar:

H. K. BRÅNDSTRÖM.

K. H. Santesson.

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS.
Kassör.	Stadsbokh.
Luleå.	Luleå.

Avskrift.

Automobilförarebetyg.

Efter undergången pröfning af sin kännedom om automobils konstruktion, skötsel och manövrering meddelas härmed tillstånd för Brandchefen Herr Kapten U. Ullman, Luleå att föra automobil gående i privat bruk

Luleå den 22 Oktober 1913.

AXEL LÖTHNER.

Besiktningssman.

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS.
Kassör.	Stadsbokh.
Luleå.	Luleå.

Avskrift.

Undertecknad får härmed intyga, att Brandchefen härstädes, Kapten U. Ullman hos mig genomgått en kurs i Allmän husbyggnadslära, därvid Herr Ullman väl uppfattat dess innehåll och på ett utmärkt sätt besvarat de af mig framställda frågorna.

Luleå i december 1913.

JOHN WIKBERG.

Arkitekt och Stadsbyggmästare.

(Sigill).

Vidimeras:

W. SAHLIN.	A. GLANS.
Kassör, Luleå.	Stadsbokh., Luleå.

Kungl. Gymnastiska Central-Institutet

gör veterligt att

Löjtnanten vid Kungl. Norrbottens regemente Uddo Ullman, som genomgått gymnastiklärarekurs och sjukgymnastisk kurs, efter verkställda examina och praktiska prof för sina därvid ådagalagda insigter och färdigheter erhållit följande vitsord:

För teoretisk insigt:

- i Anatomi ..... *Icke utan beröm godkänd.*
- i Fysiologi och sundhetslära ..... *Godkänd.*
- i Pedagogisk gymnastik och grunderna för undervisningsmeddelande samt sjukgymnastik för skolungdom ... *Icke utan beröm godkänd.*
- i Rörelselära ..... *Godkänd.*
- i Militärgymnastik (fäktlära och reglemente) ..... *Med beröm godkänd.*
- i Sjukgymnastik och dess användning samt sjukdomslära *Icke utan beröm godkänd.*

För praktisk färdighet:

- i Pedagogisk gymnastik .. .. *Med beröm godkänd.*
- i Vapenföring:
  - a) Värjféktning: — *Med beröm godkänd* .....
  - b) Sabelféktning: — *Med beröm godkänd* .....
  - c) Bajonettféktning: — *Med utmärkt beröm godkänd* }
- i Sjukgymnastik... .. *Med beröm godkänd.*

För undervisnings meddelande:

- i Pedagogisk gymnastik ..... *Icke utan beröm godkänd.*
- i Vapenföring..... *Med beröm godkänd.*

På grung häraf förklarades Löjtnant Ullman hafva aflagt godkänd *gymnastikdirektörsexamen* och därmed berättigad att söka gymnastiklärarebefattning vid alla offentliga läroverk och utöfva sjukgymnastisk verksamhet i enlighet med de bestämmelser, som Kungl. Maj:ts nådiga ordning för sjukgymnaster och sjukgymnastiska instituts verksamhet innehåller.

Stockholm den 25 maj 1900.

HEMMING GADD.
SIXTEN von FRIESEN.
KLAS LINROTH.

Z. RUDBECK.

G. W. von Heideman.

Vidimeras:

W. SAHLIN. A. GLANS.
Kassör, Luleå. Stadsbokh., Luleå.

Avskrift.

Löjtnanten Uddo Ullman, som under mitt föreståndarskap var anställd som extra lärare vid Gymnastiska Centralinstitutet från den 1 oktober 1906 intill vårterminens slut 1907, ledde därunder de gymnastiska öfningarna med mellanafdelningen af Nya Elementarskolans ungdom samt deltog i undervisningen i fäktning med florett, sabel och bajonett af Institutets manliga elever.

Ullman har goda gymnastiska kunskaper och mycket goda förutsättningar för att handleda skolungdom, han uppehåller disciplinen med lätthet och på lämpligt sätt. Då Löjtnant Ullman därjämte är punktlig och mycket intresserad, anser jag honom förtjäna betyget Berömlig så väl för nit som för skicklighet.

Stockholm den 4 januari 1909.

L. M. TÖRNGREN.

f. d. Föreståndare för K. Gymn. Centr. Inst.-t.

Vidimeras:

W. SAHLIN.   A. GLANS.
Kassör, Luleå.   Stadsbokh., Luleå.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Sedan Kapten Uddo Ullman anhållit om betyg öfver sin tjänstgöring vid härvarande folkskoleseminarium får jag härmed vitsorda,

att U. Ullman vid nämnda läroverk tjänstgjort vårterminen 1909, läsåret 1909—1910 samt höstterminen 1910 i egenskap af e. o. gymnastiklärare, vårterminen 1911 samt höstterminen 1911 i egenskap af t. f. gymnastiklärare, från och med den 1 januari 1912 till och med den 31 december samma år i egenskap af ordinarie gymnastiklärare, därvid han ledt gymnastiköfningarna i seminariet och öfningsskolan samt undervisat i teoretisk gymnastik och handledt eleverna vid undervisningsöfningar i gymnastik; dessutom innehar han förordnande att innevarande vårtermin undervisa i teoretisk gymnastik 2 tr i veckan;

att U. Ullman vid denna sin tjänstgöring ådagalagt utmärkt nit och utmärkt skicklighet, utmärkt sätt att behandla lärjungarna och utmärkt förmåga att bland dem upprätthålla ordning; samt

att han fört en hedrande vandel.

Dessutom är det mig ett nöje att kunna vitsorda, att Kapten Ullman på ett

synnerligen förtjänstfullt sätt gått seminariet tillhanda vid uppgörande af förslag till inredning af seminariets gymnastiksal.

Luleå den 25 april 1913.

GUNNAR NORRBY.

Rektor vid folkskoleseminariet i Luleå.

Vidimeras:

W. SAHLIN.

A. GLANS.

Kassör, Luleå.

Stadsbokh., Luleå.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Sedan Kaptenen Uddo Ullman anhållit om betyg öfver sin tjänstgöring vid härvarande högre allmänna läroverk, får jag härmed vitsorda,

att U. Ullman vid nämnda läroverk tjänstgjort (utom den tid, som vitsordats i tjänstgöringsbetyg den 10. 11. 1911) i egenskap af vik. gymnastiklärare från och med den 10 november 1911 till slutet af höstterminen 1911 och i egenskap af ordinarie gymnastiklärare från början af vårterminen 1912 till innevarande dag, därvid han meddelat undervisning i gymnastik inom hela läroverket samt i vapenöfning inom gymnasiet;

att U. Ullman vid denna sin tjänstgöring ådagalagt utmärkt nit och utmärkt skicklighet, utmärkt sätt att behandla lärjungarna och utmärkt förmåga att bland dem upprätthålla ordning;

samt att han fört en hedrande vandel.

Därjämte har Kapten Ullman städse visat mycket stort intresse för skolungdomens idrottsöfningar.

Luleå den 5 maj 1913.

HARALD WALLIN.

Rektor vid högre allm. läroverket i Luleå.

Vidimeras:

W. SAHLIN.

A. GLANS.

Kassör, Luleå.

Stadsbokh., Luleå.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad som i 34 år nästan uteslutande varit i brandkårens tjänst, däraf i Karlstad i egenskap af brandchefernas närmaste man i 23 år, att under

denna tjänstetid aldrig någon anmärkning mot mig förekommit, får härmed vördsam- samt anhålla, att komma i åtanke till den här i staden lediga brandchefsbe- fattningen. Betygsafskrifter bifogas.

Karlstad den 5 Februari 1914.

G. A. WELIN.
Brandmästare.

Avskrift.

Att Stads sergeanten Gustaf Adolf Welin, som antogs till sergeant vid Karlstads förenade brand- och poliskår vid dess uppsättning den 1 november 1891 och fortfarande därstädes tjänstgör, denna sin tjänstgöring med framstående nit och utmärkt skicklighet fullgjort, hvarigenom han, äfven som genom en i allo hedrande vandel, tillvunnit sig sina förmäns och underlydandes högaktning och förtroende; sådant varder honom, Stads sergeant G. A. Welin, härigenom till bevis meddeladt.

Karlstads brandstation den 24 Augusti 1903.

J. P. WENDT.

Kapten, chef för Karlstads förenade brand- och poliskår.

Rätt afskrifvet betygar:

AXEL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Avskrift.

Sergeanten vid Karlstads fasta brandkår Herr G. A. Welin, som tjänstgjort vid kåren sedan den 1 Nov. 1891, har i denna tjänstgöring ådagalagt framstående nit och utmärkt skicklighet, fullständig förmåga att bland underordnade upprätthålla ordning och skick samt i sitt lefverne ett hedrande uppförande; sådant varder honom, Sergeant G. A. Welin, härigenom på begäran till bevis meddeladt.

Rommeled, Stora Tuna 3 Juli 1893.

J. P. WENDT.

Brandchef i Karlstad.

Rätt afskrifvet betygar:

AXEL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Avskrift.

Korpralen Gustaf Adolf Welin, som den 17 Mars 1881 antogs vid Stockholms brandkår och ämnar efter uttjent kontraktstid söka anställning vid Stockholms Poliskår, lemnas det vitsord, att han under sin tjänstetid fullgjort sina åligganden med särdeles ordning och duglighet samt i sin vandel städse ådalagt ett nyktert och i allo hedrande uppförande.

Korpral Welin eger dessutom en god handstil och är kunnig i den telegrafering med såväl Morse- som visare-apparater, som vid brandkåren förekommer.

Särskildt afskedspass kommer att för korpral Welin, när han lemnar sin nu innehafvande tjänst, utfärdas.

Johannis brandstation den 24 okt. 1883.

BR. HOLLSTEN.
Brandchef.

Rätt afskrifvet betygar:

AXEL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Avskrift.

Korpralen N:o 65 Gustaf Adolf Welin som tjänt vid Stockholms brandkår från den 15:de Mars 1881 och nu efter uttjent kontraktstid erhållit afsked, lemnas det vitsord, att han under sin 2¹⁰/₁₂-del-åriga tjänstetid vid brandkåren, der han varit använd, dels i allmän tjänstgöring och dels som telegrafist, fullgjort sina åligganden med duglighet och mycken ordning samt i sin vandel ådagalagt ett utmärkt pålitligt och i allo hedrande uppförande, hvarom detta till bevis meddelas.

Stockholm den 16 januari 1884.

BR. HOLLSTEN.
Brandchef.

Rätt afskrifvet betygar:

AXÉL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Avskrift.

Hos Öfverståthållareembetet för polisärenden har poliskonstapeln Gustaf Adolf Welin för sökande af annan befattning anhållit om intyg öfver sitt förhållande under tjänstetiden; och får jag med anledning deraf meddela, att Welin, som den 16 januari 1884 antogs i tjänst vid hufvudstadens poliskår och den 27 de-

cember 1884 anställdes såsom ordinarie konstapel, i hvilken egenskap han tjenstgjort så väl vid centralpolisen som distriktpolisen, med nit och ordentlighet fullgjort sina tjensteåligganden samt i öfrigt iakttagit ett hedrande uppförande.

Stockholm i kungl. poliskammaren den 8 januari 1890.

SEMMY RUBENSON.

Rätt afskrifvet betygar:

AXEL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Avskrift.

Att Stadssergeanten Gustaf Adolf Welin, hvilken sedan den 9 Juni 1890 tjenstgjort och fortfarande tjenstgör såsom öfverkonstapel vid Karlstads poliskår, vid fullgörandet af sina tjensteåligganden städse ådagalagt berömvärd omtanka, ordning, nit och duglighet, det, äfvensom att Herr Welin genom en hedrande vandel i enskilda lifvet förvärfvat odelad aktning, varder härigenom till bevis meddeladt.

Karlstads Stadsfiskalskontor den 5 juni 1899.

A. F. LINDH.

Rätt afskrifvet betygar:

AXEL CARLSSON. AXEL KÄLLMER.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt annäla mig såsom sökande till den ledigförklarade brandchefsbeftattningen i Karlstad. Som gymnastiken utgör den organiserade brandkårens viktigaste utbildningsmedel bifogas mina tjänstgöringsbetyg i detta ämne. Jag förbinder mig i händelse av platsens erhållande till fortsatta studier i brandväsendet vid någon av brandkårerna Stockholm, Hamburg eller Berlin.

Ystad den 8 februari 1914.

MARTIN UHLIN.

T. f. vice brandchef i Ystad.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt anhålla om två dagars uppskov med betygs insän-

dande, alldenstund jag på grund av tidens begränsning ej hinner till ansökan bifoga dem.

Ystad 8 februari 1914.

MARTIN UHLIN.

Frejdbetyg.

Att underlöjtnanten Olof Martin Uhlin å Östen n:o 7, född den 7 juni år 1882 (åttiotvå) åtnjuter medborgerligt förtroende betygar Ystads stadsförsamling i Malmöhus län den 10 februari år 1914.

C. OTTERGREN
V. pastor Komminister.

Avskrift.

Gymnastikdirektören och Löjtnanten i Kungl. Jämtlands fältjägarregementets reserv O. M. Uhlin har under en sammanlagd tid av ca en och en halv månad vistats vid Göteborgs brandkår, och har han härunder deltagit i förekommande eldsvådor samt varit i tillfälle att sätta sig in i eldsläckningsväsendet och dess organisation.

Göteborg den 24 jan. 1914.

GUST. EKSTEDT.

Rätt avskrivet intyga:

HJ. NILSSON.

GUST. H. LEDFORS,
Musikdirektör, högre allmänna läroverk Ystad.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Sedan löjtnanten i reserven, gymnastikdirektören O. M. Uhlin anhållit om betyg över sin tjänstgöring vid härvarande h. allm. läroverk får jag härmed vitsorda, att han såsom ordinarie gymnastiklärare vid nämnda läroverk tjänstgjort från och med början av höstterminen 1911 och undervisat läroverkets alla klasser och ringar i gymnastik och gymnasiet i vapenföring, att han vid denna sin tjänstgöring ådagalagt utmärkt nit och utmärkt skicklighet, utmärkt sätt att behandla lär-

jungarna och utmärkt förmåga att bland dem upprätthålla ordning; samt att han fört en hedrande vandel.

Ystad den 31 jan. 1914.

L. M. NEUMAN,
Rektor vid Ystads h. allm. läroverk.
(Sigill.)

Rätt avskrivet intyga:

HJ. NILSSON.

GUSTAF H. LEDFORS,
Musikdirektör, Ystad.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Sedan gymnastikdirektören M. Uhlin anhållit om betyg över sin tjänstgöring vid härvarande högre allm. läroverk, får jag härmed vitsorda, att han vid nämnda läroverk tjänstgjort från 4 okt. 1910 till läsårets slut den 1 juni 1911 såsom vik. gymnastiklärare, att M. Uhlin vid denna sin tjänstgöring ådagalagt utmärkt nit och utmärkt skicklighet, mycket berömvärd sätt att behandla lärjungarna och mycket berömvärd förmåga att bland dem upprätthålla ordning samt att han fört en hedrande vandel.

Östersund den 1 juni 1911.

C. A. HÄGGLUND.
Rektor vid Östersunds h. allm. läroverk.

Rätt avskrivet intyga:

HJ. NILSSON.

GUSTAF H. LEDFORS,
Musikdirektör, Ystad.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Sedan gymnastikdirektören Löjtnant O. M. Uhlin anhållit om betyg över sin tjänstgöring vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor, får jag härmed vitsorda, att löjtnant Uhlin tjänstgjort från den 1 februari 1909 till vårterminens slut och därvid meddelat undervisning i gymnastik inom klasserna 1—7, att Löjtnant Uhlin vid denna sin tjänstgöring ådagalagt *utmärkt nit* och *ut-*

märkt skicklighet, utmärkt sätt att behandla lärjungarna och utmärkt förmåga att bland dem upprätthålla ordning; samt att han fört en hedrande vandel.

Oskarshamn den 7 juni 1909.

INGEBORG STJERNBERG,

Föreståndarinna vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor.

Rätt avskrivet intyga:

HJ. NILSSON.

GUSTAF H. LEDFORS,
Musikdirektör, Ystad.

Avskrift.

Då gymnastikdirektören, Löjtnant M. Uhlin anhållit om betyg över sin tjänstgöring vid härvarande realskola, får jag härmed vitsorda, att löjtnant Uhlin vid nämnda läroverk tjänstgjort under vårterminen 1909 fr. o. m. den 1 Februari till nedanskrivna dag i egenskap av vik. gymnastiklärare och därvid meddelat undervisning i gymnastik inom skolans samtliga klasser, att han därunder ådagalagt utmärkt nit, mycket berömvärd skicklighet, mycket berömvärdt sätt att behandla lärjungarna samt mycket berömvärd förmåga att bland dem upprätthålla ordning; samt att han fört en hedrande vandel.

Oscarshamn den 8 juli 1909.

JOHN ASPLUND.

Rektor.

(Sigill.)

Rätt avskrivet intyga:

HJ. NILSSON.

GUSTAF H. LEDFORS,
Musikdirektör, Ystad.

Tjänsteförteckning

för löjtnanten i Kungl. Jämtlands fältjägarregementets reserv, gymnastikdirektör
O. M. Uhlin.

Namn, titel och födelseår	Fullmaktsdata, examina	Tjänsteförrättningar
Uhlin, Olof Martin född 1 juni 1882	1904 maj 28 Mogenhetsexamen; 1906 april 28—30 Instruktörexamen vid Kungl. Gymn. Centralinstitutet; 1907 april 29 juni 8 Gymnastiklärareexam. vid Kungl. Gymn. Centralinstitutet; 1908 juni 9 Gymnastikdirektörexamen vid Kungl. Gymn. Centralinstitutet; 1908 aug. 28 Reservofficersexamen; 1908 dec. 31 utnämnd till underlöjtnant i Kungl. Jämtlands fältjägarregementets reserv; 1909 kallad till assistent vid St. Thomass' Hospitals Physical exercise departement London; 1910 nov. 22 utnämnd till gymn.-lärare vid Ystads h. allm. läroverk; 1913 okt. 31 utnämnd till löjtnant i I.28:s reserv.	1909 februari 1—juni 7. Tjänstgjort som vik. gymn.-lärare vid Oscarshamns real- och flickskola; 1909 aug. 1—1910 aug. 27. Tjänstgjort som assistent vid St. Thomass' Physical exercis-dep., gymn.-lärare vid engelska skolor samt följt eldsläckningsarbeten vid Londons brandkår; 1910 okt. 4—1911 juni 1. Tjänstgjort som vik. gymn.-lärare vid Östersunds h. allm. läroverk; 1911 juli. Tjänstgjort vid Göteborgs brandkår; 1911 aug. 21—tills dato. Tjänstgjort som ord. gymnastiklärare i Ystad; 1912 januari. Tjänstgjort vid Göteborgs brandkår; 1913 sept. 1—dec. 31. Tjänstgjort som t. f. brandchef och vice brandchef i Ystad; 1914 januari. Tjänstgjort vid Göteborgs brandkår; 1914 jan. 1—tills dato. Tjänstgjort som t. f. vice brandchef i Ystad.

Att ovanstående tjänsteförteckning överensstämmer med oss företedda originalhandlingar och för öfrigt med av oss kända förhållanden intygas:

SVEN LIDHOLM,
E. o. hofrättsnotarie, Ystad.

LEOPOLD ABRAHAMSSON,
Tandläkare, Ystad.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med åberopande af bifogade tjänsteförteckning och betyg får jag vördsamt anmäla mig som sökande till ledigförklarade brandchefsbeftattningen i Karlstad.

Därest Stadsfullmäktige så skulle anse nödigt, förbinder jag mig att omedelbart efter tjänstens erhållande under så lång tid, som Stadsfullmäktige bestämmer, ytterligare tjänstgöra vid större brändkår i Sverige eller utlandet.

Vidare förklarar jag mig villig, att därest hinder skulle möta för brandchefsbeftattningens förenande med stadsfiskalstjänsten afgå från sistnämnda tjänst.

Karlstad den 10 februari 1914.

ALBERT NELSON.

t. f. brandchef.

TJÄNSTEFÖRTECKNING.

			År	Mån.	Dagar
1905 April Maj	8	Tjänstgjort vid Norrköpings brandkår.. Antogs till vice brandchef i Karlstad och i sådan egenskap tjänstgjort till den 1 oktober 1913, då jag erhöll förordnande som t. f. branchef	8	1 4	15
1911 Okt.— Nov.		Under ofvannämnda tid har jag, under ordinarie brandchefeus semester eller tjänstledighet, i medeltal minst en månad hvarje år såsom t. f. brand- chef fört själfständigt befäl öfver brandkåren		8	
1913 Aug.		Under två månader med behörigt till- stånd följt tjänstgöringen vid Berlins polis- och brandkårer Därförutom har jag vid resor i Sverige, Norge, Dan- mark, Tyskland, Holland och Eng- land studerat brandväsendet			
		Förordnad att från och med den 1 ok- tober s. å. till dess tjänsten blefve med ordinarie innehafvare besatt be- strida brandchefstjänsten i Karlstad		4	10
		Summa	9	5	25

däraf såsom brandchef 1 år 10 dagar.

Karlstad den 10 februari 1914.

ALBERT NELSON.
t. f. brandchef.

Avskrift.

Stadsfiskalen *Albert Nelson*, som från den 15 maj 1905 till den 1 oktober 1913 tjänstgjort såsom vice brandchef här i staden och därunder med *lugn* och *rådighet* vid ett flertal större eldsvådor dels biträdt mig och dels fört *själfständigt* befäl, lämnas på begäran det vitsord, att han under denna sin långa och erfarenhetsrika tjänstgöring visat sig vara en synnerligt *spänstig*, *uthållig* och *omdömesgill* brandman, som städe med *nit* och *skicklighet* fullgjort sina åligganden; sådant varder honom, stadsfiskalen A. Nelson, härigenom till *bevis* meddeladt.

Karlstad den 6 februari 1914.

J. P. WENDT,
f. d. brandchef.
(Sigill).

Vidimeras:

IVAR BLOMBERG. A. Y. NILSSON.

Avskrift.

Att Landskanslisten Herr Albert Nelson från Karlstad vistats vid härvarande brandkår och därunder med synnerligt intresse tagit del icke blott af brandväsendets organisation utan jämväl af öfningar och befintliga materiel varder härmed ett nöje vitsorda.

Norrköpings Brandstation den 11 April 1905.

ROBERT MOSSBERG.

Vidimeras:

AUG. STÅLFORS. IWAR BLOMBERG.

Avskrift.

*Transsumt af protokollet, hållet hos Herrar
Stadsfullmäktige i Karlstad den 8 Maj 1905.*

§ 59.

Från Magistraten hade Herrar Stadsfullmäktige angående vice brandchefen Karl Ad. Falks med iakttagande af behörig uppsägningstid gjorda begäran om entledigande från vice brandchefsbefattningen samt angående samme tjensts återbesättande fått emottaga följande skrifvelse:

»Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad!

Sedan, på sätt bilagda handlingar utvisa nuvarande vice brandchefen Karl Ad. Falk begärt entledigande från sin befattning och tjensten i behörig ordning

kungjorts ledig, får Magistraten härmed öfverlemna enda inom ansökningstidens utgång inkomna ansökan jemte brandstyrelsens deröfver afgifna yttrande med anmodan, att Herrar Stadsfullmäktige ville anställa val till tjänstens återbesättande.

Karlstads rådhus den 2 Maj 1902.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Denna skrifvelse bilagde handlingar lydde sålunda:

Efter föredragning af samtliga dessa handlingar beslöto Herrar Stadsfullmäktige att med godkännande af den gjorda afsägelsen företaga val af vice brandchef senare under sammanträdet; Och utsågs härvid till vice brandchef sökanden landskanslisten Albert Nelson.

In fidem:
W. BROCKMANN.

Vidimeras:
AUG. STÅLFORS. THURE FRIDÉN.

Frejdbetyg.

Att Stadsfiskal Albert Nelson född den 8 mars år 1875 (sjuttiofem) åtnjuter medborgerligt förtroende betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 3 mars år 1914.

AUG. EK.
Domkyrkoadj.

Att Stadsfiskal Albert Nelson från Karlstad, född den 8 Mars 1875, som vid i dag af mig verkställd undersökning befunnits vara 174 centimeter lång och hafva en bröstvidd af 95 centimeter, väga 66 kilogram netto vara fri från märkbara sjukdomstecken och kroppsfel äga kraftig kroppsbyggnad, väl utvecklade muskulatur samt hava en klar stämma med tydligt uttal, hafva å högra ögat en synskärpa = 1 utan användande af korrektionsglas och å vänstra ögat en synskärpa = 1 utan korrektionsglas, hafva normal hörsel förmåga å båda öronen samt äga normalt färgsinne, är till fast anställning vid Brandkår duglig, intygas härmed.

Karlstad den 25 Febr. 1914.

HUGO SEVERIN.
Stadsläkare.

Avskrift.

Tjänstgöringsbetyg.

Då t. f. Brandchefen vid härvarande fasta brandkår Stadsfiskalen Albert Nelson anhållit om tjänstgöringsbetyg får styrelsen härmed meddela:

dels, att Herr Nelson alltsedan den 8 maj 1905 innehaft vice Brandchefsbe-
fattningen samt vid de tillfällen då ordinarie Brandchefen åtnjutit semester
varit t. f. Brandchef, med undantag af förlidet år, då både Brandchefen och
vice Brandchefen samtidigt åtnjöt semester;

dels, att Herr Nelson sedan den 1 oktober 1913, då ordinarie befattningen blef
vakant, varit och fortfarande är t. f. Brandchef;

och lämnas Herr Nelson det vitsord att han skött dessa sina befattningar till
styrelsens fullkomligaste belåtenhet.

Karlstad den 14 februari 1914.

Å brandstyrelsens vägnar:

G. A. FALK.

v. Ordförande.

Vidimeras:

C. V. VIDNER. THURE FRIDÉN.

Uppgift

öfver de eldsvådor i Karlstad, därvid Stadsfiskalen Albert Nelson fört befäl antingen som t. f. brandchef eller vice brandchef.

År, månad och dag	Ställe, där elden timat	Lägenhet	Utbetald brandskadeersättning.	
1905				
Juni 26	Östra Haga n:r 5	Snickerifabrik	1,913	34
Sept. 16	Sjötullsborg	Spinneri o. väfveri		
Okt. 31	Järnvägsgatan n:r 8	Boningshus	115	—
Nov. 10	Sandgrund	Strandskoning		
Dec. 8	Tingvallagatan n:r 3	Verkstad	60	—
1906.				
April 13	Herrhagen n:r 121	Boningshus		
Maj 5	Västra Torggatan n:r 10	Lagerum	37,383	—
» 16	Djäknefältet	Uthus		
Juni 16	Hagaborg n:r 1	Boningshus		09
» 21	Östra Herrhagen n:r 141		1,279	
Sept. 20	Hagaborg	Snickerifabrik		
» 28	Lugnet	Skogseld		
Nov. 24	Staden n:r 128	Boningshus		
1907.				
Febr. 2	Västra Torggatan 24	Boningshus	2,400	—
Mars 6	Viken n:r 37	»		
» 12	Drottninggatan 23	Nybygge		
» 14	Hagaborg	Gjuteri	1,200	—
» 17	»	Målareverkstad	4,474	88
Juni 2	Drottninggatan 24	Magasin	11,715	—
Aug. 6	Hagaborg	Boningshus	227,657	30
» 30	Kungsgatan	»		
Okt. 6	Järnvägsgatan 1	»	4,384	03
» 25	Viken 42	Brygghus		
Nov. 12	Östra Haga 20	Barberarstuga	250	—
Dec. 23	Mariedal	Biografteater		
» 24	Drottninggatan 11	Bageri		
1908.				
Jan. 14	Norrstrand	Orgelfabrik	20	—
Febr. 2	Herrhagen n:r 296	Boningshus		
» 11	Tingvallagatan 19	»		
Mars 8	Västra Viken 50	»	3,125	—
April 10	Kungsgatan 4	Nybygge		
Juli 26	Västra Haga 9	Möbelmagasin	35	—
» 30	Herrgårdsgatan 15	Målareverkstad	683	50
Nov. 15	Lilla Sjöstad	Boningshus	2,315	21
Dec. 22	Herrhagen	Glashytta		
» 27	Västra Haga 12	Boningshus	150	—

Oförsäkrat.

År, månad och dag	Ställe där elden timat	Lägenhet	Utbetalad brandskade- ersättning	
1909.				
Jan. 28	Ö. Kvarnberget 24	Boningshus		
Febr. 13	Djäknefältet	Sågverk	385	50
Mars 6	Tingvallagatan 5	Boningshus	807	25
Juni 19	Åttkanten	Afstjälpningsplats		
Aug. 24	Drottninggatan 16	Hotell		
Sept. 26	Tingvallagatan 9	Boningshus	8	60
Okt. 20	Norrstrand	Smedja	5,872	97
Nov. 21	»	Villa	25,485	34
» 23	»	Fabriksbyggnad	50,012	91
Dec. 1	Drottninggatan 20	Boningshus	33	25
» 23	Sandbäcksgatan 8	»	8,033	75
» 27	Rosenbadsgatan 7	»	700	—
1910.				
Mars 20	Järnvägs-gatan 2	Hotell	155	09
Juni 19	Skogsmark			
Juli 16	Sågverk		42	50
» 23	Norrstrand 6	Boningshus	35	—
Aug. 23	Tingvallagatan 7	»	156	—
Okt. 21	Hotell Kristiania		18	50
Nov. 30	Klara 11	»	28,480	72
Dec. 11	Tingvallagatan 70	»	2,675	—
1911.				
Febr. 1	Klara 27	»	53	—
Mars 20	Kungsgatan 6	Nybygge		
April 20	Viken 7 a	Snickareverkstad	2,490	50
Maj 30	Ö. Kvarnberget 23	Uthusbyggnad	45	—
Juni 5	Ö. Herrhagen 233	Boningshus	20	—
Juli 28	Ö. Bergget 23	»	276	75
Aug. 1	Klara 5	»		
» 10	Skogsmark			
Sept. 4	Herrhagen	Mek. verkstad		
» 11	Åttkantsgatan 12	Verkstad	15,230	—
» 15	Åttkanten	Magasin		
» 28	Kasernområdet	Boningshus	2,100	—
Dec. 17	Järnvägs-gatan 12	Butik	10	—
1912.				
Jan. 16	Hagaborg 1	Boningskus	56	16
» 18	Va Torggatan 12	Uthus	1,356	25
» 23	Bergget	Vattentorn		
» 31	Klara 22	Gårdshus		
Febr. 15	Norrstrand 4	Uthus		
Mars 11	Strandgatan 1	Orgelfabrik	17,551	75
» 24	Haga 43	Boningshus	172	35

Oförsäkrat.

Oförsäkrat.

År, månad och dagar	Ställe där elden timat	Lägenhet	Utbetaldt brandskade- ersättning	
Maj 31	Herrhagen 247	Boningshus	50	—
Juli 17	Klaraborg	Målareverkstad	50	—
Aug. 19	Heden	Lada	2,954	—
Sept. 7	Gamla Tormestad	Snickerifabrik	75	—
Okt. 12	Rosenbad 7	Uthus		
Nov. 3	Haga 1	Garfveri	53,970	71
1913.				
Jan. 7	Hagaborg 1	Handelslokal	9,950	—
Mars 10	V:a Herrhagen 415	Boningshus	3,330	—
» 27	Kungsgatan 4			
April 5	Elfkullen	Skogseld		
» 7	Viken 42 o. 45	Uthus	1,251	83
» 8	V:a Järnvägstationen	Kiosk		
» 11	Hamngatan 16	Boningshus		
Maj 4	Hyttan 2	»	40	—
» 6	Drottninggatan 19	»	655	—
» 13	Staden 46	»	393	32
» 16	Djåknefältet	Sågverk		
Juni 5	Mek. verkstaden	Gjuteri	1,975	—
Okt. 5	Staden 50	Karamellfabrik	3,867	02
» 10	Herrgårdsgatan 4	Boningshus	1,682	78
Nov. 30	Staden 58	Ämbetsverk		
Dec. 18	Viken 21	Boningshus		
1914.				
Jan. 17	Vänerslund 2	»		
» 27	Viken 32 m. fl.	Snickareverkstad	14,398	—

Rätt utdraget ur Brandkårens liggare öfver eldsvådor m. m. intygas:

THURE FRIDÉN.

GUSTAF ADOLF SKÖLD.

Avskrift.

Kompetensbevis för automobilförare.

Herr Stadsfiskalen Albert Nelson, född 1875 $\frac{8}{3}$ i Ny socken, Värmlands läu, har för mig undergått pröfning af sin kannedom om automobilers konstruktion, skötsel och manövrering, och får jag på grund däraf förklara honom beträffande dylika fordons skötsel och manövrering kompetent.

Karlstad den 19 dec. 1912.

GUSTAF NYGREN.

Förordnad besiktningsman för automobiler.

Vidimeras:

C. V. VIDNER. THURE FRIDÉN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bifogande inneliggande intyg, hvilka finnas upptagna på en närlagd P. M., får jag härmed vördsamt anmäla mig såsom sökande till brandchefstjänsten härstädes.

Jag förbehåller mig rättighet att under morgondagen komplettera handlingarna med ett läkareutlåtande.

Karlstad den 12 febr. 1914.

PER ÅGREN.

P. M.

öfver de intyg, som undertecknad vill åberopa vid sökandet af brandchefstjänsten i Karlstad.

Intyget afser att visa	Intygets N:r
A) <i>Regementschefens medgifvande</i> att mottaga befattningen	1
B) <i>Kroppskonstitutionen</i>	2, 3, 4
C) <i>Kunskaper i brandteknik:</i>	
a) förebyggande brandteknik:	
1) kännedom om de allmänast förekommande husbyggnadskonstruktionerna och byggnadsmaterialiers eldsäkerhet	5
2) deltagande i besiktningar af upplag af eldfarliga oljor	6
3) deltagande i besiktningar af elektriska husinstallationer	7
4) deltagande i besiktningar af teatrar, samlingslokaler m. m.	8, 9
5) deltagande i besiktningar af byggnader och eldfarliga upplag	9
b) afvärjande brandteknik:	
1) deltagande i eldsläcknings- och lifbergningsöfningar, samt släckningar af eldsvådor	9, 10, 11, 4
2) kännedom om brandmateriel	9, 10, 11
3) kännedom om organisationen af Stockholms o. Göteborgs brandkårer	9, 10, 11
4) kännedom om brandtelegrafens skötsel och vård samt linjearbeten	12
5) kännedom om anordningarna för eldsläckning vid Stockholms vattenledningsverks rörrät	13
D) <i>Förordnande såsom brandchef</i> i Karlstad	14

Karlstad den 12 februari 1914.

PER ÅGREN.

Avskrift.

Att från min sida intet hinder möter för kaptenen m. m. *P. E. Ågren* att söka och emottaga befattningen som brandchef i Karlstad intygas härmed på begäran.

Karlstad den 3 februari 1914.

A. E. UGGLA.
Regementschef.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Härmed intygas, att Kaptenen vid Kungl. Vermlands regemente *Per Ågren* under sin tjänstgöring vid Stockholms stads brandkår visade sig vara i besittning av sådan kroppslig vigör och rörlighet, som jag anser vara erforderlig för en brandchef.

Stockholm den 10 februari 1914.

A. SVINHUFVUD.
Brandchef.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Under sin tjänstgöring vid Stockholms stads brandkår var Kaptenen *P. E. Ågren* i tillfälle att närvara vid eldsvådan i Tattersall natten 17—18 mars 1913.

På begäran får jag, som vid denna brand ledde brandkårens arbete, härmed intyga:

att Kapten *Ågren* aktivt deltog i släckningsarbetet bland annat såsom befälhafvare öfver en afdelning af släckningsmanskapet och

att jag icke kunde förmärka, att han under arbetet, som kräfde både kroppslig vigör och uthållighet, hade någon olägenhet af den armskada, som Kapten *Ågren* enligt uppgift genom ett olycksfall år 1909 har ådragit sig.

Stockholm i febr. 1914.

CARL G. BORGSTIERNAN.
Brandkapten.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

På begäran intygas härmed, att Kaptenen P. E. Ågren, som af undertecknad erhållit undervisning i husbyggnadstekniken, är fullt förtrogen med de allmännast förekommande husbyggnadskonstruktionerna, särskildt med hänsyn till eldfara och eldsläckning.

Kapten Ågren har dessutom god kännedom om olika byggnadsmaterialiers eldsäkerhet.

Karlstad den 12 februari 1914.

FERD. KRUSE.

Ingenjör, f. d. kasernbyggnadskontrollant.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

På begäran får jag härmed intyga, att kapten P. E. Ågren under min ledning besiktigat ett större antal anläggningar för upplag af eldfarliga oljor, af sedda såväl för distribuering i större skala som för minuthandel och enskild förbrukning, samt fått del af de principer, efter hvilka dylika upplag böra inrättas; och anser jag kapten Ågren vara kompetent att bedöma, huru upplag och förråd af eldfarliga oljor af första och andra klass böra anordnas för att ur allmän säkerhetssynpunkt anses vara fullt betryggande.

Stockholm den 13 december 1913.

GOTTFR. von FEILITZEN.

Statens inspektör för explosiva varor.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

På begäran får jag härmed intyga, att kapten P. E. Ågren under november och december månader d. å. åtföljt verkets besiktningsingenjör för att erhålla kännedom om elektriska husinstallationer och särskilt om det, som kan vara att observera vid bedömandet af dylika anläggningar med afseende på eldfara.

Stockholm den 18 december 1913.

Stockholms Elektricitetsverk
1:sta ingenjören för distributionen
HENRIC WALLÉR.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Som ett tillägg i mitt tjänstgöringsbetyg av den 31 december 1913 för Kaptenen vid Vermlands regemente Per Ågren intygas, att han ett flertal gånger förrättat den brandmanskapet åliggande vaktgöringen å huvudstadens teatrar, ävensom att han deltagit i brandofficers vid Stockholms brandkår besiktningar av Kungl. Operan, Dramatiska, Oskars, Södra, Allhambra och Folkteatern.

Såväl härvid som under sin vaktgöring har han varit i tillfälle att med största noggrannhet sätta sig in i de anordningar — brandskåp, järnridå, rök-luckor m. m. d. — vilka på grund av teatrars synnerligen eldfarliga beskaffenhet äro oundgängliga och påbjudna av Överståthållareämbetet och vidtagna till tryg-gandet av åskådare och teaterpersonal ävensom till förebyggandet och bekämpan-det av eldsvådor.

Stockholm den 10 februari 1914.

A. SVINHUFVUD.
Brandchef.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren, hvilken i början af innevarande år under en månads tid tjänstgjort vid Stockholms stads brandkår, har sedermera från och med den 18 november till och med den 18 december ännu en gång tjänstgjort härstädes.

Under denna tid har kapten Ågren ytterligare utvecklat sina kunskaper, i hvad till brandyrket hör, samt med mycket stort intresse och noggrannhet satt sig in i tjänstens olika detaljer, hvarjämte han äfven nu deltagit i släckandet af förekommande eldsvådor.

Kapten Ågren har därjämte deltagit i undertecknads besiktningar af samlingslokaler såsom biograflokaler o. d., byggnader och eldfarliga upplag samt visat sig hafva mycket god uppfattning och omdömesförmåga.

På grund af det allvar, hvarmed kapten Ågren tillgodogjort sig sin tjänstgöring, såväl hvad beträffar den yttre som den inre tjänstgöringen, anser jag honom vara fullt förtrogen med de göromål, som åligga en brandchef, hvarför det är mig ett stort nöje att kunna rekommendera honom till det bästa.

Jag får äfven hänvisa till mitt tjänstgöringsbetyg af den 27 sistlidne maj månad.

Stockholm den 31 december 1913.

A. SVINHUFVUD.
Brandchef.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:
JOH. F. LINDMARK. ALICE NILSSON.

Avskrift.

Kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren har under tiden från och med den 28 februari till och med den 19 mars samt från och med den 3 till och med den 12 april innevarande år tjänstgjort vid Stockholms stads brandkår. Han har därunder varit närvarande vid och gjort sig fullt förtrogen med kårens öfningar uti eldsläckning och lifbergning, deltagit uti förekommande utryckningar till eldsvådor och desammas släckning — hvarvid automobil-motorspruta och såväl land- som sjöängsprutmateriel kommit till användning — samt med utmärkt stort intresse och nit satt sig in uti brandväsendets organisation, inre tjänstgöring och därmed förbundna förhållanden, hvilket det är mig ett nöje att härmed vitsorda.

På grund af min kännedom om Kapten Ågrens personliga solida egenskaper kan jag honom till det bästa rekommendera.

Stockholm den 27 maj 1913.

A. SVINHUFVUD.
Brandchef.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:
JOH. F. LINDMARK. ALICE NILSSON.

Avskrift.

Kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren, som under åren 1895 - 97 uti tillsammans aderton (18) månader dels studerat brandväsendet dels tjänstgjort vid Göteborgs brandkår under mitt bifäl, har härunder med ett lefvande intresse och med mycken nit deltagit uti kårens dagliga eldsläcknings-, lifräddnings- och utryckningsöfningar samt förekommande eldsvådor och härigenom förvärfvat sig noggrann kännedom om såväl brandmaterielen som brandtjänstens alla olika delar.

Vid sin tjänstgöring såsom befäl vid kåren under eldsvådor har kapten

Ågren ådagalagt beslutsamhet, sinnesnärvaro, lugn och skicklighet samt stor förmåga att leda underlydande.

På grund af dessa kaptens egenskaper, hvilka äro nödvändiga för ett framgångsrikt utöfvande af brandyrket, är det mig ett nöje att kunna på det varmaste rekommendera honom, då han nu har för afsikt att söka brandchefsbefattningen i Karlstad, förvissad som jag är, att han med stor plikttrohet och skicklighet skall komma att sköta befattningen.

Stockholm den 20 maj 1912.

ELOF TEGNÉR.

Kaptens o. f. d. brandchef i Göteborg.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Att kaptenen m. m. herr P. Ågren, under sina studier i brandväsendet vid Stockholms brandkår, med största intresse gjort sig förtrogen med brandtelegrafens skötsel och vård samt därvid deltagit i såväl de teoretiska som praktiska lektionerna innefattande elektroteknik och liniearbeten af olika slag, intygas härmed.

Stockholm den 16 december 1913.

C. G. NORELL.

Telegrafföreståndare.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

På begäran får jag härmed intyga, att herr kaptens P. E. Ågren vid Stockholms vattenledningsverk studerat de anordningar, som med hänsyn till eldsläckning vidtagas i samband med utförandet af vattenledningsverkets rörrät.

Stockholm den 17 december 1913.

O. NORDENSTRAHL.

Chef för Stockholms vattenledningsverk.

Afskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 9 januari 1914.*

§ 6.

Kaptenen Per Ågren hade begärt utdrag af Styrelsens protokoll för att styrka att han innehaft förordnande såsom brandchef här i staden; Och skulle till bevis meddelas, att kaptenen Ågren uppehållit brandchefsbefattningen från och med den 15 juni till och med den 31 juli 1913, hvarjämte Styrelsen ville uttala, att kaptenen Ågren fullgjort sitt förordnande till Styrelsens fullkomligaste belägenhet.

Som ofvan.

In fidem:

ALBERT NELSON.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

JOH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Avskrift.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Åberopande mitt gjorda tillägg i min till Stadsfullmäktige ställda ansökan gällande brandchefstjänsten, får jag härmed värdsamt öfverlämna bifogade läkareutlåtanden under anhållan att, innan förslaget till brandchefstjänstens återbesättande af Styrelsen uppgöres, få inlämna ytterligare ett läkareintyg.

Som motiv för denna min anhållan får jag framhålla, att jag, som ämnar hos Riksförsäkringsanstaltens öfverläkare begära ett utlåtande, icke förrän om några dagar kan anskaffa ett sådant.

Karlstad den 13 februari 1914.

PER ÅGREN.

Bifallet av styrelsen den 14/2 1914.

R. HUSS.

Avskrift.

Att Kaptenen, Herr Per Ågren, Karlstad, vid denna dag företagen undersökning befunnits ega normal syn och hörsel samt för öfrigt frisk och af kraftig kropps-konstitution, intygas.

Angående graden af ett efter olyckshändelse den 29 sept. 1909 kvarstående

men har jag icke anledning yttra mig, då deröfver kommer att inlemnas särskildt intyg.

Karlstad 13 Februari 1914.

KARL L. ERIKSSON.

Leg. läkare.

Avskriftens likhet med originalet intygas av:

G. E. LARSSON.

HERMAN ANDERSSON.

Karlstad.

Karlstad.

Avskrift.

Kapten P. E. Ågren öfver hvilken skada i högra axeln och venstra underarmen jag förut afgifvit yttrande, har i dag ungefär samma anatomiska förändringar som då. Däremot har rörligheten i h. axelled och v. handled ökat, så att han nu kan göra teml. obehindrade rörelser ex.-vis armar uppåt, utåt och framåt sträck — böjning af handen nedåt ung. 15—20° o. s. v. Äfven styrkan har afsevärdt tilltagit. Hans bestående men hindrar alldeles icke expeditionsgöromål, och äfven för praktiskt arbete såsom ex.-vis en brandchefs, är det utan afsevärd betydelse. Den förbättring som vunnits anser jag uteslutaende bero på den konsekventa och energiska själföfning som Kapten Ågren underkastat sig under alla dessa år.

Stockholm d. 4 Mars 1914.

J. ÅKERMAN.

Med. d:r, Professor i kirurgi.

Avskriftens likhet med original intygas av:

JCH. F. LINDMARK.

ALICE NILSSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 14 februari 1914.

§ 25.

Till Styrelsen hade inkommit följande skrifvelse:

»Till Brandstyrelsen.

Manskapet vid härvarande fasta brandkår får härmed göra en vördsam anhållan om att vid nu tillstundande brandchefstillsättning, vi då som chef måtte er-

hålla någon av våra nuvarande befäl (t. f. Chefen eller Brandmästaren), som vi hört båda anmält sig som sökande till den ledigförklarade brandchefsbefattningen

Som skäl för denna vår anhållan få vi värdsamt anföra, att vi under hela vår tjänsuetid vid kåren vid många kritiska tillfällen arbetat under deras ledning och de vid sådana tillfällen visat lugn och sans, vilket vid sådana tillfällen är nödvändigt för att kunna erhålla största möjliga nytta av en kår.

Nutidens fordringar på en brandkår är fullt utbildad fackkunskap för såväl befäl som manskap, och efter vad som för oss visat sig vid flera tillfällen att ovannämnda personer inneha.

Karlstad den 4 februari 1914.

Axel Carlsson.

Ernst Larsson.

Alb. Horner.

K. W. Åkervall.

Axel Källner.

S. M. Gustafsson.

A. S. Blomkvist.

K. J. Back.

Henning Lundberg.

Aug. A. Strömwall.

E. J. Bjurström.

F. K. Jonsson.

E. J. Karlsson.

Styrelsen beslöt att skrivelsen skulle bifogas ansökningarna till den ledigförklarade brandchefsbefattningen.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 7 mars 1914.

§ 29.

Från styrelsen för Försäkringsaktiebolaget Allmänna Brand hade inkommit en skrivelse, däri styrelsen framhöll bolagets och tarifföreningens önskan, att vid brandchefstjänstens tillsättande hänsyn toges därtill, att en blifvande brandchef kunde hafva sin öfriga verksamhet förlagd till eller i närheten af brandstationen.

Efter föredragning häraf beslöt Styrelsen att skrivelsen skulle biläggas ansökningshandlingarna till den nu lediga brandchefstjänsten.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

I sammanhang med behandling av vissa frågor rörande brandväsendet i Karlstad inom den av Tarifföreningen, Städernas Allmänna Brandstodsbolag och Försäkringsbolaget Allmänna Brand sammansatta Kommittén för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar har såsom ett viktigt önskemål uttalats, att för brandchefsbefattningen i Karlstad, som nu på grund af inträffad ledighet skulle återbesättas, måtte erhållas en person, »som innehade denna befattning såsom huvudsyssla och vore boende i brandstationen samt där i allmänhet tillstädes.»

Under återopande härav och med framhållande av att Allmänna Brand i Karlstad tecknat försäkringar till afsevärt belopp och i följd därav har stort intresse av brandchefsplatsens nöjaktiga besättande tillåter sig Styrelsen för Allmänna Brand härigenom hemställa, att Brandstyrelsen ville vid denna frågas behandling i möjligaste mån taga hänsyn till ovan uttalade önskemål.

Jönköping den 21 Februari 1914.

Försäkringsbolaget Allmänna Brand ömsesidigt af 1842

NILS FRICK.

Wilhelm Graneli.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 16 April.

N:o 4.

25. Trädgårdsstyrelsens framställning angående anslag till planteringar å stora torget samt å Drottninggatan här i staden m. m.

Utdrag af protokoll, hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelsens sammanträde den 28 mars 1913.

Närvarande: Hrr Forssell, Adde och undertecknad.

§ 2.

Under de senare åren har trädgårdsstyrelsen vid flera olika tillfällen haft under diskussion frågan om nyplantering å Stora torget i Tingvallastaden samt plantering af en enradig trädallé på den långa, något ödsligt verkande Drottninggatan.

Vid sammanträde denna dag beslöt därför styrelsen för att få frågan under öfvervägande att i ärendet göra framställning härom till stadsfullmäktige.

Stora torget hade man, sedan frågan om en staty af konung Carl IX för många år sedan började komma under debatt, väl tänkt sig i framtiden skulle få ett mera prydligt utseende än det, som det nu har, genom att denna staty restes å detsamma och omgäfvades af tilltalande planteringar. Denna tanke får väl emellertid numera anses öfvergifven, sedan stadsfullmäktige beslutat, att, när stoden en gång skall resas, densamma skall få sin plats vid västra bronns östra landfäste. Då trädgårdsstyrelsen emellertid ansett, att något borde göras för att om möjligt gifva torget ett mindre ödsligt utseende, har styrelsen låtit trädgårdsdirektören G. H. Granqvist utarbeta ritningar och uppgöra kostnadsförslag i ämnet, och får härmed öfverlämna desamma, slutande kostnaderna för torgets plantering på en anläggningssumma en gång för alla af kronor 2,445:— jämte en årlig underhållssumma af kronor 350:— eller, om blott en af planteringarna skulle komma till utförande, af respektive kronor 1,222: 50 och 175.

Den eller de tilltänkta planteringarna upptaga så liten plats af torget, att desamma ej i väsentlig mån kunna anses inkräkta på det stora torgutrymmet, isynnerhet sedan saluhallen tillkommit och den hufvudsakliga lifsmedelshandeln dit förflyttats.

För att förbättra Drottninggatans utseende hade styrelsen tänkt sig densamma planterande med en rad träd i midten, stående i en två meter bred gräsmatta, avdelad medelst nödiga öfvergångar. Den ödsliga gatan torde med all säkerhet genom nämnda anordning få ett mera liffullt och tilltalande utseende. Gatan ifråga är dessutom så bred, att hinder icke möter för den i framtiden tilltänkta spårvägens framdragande å ena eller andra sidan af planteringen.

Kostnaderna för Drottninggatans planterande utgör en gång för alla enligt närslutna kostnadsförslag kronor 2,584: —, hvartill komma årliga underhållskostnader, belöpande sig på omkring kr. 150: —.

Om stadsfullmäktige skulle reflektera öfver dessa förslag och därom fatta beslut, vore meningen utföra planteringarna först under år 1914, och borde kostnaderna alltså upptagas först i sistnämnda års utgiftsstat.

På grund af hvad trädgårdsstyrelsen här ofvan haft att anföra, beslöt den att till stadsfullmäktige inkomma med ofvannämnda förslag till planteringar och därest stadsfullmäktige beslöt sig för det ena eller andra förslaget hemställa att därtill beviljas nödiga medel.

In fidem:
CONRAD FRISTEDT.

Rätt utdraget betygar:
CONRAD FRISTEDT.

Förslag till plantering å Stora torget.

Kostnadsberäkning under förutsättning att stenläggningen borttages af Gatu- och Vägförvaltningen.

Bortforsling af sand, c:a 400 lass	200: —	
Jordfyllning, c:a 900 lass à 75 öre	675: —	
Gödsel o. gödseljord	100: —	
Växter:		
Ligustrum till häck	45: —	
Prydnadsträd och buskar	75: —	120: —
Blomsterväxter:		
Törnrosor, lågförädlade, till 6 aflånga grupper	100: —	
Infattningsväxter till samma	50: —	
Solitärväxter till 8 grupper	40: —	
Blomsterväxter till samma	160: —	350: —

Stängsel, 232 järnstolpar à 1:25	290:—	
Galvaniserad järntråd	10:—	
Stängselnät jämte stolpar kring blomstergrupperna	250:—	550:—
Arbetsomkostnader för planering, sådd och plantering		450:—
		<u>Kronor 2,445:—</u>

Årligt underhåll:

Blomsterväxter och vakanser i rosgrupperna	200:—	
Arbetsomkostnader	150:—	350:—
		<u>Kronor 350:—</u>

Karlstad i Nov. 1912.

C. H. GRANQUIST.

Förslag till plantering å Drottninggatan.

I midten af gatan planteras en rad lindar, stående i en 2 meter bred gräsmatta, hvilken afdelas medelst nödiga tvärvägar för gångtrafik. Planteringen omgives med stängsel, bestående af järnstolpar och tvenne rader galvaniserad järntråd.

Kostnadsförslag under förutsättning att stenläggningen borttages af Gatu- och Vägförvaltningen:

Bortforsling af sand, c:a 500 lass, à 50 öre	250:—
Jordfyllnad för träd och gräsmattor, c:a 800 lass à 75 öre	600:—
80 st. stamlindar à 5 kr.	400:—
80 » störrar, inclusive målning	60:—
20 kg. gräsfrö	34:—
Järnstolpar, 650 st. à 1:25	812:50
Galvaniserad järntråd, 3,500 met.	52:50
Arbetsomkostnader	375:—
	<u>Kronor 2,584:—</u>

Underhållskostnader pr år Kr. 150:—.

Karlstad i Nov. 1912.

C. H. GRANQUIST.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 16 februari 1914.*

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över trädgårdsstyrelsens framställning angående planteringar å Stora torget samt å Drottninggatan här i staden.

I samband härmed hade drätselkammaren även låtit uppgöra ett förslag till planteringar av den öppna platsen utaför saluhallen mellan Kungs- och Karlbergsgatorna. Därjämte hade drätselkammaren satt Karlstads handelsförening samt fabriks- och hantverksförening i tillfälle att yttra sig över de uppgjorda förslagen, och hade nu från dessa föreningar inkommit ett så lydande gemensamt yttrande:

Till Karlstads Drätselkammare.

Återställande remisshandlingarna jämte ritningar till inkomna förslag angående planteringar dels å Stora torget, dels å platsen utanför saluhallen och dels å Drottninggatan, få vi härmed meddela, att gemensamt sammanträde med Karlstads Handelsförening och Karlstads Fabriks- och Hantverksförening avhölls den 12 dennes, varvid frågorna behandlades samt däröver gjordes följande enhälliga uttalande: *angående planteringen å Stora torget*, att densamma ur estetisk synpunkt syntes vara synnerligen tilltalande varemot densamma ansågs komma att hämmande inverka på torghandeln och dess utveckling; det påvisades, att redan nu är Stora torget vid vissa torgdagar upptaget till nära nog sista plats, vadan en minskning av torget av cirka 30 proc. skulle försäka, att av utrymmesskäl en del torgbesökande lantmän skulle med sina medförda förnödenheter avvisas och anvisas annan försäljningsplats under det andra finge kvarstå, och skulle ett sådant avvisande, som naturligtvis måste ske genom polisen, stämplas — som vanligt — såsom trakesseri och oginhet samt bliva orsak till att lantmannen hellre sålde sina förnödenheter å annan ort än härstädes; att genom de föreslagna planteringarna inkörningen av lass å torget bleve för lantmannen ganska obekvä, ja ibland rätt svår; som det nu är, kör kan in på torget var som helst, men efter förslagsritningen skulle det bliva å den relativt smala gatudelen vid östra och västra delen av torget och som gatorna omkring torget livligt trafikeras av automobiler, så försvåra dessa inkörningen på torget, isynnerhet då några lantmän redan placerat sina lass utefter torgkanten.

Beträffande platsen utanför *saluhallen*, så, då densamma med hänsyn till stadens utveckling ansågs bliva vödvändig till salutorg, beslöts göra det uttalandet, att densamma bör reserveras till framtida torghandel, samt f. n. förses med en billig och provisorisk plantering.

Angående *Drottninggatans planterande med träd i en två meter bred grasmatta i gatans mitt*, så, då samma ansågs komma att menligt inverka icke blott på trafiken utan även skadligt inverka på fastigheterna, beslöts uttala sig emot förslaget.

Karlstad den 14 Februari 1914.

För Karlstads Handelsförening:

WILH. WELIN.   KARL OSC. ANDERSSON.

Karlstads Fabriks- och Hantverksförening:

J. E. JOHANSSON.   C. A. BRINCK.

Med anledning av vad handelsföreningen samt fabriks- och hantverksföreningen sålunda anfört ansåg sig drätselkammaren ej kunna tillstyrka förslagen om planteringar å Stora torget samt å Drottninggatan. Drätselkammaren hade även förehaft frågan om en plantering i mitten af stora torget, men med hänsyn till stadens finansiella ställning ansåg sig drätselkammaren ej för närvarande kunna komma med något definitivt förslag, då en trädplantering i torgets mitt borde kombineras med en större fontän.

För ordnande av platsen utanför saluhallen ansåg dock drätselkammaren att något borde göras. Drätselkammaren hade därför låtit stadsingeniören uppgöra ett kostnadsförslag för ordnande av den del av den öppna platsen som låge mellan Kungsgatan och en linie dragen i fortsättningen av Tingvallagatans södra begränsningslinje, vilket förslag slutade å en kostnad av 1,195 kronor och hade drätselkammaren tänkt sig att med ordnande av den övriga delen av den öppna platsen skulle tillsvidare få anstå. Arbetet med planteringen borde påbörjas så tidigt, att det kunde vara färdigt på försommaren. Därest stadsfullmäktige godkände drätselkammarens förslag bleve dock nödvändigt, att Eneströmsgatan mellan Kungsgatan och Tingvallagatan utlades i hela dess bredd och ville drätselkammaren föreslå, att arbetet härmed upptoges i nästa års gatuförslag.

På grund av det nu anförda beslöt drätselkammaren hemställa,
att stadsfullmäktige måtte avslå trädgårdsstyrelsens framställning angående planteringar å stora torget samt å Drottninggatan,
att stadsfullmäktige måtte anslå ett belopp av 1,195 kronor för anordnande av gräsmattor och gångar å den öppna platsen utanför saluhallen mellan Kungsgatan och en linie dragen i fortsättningen av Tingvallagatans södra begränsningslinje samt uppdraga åt trädgårdsstyrelsen att verkställa arbetet,
att stadsfullmäktige tillika måtte besluta, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, auskaffas medelst uttaxering, samt att stadsfullmäktige måtte besluta, att i nästa års gatuförslag skall upptagas Eneströmsgatans utläggande i full bredd mellan Kungsgatan och Tingvallagatan.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsförslag

för anordnande af gräsmattor och gångar å den del af öppna platsen vid Saluhallen, som är belägen mellan Kungsgatan och en linje dragen i fortsättningen af Tingvallagatans södra begränsningslinje.

1,000 lass matjord à —: 75	750: —
60 » sämre grus à 2: —	120: —
30 » promenadgrus à 2: 50	75: —
Gräsfrö, buskar, plantering och sådd	250: —
	Kronor 1,195: —

Karlstad den 16 Febr. 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 30.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande öfver av trädgårdsstyrelsen gjord framställning angående planteringar å Stora torget och å Drottninggatan här i staden.

I häröfver avgivet utlåtande hade drätselkammaren, efter inhämtande av yttrande i ärendet från Karlstads Handelsförening samt Karlstads Fabriks- och Handtverksförening samt efter verkställd utredning hemställt, att stadsfullmäktige måtte avslå trädgårdsstyrelsens framställning angående planteringar å Stora torget och å Drottninggatan, varemot drätselkammaren, som ansett, att något borde göras för ordnandet av den öppna platsen framför saluhallen, föreslagit, att stadsfullmäktige måtte dels anslå ett belopp av 1,195 kronor för anordnande i enlighet med ett av stadsingeniören upprättat förslag av gräsmattor och gångar å den del av berörda öppna plats, som låge mellan Kungsgatan och en linje, dragen i fortsättningen av Tingvallagatans södra begränsningslinje samt uppdraga åt trädgårdsstyrelsen att verkställa arbetet, dels besluta, att sålunda beviljat anslag skulle i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering, dels ock besluta, att i nästa års gatuförslag skulle upptagas Eneströmsgatans utläggande i full bredd mellan Kungsgatan och Tingvallagatan.

Beredningsutskottet, som instämde i vad drätselkammaren anfört angående de ifrågasatta planteringarna å Drottninggatan och i likhet med kammaren fann, att något borde åtgöras för ordnandet av den öppna platsen framför saluhallen, men som icke kunde dela drätselkammarens uppfattning i fråga om planteringarna på Stora torget ej heller biträda vare sig drätselkammarens eller trädgårdsstyrelsens förslag angående sättet för ordnandet av platsen vid saluhallen, respektive för utförande av planteringar å Stora torget, det sistnämnda enär enligt utskottets mening en plantering å torgets mitt vore ur flera hänseenden att föredraga, beslöt efter överläggning i ärendet att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med avalag å trädgårdsstyrelsens ifrågasvarande framställning i vad den avser anslag för utförande av planteringar å Drottninggatan, återremittera ärendet i övrigt till drätselkammaren för verkställande av utredning angående kostnaderna dels för anläggande av en fontän å mitten af Stora torget jämte lämpliga planteringar däromkring ävensom för anordnande därstädes av erforderlig belysning, dels ock för verkställande i samband med framdragande av Eneströmsgatan och Tingvallagatan av stensättning av den del av den öppna platsen framför Saluhallen, som är belägen mellan Tingvallagatans fortsättning och Kungsgatan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

26. Brandstyrelsens framställning om anslag till inköp av två hästar för brandkårens behov.

Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 7 Mars 1914.

§ 31.

T. f. brandchefen anmälte ånyo, att två af brandkårens hästar, Flink och Brand, födda år 1897 och sedan år 1901 i brandkårens tjänst, till följd av ålder voro olämpliga för brandtjänst, särskilt vore den förstnämnda så nedsatt till krafterna, att han af humanitetshänsyn icke gärna kunde användas ens till det körarbete för stadens räkning, som af brandkåren utfördes.

Styrelsen beslöt med anledning härav att uppdraga åt t. f. brandchefen att från stadsveterinären infordra skriftligt yttrande, huruvida och i hvilken omfattning hästarna fortfarande kunde användas för brandtjänst eller till körslor för stadens räkning, i afbidan på hvilket yttrande ärendet skulle bero.

Som ovan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 9 mars 1914.

§ 35.

Med anmälan att stadsveterinären förklarar sig icke kunna avgiva yttrande angående de i § 31 av protokollet vid brandstyrelsens senaste sammanträde om-

förmälda hästarna, utan att särskilda prov i hans närvaro utfördes med samma hästar, anhöll t. f. brandchefen att brandstyrelsen måtte föranstalta om, att dylika prov snarast möjligt bleve utförda.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 9 mars 1914.*

§ 41.

Beslöt brandstyrelsen, med föranledande av t. f. brandchefens här ovan i protokollet under § 35 antecknade anmälan angående ifrågasatt undersökning av två av brandkårens hästar, Flink och Brand, att uppdraga åt t. f. brandchefen att vidtala stadsveterinären att, mot särskild ersättning, snarast möjligt verkställa av denne föreslagna prov och undersökning av nämnda hästar samt på grundval därav inkomma med skriftligt yttrande, huruvida, och i så fall i vilken omfattning, samma hästar fortfarande kunde användas för brandtjänst eller till sådana körslor för stadens räkning, som av brandkåren utfördes.

Tillika beslöt brandstyrelsen att hos Stadsfullmäktige begära ett förslagsanslag av 2,000 kronor till inköp av två nya hästar för brandkårens räkning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Af Herr ordföranden i Karlstads Brandstyrelse anmodad att afgifva omdöme om brandkårshästarne »Flinks» och »Brands» lämplighet till vidare användande i brandkårens tjänst, får jag härmed anföra:

De båda hästarna hafva nått den för hästar ganska höga åldern av 17 år och hafva användts i arbete på stadsgatorna nu i 13 år.

Vid af mig företagen profkärning med hästen »Flink» visade den slapphet och tröghet och föga uthållighet. Man fick formligen slå fram hästen för att kunna få åka i vanlig skjutstakt. Beträffande hästen »Brand» gjordes ungefär samma iakttagelse, ehuru denna häst dock är något bättre och kraftigare än den förra. Hos hästen »Brand» tillkommer dessutom stelhet, i synnerhet i vänstra bakbenet, i hvilket hästen vid ett par tillfällen varit behäftad med böjseneinflammation.

På grund av dels de båda hästarnas höga ålder, dels de iakttagelser jag gjort angående deras användbarhet till körslor, får jag härmed förklara, att de båda hästarna enligt mitt förmenande äro fullständigt odugliga som brandkårshästar.

Karlstad den 19 Mars 1914.

HUGO BERG,
stadsveterinär.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 mars 1914.*

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om ett förslagsanslag av 2,000 kronor till inköp av två hästar för brandkårens behov, beslöt tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 31.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort framställning om ett förslagsanslag å 2,000 kronor till inköp av två hästar för brandkårens behov, över vilken framställning drätselkammaren, uppå remiss, avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som nu hade att häröver avgiva yttrande, beslöt efter överläggning i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppskjuta avgörandet av detta ärende, till dess brandchefsbefattningen här i staden blivit med ordinarie innehavare besatt,

samt att stadsfullmäktige måtte lämna brandstyrelsen i uppdrag att, sedan brandchefsbefattningen blivit tillsatt, snarast möjligt därefter verkställa och till stadsfullmäktige inkomma med utredning angående lämpligheten av användande av automobiler till framförande av brandkårens manskap och brandredskap samt för brandkårens ändamål i övrigt.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

27. Styrelsens för Vattenlednings- och Belysningsverken framställning angående uppsättande av en vattenkastare inom Sandbäckens område.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 27 december 1913.

§ 2.

s. d. En framställning från O. G. Molinder m. fl. om uppsättande av en vattenkastare inom Sandbäckens område föredrogs, och beslöt Styrelsen att hos Stadsfullmäktige tillstyrka bifall till densamma samt därjämte överlämna kostnadsförslag för arbetets utförande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenledningsverk.

Undertecknade anhålla härmed vördsamt om att en vattenkastare för allmänheten måtte uppsättas inom Sandbäckens område.

Karlstad den 22 december 1913.

*Oscar Gottfrid Molinder. Hildegard Fredrika Molinder. Hulda Emilia Molinder.
Ingeborg Thurinna Wiegandt. Maria Gerdin.*

Kostnadsberäkning

å uppsättning af en vattenkastare i norra ändan af Sandbäcksgatan.

Vattenkastaren utföres af själfstängande typ. Afloppet för spillvattnet utledes direkt i älven.

1 st. själfstängande vattenkastare inkl. montage	125:—
Aflopsledning af 6" stengodsror inkl. schaktning o. lagning af vägen	100:—

Kronor 225:—

Karlstad den 27 februari 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 mars 1914.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående

uppsättande av en vattenkastare å Sandbäckens område; och beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte för anordnande av en vattenkastare i norra ändan av Sandbäcksgatan i enlighet med av stadsingenjören uppgjord kostnadsberäkning bevilja ett anslag av 225 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 32.

Sedan O. G. Molinder m. fl. hos styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken anhållit om inrättande av en vattenkastare inom Sandbäckens område, hade styrelsen, med förordande av bifall till framställningen och med bifogande av kostnadsförslag för arbetets utförande, överlämnat densamma till stadsfullmäktige.

I däröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren tillstyrkt framställningen.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för anordnande av en vattenkastare i norra ändan av Sandbäcksgatan i enlighet med av stadsingenjören uppgjord kostnadsberäkning bevilja ett anslag av 225 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**28. Hamnfogden M. Svenssons änka Anna Svenssons av Herr Löfberg
som motion upptagna framställning om fortsatt understöd
från stadskassan.**

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Efter min mans död ingick undertecknad den 8 Mars 1910 med en ödmjuk anhållan om en årlig pension ur Stadskassan. Denna min anhållan behagade Her-

rar Stadsfullmäktige den 17 November s. å. bevilja på så sätt, att fyrahundra (400) kronor tilldelades mig årligen så länge min nu aflidne svärmöder lefde och var hos mig inneboende och trehundra (300) kronor efter hennes död intill samtliga mina minderåriga barn uppnått 15 års ålder. Då nu det yngsta barnet, gossen Erik Malte, fyller 15 år den 19 nästkommande November, skulle den beviljade pensionen upphöra efter denna tid.

Med stöd af bifogade tvänne intyg om medellöshet och oförmögenhet att mig själf försörja, vågar jag dock i största ödmjukhet anhålla att Herrar Stadsfullmäktige behagade fortfarande äfven efter ofvan nämnda tidpunkt bevilja mig ett årligt understöd till det belopp, hvarom Herrar Stadsfullmäktige ville besluta, enär jag däraf är i största behof.

Karlstad den 16 Februari 1914.

I största ödmjukhet
ANNA SVENSSON.

Frejdbetyg.

Att hamnbokhållareänkan Anna Emilia Svensson född den 14 januari år 1867 (sextiosju) åtnjuter medborgerligt förtroende, är medellös, betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 16 februari år 1914.

G. JAKOBSSON,
Kyrkoherde.

Änkefru Anna Svensson, f. 14 jan. 1867, om vilkens hälsotillstånd jag äger ingående kännedom sedan 12 år, är på grund dels av höggradig dövhet, dels av allmän kraftnedsättning oförmögen att genom eget arbete förtjäna sitt uppehälle.

Ovanstående intygas i och för Fru Svenssons anhållan om fortsatt pension ur stadskassan.

Karlstad 16 febr. 1914.

HUGO SEVERIN,
Stadsläkare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i
Karlstad den 20 mars 1914.*

§ 31.

Med anledning av stadsfullmäktiges den 30 sistlidne december fattade beslut, att vederbörande delegationer för framtiden skola var på sin stat upptaga de till

delegationen hörande pensionärer, så hade drätselkammaren med utdrag av sitt protokoll för den 2:e dennes till hamnstyrelsen för yttrandes avgivande remitterat en av hamnfogden M. Svenssons änka, Anna Svensson, hos stadsfullmäktige gjord och av Herr Löfberg som motion upptagen framställning angående fortsatt understöd från stadskassan.

Efter överläggning beslöt styrelsen tillstyrka ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från den 19 nästa november, från vilken tid och till årets slut hamnstyrelsen kunde av anslaget till oförutsedda utgifter bestrida den på innevarande år kommande delen av understödet.

Remisshandlingarna skulle jämte utdrag av protokollet till drätselkammaren återställas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ar protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 mars 1914.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av hamnfogden M. Svenssons änka Anna Svensson hos stadsfullmäktige gjord och af herr Löfberg som motion upptagen framställning angående fortsatt understöd från stadskassan.

Då stadsfullmäktige den 30 sistlidne december beslutat, att vederbörande delegationer för framtiden skola var på sin stat upptaga de till delegationen hörande pensionärer och änkan Svenssons pension sålunda hädanefter skulle upptagas på hamnstyrelsens stat, hade drätselkammaren remitterat ärendet till hamnstyrelsen för yttrande, och hade hamnstyrelsen tillstyrkt ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från den 19 nästa november.

Drätselkammaren tog nu ärendet i övervägande och beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja änkan Anna Svensson en årlig pension av 300 kronor att från den 19 november 1914 utgå under hennes återstående livstid, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att ifrågavarande pensionsbelopp skall utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 33.

Hos stadsfullmäktige hade hamnfogden M. Svenssons änka Anna Svensson gjort framställning angående fortsatt understöd från stadskassan, vilken framställning av Herr Löfberg upptagits som motion.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren, efter inhämtande av yttrande från hamnstyrelsen, hemställt att stadsfullmäktige måtte bevilja änkan Anna Svensson en årlig pension av 300 kronor att från och med den 19 november 1914 utgå under hennes återstående livstid, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att ifrågavarande pensionsbelopp skulle utgå av tillgängliga medel.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja änkan Anna Svensson ett årligt understöd av 300 kronor att av tillgängliga medel tillsvidare utgå från den 19 november 1914, då det understöd änkan Svensson för närvarande uppbär från stadskassan upphör.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

29. Folkskolläraren Gustav Starcks ansökan om rätt att såsom innehavare av ett Mellqvists slöjdstipendium få genomgå en kurs i metallslöjd å Nääs under sommaren 1914.

Till Karlstads Stadsfullmäktige, Karlstad.

Undertecknad, som år 1910 av Karlstads stadsfullmäktige tilldelats Mellqvistska slöjdstipendiet och varav hälften uttogs sommaren 1912, anhåller härmed vördsamt att i stället för träslöjd få deltaga i en kurs metallslöjd på Nääs — den första som där hålles — nästkommande sommar.

Karlstad den 2 mars 1914.

GUSTAF STARCK,
Folkskollärare.

Adr.: Långg. 124, Karlstad.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 34.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet utt avgiva yttrande över en av folkskolläraren Gustav Starck hos stadsfullmäktige gjord framställning om rätt att såsom innehavare av ett Mellqvists slöjdstipendium få genomgå en kurs i metallslöjd å Nääs under sommaren 1914; och beslöt utskottet att tillstyrka bifall till berörda framställning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

30. Beredningsutskottets utlåtande angående fördelning av Mellqvistska studiestipendiet.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1914.*

§ 35.

Sedan ansökningar till Mellqvists slöjdstipendium för goda framsteg i studier till stadsfullmäktige inkommit dels inom ansökningstidens utgång från John Olof Ericsson, August Folke Andersson, Erik Vilgot Olsson, Ernst Gunnar Martin Brynteson, Lisa Ferlin samt änkan Emilia Bogren såsom målsman för sina omyndiga barn Elsa Eleonora Bogren och Karl Erik Bogren, dels ock efter berörda tids utgång från K. P. Larsson i egenskap av målsman för sin omyndiga dotter Ragnhild Margareta Larsson, så hade nu beredningsutskottet uppå remiss att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Utskottet som icke ansåg den omständigheten, att sistangivna ansökan inkommit först efter ansökningstidens utgång, utgöra hinder för samma ansökans upptagande till prövning, fann vid granskning av handlingarna John Olof Ericsson, Lisa Ferlin, Elsa Eleonora Bogren och Ragnhild Margareta Larsson vid stipendiets utdelande företrädesvis böra ifrågakomma, vadan utskottet hemställde,

att sökandena John Olof Ericsson, Lisa Ferlin, Elsa Eleonora Bogren och Ragnhild Margareta Larsson måtte av nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier, vilken ränta uppginge till 450 kronor, erhålla var och en ett belopp av 112 kronor 50 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN: S A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 25 April.

N:o 5.

31. Herr Alfr. Nybergs m. fl. motion angående förrättande av val av brandchef här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då förlidet är brandchefstjänsten enligt Stadsfullmäktiges beslut tillsattes på förordnande, så skedde detta helt visst under den föreställning, att tjänstens ordinarie besättande skulle kunna ske redan under hösten samma år.

Genom de hinder, som lagts för den nya brandordningens trädande i kraft, synes det nu emellertid, som skulle man ha att motse ytterligare en kanske långvarig försening af denna fråga.

Utan att vilja på något sätt yttra oss om den tillförordnade brandchefens kompetens finna vi dock olägenheten af nu rådande interregnum synnerligen påtaglig, och ett bevis för denna vår mening föreligger i beredningsutskottets yttrande den 6 innevarande april § 31.

Det i dessa dagar förnyade öfverklagandet af nya brandordningen har faktiskt den verkan, att än så länge brandstyrelsen äger att utse brandchef. Å andra sidan kan det dock ej gärna antagas, att brandstyrelsen skulle vara hågad vidtaga en sådan åtgärd efter Stadsfullmäktiges beslut af 19 juni 1913.

För att då äfven den gamla brandordningens bestämmelse skall blifva vederbörligen tillgodosedd, synes det knappast föreligga annan möjlighet, — om man nämligen anser det behöfligt, att den segslitna brandchefstillsättningen snart får sin lösning, — än att Stadsfullmäktige omedelbart skrida till val och att saken där-
efter öfverlämnas åt brandstyrelsen. Skulle denna finna sig oförhindrad att för sin del bekräfta Stadsfullmäktiges val af tjänsteinnehafvare, så bör saken därmed utan ytterligare tidsutdräkt kunna vara ordnad.

Med anledning häraf hemställes,

att Stadsfullmäktige ville snarast möjligt förrätta val av brandchef, och

att brandstyrelsen omedelbart efter valet må beredas tillfälle att vidtaga på densamma ankommande åtgärder.

Karlstad den 15 april 1914.

<i>Alfr. Nyberg.</i>	<i>T. Osterman.</i>	<i>S. Gullström.</i>	<i>N. Fr. Lindh.</i>
<i>Reinh. Ternqvist.</i>	<i>Karl Fr. Arne.</i>	<i>Anna Ljungkvist.</i>	<i>E. V. Gelin.</i>
<i>Axel Svensson.</i>	<i>Sten Ström.</i>	<i>Sven Florell.</i>	<i>Hugo Ziegler.</i>
	<i>Aug. Bergh.</i>	<i>Hugo Severin.</i>	

Utdrag av protokollet, hållet hos brandstyrelsen i Karlstad den 17 april 1914.

§ 47.

Från stadsfullmäktige hade för yttrandes avgivande remitterats en av Alfr. Nyberg m. fl. hos stadsfullmäktige väckt motion att, då Konungens Befallningshavandes resolution angående fastställande av den beslutade ändringen i stadens brandordning att brandchefen skulle tillsättas av fullmäktige i stället för av brandstyrelsen vore överklagad och styrelsen följaktligen fortfarande berättigad att utse nämnda befattningshavare, vartill styrelsen dock icke under förhanden varande förhållanden kunde anses vara hägad, stadsfullmäktige ville, till ernående av en lösning utan ytterligare tidsutdräkt av frågan om brandchefstillsättningen, snarast möjligt förrätta val av brandchef och omedelbart efter valet bereda brandstyrelsen tillfälle att vidtaga på densamma ankommande åtgärder, därest styrelsen skulle finna sig oförhindrad att för sin del bekräfta det av fullmäktige gjorda valet.

Efter överläggning beslöt brandstyrelsen såsom sin mening i ärendet uttala, att då, jämlikt bestämmelserna i 17 § 2 mom. i Brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, av Konungens Befallningshavande fastställd brandordning skall, utan hinder av besvär, gälla till efterrättelse intill dess annorlunda kan varda vederbörligen förordnat, samt styrelsen i enlighet med den fastställda ändrade lydelsen av brandordningen avgivit förord till platsens besättande, stadsfullmäktige följaktligen syntes vara oförhindrade att utan styrelsens vidare hörande företaga val av brandchef.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 18 april 1914.*

§ 36.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Herr Alfr. Nyberg m. fl. hos fullmäktige väckt motion av innehåll att, då Konungens Befallningshavandes resolution angående fastställande av den beslutade ändringen i stadens brandordning, att brandchefen skulle tillsättas av stadsfullmäktige i stället för av brandstyrelsen vore överklagad och styrelsen följaktligen fortfarande berättigad att utse nämnde befattningshavare, vartill styrelsen dock icke under förhanden varande omständigheter kunde anses vara hågad, stadsfullmäktige ville, till ernående av en lösning utan ytterligare tidsutdräkt av frågan om brandchefstillsättningen, snarast möjligt förrätta val av brandchef och omedelbart efter valet bereda brandstyrelsen tillfälle att vidtaga på densamma ankommande åtgärder, därest styrelsen skulle finna sig oförhindrad att för sin del bekräfta det av fullmäktige gjorda valet.

I häröver avgivet utlåtande hade brandstyrelsen såsom sin mening uttalat att då, jämlikt bestämmelserna i 17 § 2 mom. i Brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, av Konungens Befallningshavande fastställd brandordning skall, utan hinder av besvär, gälla till efterrättelse intill dess annorlunda kan varda vederbörligen förordnat, samt styrelsen, i enlighet med den fastställda ändrade lydelsen av brandordningen, avgivit förord till platsens besättande, stadsfullmäktige följaktligen syntes vara oförhindrade att utan styrelsens vidare hörande företaga val av brandchef.

Utskottet, som biträdde den av brandstyrelsen i anledning av motionen uttalade uppfattningen, fann vid sådant förhållande skäligt upptaga till förnyad behandling det från utskottets sammanträde den 16 sistlidne mars bordlagda ärendet angående brandstyrelsens förslag till återbesättande av brandchefsbefattningen här i staden, till vilken befattning, såsom framginge av till utskottet överlämnade handlingar, inom därför föreskriven tid inkommit ansökningar från brandchefen i Luleå, kaptenen i Kungl. Norrbottens regementes reserv Uddo Ullman, brandmästaren i Karlstad Gustaf Adolf Welin, tillförordnade vice brandchefen i Ystad Martin Uhlin, tillförordnade brandchefen i Karlstad Albert Nelson samt kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren.

Brandstyrelsen, som jämlikt ovanberörda ändring av för staden gällande brandordning haft att avgiva förslag till platsens återbesättande, hade i sådant hänseende föreslagit kaptenen Per Edvard Ågren såsom den, vilken enligt den uppfattning styrelsen bildat sig om sökandena, främst bland dessa borde ifrågakomma till befattningen.

Efter granskning av ansökningshandlingarna och överläggning i ärendet beslöt utskottet, som fann, att gentemot den av brandstyrelsen föreslagna sökanden talade, bland annat, den omständigheten, att dennes egenskap av officer i aktiv tjänst måste anses utgöra ett väsentligt hinder i fullgörandet av en brandchefs åligganden, att uttala sig till förmån för brandchefen Uddo Ullman såsom den, enligt utskottets åsikt, bland sökandena mest meriterade till ifrågavarande befattning.

Utskottet hemställde fördenskull,

att stadsfullmäktige måtte, med avslag å Herr Alfr. Nybergs m. fl. motion i övrigt, snarast möjligt förrätta val av brandchef;

att stadsfullmäktige måtte till innehavare av nämnda befattning utse brandchefen i Luleå, kaptenen i Kungl. Norrbottens regementes reserv Uddo Ullman;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma tiden för befattningens tillträde till den 1 juli 1914.

Herrar vice ordföranden i utskottet, Gelin och Svensson, anhöllo att till protokollet få antecknat, att de ifråga om det av utskottet avgivna förordet till brandchefsbeftningens tillsättande varit av annan mening än utskottets majoritet, samt att de i sådant hänseende biträtt det av brandstyrelsen avgivna förslaget.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 22 Maj.

N:o 6.

32. Magistratens resolution med inforande av stadsfullmäktiges yttrande över åtskilliga jordägares i hemmanen Dingelsundet och Knapptad hos Konungens Befallningshavande gjorda framställning angående iständsättande av den från nämnda hemman ledande utfartsvägen till landsvägen vid Växnäsbäcken.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Enär annan utfartsväg till stora landsvägen från våra i Karlstads Landsförsamling liggande hemman Knapptad och Dingelsundet ej finnes än den väg, som går öfver Karlstads stads mark från stadsgränsen vid Knapptad förbi landerierna Bellevue, Ulleberg och Romstad längs vcstra Klarelsfgrenens vestra strand till landsvägen vid den s. k. Växnäsbäcken — få vi undertecknade hemmansägare härmed vördsamt anhålla, att Karlstads stad måtte åläggas att sälta denna väg i användbart skick.

Ofvannämnda väg är af så usel beskaffenhet, att den under vissa tider på året är nästan oframkomlig.

Vi stödja vår vördsamma ansökan på den omständigheten, att hemmanet Knapptad såsom posthemman förr varit hänvisad till denna väg såsom utfartsväg, hvarigenom vägen ej haft natur af inägoväg, utan af allmän väg. Vidare tillåta vi oss hänvisa till Finemans karta af 1792 (utan beskrifning) och Carlqvists karta af 1869 (med beskrifning), hvilken senare synes vara i hufvudsak en copia af den förra.

I beskrifningen af år 1869 är vägen — stadsgränsen invid Knapptads rå i söder -- till landsvägen vid Växnäsbäcken betecknad med n:r 1154 och benämnd Postvägen.

Genom Karlstads Härads Väckassas försorg har under detta år vägen från

Dingelsundet och Knapptad till stadsgränsen blifvit omlagd; men har nämnda kassa gifvetvis ingen befogenhet eller skyldighet att utsträcka vägförbättringen in på Karlstads stads område.

Dingelsundet och Knapptad d. 25 nov. 1911.

Karl Petterson,
Dingelsundet.

Victor Barthelson,
Knapptad.

Helena Christina Person,
Dingelsundet.

Carolina Danielson,
Knapptad.

A. G. Lindberg,
Knapptad.

Albärt Karlsson,
Knapptad.

Resolution.

Öfversändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäktiges här i staden hörande, i detta ärende afgifva yttrande samt därmed sedermera hit inkomma och remisshandlingen därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 12 januari 1912.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas att i detta ärende afgifva yttrande och därmed till Magistraten inkomma samt remisshandlingen därvid återställa.

Karlstads rådhus den 15 Januari 1912.

På Magistratens vägnar:

CARL LIDBERG.

Resolution.

Inneliggande handlingar öfverlämnas till magistraten i Karlstad under åberopande av Länsstyrelsens remissresolution den 12 januari 1912 N:o 179. Med åberopande tillika av Länsstyrelsens skrivelse i ärendet den 19 oktober 1912 och Eder den 15 därpåföljande november hit inkomna svarsskrivelse får Landshövdinge Ämbetet anmoda Eder hit inkomma med upplysning, huruvida icke redovisning i ärendet numera snart är förvänta.

Karlstad i landskansliet den 1 februari 1913.

På Landshövdinge Ämbetets vägnar:

GEORG SAMUELSON.

IVAN FR. REGNER.

Res.

Handlingarna öfverlemnas till Drätselkammaren i Karlstad, som anmodas hit meddela, i hvilket skick ärendet nu befinner sig och när redovisning är att förvänta.
Karlstads rådhus den 4 februari 1913.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknade hemmansägare i Knapptad och Dingelsundet i Karlstads landsförsamling, få härmed vördsamt anhålla att Konungens Befallningshafvande måtte ålägga staden Karlstad att snarast möjligt iståndsätta den å stadens mark, mellan allmänna landsvägen vid Växnäsbäcken och stadens rågräns vid Knapptad, belägna vägen, på grund af följande skäl:

att nämnda väg, som under årtal ej blifvit ens det ringaste tillsedd och under större delen af året (med undantag af den tid Klarelfven är körbar) är vår enda utfartsväg;

att denna vår utfartsväg nu är i det närmaste ofarbar och tarfvar antingen omläggning eller en grundlig reparation;

att vägens från stadens rågräns vid Knapptad genom landsförsamlingen löpande fortsättning af oss dels på egen bekostnad och dels genom tillskott ur vägkassan blifvit iståndsatt och kommer att inom kort uppdelas och tilldelas oss för framtida underhåll; och då vi sedan gammalt ha oss ålagt underhållet af vägstycken på Sörmon, kan staden väl ej rimligtvis begära att vi skola bidra till den, genom stadens område löpande s. k. Romstadsvägen.

Angående vägens beskaffenhet för öfrigt bedja vi få hänvisa till en på samma gång som denna inkommande inlaga från å stadens område utefter samma väg bosatta hemmans- och fastighetsägare.

Vi bedja vördsamt att Konungens Befallningshafvande måtte vidtaga de åtgärder som anses nödiga för denna vägfrågas snara lösning.

Knapptad och Dingelsundet den 20 Jan. 1913.

Victor Barthelson.
Karl Petterson.

A. G. Lindberg.
Fritz Karlsson.

A. L. Karlsson.
Carolina Danielson.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Under år 1909 ingåfvo vi till Stadsfullmäktige i Karlstad en vördsam anhållan om iståndsättande och underhåll af den s. k. Romstadsvägen från Växnäs-

bäcken till Knappstads rå. Stadsfullmäktige afslogo framställningen under förklaring att vägen i fråga vore att anse för inägoväg. Vägen synes dock förr ha betraktats såsom allmän väg eller postväg. (Se bil. 1.)

År 1912 i Februari erhöilo vi, efter förnyad framställning, genom Drätselkammaren erbjudande att få vägfrågan ordnad ifall att vederbörande markägare ville fritt upplåta mark så att vägen finge nödig bredd. En förbindelse från samtliga markägare, hvori dessa förbinda sig att fritt upplåta nödig mark för ändamålet, utan annan kostnad för staden än landtmåteri och lagfartskostnader för markförvärfvet (bil. 2.) inlämnades till Drätselkammaren under April månad 1912. På detta hafva vi ännu ej erhållit svar; ej håller ha några åtgärder blifvit vidtagna för vägens iståndsättande, utom stakning af vägens bredd.

Innevånareantalet å stadens område, som äro beroende af vägen ifråga belöper sig till 500 å 600 personer och taxeringsvärdet för berörda egendomar och lägenheter belöper sig till omkring 800,000 kronor (bil. 3.).*)

Vägen är under vissa tider af året alldeles ofarbar och hindrar oss stundom att inforsla våra produkter till staden och trots detta svåra förhållande utgå våra skatter efter samma grundberäkning som gäller för de delar af stadens område för hvilka staden håller ordnade och underhållna vägar.

Undertecknade, af vederbörande markägare och lägenhetsägare utsedda kommitterade i denna vägfråga (bil. 4) anhålla vördsamt att Konungens Befallningshafvande täckes laga saken om händer och hjälpa oss att vi snart få denna viktiga vägfråga ordnad.

Karlstad den 20 Januari 1913.

J. F. SCHYMAN.

AUG. ANDERSSON.

D. NORBÄCK.

Bil. 1.

Med anledning af uttalad önskan, att komitén ville utröna, hvilken natur den väg skulle hafva, hvilken påstodes sammanbinda den s. k. Romstadsvägen och stora landsvägen öster om Ulleberg och Lugnet — har jag under den 16 och 17 besökt stadens stadsarkitektkontor och landtmäterikontoret, hvarvid funnits tillgängliga Finemans karta af 1792 (utan beskrifning) och Carlqvists af 1869 (med beskrifning). Den senare kartan syntes vara i hufvuddrag en kopia af den förra; och vägarne lika inlagda.

Uti beskrifningen af 1869 är vägen Växnäsbäcken — Stadsgränsen intill Knapp-

---

*) Ej intagen i trycket.

stads rå i söder betecknad med N:o 1154 och kallad Postvägen. Vidare är under N:o 1158 bland andra till gemensamt bruk uttagna vägar (och utan särskild benämning) väg uttagen från Postvägen vid "knäet" mellan Romstad och Ulleberg, sträckande sig i nordlig riktning till landsvägen, strax derförinnan träfande en landsförsamlingen tillhörande äga, å hvilken vägen likaledes är öfverdragen.

Af tillgängliga papper kan ej slutas till, att någon särskild utfartsväg är uttagen för hemmanen Dingelsundet och Knapptad; utan snarare fastslagits att den s. k. Postvägen, hvilken är densamma som den nuvarande s. k. Romstadsvägen, sedan gammalt användts vid befordran af den post, som tillkommit hemmanet Knapptad och således af nyssnämnda hemman begagnats såsom utfartsväg.

Karlstad den 17 Dec. 1910.

HJ. NISBETH.

Bil. 2.

Afskrift.

Enligt vid mötet den 28 Febr. 1912 i Bernstad med jordägare invid den s. k. Romstadsvägen fattadt beslut, förklara vi oss villiga att till Karlstads stad utan någon ersättning afstå den mark, som Drätselkammaren anser nödig för vägens omläggning, det vill säga i öfverensstämmelse med nu gjord stakning — mot vilkor, att Karlstads stad åtager sig

att snarast möjligt sätta vägen i trafikabelt skick,

att staden vidkännes alla kostnader för markens förvärfvande, samt

att staden åtager sig framtida underhållskostnader, inclusive snöplogning.

Karlstad den 2 April 1912.

J. F. Schyman.

J. A. Forsén.

Lars Andersson.

Sam. Montelius.

O. F. Magnusson.

Carl Jansson, Roinstad.

A. Aug. Andersson, Ulleberg.

O. L. Norblad.

J. W. Andersson,

Gustaf Ekström.

L. Rydén, Magdebo.

Magnus Nilsson, Karlsgrund.

Karl Setterman.

J. R. Nilsson.

för Karlstads Bryggeri A.-B.

E. W. Larsson, Karlsholm N:o 36.

Albert Egnell gn. W. Sn.

gn A. A. Lundquist.

Rätt afskrifvet betygar under edlig förpliktelse

HJ. NISBETH,

M. SKOGLUND.

Karlstad.

Karlstad.

Bil 4.

*Utdrag ur protokoll vid mötet med intresserade
i den s. k. Romstadsvägen, den 11 Jan. 1913.*

---

§ 2.

Mötet enades om att ingå till Konungens Befallningshafvande med anhållan att Konungens Befallningshafvande ville hos Stadsfullmäktige i Karlstad genomdrifva och ålägga staden att fortast möjligt iståndsätta den nästan ofrafikabla vägen från Klaravik till stadens gräns vid Knapptad.

§ 3.

För sakens ordnande beslöts tillsätta 2:ne kommitteer, en för det som berör stadens och en för det som berör landsförsamlingens område, och att dessa hvar för sig uppvakta Herr Landshöfdingen och till Konungens Befallningshafvande lemna hvarsin inlaga om vägfrågan.

§ 4.

I dessa kommitteer invaldes: för den del som ligger å stadens område: J. F. Schymann, Bernstad, D. Norbäck, Bellevue, och Aug. Andersson, Zakrisdal; samt för den del som berör området inom landsförsamlingen: V. Barthelson, Knapptad, Karl Pettersson och Fritz Karlsson i Dingelsundet.

§ 7.

Att justera detta protokoll utsågs O. F. Magnusson och Karl Jansson.

Som ofvan

AUG. ANDERSSON.

Justeradt:

O. F. MAGNUSSON.

KARL JANSSON.

Rätt utdraget betyga:

P. M. PETERSSON.

GEORG SANDÉN.

Transumt.

Protokoll från möte hållet i Tingshuset i Karlstad den 6 Februari 1912 kl. 6 e. m. med fastighetsägare utefter Romstadsvägen för beställande med frågan om iståndsättande av vägen ifråga.

---

§ 4.

Uttalades följande önskemål att till Komiterade i Drätselkammaren framföras: På basis av en normal vägbredd af 6 meter inclusive diken från och med Våxnäsbäcken till Ullebergsberget samt därefter och intill Knappstads rå med vägens nuvarande bredd böra nuvarande anläggningar, planteringar och staket ej rubbas, förrän vägen ullägges i hela sin bredd; angående nu befintliga hus å vägen träffas andra särskilda öfverenskommelser.

Vidare att genom stadens försorg snarast möjligt utstakas den väg, som önskas, så att varje jordägare medgives möjlighet att innan bindande löfte taga vägens nya skick i betraktande, vid vilket tillfälle Komiterade tillåtas närvara.

Rätt transumeradt:

L. RYDÉN.

Karlstad den 1 april 1912.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknad får härmed hos Drätselkammaren i Karlstad göra en vördsam förfrågan, angående den mark af tomten Karlsholm N:o 1 efter Romstadsvägen som skulle komma till vägen efter den nu gjorda stakningen av Romstadsvägen. Som nu en skrivelse varit här för underskrift för dem som skulle vilja afstå den del af tomterna till staden som skulle läggas till Romstadsvägen får jag härmed hos Drätselkammaren göra följande förfrågan. Som jag i Viken N:o 31 får en bit jord af staden efter den gatan som blir från Orrholmsgatan till Wennbergs verkstad efter sjön, om jag finge göra utbyte med staden. Den del af tomten Karlsholm N:o 1 som behöfves till Romstadsvägen är jag villig afstå till staden om jag i utbyte kunde få den mark i Viken som tillfaller tomten N:o 31. Detta blir ju ingen

utgift för staden och skall jag då flytta träd och stängsel vid Karlsholm N:o 1 och ikläda mig de utgifter som kan blifva för min del med lösen af papper å nämnda marker.

Högaktningsfullt
J. R. NILSSON,
Viken N:o 31, Karlstad.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 april 1914.*

§ 2.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över tre särskilda, hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda ansökningar om åläggande för Karlstads stad att iståndsätta den s. k. Romstadsvägen eller vägen, som leder från allmänna landsvägen vid Våxnäsbäcken till Karlstads landsförsamlings gräns vid hemmanet Knappstad.

Ifrågarande tre ansökningar äro till Konungens Befallningshavande ingivna, en den 4 januari 1912, undertecknad av Karl Pettersson och Helena Christina Persson, båda i Dingelsundet, ävensom av A. G. Lindberg, Victor Barthelson, Carolina Danielsson och Albert Karlsson, alla i Knappstad, en den 21 januari 1913, undertecknad av Victor Barthelson, A. G. Lindberg, A. L. Karlsson, Karl Pettersson, Fritz Karlsson och Carolina Danielsson, alla boende i hemmanen Knappstad och Dingelsundet, samt en likaledes den 21 januari 1913, undertecknad av J. F. Schyman å Bernsta, Aug. Andersson å Zackrisdal och D. Norbäck å Bellevy.

Såsom skäl för ansökningarne har huvudsakligen anförts, att annan utfartsväg för hemmanen Knappstad och Dingelsundet ej finnes, att vägen i forna tider varit s. k. postväg och följaktligen av mera allmän natur, att antalet å stadens område bosatta personer, vilka vore beroende av vägen i fråga, utgjorde mellan 500 och 600, att taxeringsvärdet å de fastigheter inom staden, vilkas ägare begagnade vägen, uppginge till omkring 800,000 kronor, och att vägen under vissa tider av året vore alldeles ofarbar, så att sökandena stundom hindrades att till staden inforsla sina produkter.

Drätselkammaren ville till en början erinra, att frågan om stadens mellankomst för vägens iståndsättande varit på grund av motion behandlad hos stadsfullmäktige under år 1909, då fullmäktige vid sammanträde den 6 december lämnat framställningen utan avseende på av drätselkammaren anført skäl, att

vägen endast vore att betrakta som en enskild utfartsväg, vadan densamma saknade förutsättningarna för att kunna bli allmän, samt att vägen, enligt kammarens förmenande, kunde hänföras till sådan inägoväg, som det enligt den av Kungl. Maj:t den 24 Maj 1877 fastställda "överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Carlstad" ålåge jordbruksfastighet att underhålla.

Sedan stadsfullmäktige den 25 Januari 1912 till kammaren remitterat ovan först omförmälda ansökning från jordägarna i hemmanen Dingelsundet och Knappstad, vilken ansökning föregåtts av en från flere ägare av fastigheter belägna efter vägen, direkt till kammaren ingiven skrift i enahanda syfte, uppdrog kammaren åt delegerade att bereda frågan, och hade dessa delegerade, som ansett ett rimligt villkor för stadens ingripande vara, att vederbörande jordägare till staden kostnadsfritt avstode erforderlig mark för vägens avdikning och framtida utvidgning, inlett underhandlingar därom samt låtit uppmäta och kartlägga den behövliga marken å sträckan mellan landsvägen och Ullebärgsåsen. Denna mark innehades av 17 särskilda ägare, av vilka 13 förklarade sig villiga ingå på markavträdelse under det att dylikt medgivande uteblev och fortfarande saknas från 4, trots löften från de övriga att förmå dem till eftergift. Med anledning av den i sammanhang härmed uppkomna frågan om byggnaders uppförande invid vägen och stadens eventuella skyldighet att vid stadsplans genomförande lösa sådana byggnader funno delegerade sig böra avvakta Kungl. Maj:ts beslut på en av stadsfullmäktige gjord underdånig framställning om fastställande av särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamheten inom den del av stadens område, som finnes upptagen i gällande stadsplan. Detta beslut meddelades den 18 Juli 1915 och kungjordes i December månad samma år.

Drätselkammaren beslöt nu att i själva sakfrågan anföra följande:

De av sökandena framhållna skäl för att staden skulle hava skyldighet iståndsätta ifrågavarande väg synas kammaren allt för svaga. Det är icke bevisat, att hemmanet Knappstad någonsin varit posthemman och icke heller, att detta hemman eller hemmanet Dingelsundet varit hänvisat till vägen förbi Romstad såsom ulfartsväg. Omständigheterna synas lika mycket tala för, att deras utfartsväg gått från Ulleberg i mera nordlig riktning över Lugnet till landsvägen, enär en väg i sådan riktning finnes uttagen å J. A. Finemans karta över Karlstad av år 1792. Att vägen i den av lantmätare Carlqvist upprättade beskrivningen till 1869 års karta benämns postvägen utgör i och för sig intet stöd för påståendet, att vägen förut varit av allmän natur; ty liknande benämning gavs förr åt andra enskilda vägar, exempelvis vägen på östra sidan Klarälven från Karlstad till Nedre Ulleruds sockens rå, vilken alltid kallats östra postvägen, oaktat den icke varit allmän förr än i början av 1900-talet.

För övrigt torde det vara självklart, att staden icke kunnat vara förpliktad hålla allmän väg såsom utfartsled för några få jordbruksfastigheter på dess yttre område och än mindre för blott två obetydliga hemman i landsförsamlingen. Bestämmelserna i Byggningsabalken gjorde allmän nytta och nödvändighet till förutsättningar för att en väg skulle få egenskap av allmän och ännu tydligare hava dessa förutsättningar kommit till uttryck i 1891 års väglag, där begreppet allmän definierats, bland annat, såsom väg, den där "tjänar att förbinda något härad i dess helhet eller till väsentlig del med stad."

I beskrivningen till Finemanska kartan av år 1792 står beträffande vägarne å stadens område: "Alla nödige vägar har Landtmälaren på chartan utsatt och avräknadt". I beskrivningen till Carlqvists karta åren 1867—1868 förekommer ett så lydande moment: "Alla å 1792 års karta upptagna vägar hava å nya kartan blifvit oförändradt insatta, endast med det undantag, att då väg blifvit inom samma egofigur anlagd på obetydligt afstånd från den plats där den enligt förestående karla skulle vara, så utvisar nu kartan var vägen verkligen befinnes".

I nådigt brev den 7 April 1865 har Kungl. Maj:t fastslått ett av stadsfullmäktige avgivet förslag till likställighet i kommunala skyldigheter och rättigheter emellan stadens samtliga medlemmar, varigenom utom annat blivt bestämt, att underhållet av inägovägarne skulle såsom hittills bekostas ensamt av vederbörande jordägare. Detta stadgande konfirmerades ytterligare av Kungl. Maj:t den 24 Maj 1877 vid fastställelse å förut åberopade "Överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Carlstad", vari det heter, att "jordbruksfastighet betalar såsom grundskatt 4 kronor 50 öre för varje tusental kronor av taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande därefter, samt underhåller såsom hittills inägovägarne."

Till inägovägarne måste uppenbarligen hava räknats även de vägar, vilka från landerierna och genom dessas egor beredde utfart till allmän väg, ty eljest skulle staden under de senare decennierna haft att underhålla flere utfartsvägar åt enskilda personer. På de åberopade gamla kartorna finnas nämligen inlagda många vägar på alldeles samma sätt som Romstadsvägen, och då härtill kommer, att stadsdelen Väster Strand är bildad av landerijord, har samma väg tydligen hört till inägovägsrnes kategori. Romstad var i forna tider ett hemman i Karlstads socken, vilket år 1609 av Konung Carl IX donerades till staden såsom mulbete, och hela området från gården till landsvägen har ända till dess byggnadsverksamheten för några år sedan tog fart använts för jordbruksändamål, vilka förhållanden också giva stöd åt uppfattningen, att vägen genom området varit en ägoväg. I varje fall kan den icke ha annan egenskap än antingen inägoväg eller enskild utfartsväg.

I den av J. F. Schyman med flere gjorda ansökningen uppgives, att taxeringsvärdet å de egendomar på stadens område, vilka begagna vägen, belöper sig till omkring 800,000 kronor. Denna uppgift är emellertid felaktig, ity att samma värde för närvarande utgör allenast 440,000 kronor. I detta sammanhang torde böra erinras att i samma mån som området förvandlats från jordbruksfastighet till annan fastighet, den därå belöpande grundskatten nedgått från 4 kronor 50 öre till 2 kronor 25 öre för varje tusental kronor av taxeringsvärdet.

På grund av vad sålunda andragits beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte till alla delar bestrida de föreliggande ansökningarne om åläggande för staden att iståndsätta ifrågavarande väg.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 38.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över tre särskilda, av dels Karl Pettersson m. fl., dels Victor Barthelson m. fl., dels ock J. F. Schyman m. fl. hos Konungens Befallningshavande gjorda och till stadsfullmäktige för yttrande remitterade ansökningar om åläggande för Karlstads stad att iståndsätta den så kallade Romstadsvägen eller vägen, som leder från allmänna landsvägen vid Växnäsbäcken till Karlstads landsförsamlings gräns vid hemmanet Knappstad.

Drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, hade därvid, på anförda grunder, hemställt, att stadsfullmäktige måtte till alla delar bestrida föreliggande ansökningar om åläggande för staden att iståndsätta ifrågavarande väg.

Beredningsutskottet, som icke stämde i vad drätselkammaren såsom skäl för sitt avstyrkande utlåtande anförde, hemställde,

att stadsfullmäktige måtte under åberopande av de av drätselkammaren anförda skälen, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa, att ifrågavarande ansökningar om åläggande för staden Karlstad att iståndsätta den så kallade Romstadsvägen icke måtte till någon Konungens Befallningshavandes vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

83. Drätselkammarens framställning om anslag för anläggande av väg till den bro, som av stadens renhållningsentreprenör skall byggas mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 april 1914.

§ 12.

Från hälsovårdsnämnden hade till drätselkammaren inkommit följande framställning om anläggande av väg till den bro, som stadens renhållningsentreprenör enligt kontrakt skall uppföra mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 18 Februari 1914.

§ 31.

Enär staden i kontrakt med renhållningsentreprenören åtagit sig att underhålla väg till den bro, som entreprenören enligt kontraktet skall uppföra mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen, hvilket åtagande torde innebära skyldighet för staden att jämväl anlägga väg, där sådan icke förut finnes, samt berörda kontrakt är afsedt att träda i kraft den 1 nästkommande Oktober, beslöt Hälsovårdsnämnden hos Drätselkammaren hemställa att Kammaren ville gå i författning om anläggande af det vägstycke som erfordras, så att hvad på staden ankommer något hinder icke möter för kontraktets ikraftträdande nämnda dag.

Denna § justerades genaet.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Med anledning härav hade stadsingeniören uppgjort alternativa kostnadsförslag, varav alt. I, som avsåg användandet av nuvarande vägen till Elfverum och förbindelse med bron medelst en uppfartsväg, slutade å en kostnad av 1,350 kronor samt alt. II, som avsåg anläggandet av en helt ny väg, slutade å 4,100 kronor. Drätselkammaren ville för sin del uttala sig för alt. I och beslöt ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte anslå 1,350 kronor för anordnande av ifrågakvarande väg i enlighet med alt. I av de uppgjorda kostnadsförslagen ävensom bestämma att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

Kostnadsförslag

för anläggning af väg till den bro, som skall af stadens renhållningsentreprenör byggas mellan Klarelfvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen.

Alternativ I. Nuvarande vägen till Elfverum användes och förbindes med bron medels en uppfartsväg.

1. *Ny väg mellan nuvarande vägen till Elfverum och bron; 4 m. bred.*

Fyllning 300 m ³ à 1:—	300:—	
Torfläggning 150 m ² à 0·20	30:—	
Stenskärf 50 lass à 2:50 ..	125:—	
Makadam 50 lass à 3:—	150:—	
Grus 40 lass à 3:—	120:—	
Arbetskostnader och diverse ..	170:—	895:—

2. *Reparation af den befintliga vägen från nuvarande renhållningsverket, till början af nya vägen.*

50 lass stenskärf à 2:50	125:—	
50 » makadam à 3:—	150:—	
30 » väg-grus à 3:—	90:—	
Arbetslöner m. m.	90:—	455:—

Kronor 1,350:—

Alternativ II. *Ny väg anlägges från järnvägsöfvergången* vid det s. k. skärt-spåret, väster om nuvarande renhållningsverket och förlägges i gatorna enligt blifvande stadsplanen. Uppfartsvägen lika med alt. I. Vägen göres 4 meter bred.

Fyllning 1,000 m ³ à 1:—	1,000:—
Torfläggning	100:—
Stenskärf 350 lass à 2:50	875:—
Makadam 300 lass à 3:—	900:—
Grus 200 lass à 3:—	600:—
Arbetskostnader och diverse	625:—

Kronor 4,100:—

Karlstad den 6 april 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.

§ 39.

Sedan hälsovårdsnämnden hos drätselkammaren hemställt, att kammaren ville gå i författning om anläggande av väg till den bro, som stadens renhållningsentreprenör

prenör enligt kontrakt åtagit sig att uppföra mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen, hade drätselkammaren, med bifogande av två särskilda, av stadsingeniören upprättade förslag till berörda väganläggning, slutande å en kostnad av respektive 1,350 och 4,100 kronor och med förordande av det billigare av dessa förslag, hos stadsfullmäktige gjort framställning om anslag till ifrågakomna väganläggning i enlighet med sistberörda förslag.

Beredningsutskottet, som hade att uppå remiss avgiva yttrande i ärendet, beslöt att med biträdande av den av drätselkammaren gjorda framställningen hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för anläggande, i enlighet med av stadsingeniören uppgjort förslag, av väg till den bro, som av stadens renhållningsentreprenör skall byggas mellan Klarälvens södra strand vid Djäknefältet och Örsholmen, bevilja ett anslag av 1,350 kronor ävensom bestämma, att detta anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

34. Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1913.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som i föreskrifven ordning blifvit utsedda att granska Karlstads Spritförsäljningsbolags förvaltning och räkenskaper för försäljningsåret 1913, hafva nu fullgjort detta uppdrag och få däröfver afgifva följande berättelse:

Bolaget, som är bildadt i och för öfvertagandet av alla rättigheter till minuthandel med och utskänkning af brännvin i staden Karlstad, har under ifrågavarande försäljningsår bestått af 41 lottägare, af vilka 31 varit bosatta inom staden, och har dess styrelse utgjorts af f. d. kaptenen m. m. Hugo Ziegler, tillika verkställande direktör för bolaget, bokhandlaren m. m. A. Nermau, ordförande i styrelsen, och vice häradshöfdingen m. m. Sven af Geijersstam, samtliga dessa valda af lottägarna å ordinarie bolagsstämma, äfvensom af boktryckaren Emil Ankers och stadskamreraren m. m. G. Enander, utsedde, den förre af landstinget och den senare af hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

All detaljhandlet med brännvin inom staden har för tiden från och med den 1 januari 1911 till och med den 31 december 1913 varit till bolaget upplåten, och

har bolaget under sistförflutna försäljningsår erlagt årsavgift för 7 försäljningsrättigheter, nämligen en utminuterings- och sex utskänkingsrättigheter, af vilka utminuterings- och två utskänkingsrättigheter utöfvats af bolaget själf samt fyra utskänkingsrättigheter med Kungl. Maj:ts befallningshafvandes godkännande och mot erlagda afgifter, tillhopa 900 kronor, varit öfverlättna, två till innehafvaren af Stadshotellet med teaterfoyern samt likaledes två till innehafvaren af Grand Hotell med paviljongen i Stadsträdgården.

I afseende å *varuomsättningen* lämnas följande tablå:

Varuslag	Antal försålda liter			Försäljningsvärde	
	Genom utminuterings	Genom utskänkning	Summa	Kronor	öre
Brännvin, varmrenadt, 50 %	251,355,67	10,230,32	261,585,99	483,595	61
» andra slag	6,396,97	968,28	7,365,25	14,159	40
Sprit, reducerad till 50 %	913,20	—	913,20	1,652	19
Whisky	1,630,86	3,065,15	4,696,01	19,464	65
Konjak	67,446,08	10,435,27	77,881,35	199,744	81
Rom och Arrak	509,45	10,00	519,45	1,113	35
Punsch och Likör	7,858,25	18,155,67	26,013,92	57,212	58
Vin	5,158,75	73,39	5,232,14	13,113	72
Maltdrycker	—	10,292,00	10,292,00	6,003	17
Summa	341,269,13	53,230,08	394,499,21	796,059	48

Vid utminuterings- har det försålda varmrenade brännvinets styrka hufvudsakligen varit 41 procent, och priset därå har utgjort 1 krona 50 öre pr liter. En mindre kvantitet av 46 procents styrka har sålts mot ett pris av 1 krona 75 öre pr liter. Det genom utskänkning afyttrade varmrenade brännvinet har hållit 41 procent och priset för detsamma har varit 2 kronor 40 öre pr liter.

Inkomster och utgifter under året hafva utgjort:

Inkomster:

För försålda 394,499,21 liter spritvaror, vin och maltdrycker enligt ofvanstående tablå	Kr. 796,059: 48
Räntor	» 1,898: 57
Afgifter för öfverlättna rättigheter	» 900: —
Vinstandel i Göteborgssystembolagens Leveransförening	» 2,928: 25
Vinst å tomkärl	» 2,030: 83

Rabatter & varor	Kr.	898: 35	
» » elektrisk ström m. m.	»	55: 13	804,770: 61

Utgifter:

Kostnad för inköpta spritvaror ..	Kr.	435,758: 73	
» » » maltdrycker, vin och socker.....	»	13,258: 38	
Minskning i lagrets värde vid jämförelse med ingående lagerbehållningen.....	»	17,605: 21	466,622: 32

Bruttovinst således Kronor 338,148: 29

Härifrån afgå följande

omkostnader:

<i>Aföningar:</i> Styrelsen	Kr.	1,800: —	
Verkställande direktören	»	4,100: —	
Konungens Befallningshafvandes ombud	»	400: —	
Lagerföreståndaren	»	5,556: 90	
Kamreraren	»	2,775: 60	
Butiksföreståndaren.....	»	3,800: 10	
Öfrigt tjänste- och arbetspersonal..	»	18,476: 20	36,908: 80
<i>Skatter:</i> Försäljningsavgift	»	1,575: —	
Kronoutskylder	»	13,367: 98	
Kommunalutskylder	»	17,301: 96	
Prästskatt	»	299: 32	
Reserverade medel till utskylder, afse- ende bolagets inkomst under åren 1912 och 1913, jämlikt Kungl. Kung- görelsen den 19 december 1913..	»	50,000: —	82,544: 26
<i>Hyror:</i> Hufvudaffärens byggnader	»	8,000: —	
Utskänkningsstället N:o 2	»	5,868: —	
Magasin och källare	»	1,700: —	
Platshyra för kolbod....	»	30: —	15,598: —
<i>Reparationer & byggnader .....</i>	»	326: 41	
» » inventarier och ljusledningar samt ersatt slitningsmateriel.....	»	259: 65	586: 06
Kostnad för officiella revisionen af 1912 års räkenskaper	Kr.	228: 20	
Kostnad för enahanda revision af 1913 års räkenskaper, reserverat belopp.....	»	250: —	
Arvodet till bolagets egna revisorer, kontrollanter och in- venteringsmän samt till läkare och juridiskt biträde	»	2,041: —	
Stallet	»	470: 14	
Kol för reningsverket.....	»	117: —	

Ved och lyse	Kr.	3,816: 43	
Bidrag till krogarne för ved, lyse, servis och tjänares aflöning.....	»	1,950: —	
Missräkningspänningar, olycksfallsförsäkring och julgåvor åt personalen	»	1,560: —	
Extra arbetshjälp och polishandräckning	»	1,564: 67	
Brandförsäkringsafgifter	»	404: 07	
Telefonafgifter, telegram och postporto	»	494: 95	
Elektrisk kraft till magasinshissar	»	458: 94	
Vattenafgifter	»	499: 60	
Tryck, skrivmaterialier och räkenskapsböcker	»	1,146: 18	
Julgåvor till stadens fattige.....	»	500: —	
Diverse utgifter för kemikalier, medicin, resor, frakter m. m.	»	1,036: 17	
Afskrifning å inventarier	Kr.	1,583: —	
» » kolhuset	»	34: 90	
		<u>1,617: 90</u>	153,792: 37

Nettovinsten för året utgör alltså Kronor 184,355: 92

Bolagets ställning den 31 December 1913:

Tillgångar:

Kassabehållning.....	Kr.	1,734: 94	
Varulager vid hufvudaffären	Kr.	102,361: 79	
» » krogarne	»	1,004: 84	
		<u>103,366: 63</u>	
Inventariepersedlar	»	14,599: 82	
Tomkärl	»	4,230: 22	
Punschstämplar	»	2,878: 60	
Kolhus å Herrhagen	»	314: 13	
Träkol	»	3: —	
Innestående medel i Wermlunds Enskilda Bank:			
» å giroräkning	Kr.	31,809: 31	
» löpande räkning	»	138,621: 28	
» kapitalräkning.....	»	33,088: 33	
		<u>203,518: 92</u>	
Göteborgssystembolagens Leveransförening.....	»	3,628: 25	
Fordran hos en leverantör.....	»	13: 50	334,288: 01

Skulder:

Lottkapitalet	Kr.	38,200: —	
Lottägarnes räntemedel	»	1,910: —	
Till diverse firmor och personer	»	59,572: 09	
Reserverade medel för skatter.....	»	50,000: —	
» » » revisionskostnader	»	250: —	
Årets vinst till fördelning	»	184,355: 92	334,288: 01

Det här ofvan såsom aflöning åt styrelsen upptagna beloppet 1,800 kronor har fördelats sålunda att bokhandlaren Nerman, såsom ordförande och styrelseledamot, erhållit 600 kronor samt en hvar af styrelseledamöterna härads höfdingen af Geijersstam, boktryckaren Ankers och stadskamreraren Enander 400 kronor. Kapten Ziegler har såsom styrelseledamot och verkställande direktör uppburit det ofvan angifna beloppet 4,100 kronor.

Aflöningen såväl till försäljningsställenas föreståndare som till bolagets öfriga personal har utgått med kontanta belopp, som varit oberoende af omsättningen eller vinsten. Lagerföreståndaren, kamreraren och kroglokalföreståndarne hafva förutom den kontanta lönen haft fri bostad med ved och lyse, hvarjämte bolaget betalat utskylderna för en del af personalen utan afdrag på aflöningen.

Vid granskning af försäkringsboken och kontrollprovning af den förskurna varans uppgivna alkoholstyrka hafva vi icke funnit något att anmärka.

Varulager och inventarier äro hvar för sig försäkrade för eldskada, det förra för 186,200 kronor och de senare för 22,200 kronor, hvilka försäkringar vi anse fullt betryggande.

Försäljningslokalerna hafva vid verkställd besiktning befunnits i mycket godt skick.

Att å revisorernas vägnar deltaga i inventeringen af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårs slut hafva utsetts undertecknad, Noréus, samt majoren m. m. H. Hammar med kaptenen Per Ågren och landskanslisten E. Noréus till suppleanter.

Bolagets räkenskaper äfvensom dess tablå öfver varuomsättning och omkostnader äro upprättade i enlighet med de i Kungl. Kontrollstyrelsens kungörelse den 15 maj 1909 givna föreskrifter. Räkenskaperna äro förda med utmärkt ordning och reda samt fullständigt verifierade.

Revisorerna vitsorda, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 15 paragrafen 1 mom. af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 angifna syfte, och då styrelsen jämväl i öfrigt handhaft bolagets verksamhet på ett fullt tillfredsställande sätt, få revisorerna tillstyrka ansvarsfrihet för det försäljningsår, revisionen omfattar.

Karlstad den 4 april 1914.

ERNST STRIDSBERG.

För Kungl. Maj:ts Befallningshafvande.

J. OLSON.
För Landstinget.

J. NORÉUS.
För Karlstads stad.

E. SJÖBERG.
För Hushållningssällskapet.

PER ÅGREN.
För Karlstads stad.

Afskrift.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka i sammanhang med revision af Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper äfven granskat Spritbolagets styrelses redogörelse för år 1913 rörande den under dess förvaltning stående, af förra Vinbolaget grundade **Fonden för Allmännyttiga ändamål**, hafva därvid funnit ställningen som följer:

Debet.

Ingående balans:

Innestående i Källarbyggnaden	1,396: 91	
» & kapitalräkningen	18,904: 13	
» Kontant i kassa	21: 39	20,322: 43

Inkomster:

Ett års hyra för Källarbyggnaden	2,000: —	
Under året upplupen ränta	732: 05	2,732: 05
		Kronor 23,054: 48

Kredit.

Utgifter:

Afskrifning å Källarbyggnaden	1,000: —	
Stämpel å Kapitalräkningsbevis	1: —	
Anslag till Karl den Niondes-statyn	5.000: —	6,001: —

Utgående balans:

Innestående i Källarbyggnaden:		
efter afskrifning	396: 91	
förbättring genom reparation	782: 01	1,178: 92
Innestående å kapitalräkning	15,836: 18	
» kontant i kassan	38: 38	17,053: 48
		Kronor 23,053: 48

Mot räkenskaperna hafva vi intet att anmärka, och få vi tillstyrka full ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1913.

Karlstad den 20 februari 1914.

FR. OLSÉN.

A. SVANSTRÖM.

Rätt afskrifvet intygar:

J. JANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 40.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande i anledning av den av vederbörande revisorer avgivna berättelse över granskning av Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1913 ävensom över förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid; och beslöt utskottet, som icke funnit något att erinra med anledning av berättelserna, hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte dels för sin del bevilja styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning för år 1913, dels ock lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

85. Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1913.

Revisionsberättelse.

Undertecknad, af Herrar Stadsfullmäktige utsedd att granska Karlstads Högre Allmänna Läroverks Byggnadsfonds räkenskaper och förvaltning för år 1913, får efter fullgjort uppdrag afgifva följande berättelse.

Ingående balans:

Å bankräkning innestående.....	13,248: 49	
Kontant.....	88: 06	13,336 55

Inkomster under året:

Terminsafgifter	3,340: —	
Hyror	206: 50	
Räntor	387: 82	3,934: 32
		<u>Kronor 17,270: 87</u>

Utgifter under året:

Reparationer	1,215: 29	
Renhållning	572: 67	
Skatt	381: 71	
Brandstodspremie	171: 39	
Arvode för ritning	100: —	2,441: 06

Utgående balans:

Å bankräkning inestående	14,700: 62	
Kontant	129: 19	14,829: 81
		<u>Kronor 17,270: 87</u>

Räkenskaperna äro utmärkt förda och verifierade, hvadan full ansvarsfrihet för 1913 års förvaltning tillstyrkes.
 Karlstad den 27 Mars 1914.

A. SANDWALL.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
 i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 41.

Beredningsutskottet hade uppå remiss att avgiva yttrande i anledning av den av bankdirektören A. Sandwall till stadsfullmäktige överlämnade berättelse angående verkställd granskning av Karlstads allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1913; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot berättelsen, hemställa, att densamma måtte läggas till stadsfullmäktiges handlingar.

In fidem:
 ELIAS STENIUS.

86. Vattenlednings och belysningsstyrelsens framställning i anledning av E. G. Magnussons m. fl. villaägares å området Strand anhållan om leverans av elektrisk kraft.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 dec. 1913.

§ 6.

S. d. Från E. G. Magnusson m. fl. fastighetsägare å Strand av Karlstads

landsförsamling hade inkommit en anhållan om leverans av elektrisk ström. Vid ifrågasatt avtal med abonnenter utanför stadens område hava emellertid Stadsfullmäktige genom beslut av 25 Febr. 1910 förbehållit sig beslutanderätten.

Också hade Styrelsen i dåvarande sammanhang yttrat bl. a. att den fann "efter vad nu framkommit skäligt för sin del besluta att före inkorporeringsfrågan slutliga avgörande nya avtal om leverans av elektrisk ström till sagda område ej må träffas". Följande år begärde Herr E. G. Magnusson belysningsström till sin villa å Strand, vilken begäran av Stadsfullmäktige den 15 Juni 1911 avslogs.

Nu hava emellertid tillkommit ett par omständigheter, vilka synas Styrelsen så pass tungt vägande, att Styrelsen, oaktat avslaget för två år sedan anser sig ånyo böra underställa ärendet Stadsfullmäktiges prövning.

Sedan dess har nämligen Uddeholms bolag beslutat att med sträckning ett stycke väster om staden framdraga elektrisk kraftledning till de nya anläggningarna Skoghall—Vidön.

För vederbörande inom landsförsamlingen lära — om saken ej redan ordnats — inga svårigheter föreligga att framdeles med bolaget ingå avtal, för den händelse staden skulle ställa sig avvisande.

Detta har även av sökandena framhållits, och det synes Styrelsen, som skulle det vara mindre affärsmässigt att genom en vägran nu direkt inbjuda till konkurrens alldeles invid stadens gräns.

Och Uddeholmsbolagets möjlighet att från egen vattenkraft leverera den elektriska strömmen billigare än vad staden förmår, skulle ju kunna tänkas föranleda, att stadens nuvarande abonnenter å Strand finge anledning övergå.

Vidare har man väl vid de två förut angivna beslutens fattande inom Stadsfullmäktige förutsatt, att det ifrågavarande området av landsförsamlingen snart nog skulle införlivas med staden. Såsom det på senaste tiden visat sig, har emellertid denna fråga blivit ställd på en ganska avlägsen framtid, och det kan då synas vara en ganska onyttig hårdhet, om Stadsfullmäktige nu skulle avslå den framställda begäran, särskilt som dess undertecknare faktiskt visat sig arbeta för och önska en införlivning med staden av deras område.

Med hänsyn till tidigare framhållna skäl och nu ytterligare tillkomna, som sätta frågan i ett avsevärt ändrat läge, ville Styrelsen hos Stadsfullmäktige anhålla om bemyndigande att med Herrar E. G. Magnusson m. fl. ingå av dem begärt avtal om elektrisk ström till deras fastigheter å Strand, ehuru dessa ligga utom stadens område.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte den från sökandena inkomna skriften överlämnas till Stadsfullmäktige.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen, Karlstad.

Undertecknade få härmed vördsamt göra en framställning till Styrelsen huruvida icke elektrisk ström *nu* skulle kunna erhållas för våra villor å området Strand.

Inkorporeringen af detta område till staden har visserligen ännu icke kommit till stånd men vi vilja icke underlåta nämna, att vi vid inkorporeringsfrågans sista behandling varit *för* inkorporering och fortfarande komma att för vår del söka att verka för inkorporering med staden.

Efter hvad vi hafva oss bekant pågå underhandlingar med Uddeholmsbolaget om leverans af elektrisk ström år 1915 till landsförsamlingen — och kunna vi icke finna annat än att det vore affär för staden att innan dess söka erhålla så många abonnenter som möjligt bland Strands villaägare.

I förhoppning att Styrelsen ville tillstyrka vår ofvannämnda begäran teckna. Karlstad den 20 november 1913

E. G. Magnusson.

Viktor Jonsson.

N. G. Lundberg

A. Ljunggren.

Valborg, Signe, och Astrid Lilja.

E. Norrbom.

O. G. Lundgren.

A. Zettervall.

Karl Eklund.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 april 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning om bemyndigande att från stadens elektricitetsverk leverera elektrisk ström till fastighetsägare å Strand i Karlstads landsförsamling.

Drätselkammaren hade förut denna dag yttrat sig över av kommittén för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling med flera områden avgivet utlåtande och därvid hemställt, att stadsfullmäktige måtte uttala, att från stadens sida inga fördelar av ekonomisk natur hädanefter böra beredas Karlstads landsförsamling eller dess innevånare utan särskilt medgivande från stadsfullmäktiges sida.

I nu förevarande fall syntes dock ett frångående av regeln vara påkallat med hänsyn dels till den konkurrens, som möjligen kan uppstå från Uddeholms aktiebolag, och dels till de inkomster, det skulle medföra för staden. Enligt uppgift från elektricitetsverket utgjorde verkets inkomst från landsförsamlingen för närva-

rande 625 kronor per år och den beräknade inkomsten från abonnenter, som vägrats inkoppling till stadens nät, 750 kronor. Drätselkammaren beslöt därför tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte bifalla vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning, men att stadsfullmäktige därvid måtte uttala sig för, att styrelsen, så vitt möjligt är, binder abonnenterna genom femåriga kontrakt.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Herr Lektor W. Wendel, Karlstad.

På uppdrag af Apotekare Gullström få vi härmed lämna följande upplysning rörande landsförsamlingens elektr. anläggning:

Inkomster (brutto) enligt journalen	625 kr. pr. år
Beräknade inkomster från anmälda abonnenter, som vägrats in-	
koppling till stadens nät	750 " " "
	<u>S:ma 1,375 kr. pr. år</u>

En anläggning från Uddeholms linje skulle kosta 5,000 kr. Vid bedömandet af denna anläggnings rentabilitet bör iakttagas, att Uddeholm kan påräkna inkomster från andra håll, där ledningen kommer att passera ss. Lidbacks egendom med c:a 500 kr. etc.

Högaktningsfullt
KARLSTADS ELEKTRICITETSVERK
J. Thalén.

P. S.

För att utjämna elektricitetsverkets belastningskurva kan med fördel för såväl verket som abonnenterna serveras ström till kokningsändamål å dessa platser, där gasverket ej framdragit gasledning.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 42.

I skrivelse till vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade E. G. Magnusson m. fl. fastighetsägare å Strand inom Karlstads landsförsamling anhållit att för sina villor erhålla elektrisk kraft från staden.

I anledning härav hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen under fram-

hållande av den omständigheten, att Uddeholms Aktiebolag vore oförhindrat att från sin nyligen uppsatta kraftledning till Vidön leverera elektrisk kraft inom ifrågavarande område och att det skulle vara mindre affärsmässigt af staden att genom en vägran å förevarande framställning direkt inbjuda till konkurrens alldeles invid stadens gräns, anhållit om bemyndigande att med sökandena ingå av dem begärt avtal om leverans av elektrisk ström till deras fastigheter å Strand, ehuru dessa vore belägna utom stadens område.

Över denna framställning hade drätselkammaren, med framhållande jämväl av den ekonomiska fördel som staden komme att få av den ifrågasatta kraftleveransen, avgivit tillstyrkande utlåtande, därvid kammaren dock uttalat sig för önskvärdheten av att abonnenterna bundes genom femåriga kontrakt.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, ansåg visserligen, att flera skäl talade mot att under förhanden varande förhållanden bereda landsförsamlingen någon fördel från stadens sida, men ville dock, med hänsyn till den befarade konkurrensen från Uddeholms aktiebolag och de olägenheter, som densamma kunde medföra för staden, icke afstyrka bifall till framställningen under förutsättning dock av för staden betryggande garantier, varför utskottet hemställde,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga vattenlednings- och belysningsstyrelsen att till ifrågakomna sökande, nämligen E. G. Magnusson, Viktor Jonsson, N. G. Lundberg, A. Ljunggren, Valborg Lilja, Signe Lilja, Astrid Lilja, E. Norrbom, O. G. Lundgren, A. Zettervall och Karl Eklund, ingå af dem begärt avtal om leverans av elektrisk ström till deras fastigheter å Strand, under vilkor emellertid, att styrelsen, på sätt lämpligt kunde finnas, skaffade garantier för, att omförmälda personer under en tid av minst tio år, i den mån de komme att använda sig av elektrisk kraft, icke förskaffade sig densamma från annat håll än från stadens elektricitetsverk.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

37. F. O. Karlssons m. Ö:s av Herr Arne som motion upptagna framställning om bidrag från staden till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Viksholm.

Till Stadsfullmäktiges Herr Ordförande, Karlstad.

Undertecknade vilja härmed vördsamt anhålla, det Stadsfullmäktige godhetsfullt ville besluta bistå oss med underhåll av vägen från Rudsgatan vid Björueborg

till Älvkullen och Viksholm, endera med ett årligt bidrag av etthundra (100) kronor kontant eller att årligen bidraga i vägens underhåll in natura till värde motsvarande nämnda belopp.

Som skäl för denna vår begäran få vi anföra det flere andra, synnerligast den s. k. koloniföreningen använda samma väg för sina nästan dagliga körslor, vilket i icke ringa grad fördyrar och försvårar underhållandet av vägen. Och då koloniföreningen, enligt uppgift, saknar resurser att själv kunna bestrida de omkostnader som rättvisligen borde drabba densamma, hava vi ansett oss nödsakade att till Herrar Stadsfullmäktige göra ovanstående vördsamma hemställan.

Älvkullen & Viksholm den 24 Februari 1914.

F. O. Karlsson.   A. Magnusson.   C. Skog.   Jakob Jakobsson.
Gottfr. Johansson.   C. F. Stenström.   Karl E. Larsson.   A. R. Nordin.
L. J. Strandlund.   Johan Wästlund.   L. P. Axelsson.
A. Andersson.   A. Löfgren.

Upptages som min motion.

Karlstad den 18 Mars 1914.

KARL FR. ARNE.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 april 1914.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över F. O. Karlssons med feres av herr Karl Fr. Arne som motion upptagna framställning om bidrag till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Viksholm.

Efter öfverläggning beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte besluta att för innevarande år ställa till sökandenas förfogande 20 kubikmeter makadam att av sökandena avhämtas på stadens upplagsplats och att användas på området mellan landsvägen och avvägen till koloniträdgårdarna.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 43.

Hos stadsfullmäktige hade F. O. Karlsson m. fl. gjort framställning om bidrag från staden till underhållet av vägen från Rudsgatan till Älvkullen och Viksholm,

vilken framställning av Herr Arne upptagits såsom motion.

Beredningsutskottet, som hade att uppå remiss avgiva yttrande i ärendet, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att för innevarande år ställa till sökandenas förfogande 20 kubikmeter makadam att av sökandena afhämtas å stadens upplagsplats och att användas till underhåll å vägen mellan landsvägen och avvägen till koloniträdgårdarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

88. Norrmalms elektriska aktiebolags av Herr Axel Svensson som motion upptagna framställning i fråga om förlängning av det mellan staden och bolaget upprättade kontrakt angående leverans av elektrisk ström för distribuering av elektrisk kraft inom stadsdelen Norrstrand.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt kontrakt af den 1 juli 1909 mellan staden å ena sidan och under-tecknad bolag å andra, har staden förbundet sig, att under en tid af 10 år, räknat från den 9 dec. 1907, leverera elektrisk energi för distribution inom stadsdelen Norrstrand.

Då nu endast c:a 3 1/2 år återstår å kontraktstiden och vårt bolag med anledning däraf står osäkert, anhålles värdsamt, att Herrar Stadsfullmäktige godhetsfullt ville bevilja kontraktidens förlängning på ytterligare 10 år.

Som stöd för denna vår anhållan, vilja vi påpeka, att vårt bolag ej tillkommit med tanke på att blifva en vinstgifvande affär, utan fastmera såsom en själfhjälps för mindre industriidkare inom Norrstrand.

Att staden vid tiden för bolagets bildande vägrade utsträcka leverans af elektrisk ström till ifrågavarande område.

Att vi i ledningsnät m. m. nedlagt ett kapital af öfver 12,000 kr. på vilken summa vi på grund af ogynsamma förhållande ej kunnat lämna någon utdelning.

Att vi, om denna vår anhållan ej beviljas, äro förhindrade företaga nödvändiga förbättringar och den utvidgning, som inom närmaste tiden borde företagas,

till en kostnad af c:a 1,300 kr. hvilket ytterligare förringar utsikten för oss, att i någon mån återvinna en del af vårt i företaget nedlagt kapital.

Af hvad vi sålunda häröfvan anfört våga vi hoppas, att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta att kontrakttiden mellan staden och Norrmalms Elektriska Aktiebolag får förlängas på ytterligare 10 år.

Karlstad den 27 mars 1914.

För Norrmalms Elektr. Aktiebolag:
AXEL SVENSSON.

Upptages som min motion.
AXEL SVENSSON.

Kontrakt.

Emellan Karlstads stad, här nedan benämnd Staden, å ena samt Norrmalms Elektriska Aktiebolag å Hagaborg i Karlstad, här nedan benämndt Bolaget, å andra sidan, är detta kontrakt upprättat.

Staden förbinder sig:

Att från dess primära transformatorstation till Klarälvens norra strand c:a 60 meter öster om Valfrid Svenssons möbelfabrik och nedanför landsvägen, utdraga elektrisk kraftledning samt där uppsälta och för framtiden underhålla en sekundär transformatorstation,

att hafva dessa arbeten färdiga senast den 9 december 1907,

samt att under en tid af tio (10) år från och med omskrifna dato tillhandahålla bolaget elektrisk ström enligt närmare här nedan affattade bestämmelser.

Bolaget förbinder sig:

Att inom ofvan angifna tid hafva utfört erforderliga ledningar med tillhörande inrättningar fullständigt färdiga för mottagandet af det kontrakterade kraftbeloppet.

§ 1.

Den elektriska strömmen tillhandahålles bolaget i form af trefasig vaxelström af c:a 380 volts hufvudspänning och 50 perioder per sekund å de sekundära samlingskenorna i ofvan berörda sekundära transformatorstation och har bolaget endast att ansluta sina ledningar till nyssnämnda samlingskenor.

§ 2.

Bolaget garanterar staden en förbrukning på transformatorernas sekundärsida af minst 50 hästkrafter, men betingar sig rättighet att under kontraktstiden erhålla intill 200 hästkrafter dock så, att ökningen per år utöfver 100 hästkrafter

ej får utkrävas till mer än 25 hästkrafter och detta efter hos staden sex (6) månader förut gjord anmälan.

Bolaget är ansvarigt för betalningen af det kraftbelopp, som det sålunda anmält till förbrukning.

Däremot förbinder sig bolaget, att så länge de icke tagit i anspråk ofvan angifna 200 hästkrafter icke från annan kraftkälla än stadens distribuera elektrisk ström.

§ 3.

Såsom betalning för den elektriska strömmen erlägger bolaget till staden ett arrende af Elthundratio (110: —) kronor per uttagen hästkraft och år uppmätt medelst en af båda parterna godkänd i transformatorstationen och på transformatorernas sekundära sida uppställd s. k. maximalmätare, som angifver den största *medeleffektförbrukningen* under en kvarts timme.

Arrendet erlagges kvartalsvis i efterskott med en fjärdedel af den för året stadgade minimiafgiften den ³¹/₃, den ³⁰/₆, den ³⁰/₉ och den ³⁰/₁₂. Under påföljande januari månad erlagges dessutom arrendel för det antal hästkrafter som utöfver minimibeloppet af bolaget skall anses förbrukadt, och hvarför ersättning skall utgå.

Mätaren bekostas af staden, som har att afläsa den och återföra den till noll-läget första helgfria dag i hvarje månad. Bolagets ombud äger närvara vid afläsningarna, och kontrollera resultatet. Medeltalet af de 12 afläsningarna under året lägges till grund för kraftarrendet.

§ 4.

Bolaget förbinder sig:

dels att icke uttaga ström från transformatorns sekundärsida med större fasförskjutning än som motsvarar $\cos \delta = 0,7$ så snart belastningen uppgår till $\frac{3}{4}$ af det för året garanterade minimum,

dels att att belasta faserna så jämt att strömstyrkan i den minst belastade fasen icke understiger 75 proc. af strömstyrkan i den mest belastade fasen,

dels att vid utförandet af elektriska anläggningar, som skola anslutas till bolagets ledningsnät och hvartill ström levereras från staden, följa de föreskrifter, som för dylika anläggningar gälla för Karlstads Elektricitetsverk,

dels att vid den elektriska energiens fördelning till kraft och ljus skola de vilkor, som finnas intagna i den för Karlstads Elektricitetsverk fastställda taxan gälla, nämligen att högst 25 proc. af hela energiebeloppet får användas för belysningsändamål. Dock må för den händelse ej hela det anmälda kraftbeloppet förbrukas på sätt här ofvan nämnts öfverblifven elektrisk energie användas till gatubelysning,

dels att distribuering af kraft endast får ske till samma priser, som i berörda taxa äro angifna,

dels ock att endast till afnämare norr och öster om Klarälfvens östligaste gren afyltra elektrisk ström.

Skulle af Hagaborgs område någon del, som beröres af i detta kontrakt omhandlade elektriska anläggning, komma att inom detsammes giltighetstid läggas till stadens planlagda område, skall staden efter verkställd värdering öfverläga befintliga och af bolaget utförda elektriska ledningar inom detta område. Sådan värdering skall verkställas af 3 godemän, hvarvid hvardera parten utser sin och de sålunda valde den 3:dje.

§ 5.

Den elektriska strömmen skall af staden tillhandahållas året om, dag och natt, dock må strömleveransen regelbundet afbrytas sön- och helgdagar från kl. 10 f. m. till kl. 2 e. m. oktober—mars samt från kl. 8 f. m. till kl. 2 e. m. april—september. Sker annat afbrott i driften utan bolagets förvällande åtnjuter det för hvarje timme afbrottet varar ett afdrag af en åttatusendel af kraftarrendet för pågående kalenderår.

År åter bolaget skuld till afbrottet betalas arrendeafgiften utan afdrag för afbrottet.

Det åligger båda parterna att genast träda i författning om att uppkomma fel å deras anläggningar skyndsammast afhjälpas.

Hvardera parten bekostar reparation på sin anläggning, såvida felet ej bevisligen uppkommit genom den andra partens vållande, i hvilket fall skadan ersättes af den, som vållat densamma.

§ 6.

Skulle bolaget ej fullgöra sina efter detta kontrakt åtagna skyldigheter, och efter anmaning icke åstadkomma rättelse äger staden att afbryta strömleveransen, därvid bolaget skall anses hafva vållat afbrottet och vara skyldigt erlægga arrendeafgift efter den i § 3 angifna grund. Denna rätt att afbryta strömleveransen inträder utan föregående tillsägelse, därest bolaget under mera än 30 dagar försummar sin enligt § 3 åliggande betalningsskyldighet.

§ 7.

Därest detta kontrakt icke uppsäges ett år före detsammes giltighetstid blifver det efter sagda års utgång fortfarande tillsvidare gällande med ett års ömsesidig uppsägningsrätt.

§ 8.

För fullgörandet af detta kontrakt, ehvad det rör kraftarrendet för ett kvar-
tal, är bolaget skyldigt ställa af staden godkänd säkerhet.

§ 9.

Tilläfväntys förekommande tvister ifråga om tolkningen af detta kontrakt
få ej dragas inför domstol utan skola afgöras genom skiljenämnd enligt lagen af
den 28 oktober 1887.

Af detta kontrakt äro tvenne lika lydande exemplar upprättade.
Karlstad den

*Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vat-
tenlednings- & Belysningsstyrelse den 24 April 1914.*

§ 12.

Från Stadsfullmäktige hade hit remitterats en från Norrmalms Elektriska
Aktiebolag gjord framställning om förnyande på 10 år af det mellan staden och
bolaget den 1 Juli 1909 upprättade kontrakt angående distribution af elektrisk
kraft inom stadsdelen Norrstrand.

Efter föredragning härav beslöt styrelsen tillstyrka förlängning af kontraktet
på fem (5) år, dock med följande villkor:

1) att samtliga, redan anslutna anläggningar, innan 1914 års utgång iord-
ningställas i enlighet med Kungl. Kommerskollegii föreskrifter. Skulle dessa änd-
ringar ej vara verkställda innan nämnda års utgång, äger Elektricitetsverket
rätt, att på Norrmalms Elektriska Aktiebolags bekostnad utföra ändringarne.

2) att anläggningar, som anslutas efter den 1/6 1914, utföras i full öfver-
ensstämmelse med Karlstads Elektricitetsverks föreskrifter och efter de bestäm-
melser, som äro utfärdade eller framdeles komma att utfärdas för anslutningar
till stadens ledningsnät.

3) att utvidgningar eller nya installationer skola anmälas till Karlstads Elek-
tricitetsverk i enlighet med dess föreskrifter, och äger Elektricitetsverket rätt att
vägra inkoppla sådana installationer, som ej äro reglementsenligt utförda. För
hvarje besiktning och inkoppling skall Norrmalms Elektriska Aktiebolag till Elek-
tricitetsverket erlägga en afgift af 3 kronor, mätareuppsättning inberäknad. För
efterbesiktning erlägges 2 kr. Installationer få ej inkopplas af någon annan än
Karlstads Elektricitetsverk.

4) att för installationers eller andra arbetens utförande ej må anlitas annan än af Karlstads Elektricitetsverk godkänd entreprenör.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarne öfverlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Norrmalms elektriska aktiebolag gjord av herr Axel Svensson som motion upptagen framställning om förlängning på ytterligare tio år, räknat från den 9 december 1917, av det mellan staden och bolaget upprättade kontrakt angående leverans av elektrisk ström för distribution inom stadsdelen Norrstrand; i vilket ärende vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit yttrande.

Efter hållen överläggning beslöt drätselkammaren tillstyrka förlängning av kontraktet på fem år och med de av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagna villkor.

Det antecknades, att herr Svensson ej deltog i behandlingen av detta ärende.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 44.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Norrmalms elektriska aktiebolag gjord, av Herr Axel Svensson som motion upptagen framställning om förlängning på ytterligare tio år, räknat från den 9 december 1917, av det mellan staden och bolaget upprättade kontraktet angående leverans av elektrisk kraft för distribution inom stadsdelen Norrstrand.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som hörts i ärendet, hade tillstyrkt

förlängning av ifrågakomma kontrakt på en tid av fem år under vissa, av styrelsen närmare angivna villkor; och hade drätselkammaren i avgivet infortrat yttrande biträtt detta styrelsens förslag.

Beredningsutskottet beslöt att med instämmande i vad nämnda delegationer anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva förlängning av ifrågakomma, mellan staden och Norrmalms elektriska aktiebolag upprättade kontrakt angående leverans av elektrisk kraft, på en tid av fem år, räknat från den 9 december 1917, och på de villkor, som föreslagits av vattenlednings- och belysningsstyrelsen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

39. A. Henrikssons framställning om ett års anstånd med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad, som år 1912 erhöll det Mellqvistska slöjdstipendiet och som i fjol genomgick en slöjdkurs å Näås, anhåller härmed vördsamt om ett års anstånd med den återstående summans lyftande, på grund av att svårighet föreligger för erhållande av tjänstledighet.

Värml.-Brattfors den 22 april 1914.

Med utmärkt högaktning
ARVID HENRIKSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.*

§ 45.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgifva yttrande över en av Arvid Henriksson i Värmlands-Brattfors gjord ansökan om ett års anstånd med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium; och beslöt utskottet tillstyrka bifall till denna ansökan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

40. Val av ombud vid bolagsstämmor med Karlstads—Munkfors järnvägsaktiebolag under år 1914.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1914.

§ 46.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av ombud för staden vid bolagsstämmor under innevarande år med Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, beslöt i sådant hänseende hemställa,

att stadsfullmäktige måtte utse landsfiskalen Johan Noréus att såsom Karlstads stads ombud föra stadens talan vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, ävensom till suppleant att, vid förfall för landsfiskalen Noréus, fullgöra uppdraget, Grosshandlaren Josef Löfberg.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.	Den 22 Maj.	N:o 7.
-------	-------------	--------

Karlstads Hamnstyrels föreltungsberättelse för år 1913.

Till Drätselkammaren.

Jämlikt § 2 mom. 8 av för hamnstyrelsen gällande reglemente avgives härmed föreskriven

Föreltungsberättelse för år 1913.

Sjöfarten började den $31/8$ ($19/4$) — siffror inom parentes angiva motsvarande för föregående år — och uppbörde den $22/12$ ($21/12$).

Hamnen besöktes av 1,964 (1,896) fartyg varav 914 ångare, 237 seglare, 27 motorfartyg och 786 prämar. 399 fartyg ankommo och 397 avgingo utan last. 65 (70) ankommo från och 147 (151) avgingo till utrikes orter.

Sammanlagda in- och utgående tontalet utgjorde för:

	Inrikesfarten	Utrikesfarten	Summa
Ångare.....	187,174 (185,231)	22,087 (20,925)	209,261 (206,206)
Seglare ..	15,928 (11,210)	1,861 (1,948)	17,789 (13,158)
Motorfartyg.....	1,838 (4,723)	36 (697)	1,874 (5,420)
Prämar	84,397 (88,205)		84,397 (88,205)
Summa	289,337 (189,419)	23,984 (23,570)	313,321 (312,989)

Huvudartiklar bland *importerade* varor voro:

Järn 3,470 (2,050) ton, kol och koks 1,013,157 (957,851) hl., malm 13,910 (14,033) t., oljor, ej eldfarliga 570 (519) t., oljor, eldfarliga 1,582 (1,320) t., socker 1,800 (1,598) t., spannmål, omalen 707 (1,831) t., mjöl och gryn 5,940 (6,053) t., tobak 990 (414) t., foderämne 2,396 (3,063) t., soda, glaubersalt och klorkalk 2,510 (1,479) t., kalksten 3,058 (3,886) t., svavel 563 (410) t., mursten 50,710 (416,010)

st., tegel, eldfast 820 (670) t., cement 4,934 (3,297) t., kaffe 565 (498) t., gödningsämne 1,114 (1,161) ton.

Huvudartiklar bland *exporterade* varor voro:

Järn 5,285 (6,875) t., kisbränder 3,514 (2,999) t., papper 6,368 (5,467) t., trämassa 26,544 (22,776) t., rundvirke 97,633 (65,734) kbm., såg. trävaror 74,629 (79,629) kbm. fönsterglas 199 (160).

Påförda hamnavgifter hava utgjort för:

			Ökning	Minskning
Fartyg.....	kr. 15,195: 14	(15,114: 21)	80: 94	
Importerade varor	» 34,269: 77	(29,283: 53)	4,986: 24	
Exporterade »	» 19,784: 75	(20,139: 84)		355: 09
	Summa 69,249: 60	(64,537: 58)	5,067: 17	355: 09

Beträffande utfallet av verkställda nybyggnads- och reparationsföretag, så framgår detta av efterföljande redogörelse över

Hamnens inkomster och utgifter

(kassa)

för år 1913

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Beräknade enligt stat.	Verkliga	påg.	Inkomster	
				öfver	under
				stat.	
Kassabehållning 1 Januari		76 91	92	76 91	
Fordringar fr. föregående år	500 —	104 50	212		395 50
Hamnuppborren	60,000 —	69,560 38	110	9,560 38	
Arrenden	2,339 50	2,381 75	126	42 25	
Hushyror	1,550 —	1,550 —	128		
Varuskjulshyror	125 —	125 —	134		
Upplagsplatshyror, fasta	2,600 —	3,008 42	130	408 42	
d:o tillfälliga	50 —	100 —	132	50 —	
Fasta kranar	300 —	2,012 90	136	1,712 90	
Rörliga kranar	1,200 —	1,509 —	138	309 —	
Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400 —	400 —	162		
Båtplatsavgifter	150 —	297 —	140	147 —	
Köhalning	25 —				25 —
Slipavgifter		1,288 30	190	1,288 30	
	69,239 50	82,414 16			
Från föregående år balanserat anslag till förlängning av slipbädden	1,000 —	47,757 15	109		8,327 77
Brist enligt stat	47,084 92				
Extra anslag till muddrings- arbeten	8,000 —				
	55,084 92				
	125,324 42	130,171 31		13,595 16	8,748 27

Utgifter.	Enligt stat.	Verkliga.	påg.	Utgifter		
				öfver	under	
				stat.		
Räntor	38,537 82	38,657 33	144	119	51	
Amortering	8,033 85	8,033 85	109			
Stadsandelen	12,000 —	13,912 08	110	1,912	08	
Fastigheters underhåll	500 —	565 81	159	65	81	
Inventariers underhåll:						
a) Muddringsmaterial						
b) Kranar	300 —	199 85	167			100
c) Fyrrar och lysapparater	150 —	36 50	167			113
d) Andra inventarier	300 —	229 86	167			70
Hamnens underhåll:						
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	750 —	673 11	147			70
b) Torg, vägar, vägövergångar	1,250 —	1,354 94	149	104	94	
c) Kanalbron och slussen	100 —	115 50	153	15	50	
d) Upprättningsarbeten	100 —					100
e) Pålar och dammar	300 —	351 40	151	51	40	
f) Duc d'alber och sjömärken	200 —	280 10	155	80	10	
g) godsunderlag	100 —	53 50	157			40
h) Annat hamnens underhåll	450 —	164 50	144			28
Nya inventarier	500 —	351 15	105			14
Tyggårdsvikens länshållning	700 —	1,057 06	161	357	06	
Drätselkammarens andel i platshyror ..	130 —	153 89	110	23	89	
Hamnbelysningen	1,600 —	1,722 06	163	122	06	
Fyrbelysningen	350 —	411 79	163	61	79	
Löner	15,780 —	15,666 10	169			11
Kontorsomkostnader	1,600 —	1,523 57	169			7
Skatter och brandförsäkringar	1,120 —	955 71	169			16
Lyftkranars drift	1,500 —	1,793 81	171	293	81	
Polisbevakning	720 —	720 —	180			
Omkostnader för styckeogodsuppbörden ..	300 —	212 87	175			8
Bryggor för småbåtar	150 —	149 —	187			
Muddringsarbeten och muddringsmateri-						
ilens reparation	33,000 —	35,457 30	193	2,457	30	
Fyren vid Rösckär	2,302 —	2,480 55	185	177	80	
Från föregående års stat balanserade ut-						
gifter:						
Förlängning av slipbädden	1,000 —	1,114 33	97	114	33	
Diverse utgifter	500 —	503 49	207	3	49	
Oförutsedda utgifter	1,000 —	1,174 89	209	174	89	
Utom stat och anslag, slipens drift		48 20	174	48	20	
Kassabehållning 31 December		47 21	221	47	21	
S:ma kronor	125,324 42	130,171 31		6,231 17		1,33

De verkliga inkomsterna hava överstigit de beräknade med kr. 4,846: 89.

Under året har slipanläggningen på Kanikenäsholmen fullbordats för en kostnad av kr. 22,050: 69. Förutom kölhalning av hamnens mudderverk med pråmar hava 25 slipningar ägt rum, nämligen av 3 kanalångare, 2 segelfartyg, 3 motorseglare, 3 pråmar, 7 ångslupar, 6 lustsegelbåtar och 1 motorbåt. Den debiterade avgiften härför har belöpt sig på kr. 1,420: 30. Detta belopp skulle, därest avgift för muddringsmaterialens upphalning beräknats, hava ökats med c:a 500 kr.

Affärstablå.

<i>Tillgångar</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.	Ökning.	Minskning.
Hamnanläggningen	973,578: 29	1,001,813: 79	28,235: 50	
Fastigheter	60,776: 54	60,776: 54		
Muddringsmaterial	52,200: 60	45,905: 52		6,295: 08
Lyftkranar	41,009: 23	41,009: 23		
Inventarier	20,089: 65	19,881: 17		208: 48
Materialier	300: —	250: —		50: —
Fordringar	73,701: 69	73,559: 48		142: 21
Kassa	76: 91	47: 21		29: 70
	<u>1,221,732: 91</u>	<u>1,243,242: 94</u>	<u>28,235: 50</u>	<u>6,725: 47</u>
		<u>1,221,732: 91</u>	<u>6,725: 47</u>	
<i>Tillgångarnas nettoökning</i>		21,510: 03	21,510: 03	
<i>Skulder</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.	Ökning.	Minskning.
Till fonder	95,738: 90	95,738: 90		
Obligationslån	654,731: 60	646,697: 75		8,033: 85
Drätselverket	161,895: 93	209,653: 08	47,757: 15	
Div. personer	1,058: 74	1,982: 75	924: 01	
	<u>913,425: 17</u>	<u>954,072: 48</u>	<u>48,681: 16</u>	<u>8,033: 85</u>
		<u>913,425: 17</u>	<u>8,033: 85</u>	
<i>Skuldernas nettoökning</i>		40,647: 31	40,647: 31	

<i>Inkomster:</i>		<i>Utgifter:</i>	
Hamnuppbörd ..	69,249: 66	Stadsandel	13,912: 08
Övriga inkomster	<u>12,391: 49</u> 81,641: 15	Räntor	38,657: 33
Brist	19,137: 28	Underhåll	13,977: 96
		Avskrivningar	8,841: 51
		Administration	19,078: 25
		Driftkostnader	4,632: 92
		Diverse och oförutsedda..	<u>1,678: 38</u>
	<u>Kronor 100,778: 43</u>		Kronor 100,778: 43

Sammanfattning.

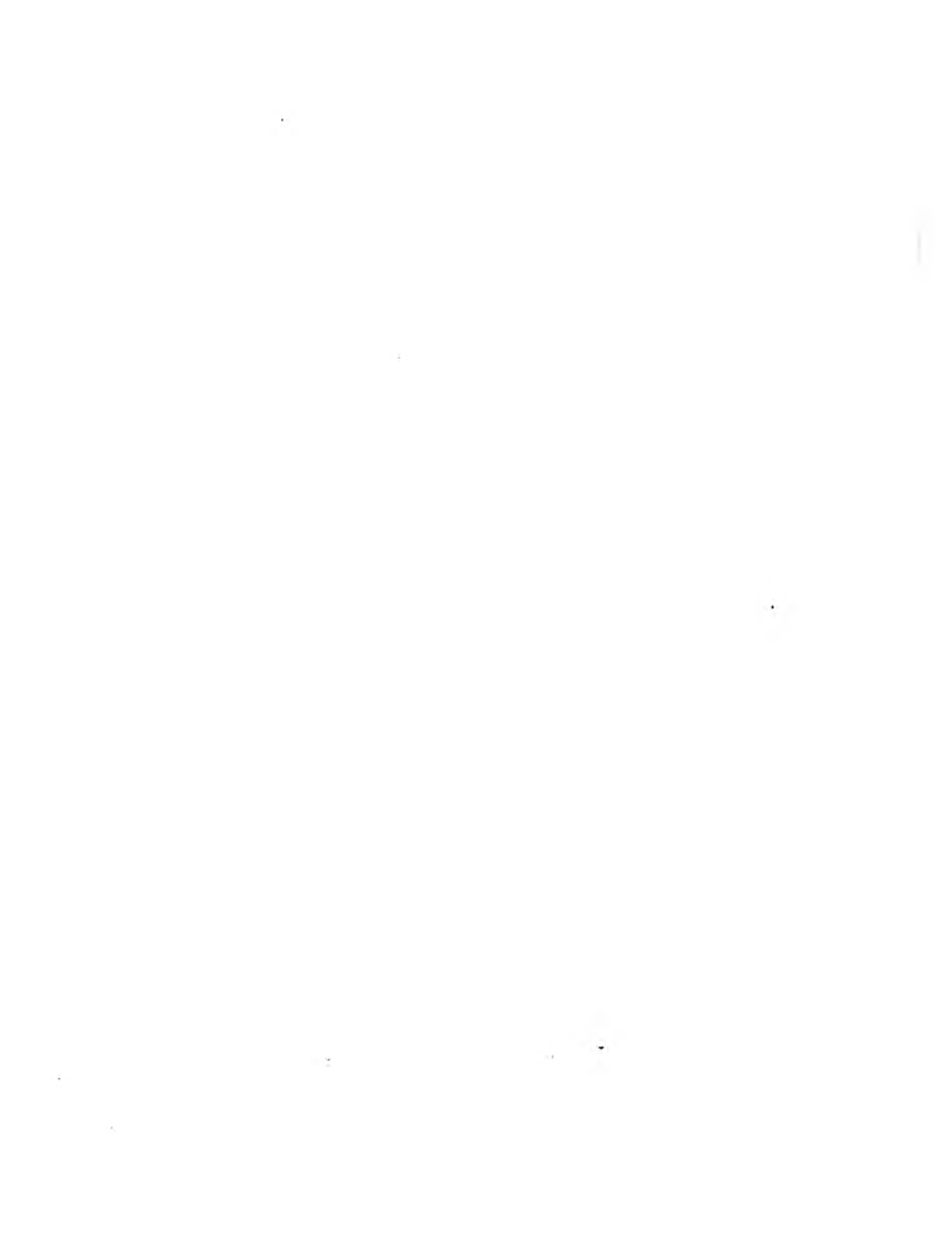
Skulderna hava ökats med ..... kr. 40,647: 31
 Tillgångarna hava ökats med ..... » 21,510: 03

Årets kapitalförlust ..... kr. 19,137: 28

Karlstad den 7 mars 1914.

C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN:s A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 22 Maj.

N:o 8.

Styrelsens för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk berättelse över vatten-, gas- och elektricitetsverkens verksamhet under år 1913.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingenjören gällande instruktionen får jag härmed äran öfverlämna följande

Berättelse

öfver

Karlstads vattenledningsverks verksamhet år 1913.

I. Nyanläggningar m. m.

1) Vatten- och afloppsledning i Viken- och Konduktörsgatorna.

Anslag härtill beviljades af Stadsfullmäktige ¹⁵/₆ 1911 med kr. 12,700: —.

Arbetena blevo i huvudsak färdigställda under år 1911, en del kompletteringsarbeten hava dock kvarstått och under 1913 utförts i samband med afloppsledningens i Vikengatan framdragning till Kvarnbergsgatan enl. mom. 2) nedan.

Sammanlagda verkliga kostnaderna hafva blifvit:

för vattenledningen ..... Kr. 5,259: 49

» afloppsledningen ..... » 8,200: — Kr. 13,459: 49

2) Vatten- och afloppsledningar i Fernebo-, Viken- och Kvarnbergsgatorna inom stadsdelen Berget.

Anslag enl. Stadsf. beslut af ²⁵/₁ 1912 Kr. 33,250: — samt ¹⁰/₆ 1913 Kr. 6,905: —, tillsammans Kr. 40,155: —.

Arbetena i Fernebogatan utfördes i början af år 1912 i samband med rörledningsarbetena till nya vattentornet. Arbetena i Kvarnbergsgatan påbörjades 1912 och blevo i sin helhet avslutade under år 1913.

De bergsprängningsarbeten, som erfordrades i Kvarnbergsgatan för rörgrafvarne, blefvo afsevärt större än beräknats samt försvärades genom bergartens på vissa ställen svårarbetade beskaffenhet.

Sammanlagda verkliga kostnaden har blifvit:

För vattenledningen ..... Kr. 19,644: 11
 » afloppsledningen..... » 22,715: — Kr. 42,359: 11

3) Vattenledningens utsträckande inom stadsdelen Norr Strand.

Anslag enligt Stadsfullmäktiges beslut af ²⁰/₈ 1912 Kr. 15,000: —.

Dessa arbeten utfördes under våren 1913 för en totalkostnad af kronor 15,860: 66.

4) Anordnande af 2 st. allmänna vattenkastare å södra Herrhagen.

Till ledningsarbeten och armatur för en vattenkastare midt för tomt 167 i Herrhagsgatan samt en vid tomt 367 i Karlagatan anslag Stadsfullmäktige ²⁰/₈ 1913 Kr. 1,420: —.

Dessa arbeten utfördes våren 1913 för en kostnad af kr. 1,240: 85.

5) Afloppsledning i Norra Klaragatan.

För afloppslednings utsträckande i Norra Klaragatan från korsningen med Malm-torgsgatan fram till nybebyggda tomten N:o 44 anslag Stadsfullmäktige ¹⁶/₁₀ 1913 Kr. 450: —.

Detta arbete har i huvudsak utförts under året — en del kompletteringsarbeten äro afsedda att utföras under våren 1914. Kostnaderna äro balanserade till 1914.

6) Vattenledningens utsträckande till regementsområdets gräns vid Sandbäcksgatan.

Härtill har Stadsfullmäktige ¹⁶/₁₀ 1913 anslagit Kr. 650: —.

Arbetena som under året påbörjats, beräknas färdiga våren 1914. Kostnaderna äro balanserade till 1914.

7) Servisledningar.

Anslutningen till vattenlednings- och aflopps nätet har under året varit synnerligen liflig. Utefter Viken- och Kvarnbergsgatorna har i samband med huvudledningarnes framdragande servisledningar intagits till 25 st. tomter utefter gatan. Inom stadsdelen Norrstrand har, sedan Hälsovårdsnämnden tillåtit respektive husägare att vid Norra Klarelsstranden utsläppa spillvatten, vattenledningen under året intagits i 11 st. fastigheter.

Kostnaderna för under året utförda servisledningar har därför blifvit rätt afsevärda, Kr. 4,250: 24.

8) Brunn för tippning af spillvatten

har under året anordnats å ledningen i Vikengatan i korset mellan Grefgatan och Vikengatan, i enlighet med Hälsovårdsnämndens förslag, för en kostnad af kr. 250:—.

Anslag härtill är af Stadsfullmäktige 1913 beviljat med kr. 300:—.

Bokförda värdet af Vattenlednings- och kloakverkens fasta egendom utgör ^{31/12}
1913 Kr. 1,466,570: 12
fördelade sig sålunda:

Byggnader	316,191: 23
Driftapparater	233,559: 53
Vattenledningsnätet	492,668: 91
Aflopsnätet	390,080: 05
Servisledningar ..	34,070: 40

Inventarier och materialier.

Inventarier:

Bokförda värdet af Vattenledningsverkets lösa inventarier utgjorde ^{31/12}	
1912	10,182: 52
Under år 1913 har inköpts för	1,036: 09
	<hr/>
	Kr. 11,218: 61

Af stadsfullmäktiges inventeringsmän är afskrifning föreslagen med ... » 1,550: 29
Behållning till 1914 Kr. 9,668: 32

Materialier:

Bokförda värdet ^{31/12} 1912	4,171: 28
Årets inköp	1,822: 92
	<hr/>
	Kr. 5,994: 20

Häraf har åtgått till:

Enskilda arbeten	140: 95
Servisledningar	185: —
Driftapparaters underhåll	39: 75
Kvarnbergsgatans vattenledn.	966: 74
» servisledn.	340: 92
Aflopsledn. i Norra Klaragatan	40: —
Afskrifning föreslagen med	162: 64
	<hr/>
	1,876: —

Behållning till 1914 Kronor 4,118: 20

II. Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

a) Vattenförbrukningen:

Totala vattenförbrukningen under år 1913 har varit..... 813,230 m³
fördelade sig sålunda:

Hushållsförbrukning	553,154	m ³	motsvarande	68,01	%
Industriell förbrukning	146,476	»	»	18,01	%
Allmänna behof (vattenkastare)	57,600	»	»	7,08	%
Verkets egen förbrukning + läckage	56,000	»	»	6,90	%

Maximiförbrukning pr dygn 3,490 kbm. inträffade $\frac{6}{10}$ och minimiförbrukningen 780 m³ $\frac{5}{10}$.

Fördelad pr mantalsskrifven innevånare ($\frac{81}{12}$ 1913 18,473) ställer sig förbrukningen sålunda:

Maximum	188	liter pr inv. och dygn
Medium	120	» » » » »
Minimum	42	» » » » »

Sammanställning af vattenförbrukningen åren 1900—1913.

	Totalförbrukning	Dygnsförbrukning pr innevån.		
		max.	med.	min.
1900	267,077 kubikm.	158 lit.	61 lit.	20 lit.
1901	306,648 »	145 »	67 »	34 »
1902	285,696 »	114 »	61 »	32 »
1903	312,088 »	119 »	63 »	30 »
1904	384,038 »	105 »	72 »	26 »
1905	459,945 »	163 »	84 »	47 »
1906	454,962 »	179 »	80 »	18 »
1907	521,466 »	153 »	88 »	44 »
1908	605,460 »	144 »	100 »	56 »
1909	681,562 »	162 »	112 »	77 »
1910	739,187 »	177 »	118 »	66 »
1911	721,213 »	183 »	111 »	51 »
1912	702,010 »	162 »	107 »	47 »
1913	813,230 »	188 »	120 »	42 »

b) Filterdriften och vattnets beskaffenhet.

Under året hafva såväl vattenverkets 3 äldre filter som det nya öppna filtret varit i ständig drift med undantag af de tider då ett filter i sänder varit afstängt för ränsning och sandbäddens påfyllning.

Följande tabell visar antalet gånger som filterna ränsats samt hastigheten för vattnets gång genom filterna.

M å n a d	Antal filterräsningar för filter				Filter- hastighet i m/m per timme
	I	II	III	IV	
Januari	1	1	1	1	35
Februari	2	2	2	1	40
Mars	1	1	1	0	40
April	2	2	1	2	45
Maj	1	2	2	0	46
Juni	2	1	1	1	52
Juli	1	1	1	0	51
Augusti	1	1	2	2	50
September	2	2	2	1	54
Oktober	3	2	2	1	50
November	2	3	2	1	48
December	1	1	2	1	46
Summa	19	19	19	11	

För kontrollering av vattnets bakteriologiska beskaffenhet ha vid olika tillfällen undersökning af uppsända vattenprof skett vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium genom dess Föreståndare D:r K. G. Kuylenstjerna. Resultatet af dessa undersökningar framgår af nedanstående tablå:

	Antal bakt. per cm ³ .								Bact. Col. Com. när- eller frånvarande i följande antal cm. ³			
	vid 22° C. efter 48 timmar för filter				vid 37° C. efter 24 timmar för filter.				I	II	III	IV
	I	II	III	IV	I	II	III	IV				
10 februari	9	18	11	13	2	4	2	3	— 200	— 200	— 200	— 200
15 mars	5	13	17	6	2	4	3	1	+ 250	+ 250	— 200	— 200
30 april	26	5	14	4	1	2	5	1	— 200	— 200	— 200	— 200
5 juni	9	4	7	3	3	3	5	2	— 200	— 200	— 200	— 200
22 juli	8	52	32	26	2	2	4	3	— 200	+ 200	+ 40	+ 40
15 sept.	11	5	65	4	2	4	4	3	— 200	+ 85	+ 200	+ 35
4 oktober	4	5	26	—	3	1	24	—	— 200	— 200	+ 200	—
24 november	12	14	31	76	2	1	3	4	— 200	+ 200	+ 200	+ 200
20 december	—	7	17	10	—	2	1	2	—	+ 100	— 200	+ 100

Af råvattnet har undersökning skett vid följande tillfällen:

	Antal bakt. pr cm ³ .		Bact. Col. com. närvarande i
	vid 22° C. efter 48 t.	vid 37° C. efter 24 t.	
30 april	1,125	18	6 cm. ³
15 sept.	473	247	0,05 »
4 okt.	130	30	1,5 »
24 nov.	3,316	162	0,15 »

c) Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

Driften:

Aföningar till ingenjör, räkenskapsförare o. d.	4,008: 33	
» » förmän och maskinister	5,275: —	
Filternas skötsel	4,237: 10	
Elektrisk kraft	8,800: —	
Reservoarernas skötsel	271: 42	
Olja, uppvärmning och lyse	1,406: 54	
Fyrkol	208: 50	
Vattenanalyser	614: 40	24,821: 29

Diverse omkostnader:

Kontorsomkostnader	1,011: 69	
Diverse utgifter	2,040: 23	3,051: 92

Underhåll:

Byggnaders underhåll	338: 76	
Driftapparaters underhåll	1,045: 79	
Vattenledningsnätets underhåll	2,960: 08	
Vattenkastares underhåll	760: 81	
Tillsyn och reparation af inomhusl.	675: —	5,780: 44
Räntor och amorteringar: $\frac{3}{8}$ af 57,826: 28		38,550: 85

Summa Kronor 72,204: 50

III. Kloakverkets drift och underhåll m. m.

a) Pumpverkets och ledningarnas skötsel.

Inalles hafva uppfordrats 575,480 kbm. afloppsvatten, eller i medeltal 1,576 kbm. pr dygn.

Maximidygnsuppfordringen inträffade $\frac{10}{6}$ med 6,630 kbm. Minimidygnsuppfordringen $\frac{23}{2}$ 640 kbm.

Hela aflopps nätet har grundligt spolats 9 gånger under året.

b) Omkostnader.

Driften:		
Maskinskötsel	720: —	
Elektrisk kraft och gas	2,552: 73	
Putsmedel och lyse.....	87: 05	3,359: 78
Underhåll:		
Pumpschaktets underhåll	291: 93	
Ledningsnätets	1,683: 05	
Ersättning till Karlstads hamn för Tyggårdsvikens läns- hållning	200: —	2,174: 98
Räntor och amorteringar: $\frac{1}{3}$ af 53,033: 27		19,275: 43
		<u>Summa Kronor 24,810: 19</u>

IV. Vattenledningsvattnets kostnad pr kubikmeter.

Kostnaderna under året för vattenledningsvattnets rening och distribuering ställa sig sålunda pr m³ uppfordradt vatten:

a) Omkostnaderna för vattenledningsverket:

1) drift, omkostnader och underhåll	0,041	
2) räntor och amorteringar	0,047	0,088

b) Omkostnader för kloakverket:

1) drift och underhåll	0,009	
2) räntor och amorteringar	0,033	0,042

Summa Kronor pr m³ 0,13

Karlstad den $\frac{30}{4}$ 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Vattenledningsverkets inkomster för år 1913 jämförda med staten för samma år.

Fol.		Beräknade inkomster enligt stat	Verkliga inkomster	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
1	Kassabehållning från 1912		833 07	833 07	
	Vattenförbrukn. enligt mätare . . . 56,400: --				
	Ersättning från stadskassan:				
	för 16 st. vattenkastare . . . . . 4 200: --				
	> tillsyn och rensn. af gatubrunnar . . . . . 500: --				
	> skötsel och underhåll af brandposter . . . . . 1,000: --				
	> klapphuspumpens drift . . . . . 760: --				
84-88	Vattensafgifter för tegelmurning . . . . . 600: --				
172	Lasarettets öfverförbrukn. . . . . 1,700: --	65,160	68,012 84	2,852 84	
156	Utestående fordringar	500	2,628 66	2,128 66	
200	Enskilda arbeten	2,500	618 18		1,881 82
	Uttaxerade medel	31,175 82	31,175 82		
	Vattenverkets utvidgning	32,000			
	Vatten- och aflöpsledn. i Viken- och konduktörsgatorna	3,000			
	I Kvarnbergs- och Fernebogatorna	19,690			
	Vattenledning å Norrstrand	15,000			
	Statens slutsumma	169,025 82			
	Extra anslag:		53,178 08 *)		
	Till förlängning af ledn. i Kvarnbergsgat.	6,905			
	Till vattenkastare på Herrhagen	1,420			
	> brunn för spillvatten i Viken	300			
	> aflöpsledning i Norra Klaragatan	450			
	> vattenledning till Sandbäcken	650			
	Utom stat och anslag:				
88	Afgifter från fastighetsägarna i Norrstrand		2,198 06	2,198 06	
92	Räntor		27 62	27 62	
136	Putsmedel och lyse		97 33	97 33	
180	Hyror		600	600	
	Kronor	178,750 82	158,869 66	8,237 58	288,118 82

Vattenledningsverkets utgifter för år 1913.

Fol.		Beräknade utgifter enligt stat	Verkligen utgifter	U t g i f t e r	
				över	under
				stat	
91	Räntor och amorteringar	57,612 49	57,853 90	241 41	
	Vattenverkets utvidgning på Sandgrund	32,000 —			32,000 —
97	Vatten- och aflöpsledningar: i Viken- och Konduktörsgatorna	3,000 —	3,739 89	739 89	
99	i Kvarnbergs- och Fernebogatorna	19,600 —	26,912 —	7,312 —	
101	Vattenledning i Norrstrand	15,000 —	8,992 74		6,007 26
103	Aflöningar	4,133 33	4,008 33		125 —
105	Skatter och brandförsäkring	1,000 —	1,229 13	229 13	
107	Tillagn och reparationer	500 —	675 —	175 —	
109	Kontorsomkostnader	800 —	1,011 69	211 69	
111	Förman och maskinister	5,220 —	5,275 —	55 —	
113	Elektrisk kraft	8,800 —	8,800 —		
115	Bränsle	650 —	901 78	251 78	
117	Olja, trassel och elektr. belysn.	600 —	504 76		95 24
119	Fyrkol	1,100 —	208 50		891 50
121	Filtrens underhåll	2,000 —	4,237 10	2,237 10	
123	Bassängers underhåll	450 —	271 42		178 58
125	Vattenundersökningar	600 —	614 40	14 40	
127	Vinterväghällning	50 —	—		50 —
129	Maskinskötsel för aflöpp	720 —	660 —		60 —
131	Elektrisk kraft för aflöpp	2,500 —	2,552 73	52 73	
133	Schaktets underhåll	100 —	351 93	251 93	
135	Olja, trassel, lyse och uppvärmning	200 —	184 38		15 62
137	Tyggårdavikens länehällning	200 —	200 —		
165	Rabatter	400 —	1,281 84	881 84	
139	Byggnaders underhåll	900 —	338 76		561 24
141	Vattenledningens d:o	1,300 —	2,959 68	1,659 68	
143	Vattenkastares d:o	600 —	760 81	160 81	
145	Aflöpsledningens d:o	1,200 —	1,683 05	483 05	
147	Driftapparaters d:o	800 —	1,006 04	206 04	
149	Inventariers underhåll	500 —	663 80	163 80	
151	Inköp af inventarier	800 —	1,036 09	236 09	
153	» » materialier	500 —	1,322 92	1,322 92	
155	Enskilda arbeten	2,000 —	341 10		1,658 90
159	Servisledningar	1,000 —	3,724 32	2,724 32	
161	Olycksfalls- & sjukersättn.	100 —	20 —		80 —
163	Diverse utgifter	2,000:—			
	Felräkning i staten	90:—	2,040 23		49 77
	Statens slutsumma	169,025 82			
	Extra anslag:				
99	Vatten och aflöpsledning i Kvarnbergs- och Fernebogatorna	6,905 —	Se föreg. sida.		6,905 —
167	Vattenkastare på Herrhagen	1,420 —	1,240 85		179 15
181	Brunn för spillvatten i Viken	300 —	250 —		50 —
183	Aflöpsledn. i Norra Klaragatan	450 —	226 50		223 50
185	Vattenledn. Sandbäcksgatan	650 —	392 55		257 45
	Utom stat och anslag:				
177	Diverse kreditorer		9,768 02	9,768 02	
187	Apparatusställning		6 —	6 —	
48	Kassabehållning till 1914		122 42	122 42	
	Kronor	178,750 82	158,869 66	29,507 05	49,388 21

Vattenledningsverkets affärstablå 1913.

Tillgångar:	Vid årets början.		Vid årets slut.	
Byggnader	316,191: 23		316,191: 23	
Driftapparater ..	233,559: 53		233,559: 53	
Vattenledningen ...	450,663: 80		492,668: 91	
Aflopsledningen	358,915: 05		390,080: 05	
Servisledningar	29,820: 16		34,070: 40	
Inventarier	10,182: 52		9,668: 32	
Materialier	4,171: 28		4,118: 20	
Diverse debitorer	7,143: 44		6,453: 68	
Osäkra fordringar	1,155: 89		1,171: 04	
Utvidgningar	31,067: 89		659: 05	
Kassa	333: 07	1,443,203: 86	122: 42	1,488,762: 83
Skulder:	Vid årets slut.		Vid årets början.	
Drätselverket	1,194,382: 17		1,152,545: 18	
Diverse kreditorer	1,169: 21	1,195,551: 38	10,987: 60	1,165,532: 78
Inkomster:				
Uttaxering	31,175: 82			
Vattenförbrukningen	39,457: 30			
Enskilda arbeten	130: 13			
Hyror	600: —	71,363: 25		
Utgifter:				
Räntor			46,485: 19	
Rabatter			2,177: 07	
Afskrifningar			1,712: 93	
Skatter och brandförsäkringar			1,229: 13	
Underhåll och div. utgifter			6,218: 56	57,822: 88
		Kronor 2,710,118: 49		2,710,118: 49
Tillgångarne hafva ökats med			45,558: 97	
Skulderna hafva ökats med			32,018: 60	
		Årets nettoaffärsvinst	13,540: 37	

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingenjören gällande instruktionen får jag härmed äran öfverlämna följande

Berättelse

öfver

Karlstads Gasverks verksamhet år 1913.

Gastillverkning och förbrukning.

Enligt stationsmätaren har årets gastillverkning varit 708,165 kbm. mot 644,470 kbm. under år 1912, utvisande alltså en ökning med 63,695 kbm. eller 9,88 %.

Gasbehållning i klockorna från 1911	2,515 kbm.
Gastillverkning år 1912	708,165 »

Summa 710,680 kbm.

Gasbehållning i klockorna till 1913	2,950 »
---	---------

Gasförbrukningen 1913 alltså 707,730 kbm.

Då gasförbrukningen 1912 utgjorde 644,195 kbm., har alltså förbrukningen ökats med 63,535 kbm. eller 9,86 %.

Den förbrukade gasen fördelar sig sålunda:

för allmänna belysningen (gatu-)	107,387 kbm. = 15,17 %
» enskilda gasbelysningen	104,952 » = 14,83 %
» » värmeändamål (kokning, uppvärmning m. m.)	412,470 » = 58,28 %
» » kraftändamål (motorer)	1,083 » = 0,15 %
» » gasverkets eget behof (belysning, värme, app.-profningar m. m.)	20,000 » = 2,83 %
» missvisning och läckage	61,838 » = 8,74 %

Summa 707,730 kbm. = 100,0 %

Största gasförbrukningen per dygn ägde rum $\frac{4}{12}$ med 3,970 kbm. eller 0,56 % af årsförbrukningen och minsta gasförbrukningen den $\frac{28}{6}$ med 765 kbm. eller 0,10 % af årsförbrukningen.

Gasförbrukningen per innevånare, $\frac{31}{12}$ mantalsskrifna har varit 38,3 kbm. mot 35,9 kbm. år 1912.

I förhållande till år 1912 har förbrukningen ökats eller minskats enligt följande:

Allmänna belysningen ..	+	3,457	kbm.
Enskilda gasbelysningen ..	-	17,190	»
» värmeförbrukningen ..	+	69,106	»
» kraftgasförbrukningen ..	-	2,037	»
Gasverkets egen förbrukning ..	+	0	»
Läckaget ..	+	10,199	»

Gasmätare m. m.

³¹ / ₁₂ 1912 funnos ..	1,284	konsumenter med	1,618	mätare.
Under 1913 hafva tillkommit ..	103	»	»	103
<hr/>				
Summa ³¹ / ₁₂ 1913	1,387	konsumenter med	1,721	mätare.

Af mätare äro:

Vanliga mätare för belysning ..	282	st.
» » » värme och kraft ..	1,009	»
Automat-mätare (kockgas) ..	430	»
<hr/>		
Summa	1,721	st.

³¹/₁₂ 1912 funnos utplacerade, 1,291 vanliga mätare.
327 automatmätare.

Under år 1913 har inköpts: 40 st. gasautomatmätare.

Kolförbrukning.

Under året har i likhet med föregående år hufvudsakligen användts gaskol från Old Pelton Main Colliery. Ett parti å 50 ton Londonderry ha dessutom inköpts.

Behållning från 1912 ..	981,60	ton
Inköp 1913 ..	1,840,0	»
Förbrukning 1913 ..	2,821,60	ton
<hr/>		
	2,311,80	»

Behållning till 1914 509,8 ton.

Priset per ton, upplagdt i gasverkets kolhus, för under nedanstående år inköpta kol har varit i medeltal:

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
19,30	18,09	16,30	17,97	16,40	18,19	22,86

Gasutbytet i kbm. per ton förgasade kol har under samma år varit:

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
289	267	294	302	305	301	306

Biprodukter.**Koks.**

Lager af koks $\frac{1}{1}$ 1913	6,495 hl.	
Utöfver hvad som åtgått till retortugnseldningen har under året från ugnarne erhållits	30,170 »	36,665 hl.

Försåldt 1913:

Okrossad	22,293 hl.	
Krossad & stybb	7,049 »	29,342 hl.
Till gasverkets exhausterdrift har åtgått	337 »	
Till gasverkets öfriga ändamål (blysmältning) för rörnätet, servisledningar m. m.	70 »	
Lager af koks $\frac{1}{1}$ 1914:		
Okrossad	6,016 hl.	
Krossad	900 »	6,916 »
		36,665 hl.

Koksutbytet i hl. per ton förgasade kol, utöfver ugnarnes förbrukning har under nedanstående år varit (räknad som okrossad):

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
9,3	10,3	11,3	12,0	12,9	13,4	13,1

Tjära.

Lager af tjära $\frac{1}{1}$ 1913	17 fat	
Tillverkning under året	364 »	381 fat
Försåldt 1912	336 $\frac{3}{4}$ fat	
Lager af tjära $\frac{1}{1}$ 1914	44 $\frac{1}{4}$ »	381 fat.

Tjärtillverkningen under nedanstående år motsvarar ett tjärutbyte i hl. per ton förgasade kol af

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
0,30	0,30	0,27	0,31	0,31	0,30	0,30

Pris å gas och biprodukter.

Gaspris: Lysgas	0: 20 kr. per kbm.
Värmegas	0: 12 » » »
Koks: Okrossad $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{9}$ 1: 50 pr hl. $\frac{1}{9}$ — $\frac{31}{12}$ 1: 40 per hl.	
Krossad $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{9}$ 1: 70 pr hl., Grofkrossad $\frac{1}{9}$ — $\frac{31}{12}$ 1: 60 pr hl.	
Finkrossad $\frac{1}{9}$ — $\frac{31}{12}$ 1: 70 pr hl.	
Rabatter: parti 300—600 hl. 5 %.	
» 600—1,000 hl. 7,5 %.	
» 1,000—2,000 hl. 10 %.	
» öfver 2,000 hl. 12,5 %.	

Tjära: i minut 12 å 13 kronor per fat (inkl. kärl),
i större parti 10 å 11 kr. per fat (inkl. kärl).

Gasens kostnad,**Tillverkningen.**

a) Driften.

Gaskol, 2,311,8 ton	48,627: 45	
Vattenafgifter	893: 77	
Gasens rening {arbetskostnad	1,344: 34	
{myrmalm	395: 12	
	<u>1,739: 46</u>	
Olja, putsmedel, elektr. belysning	441: 44	
Exhausterns drift	821: 25	
Elektrisk kraft för värmeledning	683: 52	
Renhållning	499: 90	
Extra maskinskötsel	22: 83	
Diverse omkostnader (frakter, förråd m. m.)	1,126: 23	
Olycksfallsersättningar	33: 57	
Aflöning till ingenjörer (inkl. tantieme)	2,347: 31	
» » gasmästare, eldare och maskinister	10,038: 93	67,275: 66

b) Underhåll.

Byggnaders underhåll	558: 31	
Retortugnars »	3,817: 29	
Inventariers »	670: 88	
Driftapparaters underhåll	861: 80	5,908: 28

c) Räntor och amorteringar å byggnader och driftapparater.

60 % af 13,950: 80	8,370: 48	
	<u>Kronor</u>	81,554: 42

Afdrages härifrån värdet af under året erhållna biprodukter:

Koks	33,775: 62	
Tjära	2,174: 55	35,950: 17

Så blir gasens tillverkningskostnad Kr. 45,604: 25

eller alltså $\frac{45,604: 25}{708,165} = 6,44$ öre per tillverkad kbm. gas.

Lägges till ofvanstående äfven kostnaderna för gasens distribution.

Allmänna omkostnader:

Aflöning till kamrer och bokhållare	1,958: 33	
Kontorsomkostnader	1,480: 88	
Apparatutställning	127: 25	
Diverse utgifter	675: 74	4,242: 20

Underhåll:

Rörnätets underhåll	2,659: 02	
Tillsyn och reparation af privata ledningar	1,655: 33	
Gasmätarens uppsättning, underhåll och afläsning	1,630: 11	5,944: 46

Kostnader för gatubelysning:

Lyktländare	2,500: 10	
Glas, glödnät m. m.	1,310: 37	
Fjärrtändares underhåll	81: 45	
Gatulyktors underhåll	558: 31	
Fotogén och sprit	334: 20	4,784: 43

Räntor och amorteringar:

40 % af 13,950: 80		5,580: 32
	Kronor	66,155: 66

så kostar den försålda gasen (inkl. gatubelysningsgas)

$$\frac{66,155: 66}{625,892} = 10,57 \text{ öre per försäld kbm. gas.}$$

Medelförsäljningspriset per kbm. gas har under året uppgått till (inkl. mätarhyror):

$$\frac{20,310 - 1,250 - 76,927: 14}{625,892} = 15,7 \text{ öre per kbm.}$$

Gatubelysningen.

Gasförbrukningen härför har beräknats till 107,387 kbm, utvisande en ökning med 3,457 kbm. mot 1912.

Antalet gaslyktor vid årets slut var:

Aftonlyktor	214 st.
Nattlyktor	148 »
Hamnlyktor	16 »

Summa 378 st.

Bränntiden per lykta har varit:

för aftonlyktor	1,254 timmar.
» nattlyktor	3,074 »
» hamnlyktor	1,784 »

Glödnät: för lyktorna hafva användts 1,315 glödnät, motsvarande 4,3 st. per lyktbrännare och år.

Glas: Af Jenaglas hafva användts 1,347 st., utgörande 3,3 st. per lyktbrännare och år.

Förutom ofvanstående antal gaslyktor har Gasverket ombesörjt gatubelysning med 14 st. oljelyktor, hvilka vid årets slut, sånär som på en lykta, utbytts mot elektr. lampor.

Nyanläggningar och utvidningar.

Vid 1912 års slut var bokförda värdet af Gasverkets fasta egendom Kronor 451,311: 90.

Under år 1913 har värdet ökats med följande:

Utsträckning af gasledning till Sandbäcken hvartill materialier inköpts för kostnad af	352: 12
--	---------

Driftapparater:

En ny vattenrörkylare har anskaffats från Julius Pintsch	2,821: 80
--	-----------

Gatulyktor:

1 st. vid järnvägsöfvergången i S:a Kyrkogatan.	
2 » i planteringen vid Teatern.	
2 » starkljuslampor å rörmaster vid Malmtorget.	
1 » i Södra Kyrkogatan midt å kv.	
1 » i Norra Kyrkogatan midt å kv. Staren.	
4 » å Vestra bron.	
2 » John Erikssonsgatan, en vid tomt 101, en » » 104.	
1 » å Fahlgrensgatan vid tomt 292. Sammanlagd kostnad	2,742: 20

Servisledningar:

Under året har tillkommit 13 nya servisledningar för en sammanlagd kostnad af	1,579: 25
---	-----------

Gasmätare:

Inköpta gasmätare	1,395: 03	
Afskrivning har skett med	1,316: 96	
Gasmätarekontots värdeökning	78: 07	78: 07
Summa Kronor		7,573: 44

Vid 1913 års slut var således värdet af Gasverkets fasta egendom 458,885: 34 Kr., fördelande sig sålunda:

Byggnader	163,539: 79
Driftapparater	66,615: 05
Rörnätet	136,674: 28
Servisledningar	11,017: 13

Gasmätare	43,976: 75
Gatulyktor	37,062: 34

Inventarier och materialier.

Inventarier:

Bokförda värdet å gasverkets lösa inventarier utgjorde vid 1912 års utgång	6,811: 28	
Under året har inköpts för	1,394: 41	8,205: 69
Af Stadsfullmäktiges inventeringsmän är afskrifning föreslagen med		306: —
		<u>Behållning till 1914 7,899: 69</u>

Materialier:

Bokförda värdet af materialierna vid 1912 års slut var	12,122: 18
Under året har inköpts för	9,213: 03
	<u>Kronor 21,335: 21</u>

Servisledningar	372: 43	
Koks och tjära	8: 44	
Uppsättning af mätare	159: 88	
Rörnätet (Sandbäcksledn.)	352: 12	
Belysningsmateriel	738: 36	
Apparatutställning	36: 75	
Driftapparaters underhåll	16: 60	
Gatulyktors »	51: 22	
Inventariers »	1: 05	
Nya kylaren	182: 30	
» gatulyktor	485: 14	
Rörnätets underhåll	323: 47	
Enskilda arbeten	6,094: 96	
Diverse	143: 74	
Försåldt å auktion m. m.	137: 09	
Afskrifning	44: 90	9,148: 45
		<u>Behållning till 1914 Kronor 12,186: 76</u>

Karlstad den 30 april 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammanställning af tekniska resultat åren 1907—1913.

	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
Gastillverkning i kbm.	564,550	555,635	566,468	560,600	577,612	644,470	708,165
ökning	—	—	+ 1,95 %	—	+ 3,03 %	+ 11,67 %	+ 9,86 %
minskning	- 1,00 %	- 1,68 %	—	- 1,04 %	—	—	—
Gasförbrukning i kbm.							
för gatubelysning	91,067	98,001	101,931	105,341	108,892	108,930	107,387
" enskild lysgas	241,843	225,461	198,580	156,960	182,158	122,142	104,952
" enskild kok- och kraftgas	170,897	174,529	186,374	220,277	268,942	346,484	413,553
" gasverkets behof	17,800	17,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
" Läckage och missvisning	41,888	41,684	58,628	58,526	47,145	51,639	61,838
Summa förbrukning	563,495	556,675	564,918	561,104	577,137	644,195	707,730
Gasförbrukning pr innevänare kbm.	85,1	83,9	83,7	82,6	82,5	85,9	88,3
Största dygnsförbrukn. kbm.	3,070	3,065	3,155	2,940	3,105	3,030	3,970
Minsta	440	235	565	392	580	740	765
Gasutbyte pr 100 kg. kol	269	267	294	302	305	301	306
Koksutbyte pr ton kol hl. (fr. ug- narne öfverblifven)	9,4	10,5	11,2	12,0	12,9	13,4	13,1
Tjårutbyte pr ton kol hl.	0,33	0,34	0,30	0,31	0,31	0,30	0,30
Kolpris (inlagda i kolförrådet)	19,30	18,09	16,30	17,97	16,41	18,19	22,86
Gaspris: lysgas	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre
kokgas och kraftgas	12 "	12 "	12 "	12 "	12 "	12 "	12 "
Testående gasmätare	1,018	1,171	1,293	1,302	1,420	1,618	1,721 st.
äraf automatmätare	—	21	50	106	242	327	430 "
antal gatulyktor	341	353	356	362	375	382	392
Enskilda förbrukningen ^{81/13}.							
Antal gaskokare					st. 1,112	1,201	1,296
" gaspisar					" 18	9	11
" stekugnar					" 53	147	275
" badapparater					" 64	69	80
" andra vattenvärmare					" 21	21	24
" strykapparater					" 17	20	37
" gaskaminer för uppvärmning					" 33	45	54
Gasverkets nettoaffärsvinet	14,031: 26	—	13,732: 37	7,146: 64	14,690: 09	26,535: 81	31,302: 58

Gasverkets inkomster för år 1913 (jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Enligt stat	Verkliga	Inkomster	
				över	under
				stat	
1	Kassabehållning från 1912		922 53	922 53	
84	Gasförbrukn. för 4:e kv. 1912 . . 23,000:— D:o för 1:a—3:e kv. 1913 incl. måtarh. 45,400:—	68,400	72,857 36	4,457 86	
98	Allmänna lyshållningen	20,310	20,310		
100	Hamnbelysningen	1,250	1,250		2,464 20
102	Koks	40,000	37,535 80		45 88
106	Tjära	3,000	2,954 12	2,757 67	
108	Enskilda arbeten	8,000	10,757 67	5,041 59	
92	Utestående fordringar	3,000	8,041 59		
212	Statens slutsumma	143,960			
	Extra anslag under året:				
194	Nya gatulyktor, enl. Stfm. besl. ^{10/6}	2,120	16 74		2,103 26
196	Ny kylare " " " ^{18/6}	2,800			2,800
198	Gasledning i Sandbäcksgatan enl. Stfm. be- slut ^{18/10}	342			342
	Utom stat och anslag:				
114	Räntor		33 83	33 85	
124	Tillsyn och reparation		400 —	400 —	
126	Skatter och brandförsäkringar		50 38	50 38	
133	Vattenavgifter		137 59	137 59	
142	Olja, trassel och putsmedel		59 26	39 26	
162	Retortugnarnas underhåll		12 —	12 —	
172	Materialier		137 09	137 09	
184	Rabatter		126 —	126 —	
	Kronor	149,222	154,981 96	13,515 90	7,755 34

Gasverkets utgifter för år 1913 (jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Enligt stat	Verkliga	Utgifter	
				öfver	under
				stat	
80	Ränta och amortering å 1907 års amorte- ringslån 8,423: 19				
	Ränta å skuld till Drätselverket 5,389: 38	13,812 57	13,984 63	172 06	
101	Koka	1,860 —	2,639 55	779 51	
105	Tjärn	90 —	1,183 95	233 95	
117	Aflöningar	3,833 33	3,958 33	125 —	
119	Tantiem	450 —	347 31		102 69
121	Aflösn., uppsätn. och just. af mätare	1,500 —	1,470 23		29 77
123	Tillsyn och reparation af inomhusledn.	900 —	2,055 33	1,255 33	
125	Skatter och brandförsäkringar	3,000 —	2,211 42		788 58
127	Kontorsomkostnader	1,400 —	1,480 88	80 88	
129	Gasmästare, eldare och maskinister	10,110 —	10,038 93		71 07
131	Extra eldning och maskinskötsel	200 —	22 83		177 17
133	Gaskol	49,060 —	42,064 90		6,995 10
135	Myrmalm	380 —	81 25		295 75
137	Vattenafgifter	1,300 —	1,031 36		268 64
139	Gasens rening	1,600 —	1,344 35		255 66
141	Olja, trassel och putsmedel	300 —	480 70	180 70	
		50 —			
143	Elektrisk belysning, samt kraft för exhaustern och uppvärmning	600 — 700 —	1,083 52		266 48
145	Renhållning	300 —	515 65	215 65	
147	Lyktskötare	2,200 —	2,622 10	422 10	
149	Fjärrtändares skötsel	300 —	81 45		218 55
151	Fotogén m. m.	300 —	334 20	34 20	
153	Belysningsmaterial	1,000 —	572 01		427 99
155	Gatulyktors underhåll	600 —	507 09		92 91
157	Byggnaders	300 —	558 31	258 31	
159	Driftapparaters	500 —	845 20	345 20	
161	Retortugnars	7,500 —	3,829 29		3,670 71
163	Rörnätets	2,000 —	2,293 30	293 30	
165	Inventariers	500 —	669 83	169 83	
167	Gasmätare, inköp af	4,000 —	1,395 03		2,604 97
169	Inventarier, ...	1,200 —	1,418 91	218 91	
171	Materialier	5,500 —	9,117 90	3,617 90	
173	Servisledningar	700 —	1,190 07	490 07	
175	Apparatutställning	500 —	90 50		409 50
107	Enskilda arbeten	1,000 —	3,591 09	2,591 09	
179	Olycksfalls och sjukersättning	1,00 —	33 57		66 43
181	Pension	400 —	400 —		
183	Rabatter	400 —	2,094 80	1,694 80	
185	Diverse utgifter	2,000 —	2,149 32	149 32	
79	Överskott, hvarmed skulden till Stads-kassan minskas	20,804 10	12,215 37		8,588 73
	Extra anslag:				
193	Nya gatulyktor, enl. Stfm. besl. ^{10/0}	2 120 —	2,273 80	153 80	
195	Ny kylare, ... ^{12/0}	2,800 —	2,639 50		160 50
197	Gasledn. i Sandbäcksgatan enl. Stadsfullm. beslut ^{10/10}	342 —	6 70		335 30
	Utom stat och anslag:				
191	Diverse kreditorer balans från 1912		17,863 45	17,863 45	
52	Kassabehållning till 1914		191 06	191 06	
		Kronor 149,222 —	154,981 96	31,586 46	25,826 50

Gasverkets affärstablå 1913.

Tillgångar:	Vid årets början.	Vid årets slut.	
Byggnader	163,539: 79	163,539: 79	
Driftapparater o. retortugn..	63,793: 25	66,615: 05	
Rörsnätet	136,322: 16	136,674: 28	
Gaskonsumenter	21,832: 18	25,447: 52	
Diverse debitorer o. O. F...	10,865: 96	5,559: 23	
Koks	9,093: —	7,897: 36	
Tjära	127: 50	506: 63	
Gaskol	17,285: 98	10,723: 43	
Myrmalm	395: 12	—	
Gasmätare	43,898: 68	43,976: 75	
Inventarier	6,811: 23	7,899: 69	
Materialier	12,122: 18	12,186: 76	
Servisledningar	9,437: 88	11,017: 13	
Gatulyktor	34,320: 14	37,062: 34	
Kassa	322: 53	191: 06	
Gasledn. till Sandbäcken...	530,167: 63	12: 95	529,309: 97
Skulder:	Vid årets slut.	Vid årets början.	
Drätselverket	233,832: 33	247,852: 41	
Rabatter	409: 90	427: 01	
Diverse kreditorer	234,242: 23	18,123: 05	266,402: 47
Inkomster:			
Gasförbrukningen	36,148: 20		
Gatubelysningen	9,374: 52		
Hamnbelysningen	637: 06		
Enskilda arbeten	1,927: 69	48,087: 47	
Utgifter:			
Räntor		12,146: 09	
Skatter och brandförsäkr.		2,161: 04	
Afskrifningar och div. utgifter		2,477: 76	16,784: 89
	Kronor 812,497: 33		812,497: 33
Skulderna hafva minskats med	Kr. 32,160: 24		
Tillgångarna hafva minskats med	» 857: 66		
Årets affärsvinst Kronor	31,302: 58		

Berättelse

öfver

Karlstads Elektricitetsverks verksamhet år 1913.

Resultatet af 1913 års verksamhet kan betecknas som mycket godt. Anslutningen har varit liffig och det ekonomiska utbytet godt. Särskilt anmärkningsvärd är den stora popularitet, elektriska ljuset vunnit. Sålunda har ett mycket stort antal *smälägenheter* installerats med ljusledningar, en omständighet, som visar nyttan af installationsbidrag och ackordstaxan. Antalet ackordsabonneuter har ökats från 343 till 967 under år 1913.

Den elektriska strömmen som värmealstrare har också vunnit i omsättning. I betraktande af den goda förtjänst, som värmeströmmen i form af öfverloppskraft erbjuder, har denna ökning i ej ringa grad bidragit till det goda slutresultatet.

Kraftkontraktet med Dejefors har detta år kompletterats med mycket viktiga och för Elektricitetsverket fördelaktiga bestämmelser. Sålunda har elektricitetsverket vetingat sig rätt att själf alstra eller från annan kraftkälla inköpa elektrisk ström. Vill följd af såväl denna öfverenskommelse som ett följande förmånligt aftal med Karlstads Mek. Verkstad har det för elektricitetsverket varit möjligt att tillstyrka byggandet af en reservcentral.

I hvad mån omkostnaderna för reservkraften komma att inverka på verkets vinst är ännu för tidigt att bedöma. Gifvetvis komma omkostnaderna att i någon mån ökas, men detta skulle hafva blifvit förhållandet i ännu högre grad, om ej anförda ändring af Dejeforskontraktet kommit till stånd.

Tekniska resultat.

A. Anslutningar.

Abonnenter.

Antalet abonnenter vid årets slut utgjorde 1,867 st. motsvarande en ökning af 60 %.

Antalet mätareabonnenter var 900 mot 828 föregående år och ackordsabonnenter 967 mot 343 år 1912.

Lampor.

Glödlampornas antal vid årets slut utgjorde 19,644 med ett anslutningsvärde af 757 kw. utgörande en ökning af 30 och 18 % resp.

Af dessa lampor utgöras 2,770 af ackordslampor med ett anslutningsvärde af 66 kw. en ökning af 100 % i lampantalet och 100 % i anslutningsvärdet. Strömbegränsarne äro inställda för en maximalgräns af 54 kw.

Fri ström har beviljats till 147 och installationsbidrag till 385 anläggningar.

Motorer.

Motorernas antal vid årets slut var 308 st. däraf 99 st. för likström med ett anslutningsvärde af 132 kw. och 204 st. för trefasström med ett anslutningsvärde af 1,016 kw. totala anslutningsvärdet var således 1,148 kw. utgörande en ökning af 72 %.

Värmeapparater.

Värmeapparaternas antal var 121 st. med ett anslutningsvärde af 174 kw., motsvarande en ökning af 185 och 90 % resp.

B. Tillverkningen.

Nyanläggningar.

En roterande omformare à 450 hästkrafter har i enlighet med fullmäktiges beslut anskaffats och monterats inom omformarestationen. Omformaren, som levererats af Luth & Roséns Elektriska A.-B. ingångsattes den 4:de februari, och har enligt verkställda prof synnerligen väl uppfyllt fordringarne. Kostnaden för densamma har utgjort 15,886: 50 kronor, hvadan anslaget underskridits med 2,113: 50 kr.

Af öfriga nyanläggningar må nämnas:

1) en högspänningstransformator à 390 k. v. a., ⁸¹⁰⁰⁰/₃₁₀₀ volt, levererad af Nya Förenade Elektriska A.-B.

2) en ångcentral à 1,500 hkr, för hvilken arbetet ej hunnit afslutas under 1913. En utförlig redogörelse öfver denna central skall införas i nästa årsredogörelse.

Transformatorerna.

Från transformatorerna i primärstation har uttagits ett sammanlagdt energibelopp af 3,787,800 kwt., hvaraf 906,846 kwt. gått till omformarne och öfverskottet direkt till ledningsnätet.

Omformarne

hafva mottagit 906,846 kwt. och levererat i likströmsenergi 753,692 kwt., däraf 68,251 kwt. gått till batteriet och 695,441 kwt. direkt till ledningsnätet.

Batteriet

har emottagit 68,251 kwt. och levererat 53,962 kwt. till ledningsnätet.

Till ledningsnätet levererad energi har utgjort:

å trefasnätet	2,880,954 kwt.
å likströmsnätet	749,403 »

Summa 3,630,357 kwt.

Årsproduktionen har således ökat med 28 %.

Belastningsförhållanden.

Den totala belastningen å transformatorerna var störst den ¹⁷/₁₂ med 1,350 hkr., å likströmsnätet den ¹⁹/₁₂ med 520 hkr., utgörande en ökning å resp. med 24 och 25 %.

Maximum pr dygn utgående energi har varit 17,800 kwt. å trefasnätet och 4,825 å likströmsnätet.

Den elektriska strömmens utnyttjningstid, d. v. s. kilowattimmeförbrukningen dividerad med medelkilowattförbrukningen har varit 5,140 timmar, en ökning af 6 %.

Från Dejeffors har tingats ett kraftbelopp af 1,000 hkr., motsvarande medeltalet af 24 maximatläsningar.

C. Distributionen.

Utvidgningar.

Å Mek. Verkstaden har installerats en transformator å 200 k. v. a.

På grund af reservstationens anläggande distribueras all trefasström genom denna station, och ha för detta ändamål högspänningskablar indragits till stationen. En ny högspänningsledning mellan primärstation och reservstationen samt mellan den senare och omformarestationen hafva nedlagts.

I omformarestationen har monterats tvenne oljeströmbrytare för högspänd trefasström.

Gatubelysningen

har utvidgats med 20 lampor i Hammarövägen, 3 lampor i Sandbäcksvägen, 22 lampor å södra Herrhagen, 1 lampor å Stagnellsgatan samt 8 lampor å vägen till Nya Hamnen.

Kabelnätet för lågspänd trefasström

har utvidgats med ledning från Nya Hamnen till en timmerkapsåg vid första pålarmen.

Kabelnätet för likriktad ström

har utvidgats med en ledning i Vikengatan från Konduktörsgatan till tomten N:o 38, en ledning i Hamngatan och Mariebergsgatan till tomten N:o 154, en ledning i Norra Klaragatan.

Servisledningar.

Under året hafva nedlagts 60 st. likströmsseviser och 6 st. trefasseviser, hvadan servisernas antal nu äro resp. 346 och 56.

Mätare

hafva inköpts för en summa af 11,859:81 kr.

D. Konsumtionen.*Förbrukningen för belysningsändamål.*

Förbrukningen enligt mätare uppgick till 180,875 kwt., utgörande en ökning af 14,5 %.

Förbrukningen enligt ackordspriser à 3 kr. pr 10 watt uppgick till 56,44 kw., utgörande en ökning af 57,6 %.

Förbrukningen enligt ackord med särskildt pris uppgick till 42 kw.

Förbrukningen för motordrift.

Förbrukningen enligt mätare

à 40 öre pr kwt.	1,028 kwt.
à 20 » » »	5,079 »
à 15 » » »	21,049 »
à 7 ¹ / ₂ « » »	80,025 »

Summa 107,181 kwt.

Ökningen utgör 7,5 %.

Förbrukningen enligt taxan D ₂ utgjorde	204,34 hkr.
» » » D ₁ »	195,90 »
» » särskild uppgörelse	741,00 »

1,141,14 hkr.

De större motorabbonnenterna äro:

Karlstads Mek. Verkstad med	410 hkr.
Karlstads Vattenverk »	88 »
Karlstads Spinneri & Väfveri A.-B. med	125 »
Karlstads Glasbruk med	40 »
Alfred Lindgrens Läderfabrik med	56 »
Norrmalms Elekt. A.-B.	50 »

Förbrukningen för värmeändamål.

Förbrukningen enl. mätare uppgick till

à 3 öre pr kwt.	44,679 kwt.
à 40 » » »	428 »

45,107 kwt.

Förbrukningen enl. årsackord à 25 kr. pr kw. uppgick till 74,5 kw.

Ekonomi.**A. Förbrukningsavgifterna.**

Förbrukningsavgifterna hafva belöpt sig på 208,418: 55, fördelade sålunda:

Belysning enl. mät. (20 till 38 öre pr kw.)	62,330: 02	
» » acc. (å 3 kr. pr. 10 watt)	16,336: 82	
» » » (särskild uppgörelse)	8,040: —	
» » » (gatubelysning)	7,315: —	94,021: 84
Kraft enl. mät. (15 till 40 öre pr kw.)	4,584: 35	
» » taxa Ds { enl. mät. å 7 ¹ / ₂ öre	6,002: 28	
» » » { grundafgift	8,168: 16	
» » acc. taxa D.	18,698: 62	
» » » (särskild uppgörelse)	65,656: 85	103,110: 26
Värme » mät. (3 öre å 40 öre)	1,511: 57	
» » acc. (å 25 kr. pr kw.)	3,812: 23	5,323: 80
Mätareafgifter	5,962: 65	5,962: 65

Summa kronor 208,418: 55

Förbrukningsafgifterna hafva ökats med 15 %.

B. Inkomster och utgifter samt affärsvinst.

Enligt bifogade affärstablå hafva tillgångarne ökats med 135,821: 95 kr. och skulderna ökats med 44,406: 27 kr. hvadan vinsten blir 91,415: 68 kronor, motsvarande en ökning på 21 %.

Karlstad i april 1914.

J. THALÉN.

Elektricitetsverkets inkomster för år 1913 (jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Beräknade inkomster enl. stat	Verkliga inkomster	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
1	Kassabehållning från 1912		314 09	314 09	
80	Afgifter enligt mätare, accordsavgifter för motorer och lampor samt mätarehyror . . .	108,600	119,602 34	11,002 34	
178	Karlstads Mek. Verkstad	25,625	36,667 87	11,042 87	
188	Norrmalms Elektr. A.-B.	5,550	6,331 50	781 50	
190	F. Odén, Stadshotellet	5,000	5,000		
192	Grand Hotell	3,500	3,040		
180	Karlstads Glasbruk	4,000	4,000		460
184	Lindgrens Läderfabr. A.-Bol.	5,000	5,657 50	657 50	
182	Karlstads Spinn. & Väfveri A.-B.	10,300	10,300		
100	Gatubelysningen	7,315	7,315		
154	Utestående fordringar	2,000	9,810 16	7,810 16	
168	Statens slutsumma	176,890			
	Extra anslag:				
	Nya gatulampor enl. Stfm. besl. ¹⁰ / ₀ . . .	5,160	1,267 94		3,892 06
	Reservanläggna. » » » ¹² / ₀ . . .	115,000	73,457 57		41,542 43
	Utom stat och anslag:				
86	Skatter och försäkringar		10	10	
108	Inventariers underhåll		34 50	34 50	
136	Enskilda arbeten		9,921 45	9,921 45	
148	Räntor		54 04	54 04	
172	Diverse kreditorer		63 20	63 20	
176	Wermlands Regemente		2,651 93	2,651 93	
186	A. Larsson		1,399 98	1,399 98	
194	Krist. Skogström		1,300	1,300	
	Kronor	297,050	298,199 07	47,043 56	45,894 49

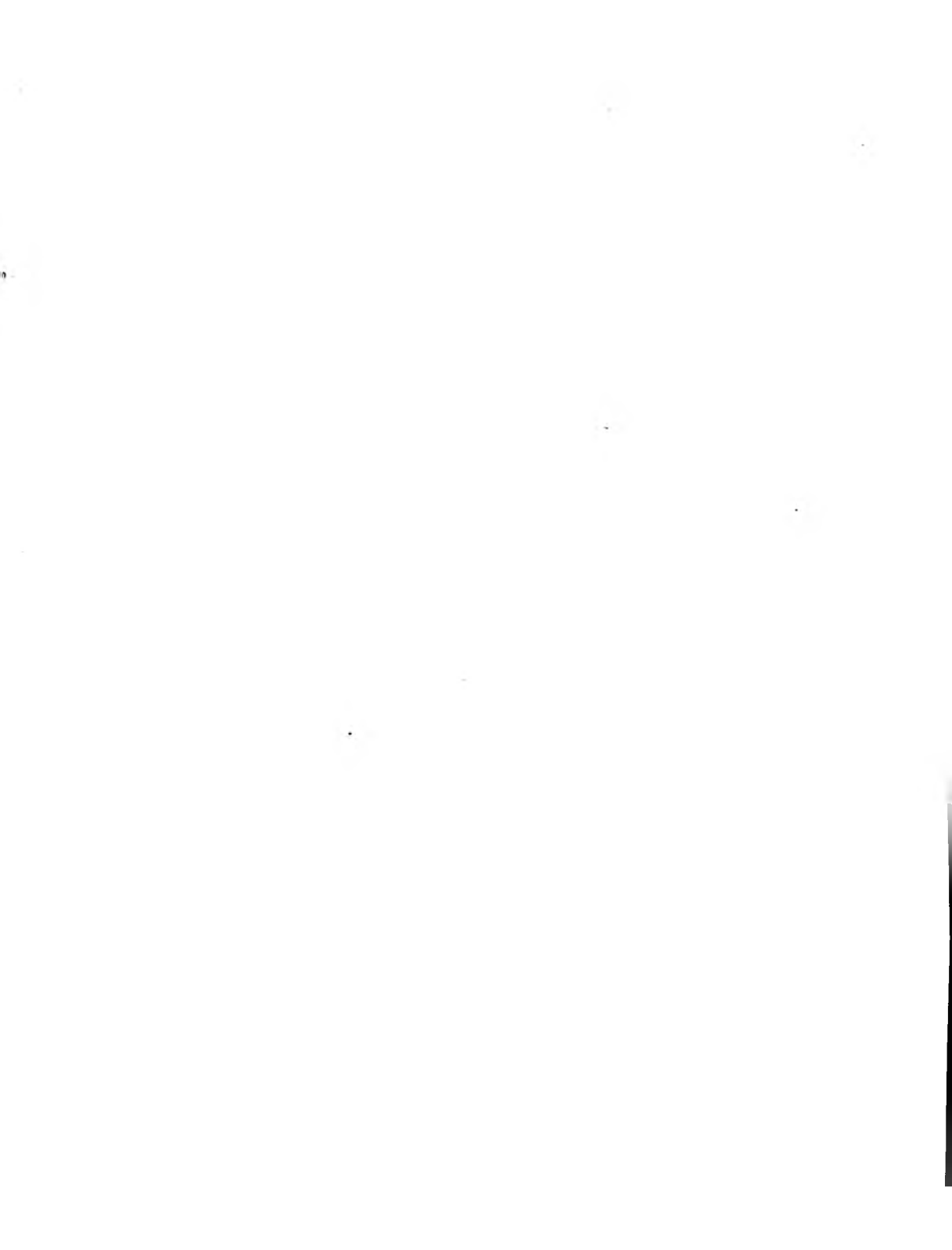
Elektricitetsverkets utgifter för år 1913 (jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Beräknade inkomster enl. stat	Verkliga utgifter	Utgifter	
				öfver	under
				stat	
76	Ränta och amort. å 1907 års lån 15,406: 28				
83	D:o å Drätselv. fordran 5,969: 04	21,375 32	21,225 51		149 81
145	Aflöningar	5,458 34	5,370 44		87 90
85	Skatter och brandförsäkringar	2,300 —	1,709 03		590 97
87	Kontorsomkostnader	1,000 —	1,777 40	777 40	
89	Maskinister och montörer	7,980 —	7,980 —		
91	Olja och trassel	100 —	94 75		5 25
93	Batteriets underhåll	2,800 —	2,269 65		530 35
95	Renhållning	200 —	160 85		39 65
97	Dejefors Kraftbolag	65,000 —	74,553 22	9,553 22	
99	Gatubelysningen	800 —	1,204 03	404 03	
101	Byggnaders underhåll	700 —	677 13		22 87
103	Driftapparater »	1,000 —	2,383 31	1,383 31	
105	Kabelnätets »	300 —	637 67	337 67	
107	Inventariers »	300 —	106 76		193 24
109	Mätare »	700 —	2,160 68	1,460 68	
111	Inköp af inventarier	1,000 —	2,793 60	1,793 60	
113	» » mätare	7,000 —	11,859 81	4,859 81	
	Olycksfalls och sjukersättn.	1,000 —			100 —
117	Serviledningar	2,500 —	4,766 21	2,266 21	
119	Utvidgningar af ledningsnätet	5,000 —	2,098 51		2,901 49
121	Installationsbidrag	4,000 —	2,695 30		1,304 70
127	Rabatter	1,600 —	3,248 93	1,648 93	
129	Diverse utgifter	2,000 —	2,054 88	54 88	
131	Ny omformare om 450 hkr.	18,000 —	15,886 50		2,113 50
133	högspänningstransform.	5,300 —	2,890 55		2,409 35
	Öfverskott	20,376 34			20,376 34
	Statens slutsumma	176,890 —			
143	Extra anslag:				
199	Nya Gatulampor	5,160 —	2,811 96		2,348 04
195	Reservstationsanläggning	115,000 —	73,457 57		41,542 43
	Utom stat och anslag:				
67	Byggnader		48 60	48 60	
71	Driftapparater	2,821 60	2,821 60		
77	Strömförbrukningen	532 67	532 67		
135	Enskilda arbeten	12,611 24	12,611 24		
141	Materialier	15,356 95	15,356 95		
171	Diverse kreditorer	19,340 64	19,340 64		
177	Karlstads Mek. Verkstad	35 —	35 —		
55	Kassabehållning till 1914		578 52	578 52	
	Kronor	297,050 —	298,199 07	75,864 96	74,715 89

Elektricitetsverkets affärstablå 1913.

Tillgångar:	Vid Årets början.		Vid Årets slut.	
Byggnader	91,485: 69		91,534: 29	
Driftapparater	117,505: 76		139,104: 51	
Kabelnätet och Gatulyktor..	216,451: 05		232,071: 94	
Inventarier	6,510: 41		9,240: 03	
Mätare	61,422: 19		73,282: —	
Servieleddningar	25,226: 82		30,797: 59	
Materialier	5,473: 82		4,278: 68	
Diverse fordringar	57,459: 21		57,777: 65	
Kassa	314: 09		578: 52	
Kablar			5,232: 18	
Reservanläggning		581,849: 04	73,773: 60	717,670: 99
Skulder:	Vid Årets slut.		Vid Årets början.	
Drätselverket	440,188: 37		368,763: 72	
Diverse kreditorer		440,188: 37	27,018: 38	395,782: 10
Inkomster:				
Enskilda strömförbrukningen	111,079: 51			
Allmänna lyshållningen	2,745: 40			
Enskilda arbeten	747: 40	114,572: 31		
Utgifter:				
Skatter och försäkringar.....			1,699: 03	
Afskrifningar			331: 53	
Installationsbidrag			2,843: 36	
Tantiem			412: 10	
Räntor			17,870: 61	23,156: 63
		Kronor 1,136,609: 72		1,136,609: 72
Tillgångarna hafva ökat med			135,821: 95	
Skulderna » » »			44,406: 27	
		Årets nettoaffärsvinst Kr.	91,415: 68	

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN: A.-B:s TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 18 Juni.

N:o 9.

41. Vattenlednings- och belysningstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästa lysår.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Förslag till allmänna lyshållningen i staden för nästa lysperiod får Magistraten öfverlämna och till bifall förorda.

I sammanhang därmed får Magistraten hemställa, att till förekommande af stölder i härvarande inre hamn nattbelysning måtte införas i Kanikenäsbanken under därför erforderlig tid och får i sådant afscende hemställa om bifall till vattenlednings- och belysningstyrelsens därom uppgjorda, här bilagda förslag alt. IV.

Karlstads rådhus den 16 april 1914.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokollet hållet hos Vattenlednings- & Belysningstyrelsen i Karlstad den 30 mars 1914.

§ 8.

Förslag till allmänna lyshållningen i staden under instundande lysperiod godkändes och skulle med anledning däraf följande framställning aflåtas:

Till Magistraten i Karlstad.

I. Gas- och Fotogenbelysningen:

I den egentliga staden:

Under förutsättning att elektrisk belysning anordnas *å torget* (hvarom mera nedan) slopas de nuvarande 6 st. gaslamporna vid torgets långsidor samt de båda gaslyktorna

å trottoaren utanför Högre Allm. Lärovärket. Af dessa lyktor äro nu 2 nattlyktor och 6 aftonlyktor.

Å *Elfgatan* utanför kvarteret Udden uppsättes 2 st. gaslyktor nämligen *en* aftonlykta midt å kvarteret, *en* nattlykta vid *bortre tomten*.

Å *Hamngatan* uppsättes 4 st. nya lyktor nämligen *en* aftonlykta i sydvestra hörnet af kvarteret Höken i korsningen emellan Hamn- och Vestra Torggatorna samt *tre* lyktor utefter Järnvägsparken mellan Östra och Vestra Torggatorna. Af dessa göras två till nattlyktor.

Å *Vestra Kanalgatan* flyttas den lykta, som nu står vid slussvaktarebostaden, till blifvande trottoaren utanför flickskolan. Den befintliga hörnlyktan, som nu sitter i uthusväggen flyttas till stolpe vid trottoarkanten.

I stadsdelen Klara.

Å *Norra Klaragatan* uppsättes en nattlykta utanför tomt n:o 44.

I stadsdelen Herrhagen.

Å *John Erikssonsgatan* uppsättes en nattlykta vid tomt 106 i kvarteret Kilen samt en aftonlykta vid tomt 141, kv. Hugiu.

Å *Långgatan* uppsättes *en* aftonlykta mellan Vasa- och Sveagatorna vid tomt n:o 207.

I stadsdelen Viken.

Nuvarande fotogenlampan vid afstjälpningsplatsen vid Marieberg utbytes mot elektrisk lampa.

II. Elektriska belysningen.

Belysning af den nya gångbron öfver pråmkanalen samt vägen därifrån utefter järnvägen till inre hamnen.

Lampfördelning: Å bron uppsättes en lampa (nattlampa) samt å vägen 1 natt- och 2 aftonlampor. Ledningen anslutes till stadens magasin vid inre hamnen, där redan en nattlampa är monterad.

Förändring å belysningen å Saluhallens sydöstra hörn. Den nuvarande nattlampan nedtages och ersättes med två lampor, *en* åt Tingvallagatan och *en* åt parken.

Ersättandet af fotogenbelysningen å afstjälpningsplatsen vid Marieberg med 2 elektriska lampor (aftonlampor).

Ny lampa å gasklockans östra sida (aftonlampa).

Nya gatulampor, 10 st. afton- och 10 st. nattlampor, å *den s. k. Romstadsvägen*.

Belysning å stora torget.

Gaslamporna utefter Tingvalla- och Kungsgatorna samt gaslamporna utanför Högre Allm. Läroverket (tillsammans 8 st.) ersättas med elektriska bågampor enligt följande tvenne alternativ:

Alternativ I. 5 master med 2 bågampor å 1,000 nlj. i hvarje, således tillsammans 10 lampor med en total ljusstyrka af 10,000 nlj. Två master uppsättas utefter Tingvallagatan, två utefter Kungsgatan och den femte masten vid vattenkastaren som sammanbygges med belysningsmasten.

Alternativ II. 5 master med 5 st. bågampor å 2,200 nlj., tillsammans sål. 11,000 nlj.

Masterna uppsättas i likhet med föregående i alt. I.

Alternativ I med två lampor i hvarje mast rekommenderas framför alt. II, trots att det förstnämnda alternativ är dyrare. Alt. II lider af det felet att masten kommer att skugga lampan, detta fel afhjälpes genom fördelning af belysningen i tvenne lampor såsom i alt. I, hvilket därjämte i estetiskt afseende är afgjort att föredraga.

Allmänna belysningen skulle alltså komma att bestridas af följande antal lyktor:

213 st. aftonlyktor för gas å 40:—	8,520:—	
151 » nattlyktor » » » 75:—	11,325:—	
2 » rormaster med starkljus nattlampor å 150:—	300:—	20,145:—
16 » Hamulyktor		1,250:—
116 » elektriska aftonlampor å 40:—	4,640:—	
91 » » natt- » » 75:—	6,825:—	
5 » » starkljusnattlampor å 230:—	1,150:—	
5 » » starkljusaftonlampor » 125:—	625:—	13,240:—

Summa årlig afgift till Belysningsverken Kr. 34,635:—

Kostnaderna för utvidgningen och ändringarna kunna beräknas blifva:

I. Gasbelysningen.

2 lyktor å Elfogatan, kvarteret Udden, flyttade från torget inkl. servisleddningar	80:—	
4 lyktor Hamngatan, flyttade från torget, inkl. servisleddningar	160:—	
1 lykta flyttad å Västra Kanalgratan	40:—	
1 lykta försedd med ny stolpe samt flyttad å Vestra Kanalgratan	80:—	
1 ny lykta å Norra Klaragatan, inkl. servis	130:—	
2 nya lyktor å John Erikssonsgatan, inkl. servis	300:—	
1 ny lykta å Långgatan, inkl. servis	150:—	940:—*)

*) Om den elektriska belysningen på torget icke utföres så ökas anläggningskostnaden för de nya gaslyktorna med Kr. 620:— till sam. Kr. 1,560:—.

II. Elektriska belysningen.

Belysning af den nya gångbron öfver prämkkanalen samt vägen därifrån utefter järnvägen till inre hamnen:

4 st. armaturer med lampor	60 —	
4 » stolpar	60: —	
1 » automatisk strömbrytare	75: —	
Ledningar	<u>250: —</u>	445: —

Förändring af belysningen å Saluhallens sydöstra hörn, 1 st. armatur med lampor och ledningar .....

40: —

Två nya lampor vid afstjälpningsplatsen vid Marieberg,

2 st. armaturer med lampor	30: —	
5 st. stolpar	75: —	
Ledningar	<u>165: —</u>	270: —

Belysning af den s. k. Romstadsvägen:

20 st. metallrödlampor i vattentät armatur, 20 stolpar, 20 st. skyddsjärn, 960 m. blank koppartråd 10 m/m², 960 m. blank koppartråd 6 m/m², 124 st. isolatorer, med krokare, 1 st. åskledare, 1 st. automatiska strömbrytare, 1 st. divisorsator 220/110 volt, diverse material och montage .....

1,430: —

Belysning af stora torget:

Alternativ I.

5 st. master, 8 mtr.	2,000: —	
10 st. båglampor	900: —	
10 st. hissanordningar med ledningskopplingar	370: —	
1100 mtr. jordkabel. 4 m/m ²	550 —	
2 st. förkopplingsmotstånd	30: —	
1 st. apparattafel	25: —	
2 st. automatiska strömbrytare	150: —	
Montage och diverse	<u>350: —</u>	4,375: —

Årlig kostnad:

5 st. aftonlampor å 125: —	625: —
5 st. nattlampor å 230: —	<u>1,150: —</u>

Kronor 1,775: —

Alternativ II.

5 st. master, 8 mtr.	1,500: —
5 st. båglampor	900: —
5 st. hissanordningar med ledningskopplingar	185: —
550 mtr. jordkabel, 4 m/m ²	275: —
1 st. förkopplingsmotstånd	15: —

1 st. apparatfafla	25:—	
1 st. automatisk strömbrytare	75:—	
Montage och diverse	350:—	
	Kronor 3,325:—	
Årlig kostnad:		
5 st. nattlampor à 270	1,350:—	6,560:—
		<u>Summa Kronor 7,500:—</u>

Förutsatt att ofvanstående lyshållningsförslag vunne bifall, beslöt Styrelsen af Stadsfullmäktige begära ett anslag af *Kronor 7,500:—* för arbetenas utförande.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Protokoll hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 14 april 1914.

s. d. Sedan Magistraten på förekommen anledning hemställt, att Styrelsen måtte komplettera sitt förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod med kostnadsförslag å anläggning och årskostnad för nattbelysning i Kanikenäs-banken så långt ut, som båtarna ligga, hade Belysningsingeniören uppgjort ett dylikt förslag; och skulle detsamma enligt alternativ IV, jämlikt Styrelsens denna dag per capsulam fattade beslut, till Magistraten överlämnas. Mot detta beslut reserverade sig ordföranden, som för sin del ville förorda alternativet I.

In fidem:
JOHN RUNDGREN.

Förslag

till Belysning af inre hamnplatsen för segel och motorbåtar.

Utförande:

7 st. ljuspunkter à 100 nlj. med ett afstånd af 50 mtr. mellan hvarje, anses erforderliga.

Lamporna upphängas antingen i målade trästolpar på ca 6 m:t höjd öfver marken eller också i järnmaster. För att erhålla en god ljusfördelning och en större trygghet vid event. felaktigheter å glödkropparne föreslås i ett särskilt alternativ en uppdelning af hvarje ljuspunkt i tvänne med halfva ljusstyrkan. Ledningarna utföras som jordkabel. En luftledning blefve nog billigare, men platsen tillåter ej uppsättandet af bärkraftiga luftledningsstolpar.

Alt. I. 7 lampor à 100 nlj. i trästolpar.

Anläggningskostnad.

7 st. lampor à 100 nlj. i vattentät armatur	105:—
7 st. trästolpar, målade, med hissanordning	105:—
600 mtr. jordkabel 2.5 m/m ²	270:—
550 mtr. blank förtent tråd 10 m/m ²	85:—
1 st. autom. strömbrytare	75:—
1 st. apparattafla	25:—
Kabelgarnityrdelar	25:—
Diverse	15:—
Montage	300:—
	<hr/>
	Kronor 1,005:—

Alt. II. 7 st. lampor i järnmaster (100 nlj.)

Anläggningskostnad.

Kronor 1,250:—

Alt. III. 14 lampor 50 nlj. i 7 st. trästolpar.

Anläggningskostnad.

Kronor 1,210:—

Alt. IV. 14 lampor à 50 nlj i järnmaster.

Anläggningskostnad.

Kronor 1,425:—

Årlig kostnad.

7 st. lampor (under seglationstiden) à 40 kr. .... 280:—

Karlstad den 11 april 1914.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.*

§ 17.

Till stadsfullmäktige hade magistraten öfverlämnat och till bifall förordat ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppgjort förslag till allmänna lyshållningen i staden under nästa lysår, och hade magistraten i sammanhang därmed hemställt, att till förekommande av stölder i inre hamnen nattbelysning måtte införas å Kanikenäsbanken under därför erforderlig tid och i sådant avseende hemställt om bifall till vattenledning- och belysningsstyrelsens därom uppgjorda förslag alt. IV.

Drättselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig i ärendet, ansåg sig böra tillstyrka bifall till förslaget i dess helhet.

Vad särskilt belysningen av stora torget anginge, ville drättselkammaren, som även genom återremiss av frågan om planteringar å stora torget fått i uppdrag att värkställa utredning, bland annat, om anordning därstädes av erforderlig belysning, instämma i vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag alt. I. Drättselkammaren fann intet hinder möta för att redan nu temporärt åstadkomma en förbättring av belysningsförhållandena å stora torget, ehuru frågan om anläggning av en fontän och lämpliga planteringar i mitten av torget icke i samband därmed kunde lösas. Drättselkammaren tog nämligen för givet, att lösningen av denna fråga, som icke enbart vore en estetisk fråga utan även tangerade viktiga ekonomiska inträsen, skulle taga en så lång tid, att med belysningsfrågans ordnande icke kunde till dess anstå. Den summa, som nu nedlades på belysningens ordnande, om också endast provisoriskt, kunde icke anses bortkastad, även om lösningen av den estetiska frågan i framtiden skulle kräva andra belysningsanordningar, då ju givetvis den använda materielen skulle kunna komma till bruk å andra platser, därest den ej i sin helhet eller delvis skulle kunna å nu föreslagna platser bibehållas.

I fråga om införande av nattbelysning å Kanikenäsbanken ville jämväl drättselkammaren i likhet med vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt magistraten tillstyrka alt. IV. av de uppgjorda förslagen.

Drättselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige med godkännande av det av vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppgjorda förslaget till allmänna lyshållningen under nästa lysår jämte tilläggsförslaget för nattbelysning å Kanikenäsbanken enligt alt. IV., måtte ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 8,925 kronor, till nämnda styrelses förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Mot detta beslut, i vad det avsåge belysningen av stora torget, reserverade sig herr Ankers, som ansåg, att, då frågan om plantering av stora torget i viss mån kunde inverka på belysningens ordnande, man ej nu borde vidtaga några åtgärder för belysningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 48.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande

över styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår, däri jämväl ingående ordnande av belysningen å stora torget, ävensom över av styrelsen avgivet tilläggsförslag till införande av nattbelysning å Kanikenäsbanken, i vilket sistnämnda hänseende styrelsen inkommit med fyra olika förslag med förordnande av belysningsanläggningens utförande enligt alt. IV av dessa förslag.

Styrelsens förslag till allmänna lyshållningen ävensom till rattbelysning å Kanikenäsbanken i enlighet med alt. IV hade av magistraten till bifall förordats, och hade även drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt samma förslag, därvid kammaren jämväl hemställt, att stadsfullmäktige måtte ställa för arbetenas utförande nödiga medel, 8,925 kronor, till nämnda styrelsens förfogande.

Mot detta drätselkammarens tillstyrkande hade reservation avgivits av Herr Ankers, som ansett, att då frågan om plantering av stora torget i viss mån kunde inverka på belysningens ordnande, man ej nu borde vidtaga några åtgärder för belysningen.

Från handlingarna i ärendet inhämtades, att den föreslagna belysningen av stora torget beräknats draga en anläggningskostnad av 4,375 kronor, ävensom att, därest samma belysning icke komme till utförande, kostnaden för anläggningen av i lyshållningsförslaget ingående nya gaslyktor beräknats komma att ökas med 620 kronor till 1,560 kronor.

Beredningsutskottet, som instämde i de skäl, som av Herr Ankers anförts för ovanberörda mot drätselkammarens beslut avgivna reservation, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige icke måtte godkänna vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår i vad detsamma avser utförande av elektrisk belysning å stora torget;

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av samma förslag i övrigt ävensom av tilläggsförslaget angående inrättande av belysning å Kanikenäsbanken, ställa till därav föranledda arbetens utförande erforderligt belopp, 5,170 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas genom uttaxering.

Mot detta utskottets beslut reserverade sig Herr Svensson till förmån för av honom framställt yrkande, att utskottet skulle hos stadsfullmäktige tillstyrka drätselkammarens i ärendet avgivna förslag.

In fidem :
ELIAS STENIUS.

42. L. Rydén m. fl:s av Herr Welin som motion upptagna framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen till Västerstrand ävensom om framdragande av elektrisk ström till lägenheterna inom denna stadsdel.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enär undertecknades framställning till elektricitetsverket därom, att elektrisk ledning för belysning i lägenheterna å Karlsholm och Romstad redan innevarande år måtte anläggas, av vissa skäl av elektricitetsverket icke kunnat bifallas och sådan belysning därför icke under innevarande lysår är att förvänta, så ock då belysning utmed den i synnerligt misserabelt skick varande vägen på västra sidan av Klarälven är i hög grad önskvärd och behöflig för trafiken, få undertecknade, husegare på Karlsholm och villaegare på Romstad, som känna sig betydligt efter-satta bebyggarna på motsatta sidan Klarälven i erhållande av motsvarande för-måner, härigenom göra vördsam framställning därom, att stadsfullmäktige för näst-kommande lysår ville anslå nödiga medel för anläggning av erforderliga ledningar till elektrisk belysning å såväl vägen å s. k. väster strand som ock till lyse i lägenheterna.

Vi bilägga en teckningslista, utvisande antal ljuspunkter, som i närvarande slund komma att användas. Tillslutningen torde emällertid bliva betydlig större sedan ledning väl bleve anlagd.

Romstad och Karlsholm den 29 september 1913.

<i>L. Rydén</i> , Magdeho.	<i>Nils Gärtze</i> , Villan Bo.	<i>Carl Jansson</i> , Romstad.
<i>J. F. Schyman</i> , Bernstad.	<i>Carl Setterman</i> , Ellsborg.	<i>Gustaf Ekström</i> , Karlsholm.
<i>A. Lövgren</i> , Karlsholm.	<i>J. W. Anderson</i> , Elfvik.	<i>W. H. Kihlström</i> , Karlsholm.
<i>K. E. Blomqvist</i> , Elfvik.	<i>K. A. Andersson</i> , Karlsholm.	<i>L. Mossberg</i> , Elfvik.
<i>A. G. Andersson</i> , Karlsholm.	<i>J. A. Forsén</i> .	<i>O. F. Magnusson</i> , L:Romstad.
<i>H. Grahn</i> , Karlsholm n:o 19.	<i>J. Jonsson</i> .	<i>Lars Andersson</i> , Marielund.
<i>Gustaf Löfgren</i> , kapten, Elfvenäs		<i>Oscar Svanström</i> , Elfvenäs.

Upptages som motion af WILH. WELIN.

Enär behovet att erhålla elektrisk belysning till Karlsholm och Romstad med närliggande villabyggnader gör sig alltmer gällande anmodas härigenom vederbö-rande fastighetsägare, som vilja underlätta möjliggörandet att uppnå det åtrådda målet, att härnedan anteckna sig för det antal elektriska lampor, som kunna vara erforderliga i resp. fastigheter.

Om elektrisk ström kan komma att förbrukas från så många elektriska lampor

att staden Karlstad för levererad elektrisk ström kan beräkna erhålla inkomst till sådant belopp att detsamma täcker räntan på nerlagda kapitalet, ombesörjer staden, enligt vad som inhämtats, att elektrisk ledning framdrages till varje tomtgräns.

Sådant antal lampor torde behöva utgöra minst 150 helst 200 st.

Genom uppnående av i sikte satta målet skall även den synnerligen hårt i behov varande fördelen vinnas att staden, enligt vad ävenledes inhämtats, — därest nämligen ovanberörda anläggning kunde genomföras under innevarande år — redan under nästkommande år kommer att iordningsställa belysning utmed den svårframkomliga vägen längs med älven utåt Romstad.

Om teckning av nödigt antal lampor kan erhållas så tidigt, att installation kan värkställas under sommarmånaderna, faller sig kostnaden för installation avsevärt billigare.

Karlstad den 16 juni 1913.

L. RYDÉN.

NILS GÄRTZE.

KARL SÄTTERMAN.

Nedanstående personer hava tecknat sina namn för följande antal lampor:

Nils Gärtze, Villa Bo, 15 st. lampor, Carl Jansson, Romstad, 18 st., L. Rydén, Magdebo, 10 st., Karl Sätterman, Elfsborg, 8 st., J. F. Schyman, Bernstad, 8 st., J. W. Anderson, Elfvik, 6 st., J. A. Forsén, Karlsholm, 6 st., Lars Andersson, Marielund, 3 st. lampor samt 1 hästs motor, F. Magnusson, L:a Romstad, 6 st., A. P. Forssell, Oskarslund 10 st. lampor samt kraft till 3 hästars motor, Herman Grahn, Karlsholm, 5 st., K. E. Blomqvist, d:o, 3 st., O. L. Norblad, d:o, 4 st., Gustaf Ekström, d:o, 6 st., J. R. Nilsson, d:o, 6 st., Blomqvist, N:o 36 Karlsholm, 13 st., A. T. Löfgren, Bernstad, 4 st., J. P. Pettersson, d:o, 7 st., J. Jansson, Karlsholm, 2 st., J. T. Schyman, Bernstad, 3 st., W. H. Kihlström, Karlsholm, 4 st. och K. A. Andersson, d:o, 7 st. Summa 154 lampor.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- & Belysningsstyrelse den 30 mars 1914.

§ 8^{1/2}.

På remiss från Stadsfullmäktige hade Styrelsen att yttra sig över en från husägare i Karlsholm och Romstad av Herr W. Welin som motion upptagen framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen utefter Västra Strand ävensom inom lägenheterna i denna stadsdel.

Av de kostnadsförslag, Styrelsen låtit upprätta, framgår, att en vägbelysning från Klaravik till Romstad med 20 lampor kostar 1,430 kr. och finnes utförlig redogörelse häröver i årets lyshållningsförslag.

Beträffande föreslagen ledning för inomhusbelysning etc. skulle en sådan förbi Karlsholm, Bernstad, Elfvik och fram till Romstad kosta 2,610 kr., vilken kostnad dock kan minskas till 1,880 kr., om förutnämnda ledning för vägbelysningen kommer till utförande samtidigt med denna privata ledning. Styrelsen ville för sin del förorda ledningens utförande redan denna sommar.

Angående ledningen till Oskarslund ansåg sig Styrelsen ej nu kunna föreslå densamma till utförande, enär den genom strömförsäljning påräknade inkomsten ej skulle ränta anläggningskostnaden för ledningen.

Ur protokollet.
JOHN RUNDGREN.

Förslag

till elektrisk ledning från Klaravik förbi Elfvik, Bernstad, Karlsholm och Romstad.

Förslaget är beräknadt för en anslutning motsvarande 300 lampor. Vid större anslutning i framtiden bör i närheten av Karlsholm uppsättas en högspänningstransformator, som med kabel under älven anslutes till befintlig högspänningskabel i Hammarövägen.

Anläggningskostnad.

38 st.	stolpar.
38 "	skyddsjärn.
200 "	isolatorer med krokar.
6,000 m.	blank koppartråd 10 kv. mm.
1,500 "	galv. järntråd.
	Åskledare.
	Diverse material.
	Montage.

Kronor 2,610: —

Om den i årets lyshållningsförslag upptagna vägbelysningen kommer till utförande samtidigt med ovannämnda ledningar minskas anläggningskostnaden här ofvan till 1,880 kronor.

Karlstad den 29 januari 1914.

J. THALEN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.*

§ 18.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över åtskilliga husägare i Karlsholm och Romstad av herr W. Welin som motion upptagna framställning om anordnande av elektrisk belysning å vägen till Västerstrand ävensom i lägenheterna inom denna stadsdel.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet, hade anfört, att en vägbelysning från Klaravik till Romstad med 20 lampor skulle kosta 1,430 kronor, varöver utförlig redogörelse funnes i årets lyshållningsförslag, samt att en ledning förbi Karlsholm, Bernstad, Älfvik och fram till Romstad skulle kosta 2,610 kronor, vilken kostnad dock kunde minskas till 1,880 kronor, om ledningen för vägbelysning komme till utförande samtidigt med denna privata ledning. Styrelsen hade förordat ledningens utförande redan innevarande års sommar. Angående ledning till Oskarslund ansåg sig styrelsen ej nu kunna föreslå sådan till utförande, enär den genom strömförsäljning påräknade inkomsten ej skulle ränta anläggningskostnaden för ledningen.

Drätselkammaren tog ärendet i övervägande, och då belysningen av Romstadsvägen funnes upptagen i årets lyshållningsförslag och drätselkammaren förut denna dag tillstyrkt detta förslag, fann kammaren något vidare yttrande angående vägbelysningen ej erforderligt. Beträffande inomhusbelysningen beslöt drätselkammaren i likhet med vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillstyrka, att en sådan förbi Karlsholm, Bernstad, Älfvik och fram till Romstad måtte komma till utförande under innevarande sommar samtidigt med vägbelysningen och ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 1,880 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 49.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av L. Rydén m. fl. fastighetsägare i Karlsholm och Romstad hos stadsfullmäktige gjord, av Herr Welin som motion upptagen framställning om anordnande av elektrisk belysning å den så kallade Romstadsvägen ävensom om framdragande av elektrisk ström till lägenheterna inom stadsdelen Väster Strand.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren, vilka avgivit

infordrade utlåtanden i ärendet, hade därvid, med framhållande av att anordnande av belysning å Romstadsvägen vore upptaget i förslaget till allmänna lyshållningen under nästa lysår, samt att av sökandena ifrågasatt framdragande av elektrisk kraft till Oskarslund icke borde komma till utförande, enär den genom strömförsäljning påräknade inkomsten icke skulle ränta anläggningskostnaden för ledningen, tillstyrkt framdragande innevarande år av elektrisk ledning för strömleverans förbi Karlsholm, Bernstad, Älvik och fram till Romstad.

Beredningsutskottet, som förut denna dag uti avgivet utlåtande angående allmänna lyshållningen under nästa lysår förordat anordnande av belysning å Romstadsvägen, beslöt i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige ville under innevarande sommar samtidigt med vägbelysningens oändande, låta anlägga elektrisk ledning för strömleverans förbi Karlsholm, Bernstad, Älvik och fram till Romstad;

samt att stadsfullmäktige måtte ställa härför erforderliga medel, 1880 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

43. Magistratens framställning angående godkännande av vidtagna åtgärder för polisbevakning av området mellan Sjötullen och Hammarö färja.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Uddeholms Aktiebolag börjat sina stora byggnadsarbeten vid Skoghall och Widön, har området mellan Sjötullen och Hammarö färja blifvit mycket osäkert. Talrika klagomål från där boende hafva ingått till polismyndigheten över berusade arbetares framfart i dessa trakter. Till och med hemmen hafva icke varit fredade för råa sällars påhälsningar.

Med anledning däraf fann sig Magistraten nödsakad att i höstas låta en ridande polispatrull om två man afpatrullera ifrågavarande område, som är för vidsträckt för gående polis. Effekten däraf var så god, att Magistraten vid skarpvintrens inträde trodde sig kunna indraga patrullen.

Vid blidare väderlek hafva emellertid förutvarande förhållanden ånyo inträdt och Magistraten har måst återigen insätta ridande polis å området.

Hästar hafva nu anskaffats genom förhyrande mot en afgift för häst af

tjugufem kronor i månaden samt skyldighet att föda, sköta och sko hästen och ansvara för olycksfall. Hästarne äro dock försäkrade mot olycksfall, som medför döden.

Då sannolikt är, att ifrågavarande bevakning blir en längre tid framåt erforderlig, vill Magistraten härmed anhålla om Stadsfullmäktiges godkännande af sålunda vidtagna åtgärder.

Karlstads rådhus den 15 april 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.*

§ 3.

Sedan magistraten funnit sig nödsakad insätta en ridande polispatrull om två man för bevakning av området mellan Sjötullen och Hammarö färja samt anskaffa hästar genom förhyrande mot en avgift för häst av 25 kronor i månaden samt skyldighet att föda, sköta och sko hästen och ansvara för olycksfall, hade magistraten hos stadsfullmäktige anhållit om godkännande av sålunda vidtagna åtgärder.

Drätselkammaren som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte godkänna de vidtagna åtgärderna.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 50.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten, med förmälan att magistraten sett sig nödsakad att insätta en ridande polispatrull för bevakning av området mellan Sjötullen och Hammarö färja ävensom anskaffat hästar genom förhyrande mot en avgift för häst av 25 kronor samt skyldighet att föda, sköta och sko hästen och ansvara för olycksfall, anhållit om godkännande av sålunda vidtagna åtgärder.

Över denna framställning hade drätselkammaren uppå remiss avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som nu hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna magistratens ifrågakomna åtgärder för polisbevakning å området mellan Sjötullen och Hammarö färja.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

44. Drätselkammarens framställning angående godkännande av kammarens beslut att inlägga betongolv i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet ävensom angående anvisande av medel för arbetets utförande.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 18 maj 1914.

§ 6.

Anmälde stadsarkitekten, att golvbeläggningen med underlag i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet var uppruttet, vadan nytt golv erfordrades, samt föreslog, att i stället för trägolv inlägga ett 10 centimeter tjockt betongolv avjämnat med en finsats av sand och cement såsom varande mera hållbart, och hade stadsarkitekten infortrat anbud å utförande av dessa arbeten, vilka anbud nu öppnades och befunnos avgivna av:

- 1) entreprenören Anton Huse å 2,050 kronor,
- 2) Aktiebolaget Skånska cementgjuteriet å 2,230 kronor.

Då det ej kunde anstå med påbörjandet av arbetena för att de skulle hinna utföras, innan en väntad större tobakssändning anlände, och då det enligt av stadsarkitekten uppgjord beräkning ställde sig billigare att inlägga betongolv än trägolv, beslöt drätselkammaren antaga det av entreprenören Anton Huse avgivna anbudet å 2,050 kronor samt oförtövat låta utföra arbetena ävensom ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige, med godkännande av den vidtagna åtgärden, måtte anvisa för arbetenas utförande erforderliga medel, 2,050 kronor, samt tillika beslomma, att sålunda beviljat belopp skulle utgå av tolagsmedel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 51.

Sedan drätselkammaren beslutit att för en kostnad av 2,050 kronor låta inlägga betongolv i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet, hade kammaren med framhållande av att det, med hänsyn till en väntad större tobakssändning ej kunnat anstå med arbetenas påbörjande, anhållit att stadsfullmäktige måtte med godkännande av den vidtagna åtgärden anvisa för arbetenas utförande erforderligt belopp att utgå av tolagsmedel.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med godkännande av drätselkammarens ifrågakomna åtgärd att låta inlägga betongolv i det söder om tullhuset belägna nederlagsmagasinet, anvisa och ställa till kammarens förfogande härför erforderligt belopp, 2,050 kronor, ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av tolagsmedel.

In fidem:
ELIAS STENIUS

**45. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för
anläggande av vatten- m. fl. ledningar i Älvgatan för kvarteret
Uddens västra tomter.**

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse
den 20 mars 1914.*

§ 13.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut av den 21 november 1912 uppdragit åt vederbörande delegationer att, sedan förslag till stadsplan för kvarteret Udden blivit av K. M:t fastställt, till Fullmäktige inkomma med framställning om erforderliga anslag för vatten- och avloppsledningar m. m. i den mån tomterna komme att försäljas, samt Styrelsen inhämtat, att tre av de ifrågavarande tomterna nu vore försålda, beslöts att i enlighet med ett av Stadsingeniören utarbetat förslag hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av 4,700 kronor för anläggande av vatten-, avlopps- och gasledning i Älvgatan för Kvarteret Uddens västra tomter.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

å anläggandet af vatten-, aflopps- och gasledningar i Elf-gatan
för kvarteret Uddens västra tomter.

Vattenledningen:

Ledningen utsträcker från den befintliga 6"-ledningen i korsningen af Elf- och Herrgårdsgatorna. Brandposter anordnas vid ledningens ändpunkt midt för tomt n:r 1 c.

105 m. 6"-ledning af asf. gjutna rör å 10: —	1,050: —	
1 st. brandpost med tillbehör	100: —	
Koppling vid Herrgårdsgatan, servisledningar, afstängningslucka, diverse och oförutsedda	300: —	1,450: —

Afloppsledningen:

En 9" gatuledning anlägges utefter kvarteret och utsläppes i älven vid korsningen mellan Elf- och Herrgårdsgatorna. Vid utloppet förses ledningen med en inspektionsbrunn, försedd med sil för kvarhållande af fasta partiklar såsom papper m. m.

105 m. 9" afloppsledning af saltglacerade rör, inkl. schaktning, återfyllning och läggning å 12: —	1,260: —	
Sil- och nedstigningsbrunn af beton	350: —	
Utloppet i älven, inkl. upprifning och reparation vid strand- skoningen	200: —	
Lyktbrunn, spolanordning, servisledningar och diverse & oför- utsedda	440: —	2,250: —

Gasledningen:

Utsträcker från befintliga ledningen i korsningen mellan Elf- och Herrgårdsgatorna.

105 mtr 4" ledning å 6: —	630: —	
Servisledningar, sifon, diverse och oförutsedda	370: —	1,000: —
		Kronor 4,700: —

Karlstad den 19 mars 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 4,700 kronor för anläggande av vatten-, avlopps- och gasledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västra tomter i enlighet med av stadsingeniören uppgjort förslag; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 52.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjord framställning om anslag av 4,700 kronor för anläggande i enlighet med ett av stadsingeniören upprättat förslag av vatten-, avlopps- och gasledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västra tomter.

Drätselkammaren, som hörts i ärendet, hade i avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till framställningen.

Beredningsutskottet, som ansåg att, därest tillgängliga räntemedel förefunnas från den fond, som jämlikt Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrifter bildats av köpeskillingarna för ifrågakomna tomter inom kvarteret Udden, dessa räntemedel borde i första hand användas för nu förevarande ändamål, beslöt att såsom infor- drat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 4,700 kronor för anläggande i enlighet med av stadsingeniören upprättat förslag, av vatten-, avlopps- och gasledningar i Älvgatan för kvarteret Uddens västra tomter, ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån disponibla räntemedel från de fonderade köpeskillingarna för berörda tomter eller tillgängliga medel i övrigt icke därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

46. Hälsovårdsnämndens framställning angående godkännande av förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd m. m.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 20 maj 1914.

§ 49.

Sedan Wermlands läns landstings sjukvårdsnämnd med anledning af en vid 1913 års lagtima landsting väckt motion i skrivelse till Hälsovårdsnämnden begärt uppgift, under hvilka förhållanden och till hvilket pris sjuka tillhörande länets landsbygd kunde få komma i åtnjutande af vård å epidemiska sjukhuset i Karlstad, samt Hälsovårdsnämnden efter förhandling med sjukvårdsnämnden i enlighet med beslut den 15 nästlidne april meddelat denna. det Hälsovårdsnämnden under förutsättning af Stadsfullmäktiges bifall för sin del ville medgifva, *dels* att personer från länets landsbygd, som införts med epidemisk sjukdom till staden eller läns-lasarettet, i den mån utrymmet icke af Hälsovårdsnämnden ansåges behöfligt för stadens invånare och Wermlands regemente, mottoges å stadens epidemiska sjukhus mot en ersättning per dag af fyra kronor 50 öre för plats i allmänt rum och sex kronor för plats i s. k. enskildt rum, motsvarande stadens beräknade själfkostnad, allt under villkor, att landstinget dessutom betalade sjukhusläkaren ett årligt arvode af femhundra kronor eller en ersättning af tio kronor för hvarje sådant sjukdomsfall, *dels* ock att personer från landsbygden, som å läns-lasarettet insjuknat i epidemisk sjukdom under enahanda förutsättningar intoges å stadens epidemisjukhus mot en ersättning av två kronor om dagen, äfvensom att enligt Hälsovårdsnämndens åsikt en eventuel öfverenskommelse härom borde träffas för ett år i sänder, hade sjukvårdsnämnden skriftligen *dels* förklarar ej mindre att nämnden funnit de af Hälsovårdsnämnden sålunda uppställda villkoren skälige, hvarvid dock sjukvårdsnämnden gäfvé företräde åt alternativet med fast årligt arvode åt sjukhusläkaren, än äfven att nämnden ville i framställning till landstinget förorda en öfverenskommelse på sådana villkor, *dels* ock anhållit, att Hälsovårdsnämnden ville underställa saken Stadsfullmäktiges pröfning i så god tid, att hinder icke uppkomme för framställning till innevarande års landsting.

Med anledning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden hemställa, att Stadsfullmäktige måtte *dels* godkänna Hälsovårdsnämndens förestående förslag till öfverenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för sjuka från länets landsbygd att gälla för år 1915 *dels* ock bemyndiga Hälsovårds-

nämnden att, om villkoren icke förändrades, framdeles förnya öfverenskommelsen för ett år i sänder, där Nämnden så funne lämpligt.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 maj 1914.*

§ 2.

Hälsovårdsnämnden hade hos stadsfullmäktige anhållit, att stadsfullnåktige måtte dels godkänna ett uppgjort förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för sjuka från länets landsbygd att gälla för år 1915, dels ock bemyndiga hälsovårdsnämnden att, om villkoren icke förändrades, framdeles förnya överenskommelsen för ett år i sänder, där nämnden så funne lämpligt.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 53.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden anhållit att fullmäktige måtte dels godkänna av nämnden upprättat förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd att gälla för år 1915, dels ock bemyndiga hälsovårdsnämnden att, om villkoren icke förändrades, framdeles förnya överenskommelsen för ett år i sänder, där nämnden så funne lämpligt.

I likhet med vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att avgiva yttrande i ärendet, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna hälsovårdsnämndens ifrågakomma förslag till överenskommelse med länets landsting i fråga om epidemiska sjukhusets upplåtande för vård av sjuka från länets landsbygd, ävensom bemyndiga hälsovårdsnämnden att, på sätt nämnden föreslagit, förnya samma överenskommelse.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

47. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående anslag till stadens slumsystrars sommarkoloni för undernärda minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 April 1914.

§ 34.

Från stadens slumsystrar hade till styrelsen inkommit framställning om erhållande af anslag jämväl i år till en sommarkoloni för undernärda, minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem.

Det antecknades, att styrelsen under åren 1911, 1912 och 1913 beviljat anslag för ändamålet, under sistnämnda år till ett belopp af tvåhundrafemtio kronor.

Enär anslagsbehovet tenderade att blifva årligt, syntes det styrelsen riktigaast, att anslaget beviljades af Stadsfullmäktige direkt, och beslöt styrelsen i anledning häraf öfverlämna framställningen till Fullmäktige med förordande af ett bidrag för år 1914 af trehundra kronor.

Denna § justerades genast.
Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Till Fattigvårdsstyrelsen, Karlstad.

Genom det goda resultatet från föregående års verksamhet uppmuntrade, ämna undertecknade även i år anordna en sommarkoloni för undernärda, minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem. Sommaren 1913 vårdades 20 barn under 3 månader i Mellsjö, Alster socken, och visade vid hemkomsten i medeltal en ökning av 2 kilo. Omkostnaderna uppgingo till kr. 1,202: 39 eller 59 öre pr dag och barn,

Den kommande sommaren ha vi beräknat mottaga ett *något större antal* barn och har bostad förhyrts vid Lindås, intill sjön Gapen.

Till vår sommarkoloni i *fjol* gavs oss från Fattigvårdsstyrelsen ett bidrag av kr. 250. I hopp om att Fattigvårdsstyrelsen behjärtar våra strävanden våga vi härmed framföra en ödmjuk anhållan om bidrag till kolonien även för år 1914, och se vi det så gärna, till följd av större barnantal, något ökat.

Karlstads slumstation i April 1914.

Vördsamt
Slumsystrarna.

Karlstad den 25 April 1914.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande Rektorn m. m. Herr A. Dahlman.

Med anledning af en från Fattigvårdsstyrelsen inkommen ansökan hos Fullmäktige om anslag för slummens barnkoloni tager jag mig härmed friheten anföra följande:

Barnen vid kolonien uttagas från fattiga hem, hvarest tuberkulos funnits eller finnes hos någon familjemedlem och undvikas i allmänhet direkt sjuka barn, som fordra särskild omvårdnad då arbetskrafter och äfven tid till direkt sjukvård saknas. Föreståndarinnan är emellertid utbildad sjuksköterska. Däremot hava lindrigt scrofulösa barn, alltså företrädesvis med körtelansvällningar behäftade, medtagits. Scrofulosen anses ej smittofarlig och dess olika sjukdomsformer behöfva ej vård vid slutna anstalter, utan lämnas ut till privata hem såsom af bifogade bref från Öfverläkaren vid Kronprinsessan Viktorias Kustsanatorium framgår. I redogörelsen från första verksamhetsåret framhölls just att de scrofulösa symptomen i form af körtelansvällningar gynnsamt påverkats under landtvistelsen, som medfört en viktökning af i medeltal 2 à 2,5 kilo under 3 månader (hos 2—7 års barn relativt högst betydande!)

Med utm. högaktning

A. HÖGSTRÖM.

Med. lic.

Barkåkra den 7 Juli 1910.

Herr Doktor Högström.

Då nu denna anstalt fått benämningen "för *skrofulösa* barn"; så vill jag att därmed *äfven förstås barn med ben-tbc.* För dem är anstalten egentligen afsedd och utrustad. Barn med s. k. skrofulos (om därmed menas flyktäner, körtelan-

svällningar och utslag) kunna lämpligen vårdas på mindre dyrbara anstalter än denna, och därför sälta vi så många sådana hos byfolket.

Ernst Lindahl.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 27 april 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om ett anslag av 300 kronor för år 1914 till stadens slumsystrars sommarkoloni för undernärda, minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskriva, att därest anslag jämväl för år 1915 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1914, samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall uppföras på dispensärstyrelsens stat samt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fiden:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 54.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort framställning om beviljande av ett anslag för år 1914 av 300 kronor till stadens slumsystrars sommarkoloni för undernärda, minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss avgiva yttrande i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren uti infortrat yttrande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni för undernärda minderåriga barn ur stadens sämst lottade hem ett anslag för år 1914 av 300 kronor, samt tillika föreskriva, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1915 skulle ifrågasättas,

ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1914; och

att stadsfullmäktige måtte bestämma att sålunda beviljat belopp skall uppföras å dispensärstyrelsens stat samt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

48. Drätselkammarens framställning angående anslag till ordnande av gårdsplanen vid nya flickskolebyggnaden m. m.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 maj 1914.

§ 10.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hade överlämnat en av föreståndarinnan uppgjord promemoria angående önskemål vid ordnandet av gårdsplanen vid den nya flickskolebyggnaden jämte en kartskiss däröver.

Vid granskning av detta förslag ansåg dock drätselkammaren, att huvudingången, som å föreståndarinnans förslag placerats i nordöstra hörnet av tomten, borde anordnas på mitten av långsidan mot Västra Kanalgatan. Det vore nämligen att vänta, att sedan den nya gångbron över kanalen tillkommit, ett större antal lärjungar på det hållet skulle få lämpligaste vägen till skolan, varför även deras intresse av en lättare tillgång till skolhuset borde tillgodoses. Ur estetisk synpunkt vore en uppgång rakt fram till huvudtrappan i varje fall att förorda. Den ingång, som å förslaget placerats i Karlbergsgatan i sydvästra hörnet av tomten, beredde för större delen av staden ett lämpligt tillträde till skolan. Det föreslagna uthuset för sopor m. m. hade på grund av byggnadsordningens föreskrifter måst flyttas till norra sidan av tomten för att få lagenligt avstånd mellan denna byggnad och huvudbyggnaden. Mot föreståndarinnans förslag i övrigt hade drätselkammaren intet att erinra, och hade kammaren låtit stadsarkitekten uppgöra en skiss över området i enlighet med de sålunda vidtagna förändringarna.

De utgifter, som krävdes för tomtens iordningsställande, utgjorde enligt uppgjorda kostnadsberäkningar: för ordnande av gårdsplanen 4,275 kronor, för uppsältande av staket kring tomten 2,830 kronor, för uppförande av en uthusbyggnad 420 kronor och för anordnande av trottoar å Västra Kanalgatan mellan Kungs-

gatan och Karlbergsgatan 2,945 kronor eller sammanlagt 10,470 kronor. För täckande av kostnaderna för ordnande av gårdsplanen och för uthusbyggnaden, ansåg drätselkammaren att medel borde anskaffas genom upplåning och för täckande av de övriga kostnaderna genom uttaxering.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige, med godkännande av de av drätselkammaren uppgjorda förslagen för ordnande av gårdsplanen vid nya flickskolebyggnaden, för uppsättande av staket kring tomten, för uppförande av en uthusbyggnad därstädes och för anordnande av trottoar å Västra Kanalgatan mellan Kungsgatan och Karlbergsgatan, ville anvisa för arbetenas utförande erforderliga medel, 10,470 kronor, ävensom bestämma, att av sålunda beviljat anslag 4,695 kronor skola anskaffas genom upplåning och återstoden eller 5,775 kronor medelst uttaxering.

Mot detta beslut, i vad det avsåge att anskaffa medel för gårdsplanens ordnande genom upplåning, anförde herr Osterman följande reservation: "Kostnaderna för planeringsarbeten, som ej ingå i själva fastigheten såsom sådan, anser jag ej böra täckas genom lån. Det har ju för övrigt hittills ej varit brukligt upptaga lån för anläggande av parker, lekplatser och dylikt, ej ens torg. Till och med kostnaderna för den fasta inredning i flickskolan hava stadsfullmäktige ansett böra täckas delvis genom uttaxering. Beslutet synes mig dessutom inkonsekvent, då drätselkammaren samtidigt föreslår, att t. ex. staketstolparna, som avses bliva av sten och väl förankrade, skola betalas av uttaxerade medel".

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Då till styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor öfverlämnats en remiss angående ordnandet af gårdsplanen till den nya skolbyggnaden, öfverlämnas härmed en af föreståndarinnan uppgjord promemoria jämte bifogad skiss, framställande ett förslag härtill.

Karlstad den 15 Maj 1914.

Å skolstyrelsens vägnar:

MAURITZ TISELL.

Ordförande.

Promemoria

angående önskemål vid ordnandet af gårdsplanen vid den nya flickskolebyggnaden.

1. Gården omgifves af staket. Detta bör mot andra tomtområden vara högt och tätt, åt gatan lägre och genombrutet. En grind — hufvudingången — placeras i nordöstra hörnet mot kanalen, en annan i sydvästra hörnet mot fängelset. Från den förra grinden framdrages en stensatt gång till hufvudtrappan, från den senare en dylik till södra trapphuset.

Alla grindar förses med lås.

2. De streckade partierna å den bilagda skissen förses med matjord för gräs eller planteringar af träd, buskar eller blommor. Dessa torde få väljas med särskild hänsyn till deras botaniska intresse i samråd med stadsträdgårdsmästaren.

3. Gården i öfrigt förses med ett fast underlag af rent grus.

4. De gamla träden på området böra stå kvar. En mindre alm synes dock kunna tagas bort.

5. Ett mindre uthus uppföres mot brandkårens uthusvägg till förvaring af slagg från värmeugnarna, sopor och köksaffall.

Stora ingången torde få tas ungefär där den är nu — mot kanalen — emedan tomtens form synes vara för oregelbunden, att det med fördel skulle kunna dragas en gång rakt ned från hufvudtrappan.

I sammanhang härmed framhålles vikten af att de *gator*, som leda till skolan, iståndsättas och förses med trottoar.

På skolstyrelsens uppdrag:

ANNA DANIELSSON.

Föreståndarinna.

Kostnadsberäkning

för ordnande af gårdsplanen till nya flickskolan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med promemoria, som af Skolstyrelsen ¹⁵/₁₀₀ inlämnats till Drätselkammaren.

Aflopsledning och brunnar för uppsamling af dagvattnet, dels från gårdsplanet, dels från stuprännorna	350: —
Täckdikning af gårdsplanet	450: —
Rännstenar	400: —
Stensatt hufvudgång midt för stora trapphuset af 3 meters bredd samt en stensatt gång från porten vid Karlbergsgatan till trapphuset å baksidan (s. k. smågatsten)	875: —
Gårdsplanets planering och grusning, c:a 2,000 m ² å 0,50	1,000: —

Matjord, c:a 250 m ³ à 2: —	500: —
Diverse oah oförutsedda	400: —

 Kronor 4,275: —

Karlstad den 25 maj 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Kostnadsförslag

 till staket i gatu- och tomtgränserna till nya flickskoletomten samt uthus för sopor
 m. m. på samma område.

Staket i tomtgränserna.

 Göres 2,0 meter högt af 25 mm. slätspántade hyflade bräder
 på stolpar af 100×90×10 mm vilkeljárn samt målas på
 båda sidor med Soligreumfärg.

Vinkeljárn till stolpar	313: 50	
Slätspántade bräder	373: 20	
50×75 mm. regler	52: —	
25×125 mm. bräder till krön för täckplåt ..	27: 50	
Stenskárf och cement	115: 50	
Målning med »Soligreumfärg»	200: —	
Arbetslön, spik, beslag m. m.	360: 80	
Beslag af galvaniserad plåt	187: 50	1,630: —

Staket i gatugränserna.

 Göres 1,35 meter högt af 25×50 mm. lákt på stolpar af 100
 ×90×10 mm. vilkeljárn samt målas på båda sidor med
 Soligreum.

Vinkeljárn till stolpar	252: 30	
Staketspjelor	114: 40	
50×75 mm. regler	40: 30	
Stenskárf och cement	90: 50	
Målning med Soligreum	175: —	
Staketstolpar af grásten	160: —	
Arbetslön, spik, beslag, lás m. m.	367: 50	1,200: —

Uthusbyggnad af tegel.

Grund af beton	61: 50
Golf af d:o	26: 25
Tegel med inmurning	156: —
Ut- och invändig fogning	42: —
Tak af korrugerad plåt med takstolar	50: —

Brandmursbeslag.....	12: —	
Dörrar.....	40: —	
Diverse.....	32: 19	420: —
		<u>S:a Kronor 3,250: —</u>

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 25 Maj 1914.

CARL CRISPIN.

Kostnadsberäkning

för anordnande af trottoar å Vestra Kanalgratan mellan Kungsgatan och Karlbergsgatan, utanför Nya flickläroverket.

Trottoaren utföres af s. k. smågatsten, lik den som f. n. lägges å Östra Kanalgratan.

280 m ² smågatsten å 2:50.....	700: —	
130 löpmetrar rännsten och kantsten af större tuktad sten å 4:—.....	520: —	
3 met. öfverkörsrännsten å 15:—.....	45: —	
50 m ³ grus å 4:—.....	200: —	
50 m ³ sand å 2:—.....	100: —	
Körlöner.....	120: —	
Schaktning och planering.....	160: —	
Stensättning och stötning.....	400: —	2,245: —
Tillkommer aflöpsledning för dagvattnet, från Karlbergsgatan till prämkkanalen = 70 meter å 10:—.....	700: —	
		<u>Kronor 2,945: —</u>

Karlstad den 25 maj 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.

§ 55.

Sedan styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor till drätselkammaren inkommit med en av karts-kiss åtföljd promemoria angående önskemål vid ordnandet av gårdsplanen vid den nya flickskolebyggnaden, hade drätselkammaren, med vidtagande av vissa ändringar i det av skolstyrelsen avlämnade för-

slaget, låtit genom stadsarkitekten utarbete en skiss över området i enlighet med samma ändringar ävensom hos stadsfullmäktige anhållit om anslag till tomtens iordningsställande i överensstämmelse därmed, därvid drätselkammaren, med överlämnande av specificerade kostnadsförslag, för de särskilda arbetenas utförande begärt följande belopp, nämligen: för ordnande av gårdsplanen 4,275 kronor, för uppsättande av staket kring tomten 2,830 kronor, för uppförande av en uthusbyggnad 420 kronor och för anordnande av trottoir å Västra Kanalgatan mellan Kungsgatan och Karlbergsgatan 2,945 kronor eller sammanlagt 10,470 kronor, ävensom föreslagit, att för täckande av kostnaderna för ordnande av gårdsplanen och för uthusbyggnaden medel skulle anskaffas genom upplåning och för täckande av övriga kostnaderna genom uttaxering.

Mot detta drätselkammarens beslut i vad det avsåge att anskaffa medel för gårdsplanens ordnande genom upplåning, hade reservation anförts av Herr Osterman, som ansett, att kostnader för planeringsarbeten, som icke inginge i själva fastigheten såsom sådan, icke borde täckas genom lån.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet nu att avgiva utlåtande i detta ärende; och beslöt utskottet, som biträdde den av reservanten uttalade meningen i fråga om sättet för anskaffande av medel till gårdsplanens ordnande, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av de av drätselkammaren uppgjorda förslagen för ordnande av gårdsplanen vid nya flickskolebyggnaden, för uppsättande av staket kring tomten, för uppförande av en uthusbyggnad därstädes och för anordnande av trottoir å Västra Kanalgatan mellan Kungsgatan och Karlbergsgatan, anvisa för arbetenas utförande erforderliga medel, 10,470 kronor, ävensom bestämma, att av detta belopp kostnaden för uthusbyggnaden, 420 kronor, skall anskaffas genom upplåning och återstoden, 10,050 kronor, medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

49. Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges förklaring över av t. f. brandchefen A. Nelson anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshafvandes i länet resolution den 7 mars 1914 angående fastställelse å beslutade ändringar i stadens brandordning, m. m.

Till Konungen.

Öfver Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes i Värmlands län bilagda, den 7 mars 1914 meddelade resolution, angående fastställelse å vissa af stadsfullmäk-

tige i Karlstad beslutade ändringar i stadens brandordning m. m., får jag i underdånighet anföra besvär.

Enligt 5 § 3 mom. Brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 *skall* öfver förslag till brandordning eller dit hörande stadganden, därest han ej själf väckt förslaget, *brandchefens yttrande inhämtas* innan ärendet af stadsfullmäktige afgöres. Så har i förevarande fall ej skett. Ehuru förslaget väckts af enskilda ledamöter af stadsfullmäktige hafva stadsfullmäktige, som naturligtvis icke varit okunniga om brandstadgans bestämmelse, likväl uraktlåtit att lämna brandchefen tillfälle att yttra sig i ärendet.

Då stadsfullmäktiges beslut således icke i laga ordning tillkommit, anser jag det varit Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes skyldighet att vägra fastställelse å de beslutade ändringarna, detta så mycket mera, som det enligt 19 § Brandstadgan åligger Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande att noga vaka däröfver, att städerna äro försedda med brandordningar, *upprättade i öfverensstämmelse med samma stadga.*

Härjämte åberopar jag hvad jag i mina besvär öfver stadsfullmäktiges ifrågevarande beslut hos Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande anført.

Slutligen får jag framhålla, att Svenska Brandchefsföreningen tillhållit sina medlemmar, att med hänsyn till sakens vikt noga tillse, att stadsfullmäktige vid fråga om ny eller ändringar i gällande brandordning iakttaga brandstadgans ofvan åberopade bestämmelse samt, därest så ej sker, i vederbörlig ordning öfverklaga ett sådant beslut.

På grund af hvad jag sålunda anført får jag, då jag anser min rätt genom öfverklagade beslutet förnärmat och obehörigen inskränkt, i underdånighet yrka, att Eders Kungl. Maj:t måtte till all kraft och verkan upphäfva öfverklagade beslutet.

Jag anhåller i underdånighet att med påminnelser få bemöta de förklaringar, som kan komma att af vederbörande afgifvas.

Karlstad den 11 april 1914.

Underdånigst
ALBERT NELSON.
t. f. Brandchef.

Konungens Befallningshavandes i Värmlands län resolution i anledning av sökt fastställelse å vissa av stadsfullmäktige i Karlstad den 18 december 1913 beslutade ändringar i stadens brandordning och tillägg till reglementet för stadens drätselkammare; Given, Karlstad i landskansliet den 7 mars 1914.

Sedan stadsfullmäktige i Karlstad den 19 juni 1913 beslutat, att brandchefs-befattningen i staden skulle tillsättas av stadsfullmäktige efter förslag av stadens brandstyrelse, och i samband med frågan om sättet för nämnda befattnings tillsättande väckta förslag om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan, hade, efter det yttrande i ämnet avgivits av bemälda brandstyrelse samt stadens drätselkammare och stadsfullmäktiges beredningsutskott, stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutat, att brandkårens kassaförvaltning skulle från och med den 1 januari 1914 överflyttas till stadskassan, ävensom för sin del antagit följande ändringar i den för staden gällande brandordning, nämligen:

1:o) att § 4 i brandordningen, enligt vilken brandstyrelsen vore gemensamt ansvarig för omhändertagande medel, skulle utgå samt efterföljande paragrafer i brandordningen åsättas till följd därav ändrade paragrafnummer;

2:o) att nuvarande § 51 (nya § 50) skulle erhålla följande ändrade lydelse:

»Brandchefs- och vice brandchefs-befattningarne kungöras av brandstyrelsen till ansökan lediga inom trettio dagar efter första kungörandet, som sker i den officiella och i minst två av stadens tidningar, och sökas genom till brandstyrelsen ingivna ansökningar, ställda för brandchefs-befattningen till Stadsfullmäktige och för vice brandchefs-befattningen till styrelsen.

Befattningarne tillsättas, den förra av Stadsfullmäktige efter förslag av brandstyrelsen, den senare av brandstyrelsen, båda med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Uppsägning sker från stadens sida för brandchefs-befattningen av stadsfullmäktige efter brandstyrelsens hörande, för vice brandchefs-befattningen av brandstyrelsen, som dock icke må om uppsägning fatta beslut, med mindre fyra ledamöter äro om sådant beslut ense.

Brandmästaren tillsättes med kontrakt av brandstyrelsen på förslag av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Fasta brandkårens manskap antages med kontrakt av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Reservkårens befäl och manskap tillsättas av brandchefen och kunna av honom avskedas.

3:o) att nuvarande § 52 (nya § 51) skulle lyda sålunda:

»Brandchefen eller den hans tjänst förrättar, förer högsta befälet över brand-

kåren och är på grund härav berättigad till ovillkorlig lydnad från övrigt befäls och manskaps sida.

Honom åligger utom vad i brandstadgan för rikets städer och i denna brandordning i övrigt är vordet föreskrivet:

att i första hand ansvara för att stadens brandväsende är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat;

att tillse, att den fasta brandkåren och dess reserv städse äro fulltaliga och till tjänstgöring dugliga samt väl övade uti de till dess åligganden hörande färdigheter;

att vaka däröfver, att var och en vid fasta brandkåren anställd fullgör sina skyldigheter och förhåller sig väl så inom som utom tjänsten;

att utrekvirera samtliga beklädnads- och utredningspersedlar samt dem till manskapet utdela, och vake han jämväl däröfver, att desamma av manskapet väl vårdas och att uppkomna bristfälligheter varda skyndsamt avhulpa;

att uppgöra, med sin underskrift vitsorda och till Drätselkammaren överlämna avlöningslistorna för varje månad jämte uppgift om föreskrivna insättningar å manskapets sparbanksböcker samt att granska och attestera å brandkåren ställda räkningar;

att ansvara för värden och redovisningen av kåren tillhörande materiel, såsom rumsinventarier, sängutredning m. m. samt tillse det all brandväsendet tillhörande redskap städse hålles i gott skick och i tillräcklig mängd;

att uppgöra särskild kasernordning för manskapet och med iakttagande av vad som är stadgat om kårens användande till andra allmänna behov, upprätta arbetschema för densamma;

att årligen inom februari månads utgång till brandstyrelsen inkomma med berättelse rörande brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året, vilken berättelse sedermera av brandstyrelsen överlämnas till stadsfullmäktige;

att i övrigt ställa sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, som genom omnämnda lagstadganden eller särskilda påbud kunna varda honom givna.

Brandchefen skall hava sin bostad inom brandstationen och ansvara för, att ordning och tukt av manskapet inom densamma iakttages, och

4:o) *att* första punkten i tredje stycket av § 3 med en av brandordningens omparagrafering föranledd ändring skulle erhålla följande lydelse:

«Beslut må av styrelsen fattas, såvida tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet enas, utom i det fall, som i § 50 omnämnes».

I samband härmed hade stadsfullmäktige för sin del godkänt det tillägg i det för drätselkammaren gällande reglemente, att, i dess § 2 skulle såsom mom.

20 insättas följande föreskrift: «att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning», ävensom antagit vissa ändringar i instruktionen för stadskassören.

Tillika hade stadsfullmäktige beslutat hos Konungens Befallningshavande söka fustställelse å de sålunda antagna ändringarne i brandordningen och i reglementet för drättselkammaren.

Över stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut hade vice brandchefen Albert Nelson härstädes hos Konungens Befallningshavande anfört besvär, som emellertid sedermera återkallats.

Därefter har magistraten i Karlstad hit överlämnat och till bifall förordat stadsfullmäktiges till Konungens Befallningshavande ställda framställning om stadsfästelse å merberörda beslut om ändringar i brandordningen och tillägg till drättselkammarens reglemente.

Från handlingarna inhämtades och skulle här ytterligare antecknas:

I avgivet yttrande hade brandstyrelsen anfört, att styrelsen funnit förslaget om överflyttning av brandkårens kassaförvaltning till stadskassan vara en naturlig följd av stadsfullmäktiges beslut angående sättet för brandchefens tillsättning, då nämligen, om brandchefen icke tillsattes av brandstyrelsen, det vore oegentligt, att brandchefen skulle handhava medel, för vilka styrelsen vore ansvarig. Jämte det styrelsen för den skull tillstyrkt berörda förslag, hade styrelsen, med uttalande, att bokföringen för brandkåren icke borde skötas av annan än den, som handhade brandkårens medel, bland annat föreslagit, att i § 54 av gällande brandordning föreskrivna skyldigheten för vice brandchefen att omhänderhava nämnda bokföring skulle bortfalla; lydande omförmälda § i här förevarande avseende:

«Vice brandchefen åligger:

— — — — —
att ombesörja all för brandkårens räkning erforderlig bokföring och vid ersättningskyldighet ansvara för, att alla utgiftsposter äro väl verifierade, samt avsluta räkenskaperna för varje år så tidigt, att de hinna av stadens revisorer i föreskriven ordning granskas».

Sedan stadskamreraren, som jämväl fått yttra sig i ärendet, bland annat framhållit, att någon teknisk svårighet för att räkenskaperna sköttes av annan än den, som handhade kassan, icke förefunnnes, enär kvittenserna å alla under en månad gjorda utbetalningar vid månadens slut överlämnades av stadskassören med reversal, upptagande sammanlagda utgivna beloppet, mot kvitto av räkenskapsföraren, vilket kvitto utgjorde verifikation för de från stadskassan under samma tid till delegation utlämnade medel, och att därefter fördelningen på de särskilda titlarne finge av räkenskapsföraren verkställas, samt med åberopande därav och på i övrigt anförda grunder avstyrkt räkenskapsföringens avlyftande från vice brandchefen och

överflyttande till drätselkammaren och hemställt, att nuvarande § 54 i brandordningen skulle bibehållas oförändrad, hade drätselkammaren, med instämmande i stadskamrerarens uttalanden i ämnet, förordat, att brandkårens kassaförvaltning överflyttades till stadskassan, jock att räkenskapsföringen fortfarande som hittills skulle handhavas av vice brandchefen. Drätselkammaren hade därjämte upprättat förslag till de ändrade bestämmelser i brandordningen, reglementet för drätselkammaren och instruktionen för stadskassören, vilka, efter tillstyrkan av stadsfullmäktiges beredningsutskott, sedermera vunnit stadsfullmäktiges bifall.

I ovananmärkta besvär hade vice brandchefen Nelson, utom annat, anført, att med ordet «kassaförvaltning» enligt gängse språkbruk även åsyftades anteckning om inkomster och utgifter eller bokföring, då nämligen kassaförvaltning utan bokföring knappast vore tänkbar, att emellertid med stadsfullmäktiges beslut att bibehålla nuvarande § 54 i brandordningen i oförändrat skick, vice brandchefen finge vid ersättningskyldighet ansvara för att brandkårens kassa, ehuru densamma icke av honom handhades, förvaltades på rätt sätt; och att stadskassören kunde huru som helst ansvarslöst handskas med brandkårens medel, ty vice brandchefen bure ansvarighet därför.

Slutligen hade brandstyrelsen i yttrande över oförmälda besvär bland annat förklarat sig anse, att något hinder icke borde möta mot den anordning med räkenskapsföringen för brandkåren, som föreslagits av drätselkammaren.

Konungens Befallningshavande har tagit handlingarnas innehåll i övervägande och meddelar i ärendet följande

Beslut.

Konungens Befallningshavande finner väl att i samband med stadsfullmäktiges beslut om överflyttande från brandstyrelsen till drätselkammaren av omhänderhavandet och utbetalandet av brandkårens kassamedel, bestämmelsen i nuvarande § 54 av brandordningen om vice brandchefens ansvarighet för verificeringen av de till brandkårens räkenskaper hörande utgiftsposter lämpligen bort erhålla en förändrad avfattning. Sedan i enlighet med samma beslut vice brandchefens befattning med oförmälda medel inskränkts till räkenskapsföring av desamma, därvid, enligt vad upplyst blivit, skulle tid efter annan till honom för antecknande i räkenskaperna överlämnas kvittenserna & de för brandkårens räkning gjorda utbetalningar, måste emellertid, enligt sakens natur, vice brandchefens ifrågakomna ansvarighet, även med bibehållande av berörda § 54 i brandordningen i oförändrat skick, hava begränsats på det sätt, som svarar mot den antagna nya anordningen.

Vid sådant förhållande och då icke heller eljest Konungens Befallningshavande funnit hinder möta för den sökta stadfästelsen, prövar Konungens Befall-

ningshavande skäligt fastställa underställda besluten ej mindre om ändringar i brandordningen för Karlstad än även om tillägg till reglementet för stadens drätselkammare.

Klagan över detta beslut må föras hos Kungl. Maj:t i Dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfäendet, dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av beslutet. Det är klaganden tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Att, enligt härstädes förvarat uppläsningbevis, Konungens Befallningshavandes förestående resolution blivit *uppläst* i Karlstads domkyrka den *15 nästlidne mars* månad; betygas på begäran. Karlstad i landskansliet den 11 april 1914.

På tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att Dess befallningshafvande i Värmlands län, efter vederbörandes hörande, häröfver afgifver underdånigt utlåtande samt därmed äfvensom med handlingarna i målet till Kungl. Maj:t inkommer.

Stockholm den 15 april 1914.

På nådigaste befallning

CARL EDELSTAM.

Resolution.

Överlämnas till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröver infordra stadsfullmäktiges här i staden efter brandstyrelsens hörande avgivna förklaring samt därmed ävensom med eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remissakten därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 22 april 1914.

På tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för förklarings afgifvande.

Karlstads rådhus den 24 april 1914.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungen.

Sedan jag hos Eders Kungl. Maj:t anfört underdåniga besvär emot Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes i Värmlands läns resolution den 7 mars 1914 avgående fastställelse å vissa af stadsfullmäktige i Karlstad beslutade ändringar i stadens brandordning, bland annat i fråga om sättet för brandchefens tillsättande, får jag, då stadsfullmäktige ämna med stöd af 17 § 2 mom. Brandstadgan för rikets städer, utan afseende å de anförda besvären, inom loppet af nästa vecka företaga val af brandchef på grund av den överklagade brandordningen, i underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte förordna, att den genom Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavandes nu överklagade beslut fastställda brandordningen icke skall tillämpas förr än Eders Kungl. Maj:t därom vidare förordnar. Därest nämnda val redan nu företages skulle ändringssökandet måhända bliva onyttigt samt trassel och obehag under alla förhållanden ovillkorligen uppstå.

Underdånigst
ALBERT NELSON,
t. f. brandchef.

Karlstad den 18 april 1914.

Kungl. Maj:t vill i nåder överlämna hosföljande handling till Dess befallningshafvande i Värmlands län för att tagas i öfvervägande vid afgifvande af det genom nådig remiss den 15 april 1914 infordrade underdåniga utlåtande i det ärende, varom uti bilagda handling förmåles.

Stockholm den 22 april 1914.

På nådigaste befallning:
CARL EDELSTAM.

Resolution.

Överlämnas till magistratenu i Karlstad för att biläggas de med Konungens Befallningshavandes resolution nästlidne gårdag översända handlingar i här omnämnda ärende.

Karlstad i landskansliet den 23 april 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad.
Karlstads rådhus den 24 april 1914.

På Magistratens vägnar:
V. LIDBERG.

*Utdrag af det vid Kungl. Civildepartementet förda
diarium öfver inkomna mål.*

År 1914 den 14 april inkom t. f. Brandchefen Albert Nelson med underdåniga besvär öfver Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes i Värmlands län resolution den 7 mars 1914 i fråga om fastställelse å vissa ändringar i brandordning för staden Karlstad m. m.

Den 20 samma månad inkom klaganden med en ytterligare skrift innefattande framställning att Kungl. Maj:t måtte förordna, att den genom den öfverklagade resolutionen fastställda brandordningen icke skulle tillämpas förr än Kungl. Maj:t därom vidare förordnade.

Rätt utdraget, intygar; Stockholm den 21 april 1914.

Ex officio:
C. JOULIN.

*Utdrag ur protokollet, hållet hos brandstyrelsen i
Karlstad den 20 maj 1914.*

§ 62.

Sedan t. f. brandchefen A. Nelson *dels* hos Kungl. Maj:t anført underdåniga besvär öfver Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 7 mars 1914 angående fastställelse å vissa av stadsfullmäktige i Karlstad den 18 december 1913 beslutade ändringar i stadens brandordning, avseende sättet för brandchefens tillsättande, samt tillägg till reglementet för stadens drätselkammare, öfver vilka besvär underdånigt utlåtande infordrats från Konungens Befallningshavande i länet, *dels ock* med förmålan att stadsfullmäktige ämnade, med tillämpning av samma ändrade bestämmelse i brandordningen, företaga val av brandchef, i underdånighet anhållit, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att berörda bestämmelse icke skulle tillämpas, förrän Kungl. Maj:t därom vidare förordnade, vilken anhållan överlämnats till Konungens Befallningshavande att tagas i öfvervägande vid avgivande av det

över omförmälda besvär infordrade utlåtandet, samt Konungens Befallningshavande, med översändande jämväl av sist berörda anhållan, infordrat stadsfullmäktiges förklaring över besvären, så hade, uppå remiss från stadsfullmäktige, brandstyrelsen att nu avgiva yttrande i ärendet.

Från remisshandlingarna antecknades, att klaganden såsom stöd för besvären huvudsakligen åberopat *dels* den omständigheten, att stadsfullmäktige, mot bestämmelserna i 5 § 3 mom. av brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, underlåtit att före fattandet av ifrågakomna beslut angående ändring i stadens brandordning inhämta yttrande i ärendet från brandchefen, *dels ock* de skäl, som av klaganden framhållits i av honom hos Konungens Befallningshavande anförda, sedermera återkallade besvär över ifrågavarande stadsfullmäktigebeslut angående ändring i brandordningen och tillägg till drätselkammarens reglemente.

Från brandstyrelsens protokoll antecknades tillika, att dåvarande brandchefen, majoren J. P. Wendt, varit närvarande vid styrelsens sammanträde den 25 augusti 1913, därvid förevarit till behandling ärendet angående den ändring i brandordningen och det tillägg till reglementet för drätselkammaren, vilkas fastställande av Konungens Befallningshavande genom förevarande besvär överklagats.

Brandstyrelsen, som å sammanträde den 29 januari 1914 avgivit infordrat yttrande över förut omförmälda av klaganden hos Konungens Befallningshavande anförda och sedermera återkallade besvär och som i detta sammanhang åberopade innehållet i samma yttrande, däröver protokollsutdrag skulle till stadsfullmäktige överlämnas, ville beträffande besvären i övrigt framhålla, att då brandchefen, som jämlikt bestämmelserna i 1 § av för staden gällande brandordning äger att i brandstyrelsens överläggningar deltaga och få sin särskilda mening till protokollet antecknad, varit närvarande vid ifrågakomna ärendes behandling i brandstyrelsen, brandstadgans av klaganden åberopade föreskrift om inhämtande av brandchefens yttrande måste anses hava blivit vederbörligen iakttagen.

På grund av vad sålunda anförts och då, beträffande klagandens underdåniga framställning angående uppskov med tillämpningen av den fastställda ändringen av brandordningen, stadsfullmäktige redan med tillämpning av samma ändring, verkställt val av brandchef, beslöt utskottet att hos stadsfullmäktige föreslå,

att stadsfullmäktige måtte såsom infordrad förklaring hemställa, att Konungens Befallningshavande ville vid avgivande av sitt utlåtande i ärendet i underdånighet anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t lämna klagandens förevarande besvär och framställning utan vidare avseende.

Som ovan,

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 29 januari 1914.*

§ 17.

Uppå remiss hade Styrelsen att avgiva yttrande över vice brandchefen A. Nelsons anförda klagomål rörande Stadsfullmäktiges i Karlstad den 18 december 1913 beslut om brandkårens kassaförvaltnings överflyttande till stadskassan.

Styrelsen beslöt anförna:

att brandchefsbefattningen kungjorts ledig till ansökan genom annons, som införts tre gånger i officiella tidningar och lika många gånger i tre av stadens tidningar, enligt föreskrift i 51 § *nu* gällande brandordning;

att Styrelsen anser det utrekvirering av beklädnads- och utredningspersedlar bör ske på förut tillämpat sätt (§ 53);

att Styrelsen vidhåller sitt till Stadsfullmäktige ingivna förslag angående kassaförvaltningen, men då detta, vad bokföringen vidkommer, ej vunnit Stadsfullmäktiges godkännande, får Styrelsen som sin mening uttala, att överflyttning av räkenskaperna i enlighet med Drätselkammarens förslag icke bör möta något hinder;

att därest brandchefen kommer att tillsättas av Stadsfullmäktige, Styrelsen *nu* alliggande uppbördsansvar självfallet upphör;

att detta är verkliga innebörden av Styrelsens uttalande angående det väckta ändringsförslaget om räkenskapsöverflyttningen; samt

att Styrelsen på det bestämdaste protesterar mot de tolkningar av motiven för Styrelsens uttalande, som vice brandchefen tillåtit sig i sin klagoskrift.

In fidem:

R. Huss.

O. P. Nyqvist.

Karl Ad. Falk.

A. O. Alstermark.

Olof Wästlund.

Rätt utdraget; betygar

Ex officio:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

56.

Sedan t. f. brandchefen A. Nelson *dels* hos Kungl. Maj:t anført underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länets resolution den 7 mars 1914

angående fastställelse å vissa ändringar i stadens brandordning m. m., över vilka besvär underdånigt utlåtande från Konungens Befallningshavande infordrats, dels ock gjort underdånig framställning i fråga om tiden för tillämpningen av samma ändringar, vilken framställning överlämnats till Konungens Befallningshavande att tagas i överbägande vid avgivande av det över omförmälda besvär infordrade utlåtandet, samt Konungens Befallningshavande, med översändande jämväl av sistberörda framställning, infordrat stadsfullmäktiges förklaring över besvären, så hade, uppå remiss från stadsfullmäktige, beredningsutskottet nu att i detta ärende avgiva yttrande.

Brandstyrelsen, som jämväl hörts i ärendet, hade, på anförda skäl, föreslagit, att stadsfullmäktige måtte såsom infordrad förklaring hemställa, att Konungens Befallningshavande ville vid avgivande av sitt utlåtande över besvären i underdånighet anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t lämna klagandens förevarande besvär och framställning utan vidare avseende.

Beredningsutskottet, som till fullo instämde i vad brandstyrelsen i ärendet anfört, beslöt föreslå, att Stadsfullmäktige måtte avlatta den av Konungens Befallningshavande infordrade förklaringen på följande sätt:

”Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Genom resolution den 22 april 1914 har Konungens Befallningshavande anmodat stadsfullmäktige att efter brandstyrelsens hörande avgiva förklaring över av t. f. brandchefen A. Nelson anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes resolution den 7 mars 1914 angående fastställelse å vissa ändringar i stadens brandordning och tillägg till reglementet för stadens drätselkammare, ävensom, för att biläggas handlingarna i besvärsärendet, till stadsfullmäktige överlämnat en av t. f. brandchefen Nelson gjord underdånig framställning i fråga om tiden för tillämpningen av ovanberörda ändring i brandordningen.

Stadsfullmäktige, som i ärendet infordrat yttrande från brandstyrelsen, får med överlämnande av protokollsutdrag angående samma yttrande och under åberopande av de däri anförda skälen, såsom infordrad förklaring hemställa, att Konungens Befallningshavande ville vid avgivande av sitt utlåtande i ärendet i underdånighet anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t lämna klagandens förevarande besvär och framställning utan vidare avseende.»

In fidem:
ELIAS STENIUS.

50. Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges förklaring i anledning av t. f. brandchefen A. Nelsons hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Öfver Stadsfullmäktiges i Karlstad den 25 april 1914 förrättade val af brandchef i staden får jag värdsamt anförda besvär samt därvid andraga följande.

På sätt af handlingarna framgår hafva inom därför föreskrifven tid ej mindre än fem sökande, däribland jag, anmält sig som sökande till sagda brandchefsbefattning. Till befattningen hafva stadsfullmäktige med 19 röster mot 16 valt kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren.

Såsom Konungens Befallningshavande behagade af handlingarna inhämta är emellertid detta val icke blott icke i laga ordning tillkommet utan äfven kränkande för såväl mig och mina öfriga medsökande som hvarje hederlig medlem af kommunen, hvarjämte det ovillkorligen måste anses hvila på orättvis grund samt slå i strid med Kungl. Brandstadgans för rikets städer föreskrifter.

Jämlikt 35 § 2 mom. Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skall kungörelse om stadsfullmäktiges sammanträde, med uppgift om de ärenden, som därvid skola förekomma, införas i vederbörliga tidningar *åtta dagar före sammanträdet*. Endast i det fall, att "saken ej tål sådant uppskof", är kortare kungörelsetid medgifven. I förevarande fall har så ej skett, utan har kungörelsen om sammanträdet införts i tidningarna först den 22 april, alltså *endast tre dagar före sammanträdet*. Att valet varit af sådan bråskande beskaffenhet, som i ofvannämnda undantagsfall angifves, tager jag för alldeles gifvet att icke ens stadsfullmäktige skola våga påstå. Däremot är icke otänkbart, att stadsfullmäktige vid afgifvandet av sin förklaring öfver besvären komma att påstå att ärendet förut varit behandladt af stadsfullmäktige och af dem uppskjutet på viss tid. Gent emot ett eventuellt sådant påstående vill jag redan nu anförda, att så vidt tillgängliga tidningsreferat utvisa, vid stadsfullmäktiges föregående sammanträde dess vice ordförande, t. d. kaptenen H. Ziegler påyrkat att valet af brandchef redan vid detta sammanträde skulle förelagas oaktadt ärendet ej ens varit behandladt af stadsfullmäktiges beredningsutskott och ännu mindre varit upplaget vare sig i kungörelsen eller å kallelseistan till sammanträdet. Detta klandervärda, om mer än vanlig ringaktning för lag och författning vittnande tilltag blef dock, fast med knapp majoritet afslaget. Däremot bestämdes, att valet skulle äga rum å ett sammanträde under påföljande vecka å tid, som ordföranden ägde bestämma.

Äfven om det sålunda olagligen fattade beslutet skulle hafva någon betydelse, hvilket jag bestrider, kan det dock i allt fall icke upphäfva allmän lag och förordning.

I egenskap af vice brandchef har jag i nio år tillhört och tillhör fortfarande stadens brandkår. Öfver såväl denna tjänstgöring som min tjänstgöring som t. f. brandchef har jag erhållit så goda vitsord, som öfver hufvud taget kunna meddelas för dylik tjänstgöring, såväl af brandstyrelsen som af min närmaste förman f. d. brandchefen, majoren J. P. Wendt. Det torde för öfrigt icke råda det ringaste tvifvel om, att jag i brandhänseende är kaptenen Ågren betydligt öfverlägsen. Angående beskaffenheten af Ågrens meriter för befallningen ifråga hänvisar jag till och åberopar bilagda, i "Nya Wermlands Tidningen" för den 19 mars 1914 under rubrik "Brandchefsfrågan i Karlstad" införda uppsats. Förutom hvad denna uppsats innehåller vill jag påpeka, att den proposition i försvarsfrågan, som kommer att föreläggas årets riksdag, efter hvad det uppgifvits, innehåller bestämdt förbud för officer i aktiv tjänst att som bisyssla innehafva befallning å rikets eller kommuns stat.

Kaptenen Ågren är i afseende å meriter och lämplighet för brandtjänst betydligt underlägsen äfven sina öfriga medsökande, framför allt brandchefen i Luleå, kaptenen Uddo Ullman.

Då kaptenen Ågren således i alla afseenden är underlägsen *alla* sina medsökande anser jag att valet ifråga ovillkorligen hvilat på orättvis grund samt i alla högsta grad kränker åtminstone min och öfriga medsökandes enskilda rätt.

Enligt Kungl. Brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 skall städerna hafva sitt brandväsen "*omsorgsfullt ordnadt*", och det åligger Konungens Befallningshafvande att noga vaka öfver att så är. Genom här ifrågavarande val af brandchef kan man omöjligen anse att brandväsendet i Karlstad är omsorgsfullt ordnadt. Tvärtom. Man kan väl knappast tänka sig ett mera ansvarslost ordnadt brandväsen. Icke nog därmed, att den valde på grund af höggradig invaliditet, hvarom bevis här bifogas, är oförmögen att på ett nöjaktigt sätt sköta befallningen, utan han är äfven af sin militära tjänst *förhindrad* att när som helst öfvertaga det omedelbara befälet öfver brandkåren. Genom det att militärtjänsten, rätt utöfvad, tager hans hela tid i anspråk under större delen af året kan man icke påräkna att brandchefen i regel kan finnas tillgänglig å brandstationen annat än nattetid särskilt med hänsyn till kasernernas aflägsna läge. För öfrigt kan man ej ens beräkna, att den valde å öfriga tider finnes att anträffa i kasernerna, ty med hänsyn till militäröfningsarnas beskaffenhet måste han för det mästa uppehålla sig å öfningsfältet och ute i markerna stundom mittals från staden. Att en person med sådan hufvudsysselsättning skall kunna på rätt sätt besrida brandchefstjänsten i en så pass stor stad som Karlstad ligger för rättrådiga och sundt tänkande

människor utom möjligheternas område. Befälet öfver och ansvaret för brandkåren såväl vid dess dagliga öfningar och arbetet som vid eldsvådor skulle därför komma att helt och hållet utöfvas och hvila på underbefälhafvarne, i första rummet vice brandchefen. Men som denna sistnämnda befattningshafvare med hänsyn till den ringa aflöningen knappast kan åläggas annat än vid brandchefens sjukdom eller bortvaro från staden utöfva befälet och tillsynen öfver brandkåren, blefve följden naturligtvis den, att kåren, lämnad åt sig själf, så småningom förlorade den färdighet och diciplin, som den nu äger och måste äga. Brandchefens enda möjliga verksamhet blefve alltså endast att tillse, att kåren vore så organiserad, att den utan chefs personliga ledning nöjaktigt kunde fylla sin plikt. Äfven om detta vore möjligt får man icke förglömma det moraliska momentet i befälsföringen. Befälhafvaren skall nämligen då det gäller allvar och så behöfves vara föregångsmannen: hans mod och energi meddela sig direkt till truppen: hans rådighet, större kunnighet och omdömesförmåga och hans sammanhållande kraft äro faktorer, utan hvilka framgången uteblir. Därför måste man ovillkorligen fordra, att en för sambället så viktig befattningshafvare som brandchefen ständigt finnes på sin post, d. v. s. å eller i närheten af brandstationen.

Slutligen får jag framhålla, att kaptenen Ågren innehar ytterligare en befattning, som äfven i och för sig måste anses oförenlig med befattningen som brandchef, nämligen befattningen som agent för brandförsäkringsbolaget Skåne, en af rikets största brandförsäkringsanstalter. Att brandförsäkringsverksamhet är oförenlig med brandtjänst hafva såväl brandstyrelsen som stadsfullmäktige redan 1894 fastslagit, hvilket framgår af bilagda protokollsutdrag. Sagda år skulle nämligen vice brandchefsbefattningen här i staden tillsättas. Till befattningen hade anmält sig tre sökande däribland dåvarande agenten för brandförsäkringsbolaget Skandia, Jakob Wallgren. I sitt yttrande öfver ansökningarna anför brandstyrelsen, att ingen af de tre sökandena kunde komma i fråga till befattningens erhållande, två med anledning däraf, att de voro för styrelsen fullständigt okända, samt den tredje, Wallgren, "*därför att han vore agent på platsen för ett af de mest intresserade försäkringsbolagen*". Styrelsen hemställde för den skull att stadsfullmäktige ville besluta, att befattningen ånyo skulle kungöras till ansökan ledig. Stadsfullmäktige, som gillade brandstyrelsens mening, beslöto ock att befattningen skulle ånyo ledigförklaras: I brandstyrelsen sutto vid denna tid, bl. a. nuvarande ledamöterna i styrelsen G. A. Falk och O. P. Nyqvist, hava jämte ledamoten K. A. Falk var den, som efter det nya ledigförklarandet sökte och erhöll befattningen. Nu gäller det den långt viktigare brandchefstjänsten och kaptenen Ågren, och då synes det endast vara till fördel hvad som var själfallet omöjligt och otänkbart då det gällde den mindre viktiga vice brandchefsbefattningen och agenten Wallgren. Man står undrande inför denna inkonsekvens,

På grund af hvad jag sålunda anfört och på ofvan angifna grunder får jag värdsamt yrka, att Konungens Befallningshavande måtte till all kraft och verkan upphäfva stadsfullmäktiges nu öfverklagade beslut.

Jag anhåller att med påminnelser få bemöta den förklaring, som kan komma att af vederbörande afgifvas.

Karlstad den 16 maj 1914.

ALBERT NELSON.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att över här ifrågasvarande besvär i vederbörlig ordning infordra stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt att därmed jämte oget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remissakten därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 18 maj 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Resolution.

Inneliggande handlingar öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas öfver besvären ifråga afgifva förklaring och därmed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 22 maj 1914.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 57.

Sedan t. f. brandchefen A. Nelson hos Konungens Befallningshavande i länet anfört besvär öfver stadsfullmäktiges den 25 april 1914 förrättade val av brandchef här i staden, samt Konungens Befallningshavande infordrat stadsfullmäktiges förklaring öfver besvären, så hade nu, uppå remiss från stadsfullmäktige, beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet.

Efter tagen del av handlingarna och överläggning i ärendet beslöt utskottet föreslå, att stadsfullmäktige måtte avfatta den av Konungens Befallningshavande öfver besvären infordrade förklaringen på följande sätt;

"Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Sedan t. f. brandchefen A. Nelson hos Konungens Befallningshavande anfört besvär över stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 25 april 1914, varigenom stadsfullmäktige till innehavare av befattningen såsom brandchef här i staden utsett kaptenen P. E. Ågren, samt Konungens Befallningshavande genom resolution den 18 maj 1914 infordrat stadsfullmäktiges förklaring över besvären, få stadsfullmäktige såsom sådan förklaring härmed anföra följande:

Såsom stöd för besvären, däri klaganden yrkat, att överklagade beslutet måtte till all kraft och verkan upphävas, har klaganden huvudsakligen anfört, *dels* att kungörelsen om stadsfullmäktiges ifrågakomna sammanträde icke varit införd i tidningarna förrän tre dagar före sammanträdet, *dels ock* att den valde brandchefen vore med hänsyn till meriter och personliga kvalifikationer för platsen sina samtliga medsökande underlägsen, varför hans val måste anses kränka övriga sökandes, däribland klagandens, enskilda rätt, så mycket hellre som den valde brandchefen såsom officer i aktiv tjänst och agent för ett större brandförsäkringsbolag redan förut innehade två särskilda befattningar, som båda vore oförenliga med platsen som brandchef.

Vad först angår klagandens invändning i fråga om sammanträdets kungörande vilja stadsfullmäktige framhålla, att då särskilt sätt för stadsfullmäktiges kallande finnes föreskrivet, det kungörande i tidningarna, som enligt författningen börske, allenast kan avse att underrätta allmänheten om sammanträdenas hållande, samt att den omständigheten, att ifrågakomna sammanträde, vid vilket för övrigt samtliga stadsfullmäktige voro närvarande, icke kungjorts i tidningarna förrän tre dagar före dess hållande, följaktligen icke torde inverka på valets giltighet, något som jämväl synes framgå av en jämförelse med motsvarande stadganden i förordningen om kommunalstyrelse på landet, enligt vilken kungörelse om kommunalstämma jämväl börs införas i ortstidningarna, och däri det uttryckligen stadgas, att uraklåttenhet att på så sätt kungöra stämman, varigenom dock avsetts att kalla de å stämman röstberättigade, icke hindrar stämmans hållande.

Vidkommande därefter vad klaganden anfört ifråga om den valde brandchefens meriter och personliga kvalifikationer i övrigt för brandchefsbefattningen, finns stadsfullmäktige, som genom sitt val visat, att de ansett kaptenen Ågren kompetent och lämplig för befattningen, icke anledning att ingå i närmare bemötande därav.

På grund av vad sålunda anförts få stadsfullmäktige hemställa, att Konungens Befallningshavande måtte lämna förevarande besvär utan vidare avseende."

In fidem:
ELIAS STENIUS.

51. Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges förklaring i anledning av f. poliskommissarien A. A. Lundqvists hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 25 april 1914 angående val av brandchef.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Öfver Stadsfullmäktiges i Karlstad val den 25 april 1914 af Brandchef för staden får undertecknad, dels för egen del och dels på anmodan af ett flertal skattedragare, härmed vördsamt anförda besvär.

Såsom af handligarna framgår, ha ej mindre än *fem* sökande till befattningen ifråga anmält sig, och det torde ej vara tvifvel underkastat, att bland sammliga dessa den valde, Kaptenen Per Ågren, är den *minst* meriterade och lämplige. Därtill kommer att Ågren är officer i aktiv tjänst (hvilket skäl Beredningsutskottet ansett vara, ensamt för sig, tillräckligt vägande för att omöjliggöra hans kandidatur) samt att han uppnått en ålder, då *nyanställning* i stadens tjänst knappast borde kunna, med hänsyn till bland annat blifvande pensioneringskostnad, ifrågakomma.

Bland de icke valde sökandena befinna sig två, efter de ingifna betygen att döma, till och med synnerligen framstående och lämplige brandmän, nämligen nuvarande vice Brandchefen, t. f. Brandchefen Stadsfiskalen Albert Nelson samt Brandchefen i Luleå Kaptenen U. Ullman. Bägge dessa äro, i motsats till Kaptenen Ågren, i sin kraftiga ålder samt i alla afseenden vid den allra bästa åtgör. Hvad Nelson beträffar, så har han redan i *nio* år tillhört stadens brandkår och under denna långa tid med utmärkelse dels själf ledt, dels som chefs närmaste man deltagit i släckningsarbetet vid *öfver minst hundra eldsvådor och brandtillfällen*, vadan hans val väl borde varit en själfklar sak såsom endast en välförlijant befordran, under det att å andra sidan hans förbigående synes strida mot all billighet och rättvisa, äfven om, i motsats till hvad nu är förhållandet, den på hans bekostnad gynnade varit en i alla afseenden lämplig person.

Att vederbörande vid nu öfverklagade valet ej låtit sig ledas av sakskalet eller haft stadens och sina kommittenters säkerhet och bästa för ögonen, därom torde ingen tvekan kunna råda, äfven om man ej kände till den hänsynslösa agitation, som från visst håll i långliga tider bedrifvits till förmån från Ågren, hvarvid som mest vägande skäl framhållits, att han vore "Karlstadsbarn" och att han för "upphjälpande af sin svaga ekonomi behöfde få platsen."

Jag kan emellertid omöjligen stillatigande åse, att man öppet, midt för ens ögon, behandlar stadens verk såsom försörjningsinrättning för vissa vederbörandens

gunstlingar, hvilka man vill i en snar framtid bereda pension med skattedragarnes surt förvärfvade slantar.

Då jag sålunda anser, att Stadsfullmäktiges i Karlstad beslut att till Brandchef i Karlstad utse Kaptenen Per Ågren *hvilat på synnerligen orättvis grund* samt därjämte *i högsta grad kränker en hvars stadsinnevärnars personliga rätt* att för till stadens brandväsende utgående skattemedel erhålla, såväl till lif som egendom, ett så effektivt skydd mot eldsolyckor som möjligt, men detta gifvetvis ej kan ske med mindre stadens brandkår ställes under den bästa möjliga ledning, yrkar jag värdsamt, att Stadsfullmäktiges nu öfverklagade beslut till kraft och verkan upphälfves. Som ytterligare skäl anför jag därjämte, att genom Kaptenen Ågrens förordnande till brandchef stadens innevärnare antagligen skulle komma att i en jämförelsevis snar framtid drabbas af eljest onödiga utgifter till stadens pensionsväsende.

Förutom hvad jag här ofvan anført åberopar jag och hänvisar till det sakliga i frågan, som återfinnes och läses under rubriken "Hvem bör bli brandchef i Karlstad?" i Nya Wermlands Tidningen för den 12 sistlidne februari samt under rubriken "Brandchefsfrågan i Karlstad" i samma tidning för den 23 sistlidne april, hvilka tidningsnummer härmed bifogas.

Karlstad den 14 maj 1914.

A. A. LUNDQVIST.

Innehafvare af Wermlands Juridiska Byrå.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att över här ifrågavarande besvär i vederbörlig ordning infordra stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt att därmed jämte eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remisshandlingarna jämväl återställa

Karlstad i landskansliet den 14 maj 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Resolution.

Inneliggande handlingar öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas öfver besvaren ifråga afgifva förklaring och därmed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 22 maj 1914.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskottet den 5 juni 1914.*

§ 58.

Sedan f. poliskommissarien A. A. Lundqvist hos Konungens Befallningshavande i länet anfört besvär över stadsfullmäktiges den 25 april 1914 förrättade val av brandchef här i staden samt Konungens Befallningshavande infortrat stadsfullmäktiges förklaring över besvären, så hade nu, uppå remiss från stadsfullmäktige, beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet.

Efter tagen del av handlingarna och överläggning i ärendet beslöt utskottet föreslå, att stadsfullmäktige måtte avfatta den infortrade förklaringen på följande sätt:

”Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Sedan f. poliskommissarien A. A. Lundqvist hos Konungens Befallningshavande anfört besvär över stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 25 april 1914, varigenom till innehavare av befattningen såsom brandchef i staden utsetts kaptenen P. E. Ågren samt Konungens Befallningshavande genom resolution den 14 maj 1914 infortrat stadsfullmäktiges förklaring över besvären, få stadsfullmäktige såsom sådan förklaring härmed anföra följande:

Såsom stöd för besvären har klaganden huvudsakligen anfört, att den valde brandchefen otvivelaktigt vore sina samtliga medsökande till platsen i meriter underlägsen och för övrigt på grund av personliga kvalifikationer och såsom officer i aktiv tjänst olämplig till befattningen, varför hans val måste anses vila på orättvis grund och kränka en var stadsinnevärnars personliga rätt att erhålla såväl till liv som egendom ett så effektivt skydd mot eldsolyckor som möjligt.

Då stadsfullmäktige genom sitt val av kaptenen Ågren till brandchef visat, att de ansett honom kompetent och lämplig till befattningen, och då vad klaganden i övrigt anfört icke synes fullmäktige vara av beskaffenhet att böra föranleda överklagade beslutets upphävande, få stadsfullmäktige såsom infortrad förklaring hemställa, att Konungens Befallningshavande måtte länna klagandens förevarande besvär utan vidare avseende».

In fidem:
ELIAS STENIUS.

52. Brandstyrelsens framställning i fråga om förordnande av brandchef för tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger.

Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 28 maj 1914.

§ 70.

Sedan anmälts och av tillförordnade brandchefen vitsordats, att denne anfört besvär över stadsfullmäktiges den 25 april 1914 fattade beslut angående val av brandchef här i staden ävensom den 25 innevarande maj till magistraten inkommit med diariibevis, angående samma besvär, beslöt brandstyrelsen, som på sätt framginge av dess protokoll den 20 innevarande maj, § 64, återkallat förordnandet för nuvarande tillförordnade brandchefen från och med den 1 nästkommande juli, att till nästa sammanträde uppskjuta behandlingen av ärendet angående på grund av berörda besvär påkallat förordnande av tillförordnad brandchef från och med sistangivna dag.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 29 maj 1914.

§ 74.

Företogs till förnyad behandling från föregående sammanträde uppskjutna ärendet angående förordnande av brandchef från och med den 1 juli 1914, därvid till en början behandlades frågan, vilken rätten att utfärda dylikt förordnande nu tillkomme; och medgavs härvid tillförordnade brandchefen Nelson, på därom gjord framställning, att få till protokollet antecknat ett av honom i ärendet nu haft yttrande av följande innehåll:

"Enligt 5 § 1 mom. Brandstadgan för rikets städer skall brandchefen utses af den kommunalmyndighet och för den tid i sänder, som i *brandordningen* bestämmes. Är brandchefen hindrad utöfvas hans befattning af den, som enligt brandordningen är honom närmast i befälet. Någon rätt för denna kommunal-

myndighet att å annan öfverlåta rätten att för längre eller kortare tid utse brandchef finnes givetvis icke.

Vid sammanträde den 19 juni 1913 beslöto stadsfullmäktige, bland annat, att, därest beslutade ändringen i brandordningen i fråga om sättet för brandchefens tillsättande ej hunne vederbörligen fastställas före den 1 oktober samma år, då dåvarande brandchefen skulle afgå, bemyndiga brandstyrelsen att förordna brandchef, intill dess tjänsten kunde med ordinarie innehafvare besättas. Den vid denna tidpunkt gällande brandordning för staden föreskref nämligen, att brandchefsbefattningen skulle tillsättas af brandstyrelsen med viss uppsägningsrätt.

På grund af detta bemyndigande, som för öfrigt lärer varit rätt onödigt, förordnade brandstyrelsen vid sammanträde den 25 augusti 1913 mig att från och med den 1 oktober samma år, då ordinarie brandchefen skulle afgå, tills vidare under vakanstiden vara brandchef i staden. Sedan emellertid stadsfullmäktige den 25 nästlidne april till brandchef från och med den 1 nästa juli utsett kaptenen Per Ågren, och detta beslut delgifvits brandstyrelsen vid sammanträde den 20 innevarande maj beslöt brandstyrelsen med anledning däraf återkalla sitt ofvan nämnda för mig utfärdade förordnande.

Som, till följd däraf, att sistnämnda stadsfullmäktigebeslut öfverklagats och sannolikt icke kan träda i kraft så tidigt, som den 1 nästkommande juli, fråga uppstått, att i afvaktan på beslutets lagakraftvinnande förordna brandchef från sagda tid, får jag som min mening uttala, att något sådant förordnande icke nämligen kan utfärdas enär, enligt mitt förmenande, brandchef nu är utsedd ehuru jag, till följd af valets öfverklagande, måhända blir förhindrad att från den bestämda tiden inträda i tjänsteutföning. Därest så blir förhållandet skall alltså vara, som honom närmast är i befälet, d. v. s. vice brandchefen, *utan särskildt förordnande*, uppehålla befattningen. Skulle emellertid, mot förmodan, denna min uppfattning icke vara riktig, finner jag brandstyrelsen, mot bestämmelsen i förut åberopade lagrum, icke vara behörig att numera förordna brandchef, enär enligt den för staden *nu* gällande brandordningen rätten att utse brandchef öfvergått till stadsfullmäktige*.

Det antecknades, att stadsfullmäktige den 19 juni 1913 uppdragit åt brandstyrelsen att, därest samma dag beslutad ändring i stadens brandordning av innehåll, att brandchefen skulle tillsättas av stadsfullmäktige ej skulle hinna vederbörligen fastställas före den 1 oktober 1913, då dåvarande brandchefen komme att avgå, förordna brandchef, intill dess tjänsten kunde med ordinarie innehavare besättas.

Då tillförordnade brandchefen Nelson inom behörig tid såväl hos Konungens Befallningshafvande anfört besvär över numera förrättat val av brandchef som ock till magistraten inkommit med diariibevis över samma besvär, fann styrelsen

visserligen att platsen såsom brandchef här i staden icke kunde anses vara besatt, men som likväl, med hänsyn därtill att den beslutade ändringen angående sättet för tillsättandet av brandchefen, vilken ändring numera vore av Konungens Befallningshavande fastställd, skulle, jämlikt gällande bestämmelser, oberoende av mot fastställelsen anförda, ännu icke avgjorda besvär, lända till efterrättelse, en viss tvekan måste anses föreligga, huruvida utseende av tillförordnad brandchef borde verkställas av brandstyrelsen eller av stadsfullmäktige, så beslöt nu brandstyrelsen, efter överläggning i ärendet, att för sin del utse tillförordnad brandchef för ifrågakomna tid ävensom att sedermera hos stadsfullmäktige anhålla om bekräftelse därå.

Till protokollet skulle här antecknas att efter det berörda beslut blivit av styrelsen fattat, tillförordnade brandchefen Nelson lämnade sammanträdet.

Härefter beslöt brandstyrelsen att för sin del utse den av stadsfullmäktige valde brandchefen, kaptenen P. E. Ågren i Karlstad, att under tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger vara tillförordnad brandchef här i staden med skyldighet för honom att under den tid förordnandet varar hava sin bostad i brandstationen; och skulle, jämlikt styrelsens här ovan antecknade beslut, utdrag av detta protokoll överlämnas till stadsfullmäktige med anhållan, att stadsfullmäktige ville bekräfta detta styrelsens beslut angående utseende av tillförordnad brandchef.

Tillika beslöt styrelsen att med överlämnande av utdrag av sitt protokoll den 20 maj 1914, § 64, enligt vilket styrelsen dels återkallat från och med den 1 juli 1914 det av styrelsen t. f. brandchefen Nelson meddelade förordnandet att tillsvidare vare tillförordnad brandchef här i staden, dels ock anmanat Nelson att nämnda den 1 juli avträda den av honom under förordnandet innehavda bostadslägenheten i brandstationen, hemställa att stadsfullmäktige ville bekräfta jämväl dessa styrelsens åtgärder.

Herr Alstermark anhöll att till protokollet få antecknat, att han icke deltagit i styrelsens här ovan antecknade beslut angående förordnandet av brandchef och vad därmed stod i samband, enär han ansåge, att ett dylikt förordnande icke tillkomme brandstyrelsen utan stadsfullmäktige.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 20 maj 1914.*

§ 64

Beslöt brandstyrelsen att återkalla från och med den 1 juli 1914 det av styrelsen tillförordnade brandchefen Nelson meddelade förordnandet att tillsvidare vara tillförordnad brandchef här i staden, vilket beslut delgavs tillförordnade brandchefen Nelson, som var vid sammanträdet närvarande, med anmaning tillika till honom att nämnda den 1 juli avträda den av honom under förordnandet innehavda bostadslägenheten i brandstationen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 59.

Sedan brandstyrelsen genom beslut dels den 20 maj 1914 återkallat från och med den 1 juli 1914 det av styrelsen t. f. brandchefen Nelson meddelade förordnandet att tillsvidare vara tillförordnad brandchef här i staden ävensom anmanat t. f. brandchefen Nelson att nämnda den 1 juli avträda den av honom under förordnandet innehavda bostadslägenheten i brandstationen, dels ock den 29 maj 1914 för sin del utsett den av stadsfullmäktige valde brandchefen, kaptenen P. E. Ågren, att under tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger vara tillförordnad brandchef här i staden med skyldighet för honom att under den tid förordnandet varar hava sin bostad i brandstationen, så hade brandstyrelsen, jämlikt sitt beslut ovannämnda den 29 maj, under framhållande av att styrelsen visserligen av stadsfullmäktige den 19 juni 1913 bemyndigats att, därest samma dag beslutad ändring i stadens brandordning av innehåll, att brandchefen skulle tillsättas av stadsfullmäktige, ej skulle hinna vederbörligen fastställas före den 1 oktober 1913, då dåvarande brandchefen komme att avgå, förordna brandchef, intill dess tjänsten kunde med ordinarie innehavare besättas, men då, på av styrelsen anförda skäl, en viss tvekan måste anses föreligga, huruvida, med hänsyn till inträffade förhållanden, berörda bemyndigande fortfarande vore gällande, hos stads-

fullmäktige anhållit, att fullmäktige måtte bekräfta styrelsens omförmälda beslut.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt, efter öfverläggning, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under uttalande av att förut omförmälda bemyndigande för brandstyrelsen att förordna brandchef visserligen vore, enligt fullmäktiges åsikt, fortfarande gällande, likväl, med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter, jämväl för sin del besluta,

dels att återkalla från och med den 1 juli 1914 det av brandstyrelsen t. f. brandchefen Nelson meddelade förordnandet att tillsvidare vara tillförordnad brandchef här i staden;

dels att anmana t. f. brandchefen Nelson att den 1 juli 1914 avträda den av honom under förordnandet innehavda bostadslägenheten i brandstationen;

dels ock att utse kaptenen P. E. Ågren i Karlstad att under tiden från och med den 1 juli 1914 till dess laga kraftvunnet beslut angående val av brandchef föreligger, vara tillförordnad brandchef här i staden med skyldighet för honom att, under den tid förordnandet varar, hava sin bostad i brandstationen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

58. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående utarbetandet av förslag till fullständiga avloppsledningar för stadsdelen Klara m. m.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- & Belysningsstyrelse den 20 mars 1914.

§ 7.

En av Richard Nystöm m. fl. fastighetsägare i stadsdelen Klara undertecknad skrivelse med anhållan, att styrelsen snarast möjligt ville utarbeta förslag till fullständiga avloppsledningar och hos Stadsfullmäktige begära anslag till arbetets snara utförande, skulle jämte en av Stadsingeniören utarbetad P. M. till stadsfullmäktige överlämnas, och ville Styrelsen därjämte, för den händelse ett dylikt fullständigt förslag för stadsdelen Klara skulle komma att utarbetas, hos Stadsfullmäktige anhålla om ett förslagsanslag för ett år av 2,000 kronor för anställande av biträde åt Stadsingeniören.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Vatten- och Belysningsstyrelsen.

Undertecknade, fastighetsägare i stadsdelen Klara, få, under påpekande af det högst ofullständiga skick, hvori afloppsledningar och dräneringar i nämnda stadsdel befinnas, härmed hos styrelsen anhålla, att styrelsen snarast möjligt ville utarbete förslag till fullständiga afloppsledningar och hos Herrar Stadsfullmäktige begära anslag till arbetets snara utförande.

Som stöd för vår begäran tillåta vi oss påpeka, dels de vådor i sanitärt hänseende det nuvarande förhållandet innebär, dels att stadsdelen Klara numera är stadens modernast och vackrast bebyggda del, hvars taxeringsvärde uppgår till Kr. 3,148,700:—, efter hvilket belopp kommunalskatt utgår, dels att någon nämnvärd byggnadsverksamhet inom stadsdelen icke torde vara att påräkna innan berörda förhållanden blifvit tillfredsställande ordnade, hvarförinnan nuvarande eller blifvande byggnader icke kunna förses med de anordningar, som i sanitärt och ekonomiskt hänseende äro nödiga.

Karlstad den 23 Januari 1914.

<i>Wermlands Enskilda Bank,</i>		<i>Richard Nyström,</i>
<i>A. Sandvall,</i>		Klara N:o 24.
såsom ägare af husen N:ris 5 o. 15 Klara.		
<i>A. Sandvall,</i>	<i>Axel Svanbom</i>	<i>G. A. Falk,</i>
Klara 6 o. 17.	Klara 1.	Klara 19.
<i>T. Osterman,</i>	<i>Gust. Nilson gen. T. Osterman.</i>	
Klara N:r 23.	Klara N:o 25.	
<i>Karl Nyström,</i>	<i>A. G. Enström,</i>	<i>Jonsson o. Görling,</i>
Klara N:o 4.	Klara N:o 2.	Klara 7.
<i>Jonson o. Petterson,</i>	<i>Samuel Andersson.</i>	
Klara 44.	Klara 26.	

P. M.

angående afloppsledningarne i Klara och deras framtida ordnande.

De allmänna afloppsledningarne i Klara äro f. n. ordnade enligt bilagda plan-karta. Från tomterna utefter Sandbäcksgatan afledes spillvattnet i särskilda ledningar från hvarje tomt *direkt* till älfven. Spillvattnet från kvarteren Ekorren, Staren och Björken utefter Malmtorgsgatan uppsamlas i gemensamma ledningar lagda i Malmtorgsgatan, hvilka sammanföras till *en* ledning i Norra *en* i Södra Klaragatan utmynnande i älfven vid Sandbäcksgatans strand. Ledningen i Södra Klaragatan uppsamlar dessutom afloppsvattnet från Tingshuset. Spillvattnet från tomterna 23, 24 och 25 i kvarteret Ugglan uppsamlas i *en* gemensam ledning i

Malmtorgsgatan, utmynnande i älven vid Malmtorgsgatans ändpunkt. Spillvattnet från tomterna 26 och 27 i kv. Ugglan uppsamlas och afledes genom en gemensam ledning vester om kvarteret till älven.

Terrängförhållandena i stadsdelen Klara medföra en del svårigheter beträffande vattenafledningen och markens dränering. Å det f. n. bebyggda området ligger marknivån endast obetydligt högre än Klarälvens högvattensyta. De inre obebyggda områdena ligga delvis betydligt lägre än älvens högsta vattenyta. Då jordlagren i allmänhet utgöres af ren sand eller lerblandad sand intränger vid högt vattenstånd älvens vatten i grunden, förorsakande tidvis öfversvämning i källarne. I de källarlokalerna, som äro försedda med å afloppsledningarna inkopplade golfbrunnar, kan vid dylika tillfällen, på grund af den uppdämning älvens höga vattenstånd förorsakar i afloppsledningarna, afloppsvatten genom golfbrunnarnas öppningar intränga i de öfversvämmade källarne. När vattenståndet i älven däråfter faller, så att det i källarne inträngda vattnet sjunker undan, kvarligger å källargolfven illaluktande afsättningar, som gifvetvis medföra sanitära olägenheter.

Älfvattnets inträngande i källarne skulle naturligtvis kunna förhindras om desamma genom lämplig isolering gjordes vattentäta i botten och grundmurar. Detta medför dock så afsevärda kostnader att det i allmänhet icke kan åstadkommas.

Den nämnda sanitära olägenheten af afloppsvattnets inträngande genom golfbrunnarne skulle däremot för en relativt ringa kostnad kunna afhjälpas genom att å utloppsledningarne för brunnarne placerades afstängningsventiler, som af respektive husvärdar stängdes före annalkande högt vattenstånd i älven.

Det enda rationella sättet att afhjälpa samtliga olägenheter är emellertid att slopa alla de nuvarande utloppsledningarna för spillvatten i älven och i stället afleda vattnet till en å lämplig plats belägen samlingsbrunn, hvarifrån det medels pumpning uppfordras och utsläppes i älven. Ett förberedande förslag efter detta system har på basis af den numera ändrade stadsplanen för Klara uppgjorts af Professor Richert år 1901.

På grund af nivåförhållanden måste man bygga en dylik pumpstation så, att den kan mottaga icke endast spillvatten, utan äfven *regnvatten* från de inre delarna af Klara, i den mån stadsplanekvarteren utsträckas och ordnas. Om regnvattnet från de blifvande gatorna skulle afledas utan pumpstation, bleve man nämligen nödsakad att genom fyllningar höja hela det inre området i afsevärd grad — å en del ställen ända till 3,0 meter.

Äfven med användande af pumpstation måste en del fyllningsarbeten företagas, i hvilken omfattning beror *hvar* pumpstationen förlägges och *huru djupt* pumpschaktets botten förlägges.

Kostnaderna för afloppssystemets ordnande medelst pumpstation blifva gifvetvis ganska afsevärda.

Anläggningskostnaden för hela den nu fastställda stadsplanen torde approximativt kunna beräknas blifva minst 250,000: — kr. För första utbyggnadsstadiet -- afsende pumpstationens och ledningarnas utbyggande endast för de nu bebyggda kvarteren samt de till bebyggande under närmaste framtiden afsedda kvarteren närmast öster om Växnäsparken — torde anläggningskostnaden komma att — approximativt beräknadt — blifva 130 à 150,000 kronor.

Om man antager att anläggningen skulle kunna utföras för det lägre beloppet — 130,000 kronor — kan häraf beräknas följande:

Årliga kostnader för 1:sta utbyggnadsstadiet:

Ränta och amortering å anläggningskapitalet enligt 1913 års amorteringslån 5,828 % af 130,000: —	7,576: 40
Maskinister	3,000: —
Drifkraft för pumparna	2,500: —
Underhållskostnader	500: —
Diverse omkostnader	500: —
	<hr/>
	Summa årlig kostnad 14,076: 40

eller i rundt tal Kronor 14,000: —.

Det belopp af c:a 30,000 kronor, som f. n. årligen uttaxeras för läckande af omkostnaderna för stadens vatten- och afloppsanläggning, skulle alltså komma att genom anläggning af afloppspumpstation i Klara ökas med c:a 47 % till i rundt tal 44,000 kr.

Karlstad den 19 Mars 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 april 1914.

§ 5.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige överlämnat en av fastighetsägare i stadsdelen Klara gjord framställning om utarbetande av förslag till fullständiga avloppsledningar inom nämnda stadsdel, och hade styrelsen därjämte, för den händelse ett sådant förslag komme att utarbetas, anhållit om ett förslagsanslag för ett år av 2,000 kronor för anställande av biträde åt stadsingenjören.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte för utarbetande av ett dylikt fullständigt förslag för stadsdelen Klara ställa ett förslagsanslag för ett år av 2,000

kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande till anställande av biträde åt stadsingeniören samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 60.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen med överlämnande av dels en av åtskilliga fastighetsägare i stadsdelen Klara gjord framställning angående utarbetande av förslag till fullständiga avloppsledningar för berörda stadsdel, dels ock en av stadsingeniören utarbetad promemoria angående de ifrågasatta ledningarnas utförande, anhållit att, därest ett dylikt förslag komme att utarbetas, stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag för ett år av 2,000 kronor för anställande av därför erforderligt biträde åt stadsingeniören.

I häröver avgivet infortrat yttrande hade drätselkammaren tillstyrkt stadsfullmäktige att för utarbetande av ett fullständigt förslag för avloppsledningar inom stadsdelen Klara ställa ett förslagsanslag för ett år av 2,000 kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för anställande av biträde åt stadsingeniören.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet nu att avgiva yttrande i detta ärende; och fann utskottet visserligen, att utredning i frågan vore erforderlig, men enär med hänsyn till de stora kostnader, som vore förenade med ifrågavarande företag, detsamma icke kunde anses vara av den bräddande naturen att anställande av särskilt biträde för förslaget utarbetande vore påskallat. Utan detta, enligt utskottets åsikt, borde kunna överlämnas till stadens egna tjänstemän, även om, på grund av dem åliggande arbetsbörda, förslaget framläggande därigenom bleve fördröjt, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lämna vattenlednings- och belysningsstyrelsen i uppdrag att låta genom stadens egna tjänstemän utarbeta förslag till fullständiga avloppsledningar för stadsdelen Klara.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

54. Återförvisade ärendet angående folkskolestyrelsens framställning i fråga om upplåtande av plats för ett småskolehus å Norrstrand.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Sedan hälsovårdsnämnden på av densamma anförda skäl icke kunnat tillstyrka det tilltänkta småskolehusets uppförande å det område i kvarteret Östbro, som genom stadsfullmäktiges beslut den 21 november 1912 blivit för ändamålet upplåtet, hava fullmäktige genom beslut av den 19 februari i år återremmitterat frågan om nämnda skolhus till folkskolestyrelsen för prövning av lämpligheten att förlägga skolhuset väster om Rudsvägen, dock med frihet för styrelsen att även föreslå annan plats, därest större svårigheter skulle möta att komma i besittning av för skolhusplatsen erforderlig del av Herrgårdens område, eller eljest orsak syntes styrelsen föreligga att föredraga annan plats, ävensom för införskaffande av ritningar och kostnadsförslag till billigare skolhus än det av styrelsen föreslagna.

Folkskolestyrelsen har nu haft frågan om plats för det tilltänkta skolhuset under förnyad behandling. Därvid har styrelsen uppdragit åt sin särskilda byggnadsnämnd att ånyo undersöka lämpligheten såväl av den förut begärda och beslutade tomten å Östbro som av den inom stadsfullmäktige anvisade å Herrgårdens ägor väster om Rudsvägen jämte övriga under detta ärendes behandling påtänkta tomters lämplighet.

Nämnden har därefter hos styrelsen anfört:

att den icke ansett sig kunna föreslå folkskolestyrelsen att fasthålla förslaget om Östbrotomten av det skälet, att man genom ett sådant fasthållande måhända öpte fara att ytterligare förhala byggnadsfrågan, något som med hänsyn till den överhängande svårigheten att erhålla tillräckliga skollokaler vore att synnerligen beklaga;

att nämnden av ekonomiska skäl icke heller ansett sig kunna förorda det inom stadsfullmäktige anvisade området å Herrgårdens ägor, då dels skadestånd måste för detsamma erläggas dels tillfredsställande avlopp därifrån ställde sig ganska dyrt;

att övriga påtänkta platser av olika anledningar icke kunnat vinna nämndens tillstyrkan;

att nämnden slutligen vid hållen överläggning tillsammans med ordförandena inom drätselkammaren och hälsovårdsnämnden samt stadsbyggmästaren fått sig anvisat ett område i Klarastrand som begränsas av Karlstad—Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen, vilket område enligt stadsbyggmästarens vitsord ej skulle bliva dyrare att fylla till erforderlig höjd än Östbrotomten, och mot

vilket enligt av hälsovårdsnämndens ordförande lämnad förklaring icke skulle vara något att från sanitär synpunkt erinra;

samt att nämnden under sådana förhållanden, och då området i fråga hade ett för de stadsdelar, som skulle betjänas av det blivande skolhuset, centralt samt för övrigt öppet och fritt läge, som ej kunde förebyggas, och vore så stort, att det möjliggjorde eventuell utvidgning eller tillbyggnad, enat sig om att föreslå folkskolestyrelsen att begära detsamma.

Ehuru majoriteten inom folkskolestyrelsen helst önskat att till plats för det tilltänkta skolhuset få behålla det av stadsfullmäktige bestämda området i kvarteret Östbro, får styrelsen, med hänsyn till den överhängande lokalnöden för folkskolan och för att icke genom ett förslag, som skulle röna motstånd, ånyo fördröja byggnadsfrågan, på grund av vad styrelsens byggnadsnämnd anfört och i enlighet med dess förslag härmed hemställa, att stadsfullmäktige måtte till plats för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta det område i Klarastrand, som begränsas av Karlstad—Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen och varöver stadsbyggnästaren uppgjort en här bilagd blyertsskiss, samt besluta om nämnda områdes fyllande till erforderlig höjd över högst iakttagna vattenstånd.

Karlstad den 20 maj 1914.

Å folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den II maj 1914.*

§ 2.

På därom av folkskolestyrelsens ekonominämnd gjord framställning beslöt drätselkammaren såsom lämplig plats för det tillämnade skolhuset å Norrstrand anvisa de delar av ägofigurerna n:ris 111 och 112, som voro belägna mellan allmänna landsvägen till Svinbäcken, vägen till Sjöstad, järnvägen och östra Klarälvsgrenen.

I samband dämed beslöt drätselkammaren uppsäga arrendekontraktet rörande berörda ägofigurer.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 27 maj 1914.

§ 55.

Från Stadsfullmäktige hade till Hälsovårdsnämnden för yttrande remitterats en framställning från folkskolestyrelsen, att Stadsfullmäktige måtte till plats för ett blivande småskolehus i Norrstrand upplåta det å en skrivelsen bifogad kartskiss utmärkta område i Klarastrand, som begränsas av Karlstad—Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen samt besluta om nämnda områdes fyllande till erforderlig höjd över högst iakttagna vattenstånd;

och beslöt Hälsovårdsnämnden tillstyrka bifall till framställningen, under förutsättning att hela det å kartskissen angivna området ända fram till järnvägsbanken utfylles så, att några hålor eller pölar med stagnerande vatten icke vidare därstädes förekomme, samt att erforderlig dränering anordnades.

Denna § justerades genast.

Som ovan

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 juni 1914.

§ 2.

Hos Stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen hemställt, att fullmäktige måtte till plats för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta det område i Klarastrand, som begränsades av Karlstad—Munkfors järnväg, östra Klarälvsgrenen och vägen till Sjöstad; och hade drätselkammaren uppå remiss att avgiva yttrande i ärendet.

Hälsovårdsnämnden, som yttrat sig i frågan, hade tillstyrkt framställningen, under villkor att hela det ifrågavarande området utfylldes, så att några hålor eller pölar med stagnerande vatten icke vidare förekomme, samt att erforderlig dränering anordnades.

Drätselkammaren beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att besluta, att för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta de delar av ägofigurerna n:ris 111 och 112, som begränsades av Karlstad—Munkfors järnväg, östra Klarälvsgrenen och vägen till Sjöstad, att av det sålunda upplåtna området den för skolhustomten behövliga arealen eller omkring 3,750 kvadratmeter utfylles till erforderlig

höjd och den återstående delen av området utfylles till en jämn sluttning samt att erforderlig dränering anordnas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 juni 1914.*

§ 61.

Sedan stadsfullmäktige, på sätt framginge av dess protokoll den 19 februari 1914, till folkskolestyrelsen för vidare utredning återremittarat ärendet angående av styrelsen gjord framställning i fråga om uppförande av småskolehus å Norrstrand; hade styrelsen, efter det ytterligare utredning i ärendet verkstälts, anhållit att stadsfullmäktige måtte såsom plats för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta det område i Klarastrand, som begränsas av Karlstads—Munkfors järnväg, Östra älvgrenen och Sjöstadsvägen, ävensom besluta om nämnda områdes fyllande till erforderlig höjd över högst iakttagna vattenstånd.

I häröver avgivna, infordrade yttranden, hade hälsovårdsnämnden och drätselkammaren tillstyrkt framställningen under vissa villkor i fråga om områdets planering och dränering; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att avgiva utlåtande i ärendet, att med biträdande av vad drätselkammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta de delar av ägofigurerne N:is 111 och 112, som begränsas av Karlstad—Munkfors järnväg, Östra Klarälvsgrenen och vägen till Sjöstad, under villkor, att av det sålunda upplåtna området den för skolhustomten behövligen arealen eller omkring 3,750 kvadratmeter utfylles till erforderlig höjd och den återstående delen av området utfylles till en jämn sluttning, samt att erforderlig dränering anordnas.

In fidem:

ELIAS STENIUS,

55. Drätselkammarens framställning angående godkännande av inköp av en kålgård i Tormestad m. fl. fastigheter inom Karlstad samt om anskaffande av för köpet erforderliga medel.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 maj 1914.

§ 13.

Genom offentlig auktion den 23 innevarande maj hade drätselkammaren låtit för 10,000 kronor inropa följande grosshandlaren Sven O. Pettersson tillhöriga inom Karlstad belägna fasta egendom, nämligen: en kålgård i Tormestad vid sjön under n:o 138, enligt gamla jordeboken, om 2 kappland, motsvarande 3,500 kvadratfot eller 308 $\frac{54}{100}$ kvadratmeter ett intag vid sjön i Viken under 195, enligt gamla jordeboken, om 1 $\frac{1}{2}$ kappland, motsvarande 2,625 kvadratfot eller 231 $\frac{89}{100}$ kvadratmeter; en kålgård vid Gertners under n:o 207 b, enligt gamla jordeboken; om 1 $\frac{5}{8}$ kappland motsvarande 2,844 kvadratfot eller 250 $\frac{70}{100}$ kvadratmeter, samt ett intag i gatan vid Gertners under gammal n:o 133 om 3,500 kvadratfot eller 308 $\frac{54}{100}$ kvadratmeter allt med byggnader; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anhållan om godkännande av köpet.

Härvid ville drätselkammaren meddela följande upplysningar i saken. Staden hade år 1868 i och för anläggning av Drottninggatan från Kungl. fängvårdsstyrelsen för 220 Rd. Rmt. exproprierat 2,200 kv.-fot mark, som å von Wachenfels karta över staden funnes upptagen under n:o 255. I detta område inginge en del av ägofigurerna n:ris 138 och 133, på vilka Sven O. Petterssons sterbhus erhållit lagfart. I stadens räkenskaper har dock ej kunnat återfinnas något, som anger, att expropriationssumman blivit utbetald, och ej heller från Kungl. fängvårdsstyrelsen har någon upplysning därom kunnat erhållas.

I stadens kartarkiv finnes en karta upprättad av Fineman och renoverad 1856, vilken upptager ägofiguren n:o 138 liggande intill ägofiguren n:o 195, men på en annan karta av Fineman, renoverad 1846, är samma ägofigur intill n:o 195 betecknad med n:o 138 b., då däremot n:o 138 ligger på den tomt, varå statens järnvägars pensionekassas nybyggnad är belägen, vilken tomt staden sålt till nämnda kassa. Detta område har staden sannolikt köpt för stadsplanens utvidgning söderut år 1862. Området har i långa tider ansetts vara stadens egendom. Varest stadens jordförvärv för stadsplanens utvidgning åt söder 1862 äro belägna å marken, är omöjligt att bestämma, enär den däröver upprättade kartan, varå nya ägonummer åsatts, förkommit. Provinslaptmäterikontorets exemplar av denna karta

upprann 1865 och till generallantmäterikontoret har den aldrig blivit avlämnad enligt meddelande därifrån varför någon kopia därav ej kunnat anskaffas. Skulle det n:o 138, å vilken ovannämnda sterbhus har lagfart, till äventyrs ligga på pensionskassans område, vilket för närvarande är omöjligt att avgöra, då kartorna visa olika nummer, skulle staden komma i en svår mellanhand, varför drätselkammaren ansett klokt att inköpa nämnda egendom för undvikande av ännu större utgifter.

Drätselkammaren ville därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande inköp ävensom bestämma, att för köpet erforderliga medel, 10,000 kronor, skola anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 jnni 1914.*

§ 62.

Sedan drätselkammaren å offentlig auktion den 23 maj 1914 låtit för ett pris av 10,000 kronor inropa följande grosshandlaren Sven O. Petterssons stärbhus tillhöriga, inom Karlstad belägna fastigheter, nämligen: en kålgård i Tormestad vid sjön under n:o 138 enligt gamla jordeboken, om 2 kappland, motsvarande 3,500 kvadratfot eller $308 \frac{64}{100}$ kvadratmeter, ett intag vid sjön i Viken under n:o 195 enligt gamla jordeboken, om $1 \frac{1}{2}$ kappland, motsvarande 2,625 kvadratfot eller $231 \frac{39}{100}$ kvadratmeter, en kålgård vid Gertners under n:o 207 b enligt gamla jordeboken, om $1 \frac{5}{8}$ kappland, motsvarande 2,844 kvadratfot eller $250 \frac{70}{100}$ kvadratmeter, samt ett intag i gatan vid Gertners under gammal n:o 133 om 3,500 kvadratfot eller $308 \frac{67}{100}$ kvadratmeter, allt med byggnader, så hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige anhållit, att fullmäktige måtte godkänna berörda inköp ävensom bestämma, att för köpet erforderliga medel, 10,000 kronor, skulle anskaffas genom upplåning.

Beredningsutskottet, som uppå romiss hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande fastighetsköp ävensom bestämma att för köpet erforderliga medel, 10,000 kronor, skola anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 3 September.

N:o 10.

56. Konungens Befallningshavandes skrivelse angående tillsättande av en kommunal arbetslöshets- och hjälpkommitté.

Till Stadsfullmäktiges ordförande, Karlstad.

Med anledning av föreskrifterna i härvid fogade nådiga cirkuläret den 18 innevarande augusti angående tillsättandet av kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittéer, får Konungens Befallningshavande, som på grund av erhållna uppgifter funnit förhållandena påkalla tillsättandet av en dylik kommitté här i staden, härmed anhålla, att Ni ville i vederbörlig ordning sammankalla stadsfullmäktige för att, på sätt i nådiga cirkuläret angives, utse ledamöter i bemälda kommitté, till vars ordförande Konungens Befallningshavande denna dag förordnat lektorn V. Vendel. Konungens Befallningshavande får härvid, i enlighet med vad nådiga cirkuläret därom innehåller, framhålla angelägenheten av att för ändamålet erforderliga åtgärder skyndsamt vidtagas.

Angående stadsfullmäktiges beslut i angelägenheten torde Konungens Befallningshavande så snart ske kan få mottaga underrättelse.

Karlstad i landskansliet den 20 augusti 1914.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

GUSTAF med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung.

Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig!

Det nu rådande krigstillståndet i Europa har även för vårt land medfört allvarliga ekonomiska verkningar och hotar att i vidsträckt mån ingripa störande

på särskilt de industriella näringarna och affärslivet. Såväl härav som ock av de till vår neutralitets tryggande företagna militära åtgärderna hava föranletts rådana rubbningar å arbetsmarknaden, att arbetslöshet i avsevärd utsträckning sedan synes hava uppkommit inom riket. För att så långt möjligt undanröja de skadliga verkningarna av dessa rubbningar inom näringslivet och å arbetsmarknaden hava Vi funnit gott tillsätta två kommissioner, nämligen dels *statens industrikommission* med uppdrag att taga i överbägande, vilka åtgärder skulle kunna vidtagas för att i största möjliga utsträckning uppehålla arbetet vid de industriella anläggningarna i riket, dels *statens arbetslöshetskommission* för att i samråd med med socialstyrelsen upprätta och inkomma med förslag till andra åtgärder, som äro ägnade att motverka den under nuvarande förhållanden väntade arbetslösheten och mildra verkningarna av densamma.

Sistnämnda kommission kommer för fullgörande av sin uppgift bland annat att inhämta tillförlitliga upplysningar angående arbetslöshetens omfattning på olika orter. Såväl för detta ändamål som ock för eventuella åtgärder till motverkandet och lindrandet av denna arbetslöshet har det synts angeläget att äga tillgång till lämpliga lokala organ.

Med anledning härav vilja Vi anbefalla Eder att anmoda vederbörande kommunala myndigheter i de orter, där anledning förefinnes antaga att arbetslöshet på grund av den nuvarande situationen redan förekommer eller senare väntas inträda, att tillsätta *kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittéer*, avsedda att ena och sammanhålla alla de strävanden för arbetslöshetens bekämpande och nödens avhjälpan, vilka å varje ort kunna ifrågakomma. Där Ni med hänsyn till lokala förhållanden så prövar lämpligt, kan för två eller flera kommuner gemensam kommitté tillsättas.

I övriga kommuner, där Ni finner förhållandena icke påkalla tillsättandet av kommitté, bör Ni anmoda vederbörande kommunalnämnd att med uppmärksamhet följa ifrågavarande förhållanden och fylla de kommitté eljes tillhörande uppgifter.

För de kommunala *kommittéernas sammansättning* synas följande principer böra vinna tillämpning.

Kommittés ordförande förordnas av Eder så snart ske kan och helst omedelbart, på det att erforderliga förarbeten må kunna utan uppskov påbörjas samt vederbörande centrala myndigheter och korporationer från början erhålla nödig anknytning till organisationsarbetet i orterna.

Kommittés övriga ledamöter utses av stadsfullmäktige i stad eller kommunalstämma på landet eller, därest hinder härför möta, av annan kommunal myndighet, med särskild hänsyn tagen därtill att kommittén genom sin sammansättning blir uttryck för olika samhällsklassers eniga strävan att söka övervinna den nuvarande situationens svårigheter. Då det ligger makt uppå, att kommittéerna

oförtövat träda i verksamhet, böra kommunerna anmanas att skyndsamt vidtaga härför erforderliga åtgärder.

Vid valet av ledamöter i kommunal kommitté bör vidare iakttagas, att i densamma insättas representanter såväl för de kommunala myndigheter — t. ex. för fattig- och barnavård, arbetsförmedling, pensionsförsäkring och offentliga arbeten — vilka kunna förutsättas äga sakkunskap i och intresse för kommitténs blivande uppgifter, som ock för den frivilliga hjälpverksamheten i orten. Skulle för tillgodoseendet av dessa olika intressen kommittén böra erhålla ett större antal medlemmar, lärar sedermera inom vederbörande kommitté komma att upp- tagas till prövning, huruvida för löpande ärenden eller speciella uppgifter böra tillsättas särskilda utskott.

Det synes Oss jämväl vara av vikt att inom varje län skapas ett särskilt organ med uppgift att i samråd med Eder sammanhålla de kommunala kommittéernas verksamhet samt gå centrala myndigheter och korporationer tillhanda med råd och upplysningar i vad angår Edert läns förhållanden. Till följd härav vilja Vi anbefalla Eder att omedelbart gå i författning om utseendet av *en länskommitté* med den sammansättning, i tillämpliga delar överensstämmande med de kommunala kommittéernas, som Ni med hänsyn till länets förhållanden finner lämplig.

Såväl länskommitté som kommunala kommittéer hava att i de ärenden, som deras uppgift omfattar, tillhandagå Oss och Eder samt den av Oss tillsatta arbetslöshetskommissionen. Närmare bestämmelser härom ävensom förslag till normalinstruktion vilja Vi med snaraste tillställa Eder för att tillhandahållas vederbörande kommittéer.

Såsom sammanhållande organ för hela den av nu inträdda förhållanden be- tingade hjälpverksamheten inom de särskilda orterna böra kommittéerna, där så erfordras, jämväl medverka till ordnandet av det frivilliga arbetet på detta om- råde samt i sådant avseende tillhandagå *den utav Hennes Maj:ts Drottningen till- satta centralkommittén* för det frivilliga hjälp- och understödsarbetet, vilken härom kommer att meddela erforderliga råd och anvisningar.

Vi vilja slutligen anmoda Eder att så snart ske kan till Vårt civildeparte- ment lämna uppgift rörande tillsatta läns- och kommunalkommittéer samt deras sammansättning.

Vilket Vi Eder till kännedom och efterrättelse härigenom meddela. Stock- holms slott den 18 augusti 1914.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Cirkulär till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i samtliga län angående till- sättande av kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittéer.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.

§ 64.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet, med föranledande av bestämmelserna i nåd. cirkulär den 18 augusti 1914 till Kungl. Maj:ts befallningshavande i samtliga län, anmodat stadsfullmäktige att på sätt i berörda cirkulär angåves, utse ledamöter i en arbetslöshets- och hjälpkommitté för Karlstad, så hade, uppå remiss, beredningsutskottet nu att avgiva förslag till ledamöter i samma kommitté.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet *dels* till ledamöter och suppleanter i kommittén föreslå följande personer nämligen;

till ledamöter:

grosshandlaren Josef Löfberg,
doktor Hugo Severin,
rådmannen E. Lundblad,
kyrkoskrivaren J. E. Andersson,
bankdirektören Aug. Sandwall,
grosshandlaren N. Chr. Jensen,
snickaren Adolf Karlsson och
järnsvarvaren J. H. Pettersson;

samt till suppleanter:

disponenten O. Kullgren,
folkskolläraren D. Karlström,
åkeriägaren Alma Andersson och
plåtslagaren Olof Eriksson;

dels och hemställa, att stadsfullmäktige måtte bestämma, att vid förfall för ledamot i kommittén den suppleant skall inträda i tjänstgöring, som närmast kan anses företräda samma kommunala myndighet eller samma intresse, som den frånvarande ledamoten.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

57. Herr S. Gullströms m. fl:s motion om anslag till understöd åt mobiliserade landstormsmäns eller till krigstjänstgöring inkallade beväringmäns anhöriga.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Riksdagen har nyligen anslagit medel till understöd åt mobiliserades familjer, men det lär nog komma att i vissa fall kräva rätt lång tid, innan vederbörande kunna komma i åtnjutande av ett sökt understöd. Med hänsyn till de försörjningssvårigheter, som sålunda kunna väntas inträffa, få undertecknade härmed föreslå, att Stadsfullmäktige ville ställa till stadens pensionsnämnders förfogande ett belopp av högst 2,000 kronor att vid förefallande behov användas såsom understöd åt mobiliserade landstormsmäns eller till krigstjänstgöring inkallade beväringmäns beroende anhöriga i sådana fall, där statsunderstödet fördröjes eller icke visar sig tillräckligt.

Karlstad den 21 augusti 1914.

S. GULLSTRÖM.

J. A. HÅKANSSON.
ALBIN ZACHRISON.

JOS. LÖFBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 augusti 1914.*

§ 3.

Uti en hos stadsfullmäktige väckt motion hade herr S. Gullström med flere föreslagit, att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens pensionsnämnders förfogande ett belopp av högst 2,000 kronor att vid förefallande behov användas såsom understöd åt mobiliserade landstormsmäns eller till krigstjänstgöring inkallade beväringmäns beroende anhöriga i sådant fall, där statsunderstöd fördröjes eller icke visar sig tillräckligt.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges vice ordförande hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att ställa till stadens pensionsnämnders förfogande ett belopp av högst 2,000 kronor allt, på sätt pensionsnämnderna för varje särskilt fall kunde finna av behovet påkallat, användas såsom understöd åt familjer till sådana värnpliktige, som äro inkallade till krigstjänstgöring, där familjen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.*

§ 65.

Hos stadsfullmäktige hade Herr S. Gullström m. fl. hemställt, att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens pensionsnämnders förfogande ett bolopp av högst 2,000 kronor att vid förefallande behov användas såsom understöd åt mobiliserade landsstormsmäns eller till krigstjänstgöring inkallade beväringmäns beroende anhöriga i sådana fall, där statsunderstödet fördröjdes eller icke visade sig tillräckligt.

I häröver avgivet yttrande hade drättselkammaren tillstyrkt att det begärda beloppet ställdes till pensionsnämndernas förfogande att på sätt nämnderna för varje särskilt fall kunde finna av behovet påkallat, användas som understöd åt familjer till sådana värnpliktiga, som voro inkallade till krigstjänstgöring, där familjen för sitt uppehälle vore i behov av sådant understöd samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skulle utgå av tillgängliga medel.

Beredningsutskottet. som ansåg att det i vissa fall kunde komma att bereda alltför stora svårigheter att sammankalla pensionsnämnderna för att besluta angående ifrågakomna medels utdelning, men som i övrigt biträdde vad drättselkammaren föreslagit, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens pensionsnämnders förfogande ett belopp av högst 2,000 kronor av tillgängliga medel att, på sätt pensionsnämnderna för varje särskilt fall kunde finna av behovet påkallat, användas såsom understöd åt familjer till sådana värnpliktige, som äro inkallade till krigstjänstgöring, där familjen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att varje pensionsnämnd skall äga rätt avgöra, huruvida understöden skola utdelas av nämnden i dess helhet eller av visst utskott inom nämnden eller ock av nämndens ordförande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

58. Livsmedelskommissionens för Karlstads stad framställning om anslag för inköp af bränsle.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Livsmedelskommissionen för Karlstads stad har funnit, att, därest koltillförseln till riket icke blir återupptagen, en större brist på bränsle kommer att härstädes uppstå.

Till största delen har kommissionen redan nu kunnat täcka denna brist genom att antaga Aktiebolaget Mölnbacka Trysils välvilliga erbjudan att, om sådan brist verkligen uppkommer i vinter, till staden afstå för självkostnadspris en större kvantitet furuved, hvilken sålunda utan någon som helst förbindelse från stadens sida utgör en påräknelig reserv.

Härutöfver anser dock kommissionen, att för all säkerhet, jämväl med hänsyn till möjligheten att reglera vedprisen, staden bör till skäligen priser inköpa en kvantitet bränsle att vid behof avyttras, och får hemställa, att stadsfullmäktige ville till kommissionens förfogande för detta ändamål ställa ett belopp af tjugufemtusen kronor.

Karlstad den 18 Augusti 1914.

På Kommissionens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Upp'ages som min motion

HUGO ZIEGLER.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 augusti 1914.*

§ 2.

Livsmedelskommissionen för Karlstads stad hade, under förmälan att därest koltillförseln till riket icke bleve återupptagen, en större brist på bränsle komme att härstädes uppstå, samt att kommissionen ansåge, att, jämväl med hänsyn till möjligheten att reglera vedprisen, staden borde till skäligen priser inköpa en kvantitet bränsle att vid behof avyttras, hos stadsfullmäktige hemställt, att fullmäktige ville till kommissionens förfogande för detta ändamål ställa ett belopp av 25,000 kronor.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges vice ordförande hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att ställa ett belopp av 25,000 kronor till livsmedelskommissionens förfogande att mot redovisning

användas för reglering av bränsleprisen samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.*

§ 66.

Livsmedelskommissionen för Karlstad hade hos stadsfullmäktige, under framhållande av önskvärdheten att kommissionen genom att till skäligen priser inköpa en kvantitet bränsle att vid behov avyttras beredd tillfälle att vid befarad bränslebrist under instundande vinter reglera vedprisen, hemställt att stadsfullmäktige ville till kommissionens förfogande för sådant ändamål ställa ett belopp av 25,000 kronor.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt nu beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, att med instämmande i vad drätselkammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa ett belopp av 25,000 kronor till livsmedelskommissionens förfogande att mot redovisning användas till reglering av vedprisen genom inköp av bränsle att vid behov avyttras;
samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

59. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för igångsättande av arbeten till lindrande av uppkommen arbetslöshet inom staden.

*Utdrag af protokoll hållet vid Vattenlednings-
och Belysningsstyrelsens sammanträde den 17 aug. 1914.*

§ 2.

Styrelsen beslöt att, för den händelse Stadsfullmäktige i höst skulle komma

att anslå medel till lindrande af arbetslöshet, förorda, att bland dylika arbeten upptoges omläggning af gamla 4" vattenledningen i Vestra Kanalgatan mellan Herrgårdsgatan och Kungsgatan samt härtill äska ett anslag af Kr. 1,800: —. Arbetet utgör fortsättning af de omläggningsarbeten å gamla ledningar i kvarteren öster om kyrkan, hvilka påbörjats innevarande år.

Ur protokollet:
ERIK BJÖRKMAN,
t. f. sekr.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914,*

§ 67.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen anhållit om ett anslag av 1.800 kronor för att till lindring av rådande arbetsbrist här i staden låta igångsätta arbete med omläggning av gamla 4" vattenledningen i västra Kanalgatan mellan Herrgårdsgatan och Kungsgatan, vilket arbete utgjorde fortsättning av de omläggningsarbeten å gamla ledningar i kvarteren öster om kyrkan, som påbörjats innevarande år; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte anslå ett belopp av 1,800 kronor till utförande av arbete med omläggning av gamla 4" vattenledningen i västra Kanalgatan mellan Herrgårdsgatan och Kungsgatan ävensom bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

60. Magistratens skrivelse angående av statens arbetslöshetskommission begärd utredning om omfattningen av offentliga arbetsföretag inom staden, med mera.

Avskrift.

Stockholm den 14 Aug. 1914.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Statens arbetslöshetskommission, som erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att in-

komma med förslag till åtgärder, som äro ägnade att motverka den under nuvarande förhållanden väntade arbetslösheten och mildra verkningarna av densamma, har funnit angeläget att undersöka, i vilken omfattning offentliga arbetsföretag kunna komma att bedrivas. I anledning härav får kommissionen, i vad angår landstingets och kommuners arbetsföretag ävensom större enskilda arbetsföretag inom länet, anhålla om upplysning *snarast möjligt*.

- 1) vilka redan påbörjade arbetsföretag komma att omedelbart fullföljas,
- 2) vilka företag avses skola omedelbart eller under den närmaste framtiden igångsättas,
- 3) vilka kostnader beräknats samt vilka medel finnas anvisade för de under 1) och 2) omfördälda arbeten ävensom huru stor del av dessa medel ännu icke kommit till användning,
- 4) huru många arbetare *dels* äro redan sysselsatta *dels* kunna bli sysselsatta vid ifrågavarande arbeten,
- 5) huru lång tid dessa arbeten beräknas komma att fortgå,
- 6) huruvida desamma kunna i större eller mindre omfattning bedrivas under alla årstider eller endast under den varmare tiden samt
- 7) huruvida genom nu rådande förhållanden föreligga några särskilda svårigheter — på grund av bristande tillgång å vissa materialier eller av annan anledning för arbetenas bedrivande.

I anledning av nu inträdda förhållanden och för arbetslöshetens motverkande får kommissionen vidare hemställa om Eder medverkan därtill, att landstingets och kommunernas vederbörande myndigheter taga under övervägande, *dels* huruvida några av de ovanberörda arbetsföretagen lämpligen kunna utvidgas eller forceras utöver vad tidigare beräknats, *dels* huruvida nya arbetsföretag, vilka icke beräknats nu skola igångsättas, synas kunna redan nu företagas. Jämväl beträffande sådana eventuellt utvidgade eller nya företag önskar kommissionen så snart ske kan erhålla upplysningar, i tillämpliga delar motsvarande de här ovan under punkterna 1—7 begärda.

Edert svar i ämnet torde innefatta särskilda uppgifter för varje ifrågakommande arbetsföretag, med angivande av platsen för detsamma, ävensom adresseras till Statens arbetslöshetskommission, Socialstyrelsen, Stockholm.

På kommissionens vägnar:

OSCAR von SYDOW.

Gunnar Huss,

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON,

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 augusti 1914.

§ 4.

Sedan statens arbetslöshetskommission, som erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att inkomma med förslag till åtgärder, som vore ägnade att motverka den under nuvarande förhållanden väntade arbetslösheten och mildra verkningarna av densamma, och som funnit angeläget att undersöka, i vilken omfattning offentliga arbetsföretag kunde komma att bedrivas, hos Konungens befallningshavande i länet anhållit om vissa uppgifter, i vad anginge landstingets och kommunens arbetsföretag äfvensom större enskilda arbetsföretag, hade nu drätselkammaren uppå remiss från stadsfullmäktiges vice ordförande att avgiva yttrande i ärendet, i vad det anginge Karlstads stad.

I anledning härav beslöt nu drätselkammaren anföra följande:

1:o). **Följande redan påbörjade arbeten äro avsedda att omedelbart fullföljas:**

- Vattenledningsverket: a) Ledningar för vatten och avlopp till kvarteret Udden.
 Gasverket: b) Dito för gas till kvarteret Udden.
 Hamnen: c) Muddringsarbeten för hamnens fördjupning till 4,5 meter under l. v. y.
 Gatubyggnader: d) Återstående nybyggnads- och reparationsarbeten å stadens gator enl. 1914 års plan.

2:o). **Följande arbeten avses skola omedelbart eller under närmaste framtiden påbörjas:**

- Vattenledningsverket: a) Omläggning av gamla ledningar i Vestra Kanalгатan.
 Gatubyggnader: b) Schaktning och makadamisering av Herrhagsгатans norra del. Uttagning och krossning av sten för nästa års gatuarbeten.
 c) Fyllning för skolhustomt å Norr Strand.

3:o). *Anslag och beräknade kostnader för ovannämnda arbeten:*

1, a	Kr.	3,700: --
1, b		1,000: —
1, c		38,542: —
1, d		89,549: —
2, a		1,800: —
2, b		10,000: —
2, c		3,000: —
S:ma Kr.		147,591: —

Av anslagen f. n. återstående medel: c:a

1, a	Kr.	2,400: —
1, b		700: —
1, c		15,000: —
1, d		21,000: —
2, a		1,800: —
2, b		10,000: —
2, c		3,000: —
S:ma Kr.		53,900: —

4:o.) *F. n. sysselsättas 95 man. Inom de närmaste dagarne komma att sysselsättas ytterligare c:a 40 man. Tillsammans alltså c:a 135 man.*

5:o.) *Ovan specificerade arbeten beräknas komma att vara 3 & 4 månader, räknat från 1 sept.*

6:o.) *Arbetena kunna i huvudsak endast bedrivas under blid väderlek.*

7:o.) *Svårigheter med arbetenas drivande hava f. n. visat sig dels genom kolbrist dels genom mobilisering av förmän och specialutbildade arbetare.*

Till vatten- och gasverkens drift hörande arbeten äro icke medtagna i förestående förteckning, då dessa arbeten i huvudsak utföras av fast anställd personal.

Då stadsfullmäktige vid nästa sammanträde komma att utse medlemmar i en särskild arbetslöshetskommission för Karlstads stad, vartill ordförande redan är utsedd av Konungens befallningshavande, ärnar drätselkammaren träda i samverkan med nämnda kommission för utredning om, dels huruvida några av de ovanberörda arbetsföretagen lämpligen kunna utvidgas eller forceras utöver vad tidigare beräknats, dels huruvida nya arbetsföretag, vilka icke beräknats skola nu igångsättas, synas kunna redan nu företagas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.

§ 68.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet i anledning av från statens arbetslöshetskommission framställd begäran, hos stadsfullmäktige anhållit om vissa uppgifter angående offentliga och större enskilda arbetsföretag inom staden, hade drätselkammaren, på sätt framginge av nu föredraget utdrag av dess protokoll den 24 augusti 1914, § 4, uppå remiss avgivit yttrande med utredning i ärendet; och beslöt beredningsutskottet tillstyrka stadsfullmäktige att såsom den begärda utredningen åberopa innehållet i omförmälda utdrag av drätselkammarens protokoll.

In fidem;

ELIAS STENIUS.

61. Drätselkammarens framställning angående anslag för igångsättande av lämpliga arbeten för lindrande av arbetslöshet bland inom staden skrivna arbetare.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 17 augusti 1914.

§ 2.

Sedan drätselkammaren erfarit, att det för närvarande inom staden funnos omkring 40 arbetslösa personer, som inom den närmaste tiden behövde sysselsättning, hade kammaren såsom lämpliga arbeten för lindrande av arbetslösheten för inom staden skrivne arbetare tänkt sig att avschakta och planera Herrhagsgatan mellan Bergslagsgatan och Olovsgatan samt makadamisera halva körbanan och anlägga trottoar m. m. Kostnaden härför hade av stadsingeniören beräknats till 7,000 kronor. Vidare hade drätselkammaren tänkt sig att så småningom börja med uttagning av sten och krossning av makadam för nästa års gatuarbeten, vartill för närvarande behövdes ett anslag av 3,000 kronor. Skulle arbetslösheten framdeles bliva större, kunde makadamslagning bedrivas i större omfattning och finge drätselkammaren då begära ytterligare anslag. Drätselkammaren ville nämligen framhålla, att de nu föreslagna arbetena endast avsåge att avhjälpa den nu rådande arbetsbristen.

Drätselkammaren beslöt därför ingå till stadsfullmäktige med hemställen, att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 7,000 kronor för avschaktning och planering av Herrhagsgatan mellan Bergslagsgatan och Olovsgatan och dels 3,000 kronor för uttagning av sten och krossning af makadam, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.

§ 69.

I enlighet med av drätselkammaren därom gjord framställning, beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss hade att över samma framställning avgiva yttrande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, till beredande av arbetstillfälle åt inom staden skrivna, arbetslösa arbetare, bevilja dels 7,000 kronor för avschaktning och planering av Herihagsgatan mellan Bergslagsgutan och Olofsgatan och dels 3,000 kronor för uttagning av sten och krossning av makadam, ävensom bestämma, att sålunda beviljade belopp, tillhoppa 10,000 kronor, skola anskaffas medels uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

62. Magistratens skrivelse med anhållan om stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1915 upplåten rätt till detaljhandel med brännvin här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Magistraten genom kungörelse den 28 maj 1914 uppfordrat särskildt inom staden uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag att inom den 10 juli 1914 med bifogande af bolagets stadgar till Magistraten ingifva skriftligt anbud å öfvertagande under ett år från och med den 1 januari 1915 af den genom Konungens Befallningshafvandes i länet utslag den 11 maj 1914 bestämda rätt till detaljhandel med brännvin, har inom den föreskrifna tiden till Magistraten ingifvits anbud endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag; och får Magistraten med handlingarnas öfverlämnande anhålla, att Stadsfullmäktige måtte öfver anbudet afgifva yttrande.

Karlstads rådhus den 16 juli 1914.

På Magistratens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning af Magistratens kungörelse den 28 i förra månaden och styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag af dess bolagsstämma den 4 mars detta år, enligt härhos bifogade protokollsutdrag, lämnadt uppdrag, får styrelsen

härmed värdsamt anhålla, att å bolaget måtte upplåtas *den detaljhandel med brännvin*, som enligt nämnda kungörelse är medgifven här i staden från och med den 1 januari 1915.

Med förmålan att bolagets lottägare äro 41 st., hvaraf 30 boende här i staden, bifogas 1 ex. bolagets stadgar.

Karlstad den 8 juni 1914.

Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag:

SVEN af GEIJERSSTAM.

KARL HOLMBERG.

EMIL ANKERS.

G. ENANDER.

HUGO ZIEGLER.

Utdrag af protokoll hållet vid ordinarie bolagsstämma med delägarna i Karlstads Spritförsäljningsbolag å bolagets kontor den 4 mars 1914.

---

§ 10.

Som de rättigheter bolaget fått sig beviljade till försäljning och utskänkning af brännvin och andra spritdrycker här i staden upphörde med innevarande års utgång, uppdrog nu bolagsstämman åt styrelsen att i behörig tid söka förvärfva åt bolaget förnyade rättigheter för en tid af två år från och med den 1 januari 1915 till och med den 31 december 1916.

---

§ 14.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos:

1:o) till ledamöter i styrelsen för tiden intill nästa ordinarie bolagsstämma: herrar vice Häradshöfdingen m. m. Sven af Geijersstam och Kaptenen m. m. Hugo Ziegler.

In fidem:
R. RHODIN.

Justeradt den 14 mars 1914.

SVEN af GEIJERSSTAM.

A. SVANSTRÖM. ALBIN FORSSELL.

Rätt utdraget intyga:

J. JANSSON.

A. LINDSTRÖM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 29 Aug. 1914.*

§ 70.

Sedan magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som jämlikt Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 11 maj 1914 blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1915, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag, så hade magistraten i skrivelse den 16 juli 1914 anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 8 September.

N:o 11.

63. Beredningsutskottets utlåtande angående val av ledamot i kommittén för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt (efter Herr af Geijersstam).

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.

§ 72.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av ledamot i kommittén för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt efter Herr af Geijersstam, som av sagt sig delta uppdrag, beslöt att därtill föreslå distriktslantmätaren Sten Ström.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

64. Beredningsutskottets utlåtande angående fördelning av Mellquistska slöjdstipendiet.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.

§ 73.

Sedan rektor vid härvarande folkskolseminarium till stadsfullmäktige insänt till honom inom föreskriven tid inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdsti-

pendiet från innevarande år utexaminerade folkskollärarne Anders Valfrid Gustafsson, Albert Eriksson och Karl Harald Valdemar Bäckman jämte slöjdlärarens vid seminariet yttrande över ansökningarna, så hade nu, uppå remiss, beredningsutskottet att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Efter föredragning av handlingarna och överläggning i ärendet beslöt utskottet, som visserligen fann samtliga sökandena kompetenta för stipendiums erhållande, men som ansåg, att jämlikt donationsbrevets föreskrifter, företräde borde givas åt sökandena Gustafsson och Bäckman såsom tillhörande Karlstads samhälle, att föreslå,

att stadsfullmäktige ville av nu för utdelning tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden, vilken ränta uppginge till 450 kronor, tilldela sökandena Anders Valfrid Gustafsson och Karl Harald Valdemar Bäckman hälften vardera med 225 kronor att på vanliga villkor åtnjutas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

65. Byggnadsnämndens förslag i fråga om ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget.

Utdrag af protokoll, hållet hos byggnadsnämnden i Karlstad den 10 december 1913.

§ 109.

Sedan Stadsfullmäktige på hemställan af Byggnadsnämnden om fullmäktiges principuttalande rörande vissa af tjänstgörande arkitekten hos Öfverintendentensämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här i staden, den 20 november 1913 beslutat i princip uttala sig i enlighet med Byggnadsnämndens i protokollet för den 13 Augusti 1913 under § 78 angifna förslag, så beslöt nu Byggnadsnämnden, att handlingarna i ärendet skulle hållas för allmänheten tillgängliga från och med den 8 Januari till och med den 10 Februari 1914 å stadsarkitektens tjänsterum, därom kungörelse skulle i vederbörlig tid och ordning utfärdas och skriftlig underrättelse meddelas af förslaget berörde jordägare.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 11 Mars 1914.

§ 33.

I anledning af utfärdade kungörelser och skriftliga underrättelser till vederbörande jordägare angående tillhandahållande af handlingarna rörande förslag till ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här staden hade till Byggnadsnämnden inkommit dessa handlingar:

“Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 16 februari 1914.

§ 7.

Enligt det av byggnadsnämnden uppgjorda och av stadsfullmäktige i princip antagna förslag till ändring av stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget skulle Orrholmsgatans bredd mellan kvarteren Rosenbad och Strålen bliva 12 meter.

Som emellertid kammaren fann denna bredd ur trafiksynpunkt mindre lämplig, ville kammaren såsom sin önskan uttala, att byggnadsnämnden måtte utlägga denna gatudel till större bredd t. ex. 20 meter.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJEM.“

“Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Sedan vi tagit del av förslag till ändrad stadsplan för stadsdelen Viken här i staden tillåta vi oss härmed vördsamt anhålla, att gränserna i kvarteret Hjärpen och Orren ändras. Vi bifoga en ritning å vilken med vi gröna linier hava utmärkt, huru vi skulle vilja hava ändringen utförd och få såsom skäl härför anföra: dels att tomterna 32 och 33 i föreslagen form bliva svåra att bebygga och utnyttja för avsett ändamål, nämligen för verkstadsbyggnader, dels, att vi, om av oss föreslagen förändring vidtages, event. kunna bliva i tillfälle förvärva denna mark, som inom en icke alt för avlägsen framtid torde vara behöflig för utvidgning av våra verkstäder, och då vi icke kunna finna, att någon olägenhet för staden kan uppstå på grund av detta vårt förslag, få vi vördsamt anhålla att Byggnadsnämnden ville tillstyrka detsamma.

Karlstad den 9 febr. 1914.

A.-BOL. C. J. WENNERBERGS MEKANISKA VERKSTAD,
Carl Wennberg.“

*”Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 januari 1914.*

§ 10.

Från aktiebolaget C. J. Wennbergs mekaniska verkstad hade till drätselkam-
maren inkommit en så lydande framställning:

Karlstad den 24 januari 1914.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Då förslag till ändring av stadsplan för stadsdelen Viken nu föreligger för
yttrade, tillåta vi oss för D. K. påpeka fördelen av att om möjligt få området
vester om kvarteret Hjärpen, som i förslaget är upptaget såsom öppen plats,
ändrat till tomtområde, då staden därigenom kan tillskyndas en icke obetydlig
inkomst genom försäljning av samma.

Vi veta att såväl D. K. som Stadsfullmäktige i princip uttalat sig för nu
föreliggande förslag till stadsplan, men då behovet av öppen plats i denna stadsdel
med dess fria läge vid Orrholmsviken är ytterst ringa, och då stadens äganderätt
till platsen numera icke lär kunna bestridas, tycka vi att den bör kunna disponeras
på ett för samhället fördelaktigare sätt.

Vi behöva måhända framdeles plats för utvidgning av våra verkstäder och äro
fördenskull köpare till området, om priset icke bliver alt för avskräckande.

Karlstad som ovan.

A.-BOL. C. J. WENNBERGS MEKANISKA VERKSTAD.

Carl Wennberg.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, som för sin del ansåg att
området väster om kvarteret Hjärpen borde bli bebyggt område, ingå till bygg-
nadsnämnden med hemställan, att nämnden måtte taga i öfvervägande, huruvida ej
skäl föreläge till sådan ändring i det uppgjorda förslaget till ändrad stadsplan för
stadsdelen Viken, att ifrågavarande område, som i förslaget vore upptaget såsom
öppen plats, istället upptoges såsom bebyggt område.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Efter föredragning häraf fann Byggnadsnämnden skäligen tillstyrka Drätsel-
kammarens i förstintagna protokollsutdrag omförmälda förslag.

Jämväl de i Aktiebolaget C. J. Wennbergs Mekaniska Verkstads till Nämnden
ställda skrifvelse framställda önskemålen ansåg Nämnden sig böra tillmötesgå.

Beträffande det i sistintagna protokollsutdrag från Drätselkammaren framställda förslaget rörande förändring af öppen plats till byggnadsområde fann Nämnden, som ansåg en öppen plats här af nöden dels till lekplats, dels som brandskydd, sig icke kunna i vidare mån biträda detsamma, än att östra delen af området lades till kvarteret Hjärpen, under det den västra delen bibehölles såsom öppen plats.

Åt stadsarkitekten uppdrogs att å kartor och ritningar utmärka de nya förslagen.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 April 1914.

§ 40.

I anledning af Byggnadsnämndens under § 33 i protokollet för den 11 Mars 1914 antecknade beslut hade Stadsarkitekten å kartor och ritningar, tillhörande förslag till ändrad stadsplan för Viken och Berget här i staden, utmärkt de ändringsförslag, som Nämnden för sin del biträtt;

Och beslöt Byggnadsnämnden nu, att samtliga handlingar i ärendet skulle hållas för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektens tjänsterum under tjänstetid från och med den 15 innevarande april till och med den 17 nästkommande maj månad, därom kungörelse skulle i vederbörlig tid och ordning utfärdas och för Nämnden kände rättsägare erhålla skriftlig underrättelse med allmänna posten.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 18 maj 1914.

§ 66.

Jänlikt Byggnadsnämndens den 8 April 1914 fattade, under § 40 i protokollet antecknade beslut hade samtliga handlingar i ärendet angående ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget i det skick, hvori handlingarna efter utmärkande av de av Nämnden godkända ändringsförslag befunne sig, hållits för allmänheten tillgängliga från och med den 15 April till och med den 17 Maj 1914, därom kungörelse varit införd Nya Wermlands Tidningen och Karlstads-Tidningen för den 15 April 1914 samt skriftlig underrättelse med allmänna posten tillsändts samtliga

för Nämnden kände, af stadsplaneförslaget i fråga berörde jordägare den 23 April 1914.

Då förslaget nu till behandling företogs, instälde sig icke någon rättsägare; ej heller hade någon rättsägare skriftligen låtit sig afhöra:

I anledning af hvad sålunda i ärendet förekommit beslöt Nämnden för sin del förorda förslagets antagande af Stadsfullmäktige.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 maj 1914.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens förslag i fråga om ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här i staden; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktiga att för sin del godkänna ifrågavarande förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.*

§ 74.

Sedan stadsfullmäktige på hemställan av byggnadsnämnden om fullmäktiges principuttalande rörande vissa av tjänstgörande arkitekten hos Överintendentsämbetet Bror Almqvist framställda erinringar beträffande förslaget till ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här i staden beslutit i princip uttala sig i enlighet med byggnadsnämndens i dess protokoll den 13 augusti 1913, § 78, angivna förslag, hade byggnadsnämnden, efter vederbörandes hörande, å sammanträde den 18 maj 1914 till antagande förordat ett i överensstämmelse med berörda uttalande och med föranledande av ingivna framställningar uppgjort, av stadsarkitekten å till ärendet hörande kartor och ritningar närmare utmärkt ändringsförslag.

Beredningsutskottet, som nu hade att uppå remiss yttra sig i ärendet, beslöt att, i likhet med vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna ifrågakomna av byggnadsnämnden å sammanträde den 18 maj 1914 förordade förslag till ändrad stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget här i staden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

66. Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om anslag för år 1915 jämte redogörelse för verksamheten under år 1913 med mera.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för föreläsninganstaltens verksamhet under år 1913, vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige behagade jämväl för nästkommande år bevilja anstalten ett anslag på 800 kronor för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser

Karlstad den 29 maj 1914.

AUG. BERGH.

G. JAKOBSSON.

GUSTAF EDMAN.

G. A. GUSTAFSON.

ALBERT AURELL.

ALFR. JOHNSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 juni 1914.

§ 7.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om ett anslag av 800 kronor för nästkommande år, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom föreskriva, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 sept. 1914.

§ 75.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt hemställt om ett anslag å 800 kronor för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser under nästkommande år, vilken framställning åtföljts av redogörelse för användningen av 1913 års anslag.

Uti infortrat yttrande hade drätselkammaren tillstyrkt anslaget beviljande, och beslöt nu beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt ett anslag för år 1915 å 800 kronor till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering; samt,

att stadsfullmäktige tillika måtte föreskriva, att därest anslag för ifrågavarande ändamål skulle begäras jämväl för år 1916, ansökan därom skall, åtföljd av redogörelse för 1914 års anslag, ingivas till stadsfullmäktige före den 1 juni 1915.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

67. Framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår J. A. Anderssons änka Hilma Anderssons av Herr Wästlund som motion upptagna framställning om hyresersättning med mera.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning min make maskinisten vid Karlstads brandkår Johan August Anderssons frånfälle den 4 April i år, har jag jämte mina tre barn måst afflytta från lägenheten i brandstationen den siste April till annan lägenhet. Jag får här betala 17: 50 kr. per månad utom bränsle och lyse. Då min make i lifstiden troget skött sitt arbete i brandkårens tjänst i öfver 20 år, vågar jag vördsamt anhålla

det stadsfullmäktige ville tillerkänna mig 100 kr., som ersättning till 5 månaders hyra jemte bränsle o. lyse.

Karlstad den 19 Maj 1914.

Vördsamt
HILMA ANDERSSON.

Upptages som min motion:
OLOF WÄSTLUND.

*Utdrag ur protokollet, hållet hos brandstyrelsen
i Karlstad den 28 maj 1914.*

§ 66.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade brandstyrelsen att avgiva yttrande över en av framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår Johan August Anderssons änka Hilma Andersson hos stadsfullmäktige gjord, av Herr Olof Wästlund som motion upptagen framställning om hyresersättning m. m.

Efter överläggning i ärendet beslöt brandstyrelsen, med hänsyn till framlidne maskinisten Anderssons långa och väl vitsordade tjänstgöring vid brandkåren — allt sedan fasta brandkårens inrättande — hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja hans efterlämnade änka Hilma Andersson en gratifikation av 100 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 juni 1914.*

§ 4.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår J. A. Anderssons änka Hilma Andersson hos stadsfullmäktige gjord, av herr Olov Wästlund som motion upptagen framställning om hyresersättning m. m.

Brandstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade med hänsyn till maskinisten Anderssons långa och väl vitsordade tjänstgöring vid brandkåren tillstyrkt, att stadsfullmäktige måtte bevilja hans änka en gratifikation av 100 kronor.

Drätselkammaren instämde i vad brandstyrelsen anfört och beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja änkan Hilma Andersson en gratifikation av 100 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, skulle anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 sept. 1914.

§ 76.

I en hos stadsfullmäktige gjord, av Herr Wästlund som motion upptagen framställning hade framlidne maskinisten vid Karlstads brandkår J. A. Anderssons änka Hilma Andersson anhållit att stadsfullmäktige ville bevilja henne ett bidrag till hyra med mera å 100 kronor.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt, i likhet med vad brandstyrelsen och drätselkammaren i infortrade yttranden föreslagit och på däri anförda skäl, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja änkan Hilma Andersson en gratifikation av 100 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

68. Drätselkammarens framställning angående avkortning av restutskylder från 1918 års tre uppbördsstämmor.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 april 1914.

§ 9.

Sedan av drätselkammaren utsedda delegerade jämte stads-kassören genomgått och granskat av stadsfogden till avkortning föreslagna restutskylder från 1913 års trenne uppbördsstämmor, så hade dessa delegerade föreslagit, att restutskylder från sagda stämmor måtte få avkortas till ett belopp av 13,754 kronor 6 öre; och som

kammaren vid verkställd granskning icke fann anledning till anmärkning mot det uppgjorda förslaget, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning om de föreslagna avkortningarnas beviljande.

Som ovau.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 sept. 1914

§ 76.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att yttra sig över drätselkammarens hos stadsfullmäktige gjorda framställning om avkortning av restutskylder från 1913 års tre uppbördsstämmor till ett belopp av sammanlagt 13,754 kronor 6 öre, och beslöt utskottet tillstyrka bifall till framställningen i fråga.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

69. Hamnstyrelsens framställning om anslag för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 12 juni 1914.

§ 68.

Med föranledande av en från flere roderier gjord framställning om anläggning av en reparationsverkstad vid slipen, hade hamnstyrelsen efter förda underhandlingar med A.-B. C. J. Wennbergs Mek. Werkstad träffat överenskommelse därom att bolaget anlägger en verkstad vid slipen och av hamnen arrenderar härför erforderlig mark mot en årlig avgift av 20 öre per m² jämte årligen 6 % av den kostnad, hamnen kunde åsamkas för iordningställande av ifrågavavarande mark. Enligt uppdrag hade stadsingenjören beräknat kostnaderna för platsens första iordningsställande — huvudsakligast bärgsprängning — till ca 1,100 kr.

Hamnstyrelsen beslöt nu hos stadsfullmäktige hemställa

att ett anslag av 1,100 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 juni 1914.*

§ 10.

Hamnstyrelsen, som med aktiebolaget C. J. Wennbergs mekaniska verkstad träffat överenskommelse därom, att bolaget skulle anlägga en reparationsverkstad vid slipen och av hamnen arrendera därför erforderlig mark, hade hos stadsfullmäktige hemställt om ett anslag av 1,100 kronor för iordningställande av plats för ifrågavarande reparationsverkstad; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Sedan drätselkammaren inhämtat, att det ej förefunnes någon risk, att bolaget skulle erhålla monopol på allt reparationsarbete vid hamnen, beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att utgå av hamnens medel.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 sept. 1914.*

§ 77.

Sedan hamnstyrelsen med Aktiebolaget C. J. Wennbergs mekaniska verkstad träffat överenskommelse om att bolaget skulle anlägga en reparationsverkstad vid slipen och av hamnstyrelsen arrendera därför erforderlig mark, hade styrelsen hos stadsfullmäktige hemställt om ett anslag av 1,100 kronor till iordningställande av platsen för berörda reparationsverkstad.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att yttra sig i ärendet, att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa ett belopp av 1,100 kronor av hamnens medel till hamnstyrelsens förfogande för iordningsställande av plats för en reparationsverkstad vid slipen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

70. Kommitténs för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling m. fl. områden framställning om befrielse från kommittéupdraget m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Stadsfullmäktige beslöto vid sammanträde den 21 mars 1912 att tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda möjligheten och lämpligheten af införlivande med staden af ej blott Karlstads landsförsamling i dess helhet utan även andra områden, som staden kunde behöfva, samt utsågo den 18 april 1912 till ledamöter af denna kommitté undertecknade.

Kommittén har hittills huvudsakligen sysslat med att genom antaget biträde anskaffa diverse detaljerade uppgifter angående de förhållanden inom staden och landsförsamlingen, som kunde antagas ha betydelse för en sammanslagning af dessa kommuner. Något avgörande steg däremot har kommittén icke ansett sig böra taga, innan frågan om den partiella inkorporeringen blifvit af Kungl. Maj:t afgjord för att icke på något sätt störande inverka därpå.

Den 26 september 1913 har Kungl. Maj:t gifvit ett för staden mindre gynnsamt besked i den partiella inkorporeringsfrågan, i det hemmanet Våxnäs utesluts från inkorporeringen. Någon motivering för afslaget å stadens ansökan i denna del har icke lämnats. Då stadens intresse och man kan väl säga berättigade intresse att få till sig öfverförd åtminstone en del af detta hemman vunnit Konungens Befallningshafvandes understöd och däremot blifvit af hörda myndigheter invändt allenast, att landsförsamlingen efter en sådan öfverflyttning blefve för ringa för att kunna existera som själfständig kommun, skulle man ju kunna våga antaga, att detta skäl, af Kammarkollegium anfördt, varit för Kungl. Maj:t vid ärendets afgörande af bestämmande art.

Osökt leder ett sådant resonnemang till den tankegång, att den partiella inkorporeringens väg hädanäfter är stängd och att den totala bör af staden i stället beträdas. Här öppnar sig sålunda utan vidare det fält för kommitténs verksamhet, hvarpå Stadsfullmäktige vid kommitténs tillsättning syftat.

Kommittén har emällertid icke funnit för handen varande förhållanden gynnade för vidare åtgärder i frågan.

Redan före kommitténs tillsättning hade Stadsfullmäktige försökt åstadkomma ett utredande samarbete med landsförsamlingen medelst en gemensam kommitté, sammansatt af personer från bägge kommunerna. Men detta försök strandade på landsförsamlingens motstånd.

I själfva verket torde frågan ligga så, att en inkorporering af landsförsamlingen svårligen kan komma till stånd utan dess eget bifall. Visserligen lär doktrinen möjligheten däraf, men praxis utvisar icke något enda fall af sådan tvångs-inkorporering. Och att svårigheterna i alla händelser måste vara betydande, torde vara lätt att inse.

Kommittén ser sig därför icke i stånd att tillråda Stadsfullmäktige att söka emot landsförsamlingens vilja få densamma med staden införlifvad.

Beträffande landsförsamlingens ställning till spörsmålet om total inkorporering, så har densamma nyligen på det bestämdaste gifvit sig tillkänna. Förslag har nämligen väckts inom landsförsamlingen om tillsättande af en dylik gemensam kommitté, hvarom anbud förut utgått från Stadsfullmäktige. Men vid kommunalstämma den 30 oktober 1913 har församlingen med 772 röster mot 427 förkastat detta förslag, och den motivering för detta beslut som af ett antal församlingsmedlemmar skriftligen afgifvits, utvisar en så avgjord öfvertygelse om inkorporeringens vådor för landsförsamlingen och andas en sådan tillit till dess egna resurser, att man icke kan vänta sig något omslag i opinionen mot inkorporeringen, innan verkligheten möjligen visat sig icke motsvara förväntningarna.

Under dessa omständigheter finner kommittén ingen möjlighet att för närvarande prestera en för landsförsamlingens nuvarande majoritet acceptabel lösning af inkorporeringsproblemet, utan anser, att frågan nu bör nedläggas för att eventuellt upptagas ånyo vid annan gynnsammare tidpunkt.

Då tanken på landsförsamlingens inkorporering sålunda enligt kommitténs uppfattning för närvarande måste uppgifvas, finner kommittén icke håller vägande skäl föreligga att nu till inkorporering föreslå andra områden af mindre betydelse för staden, utan hemställer

att Stadsfullmäktige ville befria kommittén från det lämnade uppdraget och till kommitténs för dess utförande hafda utgifter anslå 193 kronor.

Kommittén vill emällertid icke frånträda sitt uppdrag utan att erinra om vissa förhållanden, som kunna anses därmed stå i sammanhang.

Det har förut varit vanligt att från stadens sida visa landsförsamlingen och dess innevånare allt möjligt tillmötesgående på sådant sätt, att de kommit i åtnjutande af diverse fördelar af staden verk och inrättningar, utan att behöfva därför ikläda sig samma utgifter eller risker som stadens egna innebyggare,

Sålunda hafva förr landsförsamlingens utgifter för skolväsende kunnat hållas nere genom att dess skolbarn ha fått inträde i stadens skolor: vi ha sålunda byggt skolhus och aflönat lärare för landsförsamlingens barn; dess epidemiskt sjuka hafva fått tillträde till stadens epidemisjukhus till ett pris, som ej på långt när motsvarar stadens kostnad för deras vård, då stadens verkliga utgifter för hela epidemisjukvården räknas; och vi hafva lämnat landsförsamlingens innebyggare samma fördelar för den privata förbrukningen af elektrisk belysning, som vi hafva tillförsäkrat oss själfva genom en dyrbar anläggning.

Beträffande skolväsendet är förhållandet enligt lämnade upplysningar nu ett annat och ordnadt, som det bör vara, utan obehöriga fördelar åt landsförsamlingen; redan genom beslut den 25 februari 1910 hafva Stadsfullmäktige föreskrifvit, att styrelsen för Vatten- och Gasverken icke ägde rätt att utan Stadsfullmäktiges tillstånd utsträcka elektriska ledningar eller leverera elektrisk ström till plats utanför Karlstads stads område; och hälsovårdsnämnden har numera höjt afgiften för epidemiskt sjuka från landsförsamlingen till hvad deras vård kostar staden.

Läser man ofvanomförmälda motivering för landsförsamlingens beslut vid oktoberstämman, hvilken motivering här bilägges, torde man finna den åsikten klart framställd, att landsförsamlingens finanser äro vida bättre än stadens.

Under sådana förhållanden synes den synpunkt vara den rätta, som allmera gjort sig gällande att icke ge landsförsamlingen presenter eller låta dess innebyggare draga fördelar af våra verk och inrättningar. Det lider nämligen intet tvifvel, att sådant direkt motverkar benägenheten för inkorporering med staden, om landsförsamlingen kommer i åtnjutande af stadens fördelar utan motsvarande uppoffringar. Det blir i allt fall på tillräckligt många områden, som detta förhållande kommer att kvarstå, utan att något kan däremot åtgöras.

Men där något kan åtgöras, synes det kommittén böra ske. Och, ehuru väl, såsom ofvan omförmälts, detta numera torde vara i stort sedt iakttaget, synes ett allmänt uttalande i ämnet från Stadsfullmäktiges sida icke vara ur vägen.

Kommittén vill därför hemställa, att Stadsfullmäktige besluta uttala,

att från stadens sida inga fördelar af ekonomisk natur hädanefter böra beredas Karlstads landsförsamling eller dess innevånare utan särskilt medgifvande från Stadsfullmäktiges sida.

Det af kommittén insamlade statistiska materialet bilägges.

Karlstad den 21 januari 1914.

K. J. LINDHOLM.

PER CLARHOLM.

J. NORÉUS.

Afskrift.

Till Karlstads Landsförsamlings kommunalstämma.

Sedan vi undertecknade tått del af innehållet i rådman C. Lidbergs skrifvelse den 4 dennes till församlingens kommunalstämma, så anhålla vi i anledning därpå få anföra följande.

Det är en märklig oro för kommunens framtida ekonomi herr Lidberg fått i all hast och af så svårartad beskaffenhet att han råder församlingen till förberedelser för självförgörelse och räddningssökande hos Karlstads stad. Med det föregifna skälet, inkorporeringsfrågans lösning och de farhågor församlingens ombud i denna fråga uttalat, förhåller sig emällertid så, att faran för landsförsamlingens framtida ekonomi framhölls med eftertryck därest staden finge frånrycka landsförsamlingen hemmanet Wåxnäs. Detta har också Kungl. Maj:t insett och därför ej tillåtit staden få en enda del af Wåxnäs, men samtidigt har äfven Kungl. Maj:t ansett, att landsförsamlingen kan undvara regementsområdet mot vederlag af staden och härmed äro berörda farhågor ur tiden och samtidigt har herr Lidbergs föregifna skäl äfven förintats.

Då herr Lidberg icke vidrört respektive församlingars nuvarande ekonomiska ställningar och framtida utsikter med några som helst fakta, så tillåta vi oss i korthet erinra härom.

Karlstads inkomsgifvande tillgångar och räntedragande skulder känna vi ju ej närmare. Skulderna torde dock uppgå till ett allvarligt flertal millioner kronor, så att stadens skicklige och framsynte borgmästare föranlåtits att offentligen varna staden för sådan skuldsättning. Och stadens hittills stora inkomster af spritvinst har nu fråntagits den af staten, visserligen mot vederlag, men som årligen minskas tills det hela upphör om 20 år.

Landsförsamlingens skulder utgöra nu c:a 30,000 kronor och tillgångar af 2 st. alliggårdar med inventarier, hvilka när soin helst skulle kunna försäljas för omkring 6,000 kronor samt 5 skolhus med inventarier.

Skatterna hafva de senare åren varierat mellan 45 à 55 öre per gammal yrk och äro nu föreslagna till c:a 45 öre för nästa år.

Med år 1915 och allt framgent betalar staten $\frac{9}{10}$ af skolläraernas löner i landskommunerna och med nästa år äger landsförsamlingen att uppbära c:a 4,000 kronor årligen i vederlag af staden under närmaste framtiden.

Men än större betydelse för landsförsamlingens framtida inkomster har nog Uddeholms påbörjade stora företag inom dess område. Den stora elektriska kraftledningen till Widö och det planerade järnvägsbyggandet dit vittna om blifvande storindustri och stortrafik. Och enligt rykte skall utlastningen af virket från dess

24 ramiga sågverk ske från Widö. Uddeholm ha äfven skriftligen ställt i utsikt att ortens befolkning skall af den få hyra elektrisk kraft för sina behof.

Af allt detta framgår att landsförsamlingen har att möta en storartad utveckling med ty åtföljande både enskilda och kommunala inkomster uuder närmaste framtid.

Vi våga därför påstå att ingen annan kommun i nejden har bättre ekonomisk ställning just nu eller bättre ekonomisk utsikt för framtiden än Karlstads Landsförsamling har.

Nu är det märkligaste att just samtidigt med allt detta har herr Lidberg gripits af så starka farhågor för vår ekonomi att han tillråder oss frivillig förintelse af vår kommun. Och detta så hastigt att han ej ens hade tid att invänta församlingens officiella delgivning af inkorporeringsfrågans utgång, innan han aflät sin berörda skrifvelse härom.

Så är det stadens bråk med folkskolebarnen. Af ålder hafva dessa fått ha sin skolgång i de skolhus som legat närmast deras hem. Med minsta tecken till god vilja kunde denna tvist ordnas till fördel för alla parter. Men nekar staden härtill, så är det mycket lätt för landsförsamlingen att skaffa nödiga lokaler åt sina skolbarn i stället för att "förgöra sig själf."

Om vi se på landtbrukarnas ställning i stadsförsamlingen, så lära dessa å landerierna få betala omkring dubbelt så stor skatt som stadens inkomsttagare utan att få åtnjuta stadens förmåner af vägar, polisbevakning, gas, vatten, dränering eller elektrisk ledning. Och i de kommunala angelägenheterna synas de vara ständigt frånvarande både i stadsfullmäktige, kyrko- och skolråd. Detta är allt annat än lockande utsikter för Landsförsamlingens landtbrukare vid tanke på att få dela samma öde.

Vi erinra äfven om att liksom staden bäst förstår att själf sköta sina egna angelägenheter, så förstår ock landsförsamlingen bäst att sköta sina ock ju bättre bådadera skötas ju större blir deras ömsesidiga fördelar.

Af dessa skäl hemställa vi till kommunalstämman att helt och hållet afslå herr Lidbergs förslag.

Karlstads Landsförsamling den 20 Oktober 1913.

E. G. LIDBACK + ett fyratiotal namn.

Afskrift.

Till Karlstads Landsförsamlings kommunalstämma.

Genom nyligen meddelat beslut har Kungl. Maj:t bestämt att från och med nästa års ingång hemmanen Sandbäcken och Sanna i Karlstads landsförsamling

skola införlifvas med Karlstads stad. Landsförsamlingen undergår därigenom en ganska afsevärd förminskning, som torde vara egnad att väcka allvarlig eftertanke för framtiden. I den nu afgjorda inkorporeringsfrågan hafva landsförsamlingens ombud med eftertryck framhållit att församlingen redan nu vore så liten och föga bärkraftig, att den näppeligen tålde vid någon minskning i sitt område, för så vidt den ville fortfarande bestå såsom själfständig kommun. Om jag icke minner mig, var detta äfven ett af de skäl Kungl. Kammarkollegium anförde för afstyrkande af Karlstads stads ansökan om ofvanberörda två hemmans och hemmanet Wåxnäs' införlifvande med staden. Sladen har nu emellertid, såsom redan nämnts, genom Kungl. Maj:ts beslut delvis vunnit hvad den åsyftat och för landsförsamlingen har i och med detsamma det befarade svåra läget inträtt. Tidpunkten torde därför vara inne för landsförsamlingen att taga i noga öfvervägande huruvida det icke vore lämpligt att hela landsförsamlingen införlifvades med Karlstads stad. Dessa kommuner hafva utan tvivel många gemensamma inträssen, som skulle vinna på kommunernas förening till en enda. Till exempel skolfrågan. Om, såsom väl säkerligen blir fallet, stadens folkskolor hädanefter komma att stängas för barn från landsförsamlingen och landsförsamlingen därigenom tvingas att förfara på samma sätt med barn från staden, komma ju betänkliga olägenheter och svårigheter att uppstå för båda församlingarna, som därigenom måhända tvingas att hvar för sig uppföra nya skolhus. Båda församlingarnas förening till *ett* skoldistrikt torde därför utan gensägelse vara önskvärd.

Såsom bekant är tanken på sammanslagning af kommunerna ej heller främmande för vederbörande i staden. Under år 1911 ingingo stadsfullmäktige till K. B. i länet med anhållande om aflåtande till landsförsamlingen af en framställning om utseende af fyra ombud med uppdrag att gemensamt med lika många ombud från Karlstads stad utreda möjligheten och lämpligheten af att landsförsamlingen i sin helhet införlifvades med Karlstads stad. Saken strandade emellertid då på landsförsamlingens vägran att utse ombud i kommittén. Det har uppgifvits att denna vägran berodde på ett missförstånd, i det kommunalstämman antagit, att kommittén skulle utrustas med befogenhet att å församlingens vägnar *besluta* om kommunernas eventuella sammanslagning. Kommitténs uppdrag skulle dock i verkligheten endast blifvit att *utreda möjligheten och lämpligheten* av en dylik sammanslagning.

Då denna synnerligen viktiga fråga enligt mitt förmenande icke kan annat än vinna på en allsidig utredning, tillåter jag mig att hos kommunalstämman hemställa att stämman måtte besluta tillsätta en kommitté etc. (i enlighet med stadsfullmäktiges beslut af år 1911).

Karlstad den 4 Oktober 1913.

C. LIDBERG.

Motionen behandlades å Karlstads landsförsamlings kommunalstämma den 30 Oktober 1913 och afslogs med 772 röster (af 107 röstande) mot 427 röster (af 40 röstande).

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 20 mars 1914.

§ 27.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över kommitténs för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling m. fl. områden den 21 januari 1914 avgivna utlåtande.

Sedan handlingarna cirkulerat bland styrelsens ledamöter, så företogs nu detta ärende till behandling; och beslöt styrelsen därvid instämma i kommitténs hemställan,

”att från stadens sida inga fördelar av ekonomisk natur hädanefter böra beredas Karlstads landsförsamling eller dess innevånare utan särskilt medgivande från stadsfullmäktiges sida.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 30 mars 1914.

§ 2.

Genom remiss från Stadsfullmäktige hade Styrelsen att afgifva yttrande över kommitténs för behandling av frågan om införlifvande med staden av Karlstads landsförsamling m. fl. områden den 21 januari 1914 afgifna utlåtande.

Efter föredragning av detta ärende fann styrelsen för sitt vidkommande ej annat yttrande erforderligt, än att Styrelsen genom därom redan givna föreskrifter vore förhindrad att utan Stadsfullmäktiges medgivande åt landsförsamlingen distribuera vare sig vatten, gas eller elektrisk ström.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarna öfverlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 april 1914.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över kommitténs för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling m. fl. områden framställning om befrielse från kommitté-uppdraget m. m., i vilket ärende hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit yttrande: och beslöt drätselkammaren tillstyrka,

att stadsfullmäktige måtte befria kommittén från det lämnade uppdraget och till kommittén för dess havda utgifter för uppdraget utanordna 193 kronor att utgå av det av stadsfullmäktige den 21 mars 1912 till kommitténs förfogande ställda förslagsanslaget av 2,000 kronor,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte uttala, att från stadens sida inga fördelar av ekonomisk natur hädanefter böra beredas Karlstads landsförsamling eller dess innevånare utan särskilt medgivande från stadsfullmäktiges sida.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.*

§ 78.

I till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade kommitterade för behandling av frågan om införlivande med staden av Karlstads landsförsamling med flera områden, på anförda skäl, anhållit om befrielse från kommittéuppdraget och om ersättning för vissa därför hafda kostnader ävensom hemställt, att stadsfullmäktige måtte uttala, att från stadens sida inga fördelar av ekonomisk natur hädanefter borde beredas Karlstads landsförsamling eller dess invånare utan särskilt medgivande från stadsfullmäktiges sida.

Över denna framställning hade infordrade utlåtanden avgivits av hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren; och beslöt beredningsutskottet att, i likhet med vad drätselkammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte befria kommitterade från det lämnade uppdraget och till dem utbetala ersättning för deras i och för kommitté-uppdraget havda kostnader med 193 kronor att utgå av det av stads-

fullmäktige till kommitténs förfogande ställda förslagsanslaget av 2,000 kronor;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte uttala, att från stadens sida inga fördelar av ekonomisk natur hädanefter böra beredas Karlstads landsförsamling eller dess invånare utan särskilt medgivande från stadsfullmäktiges sida.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

71. Herr A. Dahlmans motion om utredning angående utvidgning av stora rådhusalen eller eventuellt angående åstadkommande på annat sätt av en större samlingsal här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under den nu tilländagångna valrörelsen har det ofta visat sig, att rådhusalen — den nästan enda större lokal i staden, som stått alla partierna till buds för hållande af sammanträden och föredrag — varit otillräcklig för detta ändamål. Äfven för stadsfullmäktiges sammanträden är salen väl liten och kommer att blifva alldeles för liten, då om ett par år, såsom antagligt är, stadsfullmäktiges antal blir ökad.

På grund häraf får jag föreslå, att utredning måtte göras, om ej rådhusalen skulle kunna förstoras, därigenom att den utdrages på bredden intill balustraden i trappuppgången och trapporna upp till våningen läggas på annat sätt. Om detta ej lämpligen låter sig göra, får jag föreslå, att utredning måtte verkställas om anskaffande af annan större sal för ofvannämnda ändamål.

Karlstad den 16 April 1914.

AXEL DAHLMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 augusti 1914.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver herr A. Dahlmans motion om utredning rörande behöflig utökning av stora

rådhusalen eller eventuellt om anskaffande av annan större sal för hållande av stadsfullmäktiges sammanträden, allmänna sammankomster m. m.

Till en början ville drätselkammaren framhålla, att kammaren för sin del ansåge den nuvarande rådhusalen, som hade ett ytinnehåll av 166 kvadratmeter, fullt tillräcklig för stadsfullmäktiges behov både nu och för en avsevärd framtid, särskilt om anordningarna i salen lämpades mera efter stadsfullmäktiges eget behov.

Drätselkammaren hade låtit stadsarkitekten uppgöra tvenne alternativa förslag för rådhusalens utökning. Enligt båda dessa förelag vore salen framdragen på bredden till balustraden i trappuppgången. Salens ytinnehåll bleve härigenom 220 kvadratmeter. Skillnaden i dessa förslag vore följande: enligt alt. A vore trapphuset bibehållet, men trapporna upp till våningen förlagda på annat sätt och nya tamburer utbyggda på båda sidor om trapphuset, och enligt alt. B vore trapphuset ombyggt och utflyttat och tamburer utbyggda på sidorna. Kostnaden för förändringen utgjorde enligt alt. A 45,000 kronor och enligt alt. B 61,000 kronor.

Den genom dessa förslag åstadkomna utvidgningen ansåg dock drätselkammaren alltför obetydlig för att tillfredsställa behovet av större samlingssal, som motionen avsåge att avhjälpa, och dessutom syntes kostnaden alltför stor i förhållande till vad som vunnes. Alt. A syntes även drätselkammaren ur estetisk synpunkt mindre tilltalande. Drätselkammaren ville för sin del avstyrka en förändring av rådhusalen på sätt motionären föreslagit.

Kammaren hade även tänkt sig att genom en överbyggnad av gården få en större samlingssal och fördenskull låtit stadsarkitekten uppgöra ett tredje förslag, alt. C. Kostnaden enligt detta förslag utgjorde 133,000 kronor. Men även genom detta förslag vunnes ej en större lokal än på 255½ kvadratmeter, och även den vore väl liten för att tillfredsställa behovet, och i varje fall vore kostnaden så stor, att den borde avskräcka från företagets realiserande. Ett förslag i denna riktning skulle för övrigt medföra en förändring av den redan beslutade polislokalen och dennas förflyttning till annat ställe, varigenom ökade kostnader skulle åsamkas staden. Kammaren hade härvid tänkt, att gamla flickskolan skulle kunna förändras till polisstation, vilket enligt stadsarkitektens beräkning skulle draga en kostnad av 27,500 kronor.

Drätselkammaren fann därför ingen annan utväg att tillfredsställa kravet på en större samlingslokal än att en uteslutande för detta ändamål avsedd byggnad uppfördes. Då emellertid närvarande bekymmersamma förhållanden enligt kammarens mening förhindrade realiserandet av ett dylikt förslag, ville kammaren hemställa, att utredning om anskaffande av en ny större samlingslokal måtte få bero på ny framställning.

Som ovan,

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Sammandrag

af kostnadsförslagen till utvidgning af stora salen i Karlstads rådhus.

<i>Alternativ A</i>	45,000: —
<i>Alternativ B</i>	61,000: —
<i>Alternativ C</i>	133,000: —

I detta kostnadsförslag är ej centraluppvärmnings- och ventilationsanläggning upptagen.

Skulle detta förslag komma till utförande, kan poliskontoret ej bibehållas på sin nuvarande plats, utan måste flyttas till t. ex. gamla flickskolebyggnaden. Kostnaden för denna byggnads inredande till poliskontor är beräknad till	27,500: —
Tomten N:o 11 (gamla flickskoletomten) är taxeringsvärderad till: byggnader	51,000: —
tomt	13,900: —
	<u>64,900: —</u>

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 24 Augusti 1914.

CARL CRISPIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.

§ 79.

I hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr A. Dahlman, under framhållande av att en större samlingslokal här i staden vore ur flere synpunkter behöflig, föreslagit att utredning måtte ske, huruvida icke stora rådhusalen skulle kunna utbyggas, eller, därest detta icke lämpligen låte sig göra, att utredning måtte verkställas angående anskaffande av annan större samlingsal.

Drätselkammaren, som uppå remiss haft att avgiva yttrande i ärendet, hade av sådan anledning låtit genom stadsarkitekten uppgöra dels två alternativa förslag till utvidgning av stora rådhusalen, dels ock ett förslag att genom överbyggnad av gården i rådhuset erhålla en samlingsal av erforderlig storlek. Då emellertid det ökade utrymme, som genom de båda förstnämnda förslagen stode att vinna, icke kunde anses tillräckligt, och då kammaren heller icke ansåge sig kunna förorda det sistnämnda förslaget med hänsyn till de kostnader, som dess realiserande skulle kräva, hade drätselkammaren i sitt över motionen avgivna utlåtande, med uttalande av att kammareu icke funne annan utväg att tillfredsställa

kravet på en större samlingslokal, än att en uteslutande för detta ändamål avsedd byggnad uppfördes, men att emellertid närvarande bekymmersamma förhållanden enligt kammarens mening förhindrade realiserandet av ett dylikt företag, hemställt, att utredning om anskaffande av en ny, större samlingslokal måtte få bero på ny framställning.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet nu att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, som biträdde drätselkammarens utlåtande i vad det avsåge möjligheterna att inom rådhuset åstadkomma en större samlings-sal, men som, med hänsyn till det föreliggande stora behovet av en större lokal inom staden för allmänna sammankomster, föredrag och föreläsningar, konserter, tillställningar för välgörande ändamål med mera, ansåg att en utredning, såsom motionären jämväl föreslagit, angående anskaffande av en större samlings-sal på annat ställe inom staden, borde ofördröjligen vidtagas, att hemställa,

att stadsfullmäktige i anledning av Herr A. Dahlmans förevarande motion måtte besluta, dels att samma motion i vad densamma avser åstadkommande av en större samlingslokal inom rådhuset icke skall till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda, dels ock att tillsätta en kommitté av fem ledamöter jämte två suppleanter för dem med uppdrag att verkställa utredning för anskaffande på annan plats än i rådhuset av en större allmän samlingslokal här i staden.

In fidem :
ELIAS STENIUS.

72. Herr Karl Fr. Arnes m. fl:s motion i fråga om inrättande vid Karlstads östra järnvägsstation av en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart intill godsmagasinet därstädes.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det torde väl inte råda mer än en mening derom att industri, handel och handverk för ett samhälle som Karlstad är af så stor betydelse att dessa näringar rent af kan sägas vara själfva grunden för dess existens.

Gifvetvis är det då nödigt tillse att allt som hindrar näringarnes trefnad och utveckling inom samhället undanröjes, så vidt detta är möjligt.

Mycket har visserligen på de senare åren gjorts beträffande förbättrade kom-

munikationer m. m., som orsakat staden dryga utgifter och bekymmersam skuldsättning, men ännu återstår nog mycket att göra på detta område.

AfhjälpanDET af en stor olägenhet rörande en del förhållanden vid Karlstads östra järnvägsstation är afsikten med denna framställning.

Saken är nämligen den, som de fleste af fullmäktige torde ha sig bekant förut, att vid denna station fraktgodsexpeditionen är inrymd i sjelfva stationshuset; hvilket gör att godsemottagare först måste utlösa godsset därstädes och sedan afhemta detsamma i det på andra sidan statsbanans spårssystem belägna godsmagasinet.

Hvilken olägenhet detta medför för de af stadens inneånare som måste anlita denna station för sitt gods torde en hvar inse.

Det borde för järnvägen ej vara synnerligen betungande att i eller intill godsmagasinet anordna en fristående fraktgodsexpedition, i likhet med vad faller in vid Karlstads station, och detta bör den göra så mycket hellre som äfven befinns öfrig personal vid Karlstads östra lara vara missbelättna med nuvarande anordningar.

Undertecknad vill därför hemställa att stadsfullmäktige ville hos vederbörande myndighet anhålla, det vid Karlstad östra järnvägsstation måtte inrättas en fristående fraktgodsexpedition i, eller omedelbart intill det använda godsmagasinet, samt att denna åtgärd måtte vidtagas så fort ske kan.

Karlstad den 17 Juni 1914.

KARL FR. ARNE.

I ovanstående motion instämma:

AXEL SVENSSON.

AXEL SVANBOM.

S. P. FLORELL.

C. J. MAGNUSSON.

REINH. TERNQVIST.

AUG. BERGH.

OLOF WÄSTLUND.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 17 augusti 1914.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Karl Fr. Arnes med fleres motion i fråga om inrättande av en fristående fraktgodsexpedition vid Karlstads östra järnvägsstation.

Sedan handlingarna cirkulerat bland kammarens ledamöter, beslöt nu kammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. järnvägsstyrelsen med

framställning, att vid Karlstads östra järnvägsstation måtte anordnas en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart intill godsmagasinet.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 Sept. 1914.*

§ 80.

I hos stadsfullmäktige väckt motion, däröver drätselkammaren på remiss avgivit tillstyrkande utlåtande, hade Herr Karl Fr. Arne med flere hemställt, att stadsfullmäktige ville hos vederbörande myndighet anhålla, att vid Karlstads Östra järnvägsstation måtte, så fort ske kunde, inrättas en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart intill det använda godsmagasinet.

Beredningsutskottet, som nu hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta ingå till Kungl. järnvägsstyrelsen med framställning, att vid Karlstads östra järnvägsstation måtte anordnas en fristående fraktgodsexpedition i eller omedelbart intill godsmagasinet.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

3

4

5

6

7

KARLSTAD 1914
KARLST.-TIDN:8 A.-B:8 TRYCKERI

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 15 Oktober.

N:o 12.

73. Beredningsutskottets förslag till val av fem ledamöter jämte två suppleanter i kommittén för utredning angående anskaffande av en större allmän samlingslokal här i staden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 82.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av fem ledamöter jämte två suppleanter i den av stadsfullmäktige beslutade kommittén för utredning angående anskaffande av en större allmän samlingslokal här i staden, beslöt i sådant hänseende föreslå:

Till *ledamöter*:

Rektorn A. Dahlman;
Boktryckaren Emil Ankers;
Lasarettsläkaren P. Clarholm;
Borgmästaren K. J. Lindholm; och
Lektorn V. Vendel;

samt till *suppleanter*:

Bankdirektören A. Sandwall och
Gårdägaren K. J. Swensén,

att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring.

Tillika beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte:

dels utse Rektor Dahlman till sammankallande inom kommittén;

dels till kommitténs förfogande till bestridande av med dess arbete förenade kostnader ställa ett förslagsanslag av 1,000 kronor alt, där

tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultaxering; dels och berättiga kommittén att i och för dess arbete erhålla bi-träde av stadens arkitekt och ingenjörer.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

74. Slakthuskommitterades redogörelse för lämnat uppdrag jämte hemställen att stadsfullmäktige måtte anse kommitterades uppdrag slutfört.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vid sammanträde den 20 november 1913 uppdrogo Stadsfullmäktige åt en kommitté af sex personer, af hvilka Hälsovårdsnämnden ägde utse tre och Drätselkammaren tre, att förhandla med Värmlands Andelsslakteriförening om de för-måner denna skulle kunna beredas mot åtagande att använda stadens slakthus för slakt af ett visst större antal djur.

Sedan Hälsovårdsnämnden till kommitterade utsett undertecknade Lindholm, Söderbaum och Berg samt Drätselkammaren undertecknade Vendel, Svanbom och Nyman, hölls med delegerade från andelsslakteriföreningen sammanträde den 22 december 1913, därvid ärendet förberedelsevis dryftades.

Den 16 januari 1914 inkom till kommittén föreningens förslag i ämnet, innc-fattadt i följande *Bil. A.*

Förslaget remitterades till arkitekten O. Dymling, som däröfver afgaf yttran-den, som följa: *Bil. B. o. C.*

Kommittén hade därefter sammanträde och beslöt att aflåta följande skrifvelse till föreningens verkställande utskott. *Bil. D.*

Den 17 februari 1914 inkom verkställande utskottets svar härå. *Bil. E.*

Den 6 mars 1914 hölls gemensamt sammanträde, därvid kommittén muntligen förklarade sig

kunna gå med på minimiafgiftens sänkning till 4,000 kronor;
men däremot icke vilja förorda:

- 1) rabattens beräkning å annat än det, som öfverskjuter minimiafgiften;
- 2) nedsättning af kylrumsafgiften eller medgifvande, att den får gälla annat än förkylrummet;
- 3) inlösningsskyldighet beträffande föreningens byggnad.

Däremot föreslog kommittén 10 års kontrakt.

Som areal för föreningens fabrik föreslog kommittén 250 kvadratmeter.

Beträffande frågan om fri tomt m. m. för ett föreningens eget slakthus, förklarade sig kommittén anse, att ett sådant komme att direkt motverka uppkomsten af offentligt slakthus i staden, och borde därför ett sådant föreningens företag icke i någon form vinna understöd från stadens sida.

Föreningens delegerade gjorde inga jämkningar, men ville icke afbryta underhandlingarna, då kommittén förklarade sig anse möjligt, att staden byggde fabriks hus och uthyrde det åt föreningen. På förekommen anledning skulle föreningens delegerade också taga i öfvervägande att för kommittén framlägga sina beräkningar öfver föreningens kostnader i eget slakthus.

I anslutning härtill ingingo från föreningens verkställande utskott den 14 mars 1914 följande handlingar *Bil. F. G. H.*, jämte vidlagd karts kiss.

Från arkitekten Dymling begärdes yttrande häröfver och inkom detta, så lydande *Bil. I.*

Härefter hölls den 1 april 1914 gemensamt sammanträde, hvarvid å ömse sidor redan intagen ståndpunkt vidhölls utom beträffande fabriks huset, där kommittén ville förorda, att staden byggde huset mot en hyra af 10 % å byggnads-kostnaderna. Föreningens delegerade begärde dock att få hänskjuta frågans afgörande till allmänt sammanträde med föreningen och att dessförinnan erhålla skriftligt besked om kommitténs ståndpunkt.

Kommittén tog härefter frågan i förnyad ompröfning, därvid en högre rabatt medgafs för belopp öfver 10,000 kronor, och kom till det efter kommitténs mening slutliga resultat, som innefattas i följande till föreningens verkställande utskott den 2 april 1914 afåtna skrifvelse. *Bil. K.*

Sedan har ingenting afhörts förr än den 19 Maj 1914, då följande skrifvelse ankom. *Bil. L.*

Saken står nu på följande sätt.

Enighet är skenbart uppnådd om minimislaktafgiften 4,000 kronor för år.

Emellertid är den blott enligt kommitténs förslag en verklig minimiafgift. Då föreningen vidhåller sin fordran om 25 % rabatt å *hela* afgiften, så snart 4,000 kronor öfverskrides med 1 kr, är *dess* minimiafgift i verkligheten blott 3,000 kronor.

Stadens kommitté föreslår för hvad *utöfver* minimiafgiften slaktas under året 25 % rabatt å belopp från 4,000 till 10,000 kronor och 40 % rabatt å hvad som öfverskjuter 10,000 kronor.

Föreningens verkställande utskott begär 25 % rabatt å *hela* afgiften, så snart denna öfverstiger 4,000 kronor,

För användning af förkyllrummet begära stadens kommitterade en årsafgift af 3,000 kronor (enligt arkitekten Dymlings mening knappt tilltagen).

Föreningen vill icke betala mera än 2,000 kronor men sträcker sig till 2,500 kronor, om kylcellerna också få användas.

Kommittéerade ha ingått på att nedsätta stallhyror och vågafgifter till hvad föreningen begärt, ehuru arkitekten Dymling anser dessa afgifter vara för låga, men kommittén har ej kunnat ingå på att därå rabattera begärda 25 %, resp. 50 % vid uppnådda 2,000 djur.

Kommittéerade ha föreslagit, att staden bygger fabrik och kontor och hyr ut dem åt föreningen mot en årshyra af 10 % af byggnadskostnaden. Föreningen anser hyresbeloppets bestämmande på förhand erforderligt.

Föreningens verkställande utskott ställer i utsikt en jämkning i stall- och vågafgifter under viss förutsättning, förbehåller sig rätt att framkomma med ytterligare fordringar med afseende å detaljanordningarna, och föreslår ytterligare underhandling.

Då de ytterligare förhandlingarna, så vidt kommittén fattar saken rätt, endast skulle kunna afse bestämmande af hyresbeloppet för fabrik och kontor, (hvilket ej gärna kan ske, innan ritningar och kostnadsförslag föreligga, men då torde vara en lätt sak att komma till rätta med,) jämkning i stall- och vågafgifter och föreningens fordringar i afseende å detaljanordningar, finner kommittén för sin del ingen anledning att fortsätta underhandlingarna.

Kommittén anser nämligen den skiljaktighet, som föreligger beträffande rabatten och kylhusafgiften, vara af afgörande beskaffenhet.

För 6,000 djur beräknar föreningen med de af föreningen föreslagna prisen en sammanlagd afgift till staden (inklusive kylrums-, stall- och vågafgifter) af Kr. 10,990: —.

Med de af kommittén föreslagna priser skulle afgiften uppgå till Kr. 13,500.

Skillnaden är kr. 2,510: —, däraf på slaktafgifter omkring Kr. 900: —, på stall- och vågafgifter omkring Kr. 600: —, på kylrumsafgift Kr. 1,000; —.

Skillnaden kunde ju synas jämförelsevis obetydlig, men saken måste ses från den synpunkten, att kommittén redan sträckt sina eftergifter till yttersta gränsen af det ekonomiskt möjliga.

I den af Hälsovårdsnämnden år 1909 uppgjorda beräkningen öfver slakthusets inkomster och utgifter gå dessa jämnt ihop, när slaktafgifterna äro satta

för storboskap till Kr. 3: 50 och

för svin till Kr. 2: 50,

medan desamma nu för andelslakteriföreningen skulle (enligt kommitténs förslag) utgå med för storboskap Kr. 3: —, med åtnjutande af första rabatten Kr. 2: 25, och för svin kr. 2: —, med åtnjutande af första rabatten Kr. 1: 50,

Stallhyrorna, som i Nämndens beräkning upptagas med 50 öre för storboskap och hästar, 40 öre för svin, 25 öre för kalvvar och 20 öre för får, äro enligt kommitténs förslag nedsatta till 25 öre för storboskap och hästar och 15 öre för alla öfriga djur;

och vågavgifterna i Nämndens beräkning upptagna till 40 öre för storboskap och hästar samt 20 öre för småboskap och sviu, äro i kommitténs förslag redan jämkade till 25 öre för storboskap och hästar, 10 öre för svin och kalvvar samt 5 öre för får och getter.

Man kan lätt finna, att med så nedsatta afgifter utsikterna för ett godt ekonomiskt resultat af slakthusanläggningen förminskas, i synnerhet som det icke lider något tvifvel, att de af Hälsovårdsnämnden år 1909 kalkylerade utgifterna tariffva en rättelse till det sämre.

Kommittén har antagit årsutgifterna för slakthuset till omkring 40,000 kronor, och förmenar, att andelsslakteriföreningen, som disponerar en tredjedel af hela anläggningen för sitt behof, borde, åtminstone då 6,000 djur af föreningen slaktas, bära en tredjedel af utgifterna. Med en afgift, som kommittén tänkt sig, af Kr. 13,500: — blir också denna tankegång uppfyllt. Så länge däremot ett mindre antal djur af föreningen slaktas, kommer föreningen icke att betala så stor kvotdel af slakthusets utgifter, och detta förhållande skulle sannolikt komma att förtfara ganska länge.

Förutsättningen för ett samarbete med andelsslakteriföreningen var naturligtvis, att föreningen skulle kunna garantera eller åtminstone göra för staden sannolika så stora inkomster, att staden skulle med stöd däraf våga utföra sin slakthusanläggning med utsikt till ekonomiskt godt resultat. De garanterade inkomsterna enligt föreningens erbjudande uppgå till omkring Kr. 5,200: —. (Garantien för en minimislaktafgift af Kr. 4,000: — innebär, som förut uppvisats, endast en garanti för Kr. 3,000: —.)

Att sannolikheten till större inkomster från föreningens sida icke är mycket större än garantin, tror sig kommittén kunna sluta däraf, att det är först i yttersta ögonblicket af förhandlingarna verkställande utskottet gått med på en minimiafgift af 4,000; — kr. (effektivt 3,000 kronor), motsvarande en årlig slakt af 2,285 djur. Man får ju anse, att utskottet icke skulle i denna del hafva anlagt ett så energiskt motstånd, om utskottet själf haft bättre tilltro till framgången af föreningens företag.

Det stöd andelsslakteriföreningen sålunda erbjuder till utförande af ett offentligt slakthus för Karlstads stad finner kommittén vara för svagt och anser vidare underhandlingar lönlösa.

Denna sin uppfattning önskar kommittén emellertid underställa Stadsfullmäktiges pröfning och hemställer för den skull,

att Stadsfullmäktige ville förklara kommitténs underhandlingsuppdrag slutfördt. Samtidigt härmed aflåtes till andelsslakteriföreningens verkställande utskott en så lydande skrifvelse. *Bil. M.*

Karlstad den 22 maj 1914.

K. J. LINDHOLM.

HENR. SÖDERBAUM.

VALDEMAR VENDEL.

AXEL SVANBOM.

J. G. NYMAN.

HUGO BERG.

Bil. A.

Utdrag af protokoll, fördt vid Värmlands Andelsslakteriförenings verkställande utskotts sammanträde å Centralföreningens kontor i Karlstad måndagen den 22 december 1913.

Närvarande: Direktör Joh. A. Andersson, ordförande, Disponenten C. Matton, Agnhammar, och Bruksförvaltaren E. Björlingson, Mölnbacka, samt vid protokollet undertecknad.

§ 1.

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll valdes Herrar C. Matton och E. Björlingson.

-----

§ 14.

Föredrogs frågan om under hvilka villkor, som Värmlands Andelsslakteriförening eventuellt skulle kunna anordna ett samarbete med staden Karlstad uti slakterifrågan, hvarvid utskottet, under hänvisning till allaredan förda underhandlingar i detta ärende, beslöt att till de af staden Karlstad utsedda kommitterade göra följande alternativa framställning:

I.

Staden upplåter till Värmlands Andelsslakteriförening på en tid af 100 år å lämplig plats på Herrhagen i omedelbar och lätt anslutning till järnvägsspår och kaj ett tomtområde på 1½ tunnland för anläggning af ett andelsslakteri samt låter vidare till slakteriet neddraga kloak-, vatten-, gas- och elektriska ledningar,

liksom den ock låter anlägga behöffig väg; allt kostnadsfritt eller eventuellt till en för andelsslakteriföreningen synnerligen låg afgift.

II.

I det fall staden ej kan bifalla den under I gjorda anhållan och under förutsättning det staden kommer att uppföra ett offentligt slakthus, skulle andelsslakteriföreningen äfven kunna tänkas vara med om ett samarbete på följande villkor:

A) Transport- och aflastningsförhållandena skola inom slakthusets tomtområde vara så ordnade att lätt anslutning till järnväg och eventuellt kaj vinnes, så att föreningen ej drabbas af särskilda kostnader för transport af slaktdjur från aflastningsplatsen till slakthuset.

B) Transportförhållandena vägledes böra likaledes vara ordnade så, att allmänheten med lätthet kan föra sina slaktdjur direkt till slakteriet.

C) Af det offentliga slakthusets trenne slakthallar skall i hvarje hall minst $\frac{1}{3}$ af utrymmet eller så stor del där af som behöfs för slaktens ordentliga och ostörda utförande få disponeras af andelsslakteriföreningen, dock med rätt för staden att upplåta dessa afdelningar till slakt äfven åt andra, när föreningen ej där af hindras i sin slakt, men med skyldighet för staden, att i god tid underrätta föreningens verkställande direktör eller den honom motsvarar, innan afdelningen ifråga upplåtes till slakt åt andra. Staden skall desslikes uti svinslakthallen låta anordna en s. k. svedugn, hvilken får af föreningen användas utan särskild afgift.

D) I slakthus- och besiktningafgifter inuefattande afgift för skällning och kontroll betalar andelsslakteriföreningen pr djur:

1) för intill 2,000 djur pr år:

Storboskap och hästar	kr.	3: —
Svin	»	2: —
Större kalfvar	»	1: —
Får, getter och mindre kalfvar	»	0: 50

2) För öfver 2.000 djur pr år:

25 % å den under 1 anförda taxan, hvarvid nedsättningen gäller alla slaktade djur och blifva afgifterna då sålunda:

Storboskap och hästar	kr.	2: 25
Svin	»	1: 50
Större kalfvar	»	0: 75
Får, getter och mindre kalfvar	»	0: 37

E) I *stallhyror* betalar andelsslakteriföreningen:

Vid uppställning af intill 2,000 djur pr år:

För storboskap och hästar.....	kr. 0: 25 pr st.
alla övriga djur.....	» 0: 15 »

samt vid uppställning af öfver 2,000 djur pr år 25 % å denna taxa tillämpad i enlighet med punkt D mom. 2, skolande staden till föreningens förfogande ställa stallplats för, om så påfordras, intill 200 djur pr vecka fördeladt på svin och omkring 100 st., storboskap omkring 25 st. och öfriga smådjur c:a 75 st. Stallhyrefgiften omfattar skötsel, strö och fodring (men ej foder), hvaremot staden äger disponera den inom stallarna fallande gödseln.

F) För *användning af kylhus* inom slakthuset betalar andelsslakteriföreningen pr år i ett för allt *kronor 2,000* med villkor att till föreningens förfogande ställas 50 kvm:s utrymme för nedkylning af köttvaror och 50 kvm. till nedsaltning af slakteriprodukter. Dessa utrymmen äger föreningen rätt att helt disponera, och skall sådan anordning vidtagas, att transporten af de slaktade djurkropparna till de föreningen anvisade platserna med lätthet kan ega rum.

G) I *vågafigter* betalar andelsslakteriföreningen vid intill 2,000 djur pr år efter följande taxa:

För storboskap och hästar.....	kr. 0,25 pr st.
» svin och kalvar.....	» 0,10 »
» får och getter.....	» 0,05 »

samt vid öfver 2,000 djur pr år 50 % å denna taxa tillämpad i enlighet med punkt D och E.

H) Skulle s. k. *kreatursmarknad* komma att inom slakthusområdet anordnas, äger föreningen rätt använda sig af densamma mot en afgift uppgående till högst $\frac{1}{10}$ af slakthus- och besiktningssavgifterna beräknade pr dygn och djur.

I) Andelsslakteriföreningen förbehåller sig rätt att på fördelaktigaste villkor inom slakthusområdet få sig upplåtet lämplig plats för uppförandet af byggnad inrymmande kontor, försäljningslokal och nödvändiga förädlingslokaler för kött, fläsk m. m.

J) Aftalet skall gälla under en tid af 5 år med rätt för föreningen att ytterligare förlänga detsamma på 5 år mot samma villkor, om ej uppsägning från andelsslakteriföreningen ägt rum 6 månader före första aftalets utgångstid.

K) Tvistigheter rörande ett eventuellt kontrakt mellan staden och föreningen enligt ofvan anförda grunder skall afgöras enligt lagen om skiljoman.

L) Här ofvan förelagsvis angifna grunder till öfverenskommelse mellan staden Karlstad och Värmlands Andelsslakteriförening gälla endast under följande förut-sättningar:

1) Att Värmlands Andelsslakteriförening på allmänt sammanträde godkändt desamma, samt

2) att staden Karlstad kan afgiva garanti på, att det offentliga slakthuset kan vara färdigt för att af andelsslakteriföreningen tagas i bruk senast 1 januari 1916; skolande andelsslakteriföreningens verkställande utskott försöka att till staden Karlstads ombud meddela andelsslakteriföreningens beslut omkring den 1 mars 1914.

§ 15.

Sammanträdet förklarades avslutadt.

In fidem:
FOLKE RYSTEDT.

Justeras:

JOH. A. ANDERSSON.

CARL MATTON. ELIS BJÖRLINGSON.

Bil. B.

Göteborg den 24 Januari 1914.

Förste Stadsläkaren Herr D:r Söderbaum, Karlstad.

Mottagit ärade av den 16 Januari, och tillåter mig så gott som möjligt besvara däri framställda frågor.

Vad slakthallarnas storlek, i det av mig uppgjorda förslaget av Dec. 1907 till slakthusanläggning för Karlstad, beträffar, anser jag dessa fullt tillräckligt stora, även om andelssvinslakteriföreningen skulle behöva $\frac{1}{3}$ av utrymmet i desamma, ty med 10 slaktplatser i slaktavd. för storboskap skulle ju i så fall minst 6 platser stå till de övriga slaktarnas förfogande. Småboskapsavdelningen bör naturligtvis nu anordnas enl. det nyare systemet med uppslaktningen direkt å transport-skenorna, och bör i så fall storleken av denna avdelning vara tillfredsställande. Dock bör ju härvidlag slaktplatserna för stor- resp. småboskap läggas på var sin sida av hallen och ej som projektet angiver. Vad svinslakthallen beträffar synes mig denna också fullt tillräcklig, fråga är dock om man ej bör anordna tvenne skällkittlar. Svedugnen får i så fall ställas mellan skrapborden och upphängningsbanorna, därvid möter ju ingen svårighet. Således anser jag att i fråga om slakthallarna ej någon vidare ändring behöver vidtagas med hänsyn till Andelsslakteriföreningen.

Beträffande kylhuset är det nog viktigt att anordna så stora förkyllrum som möjligt, samt mindre kylhus för celler. Men Slakteriföreningen vill antagligen

hava ett större avkylt saltningsrum för fläsk såsom brukligt vid andelssvinslakterierna? Möjligt är ju därför att kylhuset med förkylrum får göras något större beroende på slakteriföreningens behov, men då ju föreningen måste betala skälig hyra för den del av kylhuset, som de taga i anspråk, så är ju därvid ej någon risk. Man bör ju om möjligt se till att anordna tvenne förkylrum, ett för storboskap och ett för småboskap och svin. Detta senare kan hava betydligt mindre höjd än det förra. Nog komma även kylcellerna till användning i ett slakthus, ty här i Göteborg äro nästan samtliga celler uthyrda. Här betalas kvm. cellyta med Kr. 25: — pr år, men detta är en för ringa avgift, bör sättas till 35 à 40 kronor.

Då såväl material som arbetslöner betydligt stegrats sedan kostnadsförslaget 1909 uppgjordes, är det min åsikt att förslaget bör ökas med minst 10 % för att motsvara nuvarande priser.

Något nytt beträffande iskylning är ej att anmärka, dock har ju på senare tiden frigator-systemet nog gått framåt. Jag talade med ing. G. Seth härstädes, specialist för kylhusanläggningar, och har han just nu under utredning tvenne anläggningar, en för Göteborgs saluhall och en för konserverfabrik i Lysekil för att utrona billigaste och fördelaktigaste systemet för kylanläggning därstädes. I Karlskrona är amoniaksystemet använt och anläggningen utförd av Ludvigsberg.

Vad kontraktet med Slakteriföreningen beträffar är om punkt A intet att säga, ty transport och avlastningsförhållanden måste ju anordnas inom området på mest praktiska vis. Så ock beträffande punkt B.

I punkt C talas om trenne slakthallar men projekt 1907 anger blott tvenne. Storleken av det utrymme som slakteriföreningen behöver är ju beroende på dess verksamhet. Skulle det visa sig att de behöva $\frac{1}{3}$ av vardera slakthall, så är ju härmed ett gott garanti för staden vunnet. Med de nya anordningarna för slakt av svin och småboskap, kan slakten verkställas betydligt snabbare än på den tid hakramar användes. Vad storboskapsavdelningen beträffar bör man väl, om slakteriföreningen även skall slakta sådana djur, genast anordna 10 slaktplatser, och bör enl. min åsikt detta vara tillfredsställande för en god tid framåt. Även för slakt av dessa djur använder man på senare tiden metoden att slakta dem direkt på transportskenan, varigenom en besparing i anläggningskostnaden ernås. Naturligtvis bör föreningen under en viss tid av år, t. ex. 10, garantera en minimislakt eller kanske bättre en minimiavgift till slakthuset. Taxan anser jag ej ofördelaktig, men minskningen 25 % väl hög, eller bör den tillämpas först vid 3,000-talet. Vad stallavgiften beträffar synes mig den normal, dock utom fordring. Härför bör väl räknas 5 resp. 3 öre pr djur. Någon minskning om över 2,000 djur pr år uppställes, anser jag här ej bör förekomma.

Avgiften för djurs uppställande på marknadsplats under ett dygn, däri inberäknat besiktning är vid härvarande slakthus som följer:

Storboskap 1: —, större kalv (50 kg. och däröver) 0: 50, mindre kalv, får, get 0: 25, Svin över 15 kg. 0: 50, spädgris 0: 15, häst 1: —.

Avtalstiden 5 år tycker jag är väl kort tilltagen, bör väl minst ökas till 10 år. Vill minnas att Karlskrona stad begärde den tiden. Skäl vore ju att försöka få avskrift av det slutgiltiga kontraktet därstädes.

Avgiften Kr. 2,000: — pr år för 100 kvm. kyl- och saltningsrum är alldeles för lite, bör minst ökas till Kr. 3,000: —, och frågan är om det ej ändå blir förlust, ty driften är ju ganska dyr. Möjligt är ju att om iskyllning kan ifrågakomma driftkostnaderna kunna nedbringas, men det får ju först en närmare utredning avgöra. Vågavgifterna för större kalv över 50 kg. och svin bör ställas lika med för storboskap, för övriga djurslag ej under 10 öre.

Skall slakthuset bliva färdigt till 1 Jan. 1916, så är det tid ett gripa verket an.

Man bör väl kunna göra en del besparingar i anläggningen, så t. ex. kan gatorna utföras av s. k. «Kleinsteine», som kan fås för 4: 50 i st. f. Kr. 7: — pr kvm. Hästslakthuset kan helt bortfalla, så troligt är väl att man genom förenklingar kan hålla sig inom slutsumman, som var bestämd.

I hopp om att den mycket segslitna slakthusfrågan snart skall lösas, tecknar jag

Högaktningsfullt
O. DYMLING.

Bil. C.

Göteborg den 29 Januari 1914.

Förste Stadsläkaren Herr Dr Söderbaum, Karlstad.

Jag har studerat projektet år 1909 och finner slakthallarna därstädes väl små tilltagna om Andelsslakteriföreningen skall ha benyttjanderätt till $\frac{1}{3}$ av desamma. För att med bibehållande av slakthallarnas storlek enl. projektet 1907 och dock nedpressa kostnadssumman enl. 1909 års förslag, hade jag tänkt mig byggnadskomplexen ändrad på sätt medföljande planskiss angiver d. v. s. använda blott ett gemensamt tarmtvättrum därav den ena halvan får användas av föreningen. Något särskildt tarmtvättrum för svin anses ej nödvändigt, och fördelaktigt är det nog även om tarmtvätten ligger något avlägsset från hallarna. Rum för gesäller kan anordnas på stallarnas vindar; frågan är dock om ej 2 stallafdelningar för storboskap komma att behövas. Möjligen kan man med ett träskjul överbygga en del av försäljningsplatsen, så att detta skjul kan anordnas som stall. I Norrköping blir hela marknadshullen utförd sam träskjul. Badet kan slopas.

I kylrummet kan man till att börja med anordna blott nio celler samt i

övrigt draga transportskenorna in i kylrummet så att hela resp. halva kroppar därstädes kunna upphängas. Förkylrummet kan delas som på förslaget och ett saltningsrum på c:a 50 kvm. yta anordnas, i vilket rum cementsaltningbasiner uppsätts. Enligt detta projekt skulle 9 st. slaktplatser för storboskap erhållas; skulle det som troligt är snart visa sig för litet, så är ju en utvidgning ganska enkel genom att bygga fram mot väster, och att förändra transportanordningarna är ej någon svårighet. Det är ju alltid bättre att i detta fall bygga för litet än för stort. Undersökningsbyrån skulle ju även kunna utföras i trä, vilket ju alltid blir en besparing.

Gärna till tjänst, tecknar jag

Högaktningsfullt
DYMLING & NILSSON.

Bil. D.

Till Värmlands Andelsslakteriföreningens verkställande utskott.

Sedan jag den 16 sisl. Januari mottagit Edert protokoll för den 22 december 1913 angående samarbete med staden Karlstad i slakthusfrågan, har yttrande i ärendet inhämtats från arkitekten Dymling och sammantråde hållits med stadens delegerade;

Och får jag nu å deras vägnar meddela följande:

Stadens delegerade, som närmast hafva fått åt sig uppdraget att underhandla med andelsslakteriföreningen om vilkoren för dess begagnande af ett stadens slakthus, anse, att denna fråga först bör utdebatteras, och sakna sålunda anledning att för närvarande ingå på frågan om upplåtelse af tomt för ett föreningens slakthus.

Hvad då angår af Eder föreslagna vilkor för begagnande af ett stadens slakthus, få delegerade erinra följande.

Punkten A) är något oklart formulerad. Delegerade föreslå ungefär följande lydelse:

«Slakthuset förlägges till platsen söder eller sydost om kvarteret Mimer å Herrhagen. Slakthusets aflastningsramp skall hafva spårförbindelse med järnvägen och hamnen.»

Punkt C).

Det finnes endast två slakthallar, en för svin samt en för stor- och småboskap. Ordet «trenne» bör sålunda utbytas mot «tvänne».

Orden «eller så stor del däraf, som behöfs för slaktens ordentliga och ostörda utförande» böra utgå såsom onödiga, då $\frac{1}{3}$ af utrymmet är bestämdt, och möjligen missvisande,

Orden «dessa afdelningars och «afdelningens» utbytes mot «dessa utrymmen» och «utrymmena».

Punkt D).

Årlig minimiavgift fattas: bestämmelse därom ovilkorlig.

Rabatten bör ej inträda, sedan ett visst antal djur slaktats, ty avgiften därför kan variera betydligt, beroende af djurens beskaffenhet; utan vid en viss nådd avgiftssumma.

Rabatten bör icke omfatta minimisumman, utan endast hvad därutöver är. Bestämmelse bör finnas om hvad som menas med «större» kalvar.

Delegerade föreslå följande lydelse af denna punkt:

«I slakthus- och besiktningsskatter, jämväl innefattande avgift för skällning och kontroll, garanterar föreningen staden ett årligt minimibelopp från föreningen af fem tusen kronor.»

Berörda avgifter utgå — under förutsättning, att minst nedannämnda belopp varda af Kungl. Maj:t fastställda — enligt följande taxa:

för storboskap och hästar	3:—	kr. stycket
» svin	2:—	« »
« större kalvar, om minst 40 kg. slaktade	1:—	« «
« får, getter och mindre kalvar	0:50	« «

intill dess ofvanberörda minimibelopp för året af femtusen kronor är uppnådt.

För hvad därutöver af föreningen slaktas under året åtnjutes 25 procent rabatt å förutnämnda taxa.

Punkt E).

Avgiften nog låg utan rabatt, som bör bortfalla.

Punkt F).

Som arkitekten Dymling anser en årlig avgift af 3,000 kronor knappast tillfredsställande, om förlust för staden skall undvikas, nödgas delegerade föreslå 3,000 kr. årsavgift.

Det torde böra insättas, att utrymmet för nedkyllning är «af förkyllrummet».

Punkt G).

Avgiften nog låg utan rabatt, som torde bortfalla.

Punkt I).

Arealens storlek och vilkoren böra angifvas. Delegerade föreslå fri plats under aftalstiden med rätt för staden att pröfva ifrågasatt byggnads yttre.

Punkt J).

Staden bör ha samma uppsägningsrätt som föreningen.

Punkt L 1).

Äfven stadsfullmäktiges godkännande fordras.

L 2).

Staden måste förbehålla sig förlängning af tiden i den mån byggandet eller leverans af maskineri hindras genom strejk, lockout eller vådlig händelse eller genom klagomål öfver stadsfullmäktiges beslut om slakthusets byggande.

I sist nämnda fall d. v. s. om beslutet öfverklagas, må dock föreningen äga rätt att uppsäga aftalet, om tillsägelse sker hos drätselkammaren inom en månad, efter det besvären anförts.

Följande nya moment föreslås:

- 1) Föreningen förbinder sig att i slakthuset utföra all sin slakt.
- 2) Föreningen är skyldig att ställa sig till efterrättelse de ordnings- och andra föreskrifter, som kunna varda i vederbörlig ordning bestämda för begagnande af till det offentliga slakthuset hörande inrättningar, såsom slakthallar, kylrum m. m.
- 3) För kontraktets fullgörande från föreningens sida skall föreningen inom viss tid ställa sådan säkerhet, som af staden godkännes, vid äfventyr att kontraktet anses annullerad.

Sedan utskottet tagit del af dessa delegerades erinringar, torde ett sammanträde med delegerade böra anordnas.

Karlstad den 4 Februari 1914.

K. J. LINDHOLM.

Bil. E.

Till staden Karlstads delegerade i Slakthusfrågan.

Med anledning af en från staden Karlstads delegerade den 4 februari 1914 ankommen skrifvelse i slakthusfrågan, utgörande svar på ett från oss till delegerade aflåtet protokollsutdrag i samma ärende af den 22 dec. 1913, sammanträdde verkställande utskottet ånyo denna dag för behandling af delegerades framställning och får nu afgifva följande svar:

Punkten A kan af utskottet godkännas enligt delegerades formulering.

Punkt C kan likaledes af utskottet godtagas med de förändringar, som af delegerade föreslagits.

Rörande *punkt D* kan utskottet vara med om fastställandet af en viss *minimialgift*, men kan omöjligen gå med på högre belopp än *tretusen (3,000) kronor*; äfven taxan enligt delegerades formulering kan bifallas, hvaremot utskottet omöjligen kan frångå krafvet på 25 % rabatt å grundtaxan i sin helhet d. v. s. äfven räknadt å minimialgiften och får som motiv härför anföras, att enligt sakkunnigas beräkning det för andelsslakteriföreningen ställer sig i viss mån ekonomiskt ofördelaktigare att hyra af staden, äfven med beräkning af dessa rabatter å taxan, än att själf uppföra ett eget slakteri,

Hvad *punkterna E och G* vidkommer måste utskottet af samma skäl som ofvan anförts fasthålla krafvet på erhållandet af rabatt å i dessa punkter förut angifna taxor.

Rörande *punkt F* är utskottet villigt vara med om erläggandet af en årsavgift för kylhus af tvåtusen femhundra (2,500) kronor under förutsättning, att föreningens slaktprodukter äfven kunna — om så skulle påfordras — erhålla en starkare afkylning än den i förkyllrummet.

Som svar på framställningen i *punkt I* må nämnas det föreningens kan nöja sig med en areal af 1,000 kvm. samt är gifvetvis mycket tacksam för delegerades förslag att erhålla tomt utan afgift.

Hvad den å tomten eventuellt uppförda byggnaden beträffar så är utskottet villigt föreslå, det staden äger rätt att granska ritningar och förslag till såväl yttre som inre anordningar, under förutsättning, att staden vid aftalstidens utgång, om då förnyelse ej kan träffas, förbinder sig inlösa byggnaden efter af sakkunniga verkställd värdering.

Med afseende på framställningen uti *punkt J* har utskottet ej något att erinra däremot, om nämligen delegerade godkänna utskottets hemställen uti föregående punkt rörande byggnadens inlösning.

Punkterna L 1 och L 2 kunna på de af delegerade angifna skälen godkännas.

De af delegerade angifna nya punkterna M 1, M 2 och M 3 kunna likaledes af utskottet godtagas.

Slutligen torde det föreligga skäl för framflyttandet af den tid vid hvilken såväl utskottet å Andelsslakteriföreningens vägnar som delegerade å staden Karlstads vägnar böra delgifva hvarandra respektive hufvudmäns definitiva beslut i den föreliggande frågan och tillåter sig utskottet i detta hänseende föreslå den 30 april 1914.

Med tillkännagifvande att utskottet så fattat delegerades skrifvelse af den 4 februari, att delegerade i utskottets protokoll den 22 dec. 1913 godkändt alla de punkter eller delar deraf, som i delegerades återopade skrifvelse ej vidrörts, anhåller utskottet det delegerade efter att hafva tagit del af denna vår skrifvelse behagade bestämma tid och plats för ett nytt gemensamt sammanträde.

Karlstad den 12 febr. 1914.

Å Värmlands Andelsslakteriförenings verkställande utskotts vägnar:

JOH. A. ANDERSSON.

Bil F.

Till staden Karlstads delegerade i slakthusfrågan.

Med anledning vårt gemensamma sammanträde den 6/3 får föreningens verkställande utskott härmed öfverlämna de beräkningar, hvilka ligga till grund för vårt anbud till stadens delegerade angående eventuell användning af ett stadens offentliga slakthus (bil. 1).

Beträffande kostnaden för ett föreningens eget slakthus, som kanske synas delegerade låg, tillåta vi oss hänvisa till bilagda kalkyl (bil. 2) öfver en liknande anläggning vid Hörby, som dock är afsedd för en årlig omsättning af 30.000 djur, då däremot Värmlands Andelsslakteriförening beräknadt ett slakteri för högst 15,000 djur pr år.

Anledningen till andelsslakteriernas låga byggnadskostnad är den, att ej några monumentala byggnader behöfva uppföras utan endast enkla och praktiska sådana. Det torde äfven kunna ifrågasättas, att andelsslakteriföreningen ej med en gång uppbygger slakteriet för hela det kalkylerade beloppet, utan endast i den mån behof föreligger.

Angående det kalkylerade djurantalet — 6,000 st. pr år — är detta antal baserat på uppgifter från länets konsulenter och premieringsnämnder.

För att gifva stadens delegerade en ungefärlig föreställning om, huru utskottet tänkt sig den byggnad, som föreningen vid ett eventuellt samarbete med stadens slakthus skulle använda till kontor, butik och lokaler för tillgodogörandet af affallsprodukter, biläggas härmed en planskiss å densamma (bil. 3).

Det i bil. 1 kalkyl C angifna ränte- och amorteringsbeloppet är beräknadt med hänsyn till ofvannämnda byggnads uppförande å stadens mark och osäkerhet med afseende på inlösen.

Skulle däremot staden själf vilja låta uppföra ifrågavarande byggnad och uthyra den till andelsslakteriföreningen på fördelaktiga villkor, så kan gifvetvis föreningen lämna en motsvarande ökning af förut erbjudna afgifter.

Sedan delegerade tagit del af denna vår skrifvelse torde öfverenskommelse kunna träffas angående tid och plats för nytt gemensamt sammanträde.

Karlstad den 14/3 1914.

Å Värmlands Andelsslakteriförenings verkställande utskotts vägnar:

JOH. A. ANDERSSON.

Bil. G.

Kostnadsberäkning

för dels uppförandet af ett Värmlands Andelsslakteriförenings eget slakthus jämte driftkostnaden vid ett sådant, dels för föreningens utgifter vid eventuellt samarbete med ett af staden Karlstad uppfördt offentligt slakthus.

A. Kostnaden för uppförandet af egen andelsslakteribyggnad.

Slakthusanläggningen:

Grund och byggnad	45,000: —
Maskinanläggning	10,000: —
Kraft- och ljusanläggning	5,000: —
Kylanläggning	10,000: —
Inventarier?	15,000: —
Stallar	5,000: —
Diverse oförutsedda utgifter	10,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 100.000: —

B. Årliga utgifter för ett eget slakthus.

Afföningar (incl. veterinär och kontrollhjälp)	10,000: —
Kostnader för värme, ljus, vatten, kylanordning och kraft	4,000: —
Underhåll	500: —
Assurans, skatter, trycksaker, telefon m. m.	1,000: —
Oförutsedda utgifter	500: —
Ränta och amortering	6,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 22,000: —

Ofvanstående kalkyl är baserad på en årlig omsättning af 6,000 djur och utgör således *årliga driftkostnaden pr djur kronor 3: 67.*

*)C. Årliga utgifter för föreningens verksamhet förlagd till ett stadens slakthus.

Afgifter för 1,000 större djur à 2: 57	2,570: —
» 3,000 svin à 1: 67	5,000: —
» 1,000 större kalvvar 0: 91	910: —
» 1,000 mindre djur 0: 51	510: —
	<hr/>
Summa 6,000 st. djur.	Summa kr. 8,990: —

*)Kylanordning	2,000: —
Afföningar (excl. veterinär och kontroll)	7,500: —
Assuranser m. m.	600: —
Ränta och amortering å byggnader, inrymmande kontors- och för- ädlingslokaler, butik m. m.	2,500: —
Oförutsedda utgifter	500: —
	<hr/>
	Summa Summarum kronor 22,090: —

*) Beräknade enligt föreningens till staden gjorda anbud.

Bil. H.

Kalkulatorisk Overslag over Udgifterne ved Opførelsen af Hørby Andelsslagteri.

Aarlig Produktion: 30,000 svin med 2 slagtedage om Ugen.
45,000 » » 3 » » » »

I. Bygge og Terrænarbejder.

Byggearbejdet og Fundamenter	48,300: —	
Skorsten	970: —	
Kloaker, Dræn og W. C.	2,300: —	
Terrænarbejder	1,000: —	52,570: —

II. Maskinanlæg.

35 Hestes Oliemotor	7,000: —	
Dampkedel	3,000: —	
2 stk. Damppumper	700: —	
Fødevandscisterne	250: —	
Vandbeholder	230: —	11,180: —

III. Elektrisk Kraft og Lysanlæg.

Med motorer i saltkelder og i Pølseri og Accumulator J.S. 5. 93 Ampere i 1 Time eller 129 Ampere ved 3 Timers Afladning....	7,300: —
--	----------

IV. Køleanlæg. (Ammoniak).

med 35,000 kg. Calorier, Overrislingskondensator, Pumpe etc.	15,500: —
---	-----------

V. Inventar og Diverse.

Glidstænger og Transmissioner	4,652: —
Skoldekar, Blodkokekar, Saltrørekar, Skrabe og Nedta- gebord	765: —
Svinetransportør	300: —
Svideovn med Udskydeapparat og Oliebhl	3,400: —
Samtlige vægte	853: —
Saltlagerprøjte med Kulisestyr	1,000: —
Saltlagepumpe	251: —
Hængejærn	675: —
Fedtsmelteri og Affaldssmelteri	3,985: —
Rørledninger for Vænd, Damp, Sælteri etc.	4,000: —
Exhauster til Køleanlægget	221: —
Blodpresse	190: —
Vaskemaskine	420: —
Slibesten	76: —

Blærepuster, Fedt øse, Skumske.....	30: —	
3 stk. vogne.....	205: —	
3 » spildebakker til damppumperne.....	65: —	
1 » brandfri dør till det brandfrie Rum og 2 stk. jerndøre til Røgeriet.....	280: —	
Pøsermaskiner.....	813: —	
Pøsekogekedel.....	290: —	
Knive og slagteriværktøj.....	250: —	
Butksinventar og Kakkelovne.....	500: —	
Kontorinventar.....	500: —	
Regnskabsbøger.....	300: —	
Linoleum.....	135: —	
Linotol.....	215: —	
Risskaller og Lyng.....	950: —	25,321: —

VI. *Administration.*

Ingeniør og Arkitekthonorar.....	2,000: —	
Omkostninger, Tegninger og Betingelser.....	4,000: —	
Styrelsens Udgifter til Møder, Rejser, Konduktør og Tilsyn.....	4,000: —	10,000: —
		<u>Ialt Kr. 121,871: —</u>

København den 18 Maj 1913.

NIELS VANG.

Bil. J.

Göteborg den 20 Mars 1914.

Förste Stadsläkaren Herr Dr Söderbaum, Karlstad.

Som svar å ärade av den 15 d:s får jag meddela följande:

Beträffande av danska ingenjörer uppgjorda ritningar och kostnadsförslag till Svinslakterier här i Sverige, har jag en liten erfarenhet därav, då jag som entreprenör uppfört en dylik anläggning i Uddevalla.

Dessa slakthus byggas ganska primitiva och göra visserligen sin tjänst, men fordra alldeles säkert stora underhållskostnader, och vill jag afråda en kommun att uppföra dylika korthus. Att för en summa av Kr. 100,000: — kunna uppföra ett dylikt slakthus för samtliga djurslag incl. kontors- och fabriksbyggnad samt nödiga stallar och kylhusanläggning anser jag omöjligt, d. v. s. intet är ju omöjligt, men om man ställer någon fordran på en någorlunda solid och i hygieniskt avseende lämplig anläggning, är denna summa alltför liten tilltagen. Om

man flyktigt granskar den danska firmans kostnadsförslag för Hörby Svinslakteri-anläggning, vill jag bemärka, att flera summor därstädes äro orinligt lågt tilltagna. Jämför man dessa summor med det av oss i Uddevalla uppförda, av ing. Madsen i Köpenhamn ritade Svinslakthuset, en anläggning för slakt av 15,000 svin årligen, vilket slakthus belöpte sig till Kr. 130,000: —, så visar ju detta orimligheten av herr Vangs kostnadsberäkning. Själva byggnadsarbetet beräknar Vang till Kr. 48,000: —, i Uddevalla gick detta till Kr. 70,000: —, och samma förhållande är det med hans övriga kostnader.

Vad de årliga utgifterna enl. Bil. 1 beträffa, har Herr Doktorn fullt rätt att ränta och amorteringen är för lågt tilltagen, bör ökas till minst Kr. 10,000: —. Även övriga utgifter synas mig väl knappt tilltagna. Skall staden bygga fabriksbyggnaden bör man minst beräkna i hyra 10 % av kostnaden.

Naturligtvis bör staden, som förut nämnt garantera föreningen en viss rabatt å *samtliga* slakthusavgifter, och kan ju denna rabatt antingen bestämmas efter antalet t. ex. som förut nämnt 3,000 djur, eller som Doktorn menar efter en viss inkomst pr år t. ex. Kr. 8,000: —. Härvid bör dock 20 % rabatt vara fullt tillräcklig.

Naturligtvis ha slakthusens ställning något försämrats genom att besiktningssavgifterna ej få sättas lika med slakthusavgiften. Dock kan man uppföra halva avgiften för slakthusets personal på besiktningssbyrån, och på så vis få avgifterna för besiktning tämligen lika med slakthusavgifterna.

Här i Göteborg kommo vi till det resultatet att avgifterna kunde sättas lika, får nu se vad Kungl. Maj:t beslutar.

I anläggningen enl. skiss kan man, med 2 slaktdagar i veckan, slakta 5,000 storboskap, c:a 6,000 kalvar och får samt c:a 8,000 svin. För allmänheten således ung. hälvten.

Högaktningsfullt
O. DYMLING.

Bil. K.

Till Värmlands Andelsslakteriförenings verkställande utskott.

Med anledning af Edra skrivelser den 12 Februari och 14 Mars 1914 samt därefter förda underhandlingar få stadens delegerade härmed skriftligen bekräfta sin ståndpunkt i slakthusfrågan. Delegerade vidhålla hvad i skrivelsen af den 4 Februari 1914 anförts med följande modifikationer:

1) Minimislaktafgiften nedsättes till 4,000 kronor. För hvad *därutöfver* slaktas under året åtnjutes 25 % rabatt å belopp från 4,000 intill 10,000 kronor och 40 % rabatt å hvad, som öfverskjuter 10,000 kronor,

2) Delegerade anse sig kunna förorda, att staden bygger fabrik och kontor och hyr ut dem åt föreningen mot en årshyra af 10 % af byggnadskostnaden.

3) Tio års kontrakt ifrågasättes, om staden bygger fabrikskhus.

4) Slakthuset kan ej beräknas färdigt förr än den 1 Juli 1916.

Delegerade erinra, att förslaget blir beroende af stadsfullmäktiges beslut.

Beträffande frågan om fri tomt m. m. för ett föreningens slakthus, så anse delegerade, att ett sådant kommer att motverka uppkomsten af offentligt slakthus i staden och icke bör i någon form vinna understöd från stadens sida.

Karlstad den 2 April 1914.

Å delegerades vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Bil. L.

Till staden Karlstads delegerade i slakthusfrågan.

Sedan delegerades skrifvelse af den 2 sistlidne april ingått har andelsslakteriföreningen haft ordinarie stämma och därvid enhälligt beslutat gifva styrelsen genom sitt verkställande utskott följande bemyndigande:

1) Att om staden Karlstad är villig ingå på de ofvan anförda hufvudgrunderna med staden afsluta kontrakt, men

2) att om tillfredsställande uppgörelse ej kan träffas med staden Karlstad vidtaga åtgärder för uppförandet af ett andelsslakteriföreningens eget slakteri på här för lämplig plats.

Utskottet har med anledning häraf tagit frågan om ett samarbete med staden i dess projekterade offentliga slakthus under ytterligare ompröfning och finner utskottet ingen anledning frångå den ståndpunkt, det förut häfdat i sina trenne skrivelser, i annat hänseende än att medgifva en minimiavgift af 4,000 kronor för slakthus-, besiktning- och kontrollavgifter jämte skällning. Möjligen skulle en jämkning å stall- och vågavgifter äfven kunna medgifvas, under förutsättning att staden kostnadsfritt för föreningen tillhundahåller erforderligt antal djurskötare samt vågmästare.

Ett bestämt årligt hyresbelopp för den behöfliga byggnaden med nödiga anordningar för förädling af affall samt för kontors- och butikslokal anser föreningen erforderligt.

Dessutom förbehåller sig utskottet rätt att vid eventuellt fortsatta förhandlingar framkomma med de ytterligare fordringar med avseende å detaljanordningarna, hvilka äro nödvändiga för driften i dess helhet,

Under hänvisning till ofvanstående utbedja vi oss benäget svar, huruvida delegerade äro villiga till ytterligare förhandling.

Karlstad den 14 maj 1914.

Å Andelsslakteriförenings-Styrelsens Utskotts vägnar:

JOH. A. ANDERSSON.

Bil. M.

Till Värmlands Andelsslakteriförenings verkställande utskott.

Efter att hafva tagit del af Eder skrifvelse den 14 innevarande Maj hafva stadens delegerade för sin del icke funnit anledning fortsätta underhandlingarna angående villkoren för föreningens begagnande af ett stadens slakthus.

Då utskottet vidhåller sin ståndpunkt i afseende å rabatterna och kylhusafgiften och det gjorda medgifvandet af en minimaafgift å 4,000 kr. endast är skenbart (då den öferskrides med 1 kr., inträder enligt utskottets fordran 25 proc. rabatt å hela afgiften, som sålunda nedsättes till 3,000 kronor) finna stadens delegerade icke möjligt att åstadkomma uppgörelse, alldenstund delegerade redan ha sträckt sina eftergifter till yttersta gränsen af det ekonomiskt möjliga.

Frågan om underhandlingarna skola från stadens sida afbrytas, underställs emellertid stadfullmäktiges pröfning i en samtidigt härmed gjord framställning till stadfullmäktige.

Karlstad den 22 Maj 1914.

Å delegerades vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 27 maj 1914.

§ 56.

På reness från Stadsfullmäktige hade Hälsovårdsnämnden att yttra sig öfver en af komiterade för underhandling med Värmlands andelsslakteriförening om de förmåner, som skulle kunna beredas föreningen mot åtagande att använda ett eventuellt af staden byggdt slakthus för slakt af ett visst större antal djur, efter redogörelse för underhandlingarnas förlopp gjord hemställdan, att Stadsfullmäktige ville förklara komiterades uppdrag slutfördt.

Sedan Herr vice ordföranden ytterligare muntligen meddelat, hvad i saken förekommit, beslöt Hälsovårdsnämnden tillstyrka bifall till underhandlingskomiténs framställning.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 juni 1914.

§ 3.

Kommitterade för utredning av frågan om uppförande av ett slakthus här i staden hade till stadsfullmäktige avlämnat redogörelse för kommittéuppdraget samt därvid hemställt, att stadsfullmäktige måtte förklara kommitténs underhandlingsuppdrag slutfört; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Uti detta ärende hade hälsovårdsnämnden avgivit tillstyrkande utlåtande.

Då drätselkammaren ansåg, att vidare underhandlingar med andelsslakteriföreningen för närvarande ej skulle bliva fruktbärande, beslöt kammaren tillstyrka bifall till kommitterades hemställan.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 okt. 1914.

§ 83.

Kommitterade för förhandling med Värmlands Andelsslakteriförening angående de förmåner föreningen skulle kunna beredas mot åtagande att använda ett av staden till uppförande ifrågasatt slakthus för slakt av ett visst större antal djur, hade hos stadsfullmäktige, med överlämnande av redogörelse för kommitténs arbete, anhållit att stadsfullmäktige måtte förklara kommitténs underhandlingsuppdrag slutfört.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva utlåtande i ärendet beslöt att, i likhet med vad hälsovårdsnämnden och drätselkammaren i avgivna utlåtanden tillstyrkt, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med bifall till kommitténs framställning, förklara dess underhandlingsuppdrag slutfört.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

75. Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1915 jämte redogörelse för läsåret 1913—1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt kungl. förordningen rörande understöd åt lägre tekniska yrkesskolor åligger det styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad att, i och för erhållande av statsbidrag för år 1915, före den 15 nästkommande oktober till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län inkomma med ansökan härom, vilken ansökan tillika skall innehålla uppgift om storleken av det anslag, som nämnda skola kommer att åtnjuta från staden Karlstad för år 1915. I anledning härav får skolans styrelse härmed hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag från staden till tekniska afton- och söndagsskolan för år 1915 av Tretusenåttahundra (3,800) kronor.

Det sålunda begärda anslaget överstiger det för innevarande år begärda och erhållna, som utgör 3,500 kronor, med 300 kronor.

Såsom skäl för den sålunda begärda ökningen får styrelsen anföra, dels att åtskilliga av de hittills i staten upptagna anslagen visat sig otillräckliga, dels att undervisningen i ämnet räkning, vari under förliden vårtermin, såsom av bilagda årsberättelse framgår, icke mindre än 60 elever deltog, med hänsyn såväl till elevernas stora antal som deras olika ståndpunkter för vinnande av gott resultat behöves bedrivas på två olika avdelningar och sålunda betingar dubbelt så höga omkostnader som under det gångna arbetsåret.

Karlstad den 17 juni 1914.

Å styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolans vägnar:
BROR A. LARSON,
ordf.

Berättelse

öfver Karlstads Tekniska afton- och söndagsskolas värksamhet
läsåret 1913—1914.

Föreståndare:

Conrad Fristedt, lektor.

Lärare:

Napoleon Cæsar, civilingeniör, har undervisat i frihandsteckning, liniärritning, (10 tr), modellering (2 tr), välskrifning (4 tr), textning (2 tr) och akvarell- och pastellmålning (2 tr). tillsammans 20 tr i veckan.

J. F. Lindmark, föreståndare för handelsskola, i bokföring 4 tr i veckan.

Edvard Holmstrand, övningslärare vid seminarium, folkskollärare, i geometri (2 tr), räkning (4 tr) och modersmålet (2 tr), tillsammans 8 tr i veckan under höstterminen.

Olof W. Nilsson, dekorationsmålare, i dekorationsmålning under vårterminen månaderna februari — mars.

J. Harald Meurling, teckningslärare vid h. allm. lärovärdet, i möbelritning (2 tr), mönsterritning (2 tr), 4 tr i veckan.

Karl Olander, ingenjör vid Karlstad mek. verkstad, i maskin- och byggnadsritning 4 tr i veckan.

O. P. Moberg, fil. lic. läroverksadjunkt, i räkning 2 tr i veckan under vårterminen.

S. Stafner, fil. kand. läroverksadjunkt, i svenska språket 2 tr i veckan under vårterminen.

Under arbetsåret har i likhet med förut på grund av den dyrbara materieln måst påläggas eleverna i bokhålleri en extra avgift av 1 krona.

Undervisningen.

Lärotider.

Hösterminen tog sin början söndagen den 31 augusti och fortgick till den 13 december. Vårterminen började tisdagen den 11 januari samt slutar den 2 maj. Den 3 maj är en utställning av elevernas arbeten anordnad i skolans lokaler. Till

att taga denna uppvisning i betraktande inbjudas värdsamt alla, som intressera sig för skolans verksamhet.

Arbetstiden har om vardagar varit kl. 7—9 e. m. och om söndagarna kl. $1/29$ — $1/211$ f. m. och 1—5 e. m., dessutom tisdagar $1/212$ — $1/22$ och torsdagar kl. 2—4.

Läroämnen.

Frihandsteckning. Ritning efter vasformer, enklare verktyg, konturgipsar och pressade växter med lätt färgläggning jämte perspektivisk teckning och skuggning efter fristående föremål. Skuggning i blyerts, kol och svartkrita efter gipsföremål. Teckning och komposition av gipsornament och med lavering och pennteckning. Teckning av grupper av industriella föremål i kol och tuschlavering. Figurteckning (6 tr).

Liniarritning. Elementerna i beskrivande geometri och konstruktionsritning, projektionsritning efter modeller, kroppars skärning, ytutbredning och parallelperspektiv, konstruktion av skruvar och muttrar jämte kuggkonstruktion. Ritning efter föremål tillhörande elevernas yrken. Skuggläran och perspektivritning efter både direkta och indirekta metoden. (4 tr).

Maskinritning. Konstruktion efter modeller och planscher, av huvudsakligen följande maskinelement: bäraxel, bärager, dubblager, kul-lager, remskiva, stål-lins-kiva, hamp-lins-kiva, friktionskoppling, kugg-hjul och kuggkonstruktioner, domkraft, ångpanna, turbinpump, kajkran och ångmaskinsdetaljer såsom kolv, tvärstycke, vev-stake, vev, ramlager och packbox. Dessutom hava enstaka ritningar utförts å motorer, motorbåtar etc.

Byggnadsritning. Diverse ritningar å byggnadsdetaljer efter Smedbergs planscher och efter Emerich Fellingner's "Der Moderne Bautischler". De äldre eleverna hava utfört diverse förslageritningar till egnahemsvillor och större villor av trä och sten i planer, fasader och sektioner samt i perspektiv jämte uppritning på kalkerväv.

Akvarell- och pastellmålning. I akvarellmålning hava som förebilder använts levande växter, frukter, uppstoppade fåglar samt grupper av föremål m. m. I pastellmålning: urnor, vasformer, glas och tennföremål, uppstoppade foglar m. m. (2 tr).

Modellering. Formning i lera efter gipsornament och figurdelar samt efter plansch och komposition (2 tr).

Välskrivning. För varje termin har genomgåts en fullständig kurs äfter lära-rens föreskrift på svarta tavlan, varvid i huvudsak följts Holmqvists skrivmetod (4 tr).

Textning. En fullständig kurs i rundskrift och stockskrift varje termin (2 tr).

Geometri. Uppritning och beskrivning, mätning och beräkning av plana ytor

och solida figurer, som hava nämnda ytor till bas, beräkning av klotets rymd och yta samt de viktigaste satserna ur Euklides' fyra första böcker (2 tr).

Räkning. Läran om bråk, intresseräkning m. m., allt med tillämpning på praktiska uppgifter; algebra: eqvationer av 1:sta graden (2 tr).

Svenska språket. Rättskrivning efter diktamen med interpunktion, skriftligt återgivande av ett uppläst stycke, uppsatser, delvis över självvalda ämnen, samt övningar i uppsättande av kvitton, aunonser, tjänstehjonsbetyg, fullmakter, reverser, kontrakt, räkningar, protokoll, affärsbrev m. m. (2 tr).

Bokföring. Huvuddragen för dubbla bokhålleriet jämte bokföring lämpad under höstterminen för handverk och under vårterminen för handel, i bägge fallen dock med den inskränkning i böckernas antal, som vid huvuddragens inlärande i allmänhet är lämpligast. Avslutning varje termin (4 tr).

Dekorationsmålning. Målning i limfärg efter ornament, gipsmodeller och efter föremål, anordnade i grupper, samt diverse boiseringar, träimitation, skyltmålning m. m.

Mönsterritning och fackteckning. Kompositioner av teckningar och i färger utförda mönster och arbetsritningar till konstindustriella föremål.

Möbelritning. Utarbetat förslag till hall-, matsals-, herrums- och sängkammarsmöbler; utfört fullständiga arbetsritningar i naturlig storlek av en del ovan nämnda eskisser.

Arbetsordning.

		Västra salen.	Östra salen.
Söndag	$\frac{1}{2}9 - \frac{1}{2}11$ f.m.	Liniarritning	Möbelritning
	1—3 e. m.	Frihandsteckning	
	3—5 e. m.	Maskin- och Byggnadsritning	
Måndag	7—9 e. m.	Modellering	Bokföring
Tisdag	$\frac{1}{2}12 - \frac{1}{2}2$ e.m.	Aqvarell och Pastellmålning	
	7—9 e. m.	Liniarritning	Bokföring
Onsdag	7—9 e. m.	Frihandsteckning	Räkning
Torsdag	2—4 e. m.	Välskrivning	
	7—9 e. m.	Textning	Mönsterritning
Fredag	7—9 e. m.	Frihandsteckning	Svenska språket
Lördag	7—9 e. m.	Maskin- och Byggn.-ritn.	Välskrivning

Dekorationsmålning har försiggått under Februari och Mars månader 4 förmid-dagar i veckan.

Under vårterminen har tiden på lördagarna varit 5—7.

Den norra salen har begagnats i mån av behov.

Lärjungarne.

Antalet lärjungar var under:

Höstterminen	152
Vårterminen	167

Av dessa deltago i undervisningen:		Höstterm.	Vårterm.
Frihandsteckning	53	46	
Linearritning	42	55	
Aquarell- och Pastellmålning	13	12	
Maskinritning	19	25	
Byggnadsritning	4	7	
Räkning	43	60	
Svenska språket	34	24	
Bokföring	15	19	
Modellering	12	8	
Välskrivning	55	71	
Textning	20	31	
Dekorationsmålning	—	10	
Möbelritning	9	9	
Mönsterritning	13	17	
Lärjungarnas yrken:		Höstterm.	Vårterm.
Arbetare	—	1	
Affärsbiträden	9	7	
Bokbindare	1	—	
Brädgårdsarbetare	1	—	
Elektriska arbetare	—	1	
Gasverks arb.	—	1	
Gravör	—	1	
Guldsmed	—	1	
Handelsresande	—	1	
Jernarbetare	23	19	
Järnvägsarbetare	—	1	
Konservator	1	1	
Landskontorist	—	1	
Maskinist	—	1	
Målare	4	7	
Ritare	5	5	
Rörläggare	—	2	
Skräddare	—	2	
Slaktare	—	1	
Snickeriarb.	17	17	
Springgossar	17	10	
Student	—	1	
Studerande	16	34	
Tryckerilärlingar	5	1	
Trädgårdsarb.	2	3	
Urmakare	1	—	
Åkare	1	—	
Utan bestämt yrke	7	22	
Kvinliga elever	42	26	

Belöningar

under arbetsåret 1912—1913.

Vid höstterminens slut utdelades stipendier à 15 kr. vardera ur Mellqvistska onden och vid vårterminens slut fyra lika stipendier jämte 150 kr. ur Fahlgrenska fonden, jämte 5 kronor skänkta av en för skolan intresserad person, fördelade i stipendier och premier.

Dessa belöningar erhöles av följande elever:

Vid höstterminens slut:

Verner Olsson	kr. 15: —
Oskar Rudh	» 15: —
Ellen Larsson	» 15: —

Vid vårterminens slut:

Verner Olsson	kr. 50: —
Oskar Rudh	» 30: —
August Johansson	» 20: —
Frits Grek	» 5: —
Signe Magnusson	» 5: —
Elsa Pettersson	» 5: —
Hildur Danielsson	» 5: —
Gunnar Johansson	» 5: —
Nils Lind (cirkelbestick)	
Joh. Alb. Magnusson	»
Paul Nilsson	»
Oskar Jonsson	»
Paul Frödin	»
A. Albert Magnusson	» 15: —
Emmerik Spångberg	» 15: —
Ellen Larsson	» 15: —
Ivar Andersson	» 15: —
Artur Saam	» 5: —

samt tvenne böcker Christoffer Polhems levnadsteckning till August Johanson och Joh. Alb. Magnusson,

Inkomster för år 1913 (jämförda med de i staten för samma år beräknade).

	Enligt stat	Verkliga	Inkomster	
			över	under
			stat	
Stadsanslag	3,500	3,500		
Statsanslag	2,000	2,000		
Terminsavgifter	400	326		74
Domkapitlet	90	120	30	
Räntor	225	274 50	49 50	
Oförutsedda inkomster		5	5	
Sparkasseräkning		65	65	
Kassabehållning från 1912		2 98	2 98	
S:ma Kronor	6,215	6,293 48	152 48	74

<i>Tillgångar:</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.
Werm. Ensk. Bank för Fahlgrens fond.....	6,100: 00	6,100: 00
Karlstads Sparbank » » »	2,151: 82	2,374: 25
Inventarie Konto	2,025: 99	2,141: 24
Sparkasseräkning	731: 44	729: 23
Kassa konto	2: 98	2: 45
	<u>Kronor 11,012: 23</u>	<u>11,347: 17</u>

Utgifter för år 1913 (jämförda med de i staten för samma år beräknade).

	Enligt stat	Verkligen	Utgifter	
			över	under
			stat	
Löner till föreståndare och lärare .	3,700 —	3,648 —		52 —
Hyra	1,000 —	1,000 —		
Gas, ved och kol	350 —	322 15		27 85
Städning och eldning	170 —	174 —	4 —	
Brandförsäkring	15 —	15 —	— 01	
Materialie(förbrukning)	500 —	361 11		138 89
Annonser och tryck	110 —	146 07	36 07	
Nya inventarier	50 —	115 25	65 25	
Inventariers underhåll	50 —	39 75		10 25
Premier och stipendier	245 —	269 13	24 13	
Oförutsedda utgifter	25 —	10 32		14 68
Diverse omkostnader		63 24	63 24	
Karlstads Sparbank		127 —	127 —	
Kassabehållning till 1914		2 45	2 45	
S:ma Kronor	6,215 —	6,293 48	322 15	243 67

<i>Skulder</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.
Fahlgrens donationsfond	8,251: 82	8,472: 62
Kapitalkonto	2,760: 41	2,874: 55
	<u>Kronor 11,012: 23</u>	<u>11,347: 17</u>

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 juni 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjord framställning om ett anslag för nästkommande år av 3,800 kronor; och beslöt kammaren efter handlingarnas föredragning tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 84.

I hos stadsfullmäktige gjord framställning hade styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan, med bifgande av redogörelse för skolans verksamhet under läsåret 1913—1914, på anförda grunder anhållit om ett till 3,800 kronor förhöjt anslag från staden till skolan för år 1915, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Efter överläggning beslöt beredningsutskottet, som med hänsyn till såväl den sparsamhet, som staden under för handen varande kristider borde iakttaga som ock därtill att, på sätt handlingarna i ärendet utvisade, ifrågakomna skolas kontanta tillgångar under nästlidet år betydligt ökats, icke fann skäl för det närvarande föreliggande att förorda högre anslag till skolan, att såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad ett anslag för skolans verksamhet under år 1915 av 3,500 kronor ävensom beslätta, att sålunda beviljat belopp skall, i den händelse tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

76. Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befremjande framställning i fråga om 1914 års anslag till sagda ändamål ävensom styrelsens för Karlstads läsestugor och folkskolor redogörelse för anstaltens verksamhet under senaste arbetsåret och framställning om anslag för arbetsåret 1 oktober 1914—30 september 1915, med mera.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens främjande får härmed afgifva sådant förslag beträffande 1914 års anslag jämte från 1913 kvarstående odisponerat belopp.

Af förlidet år vid förslaget afgifvande disponibla 5,326: 35
jämte fem procent å sedermera från statskontoret bekomna kronor
16,828: 82 ..... 841: 44

Kronor 6,167: 79

disponerades genom stadsfullmäktiges särskilda beslut den 13 septem-
ber och 18 december 1913 ..... 5,157: —

och reserverades till 1914 Kronor 1,010: 79

som sålunda nu finnas disponibla jämte fem procent å af drätselkam-
maren i år uppburna vinstmedel kr. 70,055: 25 ..... 3,502: 76

och besparing å varmjölksanslaget 104: 68

hvertill kommer fem procent å hvad som i år fås i utdelning från
statskontoret, till beloppet ännu ej känt, men af nämnden beräk-
nadt till 684: 77

Summa Kr. 5,303: —

Beträffande det äldre anslag af kronor 1.514: 34 till drinkares underhåll å alkoholisthem, som genom stadsfullmäktiges beslut den 13 september 1913 öfverlämnades till fattigvårdsstyrelsen, har nämnden inhämtat, att styrelsen för närvarande har två drinkare internerade å alkoholisthem till ett pris af 250 kronor pr person och har flere på förslag till intagning. Då sålunda dessa medel nu synas komma att för sitt ändamål användas, har nämnden i afseende å dem ingen annan hemställan att göra än

att de fortfarande få för sitt bestämda ändamål af fattigvårdsstyrelsen disponeras.

Ungdomsafdelningarna af nykterhetsföreningarna hafva inkommit med här bifogad redogörelse för användningen af 1913 års anslag.

Likaså har styrelsen för Vita Bandet lämnat bilagda redovisning för de 200 kronor, som föreningen bekommit under 1913, (de ¹⁸/₁₂ beviljade 100 kronor bekomna först 1914).

Emot dessa redogörelser har nämnden ingen erinran att göra.

Styrelsen för läsestugorna och folkköket uppger, att för utdelning af 2,370 liter varm mjölk vid inre hamnen ⁸/₁₁—¹⁹/₁₂ 1913 använts kr. 395: 32 och att utdelningen väl uppskattats. Styrelsen anser 1,000 kronor erforderligt för nästa höst och vinter för att kunna utsträcka utdelningen äfven till yttre hamnen samt för uppförande af kiosker för utdelningen.

Genom särskild utlåtande har nämnden tillstyrkt styrelsens för läsestugorna och folkköket begäran om anslag till dessa inrättningars verksamhet med kronor 2,303: —.

Nämnden vill jämväl tillstyrka det förhöjda anslaget till varmmjölkutdelning, då denna synes verka väl och utan tvifvel bör utsträckas äfven till yttre hamnen.

För öfrigt har nämnden ingen ändring att föreslå i de ändamål, hvartill medel förut utgått. Dock måste någon reduktion ske af beloppen, då tillgängliga medel annars icke skulle förslå. Denna reduktion föreslår nämnden må ske på anslagen till slumverksamheten och diakonissorna, för hvilkas anslag ingen redogörelse inkommit till nämnden och hvilka i allt fall få afsevärda belopp sig anvisade.

Nämnden föreslår sålunda följande fördelning af det 1914 disponibla anslaget till nykterhetens befrämjande:

1:o) Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	200: —
2:o) Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret 1 okt. 1914—30 sept. 1915	
till Haga läsestuga:	
hyresbidrag och vattenafgift	418: —
till kombinerade läsestugan och folkköket:	
hyresbidrag	1,400: —
till båda gemensamt:	
prenumeration af tidningar m. m.	335: —
underhåll af inventarier	150: —
	485: —
3:o) Till gratisutdelning af varm mjölk vid härvarande hamn under nästa höst och vinter	1,000: —
dessa tre anslag att ställas till disposition af styrelsen för Karlstads läsestugor och folkök.	
4:o) Till ungdomstemplett N:o 3 Dygdens Sköldborg af N. G. T. O., ungdomslogen N:o 109 Linnéa (i samverkan med logen N:o 1300 Pyrola) af I. O. G. T., barntämplet N:o 76 Fästet af T. O. samt	

ungdomsafdelningen N:o 144 Unga Viljor af N. O. V., att emot redovisning för användningen användas till anordnande af nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande af lämplig litteratur mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till hvarje förening och återstoden, fördeladt efter antalet barn i föreningarna . . . . . 300: —

5:o) Till Frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning . . . . . 600: —

6:o) Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning . . . . . 300: —

7:o) Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande . . . . . 600: —

Kronor 5,303: —

Karlstad den 16 juni 1914.

Å Nämndens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande.

För det anslag, vi 1913 mottagit till bedrivande av nykterhetsverksamhet bland barn i våra resp. föreningar, få vi härmed framföra vårt värdsamma tack, samtidigt vi överlämna kortfattad redogörelse för arbetet under året, åtföljd av utdrag ur föreningarnas räkenskaper.

Vi anhålla också att även under nästkommande arbetsår erhålla liknande anslag.

Ungdomstemplet n:r 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O. har under året haft 34 möten och hade vid årets slut 164 medlemmar. Templet har haft tre utflykter, då barnen bjudits på förfriskningar, tre stycken fäster med sagospel och tablåer, som av barnen själva utförts. Dessutom har föredrag och lektioner hållits för barnen av fru Larsson, Arvika, fröken Steijner, Karlskrona, samt resetalare Falk från Edane. Såsom ledare för templet ha under året tjänstgjort fröken Elna Ohlson och undertecknad Olsson. Grundloggen n:r 89 Tingvalla har åt ungdomstemplet upplåtit fri lokal med värme och lyse.

Utdrag ur räkenskaperna:

Inköp av böcker och tidningar	49: 65
Utgifter för föredrag och lektioner	12: —
Förlust å fester	42: 59
	<hr/>
	Summa 104: 24

Av Stadsfullmäktiges anslag har ungdomstemplet mottagit kr. 85: 60.

Ungdomslogerna n:r 109 *Linnéa* och 1300 *Pyrola* av I. O. G. T. hava under året hållit 36 möten, de flästa gemensamt. Fem av dessa hava haft karaktären av aftonunderhållningar eller fester. Två utflykter till Hammarön med båt och en till Edsgatan med järnväg hava företagits. Ungdomslogen har som gäster fått mottaga ungdomslogerna i Kil och Bofors. Lektioner och föredrag hava hållits av undertecknad, Strandman, och lärarinnan Elsa Brynteson och Selma Andersson här i Karlstad, samtliga utan ersättning, samt av folkskollärare Alb. Lundell, Kil, och fru Berna Vidman, Gåsborn.

Biblioteket har under året betydligt tillökats. Härtill ha anslag också erhållits från Sveriges storloge och Värmlands distriktloge. Ledningen av *Linnéa* har handhåfts av fröken Elsa Brynteson och av *Pyrola* av fröken Ellen Berg. Medlemsantalet i *Linnéa* den 31 januari d. å. var 290, därav 191 barn; i *Pyrola* 63, därav 54 barn. Logen Ägir har gratis lämnat lokal och lyse.

Utdrag ur räkenskaperna:

75 ex. av barntidn. Daggdroppen.....	76: 55
200 ex. av jultidn. Snöbollen	30: —
Andra tidningar.....	11: 55
Föredrag	6: 25
Förlust å fester.....	113: 20
Representation å dist.-möte	6: 85
Utflykter	39: 10
Böcker	43: 90
	Summa 327: 40

Av Stadsfullmäktiges anslag ha ungdomslogerna mottagit kr. 101: 60.

Barntemplet n:r 76 *Fästet* av T. O. har under året hållit 34 möten och tre fester. Vid en av festerna har föredrag hållits av hr G. Westerlund, Kristinehamn, och vid de två övriga ha medlemmarna uppfört sagospel och tablåer. Vid de ordinarie mötena ha förekommit föreläsning, sång och musik, varvid barnen medverkat.

Under sommaren anordnades en utflykt, i hvilken äldre medlemmar av T. O. deltog. Barntemplets bibliotek har under året ökats med 11 exemplar. Ledare ha varit hrr Gust. E. Johansson och Vilh. Lindström samt fröken Agnes Johansson. Av templet Kämpen har barntemplet haft fri lokal, lyse och värme. Medlemsantalet var vid årets slut 72.

Utdrag ur räkenskaperna:

Till Dagdroppen och Snöbollen.....	44: —
Inköp av böcker	10: 65
Förlust vid fester.....	14: 10
	Summa 68: 75

Av Stadsfullmäktiges anslag har barntemplet mottagit kr. 58: 50.

Ungdomsavdelningen n:r 144 *Unga viljor av N. O. V.* har under år 1913 hållit 22 möten, 3 fester i det fria samt en julfest, vartill barnens föräldrar samt logen Örnens medlemmar voro inbjudna. Dessutom har en utfärd företagits med motorbåt till Skåre. Vid mötena ha förekommit tal, sång, uppläsning m. m. Nykterhetslektioner ha hållits av undertecknad, Johansson.

Till julfesten inköptes en bok åt varje barn. De författare, som härvid anlätades, voro huvudsakligast Topelius, Strindberg, Fröding samt Oscar Stjerne. Medlemsantalet var vid årets slut 23, därav 20 barn.

Ledare av ungdomsavdelningen hava varit fröken Maria Andersson samt hr C. A. Westlund och undertecknad Johansson.

Lokalfrågan har under året ordnats så, att sedan föreningen Folkets Hus blivit utan lokaler, har ungdomsavdelningen åtnjutit fri lokal hos arbetareorganisationernas lokalkommitté.

Av Stadsfullmäktiges anslag har ungdomsavdelningen mottagit kr. 54: 30.

Utdrag ur räkenskaperna:

Inköp av böcker	25: 10
25 ex. av tidn. Nornan	1: 15
Förlust vid fester.....	29: 42
	Summa 55: 67

Karlstad den $\frac{8}{5}$ 1914.

För N. G. T. O.
AUG. OHLSON.

För T. O.
OSCAR DAHL,

För I. O. G. T.
ERNST STRANDMAN.

För N. O. V.
ANDREAS JOHANSSON.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande, Karlstad.

Styrelsen för Vita Bandet härstädes får härmed med bifogande av redogörelse för föreningens verksamhet under år 1913 vördsamt anhålla, att föreningen

för sin fortsatta sociala verksamhet måtte även för nästa år utbekomma ett anslag av medlen för nykterhetens befrämjande.

Karlstad den 6 juni 1914.

Å Styrelsens vägnar:

INGRID LARSON,
ordförande.

Sammandrag av Vita Bandets räkenskaper för år 1913.

Inkomster:

Behållning från 1912	287: 05
Stadens anslag för 1913	200: —
Diverse inkomster.....	199: 94
Balans till 1914	2: 11

S:ma Kr. 689: 10

Utgifter:

Avgifter till Centralstyr. och andra föreningsutg.	82: 09
Lokalhyra och annonser	94: 75
Vita Bandets alkoholisthem	50: 25
Offentligt föredrag	22: —
Matlagningskurserna n:o 5—8	290: 97
Lantvistelse åt sjuk arbetarehustru	17: 50
Mödrämötena: arbetsmateriel m. m.....	79: 31
Litteratur till utdelning och försäljning	52: 23

S:ma Kr. 689: 10

Karlstad den 3 juni 1914.

CLARY NYMAN.

Kassör.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens befrämjande får härmed afgifva yttrande öfver styrelsens för Karlstads läseslugor och folkök begäran om anslag med kronor 2,303: — för verksamhetsåret 1 oktober 1914—30 september 1915.

Med erinran därom att Stadsfullmäktige den 13 september 1913 vid beviljande af anslag för föregående verksamhetsår uppdragit åt styrelsen att i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utgår, verkställa utredning om behovet af folk-

kökets fortsatta verksamhet, samt att enligt meddelade upplysningar hyreskontraktet utlöper först den 1 oktober 1915, äfvensom att styrelsen efter granskning af vederbörande föreståndares räkenskaper icke funnit anledning till nedsättning i stadens hyresbidrag, får Nämnden förorda bifall till framställningen under samma villkor, som förut stadgats, eller

att innehafvarne af läsestugor och folkkök tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper öfver rörelsen och senast den 1 mars aflämna räkenskapen för föregående hyresår till styrelsen, som vid framställning om förnyadt anslag har att med ledning häraf taga frågan om nedsättning i stadens hyresbidrag under ompröfning.

Med anledning af jämväl remitterade revisionsberättelsen tillstyrkes ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 16 juni 1914.

Å Nämndens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed avgiva följande redogörelse för dessa anstalters verksamhet under senaste arbetsåret.

Såväl folkköket som Haga läsestuga skötes av sina respektive föreståndarinnor till styrelsens belåtenhet.

Frekvensen på de olika lokalerna har varit:

i folkköket i medeltal 35 personer vid varje måltid,
i dess läsestuga och kafé i medeltal 125 besök dagligen,
i Haga " " " " 85 " "

Enligt de för läsestugorna och folkköket förda och styrelsen företedda räkenskaperna har på grund av de relativt billiga priserna behållningen varit så ringa, att den ej kan anses utgöra mer än skälig lön för innehafvarnas arbete, varför styrelsen ej kan tillstyrka nedsättning av stadens hyresbidrag utan föreslår samma belopp som föregående år.

Den av Stadsfullmäktige begärda utredningen angående folkkökets behövlighet skall styrelsen utföra under vårens lopp och därefter inlämna snarast möjligt.

Med styrelseberättelsen följa uppgift på i läsrummen tillgängliga tidningar och tidskrifter, begäran om anslag för nästa räkenskapsår, kassarapport samt revisionsberättelse för tiden 1 oktober 1912—1 oktober 1913.

Varm mjölk har i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut utdelats vid hamnen,

och har den liksom föregående år visat sig bli väl uppskattad. Utdelningen har skett vid inre hamnen under tiden $\frac{9}{11}$ — $\frac{19}{12}$ och har uppgått till 2,370 liter mjölk, som jämte omkostnader krävt en utgift av Kr. 395: 32.

Styrelsen anser, att en sådan mjölkutdelning bör fortsättas och försök därmed göras även vid yttre hamnen, i vilket fall dock ett minst dubbelt så stort anslag kräves, så mycket mer som för utdelningen behövlige kiosker böra anskaffas. Det för ändamålet använda tältet är nämligen nu obrukbart och har dessutom visat sig ge alltför ringa skydd vid senhöstens och vinterns ruskiga väderlek. Dessa förslag vill styrelsen framställa endast under den förutsättningen, att Stadsfulltliga ämna fortsätta med mjölkutdelningen åtminstone några år framåt.

Utom de av Stadsfullmäktige utsedda ledamöterna består styrelsen av Herrar snickare K. P. Larsson, snickare Adolf Carlsson och folkskolläraren A. G. Lingren.
Karlstad den 1 maj 1914.

Å styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG.

Ordförande.

Tidningar och tidskrifter, som tillhandahållas på Karlstads läsestugor.

Ansgarii-Posten. Aftontidningen. Arbetet, Arvika Tidning, Arvika Nyheter, Bergslagen, Daggdroppen, Dagens Nyheter, Egna Hem, Filipstads stads och Bergslags Tidning, Göteborgs Handels- och Sjöfarts Tidning, Karlskoga Tidning, Kurre, Nya Kristinehamnsposten, Ny Tid, National-Kuriren, Reformatorn, Social-Demokraten, Seffle-Tidningen, Strix, Stockholms Dagblad, Stockholms-Tidningen, Svensk Damtidning, Svenska Morgonbladet, Verdandisten, Blå Bandet, Bonniers månads- häften, Hvar 8 Dag, Hygienisk Revy, Kristendomen och vår tid, Social Tidskrift, Svensk Tidskrift, Svenska Stadsförbundets Tidskrift, Sveriges Natur, Veckojournalen.

Karlstad den 30 april 1914.

O. P. MOBERG.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed till Stadsfullmäktige inlämna nedanstående förslag till utgiftsstat för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret 1 oktober 1914—30 september 1915.

Till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift	418: —
Till kombin. läsestugan och folkköket	1,400: —

Till båda gemensamt:

Prenumeration av tidningar m. m.	355: —	
Underhåll av inventarier	150: —	485: —
		<u>Summa Kronor 2,303: —</u>

Med anledning av ovanstående utgiftsstat får styrelsen hemställa, att Stadsfullmäktige behagade för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret ¹/₁₀ 1914—⁸⁰/₁₀₀ 1915 anslå Kr. 2,303: --.

Karlstad den 1 maj 1914.

Å styrelsens vägnar:
O. P. MOBERG.
Ordförande.

Kassarapport för Karlstads Folkkök och läsestugor från 1 okt. 1913 till dato.

Inkomster:

Behållning från Sept.		37: 08
Uttagit från Drätselkammaren af ansl. till folkkök o. läsestugan	1,635: —	
D:o d:o prenumeration till nykterhetskaféer	200: —	
D:o d:o till mjölkutdelningen	395: 32	
Haga läsestugas hyresbidrag	350: —	2,580: 32
		<u>Kronor 2,617: 40</u>

Utgifter:

Hyror för folkkök och läsestugor		1,450: —
Prenumeration af tidningar och tidskrifter till läsestugorna..	320: 80	
D:o till nykterhetskaféer ..	200: —	520: 80
Varmmjölkutdelningen		395: 32
Brandförsäkring		7: 54
Behållning i bank och kassan		243: 74
		<u>Kronor 2,617: 40</u>

Karlstad 25 april 1914.

P. M. BANDELIN.
Kassör.

Undertecknad utsedd att granska Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för räkenskapsåret 1 oktober 1912—1 Oktober 1913, får efter verkställd granskning afgifva följande

Revisionsberättelse:

Behållning från föregående räkenskapsår:

Kontant och i bank inestående	254: 61	
Inventarier	<u>1,700: —</u>	1,954: 61

Inkomster:

Karlstads stads anslag	2,771: —	
Haga läsestugas hyresbidrag	600: —	
Ränta å i bank inestående	<u>5: 26</u>	3,376: 26
		Kronor 5,330: 87

Utgifter:

Hyor	2,400: —	
Diverse omkostnader	86: 54	
Prenumerationskostnader	514: 90	
Kostnad för mjölkutdelningen	299: 77	
Flyttningskostnad	<u>292: 58</u>	3,593: 79
Behållning vid räkenskapsårets slut:		
Kontant och i bank	37: 08	
Inventarier	<u>1,700: —</u>	1,737: 08
		Kronor 5,330: 87

Då räkenskaperna äro ordentligt förda och alla utgiftsposter verifierade, får undertecknad föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.
Karlstad den 21 April 1914.

G. MÆCHEL.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 17 augusti 1914.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande dels över nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1914 års anslag till sagda

ändamål och dels över styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för anstaltens verksamhet under senaste arbetsåret och framställning om anslag för arbetsåret den 1 oktober 1914—den 30 september 1915 ävensom vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för tiden den 1 oktober 1912—den 30 september 1913; och företogs nu dessa ärenden till behandling i ett sammanhang.

Av nämndens ifrågavarande framställning inhämtade drätselkammaren, att det anslagsbelopp, som för innevarande år funnes tillgängligt till fördelning, utgjorde 5,303 kronor.

Beträffande det äldre anslag av kronor 1,514: 34 till drinkares underhåll å alkoholisthem, som genom stadsfullmäktiges beslut den 13 september 1913 överlämnades till fattigvårdsstyrelsen, hade nämnden inhämtat, att styrelsen för närvarande hade två drinkare internerade å alkoholisthem till ett pris av 250 kronor per person och hade flera på förslag till intagning. Då sålunda dessa medel nu syntes komma att för sitt ändamål användas, hemställde nämnden att de fortfarande måtte få för sitt bestämda ändamål av fattigvårdsstyrelsen disponeras.

Mot vad nämnden härutinnan föreslagit hade drätselkammaren ingen anmärkning att göra.

Därjämte hade nämnden vid sin framställning fogat till nämnden inkomna redogörelser av ungdomsavdelningarna av nykterhetsföreningarna och av styrelsen för Vita Bandet rörande användningen av 1913 års anslag, mot vilka redogörelser nämnden icke haft några erinringar att göra.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök hade uppgivit, att för utdelning av 2,370 liter varm mjölk vid inre hamnen under tiden ³/₁₁—¹⁹/₁₂ 1913 använts kr. 395: 32 och att utdelningen väl uppskattats. Styrelsen ansåge 1,000 kronor erforderligt för nästa höst och vinter för att kunna utsträcka utdelningen även till yttre hamnen samt för uppförande av kiosker för utdelningen. Nämnden hade för sin del tillstyrkt det förhöjda anslaget.

För egen del hyste drätselkammaren betänkligheter mot att tillstyrka förhöjning av anslaget och mot uppförande av kiosker då ju anslaget till nykterhetens befrämjande för varje år kommer att minska rätt betydligt och det därför kunde vara tvivelaktigt, hur länge anslag för utdelning av varm mjölk kunde utgå. Drätselkammaren ville därför tillstyrka, att anslaget måtte beviljas till samma belopp som under föregående år eller 500 kronor.

Genom särskilt utlåtande hade nämnden tillstyrkt styrelsens för läsestugorna och folkköket framställning om anslag för arbetsåret den 1 oktober 1914—den 30 september 1915 med 2,303 kronor.

Sedan drätselkammaren genomgått och granskat den till grund för anslags-
äskandet uppgjorda utgiftsstaten för ovannämnda verksamhetsår ävensom tagit del

av styrelsens för sistförflutna verksamhetsår avgivna berättelse och övriga vid framställningen fogade handlingar, därvid kammaren fann skäligen såsom sin mening uttala, att åtskilliga av de å läsestugorna tillgängliga tidningar syntes kunna in- dragas, beslöt kammaren tillstyrka det begärda anslagens beviljande.

Nämnden hade jämväl erinrat därom, att stadsfullmäktige den 13 september 1913 uppdragit åt styrelsen för läsestugorna och folkköket att i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utginge, verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet samt att enligt meddelade upplysningar hyreskontraktet ut- löpte den 1 oktober 1915. Med anledning därav ville drätselkammaren fram- hålla vikten av, att styrelsen inkomme med den begärda utredningen i så god tid, att stadsfullmäktige hunne fatta beslut innan uppsägningstidens utgång.

Mot vad nämnden i övrigt föreslagit rörande nykterhetsanslagets användning hade drätselkammaren icke någon erinran att göra.

I anslutning till vad sålunda anförts beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att det anslag av 1,514 kronor 34 öre till medellösa drinkares härifrån staden underhåll å alkoholisthem, som genom stadsfullmäktiges beslut den 13 september 1913 överlämnats till fattigvårdssty- relsen, fortfarande får för sitt bestämda ändamål av fattigvårdsstyrelsen disponeras;

att stadsfullmäktige vidare måtte besluta, att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skall utgå;

1) Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden.....	200: —
2) Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret 1 okt. 1914—30 sept. 1915.	

Till Haga läsestuga:

hyresbidrag och vattenavgift.....	418: —	
till kombinerade läsestugan och folkköket:		
hyresbidrag	1,400: —	
till båda gemensamt:		
prenumeration av tidningar m. m.....	335: —	
underhåll av inventarier.....	150: —	485: —
		2,303: —

3) Till gratisutdelning av varm mjölk vid härvarande hamn under nästa höst och vinter.....	500: —
- dess tre anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.

- 4) Till ungdomstemplet N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen N:o 109 Linnéa (i samverkan med logen 1300 Pyrola) av I. O. G. T., barntämet N:o 76 Fästet av T. O. samt ungdoms- avdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovis- ning för användningen användas till anordnande av nykterhetslek- tioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur

	mellan deras yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden, fördelat efter antalet barn i föreningarna.	300: —
5)	Till frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning.....	600: —
6)	Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning .	300: —
7)	Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande	600: —
		<hr/> kronor 4,803: —

samt att återstoden av anslaget reserveras till år 1915;

att stadsfullmäktige måtte såsom villkor för de till läsestugorna och folkköket beviljade anslagens åtnjutande föreskriva, att innehavarna tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper över rörelsen och senast den 1 mars avlämna räkenskapen för föregående hyresår till styrelsen, som vid varje framställning om förnyat anslag har att med ledning härav taga frågan om nedsättning i stadens hyresbidrag under omprövning;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt styrelsen för läsestugorna och folkköket att tillse, huruvida ej en del av de å läsestugorna tillgängliga tidningar kunna indragas;

att stadsfullmäktige måtte erinra styrelsen för läsestugorna och folkköket om att till fullmäktige inkomma med den begärda utredningen om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet i så god tid, att fullmäktige hinna fatta beslut i ärendet, innan uppsägningstiden för nu gällande hyreskontrakt utgår;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för läsestugorna och folkköket ansvarsfrihet för räkenskapsåret den 1 oktober 1912—den 30 september 1913.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.

§ 85.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1914 års anslag till sagda ändamål, och beslöt utskottet att i samband härmed jämväl företaga till behandling styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök till utskottet för yttrandes avgivande remitterade framställning om anslag för verksamhetsåret 1 oktober 1914

—30 september 1915, över vilken sistberörda, av revisionsberättelse för verksamhetsåret 1 oktober 1912—30 september 1913 åtföljda framställning nämnden avgivit särskilt utlåtande, samt därvid tillstyrkt det begärda anslaget ävensom beviljande av ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

Från nämndens ovanberörda framställning antecknades, att det för utdelning innevarande år disponibla beloppet av nämnden beräknats till 5,303 kronor; att nämnden icke haft någon ändring att föreslå i fråga om de ändamål, vartill medel förut utgått, dock med undantag av att nämnden ansett att varmmjölksutdelningen borde utsträckas jämväl till yttre hamnen och för sådant ändamål och då kiosker för utdelningen därstädes behövde uppföras, föreslagit, i enlighet med vad styrelsen för Karlstads läsestugor och folkök hemställt, att anslaget för varmmjölksutdelning vid hamnen skulle höjas från 500 till 1,000 kronor; att nämnden i fråga om anslagens belopp, med hänsyn därtill att tillgängliga medel eljest icke skulle förslå, tillstyrkt jämväl den ändring från föregående år, att anslagen till slumvårksamheten och diakonissorna, för vilka anslag ingen redogörelse inkommit till nämnden och vilka i allt fall finge avsevärda belopp sig tilldelade, nedsattes till 600 kronor för vardera ändamålet; samt att nämnden beträffande det äldre anslag av 1,514 kronor 34 öre till drinkares underhåll å alkoholisthem, som genom stadsfullmäktiges beslut den 13 september 1913 överlämnades till fattigvårdsstyrelsen, inhämtats, att styrelsen för närvarande hade två drinkare internerade å alkoholisthem och hade flera på förslag till intagning, vadan och då sålunda dessa medel nu syntes komma att för sitt ändamål användas, nämnden hemställt, att detsamma fortfarande finge för sitt bestämda ändamål av fattigvårdsstyrelsen disponeras.

Tillika antecknades, att nämnden i sitt yttrande över anslaget till läsestuga- och folköksverksamheten erinrat därom, att stadsfullmäktige den 13 september 1913 uppdragit åt styrelsen för läsestugorna och folkököt att i god tid, innan nu gällande hyreskontrakt utginge, verkställa utredning om behovet av folkökötets fortsatta verksamhet, samt att, enligt inhämtade upplysningar, hyreskontraktet utlöpte den 1 Oktober 1915.

Över förevarande framställningar hade drätselkammaren avgivit infordrat yttrande samt därvid, med instämmande i övrigt i vad nämnden föreslagit, på anförda grunder hemställt, att anslaget till varmmjölksutdelning måtte beviljas till samma belopp som föregående år eller 500 kronor, varjämte kammaren, som såsom sin mening uttalat, att åtskilliga av de å läsestugorna tillgängliga tidningar syntes kunna indragas, föreslagit att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt styrelsen för läsestugorna och folkököt att tillse, huruvida icke en del av dessa tidningar kunde indragas.

Efter överläggning i ärendet beslöt beredningsutskottet, som i fråga om be-

loppet av anslaget till varmmjölksutdelning biträdde drätselkammarens förslag, men som ansåg, att det sålunda föreslagna beloppet borde räcka till utdelning av mjölk jämväl vid yttre hamnen, så mycket hellre som, enligt vad upplysts, en Färjestads bryggeriaktiebolag tillhörig kiosk därstädes kunde få för ändamålet disponeras, att med instämmande i vad drätselkammaren i övrigt föreslagit, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att det anslag av 1,514 kronor 34 öre till medellösa drinkares härifrån staden underhåll å alkoholisthem, som genom stadsfullmäktige beslut den 13 september 1913 överlämnats till fattigvårdsstyrelsen, fortfarande får för sitt bestämda ändamål av fattigvårdsstyrelsen disponeras;

att stadsfullmäktige vidare måtte besluta, att av innevarande års anslag till nykterhetens befrämjande skall utgå;

- 1) Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden ..... 200: —
- 2) Till läsestugorna och folkskolan för arbetsåret 1 okt. 1914—30 sept. 1915.

Till Haga läsestuga:

hyresbidrag och vattenavgift ..... 418: —

Till kombinerade läsestugan och folkskolan:

hyresbidrag ..... 1,400: —

Till båda gemensamt:

prenumeration av tidningar m. m. ... 335: —

underhåll av inventarier ..... 150: —

485: — 2,303: —

- 3) Till gratisutdelning av varm mjölk vid härvarande inre och yttre hamn under nästkommande höst och vinter ..... 500: —

dessa tre anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkskolan.

- 4) Till ungdomstämplet N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen N:o 109 Linnéa (i samverkan med logen 1300 Pyrola) av I. O. G. T., barntämplet N:o 76 Fästet av T. O., samt ungdomsavdelningen N:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovisning för användningen användas till anordnande av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan deras yngre med-

lemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden, fördelat efter antalet barn i föreningarna	300:—
5) Till frälsningsarméns slumverksamhet mot redovisning	600:—
6) Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning	300:—
7) Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande	600:—
	kronor 4,803

samt att återstoden av anslaget reserveras till år 1915;

att stadsfullmäktige måtte såsom villkor för de till läsestugorna och folkköket beviljade anslagens åtnjutande föreskriva, att innehavarna tillförbindas att föra ordentliga räkenskaper över rörelsen och senast den 1 mars avlämna räkenskapen för föregående hyresår till styrelsen, som vid varje framställning om förnyat anslag har att med ledning härav taga frågan om nedsättning i stadens hyresbidrag under omprövning;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt styrelsen för läsestugorna och folkköket att tillse, huruvida ej en del av de å läsestugorna tillgängliga tidningar eller tidskrifter kunna indragas;

att stadsfullmäktige måtte erinra styrelsen för läsestugorna och folkköket om att till fullmäktige inkomma med den begärda utredningen om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet i så god tid, att fullmäktige hinna fatta beslut i ärendet, innan uppsägningstiden för nu gällande hyreskontrakt utgår;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för läsestugorna och folkköket ansvarsfrihet för räkenskapsåret den 1 oktober 1912—den 30 september 1913.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

77. Magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges förklaring över av Karlstads Spinneri och Väveri Aktiebolag anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 december 1913 angående ifrågasatt ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för de så kallade Sjötullsägorna, med mera.

Till Konungen.

Karlstads spinneri- och väveriaktiebolag får härmed i underdånighet anföra besvär över Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Värmlands läns utslag den 31 december 1913, angående stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 23 maj 1912 i fråga om viss ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för så kallade Sjötullsägorna med mera, samt därvid under återopande av vad bolaget hos de olika myndigheterna i målet anfört yrka, att Eders Kungl. Maj:t måtte bifalla vår i målet förda talan och alltså upphäva stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut.

Det överklagade utslaget ävensom bevis om dagen för dess uppläsande i Karlstads domkyrka biläggas.

Underdånigast

KARLSTADS SPINNERI och VÄFVERI AKTIEBOLAG.

C. A. Lundborg.

Stockholm den 4 maj 1914.

Konungens Befallningshafvandes i Värmlands län utslag på besvär av Karlstads Spinneri- och Väveriaktiebolag över ett av stadsfullmäktige i Karlstad den 23 maj 1912 fattat beslut om antagande av viss ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för så kallade Sjötullsägorna med mera; Givet Karlstad i landskansliet den 31 december 1913.

Efter underdånig framställning i ämnet hade Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 18 oktober 1901 bland annat funnit gott fastställa en av stadsfullmäktige i Karlstad den 21 mars 1901 antagen plan till reglering av de till staden Karlstad hörande områden Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna jämte närmast väster och söder därom belägen mark, sådan samma plan funnes närmare angiven å en av

stadsbyggmästaren Carl Crispin upprättad karta med tillhörande beskrivning, att lända till efterrättelse vid verkställighet i den mån sådant utan förnärmande av någons lagliga rätt kunde äga rum, ävensom föreskrivit, att hela det sålunda planlagda området skulle hänföras till ny stadsdel enligt byggnadsstadgan för rikets städer.

Sedan emellertid stadsfullmäktige i Karlstad den 6 februari 1903 godkänt väckt förslag om ändringar i berörda stadsplan, å vilket beslut dock icke sökts nådig fastställelse, hade direktionen för Karlstads lasarett i en inom stadsfullmäktige motionsvis upptagen framställning anhållit, att stadsfullmäktige måtte, med frångående av tidigare beslut i ämnet, antaga vissa närmare angivna ändringar i förenämnda stadsplan. Till stöd för denna framställning hade lasarettsdirektionen bland annat anfört, att enligt det av stadsfullmäktige förut godkända ändringsförslaget den så kallade Lasarettsgatan skulle å sträckan mellan lasarettets infartsväg och den så kallade Vävaregatan framdragas på sådant sätt, att den ungefär på mitten komme att bilda ett större knä, att därigenom ett onödigt stort område av landstinget tillhörig mark komme att förläggas inom kvarteret Linden, som i övrigt tillhörde Karlstads Spinneri- och Väfveriaktiebolag, att nämnda område, som med tidigare gällande lag, då detsamma icke kunnat landstinget mot dess vilja avhändas, ansetts kunna i viss mån utgöra ett hygieniskt skydd för lasarettet mot de förbemälda bolag tillhörande fabriksinrättningarna, emellertid efter tillkomsten av den nya stadsplanelagen, enligt vilken landstinget vore förpliktigt att under vissa förhållanden avträda området, icke kunde framgent bibehållas i berörda syfte, att lasarettet redan hade mycket stora obehag av flerehanda slag genom närheten till förut omförmälda fabriksinrättningar, vilka obehag naturligen bleve allt större i den mån även den närmast lasarettet liggande delen av fabrikstomten bleve för fabriksens egentliga behov tagen i anspråk, och att bestämt skäl för Lasarettsgatans utläggande i enlighet med förut godkända ändringsförslaget icke förefunnits samt att det syntes vara vida naturligare och även för staden icke oväsentligt billigare, om Lasarettsgatan finge i enlighet med direktionens framställning från lasarettets portvaktstuga fortsätta i rak riktning till Vävaregatan.

Sedan stadsfullmäktige vid sammanträde den 16 november 1911 i princip uttalat sig för antagande av det sålunda väckta ändringsförslaget samt stadens byggnadsnämnd och drätselkammare ävensom stadsfullmäktiges beredningsutskott däröver yttrat sig, hade stadsfullmäktige vid sammanträde den 23 maj 1912, efter omröstning med 25 röster mot 5, för sin del beslutat sådan ändring i förslaget till ny stadsplan för Sjötullsägorna med mera, som av lasarettsdirektionen i dess framställning i frågan föreslagits.

I sina över stadsfullmäktiges ifrågakomna beslut, inom vederbörlig tid här-

städes anförda besvär har Karlstads Spinneri- och Väfveriaktiebolag yrkat, att beslutet såsom vilande på orättvis grund och stridande mot lag måtte upphävas.

Till stöd för besvären har bolaget huvudsakligen åberopat: Bolaget hade år 1898 inköpt ägofiguren N:o 508 om 154 ar 38,8 kvadratmeter. Som vid nämnda tidpunkt icke funnits någon stadsplan för området och bolaget icke heller haft kännedom, om sådan då varit ifrågasatt, hade bolaget haft anledning beräkna, att bolaget skulle få fritt förfoga öfver det inköpta området samt hade i sådan tro därå anlagt en fabriksbyggnad vid den invid Klarälven ledande vägen. Sedermera antogs av stadsfullmäktige och fastställdes av Kungl. Maj:t den 18 oktober 1901 stadsplan, varigenom bolagets område blev i viss mån sönderstyckat av gator. På grund av lasarettets anläggande och i enlighet med lasarettsdirektionens förslag antogo stadsfullmäktige den 6 februari 1913 förslag till ändring av förenämnda, aldrig genomförda stadsplan. Enligt detta förslag skulle de bolagets tomt sönderstyckande gatorna bortfalla, under det att i stället från bolagets område avskars ett stycke, varav en del utlades till den så kallade Lasarettsgatan och en del föll inom lasarettets område, dit det ock inhägnats. Bolaget, som beräknat att som ersättning för det bolaget avhända området få från lasarettet förvärva lasarettet tillhörig, i kvarteret Linden ingående mark, och att de enligt den av Kungl. Maj:t fastställda planen bolagets område skärande Stor- och Gamla Vävaregatorna icke komme att på marken framdragas, utförde år 1905, med byggnadsnämndens tillstånd, en ny byggnad, vilken delvis sköt in på Storgatan och uppfördes på sådant sätt, att densamma, i mån av framträdande behov av nya fabrikslokaler, kunde tillbyggas i riktning mot lasarettet. Sedan lasarettsdirektionens här ifrågavarande framställning blivit gjord hos stadsfullmäktige och under ärendets behandling därstädes bland annat påståtts, att en vidrig stank skulle förmärkas från bolagets fabriksinrättning, hade bolaget låtit genom sakkunnig person verkställa undersökning och därigenom blivit i tillfälle påvisa, att hygieniska olägenheter icke kunde av fabriksinrättningen orsakas för lasarettet. Från lasarettsdirektionens sida hade icke håller uppgivits beskaffenheten av de olägenheter, fabriksinrättningens närhet till lasarettet skulle kunna medföra än mindre vederhörigen ådagalagts förekomsten av sådana olägenheter. Det enda skäl, varpå stadsfullmäktiges beslut i frågan eljest skulle kunnat vara grundat, hade därmed förlorat gillighet. Det av stadsfullmäktige senast antagna stadsplaneförslaget vilade på orättvis grund, enär detsamma till förmån för lasarettet berövade bolaget ett långt större område än bolaget kunde återfå från landstinget. Bolaget åsamkades sålunda en förlust i jordområde av omkring 940 kvadratmeter förutom vad bolaget finge avstå till Älvgatan och Vävaregatan. Därest emellertid toges hänsyn därtill, att bolaget nödgades lämna mark till Lasarettsgatan, måste i allt fall beaktas, att enligt merberörda förslag skulle från bolagets mark fränskiljas ett om-

råde, som, delvis taget i anspråk för lasarettsområdet, bleve för bolaget onyttigt. Genom förslagets genomförande komme för den skull bolaget att av sin mark förlora mer än dubbelt av vad bolaget kunde i sådant hänseende återfå. Stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut stode jämväl i strid med stadsplanelagen, måhända icke mot något uttryckligt stadgande i densamma, men alldeles säkert mot dess anda och mening. Enligt nämnda lag borde nämligen den, som finge ett område genom en gata avskilt från sin mark och onyttiggjort, kunna påfordra, att området skulle inlösas av staden. Detta bleve dock i förevarande fall omöjligt för bolaget, när det från bolagets övriga mark enligt förslaget avskilda område icke komme att utgöra byggnadskvarter och icke, såvitt upplyst blivit, inginge i lasarettets område, vadan bolaget icke kunde tilltvinga sig lösen för området. Detta sammanhängde därmed, att samma område icke uteslutits ur stadsplanen samt icke håller utlagts till öppen plats eller gata. Såsom byggnadskvarter åter vore området särdeles olämpligt till formen och stode icke i överensstämmelse med byggnadsstadgans och stadsplanelagens föreskrifter. Bolaget yrkade förty upphävande av överklagade beslutet för vinnande av en mera rättvis stadsplan.

Uti en ytterligare ingiven skrift har bolaget bland annat framhållit, att den minskning av bolagets markutrymme, som genom antagandet av lasarettsdirektionens hos stadsfullmäktige gjorda hemställan bleve en följd, vore ägnad att allvarligt hindra bolagets utveckling, och att bolaget genom överklagade beslutets genomförande skulle tillfogas rättsförlust, vadan samma beslut onödigt kränkte bolagets enskilda rätt.

Över ifrågavarande besvär hava hörts stadsfullmäktige i Karlstad och enligt dess beslut å dess vägnar avgivits infortrad förklaring av stadsfullmäktiges beredningsutskott, som därvid på anförda grunder yrkat besvärens ogillande.

Magistraten i Karlstad, som därefter yttrat sig i anledning av besvären, har därvid uttalat, att magistraten icke funne klagandebolaget hava visat, att överklagade beslutet vilade på orättvis grund, och att magistraten för den skull ville hemställa, att besvären måtte lämnas utan avseende. Från detta yttrande hade emellertid två av magistratens ledamöter varit skiljaktiga, samt såsom sin mening anfört, bland annat, att den i ärendet väckta motionen icke sammanföle med något stadens intresse av avsevärd betydelse, att det icke kunde förnekas, att ett tillmötesgående av lasarettsdirektionens framställning i ämnet endast kunde ske på bekostnad av annan markägare, klagandebolaget, för vilket överklagade beslutet måste medföra avsevärd förlust, och att ifrågakomna beslutet sålunda vilade på orättvis grund, och i följd därav, för den händelse att stadsfullmäktiges merberörda beslut kunde bliva föremål för saklig prövning annat än i sammanhang med av stadsfullmäktige sökt fastställelse av stadsplaneförslaget, hemställt om bifall till besvären.

Slutligen har klagandebolaget inkommit med påminnelser och däri vidhållit sin besvärstalan.

Konungens Befallningshavande har tagit handlingarnas innehåll i överbäggande; och enär klagandebolaget icke visat, att i förevarande fall föreligger någon sådan omständighet, som enligt 76 § i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 kan föranleda till upphävande av eller ändring i det klandrade beslutet, vilket beslut emellertid på grund av bestämmelserna i 2 och 3 §§ i lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907 icke blir gällande förrän detsamma av Kungl. Maj:t fastställts, prövar Konungens Befallningshavande skäligt ogilla klagandebolagets i målet förda besvärstalan.

Klagan över detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettonde dagen från delfäendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av utslaget. Det är klaganden tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

På Landshövdinge Ämbetets vägnar:
TURE BROSTRÖM. GEORG SAMUELSON.

Kungl. Maj:ts nädiga vilja är, att Dess befallningshavande i Värmlands län, efter vederbörandes hörande, häröfver afgifver underdånigt utlåtande samt därmed äfvensom med handlingarne i målet till Kungl. Maj:t inkommer.

Stockholm den 9 maj 1914.

På nådigaste befallning
CARL EDELSTAM.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att efter stadsfullmäktiges här i staden hörande över ineliggande underdåniga besvär avgiva yttrande samt därmed sedermera hit inkomna och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 12 maj 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON,

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas i ärendet avgiva yttrande och därmed hit inkomma samt remissakten därvid återställa.

Karlstads rådhus den 27 maj 1914.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 86.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Karlstads Spinneri- och Väveri-Aktiebolag anförda underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 31 december 1913 angående ifrågasatt ändring i upprättat förslag till ny stadsplan för de så kallade Sjtöullsägorna, med mera; och beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte i underdånigt utlåtande anhålla, det täcktes Kungl, Maj:t på de av Konungens Befallningshavande anförda skälen lämna Aktiebolagets förevarande besvärstalan utan avseende.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

78. Åtskilliga fastighetsägares inom Västerstrand av Herr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, fastighetsägare vid Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Väster Strand vilja härmed hos Fullmäktige vördsamt anhålla att i likhet med Norr Strand från och med år 1915 erhålla fri sotning i våra å stadens icke planlagda område belägna fastigheter, dock endast två gånger om året: höst och vår.

Denna hegäran grundas ej blott därpå, att vi efter samma grunder, som gälla för övriga fastigheter i staden, få utgöra skatt till staden, utan fastnåra därpå, att det nu till förebyggande av eldsolyckor ej kan sägas vara tillfredsställande sörjt för behovet i fråga.

Visserligen åligger stadens skorstensfejare enligt § 14 i Brandordningen för staden "att å byggnader, belägna inom stadens icke planlagda område, efter tillsägelse av ägaren, verkställa sotning minst en gång om året mot skjutsersättning efter en häst samt ersättning till samma belopp som för extra sotning." Men denna bestämmelse blir av föga värde, enär den på grund av de rätt dryga kostnaderna ej efterföljes som den borde.

Om staden åter åtager sig sotningsskyldigheten, blir bestämmelsen ej blott effektiv, utan kostnaderna bliva även jämförelsevis ringa, som synes av bifogade uppgift å eldstäderna å Väster Strand. Kostnaden skulle belöpa sig till 240 kr. pr år.

På grund härav anhålla undertecknade vördsamt, att Fullmäktige ville besluta, det stadsdelarna Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Väster Strand i likhet med övriga stadsdelar erhålla fri sotning två gånger om året; och att detta beslut träder i kraft den 1 januari 1915.

Karlstad den 16 maj 1914.

J. R. NILSSON, Karlsholm; K. J. W. JONSSON, Bernstad, m. fl.

Uppgift å eldstäderna i Klaravik uti nedanstående fastigheter.

	Spis	Kakelugn	Brygg-panna	Kamin	Bakugn
L. Andersson, Marielund . .	2	2			1
J. Magnusson, L:a Romstad	1	2	1	4	1
Lundin, Karlsholm n:o 36	5	8			
J. A. Forsén » » 17	2	2			1
Gust. Jonson » » 18	6	5	1	2	
E. Larson » » 19	3	3	1		
J. A. Forsén » »	2	2	1		
A. Magnusson » » 21	1	1			
Blomquist » » 16	2	1			
L. Mossberg » » 15	2	2			
G. Anderson » » 14	2			1	
J. Forsén » » 12	3	3			
Otto Pettersson » » 11	4	5	1		
N. Nordblad » » 6a	3	2	1	1	
G. Erikson » » 6	3	2			
J. Jonson » » 7	1		1	1	
W. Källström » » 8	2	2	1		
O. Händel » » 9	1			1	
C. Anderson » » 10a	3	2	1	1	
C. Anderson » » 10b	4	4			
Jonssons stbhus » » 2	4			2	
J. Nilson » » 1	6	2	1	3	
K. Setterman, Bernstad	5	4	1		
K. Setterman » B	3	3		1	
K. Jansson » D	4	3		1	
A. Lundgren » F	5	1	1	1	
J. Schyman »	4	4	1		
J. Anderson Elfvik	3	2		1	
C. J. Wennberg Klaravik	2	4	1		
E. Lundblom » 8	3	4	1		
A. Settervall » 1	6	8	1		
J. Pettersson » 2	6	6	1		
A. Bäckert » 3	6	6	1		
N. F. Lind » 4	5	3		1	
A. Drake » 9	3	4	1		
K. Jonson » 5	6	6	1	1	
Lindberg » 6	4	5	1		
E. G. Erikson » 7	6	9	1	1	
Sandberg, Alfhem	3	6		1	1
	136	128	22	24	4

Summa spisar 136 st., kakelugnar 128 st., brygghuspannor 22 st., kaminer 24 st., bakugnar 4 st. Vid Norrstrand sotas spisar, brygghuspannor och bakugnar 4 gånger om året. Kakelugnar och kaminer 1 gång och skulle sålunda utgifterna för sotningen, efter det pris per rörledning som för Norrstrand nu gäller, nämligen 30 öre, belöpa sig till för spisel, bryggpanna och bakugn kronor 194: 40, för kakelugnar och kaminer kr. 45: 60 = Kronor 240.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 14 juli 1914.*

§ 87.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade brandstyrelsen att avgiva yttrande över åtskilliga fastighetsägares inom Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Västerstrand av herr N. Fr. Lindh såsom motion upptagna framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter.

I ärendet hade, uppå begäran av brandstyrelsen, sotaremästaren i staden avgivit yttrande, samt därvid tillstyrkt att fastighetsägarna i Västerstrand erhöles fri sotning i samma utsträckning som för närvarande vore gällande för stadsdelen Norrstrand, nämligen sotning fyra gånger om året av spisar, brygghuspannor och bakugnar och en gång om året av kakelugnar och kaminer, vilket, med beräkning av nu befintliga eldstäder å Västerstrand och av gällande priser för sotning å Norrstrand, skulle draga en årlig kostnad av 240 kronor.

Efter antecknande tillika, att tillförordnade brandchefen, kaptenen P. E. Ågren, förklarar sig biträda det av sotaremästaren avgivna förslaget, beslöt brandstyrelsen, att såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja fastighetsägarna i Västerstrand från och med år 1915 fri sotning i den av sotaremästaren föreslagna omfattningen ävensom bestämma, att den därför beräknade kostnaden, 240 kronor, skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, täckas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 augusti 1914.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över åtskilliga fastighetsägares inom Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Vä-

sterstrand av herr N. Fr. Lindh såsom motion upptagna framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter.

I likhet med brandstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte bevilja fastighetsägarna i Västerstrand från och med år 1915 fri sotning i samma omfattning, som för närvarande vore gällande för stadsdelen Norrstrand, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att den därför beräknade årliga kostnaden, 240 kronor, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 87.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över åtskilliga fastighetsägares inom Klaravik, Bernstad och Karlsholm eller Västerstrand av Herr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning angående fri sotning i sökandenas fastigheter; och beslöt utskottet, i likhet med vad brandstyrelsen och drätselkammaren i avgivna utlåtanden föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja fastighetsägarna i Västerstrand fri sotning fyra gånger om året av spisar, brygghuspannor och bakugnar och en gång om året av kakelugnar och kaminer, ävensom bestämma, att den därför beräknade kostnaden, 240 kronor, skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, täckas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

79. Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier framställning om anslag för år 1915 m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed anhålles vördsamt, att Stadsfullmäktige ville även för år 1915 be-

vilja styrelsen för Karlstads Skollovskolonier det sedvanliga anslaget av 500 kronor. Föreskrivna årsredogörelse, revisionsberättelse och läkareintyg bifogas.

Å Skollovskolonistylrelsens vägnar den 26 augusti 1914.

G. JAKOBSSON,
ordförande.

David Karlström.

Årsberättelse.

Styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier har under verksamhetsåret 1913 utgjorts av följande personer:

Domprosten G. Jakobsson, ordförande; 2:e stadsläkaren, D:r Hugo Severin, vice ordförande; Folkskolläraren David Karlström, sekreterare och Fru Greta Gullström, kassaförvaltare.

Övriga ledamöter: Apotekaren Stellan Gullström, Folkskoleinspektören Bror A. Larson med Folkskollärarinnan, frkn Anna Ljungkvist, Redaktör Helmer Rothman och Seminarieläraren Edv. Holmstrand som suppleanter.

Av 126 anmälda barn har styrelsen kunnat bereda plats vid kolonihemmet å Jäverön för 50 stycken fördelade i 2 kolonier med 25 barn i varje. Som vanligt har varje koloni varit ute 5 veckor, och har kolonivistelsen haft synnerligen god verkan på småttingarna. Viktökningen pr barn har uppgått ända till 3,5 kg. Hälso tillståndet har varit gott, och intet olycksfall har inträffat.

Verksamheten vid kolonierna har bedrivits efter samma principer som under de närmast föregående åren och ha avsett att på samma gång barnen få njuta av god och närande föda samt ett glatt och friskt friluftsliv med bad, lek och skogsvandringar, de även genom ordnade småsysslor inom kolonihemmet få vänja sig vid god ordning och känslan av att hava fyllt de plikter, som där varit dem ålagda.

Den första av årets kolonier har föreståtts av skolkökslärarinnan, frkn Ester Melin, och den andra av lärarinnorna, frknarna Asta Olsson och Tekla Forsman. Som husmor har även under den gångna sommaren Charlotta Nyberg tjänat kolonierna, och ha var och en av dem på ett förtjänstfullt sätt fullgjort sina åligganden.

Utgifterna för barnens underhåll ha uppgått till kr. 940:48, vilket pr barn och dag utgör 53,73 öre.

Föreningens medlemsantal uppgick vid 1912 års slut till 263 årligen betalande medlemmar, men har under året minskats med 7, vadan medlemssiffran den 31 december 1913 är 256.

För att om möjligt kunna bereda flera barn tillfälle att komma i åtnjutande av föreningens verksamhet beslöt styrelsen den 10 april 1913 att hos Första majblommekommittén göra en anhållan om ett anslag från denna å 300 kronor. Den gjorda anhållan beviljades så till vida, att styrelsen fått mottaga 150 kronor, för vilket bidrag styrelsen anhåller få uttala sin varma tacksamhet.

Samtidigt med nämnda beslut den 10 april tillsattes ock en kommitté med uppdrag att vidtaga förberedande åtgärder för anskaffande av bostad å Jäverön för ett större antal barn än det nuvarande. Svårigheten att kunna realisera denna styrelsens plan visade sig dock vara så stor, att den ännu väntar på sin lösning.

Till sist har styrelsen att tacksamt erkänna mottagandet av Stadsfullmäktiges anslag å 500 kronor samt genom Direktör Hj. Nerman mottagna kr. 119: 33, utgörande andel i vinst å ryårsannonser.

Karlstad i april 1914.

STYRELSEN.

David Karlström.

Undertecknade, utsedda att granska Karlstads förening för anordnande af skollofskolonier räkenskaper för 1913 få efter fullgjort uppdrag afgifva följande Revisionsberättelse:

Inkomster:

Behållning från 1912	865: 92
Andel i vinst å nyårsannonser	119: 33
Stadsfullmäktiges anslag 1913	500: —
Medlemsafgifter 185 å 3: —	555: —
D:o 71 å 2: —	142: —
Räntor	48: 96
Gåfva	7: 96
D:o af Majblommekommittén	150: —
	<u>1,523: 25</u>
	Kronor 2,389: 17

Utgifter:

Barnens underhåll	940: 48
Inventarier	69: 43
Löner	210: —
Diverse utgifter och arbeten	123: 64
Premie för brandförsäkring	6: —
D:o » inbrottsförsäkring	8: 50
Annonser och trycksaker	20: 65
Inkassoprovision af årsafgifter	48: 23

Karlstads Ångslups A.-B.	65:—	
Innestående i W. E. B.	875:78	
Kontant i kassan	21:46	<u>2,389:17</u>

Då räkenskaperna äro omsorgsfullt förda och försedda med verifikationer, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsföraren under den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 23 Februari 1914.

ALFR. NYBERG.

WILHELM LEFRÉN.

Vid besök denna sommar å Gäverön har jag kunnat konstatera den goda ordningen och den allmänna tillfredsställelsen bland kolonibaruen; föreståndarinnor och övrig personal synas ha ägnat sina uppgifter ett kärleksfullt intresse; barnens allmänna utseende och viktstillökning*) bekräftar till fullo den redan gamla välkända erfarenheten om den nytta skollovskolonierna utträta.

Karlstad 26 aug. 1914.

HUGO SEVERIN,

Leg. läkare.

---

*) Genomsnittstillökningen för samtliga barn	2,65 kg.
D:o » » gossar	2,68 »
D:o » » flickor	2,60 »
Minsta viktökningen för gossarne	0,5 kg.
D:o » » flickorna	0,5 »
Största » » gossarna	5,4 »
D:o » » flickorna	10 »

Intet barn har minskat eller stått still i vikt.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 september 1914.*

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år, beslöt, efter handlingarnas föredragning, tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget på enahanda villkor, som för inne-

varande åts anslag varit föreskrivna, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämman, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medels uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 88.

I likhet med vad drätselkammaren i avgivet utlåtande över Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos stadsfullmäktige gjorda framställning om anslag till föreningens verksamhet under nästkommande år föreslagit, beslöt beredningsutskottet, som nu hade att i ärendet avgiva yttrande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för nämnda förening ett anslag till föreningens verksamhet under år 1915 av 500 kronor med föreskrift tillika, att därest anslag till föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1916, ansökan därom skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1915 och därvid vara åtföljd av en redogörelse över föreningens verksamhet och ekonomi den gångna sommaren liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna, samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

80. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden.

Resolution.

Öfver bilagda sju ansökningar behagade Stadsfullmäktige i Karlstad afgifva yttrande och därmed till magistraten inkomma samt remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 14 september 1914.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag med bifogande af frejdebetyg värdsamt anhålla, att i min i huset N:o 16 vid Drottninggatan här i staden bedrifna matservering medelst Automat få tillstånd att under år 1915 idka utskänkning af öl och vin till mat i likhet med föregående.

Karlstad den 26 Augusti 1914.

F. A. DAHL.

Frejdebetyg.

Att f. d. kassören Fredrik August Dahl född den 21 juni år 1833 (trettio-tre) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 25 augusti år 1914.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Magistraten i Karlstad.

Enligt Konungens Befallningshafvandes i Värmlands län resolution af den 25 november 1913, har förre kassören Fredrik August Dahl tillstånd att under ett år räknat från och med den 1 januari 1914 i samband med automatrörelse få utskänka vin och öl i en automatlokal i huset n:o 16 vid Drottninggatan här i staden, enligt de närmare bestämmelser som i ofvansagda resolution föreskrifvits.

Dahl har emellertid under de senare åren icke någon gång övervakat och skött denna sin utskänkningsrörelse, utan har hans dotter Signe Emilia Augusta Næss och hennes man norske undersåten Helge Næss hela tiden skött automat- och utskänkningsrörelsen. Dahl har emellertid icke gjort någon anmälan till polismyndigheten att få hafva Næss till föreståndare för rörelsen ifråga.

Såväl Næss som hans hustru har uppgivit, att det vore de som skötte automatrörelsen såsom för egen del, oaktadt de själfva icke kunnat erhålla rättigheten emedan Næss vore norsk undersåte. Därför har rättigheten sökts av svärfadern Fredrik August Dahl.

Detta tillvägagångssätt synes hava tillkommit för att draga polismyndigheten bakom ljustet ifråga om rättighetens beviljande. Makarne Næss hafva själfva medgifvit att svärfadern Dahl på grund av sjukdom och ålderdomssvaghet — han är nämligen öfver 80 år gammal — är oförmögen att själf sköta den ifrågavarande utskänkningsrörelsen. Det har dessutom under senare året förekommit, att hustru Næss låter personer elter stängningstiden besöka såväl själva automallokalen som köket till densamma, där personer tillåtits förtära maltdrycker. Hon har tillika under innevarande år ådömts böter för det hon serverat berusade personer maltdrycker i lokalen utan i förening med mat. För närvarande är hon likaledes åtalad för det hon efter stängningstidens slut låtit personer få förtära maltdrycker i lokalen. Hon låter sig emellertid icke ens därav rälta utan fortfarande tillåter gäster uppehålla sig i lokalen efter stängningstidens slut.

Då Dahl sålunda icke utöfvar den ifrågavarande utskänkningsrättigheten i enlighet med Konungens Befallningshavandes resolution och heller icke har förmåga att övervaka, att densamma skötes på ett ordentligt sätt och dessutom på grund av sin ålder måste anses olämplig att innehafva densamma, får jag vördsamt hemställa att Magistraten hos Konungens Befallningshavande gör framställning därom, att Dahl icke måtte få den ifrågavarande utskänkningsrättigheten förnyad till nästkommande år.

Afskrift af Konungens Befallningshavandes ofvannämnda resolution bifogas.
Karlstad den 12 augusti 1914.

GUSTAF ADOLF SKÖLD
poliskommissarie och t. f. stadsfiskal.

Resolution.

Överlämnas till stadsfullmäktiges beredningsutskott för kännedom.
Karlstads rådhus den 19 september 1914.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid av tre å., räknade från den 1 januari 1915, få i pensionat Haga här i staden utskänka öl och vin till spisande gäster. Frejdbetyg bifogas.

Karlstad den 10 augusti 1914.

ALBERT BÄCKMAN

Föreståndare.

Frejdbetyg.

Att direktör i måleribolaget Johan Albert Bäckman född den 22 januari år 1862 (sextiotvå) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 24 juli år 1914.

AUG. EK,
Domk.-adj.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af 1 år, räknadt från och med den 1 nästkommande januari i huset n:r 44 kvarteret Väktaren vid Östra Torggatan här i staden fortfarande få utskänka öl i förening med matservering. Frejdebevis vidfogas.

Karlstad den 29 aug. 1914.

R. HUSS,

Verkställande Direktör för Färjestads Bryggeri Aktiebolag.

Frejdbetyg.

Att kaptenen Reinhold Huss född den 1 juli år 1858 (femtioåtta) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 27 augusti år 1914.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla att i mitt konditori i huset n:o 44 vid stora torget här i staden få till förtäring på stället försälja vin under en tid av 1 år, räknat från den 1 januari 1915.

Karlstad den 29 aug. 1914.

JOHAN AUGUST SVENSSON,
Konditor.

Frejdbetyg.

Att konditorn Johan August Svensson i Staden 44, född den 5 augusti år 1848 (fyrtioåtta) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 4 september år 1914.

CLAES JACOBSSON,
Pastorsadjunkt.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

I egenskap af förmyndare för aflidne konditorn Isidor Smedbergs barn, hvilka gemensamt bedrifva den af Smedberg innehafda konditorirörelsen i huset n:o 138 i Tingvallastaden härstädes, får jag härigenom värdsamt anhålla att i nämnda lokal få till förtäring på stället försälja vin under en tid af 1 år räknat från den 1 januari 1915.

Karlstad den 29 Aug. 1914.

P. F. YHNELL.

Frejdbetyg.

Att f. d. konditorn Peter Ferdinand Yhnell i Staden 138, född den 15 oktober år 1840 (fyrtio) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 29 augusti år 1914.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Med bifogande av frejdebetyg får jag värdsamt anhålla om tillstånd att fortfarande under 1 år, räknat från och med den 1 januari 1915 få i huset n:r 28 vid Västra Torggatan här i staden till spisande gäster utskänka vin och öl.

Karlstad den 21 augusti 1914.

AMANDA LEICHEL.

Frejdbetyg.

Att fru Amanda Vilhelmina Leichel född den 9 maj år 1857 (femtiosju) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 27 augusti år 1914.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid av 1 år räknade från och med den 1 januari 1915 i Frimurarordens hus här i staden utskänka öl och vin till spisande gäster.

Karlstad den 27 augusti 1914.

KRISTIN MARTIN.

Frejdbetyg.

Att fru Kristina Martin född Nilsson-Skarin den 28 febr. år 1857 (femtiosju) åtnjuter medborgerligt förtroende; betygar Karlstads stads församling i Värmlands län den 28 augusti år 1914.

AUGUST EK,
Domk.-adj.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 Okt. 1914.*

§ 89.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande ingivna ansökningar om rätt att här i staden utskänka vin och öl, så hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva utlåtande över samma ansökningar, nämligen:

1:o) från f. d. kassören F. A. Dahl att i huset n:o 16 vid Drottninggatan få under år 1915 medelst automat försälja öl och vin till mat;

2:o) från direktören Albert Bäckman att under tre år från och med år 1915 få i Pensinat Haga försälja öl och vin till spisande gäster;

3:o) från kaptenen R. Huss att under berörda treårsperiod få i huset N:o 44 i kvarteret Våktaren vid Östra torggatan utskänka öl i förening med matservering;

4:o) från Fru Amanda Leichel, och

5:o) från Fru Kristina Martin om tillstånd att under samma treårsperiod få, Fru Leichel i huset n:o 28 vid Västra Torggatan och Fru Martin i Frimurareordens hus försälja öl och vin till spisande gäster; samt

6:o) från konditorn Johan August Svensson och

7:o) från f. d. konditorn P. F. Yhnell såsom förmyndare för avlidne konditorn Isidor Smedbergs barn att få under åren 1915—1917 försälja vin till för-

täring på stället, Svensson i huset n:o 44 vid Stora torget och Yhnell i huset N:o 138 i Tingvallastaden.

Vidkommande de av kaptenen Huss, konditorn Svensson, f. d. konditorn Yhnell, Fru Liechel och Fru Martin gjorda ansökningarna beslut utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte tillstyrka dessa ansökningar för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1915 under samma villkor som varit under innevarande år gällande för rättigheterna.

Beträffande däremot de av f. d. kassören F. A. Dahl och direktören Albert Bäckman gjorda ansökningarna fann utskottet skäl icke föreligga att till bifall förorda desamma, varför utskottet beslöt hemställa,

att f. d. kassören F. A. Dahls och direktören Albert Bäckmans förevarande ansökningar måtte av stadsfullmäktige avstyrkas.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

81. Drättselkammarens framställning angående uppbörden av grundavgifterna till pensionsfonden.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 5 oktober 1914.

§ 2.

Ingav stadskamreraren en så lydande

“P. M.

angående uppbörd av grundavgiften till pensionsfonden.

Jämlikt 14 §:n 4:de stycket av lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913 skall grundavgiften till pensionsfonden erläggas före utgången av juni månad året efter det, varunder taxering skett, “i den ordning, som av kommunen bestämmes,” och enligt 8:de stycket av samma § skall kommunen redovisa de influtna avgifterna till pensionsstyrelsen före utgången av påföljande juli månad. Det gäller sålunda att bestämma såväl tiden för uppbörden som sättet för dess verkställande. Då det icke torde vara lämpligt att upplaga dessa avgifter vid annat tillfälle än då allmänheten eljest har anledning att infinna sig å uppbördsokal, och då vi hava 1:a uppbördsstämman för stadsutskylder så sent som i maj,

vill jag föreslå, att uppbörd av ifrågavarande grundavgift sker vid, men skild från kronouppbördsstämman i november samma år avgiften avser. Härför synes lagen ej lägga hinder. Det blir nämligen eljest snart sagt ingen tid för indrivning av rester, vilka, där de ej ingå, påligga staden, och då pensionen, när den en gång skall utgå, icke beräknas på andra grundavgifter än dem, som inom nämnda tid (juni månad) blivit av de avgiftspliktige själve erlagda, torde även från deras synpunkt ett sådant tillvägagående vara lämpligt. Ifrågavarande avgift lärer väl icke få anses så betungande, att den icke kan utgöras vid nämnda tillfälle. Genom särskiljande från kommunaluppbörden är det att hoppas, att avgifterna skola inflyta till det mesta möjliga.

På grund av det anförda hemställer jag, att Drättselkammaren ville föreslå stadsfullmäktige bestämma, att uppbörden av grundavgiften till pensionsfonden verkställs av Drättselkammaren samtidigt med och å samma ställe som kronouppbördsstämman samt att åt Drättselkammaren överlämnas att i övrigt vidtaga erforderliga åtgärder för avgifternas upptagande.

Vad angår sättet för uppbörden har jag tänkt mig, att de avgiftspliktige skulle genom annons i stadens tidningar underrättas om uppbörden (däri även skulle intagas risken av underlåten betalning). Detta låter sig ju lätt göras, då avgiftsbeloppet är lika för alla. Vid uppbördstillfället erhåller den betalande ett på förhand iordningsställt kvitto, vars stam behålles av uppbördsmanen. Efter uppbörden kunna från stammen de gjorda inbetalningarna vid tillfälle inprickas i den längd, som kommit från taxeringsnämnden och som skall insändas till pensionsstyrelsen. Å oguldna avgifter upprättas från kvarvarande kvitton restlängd för indrivning av desamma.*

Efter föredragning härav beslöt drättselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte bestämma, att uppbörden av grundavgifterna till pensionsfonden skall tillsvidare verkställas av drättselkammaren samtidigt med och å samma ställe som kronouppbördsstämman samt att åt drättselkammaren överlämnas att i övrigt vidtaga erforderliga åtgärder för avgifternas upptagande.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 Oktober 1914.

§ 91.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av drättselkammaren gjord hemställan i fråga om sättet och tiden för uppbörden av grund-

avgifterna till pensionsfonden; och beslöt utskottet att, med biträdande av kammararens förslag i ärendet, såsom infortrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma att uppbörden av grundavgifterna till pensionsfonden skall tills vidare verksättas av drätselkammaren samt vidtagna erforderliga åtgärder för avgifternas upptagande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

82. Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens framställning om anslag för uppförande av ny ångpanneskorsten vid gasverket.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 3 Juli 1914.

§ 9.

Med anledning av erhållen skrivelse från Brandstodskomitén hade Stadsingenjören anmält, att den vid gasverket befintliga skorstenen vore bristfällig och dess användning förbunden med eldfara; och beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av 1,500 kronor för uppförande av en ny sådan.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Karlstad den 24 Juli 1914.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk, Karlstad.

Vid skedd inspektion af Gasverkets byggnader, försäkrade uti Städernas Allmänna Brandstodsbolag under nr:ris 70540 och 92120, har det visat sig att ångpanneskorstenen inom reningshuset var försedd med flera sprickor, hvilka synas innebära stor risk för explosion.

På grund häraf får jag anmoda försäkringstagaren att till eldfarans minskande inom huset ofördröjligen vidtaga sådana åtgärder, att all fara i berörda afseende fullständigt aflägsnas, hvilket synes hälst böra ske genom att skorstenen uppföres *utom* huset.

Emotseende i sinom tid Edra närmare meddelanden angående åtgärdens vidtagande och tecknar

Högaktningsfullt
BRANDSTODSKOMMITTÉN
Karlstad.
Fr. Olsén.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 september 1914.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 1,500 kronor för uppförande av en ny ångpanneskorsten vid gasverket; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 Oktober 1914.*

§ 92.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjord framställning om anslag av 1,500 kronor för uppförande av en ny ångpanneskorsten vid gasverket; och beslöt utskottet, i likhet med vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 1,500 kronor till uppförande av en ny ångpanneskorsten vid gasverket ävensom bestämma att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

33. Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens framställning om anslag för framdragande av gasledning till egnahemstomterna N:ris 104 B och 105 A i kvarteret Kilen å Herrhagen.

Utdrag ur protokoll hållet hos Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen den 3 Juli 1914.

§ 8.

För utsträckning av gasledning till egnahemstomterna i N:ris 104 B och 105 A i kv. Kilen beslöt Styrelsen att hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av 250 kronor.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 september 1914.

§ 6.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 250 kronor för utsträckning av gasledning till egnahemstomterna n:ris 104 B och 105 A i kvarteret Kilen å Herrhagen, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1914.

§ 93.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över av vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjord framställning om ett anslag av 250 kronor för framdragande av gasledning till egnahemstomterna N:is 104

B och 105 A i kvarteret Kilen å Herrhagen, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 250 kronor för framdragande av gasledning till egnahemstomterna N:is 104 B och 105 A i kvarteret Kilen å Herrhagen ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

84. Herr Per Clarholms motion om anslag för inköp av ett väggur att uppsättas i stadsfullmäktiges samlingsrum.

Till Stadsfullmäktige.

Undertecknad får härmed vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta gifva drätselkammaren i uppdrag att inköpa och låta i Fullmäktiges samlingsrum uppsätta ett väggur.

Karlstad den 22 Maj 1914.

PER CLARHOLM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 september 1914.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Herr Per Clarholms motion angående inköp av ett väggur att uppsättas i stadsfullmäktiges samlingsrum; och beslöt drätselkammaren, som införskaffat prisuppgift å dylika väggur, hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja 70 kronor för inköp av ett enklare väggur ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 oktober 1914.*

§ 94.

I hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Per Clarholm hemställt, att stadsfullmäktige ville besluta giva drätselkammaren i uppdrag att inköpa och låta i fullmäktiges samlingsrum uppsätta ett väggur.

I häröver avgivet yttrande hade drätselkammaren tillstyrkt ett anslag av 70 kronor till inköp av ett enklare väggur.

Beredningsutskottet, som nu hade att avgiva yttrande i ärendet beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag å 70 kronor för inköp av ett enklare väggur av svensk tillverkning att uppsättas i stadsfullmäktiges samlingsrum, ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 19 November.

N:o 13.

85. Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av magistraten gjord framställning om indelning av staden Karlstad i tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare.

Resolution.

Översändes till stadsfullmäktige i Karlstad, som ville med yttrande över förevarande framställning hit inkomma och remisshandlingar därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 8 oktober 1914.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Enär antalet röstberättigade i Karlstads stad vid val till riksdagens andra kammare är så stort, att en vallokal numera icke är tillräcklig, har Magistraten funnit tiden vara inne att föreslå stadens indelning i valdistrikt, och hemställer därför med stöd af 19 och 20 §§ i lagen om val till riksdagen, att staden må från och med 1915 indelas i följande tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare:

1:a distriktet, omfattande Tingvallastaden med västra järnvägsstationen samt stadsdelen Klara med Sandbäcken och regementsområdet;

2:a distriktet, omfattande stadsdelarna Haga och Herrhagen; och

3:e distriktet, omfattande stadsdelarna Viken och Berget äfvensom stadsområdet (med undantag av Sandbäcken och regementsområdet.)

Karlstads rådhus den 5 oktober 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 96.

Hos Konungens Befallningshavande i länet hade magistraten i Karlstad hemställt, att staden måtte, med hänsyn till det stora antalet röstberättigade vid val till riksdagens andra kammare, från och med år 1915 indelas i följande tre distrikt vid förrättande av dylika val, nämligen:

1:a distriktet, omfattande Tingvallastaden med västra järnvägsstationen samt stadsdelen Klara med Sandbäcken och regementsområdet;

2:a distriktet, omfattande stadsdelarna Haga och Herrhagen; och

3:e distriktet, omfattande stadsdelarna Viken och Berget ävensom stadsområdet (med undantag av Sandbäcken och regementsområdet).

Sedan Konungens Befallningshavande genom resolution den 8 oktober 1914 infortrat stadsfullmäktiges yttrande över berörda framställning, hade utskottet, uppå remiss från fullmäktige att avgiva utlåtande i ärendet; och beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte såsom infortrat yttrande tillstyrka magistratens förevarande framställning om stadens indelning i tre valdistrikt för val till riksdagens andra kammare.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

86. Arbetsstugustyrelsens framställning om anslag för år 1915 m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I och för hävarande Arbetsstugas fortsatta varksamhet under år 1915 anhålles härmed vördsamt, att Stadsfullmäktige ville i likhet med vad de senare åren skett bevilja styrelsen för densamma ett anslag av 1,500 kronor.

Föreskriven årsredogörelse för stugans verksamhet under året 1913 närslutes dessa handlingar.

Å Arbetsstugestyrelsens vägnar den 26 augusti 1914.

G. JAKOBSSON,
ordförande.

A. ÅSTRÖM.

David Karlström.

Redogörelse för Arbetsstugans verksamhet under 1913.

Under det gångna året har stugans styrelse utgjorts av följande personer:

Domprosten G. Jakobsson, ordförande; Folkskolläraren David Karlström, vice ordförande och sekreterare ssmt Bokhandlanden A. Åström, kassaförvaltare.

Övriga ledamöter: Fruarna Emma Lidman, Maria Moberg, Elvine Weinberg och Thyra Brattström samt Folkskollärarinnan, Fröken Anna Ljungkvist med Folkskoleinspektören Bror A. Larson, Grosshandlanden Josef Löfberg och Fröken Marina Holmberg som suppleanter.

Arbetsstugan har under 1913 bedrivit sin verksamhet på samma sätt som under de närmast föregående åren, och ha 50 barn under året varit i stugan inskrivna. Det dagliga arbetet har pågått mellan kl. 5—7 eftermiddagarna och avslutats med kvällsmat för smättingarna. Deras arbete har utgjorts av lagning & egna kläder och skodon samt dessutom av stickning, bast- och spånarbeten, trä- och pappslöjd, borstbinderi, skomakeri och något korgmakeri.

Försäljning av barnens arbeten ägde rum i december månad och inbragte omkring 440 kronor

Om barnens intresse för arbetstugan skriver föreståndarinnan i sin rapport:

»Att stugan är en kär tillflyktsort för de flesta barnen märkes bäst av deras enträgna böner för syskon och kamrater om, att dessa måtte vinna inträde i stugan. Så fort därför en plats blir ledig, finnas alltid en massa ansökningar inne. Särskilt gossarna stanna i allmänhet flera år eller tills de sluta skolan och fråga då ofta, om de ej få stanna kvar i stugan efter slutad skolgång. Bland flickorna är däremot omsättningen livligare, emedan de få i de högre klasserna svåra läxor att sköta och dessutom ofta behövas till hjälp i hemmen.»

Undervisningen i stugan har under det gångna året skötts av följande avlönade lärarkrafter, nämligen Fröken Marina Holmberg, som tillika tjänstgjort som stugans föreståndarinna, Fröknarna Anna Montan och Gerda Poignant samt skomakaren C. J. Bergkvist. Som stugans husinor och städerska har Anna Stina Larsson tjänstgjort. Då de alla med nit och intresse fullgjort sina åligganden, är det för styrelsen ett behov att få till dem uttala sitt tacksamma erkännande.

Även under det gångna året har stugans verksamhet understötts av Stadsfullmäktige med 1,500 kronor, och anhåller styrelsen få härför uttala sin tacksamhet.

I överensstämmelse med Stadsfullmäktiges vid ett meningsutbyte angående arbetsstugan gjorda antydan, att årsavgifter borde upptagas av hennes föreningsmedlemmar, har styrelsen den 4 mars 1913 beslutat bland annat intaga följande bestämmelse i föreningens stadgar: »Medlem erlägger en årsavgift av 1 krona eller en gång för alla 10 kronor.»

Dessutom har styrelsen dels genom cirkulär meddelat föreningens medlemmar

deuna ändring av stadgarna och dels kallat omkring 150 nya medlemmar, och uppgår föreningens medlemsantal den 31 december 1913 till 140 årligen betalande.

Att styrelsen ej förut upptagit årsavgifter beror på pietet för de personers uttalanden, som 1899 bildade föreningen för Karlstads arbetsstuga. Å den lista, där föreningens första medlemmar tecknade sig, heter det nämligen: »Ingen årsavgift upptages av föreningens medlemmar, vadan inträdet i densamma ej medför någon obligatorisk avgift.» Medel till bestridande av stugans verksamhet hade däremot åstadkommits på följande sätt:

Från fonden Lars Hiertas minne	kr.	500: —	
» Fru Professorskan Anna-Hierta Retzius ..	»	300: —	
» Fruntimmersföreningen i Karlstad	»	1,023: 54	
» Karlstads Sparbank	»	2,000: —	
» Fruarna Ryman och Lidman genom en av dem anordnad teaterföreställning	»	1,000: —	
» Gymnastikförbundet	»	150: —	
» Andra givare	»	105: —	
			<u>5,078: 54</u>

Denna grundfond, som under de första åren av stugans värksamhet kunde betäcka dess kostnader, minskades dock med årens lopp så, att stugans styrelse slutligen såg sig nödsakad begära kommunalt understöd. Detta utgick till en början med 1,000 kronor årligen med undantag för år 1910, då styrelsen begärde och erhöll blott 500 kronor. Då stugan 1912 ej längre fick njuta förmånen av fri bostad och ved, som dittills skett, har Stadsfullmäktige sedan nämnda år lämnat arbetsstugan ett anslag å 1,500 kronor.

Med aledning av arbetsstugans 15-åriga verksamhet lämnas här till sist några statistiska uppgifter från den sista 5-årsperioden, åren 1909—1913.

Antalet i stugan under dessa år inskrivna barn uppgår till 268, därav 97 flickor och 171 gossar.

Flickorna ha undervisats i sömnad, stickning, virkning, spån- och bastarbeten, knyppling, knytning samt smärre korgarbeten; och uppgå deras arbeten till 751 större och mindre sådana, såsom förkläden, tvättpåsar, skopåsar, ressäckar, vedbärare, kassar, basttoffor, sängmattor, grytlappar och dammhauddukar m. m.

Gossarna ha under samma tid undervisats i snickeri, borstbinderi och skomakeri; och ha de förfärdigat 457 större och mindre arbeten, såsom bokställ, hyllor, armstockar, blompallar, brickhållare, skärbräden, fågelpinnar och knivskurare m. m. samt en del leksaker såsom automobiler, rullstolar, dockmöbler och djur etc.

I borstbinderi ha 10 gossar undervisats 3 dagar i veckan och ha därunder förfärdigat 1,448 olika slags borstar, såsom skur-, panel-, sko-, galosch-, bad-, matt-, gryt-, potatis-, polér- onh ryggtrotterborstar.

I skomakeri ha likaledes 10 gossar arbetat fördelade i 2 grupper, och ha dessa grupper arbetat varannan dag och därunder halvsulat, klacat och lagat 482 par skodon.

Under vår- och höstterminen 1909 samt vårterminen 1910 sysselsattes 4 gossar varannan dag med pappslöjd, vilken arbetsgren sorgligt nog måst nedläggas, enär stugans ekonomi ej tillät en lärarinnas avlöning för detta ämne. Under de 3 terminerna tillverkades 130 arbeten, såsom skrivunderlägg, dokument- och mönsterväskor, skriv- och klaffportföljer, vykortsalbum, pärmar och fotografiställ samt inramning av tavlor.

Som lön för barnens möda ha 13,161 matportioner under dessa 5 år utdelats.

Följande lärarekrafter ha under den senaste 5-års perioden tjänstgjort i stugan, nämligen frkn Maria Moberg, som till och med vårterminen 1910 tjänstgjorde som föreståndarinna men flyttade då från samhället; frkn Marina Holmberg, som sedan höstterminen 1910 och allt fortfarande tjänstgör som föreståndarinna samt fröknarna Anna Montan och Gerda Poignant ävensom skomakaren C. J. Bergkvist. Anna Stina Larsson har sedan hösten 1910 tjänstgjort som stugans husmor och städerska.

Karlstad i april 1914.

STYRELSEN.

David Karlström.

Beräknad inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Arbetsstuga 1915.

Utgifter:

Aflöning till föreståndarinnan	kr.	400:—
Aflöning till tjänarinnan	»	180:—
Hyror och vatten för 4 rum och kök	»	515:—
Aflöning till lärare och lärarinnor	c:a	580:—
Materialier	»	350:—
Ved och lyse	»	200:—
Hushållet	»	350:—
Diverse mindre omkostnader	»	50:—
		<hr/>
		Kronor 2,625:—

Inkomster:

Försäljning af barnens arbete	kr.	400:—
Ränteinkomster	»	150:—
Medlemsavgifter	»	140:—
Anslag av Karlstads stad	»	1,500:—
		<hr/>
		Kronor 2,190:—

Summa utgifter	kr.	2,625: --
Summa inkomster	»	2,190: --

Brist kronor 435: —

som Arbetsstugan beräknar få täckt dels genom uttag å donerade medel innestående i Karlstads sparbank dels, om förhållandena så skulle tillåta, genom anordnande af en Bazar eller liknande.

I Sparbanken innestå denna dag kr. 3,000: —.

Karlstad den 10 Oktober 1914.

A. ÅSTRÖM.
Kassaförvaltare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 5 oktober 1914.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om ett anslag av 1,500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren, som hade sig bekant, att arbetsstugans räkenskaper för föregående år redovisats utan anmärkning, tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget på enahanda villkor, som för innevarande års anslag varit bestämda, ävensom föreskriva att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 Nov. 1914.*

§ 97.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads arbetsstuga av föreskriven redogörelse åtföljda framställning om anslag för nästkommande år av 1.500 kronor; och beslöt utskottet, som mot den avgivna redogörelsen icke hade något att erinra, att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning att granskning av Karlstads arbetsstugas räkenskaper verkställdes av de utav stadsfullmäktige för granskning av stadens styrelser och delegationers räkenskaper utsedda revisorer, bevilja styrelsen för arbetsstugan ett anslag för år 1915 av 1,500 kronor samt tillika föreskriva, att, därest anslag jämväl för år 1916 skulle av styrelsen ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1915;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ullaaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

87. Styrelsens för Karlstads barnkrubbor av herr Löfberg som motion upptagna framställning om anslag för år 1915.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Karlstads barnkrubbors inkomster uppgingo under sistlidna räkenskapsår enligt revisionsberättelsen för detta år till ett belopp af Kr. 4,733: 47. Utgifterna för året belöpte sig till Kr. 5,446: 23 och öfverstege således inkomsterna med Kr. 712: 76. Utgifterna för innevarande räkenskapsår torde snarare bli större än mindre, detta beroende dels på en nödvändig ommålning af östra barnkrubbans byggnad, dels på de under senare delen af året höjda lifsmedels- och bränsleprisen. Då barnkrubbornas styrelse ansvarar för underhållet af de byggnader, i hvilka barnkrubborna äro inhysta, blifva större eller mindre reparationer återkommande utgifter som måste räknas med i den årliga budgeten, så mycket mera som krubbornas ekonomi icke tillåter mera genomgripande reparationer på en gång utan detta måste fördelas på olika år. Därjämte är att beakta, att den instundande vintern med dess hotande dyrtid och arbetslöshet torde komma att kräfva största möjliga utsträckning af barnkrubbornas verksamhet.

Barnkrubborna äro för sin ekonomi beroende dels af den allmänna välgöreheten, dels af ett anslag från staden, som för närvarande utgår med 2,300 kronor pr år. Af dessa hafva dock 300 kronor avsetts för särskilt ändamål — pensionering af en förutvarande föreståndarinna för den ena af arbetsstugorna — hvarför krubborna icke fått tillgodogöra sig mer än 2,000 kronor. Allmänhetens givmild-

het torde i närvarande kritiska tider knappast kunna påräknas lämna ökade inkomster, hvarför styrelsen för barnkrubborna ser sig nödsakad att anhålla hos Stadsfullmäktige, att Stadsfullmäktige, i betraktande af att barnkrubbornas verksamhet utgör ett icke föraktligt led i vården af kommunens fattiga, ville bevilja barnkrubborna ett ökad anslag för år 1915, uppgående tillsammans till 3,000 kronor, förutom ofvannämnda 300 kronor, så länge dessa skola utgå.

Karlstad den 5 September 1914.

Å Karlstads Barnkrubbors styrelses vägnar:

ANNA DANIELSSON,
Styrelsens ordförande.

Upptages som min motion:

JOS. LÖFBERG.

Undertecknade, utsedda att granska Västra och Östra Barnkrubbornas i Karlstad räkenskaper för år 1913 få efter fullgjort uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse.

Ingående balans.

Innestående i Wermlands Enskilda Bank	215: 71
» » Karlstads Sparbank	13: 09
Inventarier	2,493: 51
Behållning	1,334: 83

Inkomster under året.

Gåvor vid julfesten	113: —
Behållning af nyårsannonsering	119: 33
Stadens anslag	2,300: —
Hyror	660: —
Från Majblommekomitén	340: 50
Dagafgifter	890: 90
Sparbössornas innehåll	1: 05
Ränta i Werml. Ensk. Bank	19: 63
» i Karlstads Sparbank	0: 59
Diverse	288: 47
	<hr/>
	4,733: 47
	Kronor 8,820: 61

Utgifter under året:

Västra Barnkrubban:

För hushållet: Inköp af mjölk.....	229: 70	
» » kött	258: 74	
» » specierier	259: 17	
» » bröd.....	302: 19	
Hushållskassan	310: —	
Ved och kol.....	167: 60	
Vedhuggning	15: —	
Brandförsäkring.....	2: 99	
Inköp af skodon	45: 50	
Julpresenters och gåfvor.....	85: —	
Diverse	132: 02	
Afgift för gas	11: 06	
Pension	300: —	
Löner.....	444: —	2,562: 97

Östra Barnkrubban:

För hushållet: Inköp af mjölk....	198: 11	
» » kött	227: 95	
» » specierier	340: 28	
» » bröd	416: 96	
Hushållskassan	310: —	
Koks och ved	230: 15	
Städja, julpresenters och gåfvor	110: —	
Inköp af skodon	42: 30	
Brandförsäkring	29: 61	
Diverse	428: 10	
Afgifter för vatten och gas	105: 80	
Löner	444: —	2,883: 26

Utgående balans.

Innestående i Wermlands Ensk. Bank	291: 39	
» i Karlstads Sparbank	13: 68	
Inventarier	2,507: 76	2,812: 83
Behållning		561: 55
		<u>Kronor 8,820: 61</u>

Räkenskaperna äro ordentligt förda samt med nödiga verifikationer försedda, hvarför ansvarsfrihet tillstyrkes för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 16 mars 1914.

J. E. ADLER.

ER. SETTERBERG.

Under året inköpta inventarier.

Västra barnkrubban:	
1 gaskök	8: 50
1 stålslang ..	1: 75
Östra barnkrubban:	
2 bänkar	1: 50
1 trappstege	1: —
1 stålslang	1: 50
	Kronor 14: 25

E. ANDERSSON.

Rätt avskrivet intyga

EVALD LINDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 5 oktober 1914.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads barnkrubbor av herr Löfberg som motion upptagna framställning om anslag för år 1915.

Efter antecknande, att barnkrubborna från staden åtnjöte ett årligt anslag av 2,300 kronor, varav dock 300 kronor voro avsedda för pensionering av en förutvarande föreståndarinna beslöt drätselkammaren, med hänsyn därtill, att krubborna under närvarande kritiska tiderna voro i behov av ökat anslag från staden, hemställa, att stadsfullmäktige måtte för barnkrubbornas verksamhet under år 1915 bevilja ett tilläggsanslag av 1,000 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 98.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads barnkrubbor av Herr Löfberg som motion upptagna framställning om ett till 3,300 kronor förhöjt anslag för nästkommande år.

Drättselkammaren, som förut yttrat sig i ärendet, hade, efter antecknande att barnkrubborna för närvarande åtnjöte ett årligt anslag av 2,300 kronor, varav dock 300 kronor vore avsedda för pensionering av en förutvarande föreståndarinna, på anförda skäl tillstyrkt bifall till framställningen.

Med instämmande i vad drättselkammaren anfört beslöt utskottet att som infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor ett tilläggsanslag för år 1915 av 1,000 kronor till barnkrubbarnas verksamhet ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem
ELIAS STENIUS.

88. Biblioteks- och föreläsningsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande samt om anslag för bibliotekets verksamhet under år 1915.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt får härmed vördsammt anmäla, att det av Stadsfullmäktige den 19 juni förlidet år åt styrelsen för Karlstads föreläsningsanstalt givna uppdraget att iordningställa ett kommunalt bibliotek här i staden nu blivit fullgjort, och att det nya biblioteket sedan den 1 sistlidne september är öppet för allmänheten. I samband därmed vill styrelsen nämna, att under september månad boklånarnas antal var 225 och boklånen 1,148 (därav skönlitteratur 676 och facklitteratur 472), samt att bibliotekets läsesal besöktes av 407 personer.

Därjämte får styrelsen, med överlämnande av upprättad tablå över bibliotekets inkomster och utgifter under åren 1913 och 1914, förslag till stat för 1915 och katalog över boksamlingen, angående behovet av förnyat anslag till biblioteket anför följande:

Under arbetet med bibliotekets iordningsställande blev det snart nog klart för styrelsen, att det till organisationskostnader i enlighet med föreläsningsstyrelsens förslag anslagna beloppet, 6,000 kronor, var otillräckligt, om det blivande biblioteket skulle kunna fylla de anspråk, som man har rätt att ställa på en dylik institution i ett samhälle som Karlstad. Restaureringen och inredningen av de till

bibliotekslokal avsedda rummen krävde betydligt större kostnader, än dem kostnadsförslaget upptog. Och detsamma gäller även bokförvärvet. Visserligen erhöll biblioteket utan kostnad ett stort antal värdefulla böcker, och somliga ämnesgrupper blevo därigenom ganska väl företrädda. En del grupper åter blevo genom de till bibliotekets disposition ställda böckerna endast mycket ofullständigt representerade, och det blev därför nödvändigt att genom betydliga bokinköp tillgodose dessa och sålunda söka åstadkomma rimlig proportion mellan bibliotekets olika avdelningar. Såsom en fördel måste det ju också betraktas, att bibliotekets bokbestånd från början blev så pass stort, att man ej under den närmaste tiden behöver tänka på några större bokinköp och därav påkallad ny katalog. Även inbindningen av böckerna steg till högre belopp än vad som beräknats. Därtill kommer kostnaden för katalogen över bibliotekets boksamling, en utgiftspost, som ej kommit att upptagas i det uppgjorda kostnadsförslaget.

Av skäl, som nu anförts, har styrelsen måst överskrida det av Stadsfullmäktige anslagna beloppet med 2,541 kronor och 82 öre; och ser sig styrelsen därför nödsakad att vördsamt anhålla om ett tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande på 2,500 kronor.

Därjämte hemställer styrelsen om ett anslag för bibliotekets fortsatta verksamhet under år 1915 på 3,600 kronor.

Karlstad den 2 oktober 1914.

På biblioteks- och föreläsningsstyrelsens vägnar:
AUG. BERGH.

G. A. Gustafson.

Tablå över Karlstads stadsbiblioteks utgifter och inkomster under åren 1913 och 1914.

<i>Inkomster:</i>	
Stadsfullmäktiges anslag år 1913	6,000: —
D:o D:o för år 1914	3,600: —
Statsbidrag för år 1914 (utgår i form av bundna böcker).....	400: —
Beräknad inkomst av försålda kataloger.....	100: —
	<hr/>
	10,100: —
Brist	2,541: 82
	<hr/>
	Summa Kronor 12,641: 82
<i>Utgifter:</i>	
Lokalernas iordningsställande.....	1,616: 68
Inventarier	1,135: 52
Hyra för bibliotekets lokaler	600: —

Bokinköp		2,778: 28	
Bindning av böcker ..		1,353: 30	
Löner		1,093: 99	
Katalogmateriel		39: 30	
Lyse, bränsle och städning		394: 89	
Porto, telefon, skrivmateriel, frakter		307: 63	
Beräknade utgifter till årets slut:			
Löner under fyra månader	400: -		
Städning " "	80: —		
Telefon	12 50		
Lyse	40: —		
Bokinköp	150: —		
Diverse	97: 91	780 41	
Skulder:			
Tryckning av bokkatalogen	938: -		
Andra trycksaker	96: —		
Inbindning av böcker	363: 75		
Bokinköp	1,144: 07	2,541: 82	
		<u>Summa kronor</u>	12,641: 82

Förslag till stat för stadsbiblioteket för år 1915.

Inkomster:

Stadsfullmäktiges anslag	3,600: —
Statsbidrag	400: —
Beräknad inkomst av katalogen	100: —
<u>Summa kronor</u> 4,100: —	

Utgifter:

Hyra för bibliotekets lokaler	600: —
Löner	1,200: —
Lyse, bränsle, städning	400: —
Bokinköp för statsbidraget (utgår i form av bundna böcker)	400: —
D:o " kommunens anslag	800: —
Bindning	500: —
Porto, telefon, skrivmateriel	100: —
Oförutsedda utgifter	100 —
<u>Summa kronor</u> 4,100: —	

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 5 oktober 1914.

§ 10.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt, under anförande att det av stadsfullmäktige anslagna beloppet å 6,000 kronor för iordningsställande av ett kommunalt bibliotek här i staden visat sig otillräckligt och att styrelsen måst överskrida det anslagna beloppet med 2,541 kronor 82 öre, anhållit om ett tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande på 2,500 kronor ävensom om ett anslag för bibliotekets fortsatta verksamhet under år 1915 på 3,600 kronor.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt efter handlingarnes föredragning hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta:

att för innevarande år bevilja ett tilläggsanslag av 2,500 kronor för stadsbibliotekets iordningsställande,

att bestämma att detta belopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden,

att för år 1915 till bibliotekets fortsatta verksamhet anslå 3,600 kronor samt att bestämma, att sistnämnda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 Nov. 1914.

§ 99.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningssanstalt hade, under anförande att det av stadsfullmäktige för iordningsställande av ett kommunalt bibliotek här i staden anslagna beloppet av 6,000 kronor visat sig otillräckligt och att styrelsen därför nödgats överskrida samma belopp med 2,541 kronor 82 öre, anhållit om ett tilläggsanslag för bibliotekets iordningsställande å 2,500 kr. ävensom om ett anslag för bibliotekets fortsatta verksamhet under år 1915 å 3,600 kronor,

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, därvid kammaren föreslagit, att det begärda tilläggsanslaget skulle utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.

Beredningsutskottet beslöt att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels för innevarande år ett tilläggsanslag av 2,500 kronor för stadsbibliotekets iordningsställande att utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden, dels ock för år 1915 till bibliotekets fortsatta verksamhet ett belopp av 3,600 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte uttala önskvärdheten av att ytterligare anslag för bibliotekets iordningsställande icke måtte ifrågasättas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

89. Drätselkammarens framställning angående fyllnadsanslag för utfyllande av platsen för det beslutade nya småskolehuset å Norrstrand.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 5 oktober 1914.

§ 15.

Vid sammanträde den 18 sistlidne juni beslöto stadsfullmäktige att såsom plats för det blivande småskolehuset å Norrstrand upplåta de delar av ägofigurerna nr:ris 111 och 112, som begränsas av Karlstad—Munkfors järnväg, östra Klarälvs-grenen och vägen till Sjöstad, samt att uppdraga åt drätselkammaren att av det sålunda upplåtna området låta utfylla den för skolhustomten behövlige arealen, eller omkring 3,750 kvadratmeter, till erforderlig höjd och den återstående delen av området till en jämn sluttring, varjämte stadsfullmäktige efter förslag av herrar Vendel och Ankers till arbetenas utförande ställde till drätselkammarens förfogande ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

Då detta anslag visat sig otillräckligt för fyllande av hela området och då kammaren med hänsyn till den jordvinning som erhöles, ansåg förmånligt att få området ända fram till stora landsvägen uppfyllt och ordnat på samma sätt som det övriga området och det dessutom för närvarande vore god tillgång på fyllnadsämnen och arbetstillfälle behöfde beredas arbetslösa, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte för utfyllande av ifrågavarande område bevilja ett ytterligare anslag av 2,500 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag skall anskaffas medelst upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1914.

§ 100.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren hemställt, att fullmäktige, vilka genom beslut den 18 sistlidne juni uppdragit åt drätselkammaren att av för det beslutade nya skolhuset å Norrstrand upplåtna området låta utfylla den för skolestomten behöfliga arealen, eller omkring 3,750 kvadratmeter, till erforderlig höjd och den återstående delen av området till en jämn sluttning samt till arbetenas utförande anvisat ett förslagsanslag av 3,000 kronor, måtte på anförda skäl, bevilja ett ytterligare anslag av 2,500 kronor till fullständigt utfyllande av ifrågakomma område.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med tillstyrkande av den gjorda framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till drätselkammarens förfogande ett ytterligare anslag av 2,500 kronor till fullständigt utfyllande av det för det beslutade nya skolhuset å Norrstrand upplåtna området ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

90. Styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående avskrivning å stadens under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

Utdrag ur protokoll hållet vid Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens sammanträde den 10 okt. 1914.

§ 8.

Vederbörande inventeringsmän hade efter verkställd granskning af Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens materialier och inventarier hit öfverlämnat förslag till afskrifningar, nämligen:

för Vattenverket	å materialier	Kr. 162: 64
	inventarier	» 1,150: 29
» Gasverket	materialier	» 44: 90
	inventarier	» 306: —
» Elektricitetsverket	materialier	» 50: —
	inventarier	» 281: 53

Med öfverlämnande af inventarielängderna beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige tillstyrka dessa afskrifningar.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet
ERIK BJÖRKMAN,
t. f. sekr.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Vattenverkets inventarier och materialier för år 1913 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	1,550: 29	
Materialier	<u>162: 64</u>	1,712: 93

samt intyga att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen som verkstälts under Januari månad detta år.

Karlstad den 10 Augusti 1914.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Gasverkets inventarier och materialier för år 1913 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	306: —	
Materialier	<u>44: 90</u>	350: 90

samt intyga att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkstälts under januari månad detta år.

Karlstad den 10 Augusti 1914.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Elektricitetsverkets inventarier och materialier för år 1913 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	281: 53	
Materialier	50: —	331: 53

samt intyga att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkstälts under januari månad detta år.

Karlstad den 10 Augusti 1914.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.

§ 101.

I enlighet med av vattenlednings- och belysningsstyrelsen i ärendet gjord framställning, däröver beredningsutskottet hade att avgiva yfrande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva avskrivning å vattenverkets inventarier och materialier till ett belopp av 1,712 kronor 93 öre, å gasverkets inventarier och materialier med 350 kronor 90 öre samt å elektricitetsverkets inventarier och materialier med 331 kronor 53 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

91. Fröken Ljungkvists motion om fridlysning av Lambergsskogen m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Att den bebyggda delen av Karlstad med avseende på såväl läge som utseende f. ö. är att räkna bland Sveriges vackra städer, är tämligen säkert, men att Karlstads närmaste omgivningar såväl inom som utanför stadens område är af en mera torftig natur, lär icke heller kunna förnekas. Därför är det av betydelse att taga väl vara på och göra det största möjliga av vad som finnes att tillgå.

Ett sådant vackert område med möjligheter är Lamberg, från vars högsta

punkt utsikten är vid över skog och sjö och i vars skog dväljas både lövsångare, trast och bofink. Men lämnad utan vakt och vård är skogen på Lamberget utsatt för en ständigt pågående sköfving, som, om den får fortgå, i sinom tid kommer att helt föröda eller åtminstone i oroväckande grad förhindra skogens tillväxt och utveckling, varigenom även fågellivets utdöende riskeras.

Aldrig kan det väl tänkas, att det bebyggda Karlstad skall gå fram över de små bitar skog, som ligga närmast inom Karlstads områden, utan att dessa i all framtid komma att bibehållas och bevaras som promenad- och viloplats för stadens invånare av vilka säkerligen många så långt året är icke kunna taga sig utanför stadens hank och stöt utan endast inom stadens planteringar och skogsbitar få söka den rekreation, som gives ute i naturen, söka tillfredställelse för den kärlek till naturen, som är ett så utmärkande drag hos vårt svenska folk. Men just därför att den åverkan, som här åsyftas, på sitt sätt är ett uttryck för kärlek till naturen, är det av vikt, att denna kärlek ledes på rätt spår, fostras till rätt uppfattning av, respekt och ansvarskänsla inför allt levande ute i naturen — ett mål som befordras, genom att staden ger skydd och vård åt den fria naturen inom sitt område.

Med fridlysning, tillsyn och vård skulle Lambergsskogen i en snar framtid kunna bliva en lika vacker och eftersökt promenad- och viloplats som Kanikenäset och Mariebergsskogen äro. Med vård menar jag nämligen, att där ute i Lambergsskogen skulle anläggas om så vore nya vägar samt iståndsättas och underhållas de, som redan finnas och f. ö., att där skulle göras nödiga utgallringar och lämpliga inplanteringar av t. ex. lövträd med tanke på bland annat fågelvärldens trevnad och tillväxt.

Da dessutom befolkningen på Herrhagen ännu är i fullkomlig avsaknad av någon näralliggande, skyddad och omsedd friluftsplats, kan även det vara ett skäl för att Lambergsskogen ställes i ordning och vårdas.

I sammanhang härmed ber jag att även få påpeka nödvändigheten av ett ingripande mot den utrotningssjukt på sjöfågel, som nu bedrivs inom i lag tillåten jakttid, men som tyvärr lär försiggå även inom n. v. fridlysningstid, en okynnesjakt, som om den obehindrat får försiggå snart nog kommer att medföra ett fullkomligt utrotande av all sjöfågel inom Karlstads områden.

Undertecknad ber därför att få föreslå:

dels att Lambergsskogen fridlyses och sättes under stadens vakt och vård;

dels att all sjöfågel inom Karlstads områden tillsvidare skyddas genom fridlysning året om.

Karlstad den 22 maj 1914.

ANNA Ljungkvist.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 5 oktober 1914.*

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över fröken Anna Ljungkvists motion om fridlysning av Lambergsskogen ävensom av sjöfågel inom Karlstads område.

Sedan drätselkammaren infordrat yttrande i ärendet från jägmästaren P. F. Elfstrand, som förvaltade stadens skogar, beslöt nu kammaren till stadsfullmäktige överlämna berörda yttrande och därvid för egen del anföra följande:

Drätselkammaren hade redan genom annons i stadens tidningar förbjudit all jakt å stadens marker ävensom genom anslag å lämpliga platser vid Lambergsskogen tillkännagivit, att skadegörelse å skogen komme att beifras enligt lag. Att anställa särskild vakthållning komme att ställa sig alltför dyrbart och man måste därför överlämna bevakningen åt allmänheten själf liksom på andra stadens områden. Kammaren hade även tänkt sig att på det sättet avstyra olovlig jakt eller äverkan å skogen, att belöningar utfästes åt dem, som upptäckte överträdelser av förbuden. Då detta vore allt, som enligt kammarens mening kunde åtgöras saken, ville kammaren hemställa, att fröken Ljungkvists motion icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Återställande kommunikationsakten med protokoll den 25 maj angående framställning af Anna Ljungkvist om fridlysning af Lambergsskogen såväl som för jakt efter sjöfågel inom Karlstads område genom fridlysning, får jag äran anföra att hvad af mig känt är disponerar staden icke hela Lamberget utan endast vissa skiften hvilka jag dock icke känner till omfång eller gränser, men synes det mycket tvifvelaktigt om förbud kan utfärdas äfven för andra personers mellanliggande skiften, hvarförutan förbudet torde erhålla liten räckvidd och blefve afsevärdt dyrbart att öfvervaka — om detta ens låter sig göra.

Att samma förhållande råder med stadens i öfrigt upplåtna och utarrenderade spridda skiften å sumpmarkerna på Örsholmen och därintill — där sjöfågel kan finnas — ligger i öppen dag.

Kostnaderna för ett effektivt skydd af utaf staden själf disponerade vidt spridda och små skiften torde blifva allt för dyrbara — om bevakning ens låter sig utföras; huru önskligt det än kunde vara.

Karlstad den 16 juni 1914.

P. F. ELFSTRAND,

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskottet den 6 nov. 1914.*

§ 102.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Fröken Ljungkvist hos fullmäktige väckt motion att dels Lambergsskogen skulle fridlysas och sättas under stadens vakt och vård, dels ock all sjöfågel inom Karlstads område tillsvidare skyddas genom fridlysning året om.

I häröver avgivet yttrande hade drätselkammaren, med redogörelse för de åtgärder som av kammaren vidtagits i det med motionen avsedda syfte, på anförda grunder hemställt, att motionen icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Beredningsutskottet, som i huvudsak instämde i vad drätselkammaren anført, men som dock ansåg önskvärt, att någon tillsyn utövades inom Lambergsskogen, beslöt hemställa,

att Fröken Ljungkvists förevarande motion icke måtte till någon annan stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, än att fullmäktige måtte hemställa hos drätselkammaren att om möjligt vidtala lämplig person att å stadens vägnar, dock utan särskild kostnad för staden, utöva uppsikt inom Lambergsskogen till densamma fredande mot åverkan och skadegörelse från allmänheten.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

92. Stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés av Herr Vendel som motion upplagna framställning om anslag för kommitténs verksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den av Stadsfullmäktige i Karlstad på anmodan av K. B. i länet tillsatta arbetslöshets- och hjälpkommittén har hittills kunnat arbeta utan ekonomiskt stöd från kommunens sida. Detta har framför allt berott därpå, att stadens arbetsgivare hittills i så stor omfattning kunnat uppehålla sin verksamhet, att någon nämnvärd arbetslöshet ej förekommit, men även därpå, att staden kunnat sätta i gång en del arbeten, som sysselsatt flertalet av anmälda arbetslösa. Hur länge förhållandena kunna ställa sig lika gynnsamt, är ju omöjligt att förutsäga, och kommittén måste därför i tid bereda sig på att kunna verka för det syfte, varför

kommittén tillsatts, eller för vidtagande av erforderliga åtgärder för att förebygga den till följd av den inträdda krisen hotande arbetslösheten samt mildra dess verkningar.

Kommittén skall för detta ändamål enligt den av Kungl. Maj:t fastställda instruktionen söka åstadkomma samverkan med och emellan myndigheter och enskilda, och den skall därför inför stadens myndigheter framlägga de önskemål beträffande stadens egna nödhjälpsarbeten, vartill den kan finna sig befogad. Men kommittén kan dessutom för sin verksamhet ej undvara kontanta medel. Sedan riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts proposition anslagit 5 mill. kr. såsom bidrag till understöd åt medellösa arbetslösa och Kungl. Maj:t den 28 september 1914 utfärdat nådig kungörelse i ämnet, innefattande de bestämmelser, varunder stadsbidrag må utgå, har kommittén gifvelvis tänkt anlita den möjlighet till bidrag, som härigenom yppat sig. Då sådant bidrag utgår för en var med enahanda belopp, till vilket understöd tilldelats honom utav de av komraun eller landsling för ändamålet anvisade belopp, och då även bidraget från Kungl. Maj:t skall förskjutas av vederbörande kommitté för att efter varje månads utgång genom särskild ansökan utbekommas, måste i första hand ett anslag av staden påfordras.

För beräkning av det belopp, som av staden bör begäras, saknar kommittén, på grund av omöjligheten att för närvarande bedöma en blifvande arbetslöshets omfattning, alla hållpunkter, och då kommittén har beslutit sig för att begära ett anslag av 2,000 kr., sker det under den förutsättningen, att det står kommittén öppet att, där så i framtiden påfordras, inkomma med förnyad framställning i ärendet.

Kommittén tillåter sig således att hos stadsfullmäktige i Karlstad värdsamt anhålla om ett anslag av 2,000 kr. att användas i enlighet med de grunder, som i ovannämnda Kungl. kungörelse innehållas, och med den redovisningsskyldighet, som åligger stadens penningförvaltande verk i allmänhet.

Karlstad den 14 oktober 1914.

ARBETSLÖSHETS- OCH HJÄLPKOMMITTÉN FÖR STADEN KARLSTAD.

Upptages som motion av
VALDEMAR VENDEL.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés av herr Vendel som motion upptagna framställning om ett anslag av 2,000 kronor för kommitténs verksamhet; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget att mot redovisningsskyldighet användas i enlighet med de grunder som innehållas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 28 september 1914 angående understöd åt medellösa arbetslösa samt bidrag av stadsmedel därtill, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 103.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté av Herr Vendel som motion upptagen framställning om ett anslag av 2,000 kronor till kommitténs verksamhet; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anförde, såsom infordrat ullåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté ett anslag för dess verksamhet av 2,000 kronor att mot redovisningsskyldighet användas i enlighet med de grunder, som innehållas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 28 september 1914 angående understöd åt medellösa arbetslösa samt bidrag av statsmedel därtill;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

93. Kaptenen C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av en historia över Karlstads stad under de 50 åren närmast före stadens brand.

Till Herrar Stadsfullmäktige!

I och för utgivande af en historia öfver Karlstads stad under de 50 åren närmast före stadens brand, hvilken olycka nästa år firar sitt ohyggliga 50-års-jubileum, anhåller undertecknad om understöd.

Redan 1909 påbörjades af mig forskningarna för en historia om det gamla Karlstad, omfattande åren 1750—1865. Arbetet härmed måste afbrytas, då enligt lagbestämmelsen det äldre arkivet måste flyttas till landsarkivet i Göteborg. Forskningarna fortsattes dock, uteslutande inriktade på en historik öfver gamla staden, sådan den tedde sig före branden, och härvidlag genomgingos:

Magistratens protokoller och därmed *jämförliga* (drätselkam:s, etc.)

Husförhörböckerna samt

Ortstidningarne från 1774.

Hvad af dessa kraft största arbetet har gifvetvis varit tidningarna, men efter 5 års arbete äro samtliga, hvad hufvudinnehållet beträffar, såväl katalogiserade (med afscende på länets historia) som registrerade för familje- och andra notiser.

En historik öfver en, för 50 år sedan så godt som förintad stad, har gifvetvis erbjudit stora svårigheter. Att i föreställningen eller i minnet bygga den upp på nytt, det har varit ändamålet med mitt arbete, väl vetande därvidlag att ej en vanlig *beskrivning* eller *skildring* af gårdarna och husen varit till fyllest. Med samlandet och återgifvandet af 200 porträtt har jag gifvit eller åtminstone sökt att gifva tomterna en viss personlighetsprägel.

Under åberopande af närslutna räkning å kostnaderna, anhåller jag vördsamt om bidrag till historiens tryckande med Två Tusen kronor och förbinder jag mig att lämna de friexemplar af arbetet, som af stadsfullmäktige bestämmas.

Karlstad den 15 okt. 1914.

C. E. NYGREN,
Kapt. n.

Approximativ totalkostnad för bokarbetet "Gamla Karlstad", 1,000 ex.

Hittills utförda klichéer enligt förut lämnade räkningar	946: 89
Ytterligare 20 st. autotypier å 2: 50	50: 40
19 arks inlaga å »Standard Tryck»	1,244: 50

Omslag och häftning inklusive kliché, med »Svea», »Velour» eller Kornblått papper till omslaget	152: —
	c:a 2,393: 79
med »Exelsior Tryck» till inlagan	c:a Kr. 2,469: 79
»Micado» till omslaget ökar	11: —
»Wezäta-broschyr»	19: 25
»Korea eller Linneomslag»	25: —

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över kaptenen C. E. Nygrens av herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av en historia över Karlstads stad under de 50 åren närmast före stadens brand; och beslöt nu kammaren anföra följande:

Kammaren ansåg, att ifrågakvarande arbete vore av största betydelse och in- trässe och ägnat att bevara minnen, som annars säkerligen skulle ha förfarit och att arbetet, med de dryga kostnader det medfört, icke skulle giva författaren ersättning för en mångårig möda. Drätselkammaren hade därför gärna sett, att den kunnat tillmötesgå författaren med det belopp han begärt, men till följd av de tryckta tiderna hade kammaren ansett sig böra göra någon avprutning och stannat vid att föreslå ett belopp av 1,500 kronor. De friexemplar av arbetet, författaren erbjudit sig att överlämna, ansåg kammaren borde utdelas till bibliotek och arkiv, såsom stadens arkiv, stiftsbiblioteket, stadsbiblioteket, nationerna i Uppsala och Lund och andra institutioner efter drätselkammarens beprövande, och ansåg kam- maren ett antal av tio exemplar vara tillräckligt.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,
att stadsfullmäktige måtte tilldela kaptenen C. E. Nygren ett understöd av 1,500 kronor för utgivande av en historia över Karlstad stad under de femtio åren närmast före stadens brand med skyldighet för författaren att lämna tio friexem- plar av arbetet för att efter drätselkammarens beprövande utdelas till bibliotek och arkiv, samt

att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering. Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 104.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Kaptenen C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upplagna framställning om ett understöd av 2,000 kronor för utgivande av en historia över Karlstads stad under de femtio åren närmast före stadens brand.

I häröver avgivet yttrande hade drätselkammaren, under uttalande av sitt erkännande av arbetets värde och betydelse, likväl, med hänsyn till de tryckta tiderna, icke ansett sig kunna förorda högre understödsbelopp än 1,500 kronor, varjämte drätselkammaren, som föreslagit att berörda belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering, hemställt, att vissa friexemplar av arbetet skulle, jämlikt av författaren gjort erbjudande, lämnas till drätselkammaren för att efter dess beprövande utdelas till bibliotek och arkiv.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet, som, i betraktande av ifrågasvarande arbetes stora värde och intresse för staden och dess inbyggare och den mångåriga möda författaren därå nedlagt, ansåg att författaren skäligen borde av staden beredas det av honom begärda anslaget, vilken lämpligen kunde tagas av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden, att såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Kaptenen C. E. Nygren ett understöd av 2,000 kronor för utgivande av en historia över Karlstad under de femtio åren närmast före stadens brand med skyldighet för författaren att ställa tio friexemplar av arbetet till drätselkammarens förfogande för att efter dess beprövande utdelas till bibliotek och arkiv;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda understödsbelopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

94. Styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för barnhemmets verksamhet under år 1915.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

För att i samma utsträckning som hittills kunna upprätthålla sin verksamhet tillåter sig Styrelsen för Karlstads Barnhem vördsamt anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige i likhet med föregående år godhetsfullt måtte bevilja Föreningen Karlstads Barnhem ett anslag af Femhundra kronor för år 1915.

Afskrifter af styrelse- och revisionsberättelserna för år 1913 bifogas.

Karlstad den 19 September 1914.

För KARLSTADS BARNHEM

å Styrelsens vägnar:

H. Allsing.

Upptages såsom min motion.

HUGO SEVERIN.

Afskrift.

Styrelseberättelse för Karlstads Barnhem år 1913.

Barnhemmets tillgångar utgjorde vid årets början:

Inventarier	2,230: 60	
Utlånade medel	32,200: —	
Innestående i Wermlands Ensk. Bank	2,266: 67	
	<hr/>	
	36,697: 27	
hvarifrån afgick skuld	46: 34	= 36,650: 93

Under året hafva inkomsterna varit:

Medlemsavgifter	399: —	
Nyårsannonser	119: 34	
Anslag af Fruntimmersföreningen	600: —	
Gåfvor	15: 80	
Försålda bär	23: —	
Räntor	1,901: 08	= 3,058: 22
	<hr/>	
		39,709: 15
Utgifterna uppgå till:		
Diverse omkostnader	2,853: 85	= 2,853: 85

och utgöres behållningen vid årets slut af:

Inventarier	2,240: 10	
Utlånade medel.....	32,200: —	
Innestående i bank.....	2,450: 84	
Kassabehållning ..	12: 60	
	<hr/>	
	36,903: 54	
hvarifrån afgår skuld ..	48: 24 =	36,855: 30

Af barnhemmets skyddslingar, som vid årets början voro 10 till antalet, har en gosse under året för alltid lämnat hemmet, hvarjämte den äldsta af flickorna erhållit tillfällig anställning hos familj härstädes. Barnen, som varit vid god hälsa och arta sig väl, egnas af hemmets föreståndarinna den omsorgsfullaste vård, hvarför Styrelsen härmed bringar henne sitt tacksamma erkännande.

Med nöje kan Styrelsen konstatera att barnhemmets ekonomi, förnämligast genom Herrar Stadsfullmäktiges godhetsfulla anslag för innevarande år af 500 kr. förbättrats och möjliggjort, att Styrelsen är betänkt att snarast emottaga en ny skyddsling för att återställa antalet till det sedvanliga.

Karlstad den 6 Maj 1914.

H. ALLSING.

HUGO SEVERIN.
GERTRUD MÆCHEL.

SOFI EKSTAM.
MARIA ROS.

Rätt afskrifvet, intyga:
H. ALLSING. F. LUNDBERG.

Afskrift.

Undertecknade, som utsetts att granska föreningen Karlstads Barnhems räkenskaper för år 1913, få härmed afge följande

Revisionsberättelse.

Behållning från 1912:

Inventarier	2,230: 60	
Sparkasseräkning	1,567: 63	
Kapitalräkning	699: 04	
Hos Kapten Venzel Falk	32,200: —	36,697: 27
	<hr/>	
Inkomster:		
Andel i nyårsannonsen	119: 34	
Årsafgifter	399: —	
Gåfvor	15: 80	

Fruentimmersföreningen	600:—		
Upplupna räntor	1,901:08		
Fröken Ebba Larsson försk.	48:24		
D:o sålda bär	23:—	3,106:46	39,803:73
Utgifter:			
Lyse, bränsle, vatten	305:13		
Kläder och skodon	146:04		
Aflöningar	579:73		
Mat och dryck	1,407:82		
Diverse utgifter	415:13		
Fröken Ebba Larssons fordran	46:34	2,900:19	
Behållning till 1914:			
Inventarier	2,240:10		
Sparkasseräkning	1,719:98		
Kapitalräkning	730:86		
Kapten Venzel Falk	32,200:—		
Kassabehållning	12:60	36,903:54	39,803:73

Då ingenting funnits att anmärka vid räkenskapernas genomgående och då för de utlånta pänningarna finns god säkerhet, få revisorerna föreslå full och tacksam ansvarsfrihet åt Styrelsen för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 28 april 1914.

GERDA MELIN.

OSCAR DAHL.

Rätt afskrifvet, intyga:

H. ALLSING.

F. LUNDBERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads barnhem av herr H. Severin som motion upptagna framställning om ett anslag av 500 kronor för barnhemmets verksamhet under år 1915, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.

§ 105.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om ett anslag av 500 kronor till barnhemmets verksamhet under år 1915, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, tillstyrka det begärda anslaget beviljande under samma villkor, som varit gällande för innevarande års anslag till samma ändamål, vadan utskottet hemställde,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1915 av 500 kronor under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utfaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

95. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anordnande av en särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät.

Utdrag ur protokoll hållet vid Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens sammanträde den 18 sept. 1914.

§ 4.

Då det för Saluhallens elektriska värmeledningsnät visat sig nödvändigt anordna en särskild transformator hade Belysningsingeniören infordrat anbud härå, vilka visade att en lämplig transformator förmånligast kunde erhållas från Luth & Roséns Elektriska A.-B. till ett pris af Kr. 1,200: —. Med tillägg för inmonteringskostnader m. m. beräknas anläggningen då kostar sammanlagt Kr. 1,500; —

och beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige begära anslag å detta belopp att upptagas i 1915 års stat för Elektricitetsverket.

Ur protokollet:
ERIK BJÖRKMAN,
t. f. sekr.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 1,500 kronor för anordnande av en särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 106.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om ett anslag av 1,500 kronor för anordnande av en särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att häröver avgiva yttrande, att med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat yttrande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen för anordnande av en särskild transformator för saluhallens elektriska värmeledningsnät ett anslag av 1,500 kronor att upptagas i 1915 års stat för elektricitetsverket ävensom bestämma, att detta belopp skall, där tillgängliga medel ej lämna tillgång därtill, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

96. Magistratens framställning om anslag till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Behovvet af biträde å kronouppbördskontoret kvarstår fortfarande; och får af sådan anledning Magistraten hemställa, att till aflönning af dylikt biträde måtte för 1915 anvisas enahanda arvode som förut eller 1,200 kronor utöfver det belopp, som särskilt utgår för upprättande av mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval.

Karlstads rådhus den 12 oktober 1914.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över magistratens hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för nästa år av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 107.

I likhet med vad drätselkammaren föreslagit i infordrat utlåtande över av magistraten gjord framställning om anvisande för år 1915 till aflönning av biträde å kronouppbördskontoret av 1,200 kronor utöver det belopp, som särskilt utginge för upprättande av mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval, beslöt utskottet, som nu hade att i samma ärende avgiva yttrande, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte för år 1915 bevilja ett belopp av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

97. Ordförandenas i stadens pensionsnämnder framställning i fråga om arvode till ordförandena samt traktamentsersättningar till ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt 23 och 26 §§ uti lagen om allmän pensionsförsäkring äger ordförande i pensionsnämnd att av kommunen åtnjuta traktamentsersättning under sammanträdesdagar med högst fyra kronor om dagen ävensom gottgörelse för de genom ordförandeskapet åsamkade kostnader såsom för skrivmaterialier, postporto och skrivarehjälp.

Dessutom äger kommunen i de fall, då göromälen äro synnerligen omfattande, tilldela honom skäligt arvode.

Det tillhör sålunda enligt åberopande lagrum Stadsfullmäktige att besluta om sådan ersättning.

På grund härav våga vi vördsamt till ledning för bedömande av det arvode, som vi anse böra utgå till respektive ordförande, andraga följande:

Ordförande tillkommer bland annat:

att mottaga och — enligt vad det hittills visat sig — utskriva pensionsansökningar;

att föra förteckning över de pensionstagare, till vilkas pensionering kommunen lämnar bidrag;

att föra register över gjorda framställningar och inkomna ansökningar;

att vid nämndens sammanträden föra protokoll;

att ombesörja all skriftväxling med såväl pensionsstyrelsen som vederbörande pensionssökande och pensionsnämndsordförande inom andra distrikt;

att emottaga alla till nämnden ställda skrivelser och framställningar;

att vårda nämndens handlingar;

att omsorgsfullt förbereda alla till nämnden inkomna ärenden, vilket i de flesta fall nödvändiggör upprepade besök hos pensionssökande;

att minst en gång i veckan å kungjord tid hava mottagning och dessutom i sina hem så gott som dagligen mottaga besök i pensionsärenden ;

att ofördröjligen till vederbörandes kännedom å förut kungjord ställe anslå en förteckning över de ansökningar, rörande vilka beslut fattats ;

att meddela varje sökande besked om det beslut, som fattats i anledning av hans ansökan ;

att till taxeringsnämnd och fattigvårdsstyrelse lämna uppgift å sökande, som beviljats understöd samt

att beräkna och till Stadsfullmäktiges ordförande årligen lämna uppgift på stadens andel i pensionstillägg och understöd.

Jämte det vi lämna denna utredning om arten och beskaffenheten av det arbete, staden har rätt och skyldighet att ersätta, vilja vi likvisst framhålla, att ordförandeskapet till viss grad måste fattas även såsom ett förtroendeuppdrag, varför vi ej heller ansett oss kunna begära full ersättning för det arbete, som av oss nedlagts.

På grund härav och med hänsyn till arbetsbördan inom de olika distrikten få vi hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta tilldela ordföranden i 1:sta pensionsdistriktet ett arvode av 300 kr., ordföranden i 2:dra pensionsdistriktet ett arvode av 400 kronor och ordföranden i 3:dje pensionsdistriktet ett arvode av 500 kronor att årligen utgå f. o. m. innevarande år.

Häri ingå jämväl dagtraktamente, ersättning för skrivmaterialier och skrivarehjälp. Allt blankettryck torde dock hädanefter som hittills bekostas af stadskassan.

I sammanhang härmed tillåta vi oss hemställa, att Stadsfullmäktige behagade bestämma traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter.

Karlstad den 28 september 1914.

FRANS R. M. SVENSSON.   N. FR. LINDE.   O. P. MOBERG.
Pensionsnämndernas ordförande.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 7.

Hos stadsfullmäktige hade ordförandena i stadens pensionsnämnder anhållit, att stadsfullmäktige måtte besluta att tilldela ordföranden i första pensionsdistriktet ett arvode av 300 kronor, ordföranden i andra pensionsdistriktet ett arvode av 400 kronor och ordföranden i tredje pensionsdistriktet ett arvode av 500 kronor att

årligen utgå från och med innevarande år samt att stadsfullmäktige måtte bestämma traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, fann ingenting att anmärka mot beviljande av de begärda arvoden å ordförandena, då deras uppdrag säkerligen voro mycket betungande. Beträffande åter traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter syntes det drätselkammaren, att en sådan endast borde komma ifråga, då uppdraget medförde resa och bortovaro från hemmet och därigenom åsamkade vederbörande en direkt kostnad samt att således ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter, i likhet med förhållandet i stadens övriga delegationor, icke borde erhålla någon kontant ersättning för sitt arbete.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att tilldela ordföranden i första pensionsdistriktet ett arvode av 300 kronor, ordföranden i andra pensionsdistriktet ett arvode av 400 kronor och ordföranden i tredje pensionsdistriktet ett arvode av 500 kronor att årligen utgå från och med innevarande år,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skola anskaffas medelst uttaxering, samt

att framställningen om traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 108.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade ordförandena inom stadens tre pensionsdistrikt anhållit, att stadsfullmäktige måtte *äls* bevilja arvoden åt pensionsnämndsordförandena att utgå årligen från och med innevarande år med inom första pensionsdistriktet 300 kronor, inom andra pensionsdistriktet 400 kronor och inom tredje pensionsdistriktet 500 kronor, däri inberäknat dagtraktamenten och ersättning för skrivmaterialier och skrivvarhjälp men icke blanketryck, som fortfarande borde bekostas av stadskassan, *äls* ock bestämma traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter,

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, att med biträdande av vad kammaren föreslagit, och på av densamma åberopade skäl hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att tilldela ordförandena inom stadens pensionsnämnder årliga arvoden från och med innevarande år med inom första distriktet 300 kronor, inom andra distriktet 400 kronor och inom tredje distriktet 500 kronor, däri inberäknade dagtraktamenten och ersättning för skrivmaterialier och skrivvarhjälp, men icke kostnaden för behöfligt blankettryck;

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda arvodesbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige måtte besluta, att förevarande framställning i vad den avser bestämmande av traktamentsersättning åt ordförandenas suppleanter och nämndernas ledamöter icke skall till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

98. Magistratens framställning i fråga om arvode för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

För upprättande af mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval utgår ett årligt arvode af 600 kronor.

Sedan detta arvode bestämdes, har emellertid arbetet med mantalslängdens uppgörande i väsentlig grad ökats, särskilt genom bestämmelser, föranledda af lagen om allmän pensionsförsäkring. Så skola numera i längden särskilt för sig upptagas varje man och kvinna, som vid början af det år mantalsskrifningen afser uppnått 15 men icke 66 års ålder, med utsättande af fullständiga för- och tillnamn, födelsedag och civilstånd, medan förut endast födelseår plägade utsättas och för hemmavarande barn och tjänare blott ett förnamn.

Under sådana förhållanden och då arbetet jämväl i öfrigt ökats, måste det nu utgående arvodet anses alldeles för lågt, och får Magistraten därför äran hemställa, att arvodet för upprättande af mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval måtte bestämmas att härefter utgå med 1,200 kronor årligen.

Karlstads rådhus den 12 oktober 1914.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM,

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 3.

Uti hos stadsfullmäktige gjord framställning hade magistraten hemställt, att arvodet för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval, som hittills utgått med 600 kronor om året, måtte bestämmas att härefter utgå med 1,200 kronor årligen.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att härefter utgå med 1,200 kronor årligen ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 109.

I hos stadsfullmäktige gjord framställning, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, hade magistraten hemställt, att arvodet för upprättande av mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval, som hittills utgått med 600 kronor om året, måtte, med hänsyn till det ökade arbetet med mantalslängdens upprättande, som föranleddes särskilt av bestämmelserna i lagen om allmän pensionsförsäkring, bestämmas att härefter utgå med 1,200 kronor årligen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att arvodet för upprättande av stadens mantalslängd och röstlängd för riksdagsmannaval skall härefter utgå med ett årligt belopp av 1,200 kronor, att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

99. Drätselkammarens framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1915.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 oktober 1914.

§ 12.

Stadsingenjören ingav av honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar, som nästkommande år erfordrades, slutande å ett belopp av 9,590 kronor.

Efter föredragning och granskning härav beslöt drätselkammaren, som för sin del godkände förslaget, ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 9,590 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1915 i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till underhåll af stadens landsvägar år 1915.

Vestra landsvägen:

Makadam	600: —	
Grus.....	300: —	
Körlöner.....	450: —	
Arbetslöner.....	450: —	
Landsvägsunderhåll för Tallåsen	100: —	
Underhåll af strandskoningar, stängsel och broar.....	100: —	
Ny trävandring utefter Dalmers m. fl.....	500: —	2,500: —

Hammarövägen.

Makadam	400: —	
Grus	400: —	
Körlöner	300: —	
Arbetslöner	350: —	
Underhåll af strandskoningar, stängsel och broar.....	500: —	1,950: —

Östra landsvägen.

Ser. A.

Makadam	350: —	
Grus	600: —	
Körlöner	400: —	
Arbetslöner	300: —	
Underhåll af stängsel och trummor	50: —	
Underhåll af trävandringen å östra bron	50: —	1,750: —

Rudsvägen.

Makadam	400: —	
Grus	250: —	
Körlöner	300: —	
Arbetslöner	200: —	
Underhåll af trävandringarna	50: —	1,200: —

Sandbäcksvägen.

Makadam	200: —	
Grus	200: —	
Körlöner	150: —	
Arbetslöner	150: —	700: —

Vinterunderhållet.

Vestra landsvägen	400: —	
Östra landsvägen	225: —	
Rudsvägen	190: —	
Hammarövägen	450: —	
Sandbäcksvägen	175: —	
Bidrag till Hammarö vinterväg	50: —	1,490: —

Summa Kronor 9,590: —

Karlstad den 15 oktober 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 110.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för 1915 av 9,590 kronor att i enlighet med upprättat förslag användas till underhållsarbeten å stadens landsvägar.

Uppå remiss hade nu beredningsutskottet att i detta ärende avgiva utlåtande; och beslöt utskottet, som ej fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa, att stadsfullmäktige måtte för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1915 i enlighet med av drätselkammaren därtill uppgjort förslag bevilja ett anslag av 9,590 kronor, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

100. Drätselkammarens framställning angående försäljning till Föreningen Soldaternas vänner i Värmland av viss tomt i det kvarter, som i uppgjort förslag till utvidgning av stadsdelen Klara betecknats "Sergeanten".

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 oktober 1914.

§ 9.

Från föreningen Soldaternas vänner i Värmland hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning:

"Till drätselkammaren i Karlstad.

På uppdrag af föreningen Soldaternas Vänner i Värmland får undertecknad härmed vördsamt anhålla att för sagda förenings räkning få *köpa eller eventuellt arrendera hörntomten, som är belägen i nordvästra hörnet av kvarteret "Sergeanten"* i omedelbar närhet till Värmlands regementes lägerplats. Tomten skall användas för att därpå uppföra ett Soldathem, om hvars blivande verksamhet antydes i § 4 af bifogade stadgar.

Som Soldaternas Vännerns förnämsta uppgift är att bland den värnpliktiga ungdomen verka i kristlig-fosterländsk anda, så våga vi hoppas, att tomtens ifråga måtte öfverlätas till föreningen för så billigt pris, som för staden är möjligt, helst som föreningen ej förfogar öfver annat kapital, än hvad som genom frivilliga gåfvor kan insamlas bland de värnpliktigas vänner ute i bygderna.

I händelse tomtköp ej för närvarande kan afslutas, så anhålles att arrende-

kontraktet måtte affattas så, att tomten kan bebyggas på för föreningen fullt betryggande villkor, samt att det *maximipris* måtte bestämmas, efter hvilket föreningen har rätt att inlösa tomten, så snart stadsplanen blir fastställd.

På föreningen Soldaternas Vänner i Värmland vägnar:

FREDRIK CARLSSON,
föreningens ordförande.

Karlstad den 3 okt. 1914.“

Med anledning härav hade drätselkammaren, under förutsättning av stadsfullmäktiges medgivande, träffat muntlig överenskommelse med föreningen om försäljning av ett å bilagda karts-kiss närmare angivet område om 978,56 kvadratmeter, beläget i nordvästra hörnet av det kvarter, som i uppgjort förslag till utvidgning av stadsdelen Klara betecknats med kvarteret Sergeanten, till ett pris av 25 öre per kvadratfot, och beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med anhållan om bemyndigande att till föreningen försälja ifrågavarande område. Därvid ville kammaren upplysa, att priset å tomten satts så lågt, därför att kammaren ansåg föreningens syfte vara sådant, att den borde åtnjuta någon lindring. Enligt de antagna stadgarna hade nämligen föreningen till ändamål att vid lägerplatsen i Karlstad bedriva soldatmission och att för denna verksamhet uppföra ett soldathem och där verka för soldaternas kristliga, moraliska och intellektuella lyftning. Därjämte ville drätselkammaren upplysa, att försäljningen komme att för staden medföra en utgift av cirka 500 kronor för framdragande av vattenledning till tomten.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att till föreningen Soldaternas vänner i Värmland försälja ovan omnämnda tomt för ett pris av 25 öre per kvadratfot samt på villkor, att tomten finge bebyggas endast med friliggande hus och i övrigt i överensstämmelse med de av stadsfullmäktige antagna byggnadsbestämmelserna för den redan fastställda stadsdelen Klara samt att i tomtens västra del ett sex meter brett område från gatulinien, avsett för plantering, icke finge bebyggas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Stadgar för föreningen Soldaternas Vänner i Värmland.

Antagna vid årsmötet i Karlstad den 6 mars 1914.

§ 1.

Föreningens namn är: *Soldaternas Vänner i Värmland.*

§ 2.

Soldaternas Vänner i Värmland är en fristående soldatmission under sammanslutning af:

1. Värmlands Ansgariiförening;
2. Förbundet mellan Värmlands K. F. U. M.;
3. Värmlands och Dalslands Ungdomsförbund;
4. Värmlands Distrikts- och Missionsförening jämte dess Söndagsskole- och Ungdomsförbund;
5. Värmlands Luth. Kretsförening jämte De Ungas Förbund;
6. Metodistsamfundet inom Värmland samt dess Epwortföreningar;
7. Församlingar, föreningar och kårer, som äro anslutna till någon af dessa nämnda;
8. Troende militärer.

§ 3.

Anslutna församlingar, föreningar och enskilda militärer erlægga en frivillig årsavgift.

§ 4.

Mom. 1. Föreningen, som har sitt säte i Karlstad har till ändamål att vid lägerplatsen därstädes bedrifva soldatmission och att för denna verksamhet uppföra ett Soldathem och där verka för soldaternas kristliga, moraliska och intellektuella lyftning.

Mom. 2. De medel föreningen vill använda för vinnande af detta mål äro: Guds ords predikan, kristlig och allmännyttig läsning samt annan verksamhet, som afser vad i mom 1 säges.

Mom. 3. Politiska möten och sammanträden få icke förekomma i Soldathemmet.

§ 5.

Mom. 1. Soldathemmet med inventarier, löst som fast, äges af Soldaternas Vänner i Värmland, som ock ansvarar för ekonomien i dess helhet.

Mom. 2. Föreningen S. V. V. må ej upplösas, så länge en af de anslutna korporationerna är villig att bedrifva verksamheten. Den korporation, som möjligen tröttnar på samarbetet, äger rätt att utgå ur föreningen utan varje ersättningsanspråk. Verksamheten fortsattes af de kvarstående undan för undan, så

länge en korporation är kvar, som förmår utföra densamma. Men vill äfven denna sluta, så skall egendomen och verksamheten öfverlämnas till Förbundet Soldaternas Vänner i Sverige, som i så fall bör fortsätta missionen i enlighet med de principer, som äro uttalade i § 4.

§ 6.

Mom. 1. Föreningens angelägenheter afgöras af årskonferensen, som årligen hålles i Karlstad före Januari månads utgång på dag, som af styrelsen närmare bestämmes.

Dessutom äger styrelsen rätt att sammankalla extra konferens då den så anser nödigt.

Mom. 2. Till föreningens konferenser äger hvarje i § 2 omnämnd organisation, församling eller förening rätt att sända ett befullmäktigadt ombud för hvarje påböijadt hundratal medlemmar, dock ej flera än högst tre (3). Dessutom bör styrelsen inkalla såsom representanter för till föreningen anslutna militärer högst två (2) af dessa.

Mom. 3. Vid konferensen äger hvarje ombud en röst, och afgöras frågorna på sätt i § 9 närmare angifves.

§ 7.

Vid årskonferensen skola följande ärenden förekomma:

- Mom. 1.* a) Styrelsens redogörelse för det gångna årets förvaltning;
b) Revisorernas berättelse;
c) Ansvarsfrihet för styrelsen;
d) Val af styrelse och suppleanter;
e) Val af ordinarie soldathemsföreståndare, då sådant påfordras;
f) Val af revisorer och suppleanter;
g) Beslut över förslag, som af styrelsen framställas;
h) Intagning i och uteslutning ur föreningen af enskilda personer, föreningar eller korporationer.

Mom. 2. Förslag, som förening eller enskild medlem önskar få behandladt vid årskonferensen, skall af vederbörande vara skriftligt inlämnadt till styrelsen minst en månad före konferensen. Öfver sådant förslag skall styrelsen afgifva utlåtande till konferensen.

§ 8.

Föreningens angelägenheter handhafvas af en styrelse, bestående af fjorton (14) personer, hvilka af ombuden vid årskonferensen väljas för ett år i sänder och enligt följande grunder:

Tre ledamöter väljas ur Värmlands Ansgariiförening,

Två ur Förbundet mellan Värmlands K. F. U. M.,
Två ur Värmlands och Dalslands Ungdomsförbund,
Två ur Värmlands Distrikts- och Missionsförening jämte dess Söndagsskole-
och Ungdomsförbund,
Två ur Värmlands Luth. Kretsforening jämte De Ungas Förbund,
Två ur Metodistsamfundet inom Värmland och dess Epwortföreningar, samt
En bland troende militärer, som enligt § 2, mom. 9 tillhöra föreningen.
Respektive korporationer äga rätt att föreslå sina representanter i styrelsen.
Därjämte väljas åtta suppleanter, en ur vardera av de sju nämnda organisa-
tionerna samt en militär, som tillhör föreningen.

§ 9.

Mom. 1. Styrelsen och ordinarie soldathemsföreståndaren väljas genom öppen omröstning, såvida ej någon begär sluten.

Mom. 2. Öfriga val och andra ärenden afgöras alltid genom öppen omröstning. Förekommer lika röstetal, gälle vid öppen omröstning den mening ordföranden biträder, och vid sluten omröstning skilje lotten.

§ 10.

Styrelsen väljer inom sig ordförande, vice ordförande, sekreterare, vice sekreterare och kassaman. Styrelsens ordförande skall tillika vara föreningens ordförande. För besluts fattande fordras, att minst åtta ledamöter äro närvarande.

§ 11.

Styrelsen åligger:

- 1:o) att verkställa konferensens beslut;
- 2:o) att under gemensam ansvarighet handhafva föreningens ekonomiska angelägenheter, särskildt tillse, att äganderätten till föreningens fastigheter är lagligen tryggad och att befullmäktigadt ombud utses att föra föreningens talan inför vederbörande myndigheter och domstolar;
- 3:o) att förbereda de ärenden, som skola föredragas vid årskonferensen;
- 4:o) att leda och ordna verksamheten och vaka öfver, att intet annat må förekomma i Soldathemmet än sådant, som främjar föreningens syften enligt § 4;
- 5:o) att ombesörja nödiga medels insamling och verkställa utbetalningar för föreningens verksamhet;
- 6:o) att föra ordentliga räkenskaper öfver föreningens inkomster och utgifter och att föra protokoll öfver såväl styrelsens som konferensens beslut.

§ 12.

Föreningens namn tecknas af styrelsens ordförande och vid förfall för honom af den, styrelsen därtill inom sig utser.

§ 13.

Räkenskaperna avslutas med kalenderår.

§ 14.

Förslag till ändring af dessa stadgar äfvensom förslag om föreningens upplösning skall vara inlämnat till styrelsen minst en månad före årskonferensens hållande, och skall styrelsen gifva sitt utlåtande däröfver. För ändrings genomförande eller föreningens upplösning fordras dock, att förslaget därom blifvit med två tredjedelars majoritet beslutadt af två på hvarandra följande konferenser, af hvilka den ena skall vara årskonferens.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 111.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren, i anledning av en hos kammaren av föreningen Soldaternas Vänner i Värmland gjord framställning, anhållit om bemyndigande att till nämnda förening på vissa villkor försälja nordvästra hörntomten om 978,56 kvadratmeter inom kvarteret "Sergeanten" enligt uppgjort förslag till utvidgning av stadsdelen Klara, för uppförande därstädes av ett soldathem.

Beredningsutskottet, som nu hade att avgiva yttrande i ärendet och som icke hade något att erinra mot de av drätselkammaren föreslagna villkoren för den ifrågasatta tomlförsäljningen, beslöt att med tillstyrkande av framställningen föreslå,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att till Föreningen Soldaternas Vänner i Värmland försälja ovan omnämnda tomt för ett pris av 25 öre pr kvadratfot samt på villkor att tomten får byggas endast med friliggande hus och i övrigt i överensstämmelse med de av stadsfullmäktige antagna byggnadsbestämmelserna för den redan fastställda stadsdelen Klara, samt att i tomlens västra del ett sex meter brett område från gatulinjen, avsett för plantering, icke får byggas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

101. Magistratens framställning angående ålderstillägg med mera till stadsfiskalen här i staden.

Til Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna stadsfiskalens framställning om förbättrade aflöningsförmåner jämte af Magistraten erhållna uppgifter dels angående förhållandena i en del andra städer och sammanställning däraf, dels angående stadsfiskalens sportler.

Stadsfiskalens aflöning af stadskassan är bestämd genom stadsfullmäktiges beslut den 21 februari 1907 att utgå med 2,500 kronor årligen, däraf 1,500 kronor såsom lön och 1,000 kronor såsom tjänstgöringspänningar, med förbindelse att, där så påfordras, för den honom såsom stadsfiskal tillkommande aflöning, i egenskap af poliskommissarie, jämväl öfvertaga tillsynen och befälet över poliskåren. Denna lönestat är af Kungl. Maj:t fastställd den 10 Augusti 1907.

Härjämte åtnjuter stadsfiskalen dels 860 kronor årligen af statsverket såsom ersättning för mistade bötesandelar, dels andel i böter, hvilken andel åren 1909—1913 i genomsnitt uppgått till 580 kronor.

Hela hans aflöning uppgår sålunda till 3,940 kronor.

Vid jämförelse med förhållandena i andra städer och tagen hänsyn därtill, att tjänsten lämnar tillfälle till annan verksamhet, anser Magistraten anledning icke föreligga att nu föreslå någon ändring i grundaflöningen.

Däremot synes det Magistraten icke obilligt, om hänsyn tages till en viss tids tjänstgöring sålunda, att med tjänsten förenas ett ålderstillägg likasom att möjlighet beredes till en månads semester med anslag till vikaries aflöning.

Magistraten ber för den skull få så till vida tillmötesgå stadsfiskalens framställning, att Magistraten föreslår stadsfullmäktige att besluta:

att stadsfiskalens lönestat sålunda ändras, att med tjänsten förenas ett ålderstillägg å 500 kronor efter fem års tjänstgöring, och att stadsfiskalen tillförsäkras en månads semester årligen med anslag af etthundra kronor ur stadskassan till vikaries avlöning; hvilket beslut bör underställas Kungl. Maj:t pröfning; samt

att nuvarande stadsfiskalen förklaras hafva den 1 juni 1914 intjänat berörda ålderstillägg.

Karlstads rådhus den 27 april 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Tablå öv

1

Till Magistraten i Karlstad.

Som den till stadsfiskalen från staden utgående aflöning, 2,500 kronor, måste anses oskäligt låg äfven med hänsyn till möjligheten att erhålla extra inkomster genom juridisk verksamhet, en möjlighet, som dock är ganska begränsad, får jag vördsamt anhålla att Magistraten ville hos stadsfullmäktige utverka, att stadsfiskalens aflöning från staden måtte bestämmas till 3,500 kronor för år jämte två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, efter fem och tio års tjänstgöring, att utgå från den dag, jag afträder tjänstgöringen som brandchef härslådes. Därjämte synes det mig icke obilligt, att stadsfiskalen, i likhet med stadens flesta andra tjänstemän, äfven måtte komma i åtnjutande af årlig semester, exempelvis en månad.

Till stöd för denna min framställning vågar jag dessutom åberopa det förhållandet, att under de senare åren flera af stadens tjänstemän med betydligt större inkomster än jag erhållit afsevärd löneförhöjning.

Karlstad den 3 mars 1914.

ALBERT NELSON.

Stadsfiskalers löneinkomster.

Södertälje 3,000 plus sportler; ålderstillägg två à 250. Uppsala 5,794. Nyköping 3,447 plus sportler. Linköping 3,442. Jönköping 5,200 plus sportler; ålderstillägg ett à 500. Västervik 2,000 plus sportler. Kalmar 3,500 (eller 3,037 plus sportler). Visby 2,900. Karlskrona 3,200 plus sportler. Kristianstad 3,000 plus sportler; ålderstillägg ett à 500. Lund 3,850 plus sportler; ålderstillägg två à 500. Landskrona 4,082. Ystad 4,342 plus sportler. Trälleborg 3,200 plus sportler. Halmstad 3,500. Uddevalla 3,000 plus sportler; ålderstillägg två à 500. Örebro, 4,218: 11 plus sportler. Västerås 4,089; ålderstillägg två à 500. Falun 2,800 plus sportler. Söderhamn 2,600 plus sportler. Sundsvall 3,700 plus sportler. Karlstad 3,360 plus sportler eller 3,940.

Jämförelsen visar att grundinkomsten är större i Uppsala, Jönköping, Lund, och Örebro, som äro större städer än Karlstad; i Ystad och Sundsvall som äro mindre;

att grundinkomsten är ungefär jämnod: i Nyköping, Karlskrona, Landskrona och Västerås:

men mindre: i Södertälje, Linköping, Västervik, Kalmar, Visby, Kristianstad, Trälleborg, Halmstad, Uddevalla, Falun och Söderhamn.

Genom befintliga ålderstillägg blir slutinkomsten större: i Västerås och Uddevalla samt ungefär jämnod: i Södertälje och Kristianstad.

Herr Borgmästaren K. J. Lindholm, Karlstad.

Till komplettering av tidigare översänd sammanställning av stadsfiskalernas löneförmåner i vissa städer får kommunala centralbyrån härmed meddela nedanstående löneuppgifter för stadsfiskalen i Kalmar:

Såsom stadsfiskal	920: —	
Såsom poliskommissarie	920: —	
Ersättning av staten för mistade bötesandelar	997: —	
Utgående bötesandelar, beräknade till	473: —	
Ersättning för bestyr med lösdrivare	200: —	

Summa löneförmåner kr. 3,500: —

Med utmärkt högaktning

YNGVE LARSSON.

t. f. sekreterare.

Till stadsfiskalen i Karlstad utbetalda andelar i böter, som influtit under nedannämnda år.

Under år 1909 1:a hälften	308: 39	
2:a »	155: 02	463: 41
» » 1910 1:a »	288: 32	
2:a »	234: 89	523: 21
» » 1911 1:a »	155: 02	
2:a »	165: 02	320: 04
» » 1912 1:a »	362: 32	
2:a »	510: 47	872: 79
» » 1913 1:a »	353: 25	
2:a »	374: 99	728: 24

Karlstads kronouppbörds kontor den 20 Mars 1914.

ALFR. NYMANSSON.

Uppburet från Landskontoret för år 1913 kr. 860: —

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 september 1914.*

§ 3.

Sedan stadsfiskalen hos magistraten gjort framställning om förbättrade löneförmåner, hade magistraten hos Stadsfullmäktige hemställt, att fullmäktige mätte

besluta, att stadsfiskalens lönestat sålunda ändras, att med tjänsten förenas ett ålderstillägg å 500 kronor efter fem års tjänstgöring och att stadsfiskalen tillförsäkras en månads semester årligen med anslag av 100 kronor ur stadskassan till vikaries avlöning, samt att nuvarande stadsfiskalen förklarar hava den 1 juni 1914 intjänat berörda ålderstillägg.

Drättselkammaren, som uppå remiss hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt avstyrka bifall till framställningen.

Det antecknades, att kammarens beslut fattats med 4 röster mot 3 i fråga om beviljande av ålderstillägget och med 5 röster mot 2 i fråga om rätt till semester för stadsfiskalen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1914.*

§ 112.

Sedan stadsfiskalen härstädes hos magistraten anhållit att magistraten ville av stadsfullmäktige utverka förbättrade löneförmåner för stadsfiskalen, omfattande delökning av grundlönen med 1,000 kronor, dels två ålderstillägg, vardera å 500 kronor efter fem och tio års tjänstgöring, dels ock rätt till semester, hade magistraten, med biträdande så till vida av stadsfiskalens framställning, hos stadsfullmäktige föreslagit, att stadsfiskalens lönestat sålunda ändrades, att med tjänsten förenades ett ålderstillägg å 500 kronor efter fem års tjänstgöring och att stadsfiskalen tillförsäkrades en månads semester årligen med anslag av 100 kronor ur stadskassan till vikaries avlöning, samt att nuvarande stadsfiskalen förklarades hava den 1 juni 1914 intjänat berörda ålderstillägg; och hade magistraten härjämte till fullmäktige överlämnat utredning angående löneförmånerna till stadsfiskalerna i vissa med Karlstad jämförliga städer.

Drättselkammaren, som hörts i ärendet, hade i avgivet utlåtande avstyrkt bifall till framställningen.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i detta ärende; och beslöt utskottet att, då av den förebragta utredningen finge anses framgå, att de till stadsfiskalen här i staden utgående löneförmånerna vore i all-

mänhet fullt jämförliga med och i flera fall överstege de belopp, som utginge till stadsfiskalerna i städer av ungefär samma storlek som Karlstad, såsom infordrat yttrande hemställa,

att förevarande framställning om lönetillägg och semesterrätt för stadsfiskalen icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

In fidem :
ELIAS STENIUS.

11

12

13

14

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A-B. TRYCKERI 1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.	Den 3 December.	N:o 14.
-------	-----------------	---------

102. Herr Ahlmarks motion angående tillsättande av en deputation med uppdrag att hos civilministern framhålla stadens önskemål beträffande den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktige i Karlstad den 24 november 1914.

§ 185.

Före sammanträdels slut väcktes av Herr Ahlmark motion att, då enligt vad uppgivits Dalby kommun komme att inom den närmaste tiden genom en deputation uppvakta civilministern angående den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen, jänväl staden Karlstad måtte utse en deputation med uppdrag att hos civilministern framhålla stadens önskemål i berörda järnvägsfråga; och beslöto stadsfullmäktige remittera motionen till beredningsutskottet för skyndsamt avgivande av yttrande.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 28 nov. 1914.

§ 114.

Hos stadsfullmäktige hade av Herr Ahlmark väckts motion om utseende av en deputation med uppdrag att till civilministern framföra stadens önskemål beträffande den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen; och hade beredningsutskottet, uppå remiss från stadsfullmäktige, att avgiva yttrande över berörda motion.

Utskottet, som fann det med motionen avsedda syfte synnerligen beaktansvärt, beslöt efter överläggning i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte utse en deputation av tre personer med uppdrag att snarast möjligt uppvakta civilministern, samt eventuellt, efter deputerades egen omprövning, jämväl annan eller andra ledamöter av regeringen ävensom den eller de myndigheter, vilka närmast kunna hava inflytande på sakens utgång, för att för dem framlägga stadens önskemål beträffande den ifrågasatta järnvägen i Övre Älvdalen;

samt att stadsfullmäktige ville till ledamöter av deputationen välja Herrar

borgmästaren K. J. Lindholm,
rektorn A. Dahlman och
lektorn V. Vendel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

103. Drätselkammarens framställning om anslag för utförande av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 nov. 1914.*

§ 7.

Stadsingenjören hade till drätselkammaren ingivit en så lydande framställning om vidtagande av de regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren, varom majoren Th. Helleberg på uppdrag av stadsfullmäktige år 1909 uppgjort förslag:

Se efterföljande Bilaga.

Då stadsingenjören härvid föreslagit en del ändringar i det av majoren Helleberg uppgjorda förslaget till ändring av östra bron, hade drätselkammaren anhållit om majoren Hellebergs yttrande över de av stadsingenjören föreslagna ändringarna, och hade nu från majoren Helleberg inkommit följande yttrande:

»Till Drätselkammaren, Karlstad.

I anledning av Drätselkammarens remiss den 9 dennes får jag äran anförda följande.

De av löjtnant Björkman utförda grundborrningarna vid östra bron antyda,

att bergbotten under brons östra hälvt ligger djupare, än som framgick av mina år 1909 verkställda borringar, men bevisa icke detta förhållande, enär de utfördes på större avstånd från bron än mina borringar.

Skulle emellertid bergbotten ligga djupare än jag antagit, vilket innebär, att borren vid mina undersökningar stannat mot sten och ej mot berg, så antyder detta förhållande, att pelarne byggts på utfylld sten, och att grunden för desamma är fastare, än om de vilat på älvsand.

Den av löjtnant Björkman föreslagna arbetsmetoden synes mig i varje fall fullt rationell och förordas till antagande. Dock bör under arbetets gång aktgivas på, om grunden på något ställe skulle vara av särskilt svag beskaffenhet, och böra då för varje särskilt fall vidtagas sådana förstärkningsåtgärder, som av förhållandena möjliggöras.

Karlstad den 14 november 1914.

TH. HELLEBERG.»

Därjämte hade drätselkammaren infortrat yttrande i ärendet från hamnstyrelsen, som tillstyrkte beviljandet av ett anslag av 76,000 kronor till utförande av de av stadsingenjören föreslagna arbetena.

För egen del ansåg drätselkammaren, att tiden nu på grund av det låga vattenståndet i älven vore synnerligen lämplig för utförande av de föreslagna regleringsåtgärderna. Det vore även nödvändigt att igångsätta med arbeten för minskning av den nu rådande arbetsbristen, som kunde väntas bli större under instundande vinter. Ävenså måste man vidtaga åtgärder för avhjälpan av de sanitära missförhållanden, som till följd av det låga vattenståndet och älvgrenens uppgrundning uppstått genom den i älvgrenen utfallande avloppsledningen.

På grund härav och på de skäl stadsingenjören i övrigt anfört beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte bevilja 76,000 kronor för utförande av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Bilaga.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

På grund af det f. n. rådande låga vattenståndet i Klarälven har frågan an-

gående Östra Klarälfgrenens reglering för Åstadkommande af ökad vattentillförsel och större vattendjup i densamma åter blifvit aktuell.

Genom att stadens hufvudavloppsledning, som afleder afloppsvattnet från större delen af stadsdelarna Tingvalla, Herrhagen, Haga och Viken, utnynnarn i östra Klarälfgrenen strax nedom järnvägsbron framträder nämligen nu i hög grad olägenheten af den alltjämt fortgående uppgrundningen af älfgrenen och minskningen i dess vattentillförsel. Älfbotten är därstädes f. n. till största delen storrlagd och vid södra stranden där ledningen utnynnarn är det ringa återstående vattnet stillastående, illaluktande och till största delen bestående af uppblandadt afloppsvatten, ett förhållande som vid varmare årstid naturligtvis skulle vara en stor sanitär fara.

Det torde därför böra tagas i öfvervägande, huruvida icke tidpunkten är inne att nu söka afhjälpa detta missförhållande så mycket mera som det rådande låga vattenståndet i hög grad underlättar erforderliga arbeten härför.

I en utredning, som på uppdrag af Stadsfullmäktige år 1909 verkställts af Distriktschefen i Västra Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet Major Th. Helleberg, har föreslagits en del åtgärder som kunde behöfva vidtagas för ökning af vattenmängden i Klarälvens östra gren. Genom omsorgsfulla afvägningar och studium af bottenförhållandena i älven från Hjärpetan till östra grenens utlopp i Vätern samt genom företagna vattenmängdsmätningar har Major Helleberg funnit, att nuvarande östra landsvägsbron genom sin dämmande invärkan är den yttersta orsaken till östra Klarälfgrenens igengrundning och anser därför, att det första, som behöfver göras för eventuell reglering, är att ändra östra bron. Dessutom skulle genom utbyggande av leddammar (pålarmar) älvens bredd såväl ofvan som nedanför östra bron minskas, hvarigenom hastigheten å vattnet vid medel- och högvatten skulle bliva såpass stor, att en själfuppränsning af älfbotten *delvis* skulle komma till stånd.

Till en början föreslår Major Helleberg byggande af *dels* en pålarm i östra älfgrenens början, nedanför Sundstalandet samt *dels* pålarmar omedelbart nedanför östra bron som begränsning och inramning af s. k. Gubbholmen, hvarigenom bildas en hufvudådra för älven utefter stranden af stadsdelen Haga samt en mindre ådra utefter stranden af Norr-Strand.

Beträffande ändring af östra bron har Major Helleberg uppgjort tre alternativa förslag, A., B. och C.

Förslaget *alternativ A* afser rifning af nuvarande bron och dess ersättande med en ny bro med två öppningar om hvardera 37 meters fri vidd och öfverbyggnad af järn. Brons kör- och gångbanebredd är föreslagen till sammanlagdt 12 meter. Kostnaden för detta broalternativ är beräknad till Kronor 157,400: —.

Förslaget *alternativ B* afser en ny bro, så inrättad att de stora öppningarna

utan minskning af brons vattengenomsläppande förmåga delas hvardera i två och förses med öfverbyggnad af beton med 19 meters spännvidd; körbanebredd lika med alternativ A. Kostnaden för detta broalternativ beräknas till Kr. 141,000:—.

Förslaget *alternativ C* afser *bibehållande af den nuvarande bron*, »som i all dess enkelhet utgör ett värdigt och imponerande byggnadsverk.» Då måste emellertid de nuvarande broöppningarna, som till förhindrande af mellanpelarnes underskäring fyllts med massor af sten, betydligt uppränsas och fördjupas. Detta låter sig emellertid icke göra utan att samtliga å lös botten f. n hvilande mellanpelare förstärkas genom undermurning. Kostnaderna för denna uppränsning samt ombyggnaden af bron har af Major Helleberg beräknats till Kronor 62,800:—, afsevärt mycket billigare alltså än byggandet af ny bro enligt alternativen A. eller B. Emellertid påpekar Major Helleberg att kostnadsberäkningen för nuvarande brons ombyggnad är väsentligt osäker på grund af arbetets svårberäknliga beskaffenhet. Det gäller nämligen att, utan att skada nuvarande byggnaden, som i sin helhet är uppförd af svag och olämplig sten, och som redan förete tecken till påbörjande rörelser, undermura flertalet bropelare, givetvis ett svårt och ömtåligt arbete.

Ett svaghet i detta alternativ är naturligtvis att brons redan nu knappa körbanebredd icke kan nämnvärdt ökas. Det enda man torde kunna göra är att eventuellt utbygga brons gångbanor å konsoler utanför bron, hvarigenom kan vinnas 1,5 à 2 meter i bredden.

Utom ofvan nämnda kostnad för brons ombyggnad beräknar Major Helleberg kostnaderna för ytterligare åtgärder enligt detta regleringsalternativ till 5,000:— kronor för pålarms anordnande vid Klarälfsgränens början, 5,200:— kronor för pålarmar omkring Gubbholmen samt 4,000:— kronor för uppnyddningsarbeten nedanför östra bron. *Sammanlagt är detta alternativ alltså beräknat till 77,000:— kronor.*

Då alternativ C., att bibehålla och undermura nuvarande bron, blir så väsentligt mycket billigare än de två nybyggnadsalternativen, äfven med den ovisshet angående arbetets verkliga kostnad, som enligt föregående måste vidlåda detsamma, torde man alltså kunna utgå från att förverkligandet af detta regleringsförslag är det, som nu bör tagas i öfvervägande. Emellertid torde i så fall blifva lämpligt och nödvändigt att vidtaga en del modifikationer och ändringar i det af Major Helleberg uppgjorda ombyggnadsförslaget af bron. Major Helleberg föreslår att samtliga mellanpelare skola undermuras och nedföras till det under älfbotten belägna berget. Genom nyligen företagna borringar har jag emellertid konstaterat att berggrunden under brons närmast Norrstrand belägna del ligger afsevärdt mycket djupare, än som funnits genom 1909 års undersökningar. Det torde därför blifva både för dyrbart och riskabelt att undermura de 4 à 5 norra mellanpelarne ända till berget och har jag därför enligt bilagda ritning Litt. 0.6 föreslagit att dessa pelare en-

dast undergjutas med bottenpallar, som i botten utdragas att bilda betonplattor rundt pelarne. Till skydd mot underskärning af dessa pelare nedslås två parallella spånter, en ofvanför och en nedanför bron. Spånternas öfverkant förlägges i nivå med eller lägre än Karlstads nedre slusströskel. Sedan uppränsning av botten omkring pelarne och mellan spånterna skett, anbringas i botten mellan spånterna väl lagd stenfyllning, som helt omgifver bropelarne. Denna stenfyllning planeras och afjämnas till nivå med spånternas öfverkant.

I 1909 års förslag är föreslaget att aftäcka brohvalfvens öfversidor i och för rengöring och afjämning med cement, hvarefter fyllningen skulle påföras och brobanan åter beläggas med den nu befintliga fältstenen. Härmed avses att *dels* förhindra att fyllning nedskakas genom nu befintliga öppningar mellan hvalfstenarne samt *dels* skydda hvalfstenarne för vattenindränkning med däraf försorsakad vittring och sönderfrysning af stenarne. Denna åtgärd torde icke vara absolut nödvändigt att f. n. vidtaga utan torde vara lämpligast att vänta därmed tills frågan om bron eventuella breddning och förseende med mera tidsenlig brobeläggning afgöres, — hvilket är beroende bland annat på den under behandling varande spårvägsfrågans blifvande lösning.

De i Major Hellebergs förslag upptagna uppmuddringsarbetena i norra grenen nedanför östra bron skulle äfvenledes tillsvärdare kunna anstå. *Dels* har nämligen redan i och för erhållande af fyllning till skolhustomt vid Klarastrand en bottenräsning där skett, hvilket möjligen torde kunna befördra att älven själf där kommer att verkställa »uppränsning», *dels* är detta ett arbete som är billigare att utföra vid högre vattenstånd då mudderverk kan användas.

Med iakttagande af ofvan nämnda ändringar och modifikationer i Major Hellebergs förslag samt med hänsyn tagen till sedan år 1909 stegrade materialpriser, torde kostnaderna

för de regleringsåtgärder, som till en början då skulle utföras, kunna beräknas blifva:

- 1) Pålarin vid början af östra älfgrenen . . . Kr. 5,000:—
- 2) Uppränsning af broöppningarna samt förstärkning af bropelarne å östra bron . . . » 66,000:—
- 3) Pålarin omkring Gubbholmen . . . » 5,000:—

Summa Kronor 76,000:—

Oafsett erforderliga åtgärder å östra bron i och för nu nämnda reglering af älfgrenen är genom besiktning, som på Drätselkammarens uppdrag under sistlidne oktober månad företagits af Drätselkammarens vice Ordförande Herr Ingenjör A. Svanbom och undertecknad konstateradt att å östra bron under alla för-

hållanden måste företagas en del reparationer och förstärkningar för att dels hindra underskärning af en del särskilt härför utsatta mellanpelare, dels undvika sättningar och rubbningar i hvalfven. Det är särskilt de 4 norra bropelarne som behöfva repareras. Om det förut nämnda regleringsförslaget icke nu skulle komma till utförande kan man därför tänka sig två alternativ för denna östra brons reparation, nämligen:

1) att brons 4 norra bropelare undermuras och förstärkas samt att öppningarna mellan dem uppränsas i full öfverensstämmelse med regleringsförslaget samt att i öfrigt bron endast nödortfigt repareras, allt enligt bilagda kostnadsberäkning (bil. 2) för en sammanlagd kostnad af Kronor 37,000:—;

2) att bron endast underhålls och repareras på billigaste sätt så mycket som f. n. kan anses nödvändigt för att hindra möjliga skador å densamma. Detta kan beträffande de 4 nämnda för underskärning utsatta pelarne lättast ske genom att verkställa ytterligare utfyllning af sten omkring pelarne, såväl framför och bakom pelarne som i broöppningarne.

Kostnaderna härför äro i bilagda kostnadsförslag (bil. 3) beräknade till Kronor 4,500:—. Utföres dessa stenfyllningar nu, så komma de naturligtvis att ännu mera öka de i det föregående omnämnda olägenheterna af brons dämmande inverkan samt komma att öka de uppränsningsarbeten, som skulle förr eller senare blifva en nödvändighet då regleringsförslaget i sin helhet kommer till utförande.

Då östra brons ombyggnad vid nu rådande låga vattenstånd i hög grad underlättas — särskilt indämningen och läns pumpningen af arbetsplatsen, hvarigenom risken för oförutsedda svårigheter blir i hög grad begränsad,

då igångsättning af hela regleringsarbetet skulle i hög grad bidra till förminskning af den arbetslöshet, som torde kunna väntas uppstå under instundande vinter — och för vars avhjälpande kommunen väl i alla fall finge delvis råda bot, samt

då vidare östra bron under alla förhållanden behöfver repareras, får jag för min del härmed framhålla, att det omedelbara utförandet af de arbeten för Östra Klarälfsgrenens reglering, som i det föregående beräknats till Kr. 76,000:— verkligen hafva skäl för sig.

Karlstad den 26 oktober 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Bil. 1.

Östra Klarälfsgrenens reglering och östra brons reparation.

Kostnadsberäkning I.

Pelarne å östra bron undermuras och broöppningarne uppränsas enligt bil.

ritning Litt. 0.6. Älfven regleras med pålarmar vid Gubbsholmen och midt emot Sandgrundssudden, enligt Major Hellebergs förslag af 1909.

Å hvalf och öfverbyggnad verkställas endast skolning och fogstrykning af undersidan samt lagning af fasaderna å de ställen där rubbningar skett. Å hvalfvens öfversidor och å broläggningen göres i. n. ingen reparation då frågan om brons eventuella breddning genom gångbanornas förläggande å konsoler samt broläggningens utbytande mot mera tidsenlig delvis är beroende å den lösning som föreliggande förslag till spårvägar erhåller.

Då det visat sig att bergbotten i norra delen af bron ligger djupare än af ofvannämnda 1909 års förslag framgår torde man icke kunna undermura de 4 å 5 norra pelarne ända till berget. I stället föreslås att undergjuta pelarne med betongpallar, som i botten utdragas att bilda betongplattor rundt pelarne. Till skydd mot underskärning nedslås spånter framför och bakom pelarne. Spånternas öfverkant i nivå med eller helst — där så är lämpligt — lägre än Karlstads nedre slusströskel. Sedan uppräsning mellan och omkring pelarne skett skos botten mellan spånterna med noggrannt ullagd stor sten som helt omgifver pelarne. Pelarne i brons mitt samt å södra sidan undermuras till berget och broöppningarna uppräsas. I 2, 3 och 4:de broöppningarna från stadsidan räknadt verkställas sprängning i överensstämmelse med 1909 års förslag.

Kostnaderna, som dels på grund af drygare kostnad för de 4 å 5 norra pelarne dels på grund af stegrade materialpriser blifva större än i 1909 års ofvannämnda förslag kunna beräknas till:

Fångdammar och vattenlänsning	5,000: —	
Bortschaktning af sten, grus och gamla kistor i hvalföppningarna och under bron 900 m ³ å 3:—	2,700: —	
Bergsprängning till jämnhöjd med Karlstads nedre slusströskel i 2, 3 och 4:de af de södra hvalföppningarna, 600 m ³ å 8:—	4,800: —	
Pallning under pelaregrunder	4,000: —	
Betonggiutning under pelarne c:a 1,200 m ³ å 30:—	36,000: —	
Spånter och stenskoningars ordnande omkring de 5 norra karen	3,000: —	
Skolning och lagning af hvalfvens undersidor och vederlag	1,000: —	
Arbetsledning, diverse & oförutsedda	9,500: —	66,000: —
Pålarm utanför Sundstalandet enligt Major Hellebergs förslag af 1909	5,000: —	

Pålarmar omkring Gubbsholmen d:o	5,000: —
Uppräsning i Norra Klarälfgrenen torde kunna tillsvidare anstå tills man får se om icke älven där själf kommer att rensa.	
	<u>Summa Kronor 76,000: —</u>

Bil. 2.

Reparation af Östra bron.

Kostnadsberäkning II.

Östra bron repareras och delvis restaureras på sådant sätt att de 4 norra pelarne och broöppningarne såsom f. n. mest skadade och utsatta för underskärning, undermuras resp. uppränsas enligt kostnadsberäkning I. I öfrigt lagas och skolas endast hvalföppningarne och spetsarne å de öfriga pelarne. Kostnaderna härför kunna beräknas bliva:

Fångdammar och vattenlänsning	3,000: —
Bortschaktning af sten m. m. i hvalföppningarne 400 m ³ à 3: —	1,200: —
Pallning under pelaregrunderna	2,000: —
Betonggjutning under pelarne c:a 650 m ³ à 30: —	19,500: —
Stenskoningar och spånter framför och bakom pelarne, för hvilket sten delvis får anskaffas . .	4,000: —
Skolning och lagning af hvalf och vederlag . . .	1,000: —
Diverse och oförutsedda c:a 20 procent	6,300: —
	<u>37,000: —</u>
	Summa Kronor 37,000: —

Bil. 3.

Kostnadsberäkning III.

Östra bron repareras endast så mycket som f. n. kan anses nödvändigt för att hindra möjliga skador å densamma.

Hvalfven skolas delvis och vederlagen underpallas å de ställen där förskjutningar skett	600: —
Å 6, 7, 8 och 9:de pelarne, räknadt från stads-sidan, repareras och förstärkes spetsarne och sidorna å brokaren dels genom ingjutning af betou, dels genom eventuell spåntning med grof plank fram- för kistorna	1,500: —

Framför spetsarna å de nämnda karen anordnas fyllning med stor sten till förhindrande av under-skränning; liknande fyllning sker i de djupa hå-lorna i bottnen bakom de fyra norra hvalföppnin-garna samt utefter pelarsidorna i 2:dra hvalf-öppningen från Hagaborgssidan räknadt; c:a 300 m ³ stor sten, inklusive nedläggning och ordnande	1,800: —	
Diverse och oförutsedda	600: —	4,500: —
		<hr/>
		Summa Kronor 4,500: —

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 12 november 1914.*

§ 104.

På remiss från drätselkammaren hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en av stadsingenjören gjord framställning om vidtagande av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren.

Efter handlingarnas föredragning oah hållen överläggning beslöt styrelsen tillstyrka beviljandet av ett anslag av 76,000 kronor till utförande av de av stadsingenjören föreslagna arbetena.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 28 nov. 1914.*

§ 115.

Hos drätselkammaren hade stadsingenjören gjort framställning om vidtagande av de regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren, vartill majoren Th. Helleberg i Karlstad på uppdrag av stadsfullmäktige år 1909 uppgjort förslag, innefattande tre alternativ för regleringsarbetenas verkställande, varav två omfattade nybyggnad av bro över östra älvgren, under det att det tredje avsåge bibehållande av nuvarande östra bron. Därvid hade stadsingenjören förordat arbetenas utförande i huvudsaklig överensstämmelse med sistnämnda alternativ, i majoren Hellebergs förslag benämnt Alternativ C, och skulle arbetena enligt detta alternativ, med vissa

av stadsingeniören däri föreslagna ändringar, enligt bifogad beräkning betinga en kostnad av 76,000 kronor.

I anledning härav hade drätselkammaren, efter inhämtande av förnyat utlåtande i ärendet från majoren Helleberg och med framhållande av särskilda skäl för ifrågavarande åtgärders skyndsamma vidtagande, hemställt att stadsfullmäktige måtte för sådant ändamål bevilja ett belopp av 76,000 kronor att anskaffas medelst upplåning.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att häröver avgiva yttrande, beslöt att med instämmande i de skäl, som av drätselkammaren anförts, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för verkställande på sätt stadsingeniören föreslagit av regleringsåtgärder i Klarälvens östra gren bevilja ett belopp av 76,000 kronor;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A-B. TRYCKERI 1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.	Den 17 December.	N:o 15.
-------	------------------	---------

104. Vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1913.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får Magistraten öfverlämna vederbörande revisorers berättelse öfver verkställd granskning af stadens styrelser och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1913.

Karlstads rådhus den 19 Augusti 1914.

På Magistratens vägnar:
GUSTAF E. BERG.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan den av oss verkställda revisionen av Karlstads stads styrelser och delegationers räkenskaper nu blivit avslutad, få vi härmed vördsamt överlämna vår berättelse häröver; varjämte de av vederbörande delegationer upprättade tablåer över utgifter och inkomster ävensom berättelser bifogas.

Karlstad den 17 Augusti 1914.

AUG. ASPLUND.

OLOF VIRIDÉN.

ROB. BANDELIN.

Undertecknade, av Herrar Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads stads styrelsers och delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1913, få härmed avgiva följande berättelser:

Drätselverket:

<i>Tillgångar:</i>	1 Januari.	31 December.
Fastigheter	1,433,200: 78	1,435,700: 78
» inköpta för regleringen av förstäderna	460,313: 91	467,033: 12
Gamla lasarettet	182,398: 45	182,398: 45
Stjärtpåret	7,063: —	7,063: —
Jord i Sandbäcken	25,000: —	25,000: —
Epidemisjukhuset	88,040: 96	91,575: 76
Gasverket	511,617: 57	528,900: 07
Elektricitetsverket	554,830: 66	717,670: 99
Vattenverket	1,432,216: 26	1,488,762: 83
Hamnen	1,220,674: 17	1,241,260: 19
Fattigvårdsstyrelsen	409,661: 28	435,035: 61
Trädgårdsstyrelsen	60,527: 82	60,371: 03
Hälsovårdsnämnden	12,846: 48	15,021: 56
Brandstyrelsen	38,520: 90	35,772: 97
Folkskolestyrelsen	552,167: 34	542,618: 60
Flickskolan	6,953: 44	7,053: 53
Varmbadhuset	4,681: 19	4,681: 19
Mariebergsskogen	4,906: 62	5,124: 57
Tolagsersättningen	10,924: 67	9,138: 57
Förskotter	5,886: 48	6,987: 65
Hos Banker	239,876: 68	986,198: 47
Karlstad—Munkfors Jernvägs Aktiebolag	38,772: 36	—: —
Fordringar hos enskilde	51,179: 25	73,379: 01
Obligationer	36,000: —	36,000: —
3,101 st. aktier i Karlstad—Munkfors Jernvägs Aktiebolag	775,250: —	775,250: —
Restantier	—: —	131,582: 43
Stadsbiblioteket	—: —	3,000: —
Ändringsarbeten i Rådhuset	27,082: 28	49,774: 91
Flickskolebyggnaden	602: 48	63,163: 88
Drätselkammaren	230,971: 65	86,252: 70
Kassabehållning	791: 74	9,367: 70
	8,422,958: 42	9,521,139: 57

dessutom av Spritbolaget disponerade fastigheter å tillsammans Kr. 119,100: — vilka fastigheter enligt stadsfullmäktiges beslut av ²⁸/₉ 1894 skola upptagas inom linjen till dess staden själv disponerar desamma.

625 st. Karlstads Teateraktiebolags obligationer å tills. Kr. 31,250: —.

<i>Skulder:</i>	1 Januari.	31 December.
Till Postsparbanken	248,956: 53	225,170: 41
Nobelstiftelsen	1,011,458: 36	994,164: 19
Stadshypoteksföreningen	8,885: 71	5,362: 11
Amorteringslånet av 1888	73,500: —	70,000: —
» av 1907	2,552,725: —	2,521,260: —
» av 1913	—: —	2,692,500: —
till Banker	1,483,750: —	27,500: —
Outtaget anslag till Folkskolestyrelsen	5,538: 88	145: 38
Avkortningar	37,597: 73	—: —
Omkostnader för 1913 års lån	—: —	1,160: —

Tillgångar utöver skulder:

*)Fonder, vilka av stadsfullmäktige disponeras	110,361: 39	109,595: 41
**)För särskilda ändamål disponerade medel	7,924: 19	6,924: 19
***)Fonder, som stå under stadsfullmäktiges förvaltning	424,738: 14	434,631: 96
Överskott	2,457,522: 49	2,432,725: 92
	<u>8,422,958: 42</u>	<u>9,521,139: 57</u>

*) Fonder, vilka av stadsfullmäktige disponeras:

Karlstads Telefonförening	187: 78	196: 23
Flickskolans nybyggnads- och reparationsfond	7,872: 83	7,027: 20
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	72,509: 46
Hamnens förskottsmedel	23,229: 44	23,229: 44
Brandkårens kassa	1,861: 05	1,944: 80
Pastorsboställets tiondelada	312: 37	313: 37
Konstutställningsfonden	1,374: 75	1,436: 58
Fonden för Östra bron	3,013: 71	2,938: 33
	<u>110,361: 39</u>	<u>109,595: 41</u>

**) För särskilda ändamål disponerade medel.

Outtaget anslag till spårvägskommittén	200: —	200: —
Byggnadsnämndens anslag	1,513: 22	1,513: 22
Till jordförvärv avsatta medel	6,210: 97	5,210: 97
	<u>7,924: 19</u>	<u>6,924: 19</u>

***) Fonder som stå under stadsfullmäktiges förvaltning:

Flitpremierfonden	2,528: 96	2,414: 53
C. A. Fahlgréns stipendiefond	5,986: 49	6,005: 81
Amicitiafonden	1,309: 74	1,316: 86
Mellqvistska fonden för studier	10,412: 50	10,450: 02
» » » slöjd	11,346: 46	11,485: 84
Setterbergska fonden	10,000: —	10,000: —

	1 Januari.	31 December.
C. A. Fahlgrens donationsfond.....	25,250: —	26,375: —
Hjalmar Lagerlöfs fond.....	101,817: 63	104,399: 42
Eneströmska fonden	168,770: 55	174,065: 23
Göthbergska »	30,000: —	30,000: —
Clarholmska »	10,000: —	10,000: —
Palmgrenska »	23,674: 50	21,056: 14
Wenströmska »	18,517: 56	18,710: 61
Bergerska »	3,123: 75	3,135: —
Lagerlöfska fonden för sjuksköterskehjälp.....	—: —	3,217: 50
Mæchels gåva	2,000: —	2,000: —
	<u>424,738: 14</u>	<u>434,631: 96</u>

Drätselkammaren:

Tillgångar:

Inventarier ..	44,735: 10	47,484: 98
Materialier	46,534: 68	34,635: 09
Järnvägsundersökningar	5,500: —	7,000: —
Hyror och arrenden	1,553: —	1,738: 75
Ved	728: —	1,105: —
Restantier	136,636: 81	—: —
	<u>235,687: 59</u>	<u>91,963: 82</u>

Skulder:

Nykterhetens befrämjande.....	4,715: 94	5,711: 12
Överskott	230,971: 65	86,252: 70
	<u>235,687: 59</u>	<u>91,963: 82</u>

Gasverket:

Tillgångar:

Byggnader	163,539: 79	163,539: 79
Driftapparater ..	63,793: 25	66,615: 05
Rörmätet	136,322: 16	136,674: 28
Koks	9,093: —	7,897: 36
Tjära	127: 50	506: 63
Gaskol	17,285: 98	10,723: 43
Myrmalm	395: 12	—: —
Gasvärmare	43,898: 68	43,976: 75
Inventarier	6,811: 28	7,899: 69
Materialier	12,122: 18	12,186: 76
Servisledninggar	9,437: 88	11,017: 13
Gatulyktor	34,320: 14	37,062: 34

	1 Januari.	31 December.
Fordringar: av Gaskonsumenter	—: —	25,447: 52
diverse debitorer	32,698: 14	3,238: 03
osäkra	—: —	2,321: 20
Gasledning i Sandbäcksgatau	—: —	12: 95
Kassabehållning	322: 53	191: 06
	<u>530,167: 63</u>	<u>529,309: 97</u>
<i>Skulder:</i>		
Rabatter	—: —	409: 90
Till enskilde	18,550: 06	—: —
Överskott	511,617: 57	528,900: 07
	<u>530,167: 63</u>	<u>529,309: 97</u>

Elektricitetsverket:

<i>Tillgångar:</i>		
Fastigheter	91,485: 69	91,534: 29
Driftapparater	109,805: 62	139,104: 51
Kabelnätet	216,207: 01	229,015: 94
Inventarier	6,510: 41	9,240: 03
Mätare	61,422: 19	73,282: —
Servisledningar	25,226: 82	30,797: 59
Materialier	5,473: 82	4,278: 68
Kablar	—: —	5,232: 18
Ny transformator	4,825: —	—: —
Ny omformare	2,875: 14	—: —
Nya gatulampor	244: 04	3,056: —
Fordringar av gaskonsumenter	56,800: 68	49,489: 80
Diverse debitorer	—: —	6,984: 71
Reservanläggning :	—: —	73,773: 60
Osäkra fordringar	972: 62	1,303: 14
Kassabehållning	—: —	578: 52
	<u>581,849: 04</u>	<u>717,670: 99</u>
<i>Skulder:</i>		
Diverse kreditorer	27,018: 38	—: —
Överskott	554,830: 66	717,670: 99
	<u>581,849: 04</u>	<u>717,670: 99</u>

Vattenverket:

<i>Tillgångar:</i>		
Byggnader	316,191: 23	316,191: 23
Driftapparater	233,559: 53	233,559: 53

	1 Januari.	31 December.
Vattenledningen.....	450,663: 80	492,668: 91
Avloppsledning.....	358,915: 05	390,080: 05
Inventarier.....	10,182: 52	9,668: 32
Materialier.....	4,171: 28	4,118: 20
Servisledningar.....	29,820: 16	34,070: 40
Vattenkonsumenter.....	4,514: 78	6,429: 68
Diverse debitorer.....	4,117: 62	24: —
Osäkra fordringar.....	—: —	1,171: 04
Avloppsledning i Norra Klaragatan.....	—: —	266: 50
Vattenledning till Sandbäcken.....	—: —	392: 55
Kassabehållning.....	—: —	122. 42
Vikenledningen.....	9,719: 60	—: —
Kvarnbergsledningen.....	14,480: 37	—: —
Norrstrandsledningen.....	6,867: 92	—: —
	<u>1,443,203: 86</u>	<u>1,488,762: 83</u>

Skulder:

Till enskilde.....	10,987: 60	—: —
Överskott.....	<u>1,432,216: 26</u>	<u>1,488,762: 83</u>
	1,443,203: 86	1,488,762: 83

Rabatter Kr. 1,169: 21 ej upptagna bland skulder, då sådana däremot upptagits i Gasverkets räkenskaper.

Hamnen:*Tillgångar:*

Hamn- och slipanläggningar.....	973,578: 29	1,001,813: 79
Fastigheter.....	60,776: 54	60,776: 54
Muddringmateriel.....	52,200: 60	45,905: 52
Lyftkranar.....	41,009: 23	41,009: 23
Inventarier.....	20,089: 65	19,881: 17
Materialier.....	300: —	250: —
Hamnens reparationsfond.....	72,509: 46	72,509: 46
Fordringar hos diverse personer.....	1,192: 23	1,050: 02
Kassabehållning.....	76: 91	47: 21
	<u>1,221,732: 91</u>	<u>1,243,242: 94</u>

Skulder:

Till diverse personer.....	1,058: 74	1,982: 75
Överskott.....	<u>1,220,674: 17</u>	<u>1,241,260: 19</u>
	1,221,732: 91	1,243,242: 94

Fattigvården:

<i>Tillgångar:</i>	1 Januari.	31 December.
Fastigheter: Klaraborg	390,595: 60	390,595: 60
Sundbergska fondens byggnader	41,000: —	40,500: —
Mangelhus med manglar	4,150: —	4,150: —
Diverse inventarier	24,264: 79	22,502: 65
Fordringar: hos banker	26,031: 77	20,681: 81
hos enskilda mot reverser	45,200: —	58,212: —
Obligationer och partialförbindelser	61,488: 12	66,463: 12
Hospitalsavgifter	—: —	1,629: —
Arbetsprodukter	—: —	1,118: —
Fordringar hos diverse kommuner	12,641: 44	6,177: 45
Outdelade fondräntor	10: 07	—: —
Kassabehållning	207: 29	933: 69
	<hr/>	<hr/>
	605,589: 08	612,963: 32
<i>Skulder:</i>		
*)Fonder enligt nedanstående specifikation	174,971: 53	175,187: 32
Till kommuner och enskilda	20,956: 27	1,628: 77
Fondräntor	—: —	1,111: 62
Överskott	409,661: 28	435,035: 61
	<hr/>	<hr/>
	605,589: 08	612,963: 32

*)Fonder:

Ture och Malvina Sundelins fond	74,016: 88	74,000: —
Austrinska fonden	732: 70	739: 34
Clarholmska »	8,039: 18	8,173: 17
Bergmanska »	1,500: —	1,500: —
Gratifikations- »	10,450: —	10,372: 50
Kjellmanska »	2,125: —	2,125: —
Lindqvistska »	550: —	550: —
Mellqvistska »	1,250: —	1,250: —
Maria Larsdotters fond	2,000: —	2,000: —
Lisa »	3,500: —	3,500: —
Sundströmska fonden	3,000: —	3,000: —
Tinglöfska »	3,386: 42	3,400: —
Wibeliuska »	1,666: 67	1,666: 67
Wetterstenska »	1,200: —	1,200: —
Zanderska »	1,500: —	1,500: —
Nödhjälps »	817: 54	923: 42
Sjöstedtska »	1,500: —	1,500: —
Poignantska »	46: 03	48: 33
Fahlgrenska »	2,900: —	2,900: —

	1 Januari.	31 December.
Johanna Olssons fond	92: 70	97: 34
D. W. Göbles fond	1,050: —	1,050: —
Rennerfeltsska fonden	100: —	100: —
Grundströmska »	6,000: —	6,000: —
Laurénska »	500: —	500: —
Sven O. Petterssons fond	1,988: 05	2,000: —
Sundbergsska fonden	45,060: 36	44,791: 55
Göthlinska »	—: —	300: —
	<hr/>	<hr/>
	174,971: 53	175,187: 32

Trädgårdsstyrelsen:

<i>Tillgångar:</i>		
Innestående & giroräkning	1,083: —	1,296: 55
Inventarier	4,799: 75	4,810: 25
Fastigheter	54,653: 41	54,653: 41
	<hr/>	<hr/>
	60,536: 16	60,760: 21
<i>Skulder:</i>		
Till räkenskapsföraren	8: 34	389: 18
Överskott	60,527: 82	60,371: 03
	<hr/>	<hr/>
	60,536: 16	60,760: 21

Hälsovårdsnämnden:

<i>Tillgångar:</i>		
Diverse inventarier	12,208: 09	14,630: 54
Kassabehållning	638: 39	391: 02
	<hr/>	<hr/>
Överskott	12,846: 48	15,021: 56

Brandstyrelsen:

<i>Tillgångar:</i>		
Inventarier	36,511: 67	32,897: 87
Beklädnadspersedlar	1,300: —	1,100: —
Kassabehållning	709: 23	1,775: 10
	<hr/>	<hr/>
Överskott	38,520: 90	35,772: 97

Folkskolestyrelsen:

<i>Tillgångar:</i>		
Fastigheter: Gamla Folkskolan	50,000: —	50,000: —
Tjederskolan	70,000: —	70,000: —
Herrhagsskolan	360,000: —	360,000: —

	1 Januari.	31 December.
Inventarier	40,541: 50	41,159: 17
Undervisningsmateriel	17,069: 78	18,624: 97
Fordran av statsmedel	8,211: 46	—: —
» uttaxerade medel	5,393: 81	—: —
Innestående å bank	259: 84	175: 12
Kassabehållning	770: 95	2,959: 46
	<u>552,247: 34</u>	<u>542,918: 72</u>

Skulder:

Outdelade premiemedel	225: 07	175: 12
4:de kvart. hyra för komministergården	—: —	125: —
Överskott	*)552,022: 27	542,618: 60
	<u>552,247: 34</u>	<u>542,918: 72</u>

*) av Drätselverket upptaget med Kr. 552,167: 34.

Under Folkskolestyrelsen stå dessutom följande fonder, vilka ej finnas upptagna i Folkskolestyrelsens stat.

Nilssonska fonden	6,617: 72	6,721: 86
Fahlgrenska fonden	6,044: 85	6,068: 69
Otto Geijers beklädnadsfond	1,001: 08	1,001: 65
A. F. Grundströms fond	10,343: 13	10,860: 28
	<u>24,006: 78</u>	<u>24,652: 48</u>

Flickskolan:*Tillgångar:*

Inventarier	6,399: 96	6,603: 20
Innestående i bank	29: 21	21: 26
Bränsle	—: —	357: 50
I förskott erlagd hyra	500: —	—: —
Kassabehållning	24: 27	71: 57
	<u>6,953: 44</u>	<u>7,053: 53</u>

Överskott

Varmbadhuset:*Tillgångar:*

Inventarier	7,353: 86	7,980: 33
Kassabehållning	361: 76	640: 43
	<u>7,715: 62</u>	<u>8,620: 76</u>

Skulder:

Till diverse kreditorer	3,034: 43	3,939: 57
Överskott	4,681: 19	4,681: 19
	<u>7,715: 62</u>	<u>8,620: 76</u>

1 Januari. 31 December.

Mariebergsskogen:

Tillgångar:

Vaktmästarebostaden	4,500: —	4,500: —
Inventarier	100: —	90: —
Innestående å bank	200: —	505: 02
Kassabehållning	106: 62	29: 55
Överskott	4,906: 62	5,124: 57

Obligationer:

Svenska statens 3,6 % av 1887	5,500: —	5,500: —
Aktiebolaget Mölnbacka-Trysil's 5 % av 1906	30,000: —	30,000: —
Per ³¹ / ₁₂ 1913 upplupna räntor	500: —	500: —
Överskott	36,000: —	36,000: —

Tekniska Afton- och Söndagsskolan:

(Ej bokförda hos Drätselverket).

Tillgångar:

Inventarier	2,025: 99	2,141: 24
Innestående hos banker	8,983: 26	9,203: 48
Kassabehållning	2: 98	2: 45
Överskott	11,012: 23	11,347: 17

Skulder:

Fahlgrenska fonden ..	8,251: 82	8,472: 62
Överskott	2,760: 41	2,874: 55
Överskott	11,012: 23	11,347: 17

Utgifts- och Inkomststater.

Drätselverket:

Utgifter:		Inkomster:	
<i>Uttaxeringar för:</i>		Allmänna uppbörderna	637,219: 70
Drätselkammaren	166,156: 86	Tolagsersättningen	29,809: 92
<i>Anslag till:</i>		Saluhallen	965: 30
Vattenverket	31,175: 82	Räntekomster	174,902: 09
Fattigvårdsstyrelsen	167,420: —	Vinst å	
Trädgårdsstyrelsen	2,820: —	Gasverket	29,497: 87
Hälsövärdsnämnden	31,587: 67	förutom amortering å 1907 års	
Brandstyrelsen	31,000: —	lån	1,804: 71
Folkskolestyrelsen	117,739: 88	Elektricitetsverket	88,114: 82
Varbadhuset	3,000: —	förutom amortering å 1907 års	
Dispensärstyrelsen	5,700: —	lån	3,300: 86
Barnavårdsnämnden	2,391: 50	Vattenverket	2,199: 28
Tekniska Afton- och Söndagsskolan	3,500: —	förutom amortering å 1888 års	
Magistraten i polisärenden	260: —	lån	3,500: —
Inköpta fastigheter	17,275: —	1907 års lån	5,274: 41
Oförutsedda utgifter	10,991: 52	Stadskassans amorteringsl.	2,566: 68
Ränteutgifter	319,794: 35	Rabatter till större förbrukare	1,169: 21
*) Avskriven fordran hos Karlstad—Munkfors J. A.-B.	38,772: 36	Fattigvården	25,374: 33
<i>Utgifter utöver inkomster:</i>		Hälsövärdsnämnden (ej använt anslag)	2,175: 08
För Hamnen	19,137: 28	Mariebergsskogen (försålt virke)	217: 95
För Trädgårdsstyrelsen	156: 79	Förlust	24,796: 57
<i>Utgifter utöver beviljat anslag för:</i>			
Brandstyrelsen	2,747: 93		
Folkskolestyrelsen	9,548: 74		
Omkostnader för 1913 års lån	49,625: —		
Avkortningar å utskyldor	2,088: 08		
	Kr. 1,032,888: 78		Kr. 1,032,888: 78

*) Enligt Stadsfullmäktiges beslut av 10/6 1913.

Drätselkammaren:

Utgifter:		Inkomster:	
Diverse utgifter	6,198: 70	Bidrag av staten till polisväsendet	2,500: —
Omkostnader för kallbadhuset	194: 13	Bidrag av Hamnen till do	720: —
Anslag till kabinettet	600: —	Stadsandelen för Hamnen	13,912: 08
Avlöningar och arvoden	75,952: 26	Hyror för upplagsplats vid hamnen	153: 89
Pensioner	8,170: 50	Tullfrihetsersättning	132: 66
Poliskåren (avlöningar och arvoden)	70,117: 05	Växelprotester	1,725: —

Utgifter:	
Fångars vård och underhåll	334: 84
Skrivmateriel, bokbinderiarbeten, annonser	3,600: —
Tryckningskostnader	3,988: 28
Bränsle och lyse	3,834: 52
Vattenförbrukning	552: —
Utskylder	18,122: 41
Renhållning	4,470: —
Diverse anslag	14,950: —
Brandsyner	384: 05
Bidrag till sjukkassar	1,035: —
Frakt för tobak	4,406: 21
Klapphuset	1,060: —
Avstjälningsplatserna	2,241: 65
Nyktetessakens främjande	5,030: 18
Stallet	1,462: 08
Gatuarbeten	68,749: 92
Vägars och broars underhåll	8,399: 12
Byggnaders underhåll	11,498: 35
Brandförsäkringsavgifter	1,670: 75
Diverse omkostnader och utgifter	13,010: —
Allmänna lyshållningen	27,625: —
Uppläggande av register över stadens fastigheter	1,585: —
	<hr/>
	Kr. 354,242: —

Inkomster:	
Avgifter från bränvinshandeln	101,201: 01
Bötesandelar	345: 01
Artistskatt	1,689: 74
Kallbadhuset (försålda badbiljetter)	302: 95
Kabinetet, anslag	600: —
influtne	280: 95
	<hr/>
	880: 95
avgår för städning, tillsyn, upp- värmning och belysning	600: —
Tomtförsäljningar	280: 95
Försålda gamla redskap	6,781: 44
Hyror och arrenden	826: 50
Köpeskilling för magasin å Sandbäcken m. m.	56,772: 91
Utgifter utöver inkomster	741: —
	<hr/>
	166,156: 86

Kr. 354,242: —

Gasverket:

Utgifter:	
Gasberedningen (se spec.)	37,233: 77
Gasens distribution (se spec.)	10,186: 66
Räntor och amorteringar	13,950: 80
Skatter och brandförsäkringar	2,161: 04
Avskrivning å gasmätare	1,316: 96
» inventarier	306: —
» materialier	44: 90
Pensioner	400: —
Rabatter	410: 40
Vinst	29,497: 87
	<hr/>
	Kr. 95,508: 40

Inkomster:	
Stadens och Hamnens förbrukning	6,641: 99
Enskilda gaskonsumenter	73,133: 08
Mätarehyror	3,794: 06
Gatubelysningen*)	9,374: 52
Hamnbelysningen**)	637: 06
Enskilda arbeten	1,927: 69

Kr. 95,508: 40

Gasberedningen

Avlöningar och arvoden	12,409: 07
Gaskol	48,627: 45
Myrmalm	395: 12
Vattenavgifter	893: 77
Rening, olja och putsmedel	1,785: 78
Elektrisk kraft	683: 52
Renhållning	499: 90
Byggnaders, retortugnars, driftapparaters och inventariers underhåll	5,908: 28
Exhausterns drift	821: 25

*)Gatubelysningen:	
Stadens avgift	20,310: —
avgår omkostn. för belysningen 4,784: 43 och gasåtgång	6,151: 05
	<hr/>
Vinst Kr.	9,374: 52

**)Hamnbelysningen:	
Hamnens avgift	1,250: —
avgår omkostnader för belysningen 122: — och gasåtgång	490: 94
	<hr/>
Vinst Kr.	612: 94
	<hr/>
	637: 06

Ser. A.

— 13 —

Revisorernas berättelser.

Olycksfalls- och sjukersättningar	33: 57	
Diversa utgifter	1,126: 23	
	Kr. 73,183: 94	
avgär för*)		
kokstillv.	33,776: 62	
Tjärtillv.	2,174: 55	35,950: 17
	Kr. 37,233: 77	
*)vilka konton äro utjämnade.		
<i>Distributionen:</i>		
Avlöningar	1,958: 33	
Avläsning, uppsättning och justering av mätare	1,630: 11	
Tillsyn och reparation	1,655: 33	
Kontorsomkostnader	1,480: 88	
Rörnätets underhåll	2,659: 02	
Apparatutställning	127: 25	
Diverse utgifter	675: 74	
	Kr. 10,186: 66	

Elektricitetsverket:

<i>Utgifter:</i>		
Krafthyra till Dejefors	70,000: —	
Avlöningar	7,780: —	
Olja, bränsle och putsmedel	94: 75	
Batteriets underhåll	2,269: 65	
Byggnaders, driftapparaters och inventa- riers underhåll	3,702: 70	
Renhållning	160: 35	
Diverse utgifter	1,053: 46	
Distributionen*)	7,171: 51	
Strömförbrukningen**)	576: 24	
Skatter och försäkringar	1,699: 03	
Avskrivningar å inventarier och materialier	331: 53	
Installationsbidrag	2,843: 36	
Tantiem	412: 10	
Räntor och amorteringar	21,171: 47	
Överskott	88,114: 82	
	Kr. 207,380: 97	
*) <i>Distributionen:</i>		
Avlöningar	1,858: 34	
Kabelnätets underhåll	637: 67	
Mätarens underhåll	2,160: 68	
Kontorsomkostnader	2,514: 82	
	Kr. 7,171: 51	
**) <i>Strömförbrukningen:</i>		
Div. utgifter	532: 67	
Rabatter	43: 57	
	Kr. 576: 24	

Inkomster:

Diverse större konsumenter enl. ackord	74,221: 41
Strömkonsumenter till:	
dragkraft	37,453: 41
belysning	76,014: 91
värme	5,323: 80
Mätarehyror	6,173: 65
Diverse avgifter	1,400: 99
Gatu- och hamnbelysningen	3,300: —
Gatubelysningen	2,745: 40
Enskilda arbeten	747: 40
	Kr. 207,380: 97
*) <i>Gatubelysningen:</i>	
Stadens avgift	7,315: —
Avgär omkostnader för belys- ningen	1,269: 60
Förbrukad ström	3,300: —
	Kr. 2,745: 40

Vattenverket:

Utgifter:		Inkomster:	
Rabatter	2,177: 07	Avgifter från fastighetsägare på Norrstrand	2,198: 06
Amortering	11,341: 09	Vattenkonsumenter	63,728: 53
Räntor	46,485: 19	Mätarehyror	724: 36
Avskrivningar	1,712: 93	Eenskilda arbeten	130: 13
Olycksfalls- och sjukersättningar	20: —	Hyra för en våning i nya vattentornet	600: —
Avloppsverkets drift*)	5,534: 76	Stadens anslag	6,460: —
Skatter och brandförsäkringar	1,229: 13	Uttaxering	31,175: 82
Inventariers underhåll	663: 80		
Vattnets rening och distribution**)	33,653: 65		
	Kr. 102,817: 62		
Överskott	2,199: 28		
	Kr. 105,016: 90		Kr. 105,016: 90
**)Vattnets rening och distribution:			
Avlöningar	9,283: 33		
Tillsyn och reparation	675: —		
Kontorskostnader	1,011: 69		
Elektrisk kraft	8,800: —		
Bränsle, olja, trassel, elektr. ljns o. fyrkol	1,615: 04		
Vattenundersökningar	614: 40		
Diverse utgifter	2,040: 23		
Filtrens, basängens, byggnaders, vattenled-			
ningars, vattenkastares, driftapparaters			
underhåll	9,613: 96		
	Kr. 33,653: 65		
*)Avloppsverkets drift:			
Maskinskötsel	720: —		
Kraftavgifter	2,552: 73		
Putsmedel och lyse	87: 05		
Schaktets underhåll	291: 93		
Avloppsledningens underhåll	1,683: 05		
Tyggårdsvikens länsumpning	200: —		
	Kr. 5,534: 76		

Hamnen:

Utgifter:		Inkomster:	
Avskrivning å muddringsmaterielen	6,295: 08	Hamnuppborren	69,249: 66
» » å inventarier	2,546: 43	Avgår stadsandel	13,912: 08
Räntor	38,657: 33	Arrenden	55,337: 58
Hamnens underhåll	2,969: 95	Hushyror	2,446: 75
Fastigheters	546: 05	Fasta upplagsplatshyror	1,550: —
Inventariers	461: 96	Hyror för tillfälliga upplagsplatser	2,924: 04
Lysbällningen	2,133: 85	Varuskjulshyror	100: —
Administrationskostnader	18,145: 38	Hyror för fasta kranar	125: —
Omkostnader för styckegodsuppbörden	212: 87	Hyror för fasta kranar	2,014: 40
Polisbevakning	720: —	temperleykranen	1,509: —
Diverse utgifter	1,678: 38		Kr. 3,523: 40
Tyggårdsvikens länsbällning	657: 06	Avgår driftskostnader	1,793: 81
Underhåll av muddringsmaterielen	10,000: —	Båthamnsavgifter	1,729: 59
		Slipavgifter	302: —
		Avgår driftkostnader	48: 20
		Utgifter över inkomster	1,372: 10
	Kr. 85,024: 34		19,137: 28
			Kr. 85,024: 34

Fattigvården :			
Utgifter:		Inkomster:	
Avlöningar	16,497: 53	Hjonens arbeten	5,828: 68
Pensioner	400: —	Ersättning av kommuner och enskilde	8,368: 16
Ordinarie understöd	31,205: 33	av statsmedel	3,734: 50
Tillfälliga understöd	9,312: 05	av barnavårdsnämnden	544: 05
Barnuppfostringsbidrag	1,402: 50	Ränta å Wibeliiska fonden	83: 33
Bortackorderingsbidrag	18,907: 47	» Zanderska fonden	75: —
Mathällningen*)	38,750: 15	Anslag	167,420: —
Beklädnaden	4,000: 12		
Sjukvården	13,645: 35		
Belysning	2,191: 37		
Bränsle	11,969: 44		
Reparationer	3,113: 73		
Avskrivning och underhåll av inventarier	2,225: 92		
Diverse utgifter	7,058: 43		
Ej förbrukat årets anslag	25,374: 33		
Kr. 186,053: 72		Kr. 186,053: 72	

Räntor å utlånade medel	6,270: 75
Skuld fr. 1912	10: 07
Å fonderna upplupna	4,188: 06
Utdelade	961: —
Behållning	1,111: 62
	6.270: 75

*) Mathällningen:

För ovanstående Kr. 38,750: 15 är under året lämnat mat till

Förestånderskan,		
2 Sjuksköterskor,		
1 Barnsköterska,		
1 Kokerska,		
2 Kökspigor,		
6 Sjukhusbiträden,		
3 Barnsköterskebiträden och		
1 Tvättförestånderska = 6,064 dagar à 75 öre		4,548: —
Dispensäravdelningen: Sköterska och 2 biträden = 1,135 dagar à 75 öre		851: 25
Sjuka å denna avdelning = 6,378 dagar à 1 kr.		6,378: —
Tvättbiträden, bak- och skurningsbiträden, sybiträden = 1,160 dagar à 50 öre		580: —
Luffare 762 portioner à 20 öre		152: 40
Av fattiga i staden hämtade 43,578 portioner à 15 öre		6,536: 70
Å inrättningen intagna = 65,408 dagar à 30,1 öre		19,718: 80
		Kr. 38,750: 15

Trädgårdsstyrelsen :

Utgifter:		Inkomster:	
Trädgårdsdirektörens arvode	3,900: —	Arrende i Stadsträdgården	650: —
Dessutom omkostnader för skötsel av planteringar och parker	1,346: 72	Avgår av räkenskapsföraren uteglömt 4 kvart. hyra	162: 50
Inköp av grus	239: 40	Kr. 487: 50	
Vattenavgift till fontänen	400: —	Platshyror i Stadsträdgården	1,060: —
Skatter, brandförsäkringar och vattenavgifter	499: 73	Hundskatt	2,455: —
		Hannstyrelsen för skötsel av Kanikenäset	100: —

Ser. A.

— 16 —

Revisorernas berättelser.

Reparationer och underhåll av byggnader	365: 64	Trädgårdsdirektörens andel i skatter och vattenavgifter	135: 60
Diverse utgifter	238: 50	Ränta å giroräkning	13: 55
Avskrivning av inventarier	238: 40	Årets anslag	2,820: —
		Överskridet anslag*)	156: 79
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 7,228: 44		Kr. 7,228: 44
		*)Som ovanstående	162: 50
		borde ingått i årets räkenskaper, hade i stället anslaget räckt till och lämnat ett överskott av	5: 71

Hälsovårdsnämnden:

Utgifter:		Inkomster:	
Avlöningar	11,482: 31	Epidemijukvård	4,510: —
Pensioner och pensionsavgifter	660: —	Sköterskevård	426: —
Medicin, desinfektion, förbrukningsartiklar m. m.	2,190: 36	Desinfektioner m. m.	31: 04
Bränsle, lyse, vatten, brandpremier m. m.	3,117: 84	Årets anslag	31,587: 67
Mathållning	3,335: 86		
Tvätt och städning	1,008: 17		
Reparationer och planering	1,691: 96		
Telefon, annonser och trycksaker]	627: 34		
Diverse utgifter	766: 29		
Renhållningsverket	8,700: —		
	100: —		
Fyresbidrag	700: —		
Odisponerat av årets anslag	2,175: 08		
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 36,554: 71		Kr. 36,554: 71

Brandstyrelsen:

Utgifter:		Inkomster:	
Beklädnadspersedlar	1,159: 70	Årets anslag	31,000: —
Avskrivning å inventarier	3,830: 73	Överskridet anslag	2,747: 93
Avlöningar	20,708: 23		
Eldsvådor och övningar	107: —		
Bränsle och lyse	3,236: 28		
Stallet	2,332: 84		
Brand-, olycksfallsförsäkrings- och sjukvårdsavgifter	455: 44		
Telefon och diverse utgifter	686: 40		
Reparationer	443: 46		
Brandtelegrafens underhåll	161: 85		
Vattenförbrukning	126: —		
Pensioner	500: —		
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 33,747: 93		Kr. 33,747: 93

Folkskolestyrelsen:

Utgifter:		Inkomster:	
Premiefonderna	2,739: 07	Fordran av under 1912 uttaxe-	
Pensionsavgifter	4,161: 75	rade medel	5,393: 81
Avlöningar	122,203: 22	Kassabehållning	770: 95
Skolkök	2,074: 99	Innestående å giroräkning . . .	31: 77
Bränsle	8,812: 36	Sparkasseräkning	225: 07
Vaktmästare, eldning, städning etc.	7,132: 43	Premiefonderna	6,424: 60
Byggnaders och skolplaners underhåll	10,340: 61	Statsverkets bidrag	49,299: 23
Reparativa medel	262: 26	Av fattigvården till barnbespisning . .	300: —
Inköpta undervisningsmateriel	1,742: 19	Rabatt å koks m. m.	446: 25
Inköpta inventarier	680: 96	Försälda kakelugnar	40: 35
Lyse	1,732: 41	» undervisningsmateriel	48: 04
Skodon och skolagning	1,627: 53	Rabatter och ersättning för lyse	339: 68
Hyror	337: 50	Hyra för gymnastiklokal	400: —
Pensioner	1,450: —	Försälda slöjdalster	47: 71
Vatten	288: 28	Lärares och lärarinnoers ersättning vid	
Skatter och brandpremier	1,396: 71	sjukdomsfall	642: 85
Slöjdmateriel	1,354: 88	Anmärkningsmedel	103: 79
Läkarevård och medicin	1,018: 11	Drätselverkets anslag, uttaxerade medel .	117,739: 88
Skolbud	727: 20		
Biblioteket	1,104: 80		
Kassaförvaltarens arvode	800: —		
Kallelser och ärenden	150: —		
Tryck, annonser och skrivmateriel	1,059: 40		
Telefon och porto	345: 55		
Fria böcker till fattiga barn	708: 95		
Diverse oförutsedda utgifter	1,141: 26		
<i>Behållningar: (ej förbrukade)</i>			
Kassabehållning	2,959: 46		
Innestående å sparkasseräkning	175: 12		
	<u>Kr. 178,526: 50</u>		<u>Kr. 178,526: 50</u>

Flickskolan:

Utgifter:		Inkomster:	
Avlöningar	28,148: 43	Statsanslaget	8,581: 91
Hyror	7,450: —	Stadens anslag	5,200: —
Bränsle, lyse och vatten	1,239: 41	Terminsavgifter	23,585: 50
Brandförsäkring, städning, trycksaker, an-		Ränta å giroräkning	21: 26
nonser, porto m. m.	858: 20	Överskridet anslag	699: 91
Diverse omkostnader	392: 54		
	<u>Kr. 38,088: 58</u>		<u>Kr. 38 088: 58</u>

Varmbadhuset:

Inkomster:		Utgifter:	
Badavgifter	22,196: 35	Bränsle	7,535: 51
Vågaavgifter	430: 80	Vatten	3,309: —
Hyror	200: —	Belysning	663: 90
Stadens anslag	3,000: —	Diverse materialier	2,228: 26
		Inventariers underhåll	132: 57
		Avlöningar	8,136: 50
		Kontorsomkostnader	235: 88
		Skatter och brandförsäkringar	1,188: —
		Diverse omkostnader	836: 42
		Vinst av årets rörelse	*)1,061: 11
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 25,827: 15		Kr. 25,827: 15

*) Då staden lämnat ett anslag av . . . . . 3,070: —
och den under året uppkomna vinsten endast uppgår till 1,061: 11

har rörelsen i verkligheten gått med en förlust av Kr. 1,938: 89
vilket också framgår av badhusstyrelsens Vinst- och Förlust-konto.

Mariebergsskogen:

Utgifter:		Inkomster:	
Skatter och brandförsäkringar	35: 50	Försålt timmer	352: 68
Arbete etc. i Mariebergsskogen	48: 75	Ränta	5: 02
Reparation av fastigheten	45: 50		
Avskrivning å inventarier	10: —		
Vinst	217: 95		
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 357: 70		Kr. 357: 70

Dispensärstyrelsen:

Utgifter:		Inkomster:	
Kassaförvaltarens fordran	407: 67	Stadens anslag	5,700: —
Understöd	2,468: 77	Hyror	140: —
Avlöningar	2,451: 52	Revisionsanmärkning 1912	0: 60
Förbrukningsartiklar	306: 82	Överskridet anslag	129: 81
Omkostnader	319: 63		
Anskaffning av inventarier	16: —		
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 5,970: 41		Kr. 5,970: 41

Barnavårdsnämnden:

Utgifter:		Inkomster:	
Utackorderingsavgifter	9,957: —	Statsverkets bidrag	714: 35
Kläder, resekostnader, arvoden etc.	1,396: 70	Stadens anslag	2,391: 53
		Bidrag från Fattigvården	7,840: 09
		Utgifter utöver inkomster	407: 76
	<hr/>		<hr/>
	Kr. 11,353: 70		Kr. 11,353: 70

Tekniska afton- och söndagsskolan.

Utgifter:		Inkomster:	
Avlöningar	3,648:—	Statsanslag	2,000:—
Undervisningsmateriel	361: 11	Stadens anslag	3,500:—
Inventariers underhåll	39: 75	Terminsavgifter	326:—
Hyror	1,000:—	Räntor	432: 72
Bränsle, lyse och städning	496: 15	Avgår: ränta å Fahlgrenska fon-	
Annonser och tryck	146: 07	den, som kvarstår och utgör	
Diverse omkostnader	73: 56	kapitalbehållning	220: 80
Premier	269: 13	Mellqvistska fonden	120:—
Brandförsäkringar	15: 01	Av enskilda	5:—
Överskott: ej använt anslag	114: 14		
	Kr. 6,162: 92		Kr. 6,162: 92

Arbetsstugan:

Tillgångar vid årets början:		Tillgångar vid årets slut:	
Innestående i bank	2,936:—	Innestående i bank	2,600: 61
Kassabehållning	36: 68	Kassabehållning	0: 68
	Kr. 2,972: 68		Kr. 2,601: 24
Inkomster:		Utgifter:	
Stadens anslag	1,500:—	Löner	1,246:—
Årsavgifter	144:—	Hushållet	189: 15
Gåvor	14:—	Uppvärmning för 1912	175:—
Återburen hyra	50:—	" " 1913	160:—
Genom skomakeriet	107: 20	Hyra	500:—
Försälda arbeten	481: 50	Vattenavgift	15:—
Räntor	144: 61	Inköpta varor för arbeten	251: 38
	Kr. 5,413: 99	Diverse omkostnader	276: 22
			Kr. 5,413: 99

Gasverket:

Beträffande stadens anslag för gatubelysningen hava vi iakttagit, att detsamma utgått med	20,310:—
Av verkets räkenskaper framgår dock att hela kostnaden för denna belysning uppgått till endast	10,935: 48
Och därför lämnat åt verket ett överskott av	9,374: 52
vilket motsvarar cirka $\frac{1}{3}$ -del av verkets hela vinst.	

Beträffande hamnens belysning, så ställa sig anslag och verklig kostnad för denna sålunda:

Anslag	1,250:—
Omkostnader	612: 94
	Överskott Kr. 637: 06

Av vederbörande delegationer bokförda aktier, obligationer och övriga värdehandlingar, kassor, fordringar i banker etc., hava av oss inventerats och befunnits överensstämmande med räkenskaperna.

Räkenskaperna, som hava siffergranskats av därtill utsedde revisorer, äro väl förda och verifierade, och få vi hemställa om ansvarsfrihet för samtliga delegationer.

Karlstad den 17 Augusti 1914.

AUG. ASPLUND.

OLOF VIRIDÉN.

ROB. BANDELIN.

Karlstads Drätselverks inkomster och utgifter
för år 1913

(kassa)

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt stat.		Värkliga		Inkomster			
					öfver		under	
	stat.							
Kassabehållning den 1/1	—	—	791	74	791	74	—	—
Tolagsmedel, netto	33,200	—	31,596	02	—	—	1,603	98
Bidrag af vatten- och belysningsverken till annuiteter och räntor	139,284	05	139,755	22	471	17	—	—
Gasverkets vinst	24,804	10	16,215	37	—	—	8,588	73
Elektricitetsverkets vinst	55,676	34	—	—	—	—	55,676	34
Saluhallens öfverskott	4,390	—	965	30	—	—	3,424	70
Tillfälligt lån	410,918	84	—	—	—	—	410,918	84
Uttaxering	599,438	93	589,109	12	—	—	10,329	81
Upptaget obligationslån enligt stadsfullm:s beslut den 30/12 13	2,692,500	—	2,692,500	—	—	—	—	—
Extra anslag:								
Elektricitetsverket	115,000	—	—	—	—	—	115,000	—
Vattenverket	9,725	—	—	—	—	—	9,725	—
Utom stat och anslag:								
Annuiteter & egnehemslån	—	—	2,235	43	2,235	43	—	—
Återlämnade medel från Lagerlöfska fon- den	—	—	2,000	—	2,000	—	—	—
Influtna fordringar	—	—	8,082	14	8,082	14	—	—
Räntor	—	—	8,594	19	8,594	19	—	—
Kronor	4,084,937	26	3,491,814	53	22,174	67	615,267	40

Utgifter.	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter			
					öfver		under	
					stat.			
Annuiteter å stadens fonderade lån	252,229	95	254,600	51	2,370	56		
Räntor å tillfälliga lån	111,098	38	100,796	86			10,301	52
Drätselkammaren, uttaxering	82,926	11	103,495	71	20,569	60		
» upplåning	254,933	62	151,711	03			103,222	89
Hämnstyrelsen, »	47,684	92	47,757	15	672	23		
Fattigvårdsstyrelsen, uttaxering	167,420	—	167,420	—	—	—		
Brandstyrelsen, uttaxering	31,000	—	31,000	—	—	—		
Vattenverket, »	31,175	82	31,175	82	—	—		
Vattenverket, upplåning	69,600	—	37,600	—	—	—	32,000	—
Gasverket, »	4,000	—	4,000	—	—	—		
Elektricitetsverket, upplåning	35,300	—	35,300	—	—	—		
Hälsovårdsnämnden, uttaxering	31,587	67	31,587	67	—	—		
Dispensärstyrelsen, »	5,700	—	5,700	—	—	—		
Trädgårdsstyrelsen »	2,820	—	2,820	—	—	—		
Tekn. afton- och söndagsskolan, uttaxering	3,500	—	3,500	—	—	—		
Varmbadhuset, uttaxering	3,000	—	3,000	—	—	—		
Folkskolestyrelsen, uttaxering	117,739	88	123,278	76	5,538	88		
Barnvårdsnämnden, »	2,391	50	2,391	50	—	—		
Magistraten för oförutsedda utgifter i polis- ärenden	300	—	260	—	—	—	40	—
Oförutsedda utgifter	13,904	11	10,991	52	—	—	2,912	59
Epidemisjukhuset			3,534	80	—	—		
Omkostnader för 1913 års lån			48,465	—	—	—		
Infriade tillfälliga lån	2,692,500	—	1,450,000	—	—	—	480,280	99
Insättning å bankräkning			700,000	—	—	—		
Inköpta fastigheter			10,219	21	—	—		
Extra anslag:								
Elektricitetsverket	115,000	—	39,425	51	—	—	75,574	49
Vattenverket	9,725	—	15,573	08	5,853	08		
Utom stat och anslag:								
Flickskolan			1,300	—	1,300	—		
Förskolter			1,101	17	1,101	17		
Utlämnade egnahemslån			22,600	—	22,600	—		
Kassabehållning och i bankräkningar inne- stående			51,234	23	51,234	23		
Kronor	4,084,937	26	3,491,844	53	111,239	75	704,332	48

Inkomster.	Enligt stat.	Värkliga	Inkomster				
			över		under		
			stat.				
Stadsandelen	12,000	13,912	08	1,912	08		
Tullfrihetsersättning	132	132	66	—	—		
Hundskatt	2,000	2,455	—	455	—		
Vexelprotester	2,000	1,725	—	—	—		275
Ersättning af statsmedel för eventuel polis- handräckning	2,500	2,500	—	—	—		
D:o för polisbevakning i hamnen	720	720	—	—	—		
Bränvinsförsäljningsavgifter	100,691	101,201	01	509	38		
Hyror och arrenden	53,068	56,587	16	3,518	98		
Bötesandelar	100	345	01	245	01		
Platshyror	130	153	89	23	89		
Kalbadhuset	150	302	95	152	95		
Kabinettet	200	260	95	80	95		
Resterande kommunaltskylder	25,000	13,479	15	—	—		11,520
Tomtförsäljningar	20,000	6,781	44	—	—		13,218
Artistskatt	1,000	1,689	74	689	74		
Fordran af drätselverket för gatuarbeten	49,182	49,182	—	—	—		
ändringsarbeten i rådhuset	20,083	22,692	63	2,609	34		
flickskolebyggnaden	167,262	62,561	40	—	—		104,700
jordlösen m. m.	18,406	17,275	—	—	—		1,131
Uttaxering	82,926	103,495	71	20,569	60		
Återföres, för körslor ej afdragna	500	—	—	—	—		500
Extra anslag: Järnvägsundersökningen Edebäck-Slättné *) 1,500	*) 1,500	—	—	—	—		1,500
Utom stat och anslag: Materialier från förlaget, för hvilka gatu- arbeten påförts motsvarande belopp	—	11,162	34	11,162	34		
D:o d:o för hvilka ändringsarbeten i råd- huset påförts	—	737	25	737	25		
Försälda dörrar, fönster m. m. efter rifna byggnader	—	826	50	826	50		
Diverse inkomster	—	741	—	741	—		
Kronor	559,552	470,939	87	44,234	01	132,846	64

*) Af uttaxeringen.

Fattigvårdsstyrelsens in- och utbetalningar

	I n k o m s t e r	
	I staten beräknade.	Verkliga.
Kassabehållning från 1912.....	—	207 29
Inkomst af inrättningshjonens arbeten.....	4,500 —	5,690 68
Influtit från andra kommuner.....	—	12,760 46
» för personers vård å Klaraborg.....	—	2,967 99
» för fattiges efterlemnade kvarlåtenskap.....	—	517 76
» från Kungl. Statsverket.....	—	3,734 50
» af gården 53 i Viken.....	—	68 50
» af fonderna.....	150 —	12,114 62
Såldt aktier i Wermlands Ensk. Bank.....	—	46,400 —
Uttag från bankinrättningar.....	—	7,634 14
Årets anslag af staden.....	167,420	167,420 —
Kronor	172,070	259,515 94

enligt kassaräkningen för år 1913.

	U t g i f t e r			
	I staten beräknade.	Verkliga.	Under anslaget.	Över anslaget.
Beräknad brist från förra året	15,900	—	—	—
Aflöningar	15,770	17,497 53	—	1,727 53
Pensioner	400	400	—	—
Understöd samt anslaget för vedinköp till utdelning	39,000	39,245 38	—	245 38
Barnuppfostringsbidrag	2,500	1,402 50	1,097 50	—
Bortackorderade barn	19,000	19,542 47	—	542 47
Mathållningen	38,000	38,900 15	—	900 15
Beklädnaden	4,000	3,982 08	17 92	—
Sjukvården	13,500	14,368 09	—	868 09
Belysningen	3,000	2,013 —	987 —	—
Reparationer	2,000	3,088 73	—	1,088 73
Uppvärmning och kokning	8,000	12,584 44	—	4,584 44
Inventarier	3,000	1,929 82	1,071 18	—
Åtskilliga utgifter	8,000	7,057 17	942 83	—
Arbetsprodukter		535 18	—	535 18
Fondräntor		10,656 24	—	10,656 24
Insatt å Giro		1,315 73	—	1,315 73
Betalt skuld till bankerna		20,134 86	—	20,134 86
Köpt reverser i Uddeholm		50,928 88	—	50,928 88
Utlånt fondmedel		13,000 —	—	13,000 —
Kassabehållning till 1914		933 69	—	933 69
Kronor	172,070	259,515 94		

Karlstad i Februari 1914.

A. W. ADDE,

Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter

	I n k o m s t e r .	
	I stater beräknade.	Verkliga.
Inkomster av inrättningshjonens arbeten	4,500 —	5,828 68
Wibeliska och Zanderska fonderna	150 —	158 33
Influtit från andra kommuner för diverse personers vård å Klara- borg	— —	8,394 45
Influtit för afidnas kvarlåtenskap	— —	517 76
Anslag av Kungl. Statsverket	— —	3,734 50
» av Staden	167,420 —	167,420 —
Kr.	172,070 —	186,053 72

för år 1913, enligt räkenskaperna.

	U t g i f t e r.			
	I stater beräknade.	Verkliga.	Under anslaget.	Över anslaget.
Beräknad brist från föreg. år	15,900	—	—	—
Pensioner	400	400	—	—
Avlöningar	15,770	16,497 53	—	727 53
Understöd och ved till fattiga	39,000	40,517 38	—	1,517 38
Barnuppfostringsbidrag	2,500	1,402 50	1,097 50	—
Bortackorderade barn	19,000	18,907 47	92 53	—
Mathållningen	38,000	38,750 15	—	750 15
Beklädnaden	4,000	4,000 12	—	— 12
Sjukvården	13,500	13,645 35	—	145 35
Belysningen	3,000	2,191 37	808 63	—
Reparationer	2,000	3,113 73	—	1,113 73
Uppvärmning och kokning	8,000	11,969 44	—	3,969 44
Inköp och underhåll av inventarier	3,000	2,225 92	774 08	—
Åtskilliga utgifter	8,000	7,058 43	941 57	—
Fattigvårdens ställning förbättrad med ..	—	25,374 33	—	—
Kr.	172,070	186,053 72	3,714 31	8,223 70

Karlstad i Februari 1914.

A. W. ADDE.

Trädgårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år 1913

	I n k o m s t e r .			
	I staten beräknade.	Verkliga	För högt beräknade.	För lågt beräknade.
Behållning från förra året.....	1,500	1,074 66	425 34	
Hyror och arrenden	1,710	1,547 50	162 50	
Af Hamnstyrelsen för skötsel af plante- ringar och parker	100	100		
Giroränta ..	—	13 55	—	13 55
Hundskatt	2,400	2,455	—	55
Anslag för året	2,820	2,820	—	
Trädgårdsdirektörens andel i vattenafgift och skatter	—	135 60	—	135 60
Balans till 1914: räkenskapsförarens fordran.....	—	389 18	—	389 18
Kronor	8,530	8,535 49	587 84	593 33

Jämförda med de i staten för samma år beräknade.

	U t g i f t e r			
	I staten beräknade.	Verkliga.	För högt beräknade.	För lågt beräknade.
Vård och skötsel af planteringar och par- ker	5,800 —	5,246 72	553 28	
Inköp af grus	250 —	239 40	10 60	
Vatten till fontän i stadsträdgården	400 —	400 —		
Skatter, brandförsäkringar och vattenafgif- ter	580 —	499 78	80 22	
Reparationer och underhåll af byggnader och stängsel samt målning af soffor och växthus	600 —	321 64	278 36	
Inköp af matjord	100 —	44 —	56 —	
D:o af träskyddare, trädgårdssoffor och re- paration å inventarier	600 —	248 90	351 10	
Diverse utgifter	200 —	238 50		38 50
Innestående å giroräkning till 1914	—	1,296 55		
Kronor	8,530 —	8,535 49	1,329 56	38 50

Karlstad i Mars 1914.

A. W. ADDE.

Häsovårdsnämndens inkomster och utgifter för år 1913

	Enligt stat	Verkliga inkomster.	I n k o m s t e r	
			över	under
			stat	
För stadssjuksköterskornas användning ..	500	426	—	74
För smittrening och diverse inkomster ..	10	31 04	21 04	
Patientavgifter från sjukhuset	—	4,510	4,510	
Behållning från år 1912	50	638 39	588 39	
Anslag från stadskassan	31,587 67	31,587 67		
Summa Kronor	32,147 67	37,193 10	5,119 43	74 —

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

	Enligt stat	Verkliga utgifter.	Utgifter	
			över	under
			stat	
Löner och arvoden.....	9,236 67	9,476 67	240 —	—
Pensioner och afgifter	900 —	660 —	—	240 —
Årsafgifter	9,606 —	9,589 71	—	16 29
Smittrening, mjölkprof m. m.....	465 —	759 62	294 62	—
Annonser, tryck m. m.	350 —	375 13	25 13	—
Oförutsedda utgifter	700 —	766 29	66 29	—
Löner vid epidemi.....	1,840 —	1,817 50	—	22 50
Arvode för e. sköterskehjälp	300 —	188 14	—	111 86
Kosthåll för personal och patienter ...	1,460 —	3,335 86	1,875 86	—
Bränsle.....	2,370 —	2,511 15	141 15	—
Kokgas, lyse, vatten och brandpremier .	540 —	606 19	66 19	—
Tvätt, skurhjälp, såpa m. m.	300 —	1,008 17	708 17	—
Medicin, seruni, kemikalier, is och halm	270 —	682 27	412 27	—
Telefoner vid epidemisjukhuset.....	210 —	162 50	—	47 50
Inventarier, reparationer och förbruknings- artiklar.....	3,000 —	4,231 21	1,231 21	—
Planering af tomt, rengöring och rep. i prov. sjukh.	600 —	631 67	31 67	—
Kassabehållning till 1914	—	391 02	—	—
Summa Kronor	32,147 67	37,193 10	5,092 56	438 15

Karlstad den 31 December 1913.

OLLE SANDBERG.

Tablå

öfver Brandkårens inkomster och utgifter år 1913.

	Beviljad anslag	Verkliga utgifter	Öferskrider anslaget med	Understiger anslaget med
Aföningar	20,923 50	20,708 23	— —	215 27
Beklädnaden	1,000 —	959 70	— —	40 30
Sjukvården	226 51	95 45	— —	131 06
Vattenafgifter	126 —	126 —	— —	— —
Belysningen	550 —	396 54	— —	153 46
Inventarier	800 —	216 93	— —	583 07
Reparationer	700 —	443 46	— —	256 54
Eldsvådor och öfningar	600 —	107 —	— —	493 —
Brandstodspremier	125 49	121 49	— —	4 —
Olycksfallspremier	238 50	238 50	— —	— —
Telefonafgifter	160 —	119 61	— —	40 39
Bränsle	3,000 —	2,839 74	— —	160 26
Stallet	2,400 —	2,332 84	— —	67 16
Brandtelegrafan	300 —	161 85	— —	138 15
Diverse utgifter	500 —	566 79	66 79	— —
Pensioner	— —	500 —	500 —	— —
	31,650 —	— —	566 79	2,282 66
Tillkommer ökad beräknad behålln. från 1912	59 23	— —	— —	— —
Summa Kr.	31,709 23	29,934 13		*)1,775 10

ALBERT NELSON,
t. f. brandchef.

*) Kassabehållning till år 1914.

**Karlstads Folkskolestyrelses inkomster och utgifter
för år 1913**

jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Skolans stat.		Verkliga inkomster.	Öfver stat.		Under stat.	
Beräknad behållning	9,287	09					
Kassabehållning	—	—	770	95			
Giro i Wermlands Enskilda Bank	—	—	34	77			
Sparkasseräkning i d:o	—	—	225	07	5,348	97	
Fordran af statsmedel	—	—	8,211	46			
» uttaxerade medel	—	—	5,393	81			
Statsverkets bidrag	40,259	28	41,087	77	828	49	
Uttaxering	117,739	88	117,739	88			
Premiefonderna	—	—	2,677	90	2,677	90	
Karlstads Fattigvårdsstyrelse till bespisning af fattiga barn	—	—	300	—	300	—	
Hyra för gymnastiklokal	—	—	400	—	400	—	
Anmärkningsmedel	—	—	108	79	108	79	
Kronor	167,286	25	176,950	40	9,664	15	

Utgifter.	Skolaus stat,		Verkliga utgifter.		Öfver stat.		Under stat.	
Aflönningar	121,692	50	121,560	37	—	—	—	132 13
Hyror	450	—	337	50	—	—	—	112 50
Byggnaders och skolplaners underhåll ...	2,500	—	10,300	26	7,800	26	—	—
Inventariers upphandling	500	—	642	92	142	92	—	—
Inventariers reparation	500	—	262	26	—	—	—	237 74
Undervisningsmateriel	2,400	—	1,732	19	—	—	—	667 81
Pensionsavgifter	4,273	75	4,161	75	—	—	—	112 —
Pensioner	1,210	—	1,450	—	240	—	—	—
Skolvaktmästare, eldning och renhållning	6,900	—	7,132	43	232	43	—	—
Vatten	350	—	288	28	—	—	—	61 72
Bränsle	8,500	—	8,366	11	—	—	—	133 89
Lyse	2,000	—	1,392	73	—	—	—	607 27
Skatter och brandpremier	1,400	—	1,396	71	—	—	—	3 29
Slöjdmateriel	1,375	—	1,306	67	—	—	—	68 33
Skolkök	2,200	—	2,074	99	—	—	—	125 01
Läkarevård och medicin	1,150	—	1,018	11	—	—	—	131 89
Skolbad	760	—	727	20	—	—	—	32 80
Inköp och lagning af skodon	1,200	—	1,627	53	427	53	—	—
Skolans bibliotek	1,100	—	1,104	80	4	80	—	—
Arvoden	950	—	950	—	—	—	—	—
Tryck, annonser och skrifmateriel	1,500	—	1,059	40	—	—	—	440 60
Telefon och porto	325	—	345	55	20	55	—	—
Böcker till fattiga skolbarn	700	—	708	95	8	95	—	—
Skrifbiträde å expedition	500	—	500	—	—	—	—	—
Skolresor	150	—	250	—	100	—	—	—
Diverse och oförutsedda utgifter	2,700	—	391	26	—	—	—	2,308 74
Premiefonderna	—	—	2,739	07	2,739	07	—	—
Sparkasseräkning	—	—	163	90	163	90	—	—
Kassabehållning	—	—	2,959	46	2,959	46	—	—
Kronor	167,286	25	176,950	40	14,839	87	5,175	72

Karlstads h. elementarläroverks för flickor inkomster och utgifter

Inkomster.	Enligt stat.		Värkliga.		Inkomster			
					över		under	
	stat.							
Kassabehållning den 1/1 1913.....	—	—	24	27	24	27		
Anslag af staten.....	5,200	—	5,200	—	—	—		
» » till löneförbättr.....	3,466	66	3,381	91	—	—		84 75
» staden.....	5,200	—	5,200	—	—	—		
Terminsafgifter.....	23,100	—	23,585	50	485	50		
Influten fordran.....	—	—	29	21	29	21		
Af Drätselverket förskjutne.....	—	—	1,300	—	1,300	—		
Kronor	36,966	66	38,720	89	1,838	98		84 75

för år 1913 (kassa) jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enligt stat.		Värkliga.		Utgifter			
					över		under	
	stat.							
Aflöningar, pensionsavgifter m. m.	27,083	50	28,148	43	1,064	93		
Hyror	7,450	—	7,450	—				
Bränsle, lyse och vatten	1,175	—	1,596	91	421	91		
Diverse omkostnader	600	—	858	20	258	20		
Inventarier och böcker	350	—	203	24			146	76
Oförutsedda behof	308	16	392	54	84	38		
Kassabehållning den ³¹ / ₁₂ 1913			71	57	71	57		
Kronor	36,966	66	38,720	89	1,900	99	146	76

Värdet af skolans tillgångar utgjorde vid årets slut 7,053: 53

» » » » » » » början 6,953: 44

Tillgångarna hafva sålunda ökats med 100: 09

hvilket belopp bör afräknas å drätselverkets tillskott.

Karlstad den 1 april 1914.

G. ENANDER.

Tekniska Afton- och Söndagsskolans inkomster och utgifter för år

Inkomster.	Enl. stat.	Värkliga.	Inkomster			
			öfver		under	
			stat.			
Stadsanslag	3,500	3,500	—	—	—	—
Statsanslag	2,000	2,000	—	—	—	—
Terminsaftifter	400	326	—	—	—	74
Domkapitlet (stipendier)	90	120	30	—	—	—
Räntor	225	274	50	49	50	—
Oförutsedda inkomster	—	5	—	5	—	—
Sparkasseräkning	—	65	—	65	—	—
Kassabehållning från 1912	—	2	98	2	98	—
S:ma Kronor	6,215	6,293	48	152	48	74

1913 jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enl. stat.	Värkliga.	Utgifter		
			öfver	under	
			stat.		
Löner till föreståndare och lärare.....	3,700	3,648	—	—	52
Hyra	1,000	1,000	—	—	—
Gas, ved och kol	350	322 15	—	—	27 85
Städning och eldning	170	174	4	—	—
Brandförsäkring.....	15	15 01	—	01	—
Materialier (förbrukning)	500	361 11	—	—	138 89
Annonser och tryck	110	146 07	36	07	—
Nya inventarier.....	50	115 25	65	25	—
Inventariers underhåll	50	39 75	—	—	10 25
Premier och stipendier.....	245	269 13	24	13	—
Oförutsedda utgifter	25	10 32	—	—	14 68
Diverse omkostnader	—	63 24	63	24	—
Karlstads Sparbank	—	127	127	—	—
Kassabehållning till 1914	—	2 45	2	45	—
S:ma Kronor	6,215	6,293 48	322 15	—	243 67

Karlstad den 28 Februari 1914.

KARL AD. FALK.

Karlstads Barnavårdsnämnds inkomster och utgifter år 1913

Jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Staten.		Verkliga.		Öfver stat.	
Statsverkets bidrag.....	701	50	714	35	12	85
Karlstads Fattigvård	7,360	—	7,840	09	480	09
Uttaxering.....	2,391	50	3,298	50	907	—
Giro i Wermlands Enskilda Bank.....	—	—	9	07	9	07
Ingående kassabehållning	—	—	5	23	5	23
Förskotterade	—	—	393	46	393	46
Kronor	10,453	—	12,260	70	1,807	70
Utgifter.						
Utackorderade barn.....	9,403	—	9,957	—	554	—
Resor, kläder m. m.....	600	—	946	70	346	70
Arvolen	450	—	450	—	—	—
Anmärkningsmedel.. ..	—	—	907	—	907	—
Kronor	10,453	—	12,260	70	1,807	70

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 117.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Herrar revisorers berättelser över verkställd granskning av drätselkammarens, vattenlednings- och belysningsstyrelsens, hamnstyrelsens, fattigvårdsstyrelsens, trädgårdsstyrelsens, hälsovårdsnämndens, brandstyrelsens, folkskolestyrelsens, flickskolestyrelsens, badhusstyrelsens, styrelsens för Mariebergskogen, styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan, dispensärstyrelsens, barnavårdsnämndens och styrelsens för arbetsstugan räkenskaper och förvaltning för år 1913; och beslöt utskottet, efter inhämtande att revisorerna vid den verkställda granskningen icke funnit anledning till anmärkning, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ovannämnda delegationer och styrelser ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

105. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av Konungens befallningshavande i länet framställt förslag till särskilt ordningsstadgande för Karlstad i fråga om skyldighet för hotellvärdar m. fl. att göra anmälan om resande.

Till magistraten i Karlstad.

Enligt § 21 i den för Karlstads stad av Konungens Befallningshavande den 17 december 1907 fastställda ordningsstadgan åligger det en var, som i staden eller å dess område mot hyra lämnar bostad åt resande, att senast dagen efter den resandes inflyttning skriftligen å poliskontoret meddela tydlig uppgift om bostadens belägenhet, den resandes namn, yrke och hemort samt inflyttningsdagen, för överträdelse av vilken ordningsföreskrift viss påföljd bestämts enligt 25 § av samma stadga,

Efter vad Konungens Befallningshavande inhämtat läser anmälningskyldighet av angiven beskaffenhet vara genomförd inom ett flertal av rikets städer och sådana samhällen på landet, för vilka ordningsstadgan för rikets städer är i tillämpliga delar gällande; och har sådan anmälningskyldighet på senare tid altnera

utsträckt, särskilt ifråga om utländingar, för att för myndigheterna bereda tillfälle erhålla kunskap om här inom landet vistande utländingars vistelseort. Konungens Befallningshavande, som av sådan anledning funnit sig böra för övriga samhällen inom länet, där förenämnda ordningsstadgan äger tillämplighet, upprätta förslag till ordningsstadgande i förberörda hänseende, anser det jämväl önskvärt, att likartade bestämmelser i ämnet varda gällande inom länet.

I följd härav får Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder att över ömförmalde förslag, som vidfogas denna skrivelse, höra stadsfullmäktige här i staden ävensom med bemälde stadsfullmäktiges yttrande i angelägenheten och Edert eget utlåtande däri i sinom tid hit inkomma.

Karlstad i landskansliet den 5 november 1914.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Förslag till ordningsstadgande för Karlstads stad.

Hotellvärdar, innehavare av pensionat, rum för resande eller s. k. logerareställen, samt personer, som förestå likartad affärsverksamhet, vare skyldiga anmäla en var resande, som hos dem uppehåller sig. Samma skyldighet åligger en var av samhällets invånare, som hyser utländsk undersåte. Anmälan, till vilken blankett kostnadsfritt erhålles å polisstationen, göres inom tolv timmar efter den resandes emottagande skriftligen hos stadsfiskalen i Karlstad och skall innefatta den resandes namn, yrke och hemort. Uraktlåtenhet härav bestraffas med böter från och med 2 till och med 25 kronor.

Vid enahanda bot vare dels varje samhällets invånare, som hos sig hyser resande, skyldig att om dem till polismyndighet vid anfordran genast muntligen avlämna nödiga upplysningar och dels varje resande pliktig lämna sådana upplysningar.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.
Karlstads rådhus den 9 maj 1915.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 19 4.*

§ 118.

Sedan magistraten i Karlstad infordrat stadsfullmäktiges yttrande över av Konungens Befallningshavande i länet framställt förslag till särskilt ordningsstadgande för Karlstads stad i fråga om skyldighet för hotellvärdar m. fl. att göra anmälan om resande, så beslöt nu beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige hade att avgiva utlåtande i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del antaga ifrågakomna ordningsstadgande att gälla för staden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

106. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande i anledning av stadsfiskalen A. Nelsons underdåniga besvär över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 5 oktober 1914 i fråga om stadsfullmäktiges beslut vid val av brandchef.

Till Konungen.

Öfver Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes i Värmlands län bilagda, den 5 oktober 1914 meddelade utslag på mina besvär öfver af stadsfullmäktige i Karlstad den 25 april 1914 förrättadt val af brandchef här i staden får jag i underdånighet anföra besvär samt, med åberopande af hvad jag hos Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i saken anført och styrkt, i underdånighet yrka, att Eders Kungl. Maj:t måtte, med undanrödjande af öfverklagade utslaget, till all kraft och verkan upphäfva stadsfullmäktiges ifrågavarande val.

Jag anhåller i underdånighet att med påminnelser få bemöta de förklaringar, som kan komma att af vederbörande afgifvas.

Underdånigst
ALBERT NELSON.

Karlstad den 3 november 1914.

Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag på besvär av stadsfiskalen Albert Nelson i Karlstad över ett av stadsfullmäktige i Karlstad den 25 april 1914 förrättat val av brandchef där i staden; Givet Karlstad i landskansliet den 5 oktober 1914.

Genom överklagade valet hava stadsfullmäktige i Karlstad till brandchef där i staden utsett kaptenen vid Kungl. Värmlands regemente Per Edvard Ågren med 19 röster mot 16, som vid valet tillfallit brandchefen i Luleå Uddo Ullman.

I besvären, som hit ingivits den 16 maj 1914, har klaganden, vilken jämväl varit sökande till ifrågakomna brandchefsbeftattning, anfört huvudsakligen: Kungörelsen angående det stadsfullmäktigesammanträde, därå brandchefsvalet företagits, hade icke varit införd i tidningarna förrän tre dagar före sammanträdet, i följd varav valet, då i lag stadgad kungörelsetid sålunda icke iakttagits, redan av denna anledning vore ogiltigt. Härtill komme, att den av stadsfullmäktige utsedde brandchefen, vilken såsom officer i aktiv tjänst och agent för ett större brandförsäkringsbolag redan förut innehade två särskilda, med platsen som brandchef otörenliga befattningar, vore med hänsyn till meriter och personliga kvalifikationer för platsen sina samtliga medsökande underlägsen, och måste sålunda hans val anses kränka övriga sökandes, däribland klagandens, enskilda rätt. Med framhållande härav och under åberopande jämväl av Konungens Befallningshavande åliggande skyldighet jämlikt brandstadgan för rikets städer den 8 maj 1874 att vaka över, att städerna hade sitt brandväsande omsorgsfullt ordnat, har klaganden yrkat, att Konungens Befallningshavande måtte till all kraft och verkan upphäva överklagade valförrättningen.

I avgiven infordrad förklaring över besvären hava stadsfullmäktige i Karlstad på anförda grunder hemställt, att besvären måtte lämnas utan avseende.

Magistraten i Karlstad har i likaledes avgivet yttrande över besvären biträtt stadsfullmäktiges förklaring.

Härefter har klaganden lämnats tillfälle att inom viss, numera förfluten tid inkomma med påminnelser, utan att han emellertid begagnat sig av nämnda förmån.

Vad handlingarna sålunda och i övrigt innehålla har Konungens Befallningshavande tagit i övervägande och meddelar i målet följande

Beslut.

Den av klaganden åberopade omständigheten, att sådant tillkännagivande angående ifrågakomna stadsfullmäktige sammanträde, varom förmåles i punkt 2 av

35 § gällande förordning om kommunalstyrelse i stad, först tre dagar före sammanträdet införts i de tidningar, däri dylikt tillkännagivande skolat intagas, kan i förevarande fall så mycket mindre tillerkännas inverkan på överklagade beslutets gillighet, som, efter vad framgår av handlingarna i målet, samtliga stadsfullmäktige, efter kallelse till sammanträdet jämlikt punkt 1 i förberörda § av ovanangivna författning, varit vid sammanträdet tillstädes.

Vid sådant förhållande och då vad klaganden eljest till stöd för sin besvärstalan i målet anfört icke håller är av beskaffenhet att, jämlikt 76 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad, föranleda ändring i eller upphävande av klandrade valet, prövar Konungens Befallningshavande skäligen lämna samma besvärstalan utan vidare avseende.

Klagan över detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i Dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av utslaget. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

På Landshövdingeämbetets vägnar:

TURE BROSTRÖM.

GEORG SAMUELSON.

Kungl. Maj:ts Nådiga vilja är, att Dess befallningshavande i Värmlands län, efter vederbörandes hörande, häröver afgifver underdånigt utlåtande samt därmed äfvensom med handlingarna i målet till Kungl. Maj:t inkommer.

Stockholm den 5 november 1914.

På nådigste befällning
CARL EDELSTAM.

Resolution.

Överlämnas till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröver infordra stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt därmed ävensom med eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 7 november 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för förklarings afgifvande.
Karlstads rådhus den 9 november 1914.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 119.

Sedan stadsfiskalen Albert Nelson i Karlstad hos Kungl. Maj:t anført underdåniga besvär öfver Konungens Befallningshavandes i länets utslag den 5 oktober 1914 i fråga om stadsfullmäktiges beslut vid den 25 april 1914 förrättat val av brandchef här i staden, hade stadsfullmäktiges förklaring öfver berörda besvär infordrats.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att avgiva utlåtande i ärendet, beslöt, efter tagen del av handlingarna, hemställa, att den infordrade förklaringen måtte av stadsfullmäktige avfattas sålunda:

»Till Konungen.

Såsom infordrad underdånig förklaring öfver de besvär, som av stadsfiskalen Albert Nelson i Karlstad anförts öfver Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavandes i Värmlands län utslag den 5 oktober 1914 i fråga om stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 25 april 1914 vid då förrättat val av brandchef för staden, få stadsfullmäktige härmed i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t på de skäl, som av Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavande i överklagade utslaget anförts, lämna förevarande besvärstalan utan avseende. Underdånigst.»

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**107. Drätselkammarens framställning angående anslag till
gatuarbeten under år 1915.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 13.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadsingen-

jören verkställt besiktning å stadens gator till utrönande av, vilka gatuarbeten kunde behöva komma till utförande under nästa år samt därvid uppgjort beräkningar över kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå, så blev nu detta förslag av kammaren genomgånet och granskat, varvid inhämtades, att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarna Haga och Herrhagen till 22,287 kronor, för stadsdelen Tingvalla till 55,550 kronor, för stadsdelarna Viken och Berget till 11,600 kronor samt för stadsdelen Klara till 4,750 kronor eller sammanlagt till 94,187 kronor.

De i förslaget upptagna arbetena syntes drätselkammaren av stort behov påkallade. Kammaren hade även tänkt att i förslaget medtaga platsen framför järnvägsstationen, men då en del av marken ägdes av statens järnvägar, hade kammaren ansett sig först böra inhämta upplysning, huruvida statens järnvägar voro villiga att deltaga i kostnaderna, så att ordnandet av platsen i dess helhet kunde ske i ett sammanhang.

Drätselkammaren ville även anmärka, att till alla gator av tuktad sten funnes sådan sten på lager till ett värde motsvarande ungefär $\frac{2}{3}$ av kostnaderna för de i förslaget upptagna gator, som voro avsedda att beläggas med tuktad sten. Då kostnaderna för anskaffande av sådan sten redan vore erlagda, utgjorde deras inberäkning i det nu föreliggande förslaget endast en bokföringsfråga.

Följande nybyggnadsarbeten ansåg drätselkammaren borde bekostas genom det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar:

Verkstadsgatan	8,000: —
Herrhagsgatan	5,737: —
Sundbergsgatan	1,375: —
Järnvägsgatan	15,303: —
Tingvallagatan	11,500: —
Eneströmsgatan	5,400: —
Vestra Kanalgatan	6,500: —
Elfgatans trottoar	1,500: —
Vikengatan	9,040: —
Norra Klaragatan	2,100: —
	<hr/>
	Kronor 66,455: —

Drätselkammaren beslöt således ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte för utförande av gatuarbeten under nästa år dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar finge användas ett belopp av 66,455 kronor och dels bevilja ett anslag av 27,732

kronor att anskaffas medelst uttaxering, allt att användas i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till gatuarbeteten för år 1915.

I. Stadsdelarna Haga och Herrhagen.

Underhållsarbeten:

Renhållning och reparation af rännstenar, trottoarer, diken, afloppstrummor och broar	800: —	
Vinterunderhåll af vägar, gator, isning och sandning	300: —	
Underhåll af äldre makadamgator	500: —	
Underhåll af äldre makadamtrottoarer	800: —	
Underhåll af vägen till Kanikenäset fram till tobaksmagasinet	300: —	
Underhåll af vägen till Djäknefältet	200: —	
Reparation af Djäknegatan	500: —	
Reparation af Mariedalsgatan	300: —	
Reparation af östra Kanalgatan vid S. J. öfvergången och hörnet af Karlagatan ..	400: —	
Reparation och utökning af stensättning m. m. i vägporten vid Östra järnvägstation	950: —	
Bevattning af gator	500: —	5,550: —

Nybyggnadsarbeten:

<i>Verkstadsgatan</i> mellan Filaregatan och Gustafsgatan, makadamiserad körbana och trottoarer, rännstenar af tuktad sten....	8,000: —	
<i>Herrhagsgatan</i> mellan Herrhagstorget och Mellkvistgatan, makadamiserad körbana och trottoarer	5,737: —	
<i>Sundbergsgatan</i> mellan Herrhagstorget och Mellkvistgatan, makadamiserad, komplettering af trottoarer och rännstenar	3,000: —	16,737: —
		22,287: —

II. Stadsdelen Tingvalla.

Underhållsarbeten:

Grusning af promenaderna	1,250: —
--------------------------------	----------

Afskrapning af dy & makadamgator	600: —	
Rensning af diken och trummor	400: —	
Vinterunderhåll	1,500: —	
Sandning och isning af kyrktrapporna	350: —	
Underhåll af Klaraborgsvägen	100: —	
Underhåll af Häktesvägen utanför Elektricitetsverket	300: —	
Underhåll af vägen till klapphuset & Sandgrund	250: —	
Reparation af Vestra Kanalgatan och Häktesvägen utanför nya flickskolan	500: —	
Reparation och underhåll af vägen mellan Hamntorget och järnvägsöfvergången vid Elektricitetsverket samt nedsättning af brunnar för dagvattnets afledande	1,400: —	
Reparation af rännstenarne i Grefgatan mellan Drottning- och Elfgatorna	400: —	
Reparation af trottoar och rännstenar å Östra Torggatan utanför kvarteret Våktaren ..	500: —	
Reparation af Herrgårdsgatan och Östra Kyrkogatan utanför kvarteret Grufvan ..	800: —	
Reparation af trottoar utanför tomt n:o 16, kvarteret Berget	300: —	
Bevattning af gator och torg	1,000: —	9,650: —

Nybyggnadsarbeten:

<i>Järnvägsgatan</i> mellan Hamngatan och Tingvallagatan, omsättning af körbanan som förses med 6 met. bana af tuktad sten i midten	14,500: —
Ny trottoar utanför kvarteret Drufvan bestående af smågatsten och tuktade banor	2,500: —
Reparation af trottoarerna utanför vestra sidan af Järnvägsgatan	1,200: —
<i>Tingvallagatan</i> : södra körbanan mellan järnvägsgatan och Östra Torggatan sättes med tuktad sten; trottoaren utanför kvarteret Drufvan repareras och förses med gula gångbaneplattor	13,000: —
<i>Eneströmsgatan</i> utanför Saluhallen sättes med <i>Vestra Kanalgatan</i> mellan Herrgårdsgatan tuktad sten	5,400: —
och Kungsgatan: körbanan underberedes med skärf och hela gatan stensättes sedan med smågatsten. Nuvarande diket å östra sidan slopas och ersättes med rännsten af tuktad sten	6,500: —

<i>Elfgatan</i> : Makadamiserad trottoar å östra sidan samt gatan i öfrigt blott afjämnad och grusad samt försedd med brunnar för vattenafledning	2,800: —	45,900: —	55,550: —
---	----------	-----------	-----------

III. Stadsdelarna Viken och Berget.

Underhållsarbeten:

Underhåll af vägarne	400: —		
Underhåll o. rensning af diken, brunnar m. m.	300: —		
Reparation af makadamgatorna	400: —	1,100: —	

Nybyggnadsarbeten:

Vikengatan mellan Orrholmsgatan och öppna platsen, hela gatan makadamiseras till full bredd	10,500: —		11,600: —
---	-----------	--	-----------

IV. Stadsdelen Klara.

Underhållsarbeten:

Grusning af teaterplan	150: —		
Reparation af makadamgator	1,500: —		
Bevattning och vinterunderhåll	1,000: —	2,650: —	

Nybyggnadsarbeten:

<i>Norra Klaragatan</i> : trottoar och halfva körbanan från Malmstorgsgatan till tomt n:o 43 makadamiseras	2,100: —	4,750: —	
--	----------	----------	--

Kronor 94,187: —

Karlstad den 19 oktober 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.

§ 120.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över av drätselkammaren gjord framställning om anslag till gatuarbeten under år 1915.

Efter granskning av det vid framställningen fogade förslag till de gatuarbeten, vilka drätselkammaren ansett böra komma till utförande under nästa år, därvid ut-

skottet icke funnit någon anledning till erinran mot förslaget, beslöt utskottet, som heller icke hade något att invända mot drätselkammarens förslag angående anskaffande av för arbetena erforderliga medel, att hemställa,

att stadsfullmäktige, med godkännande av det vid drätselkammarens ifrågavarande framställning fogade förslag till gatuarbeten under år 1915, måtte för dessa arbetens utförande i enlighet med samma förslag

dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 66,455 kronor,

dels ock bevilja ett anslag av 27,732 kronor att anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

108. Herr E. V. Gelins m. fl:s motion angående underdånig hemställan hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Den nu pågående världskrisen har även för vårt land medfört allvarliga ekonomiska verkningar. De rubbningar, som härav blivit en följd, återverka hämmande och förlamande på det ekonomiska livet; in- och utførseln minskas, produktionen måste inskränkas, och arbetstillfällena bli till följd härav färre. Ju längre krisen fortlfar, desto allvarsammare komma trångmålen för utkomsten att förnimmas på allt flera håll.

Från det allmännas sida har också förutsellets, att utomordentliga hjälpanordningar för de ekonomiskt svagaste bliva av nöden, och åtgärder därför hava vidtagits.

Men det är icke nog med att tillse, att arbetslösheten så långt möjligt minskas genom nödhjulsarbeten, och att tillgång på livsmedel finnes; det är ock en bjudande plikt lillse, att icke tillgångar, som oundgängligen behövas för tillfredsställelse av befolkningens existensbehov, bortslösas på ovärdiga ändamål.

Ingenting kan väl vara mer orimligt, än att samhället genom att pålägga sig tunga extra utgifter till nödhjälps åt behövande familjer, sedan med likgiltighet skall åse, hurusom existensmedlen användas till rusdrycker.

Det kan därför icke vara oriktigt av dem, som hava förtroendet att besluta i kommunens angelägenheter, att inför Kungl. Maj:t i underdånighet tillkännage såväl sina bekymmer över de nuvarande förhållandena som sin önskan att stå

stödjande bakom de åtgärder, Kungl. Maj:t anser lämpliga och möjliga att härutinnan vidtaga.

Likaväl som Kungl. Maj:t vid krigsutbrottet genom mycket extra ordinära åtgärder reglerade de ekonomiska förhållandena i landet dels genom moratorium, dels genom tillsättande av statens livsmedelskommission och statens industri- och arbetslöshetskommissioner; likaväl kan ock Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder, som förebygga att arbetsförtjänster, som torde bliva knappa nog till familjernas underhåll, gå till rusdrycker. Och likaväl som stadsfullmäktige i flera städer genom statens livsmedelkommission vilja trygga sig för brödsädesbrist, i det de i likhet med kommissionen förorda stalligt främjande av import av brödsäd, hävdande den uppfattningen, att de påyrkade åtgärderna borde anses utgöra en statsangelägenhet; likaväl kunna ock stadsfullmäktige inför Kungl. Maj:t frambära sin önskan om lämpliga utvägar att hindra rusdryckerna beröva folket en god del av dess bergning i dyrtid.

På grund härav anhålla undertecknade få hemställa,

att Karlstads stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig hemställan, att Kungl. Maj:t täckes snarast möjligt vidtaga åtgärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen i vårt land till dess normala förhållanden åter inträda.

Karlstad den 16 november 1914.

E. V. Gelin.
Axel Svensson.
Anna Ljungkvist.
Hugo Severin.
W. E. Wiktorin.
C. J. Magnusson.
Reinh. Ternquist.

Emil Ankers.
Karl Fr. Arne.
Wilh. Welin.
Alfr. Nyberg.
Olof Wästlund.
Aug. Bergh.
Olof Eriksson.

S. Gullström.
Gerda Hellberg.
S. P. Florell.
N. Fr. Lindh.
Jos. Löfberg.
Karl Joh. Svensén.
A. R. Södergren.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr E. V. Gelins med fleres motion angående underdånig hemställan hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen, till dess normala förhållanden åter inträda.

Drätselkammaren, som ej av motionen kunnat finna, hur långt gående inskränkningar, som därmed avsåges, beslöt anföra, att, om med motionen avsåges

totalförbud, kammaren ej kunde tillstyrka densamma. Avsåges åter inskränknin-
gar i samma riktning som det Brattska, Andréeska eller annat liknande system,
hade drättselkammaren intet att mot motionen anmärka, men ville endast erinra
 därom, att stadsfullmäktige tillsatt en kommitté för utarbetande av förslag i sådan
 riktning, vilken kommitté, enligt vad kammaren erfarit, snart torde komma att
 förelägga stadsfullmäktige sitt förslag.

Den § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 121.

Hos stadsfullmäktige hade av Herr E. V. Gelin med flere väckts motion, att
stadsfullmäktige måtte, med hänsyn till den nu rådande kristiden och jämväl på i
övrigt i motionen närmare angivna skäl, ingå till Kungl. Maj:t med underdånig
hemställan, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åtgärder för effektiva
inskränkningar i rusdrycksförsäljningen i vårt land till dess normala förhållanden
åter inträda, över vilken motion drättselkammaren avgivit infortrat utlåtande; och
hade nu jämväl beredningsutskottet upå remiss från stadsfullmäktige att avgiva
yttrande i detta ärende.

Under överläggningen yrkades dels att utskottet måtte tillstyrka bifall till
motionen, dels ock av Herr Håkansson, att stadsfullmäktige måtte, med hänsyn till
de i motionen åberopade förhållandena, hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla
om vidtagande av åtgärder för rusdrycksförbud inom landet.

Beredningsutskottet beslöt att med instämmande i vad motionärerna anförde,
hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med un-
derdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åt-
gärder för effektiva inskränkningar i rusdrycksförsäljningen i vårt land,
till dess normala förhållanden åter inträda.

Mot detta utskottets beslut reserverade sig Herrar af Geijersstam, Clarholm
och Håkansson, den sistnämnde till förmån för det av honom under överläggningen
framställda yrkandet.

Vid protokollets justering överlämnades av Herrar av Geijersstam och Clar-
holm följande skriftligen avfattade reservation:

Enär förslag till lagstiftning i det ärende, hvarom ifrågavarande motion handlar, numera föreligger från regeringen samt Konungen och ministären sålunda redan tagit i öfvervägande de omständigheter, som därmed kunna äga samband, anse vi motionen under sådana förhållanden icke böra till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Karlstad den 13 December 1914.

SVEN af GEIJERSSTAM.

PER CLARHOLM.

In fidein:
ELIAS STENIUS.

109. Hamnstyrelsens framställning om anslag till reparation å hamnens mudderelevator.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 27 oktober 1914.*

§ 95.

Från stadsingeniören hade inkommit en så lydande framställning:

*Härmed får jag anmäla, att hamnens mudderelevator, som byggdes år 1902, nu är i behov av en genomgående reparation.

Elevatoren består som bekant av en överbyggnad av trä, byggd å tvänne stycken träpontoner. Såväl överbyggnadens som ännu mera pontonernas virke har börjat bliva avsevärt skadat av röta, varför överbyggnaden delvis behöver ersättas samt pontonerna ombyggas med ny bordläggning och delvis nya spant och däck.

Ombyggnad av pontonerna kan emellertid icke ske, utan att få elevatoren på det torra i en för ändamålet särskilt anordnad docka. Vid nuvarande låga vattenstånd underlättas betydligt dylik dockning, genom att som plats härför välja den smala vik, som i år inmuddrats mot Lambergstjärn såsom början till kanal till tjärnet.

Dockningen kan här tillgå så, att en spåntfördämning på c:a 30 meters längd nedslås vid vikens mynning. Sedan viken här efter läns pumpats avplanas dess botten och förses med väl avvägda pallningar och underlag, passande till elevatorpontonernas botten. Därefter insläppes åter vattnet, spånten öppnas genom uppdragning av plankorna i mitten och elevatoren får flyta in över pallnin-

gen. Sedan spåntningen därefter återställts, utpumpas åter vattnet, så att elevatortorntonerna bliva liggande tillgängliga i dockan.

Kostnaden för anordnandet av spånten med tillhörande försträvningar

    samt underpallningarne kan beräknas till kr. . . . . 1,800: —

Reparation och ombyggnad av elevatorn, förslagsvis . . . . . 5,500: —

Vattenlänsning, diverse och oförutsedda kostnader . . . . . 700: —

Summa kronor 8,000: —

Efter föredragning härav beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av 8,000 kr. till elevatorns reparation.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 10.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över hamnstyrelsens framställning om ett anslag av 8,000 kronor till reparation av hamnens mudderelevator, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av hamnens medel samt anskaffas i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 123.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen hemställt om ett anslag av 8,000 kronor till verkställande av behövliga reparationsarbeten å hamnens mudderelevator; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att häröver avgiva yttrande, att med biträdande av vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett anslag av 8,000 kronor till verkställande av behövliga reparationsarbeten å hamnens mudderelevator ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av hamnens medel samt anskaffas, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

110. Hamnstyrelsens framställning om anslag till anordning för förhalning av smärre fartyg vid sidan av slipen m. m.

Till Stadsfullmäktige.

Sedan slipanläggningen på Kanikenäsholmen nu varit i bruk under c:a 1³/₄ år, under vilken tid företagits 68 upphalningar, som — oberäknat slipning av hamnens muddringsmateriel — hittills inbrakt en bruttoinkomst av 4,213 kr. 20 öre och en nettobehållning av i runt tal 3,500 kr., har det visat sig synnerligen nskvärt latt erhålla en permanent anordning för förhalning av smärre fartyg till dan av slipen. Härigenom skulle ornås flera fördelar. Dels kunde anläggningen .tnyttjas i större utsträckning än nu är fallet, dels bleve driftkostnaderna mindre och expeditionen snabbare och dels komme faran för att vid den nu ganska besvärliga och riskabla sidoförhalningen åsamka skada å fartygen att väsentligen förminska. Kostnaden för en dylik anordning har av stadsingenjören beräknats till 1,900 kr.

Vidare har det visat sig nödvändigt att, för arbetenas obehindrade fortgång under den mörkare årstiden, anlägga elektrisk belysning, vilket beräknats draga en kostnad av 400 kr.

På grund härav för hamnstyrelsen hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,300 kr. till ifrågavarande anläggningars utförande.

In fidem
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 11.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen anhållit om ett anslag av 2,300

kronor, varav 1,900 kronor för iordningställande av en permanent anordning för förhalning av smärre fartyg till sidan av slipen och 400 kronor för anordnande av elektrisk belysning därstädes.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att berörda anslagsbeloppet skall utgå av hamnens medel samt anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 124.

Hos stadsfullmäktige hade hemnstyrelsen gjort framställning om ett anslag av 2,300 kronor, därav för iordningställande av en permanent anordning för förhalning av smärre fartyg till sidan av slipen 1,900 kronor och för anordnande av elektrisk belysning därstädes 400 kronor, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett anslag av tillhoppa 2,300 kronor för iordningställande av en permanent anordning för förhalning av smärre fartyg till sidan av slipen samt för anordnande därstädes av elektrisk belysning,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall utgå av hamnens medel och anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

III. Styrelsens för elementarläroverket för flickor framställning angående höjning av terminsavgifterna vid läroverket.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade protokollsutdrag med däri anförda motivering vill styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla att

från och med höstterminen 1915 få ytterligare höja terminsavgifterna med 5 kr. pr termin i förberedande skolans *andra* klass och hela elementarskolan.

Karlstad den 18 november 1914.

Å styrelsens vägnar:
MAURITS TISELL

Nils Bure.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde
med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk
för flickor den 7 november 1914.*

Närvarande: Herrar Tisell, Enander, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 2.

Beslöts att ingå till stadsfullmäktige med förslag att från och med höstterminen 1915 ytterligare höja terminsavgifterna med 5 kronor pr termin i förberedande skolans *andra* klass och i hela elementarskolan. Detta ansågs nödvändigt för att kunna betäcka så stor del som möjligt av den även i år i förslaget till inkomst- och utgiftsstat för 1915 uppkomna bristen, föranledd av ökade utgifter, av vilka en del säkerligen framdeles komma att kvarstå. Ökningen ansågs även väl befogad, emedan terminsavgifterna här i trots av de stora fördelar, som nu erbjudas, fortfarande äro ovanligt låga. Det påvisades förra året, att även efter den då företagna ökningen högst få flickskolor i riket ha så låga terminsavgifter som Karlstads. Även i år ha beräkningar och jämförelser gjorts, i det man räknat ut kostnaden för en elevs skolgång från och med *första förberedande* till och med *åttonde* klassen vid 62 olika flickskolor, de flesta i städer med mer än 6,000 invånare. Det har då befunnits, att avgifterna vid 42 av dessa 62 äro högre än vid Karlstads flickskola, även om den nu föreslagna ökningen beslutas, och att de vid 8 av de övriga äro obetydligt lägre. Någon olägenhet av den föreslagna ökningen ansågs ej kunna uppkomma, då befrielse från eller nedsättning i terminsavgift beviljas behövande elever till ett belopp av minst 3,466 kr. 66 öre.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 14.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för elementarläroverket för flickor hemställt, att från och med höstterminen 1915 få ytterligare höja terminsavgifterna med fem kronor i förberedande sko'ans andra klass och i hela elementarskolan; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 125.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt att från och med höstterminen 1915 få ytterligare höja terminsavgifterna med fem kronor per termin i förberedande skolans andra klass och i hela elementarskolan, över vilken hemställdan drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som ej fann anledning till erinran mot framställningen, beslöt att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa;

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att terminsavgifterna vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor skola från och med höstterminen 1915 höjas med 5 kronor pr termin i förberedande skolans andra klass och i hela elementarskolan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

112. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om rätt till felräkningspenningar för den hos styrelsen anställda kamreraren samt löneförhöjning åt bokhållaren hos styrelsen.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 21 Okt. 1914.

§ 10.

ss. d. Över den betydliga ökningen i arbetet med bokföring och uppbörd från

år 1911, varefter hittills gällande aflöningar för den kamerala avdelningens ordinarie tjänstemän fastställts, förelåg en utredning, varaf framgick, att intill år 1913

förbrukningsavgifterna ökats med över	36 %	,
antalet debiteringar	51 %	och
kassaomsättningen	45 %	.

På kontorsarbetet inverkar ju antalet debiteringar mest kännbart, och ökningen av sådana från nämnda tre år komma att under år 1914 utvisa ytterligare samma progression.

Med anledning härav syntes det Styrelsen rättvist, att någon höjning göres i arvodet åt de båda tjänstemän som närmast beröras av denna avsevärda arbetsökning, och syntes ett belopp av 300 kronor åt vardera av kamreraren och bokhållaren vara det minsta som därvid gärna kunde ifrågakomma.

Med hänsyn till den förres uppbördsverksamhet torde höjningen lämpligast kunna utgå i form av s. k. felräkningspänningar och fördelas lika på de tre verken.

Bokhållarens ökade arbetsbörda torde i huvudsakligaste mån härleda sig från elektricitetsverkets snabba utveckling, som beträffande detta verk föranlett en ökning av t. ex. antalet debiteringar från 2,189 år 1911 till 4,884 år 1913 eller 123 %, vartill kommer ökningen under år 1914. Med hänsyn härtill torde en höjning av bokhållarens lön utslutande böra läggas på elektricitetsverket och upptagas å dellas stat för år 1915.

Styrelsen ville alltså hos Stadsfullmäktige hemställa,

att den hos Styrelsen anställde kamreraren må från och med år 1915 tillerkännas årligen 300 kronor såsom felräkningspänningar att med 100 kronor upptagas i vardera av vattenlednings-, gas- och elektricitetsverkens stater, och

att bokhållarens lön må från och med år 1915 ökas med 300 kronor för år, vilket belopp på redan anfört skäl bör upptagas på elektricitetsverkets stat.

Som ovan.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående rätt till felräkningspenningar för den hos styrelsen anställda kamreraren samt löneförhöjning åt bokhållaren hos styrelsen; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Drätselkammaren, som principiellt ogillade införandet av felräkningspenningar, ville avstyrka beviljandet av sådana, men ansåg, att i stället 300 kronor borde årligen från och med år 1915 tillsvidare ställas till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för bestridande av de ökade göromål, som åligga kamreraren.

Beträffande den begärda löneförhöjningen åt bokhållaren ville drätselkammaren tillstyrka densamma på grund av det högst väsentligt ökade arbete, som fallit på honom, och på grund av hans nuvarande låga avlöning, för vilken man knappast kunde beräkna att få en person med samma duglighet som den nuvarande.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med år 1915 tillsvidare ställa ett årligt anslag av 300 kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för bestridande av de ökade göromål, som åligga den hos styrelsen anställda kamreraren, att med 100 kronor upptagas i vardera av vattenlednings-, gas- och elektricitetsverkens stater, samt

att bokhållarens avlöning skall från och med år 1915 höjas med 300 kronor för år, vilket belopp skall upptagas på elektricitetsverkets stat.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 126.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om rätt till felräkningspenningar för den hos styrelsen anställda kamreraren samt om löneförhöjning åt bokhållaren hos styrelsen.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande; och beslöt utskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, att med instämmande i vad drätselkammaren i sitt i ärendet avgivna utlåtande anfört och föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att från och med år 1915 tillsvidare ställa ett årligt anslag av 300 kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för bestridande av de ökade göromål, som åligga den hos styrelsen anställda kamreraren, att med 100 kronor upptagas i var och en av vattenlednings-, gas- och elektricitetsverkens stater;

att den hos styrelsen anställde bokhållarens avlöning skall från och med år 1915 höjas med 300 kronor för år, vilket belopp skall upptagas å elektricitetsverkets stat; samt

att berörda belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

113. Styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om anslag dels till undervisning i huslig ekonomi höstterminen 1914 och år 1915, dels ock till skolans uppehållande under sistnämnda år m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade protokollsutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor värdsamt anhålla, att Stadsfullmäktige, för att möjliggöra erhållandet av dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor till skolans uppehållande under år 1915, dels ett särskilt understöd av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi under innevarande hösttermin 1914, dels ett särskilt understöd av 800 kronor till undervisning i samma ämne år 1915, ville för samma tider och samma ändamål lämna bidrag, vars värde uppgår till minst samma belopp som de sökta statsunderstöden, samt åtaga sig de övriga förbindelser, som i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelser angående dylika understöd omnämnas. Karlstad den 18 november 1914.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 7 november 1914.

Närvarande: Herrar Tisell, Enander, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 4.

Då styrelsen enligt beslut av den 25 november 1912 inom föreskriven tid ingått till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om ett statsunderstöd av 5,200 kronor för vardera av åren 1913, 1914 och 1915, men då, enligt vad som för-
mälts på grund av de mindre tillfredsställande lokala förhållandena i gamla skolan, att statsunderstöd på nämnda belopp beviljades endast för åren 1913 och 1914, beslöts nu att, med stöd av Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående av-
löning av lärarinnorna vid statsunderstödda enskilda läroanstalter samt angående statsunderstöd åt dessa läroanstalter m. m., given Stockholms slott den 29 oktober 1909, jämförd med nådiga kungörelserna av den 18 juni 1910 och den 23 september 1912, ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor till skolans uppehållande under år 1915, dels ett särskilt understöd av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi under innevarande hösttermin 1914, dels ett särskilt understöd av 800 kronor till undervisning i samma ämne år 1915.

I sammanhang härmed beslöts ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de för att möjliggöra erhållandet av nämnda statsbidrag ville för samma tider och samma ändamål lämna bidrag, vars värde uppgår till minst samma belopp som de sökta statsunderstöden samt åtaga sig de övriga förbindelser, som i ovan berörda nådiga kungörelser omnämnas (Svensk författningssamling 1909 n:r 154 D 5 och moment 17 å sid. 10 samt 1912 n:r 228 moment 20 å sid. 568.)

In fidem:
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar
NILS BURE.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt, att fullmäktige, för att möjliggöra erhållandet av dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor till skolans uppehållande under år 1915, dels ett särskilt understöd av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi under innevarande hösttermin 1914 och dels ett särskilt understöd av 800 kronor till un-

dervisning i samma ämne år 1915, ville för samma tider och samma ändamål lämna bidrag, vars värde uppginge till minst samma belopp som de sökta statsunderstöden, samt åtaga sig de övriga förbindelser, som i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelser angående dylika understöd omnämdes; och hade drätselkammaren att uppå remiss yttra sig i ärendet.

Härvid ville kammaren erinra därom, att kammaren vid uppgörande av staten för nästkommande år ansett hyresbeloppet för flickskolan i förhållande till byggnadens och tomtens värde höra bestämnas till 20,000 kronor och föreslagit stadens bidrag till flickskolan för nästa år till motsvarande belopp.

Kammaren beslöt nu hemställa,

att stadsfullmäktige måtte dels för höstterminen 1914 bevilja ett anslag av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi under sistnämnda år, dels för år 1915 bevilja ett anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande och till undervisning i huslig ekonomi under sistnämnda år, dels ock förklara sig villiga att bidraga till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskote, så ock till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljade belopp skola utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 11 dec. 1914.*

§ 127.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor anhållit, att stadsfullmäktige, för att möjliggöra erhållandet av dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor till skolans uppehållande under år 1915, dels ett särskilt understöd av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi under innevarande hösttermin, dels ett särskilt understöd av 800 kronor till undervisning i samma ämne år 1915, ville för samma tider och samma ändamål lämna bidrag, vars värde uppginge till minst samma belopp som de sökta statsunderstöden, ävensom åtaga sig de övriga förbindelser, som i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelser angående dylika understöd omnämdes.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande, därvid kammaren, bland annat, erinrat om, att kammaren vid uppgörandet av staten för nästkommande år ansett hyresbeloppet för flickskolan i förhållande till byggnadens och tomtens värde böra bestämmas till 20,000 kronor samt föreslagit stadens bidrag till flickskolan för nästa år till motsvarande belopp.

Beredningsutskottet, som till alla delar instämde i vad drätselkammaren i ovanberörda utlåtande anfört och föreslagit, beslöt att, med biträdande därav, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte dels för höstterminen 1914 bevilja ett anslag av 400 kronor till undervisning i huslig ekonomi vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor, dels för år 1915 bevilja ett anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande och till undervisning i huslig ekonomi under sistnämnda år, dels ock förklara sig villiga att bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, som staten för samma ändamål tillskjuter, så ock till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljade belopp skola utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

---

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability, particularly in the context of public administration or financial reporting. The text notes that such records are essential for identifying trends, detecting anomalies, and providing a clear audit trail.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It mentions the use of spreadsheets, databases, and specialized software to manage large volumes of information. The text also highlights the importance of data security and privacy, ensuring that sensitive information is protected from unauthorized access and misuse.

3. The third part of the document focuses on the interpretation and reporting of the data. It discusses how to identify key findings, trends, and areas of concern. The text emphasizes the need for clear and concise communication, using visual aids like charts and graphs to present complex information in an accessible way. It also notes the importance of providing context and supporting evidence for all conclusions drawn from the data.

4. The final part of the document provides a summary of the key points and offers recommendations for future actions. It stresses the importance of regular monitoring and reporting to ensure that the data remains up-to-date and relevant. The text concludes by encouraging a culture of data-driven decision-making and continuous improvement within the organization.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDNINGENS A.-B. 1914.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 30 December.

N:o 16.

114. Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1915.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed till vederbörlig granskning öfverlämna upprättadt förslag till inkomst- och utgiftsstat för staden för år 1915 och därvid bifoga de af drätselkammaren och öfriga delegationer ingifna specialförslag och skriftliga uppgifter, med ledning af hvilka generalförslaget uppgjorts.

Med afseende på de särskilda specialförslagen är följande att erinra.

Drätselkammarens förslag.

Vid förslaget är fogad en af stadskamreraren uppgjord approximativ beräkning öfver inkomster och utgifter 1914, slutande å en brist af Kr. 28,425: 48, hvilken synes närmast vara föranledd af mindre inkomster än beräknadt, nämligen bränvinshandelsafgifter Kr. 15,737: 90 samt resterande kommunalutskylder Kr. 11,952: 85. Bristen är icke balanserad till nästa år, utan anses betäckt af drätselverket, hvadan frågan därom kommer att upptagas till behandling i sammanhang med drätselverkets stat i dess helhet.

Vid förslaget till stat för 1915 har Magistraten observerat, att hyran för flickskolan ökats till Kr. 20,000: — och att det fasta anslaget från staden följaktligen satts till samma belopp, att kostnaderna för pensionsförsäkringen beräknats till Kr. 10,750: —, däraf Kr. 8,250: — för icke ingående afgifter, för hvilka emellertid staden är ansvarig, samt att såsom inkomst beräknats Kr. 16,200: — vid försäljning af det bränsle lifsmedelskommissionen i år inköpt för bränsleprisens reglering.

Af anslag, som i år extra beviljats, har stadskamreraren beräknat följande

belopp sparade till 1915, nämligen å lifsmedelskommissionens anslag till bränsleinköp Kr. 8,743:—, å anslaget till värnpliktiges understöd Kr. 1,690:— samt å anslaget till uthus och staket vid flickskolan Kr. 3,650:—, utan att dessa belopp återfinnas i staten för 1915, ehuru de då böra vara för sina ändamål tillgängliga.

Magistraten föreslår därför, att dessa tre belopp jämte uteglömda anslaget till harnhemmet 500 kronor införas i 1915 års stat som utgifter, den förstnämnda med motsvarande inkomstbelopp, då bränslet ju bör anses realiseradt under samma år.

Som inkomst har drätselkammaren uppfört brännvinsförsäljningsafgifter med kr. 67,860 eller det fixa belopp, som enligt Kungl. Förordningen den 18 juli 1913 skall år 1915 tillkomma staden af de till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedlen.

Staten slutar, med iakttagande af de ändringar Magistraten föreslagit, med en brist af Kr. 144,350:63 att fyllas medelst uttaxering och Kr. 98,455:— att tagas af lånemedel, nämligen Kr. 66,455:— till gatuarbeten af redan genom 1913 års fasta lån upplånta medel och Kr. 32,000:— till ändringar i polisstationen, hvarför upplåning är af stadsfullmäktige beslutad.

Staten visar en betydande ökning af den brist, hvarför uttaxering skall ske, från Kr. 107,504:59 i år till Kr. 144,350:63 nästa år, och detta oaktadt den exceptionella inkomsten af Kr. 16,200:— för bränsle. Ökningen är hufvudsakligast föranledd af minskad inkomst af brännvinsmedel Kr. 30,150:— och utgifter för pensionsförsäkringen kr. 10,750:—.

Hamnstyrelsens förslag,

not hvilket Magistraten icke har någon erinran att göra, slutar med en brist af Kr. 43,398:29. Häre ingå Kr. 5,868:05 till muddringar, hvarför medel redan upplånats genom 1913 års fasta lån.

Återstående bristen Kr. 37,530:24 läser icke vara för närvarande möjligt att beläcka annorledes än genom lån till framtida återbetalning från hamnen, och föreslår Magistraten därför sådan upplåning.

Fattigvårdsstyrelsen

beräknar en brist af kr. 142,378:50.

Som inkomst har nu beräknats ersättning från andra kommuner och statsverket med Kr. 8,000:—.

Någon behållning till 1915 är däremot icke beräknad, ehuru revisionsberättelsen för 1913 anger, att af det årets anslag "icke förbrukats" Kr. 25,374:33, som dock af fattigvårdsstyrelsen uppburits, och sysslomannen i sin tablå förklarar

“ställningen förbättrad” med enahanda belopp. Magistraten räknar med en ren behållning af Kr. 9,000:— i penningar och Kr. 6,000:— i fordringar till 1914, hvaraf fattigvårdsstyrelsen upptagit Kr. 3,000:— som behållning och stadsfullmäktige må anses hafva som inkomst medräknat äfven balanserade fordringarna. Återstår dock en behållning från 1913 af Kr. 6,000:— som ej bör vara förbrukad 1914, utan ingå till 1915 som behållning.

Magistraten föreslår sålunda, att som behållning till 1915 upptagas Kr. 6,000:— och att bristen minskas till Kr. 136,378:50.

Den beräknade bristen i år var Kr. 131,537:50.

Brandstyrelsens förslag

är uppgjort under förutsättning af bifall till särskild framställning om förbättring af brandmanskapets löneförmåner, slutar med en brist af Kr. 32,180:— mot Kr. 28,190:— för i år och föranleder ej erinran.

För Vattenverket

beräknas en brist vid innevarande års slut af Kr. 7,534:19 att af stadskassan fyllas.

Förslaget för 1915, hvaremot Magistraten icke har något att invända, slutar med en brist af Kr. 32,000:— till utvidgning af vattenverket å Sandgrund, hvar-till medel finnas upplånade genom 1913 års fasta lån, och Kr. 30,922:26 (emot Kr. 32,403:43 för i år) att uttaxera.

Gasverket

skulle enligt staten för i år gifva ett öfverskott af Kr. 21,762:58, sedan upplåning skett för vissa dess utgifter med Kr. 6,750:—.

Vid beräkningen för året anses nu öfverskottet blifva allenast Kr. 9,219:81.

Statförslaget för 1915, emot hvilket erinran ej är att göra, visar ett öfverskott af Kr. 22,862:38, sedan restkostnad för en exhauster Kr. 2,000:— bestridts med lånemedel, hvarom beslut fattats redan förra året.

För Elektricitetsverkets

behof skulle upplåning i år ske till sammanlagdt belopp af Kr. 60,542:43 och verket gifva ett beräknadt öfverskott af Kr. 55,057:52. Med tillämpning af styrelsens beräkningar får Magistraten öfverskottet för året till Kr. 43,259:37.

Statförslaget för 1915 visar ett ökad öfverskott af kr. 67,482:15, då alla utgifter äro gjorda med verkets medel.

Magistraten vill ifrågasätta upplåning för ledningsnätets utvidgning kr. 5,000 och öfverskottets däraf föranledda höjning till kr. 72,482: 15.

Häsovårdsnämndens förslag,

slutande med en brist af kr. 34,711: — mot Kr. 34,431: — för 1914 fösanleder ej erinran.

Som en egendomlighet antecknas att revisorerna hafva funnit, att nämnden af 1913 års anslag "icke disponerat" Kr. 2,175: 08, medan nämnden i sin tablå, hvaremot revisorerna ej gjort anmärkning, upptager en kassabehållning af allenast Kr. 391: 02, ehuru hela det i staten upptagna årsanslaget är lyftadt.

Dispensärstyrelsens stat

slutar med en brist af kr. 19,580: — mot Kr. 17,642: 50 i år och ger ej anledning till erinran.

Trädgårdstyrelsens förslag

slutar med en brist af kr. 3,290: — mot Kr. 2,820: — för 1914.

Som behållning från 1914 beräknas Kr. 50: —. Då emellertid enligt styrelsens tablå för 1913 behållningen till 1914 var Kr. 907: 37, och i staten för 1914 allenast upptagits till Kr. 500: — (— revisorerna ha märkvärdigt nog funnit anslaget öfverskridet—), bör enligt Magistratens mening behållningen till 1915 beräknas till Kr. 400: — och bristen sålunda minskas till Kr. 2,940: —.

Elementarläroverkets för flickor stafförslag

upptager som hyra för skolhuset Kr. 12,500: — och stadens däremot svarande anslag till samma belopp. Drättselkammaren har upptagit motsvarande summor till Kr. 20,000: — hvartill de sålunda här böra ändras, utan att detta för öf-rigt medför ändring i läroverkets stat.

Magistraten anser posten aflöningar hafva bort i förslaget specificeras.

Förslaget slutar med en brist af Kr. 5,520: —, som styrelsen tänkt sig till Kr. 1,450: — täckt med ökade terminsavgifter och Kr. 4,070: — att uttaxera.

Denna brist ökas med från staden begärdt anslag till huslig ekonomi Kr. 800: —, om det beviljas, och som inkomst upptaget anslag af staden till ålders-tillägg Kr. 1,436: 67. Bristen blir sålunda Kr. 6,306; 67.

Tekniska Afton- och Söndagsskolans stat

går med vanligt stadsanslag af kr. 3,500: — jämt ihop och föranleder ej erinran. Enahanda är förhållandet med

Varmbadhusets stat,

som upptar lika stor brist som för 1914 eller Kr. 2,500:—; och

Saluhallsstyrelsens förslag,

som visar öfverskott af Kr. 3,390:— mot för i år beräknade kr. 4,450:—.

Folkskolestyrelsens förslag

slutar med en brist af Kr. 117,956:33 mot Kr. 130,275:64 för i år.

Skillnaden är hufvudsakligen beroende af det från Kr. 41,764:11 till Kr. 59,200:50 eller med kr. 17,436:39 ökade statsbidraget,

Förslaget föranleder ej erinran; likasom ej håller

Barnavårdsnämndens förslag,

som upptar en brist af kr. 3,530:50 mot Kr. 3,128:— för i år.

Styrelsens för Mariebergsskogen

statsförslag går i hop utan bidrag från staden.

För Magistratens oförutsedda utgifter i polisärenden

torde med hänsyn till det tillfälliga behofvet af ökad polisbevakning med ridande polis böra upptagas ett förslagsanslag af Kr. 3,000:—.

För Stadsfullmäktiges oförutsedda utgifter

föreslår Magistraten ett förslagsanslag af Kr. 17,033:32.

Beträffande

Drätselverket

i dess helhet har Magistraten redan antydt, att så väl drätselkammaren som vattenverket beräkna en brist vid innevarande års slut att af drätselverket fyllas. Denna brist kommer säkerligen att ökas med en del under året beviljade extra anslag. Och stadskamreraren har däröfver uppgjort en härvid fogad beräkning, som dock icke af Magistraten underkastats granskning.

Det har nämligen visat sig, att sådana beräkningar äro synnerligen svåra att göra och sällan hålla streck. I åtskilliga städer har man därför öfvergått till det förfaringssättet att som brist eller öfverskott vid årets slut upptaga icke hvad man kommit till med mer eller mindre tillförlitliga beräkningar angående det löpande året, utan efter hvad de afslutade och reviderade räkenskaperna för föregående

året gifvit vid handen som en påtaglig verklighet. Delta "beräknas" då vara behållningen eller bristen vid årets slut och har visserligen det emot sig att vara ett år senare, men det ojämförliga för sig, att det grundar sig på verkliga siffror och ej på kalkyler.

Magistraten vill föreslå, att denna metod äfven här må vinna tillämpning och beräknar stadskassans ställning den 31 december 1913 enligt revisionsberättelserna vara följande:

Fonderna utgöra tillsammans	455,412: 66		
däraf afgår för och redovisas i obligationer 36,000:—			
i egnahems- och andra lån	<u>73,379: 01</u>	<u>109,379: 01</u>	346,033: 65

År 1913 genom fasta lånet upplånade medel, som ännu icke användts för sina ändamål, utan innestå, äro:

för gatuarbeten:			
ursprungligt belopp	700,000:—		
afgå:			
1913 års gatuarbeten enligt			
staten	49,182:—		
ledningar i Kvarnbergsgatan			
(enl. beslut af stfge ^{19/6} 1913)	6,905:—		
ledningar till kvarteret kano-			
nen (enl. stfges beslut ^{16/10}			
1913)	226: 50		
arbeten i Verkstadsgatan (enl.			
stfges beslut ^{16/10} 1913) ..	<u>1,650:—</u>	<u>57,963: 50</u>	642,036: 50
för flickskolebyggnaden			104,700: 85
» jordlösen			1,131: 38
» muddringar			33,000:—
» vattenverkets utvidgning			<u>32,000:—</u>
			<u>812,868: 73</u>
			Kronor 1,158,902: 38

Dessa fonder och lånemedel redovisas sålunda:

i bank innestående		986,198: 47
kassa		9,367: 70
förskotter: af prästlöne-medel	6,987: 65	
till stadsbiblioteket (enligt stfges beslut ^{19/6}		
1913)	<u>3,000:—</u>	9,987: 65
tolagsmedel för 4:e kvartalet 1913		9,138: 57
utgifter, för hvilka upplåning skolat ske, men som ej ingå i fasta lånet:		

brist i hamnens stat 1913 (utom muddringsanslaget) ..	14,757: 15		
inköp af gasmätare; använda	3,423: 03		
för elektricitetsverket:			
inköp af mätare	7,000: —		
ledningsnät	5,000: —		
reservmaskineri	73,457: 57	85,457: 57	103,637: 75
Brist således ³¹ / ₁₂ 1913			40,572: 24
			<u>Kronor 1,158,902: 38</u>

Af denna brist voro visserligen Kr. 27,300: 71 beräknade i 1914 års stat, och man kunde följaktligen ifrågasätta att nu endast upplaga skillnaden som brist till 1915. Om man emellertid fasthåller, att det är en annan metod, till hvilken man nu öfvergår, så har man icke med att göra, hur bristen till 1914 upptogs, utan har nu blott att upptaga den verkliga bristen till 1914 som beräknad brist till 1915. Hela beloppet Kr. 40,572: 24 blir sålunda att uppföra som ingående brist i 1915 års stat detta med så mycket större skäl, som den verkliga bristen vid 1914 års utgång kan af goda skäl befaras bli större och icke mindre.

Vidare märkas bland utgifterna annuiteter å fonderade lån, räntor å tillfälliga lån, bristerna i de särskilda delegationernas stater och förut omfördälda anslag till oförutsedda utgifter.

Bland inkomster höra först upptagas tolagsersättningsmedel, enligt stadskamrerarens beräkning Kr. 37.600: —. Magistraten föreslår, att dessa medel, så långt de räcka, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Därefter följa delegationernas bidrag till annuiteter och räntor, gas- och elektricitetsverkens samt saluhallens beräknade öfverskott, redan upplagna lånemedel, för de ändamål och till de belopp, som äro afsedda att under året utgå, tillfälliga nya lån för sina ändamål samt uttaxeringen enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande med erforderligt afdrag af 7 %, som anses motsvara hvad däraf icke inflyter 1915 (Hvad senare inflyter plägar räknas drätselkammaren till godo.)

Tillfälliga lån äro beslutade för 1913:

till betäckande af bristen i hamnens stat (utom muddringsanslaget)	14,757: 15	
till inköp af gasmätare, hvaraf användts	3,423: 03	
för elektricitetsverket:		
till inköp af mätare	7,000: —	
• ledningsnätets utsträckning	5,000: —	
• reservstation, hvaraf 1913 användts	73,457: 57	85,457: 57
		<u>Kr. 103,637: 75</u>

Under 1914 beräknas tillfälliga lån för följande ändamål: till betäckande af bristen i hamnens stat 1914 (utom muddringsanslaget)	25,815: 15
Vattenverket: till elektromotorpump och omläggning af äldre ledningar	6,180: —
Gasverket: till exhauster, momoapparat och ledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna, hvaraf 1914 beräknas åtgå	3,159: 73
Elektricitetsverket: inköp af regulator, maximalmätare, oljeströmbrytare och transformator	12,000: —
utvigning af ledningsnätet	7,000: —
reservstation, hvaraf 1914 åtgått	41,542: 43
till inredning af Herrhagsskolans vind (stfges beslut ¹⁹ / ₂ 14)	20,300: —
• inredning af flickskolebyggnaden (stfges beslut ¹⁹ / ₂ 1914)	10,000: —
• uthus för d:o (se stfges beslut ¹⁸ / ₆ 1914)	420: —
• ändringar i polisstationen (stfges beslut ¹⁹ / ₃ 1914) hvaraf å 1914 beräknas	6,000: —
• utfyllning af plats för småskolehus (stfges beslut ¹⁸ / ₆ och ¹⁹ / ₁₁ 1914)	5,500: —
• köp af magasin och kolgård i Tormestad (stfges beslut ¹⁸ / ₆ 1914)	10,000: —
	Kr. 147,917: 31
Under 1915 upplånas enligt förut fattade beslut och enligt här ofvan gjorda förslag:	
till ändringar i polisstationen	32,000: —
• betäckande af bristen i hamnens stat 1915 (utom muddringsanslaget)	37,530: 24
• inköp af en exhauster för gasverket	2,000: —
• det elektriska ledningsnätets utvidgning	5,000: —
	Kr. 76,530: 24

Med anledning af bestämmelsen i den af Kungl. Maj:t den 24 maj 1877 fastställda öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande här i staden för Magistraten hemställa, att med undantag af statens järnvägsbyggnader, statens öfriga fastigheter, hvilka, fria från bevillning, endast äro skyldiga deltaga i kostnaderna för stadens eldsläckningsväsende, måtte påföras afgift till det belopp, som vid hela denna kostnadsfördelning efter taxeringsvärdet på all så väl bevillningspliktig som bevillningsfri fastighet utom jordbruksfastighet finnes belöpa på ifrågasvarande statens fastigheter;

äfvensom att kostnaderna för eldsläckningsväsendet beräknas sålunda:

Brist i hälsovårdsnämndens stat	34,711: —	
» i dispensärstyrelsens stat	19,580: —	
» i trädgårdsstyrelsens stat	2,940: —	
» i elementarläroverkets för flickor stat	6,306: 67	
Anslag till tekniska afton- och söndagsskolan	3,500: —	
Brist i varmbadhusets stat	2,500: —	
» i folkskolestyrelsens stat	117,956: 33	
» i barnavårdsnämndens stat	3,530: 50	
Magistratens förslagsanslag till oförutsedda utgifter i polisärenden	3,000: —	713,868: 18

4:o) Stadsfullmäktiges förslagsanslag att användas till diverse oförutsedda utgifter och behof	17,033: 32
Summa utgifter Kr.	1,187,455: 59

Inkomster:

1:o) För kommunala behof beviljade anslag, som falla till uppbörd 1915, och inkomster, som på annan grund beräknas under nästa år komma staden till godo.

Netto af tolagsersättningsmedel	37,600: —	
Bidrag från gasverket, elektricitetsverket, vattenverket och hamnen till annuiteter och räntor	155,359: 97	
Ränta å i bank inestående medel efter afdrag af fondräntor	20,000: —	
Gasverkets öfverskott	22,862: 38	
Elektricitetsverkets öfverskott	72,482: 15	
Saluhallens öfverskott	3,390: —	311,694: 50
Af 1913 års fonderade lån till bland utgifterna upptagna ändamål		104,323: 05
Tillfälligt lån enligt magistratens förslag till bland utgifterna upptagna ändamål		76,530: 24

Uttaxering enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande:

a) afgift för mantalsskrifna personer, hvilken innevarande år debiterats med	19,642: 25
b) grundskatt af bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag af lasaretsfastigheten, med ett taxeringsvärde af kr. 2,392,100: — efter 2 kr. per kr. 1,000: — af taxeringsvärdet	4,784: 20
c) grundskatt af bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde af kr. 988,100: — efter kr. 4: 50 pr 1,000: — af taxeringsvärdet	4,446: 45

d) grundskatt af annan bevilningspliktig fastighet med taxeringsvärde af Kr. 34,760,300: — å kr. 2: 25 per 1,000: — kr. af taxeringsvärdet.....	78,210: 67	
e) statens fastigheters (med undantag af järnvägsfastigheten) med taxeringsvärde af kr. 2,773,800: — andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet kr. 53,955: — fördeladt å all fastighet utom jord med taxeringsvärde af kr. 40,774,800: —	3,670: 41	
	110,753: 98	
som efter afdrag af 7 % för afkortningar	7,752: 78	
beräknas gifva		103,001: 20

2:o) Hvad som ytterligare erfordras 1915.

Till täckande af bristen i staten 591,906: 60

Summa inkomster Kr. 1,187,455: 59

Till täckande af ofvannämnda brist Kr. 591,906: 60, bör uttaxering ske i förhållande till den bevilningstaxerade inkomsten, beräknad i enlighet med § 57 i kommunalförordningen för stad efter årets taxeringslängder till Kr. 10,216,030: — och föreslår Magistraten sålunda till täckande af bristen i staten en uttaxering af 6,23 procent af berörda inkomst.

Denna uttaxering utgör ..... Kr. 636,458: 67
hvarifrån beräknas afgå 7 % afkortningar..... » 44,552: 07

hvidan återstår Kr. 591,906: 60

Utgifterna för kyrkliga ändamål utgöra för år 1915 kr. 37,149: — och kräfva sålunda en uttaxering af 0,37 procent af taxerad inkomst, beräknad som ofvan är sagdt. Debiteringen häraf torde böra ske gemensamt med kommunens uttaxering på vanligt sätt.

Uppbörden torde böra likasom förut delas på tre uppbördsstämmor.

För 1914 var sammanlagda uttaxeringen 6,50 procent på inkomsten. En ökning af 0,10 procent är sålunda föreslagen.

Karlstads rådhus den 28 november 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 november 1914.

§ 3.

Sedan herr ordföranden och kammarledamoten herr Tjerneld genomgått och granskat av stadskamreraren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för drätselkammaren för nästa år, så tog nu kammaren detta förslag under omprövning samt beslöt godkänna detsamma; och skulle förslaget, som slutade å en brist av 138,610 kronor 63 öre att genom uttaxering fyllas, med tillhörande handlingar till magistraten öfverlämnas, därvid dock kammaren beträffande vissa anslag ville anföra följande:

I årets stat vore arvodet till drätselkammarens skrivbiträde upptaget till 875 kronor, beroende på att vattenlednings- och belysningsstyrelsen, där skrivbiträdet jämväl tjänstgjort, erlagt $\frac{7}{12}$ av hans arvode. Då drätselkammaren numera på grund av ökade göromål framför allt till följd av folkpensioneringen för egen räkning helt och hållet behövde skrivbiträdet, hade i statförslaget för nästa år upptagits hela arvodet 1,500 kronor.

Anslaget till flickskolan hade kammaren bestämt till 20,000 kronor, vilket kammaren ville motivera därmed, att byggnaden vore brandförsäkrad för 265,000 kronor och att själva tomten torde få anses värd 85,000 kronor; och då hyran borde beräknas i förhållande till byggnadens och tomtens värde, ansåg drätselkammaren, att den lägst borde sättas till 20,000 kronor. Motsvarande belopp hade även upptagits som hyresinkomst.

Som ny utgift hade upptagits en summa av 2,000 kronor, avsedd för underhåll och reparation av redskap för gatubyggnader m. m. Kostnaderna därför hade förut bestritts av drätselkammarens förslagsbelopp till diverse utgifter och oförutsedda behov, men då utgiften vore konstant och givetvis ökats i förhållande till den ökade omfattning, gatuarbetena tagit, ansåg drätselkammaren, att en summa borde för ändamålet upptagas i staten.

Den kommunala ersättningen för icke erlagda grundavgifter för folkpensioneringen hade drätselkammaren beräknat till 8,250 kronor, utgörande 25 procent av grundavgifternas sammanlagda belopp, cirka 33,000 kronor. Efter vad kammaren inhentat från andra håll belöpte sig nämligen restantierna i bästa fall till 20 procent av grundavgifternas hela belopp.

I samband härmed ville drätselkammaren jämväl föreslå stadsfullmäktige att besluta, att kostnaden för brandsyn, som ombesörjes av brandstyrelsen och över vilken drätselkammaren icke har någon som helst kontroll, hädanefter skall uppföras på brandstyrelsens stat.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Approximativ beräkning af Karlstads Drätselkammars inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Beräknad inkomst	Verkliga inkomster intill ¹ / ₁₀	Beräknade inkomster under 4:e kv.	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
Stadsandel i hamnens inkomster	12,000	—	12,000	—	—
Tullfrihetsersättning	132 66	—	132 66	—	—
Hundskatt	2,000	2,650	—	650	—
Vexelprotester	2,000	1,123	572	—	300
Statsbidrag för eventuell polishandräkning	2,500	—	2,500	—	—
Ersättning af hamnen för polisbevakning	720	720	—	—	—
Brännvinsförsäljningsafgifter	98,597 30	70,297 76	12,561 64	—	15,737 90
Hyor och arrenden	61,225 98	35,658 79	25,567 14	—	—
Bötesandelar	100	93 75	50	43 75	—
Platshyor	150	—	154 26	4 25	—
Kallbadhuset	150	323 77	—	173 77	—
Kabinettet	200	303 20	110	213 20	—
Resterande kommunalutskylder	25,000	10,547 15	2,500	—	11,952 85
Tomtförsäljningar	20,000	15,012 77	4,547 74	—	439 49
Artistskatt	1,000	—	1,000	—	—
Fordran af Drätselverket:					
för gatuarbeten	59,217	—	—	—	—
för flickskolebyggnaden	105,813 25	235,552 95	17,061 87	—	—
för jordlösen m. m.	79 98	—	—	—	—
Uttaxering	107,504 59	—	—	—	—
Extra anslag:					
Bro öfver Prämkanalen	4,250	—	4,250	—	—
Ändringsarbeten i polisstationen	38,000	—	6,000	—	32,000
Fyllning vid småskolan å Hagaborg	5,500	—	5,500	—	—
Lifsmedelskomitén	25,000	—	16,257	—	8,743
Nödhjälpsarbeten	10,000	—	10,000	—	—
Understöd åt värnpliktiga	2,000	160	150	—	1,690
Uthus och staket till Flickskolan	10,470	652 58	6,167 42	—	3,650
Ersatta gaturreparationer	—	1,585 30	—	1,585 30	—
Landstormsmedel	—	296 80	—	296 80	—
Diverse inkomster	—	1,018 96	—	1,018 66	—
Ytterligare erfordras	—	—	28,425 48	28,425 48	—
Kronor	593,610 71	396,001 48	155,507 20	32,411 21	74,513 24

Utgifter:

	Beräknade utgifter	Verkliga utgifter intill 1/10	Beräknade utgifter under 4:e kv.	Utgifter					
				öfver		under			
				stat					
Löner till stadens ämbets- och tjänstemän . . .	76,555	57,738	15	19,178	21	356	36	—	—
Pensioner	8,441	6,013	99	2,060	34	—	—	366	67
Poliskåren	72,240	51,451	56	20,788	86	—	—	—	—
Fångars vård och underhåll	250	60	95	145	—	—	—	44	05
Skrifmaterialier, bokbind-arbeten m. m.	4,500	4,168	57	331	43	—	—	—	—
Tryckningskostnader	5,000	3,547	40	1,452	60	—	—	—	—
Bränsle och lyse	4,000	2,454	29	1,545	71	—	—	—	—
Utskyldor och onera	11,909	11,867	12	1,555	37	1,012	83	—	—
Diverse omkostnader	5,158	3,022	99	2,135	71	—	—	—	—
Renhållning och afstjälpningsplatser	5,820	3,291	85	2,528	15	—	—	—	—
Allmänna trädplanteringen	2,000	—	—	2,000	—	—	—	—	—
Allmänna lyshållningen	30,965	22,473	75	7,491	25	—	—	1,000	—
Diverse anslag	21,250	14,100	—	7,150	—	—	—	—	—
Brandsyner	350	526	50	—	—	176	50	—	—
Bidrag till sjukkassor	1,100	955	—	97	—	—	—	—	18
Stallet	1,420	775	87	700	—	55	87	—	—
Fraktkostnader för tobak	3,500	3,839	75	700	—	1,039	75	—	—
Kabinetttet	600	249	97	300	03	—	—	—	—
Kallbadhuset	250	162	19	—	—	—	—	87	81
Klapphuset	1,080	960	—	100	—	—	—	—	—
Bidrag till pumpning i Tyggårdsviken	200	200	—	—	—	—	—	—	—
Olycksfallsförsäkring	300	—	—	—	—	—	—	300	—
Ersättning för vatten till vattenkastare m. m.	7,750	7,750	—	—	—	—	—	—	—
Nykterhetssakens främjande	4,900	2,617	32	1,000	—	—	—	1,282	68
Platshyror till hamnstyrelsen	298	298	70	—	—	—	—	—	—
Spärvägskomitén	200	—	—	—	—	—	—	200	—
Flickskolebyggnaden	105,813	91,150	—	20,500	—	5,836	75	—	—
Jordlösen m. m.	79	—	98	—	—	—	—	79	98
Gatuarbeten	87,899	63,006	35	23,477	95	1,585	30	3,000	—
Väg- och brounderhåll	8,565	6,916	28	1,648	72	—	—	—	—
Byggnaders underhåll	16,015	11,408	26	4,606	74	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter	10,000	6,217	74	3,782	26	—	—	—	—
Extra anslag:									
Bro öfver Pråmkanalen	4,250	—	—	4,250	—	—	—	—	—
Ändringsarbeten i polisstationen	38,000	—	—	6,000	—	—	—	32,000	—
Fyllning vid småskolan & Hagaborg	5,500	2,377	35	3,122	65	—	—	—	—
Lifmedelskommissionen	25,000	16,037	—	250	—	—	—	8,743	—
Nödbjälpsarbeten	10,000	—	—	10,000	—	—	—	—	—
Understödsmedel till värnpliktige	2,000	160	—	150	—	—	—	1,690	—
Uthus och staket vid Flickskolan	10,470	652	68	6,167	42	—	—	3,650	—
Landstormsmedel	—	—	—	296	80	296	80	—	—
Kronor	593,610	396,001	48	155,507	20	10,360	16	52,462	19

Karlstad den 5 november 1914.

G. ENANDER.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat

för

Karlstads Drätselkammare år 1915.

Inkomster:

1:o) Anslag som förfalla till uppbörd nästa år:

Stadens andel i hamnens inkomster: 20 % af brutto-			
inkomsten	12,000:—		
Tullfrihetsersättning	132: 66		
Hundskatt.....	2,000:—		
Vexelprotester ...	2,000:—		
Ersättning af staten för eventuel polis-			
handräckning	2,500:—		
Ersättning af hamnen för polisbevakning	720:—	3,220:—	
			19,352: 66

2:o) Inkomster, som på annan grund beräknas böra under nästa år komma staden till godo:

Brännvinsförsäljningsavgifter		67,860:—	
Arrende för åtskilliga staden tillhöriga lä-			
genheter	14,995:—		
Arrende för magasins- och andra platser	102:—		
Arrende för stadens laxfiske	700:—		
Arrende för stadens lakfiske	45:—		
Hyror för åtskilliga staden tillhöriga hus	37,745:—		
Hyra för flickskolan	20,000:—	73,587:—	
Bötesandelar		100:—	
5 % af de till hamnstyrelsen ingående platshyror....		155:—	
Inkomst af kallbadhuset		150:—	
Inkomst af kabinettet		200:—	
Resterande kommunalutskylder		25,000:—	
Inkomst af tomtförsäljningar		20,000:—	
Artistskatt		1,000:—	188,052:—
Genom försäljning af kol, som under 1914 inköpts för reglering af			
priset å bränsle, beräknas ingå			16,200:—

3:o) Ytterligare erfordras, fordran af Drätselverket:

För gatuarbeten	66,455:—	
För ändringsarbeten i polisstationen	32,000:—	98,455:—
Brist, att fyllas genom uttaxering		138,610: 63

Kronor 460,670: 29

Utgifter:

1:o) Utgifter, som redan äro beslutade:

Löner till stadens ämbets- och tjänstemän
samt betjante:

Borgmästaren, lön 7,000:— tj.-pgr 2,000:—	9,000:—
1:e Rådmannen, lön 3,000:— tj.-pgr 1,200:—	4,200:—
2:e d:o , ålderstillägg	1,000:—
3:e d:o , lön 3,800:— tj.-pgr 1,200:—	5,000:—
1:e Stadsläkaren, lön	4,000:—
2:e d:o , lön	2,500:—
Stadskamreraren, lön	5,000:—
Stadskassören, lön	3,000:—
Kronouppbörds-kassören, lön	3,000:—
Stadsfogden, lön 1,500:— tj.-pgr 1,000:—	2,500:—
Stadsarkitekten, lön 3,000:— tj.-pgr 2,000:—	5,000:—
D:o för ritmaterialier	200:—
Stadsingenjören	1,000:—
Stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare	2,000:—
Drätselkammarens sekreterare	1,400:—
Byggnadsnämndens sekreterare	400:—
Skorstensfejaren, beräkn. lön... 11,800:— ålderstillägg .. 1,000:—	12,800:—
Arbetsförmän, 1 à 2,100:—, 1 à 1,680:— 1 à 1,500	5,280:—
1 exekutionsvaktmästare	1,350:—
1 d:o	1,200:—
Drätselkammarens vaktmästare	900:—
Revisionsarvoden:	
3 revisorer à 150:— ..	450:—
2 siffergranskare à 500:— ..	1,000:—
Ersättning till ledamöterna i taxeringsnämnden	1,000:—
Arvode till ombud vid mantalsskrifningen	100:—
Arvode för upprättande af uppbördsbok ..	400:—
Arvode för upprättande af statistiskt räkenskapssammandrag	100:—

Arvode för tillsyn öfver stadens skogar ...	100:—	
Arvode till skrivbiträde	1,500:—	
Arvode till kronobokhållaren	1,200:—	
Arvode för upprättande af mantalslängd och röstlängd vid riksdagsmannaval	1,200:—	77,780:—
Pensioner till:		
f. Förste stadsläkaren N. Lundberg	3,000:—	
f. Stadsbyggmästaren C. F. Andersson	2,000:—	
f. Stadsarbetaren A. O:n Norberg	300:—	
d:o L. Nilsson	300:—	
d:o And. Olsson	400:—	
f. Mag.-sekr. Hj. Falks änka Fru S. Falk ..	500:—	
f. exekutionsvaktmästaren A. Höglinde	400:—	6,900:—
Polisväsendet:		
Stadsfiskalen, lön 1,500:— tj.-pgr 1,000:—	2,500:—	
2:e poliskommissarien lön 2,100:— tj.-pgr 700:— bekl. 200:—	3,000:—	
3 öfverkonstaplar, lön 4,275:— tj.-pgr 1,425:— bekl. 450:—	6,150:—	
1 öfverkonstapel, lön 1,125:— tj.-pgr 375:— bekl. 150:—	1,650:—	
1 detektivkonstapel, lön 1,200:— tj.-pgr 400:— bekl. 150:—	1,750:—	
1 konstapel (rådhusvaktmästare), lön 975:— tj.-pgr 325:— bekl. 150:—	1,450:—	
3 konstaplar, lön 3,375:— tj.-pgr 1,125:— bekl. 450:—	4,950:—	
11 konstaplar, lön 12,375:— tj.-pgr 4,125:— bekl. 1,650:—	18,150:—	
1 konstapel, lön 1,125:— tj.-pgr 375:— bekl. 150:—	1,650:—	
5 konstaplar, lön 5,625:— tj.-pgr 1,875:— bekl. 750:—	8,250:—	
1 konstapel, lön 1,125:— tj.-pgr 375:— bekl. 150:—	1,650:—	
3 konstaplar, lön 3,375:— tj.-pgr 1,125:— bekl. 450:—	4,950:—	
5 extra konstaplar, arvode 5,000:— bekl. 750:—	5,750:—	
2 distriktkonstaplar, arvode 1,400:— bekl. 180:—	1,580:—	
Ålderstillägg till 2:e poliskommissarien	13: 96	
, 4 öfverkonstaplar à 400:—	1,600:—	
, 1 detektivkonstapel	400:—	

Ålderstillägg till 1 konstapel (rådhusvaktm.)	500: —	
» 3 konstaplar à 400: — ...	1,200: —	
» 11 »	2,750: —	
» 1 »	208: 36	
» 5 »	625: —	
» 1 »	72: 91	
» 5 extra konstaplar	500: —	
Semesterarvoden, förslagsvis	1,200: —	
Vikariatsarvoden och extra tjänstgöring, förslagsvis	500: —	
Sjukhusvård åt personalen samt fri läkarevård åt personalen med familjer, förslagsvis	350: —	
Olycksfallsförsäkringspremier	325: —	73.675: 23
Fångars vård och underhåll		250: —
Skrifmaterialier, bokbinderiarbeten och annonser		4,500: —
Tryckning af Stadsfullmäktiges handlingar		5,000: —
Bränsle och lyse		4,000: —
Utskylder	9,300: —	
Ersättning till Karlstads landsförsamling för minskad inkomst af kom.-avgifter	3,590: 18	
Andel i amorteringen af skulden för tingshuset	19: 48	12,909: 66
Diverse omkostnader:		
Brandförsäkringsavgifter	1,700: —	
Ersättning för skötsel af stadens ur	210: —	
Tidningsprenumeration	36: 20	
Vattenförbrukning	552: —	
Årsavgifter för telefoner med biledningar ..	1,239: —	
Ersättning till exekutionsvaktmästarne för slitning af velocipeder	100: —	
Städning i rådhuset samt stadsfogde- och polisvaktkontoret	1,260: —	
Inköp af »Tidskrift för Sveriges städer» ..	31: 50	
Afgift till Svenska Stadsförbundet	375: —	5,503: 70
Renhållning af torg och allm. platser	4,470: —	
Skötsel af afstjälpningsplatser	1,350: —	5,820: —
Allmänna trädplanteringen		2,000: —
» lyshållningen, af gasverket	20,500: —	
» » af elektr.-verket ..	11,465: —	31,965: —
Anslag till:		
Barnkrubborna	3,300: —	

Föreläsningar för arbetare	800: —	
Flickskolan	20,000: —	
Stadsbiblioteket	3,600: —	
Värml. Fornminnesförening	500: —	
Arbetsstugorna	1,500: —	
Skollofskolonier	500: —	
Arbetsförmedlingsanstalten	3,000: —	
Hyresersättning till rektor vid allmänna läroverket	1,400: —	34,600: —
Kostnader för brandsyner	500: —	
Bidrag till registr. sjukkassor		1,100: —
Stallet: aföning till en körkarl	960: —	
underhåll af en häst	640: —	1,600: —
Fraktkostnader för tobak		4,500: —
» kabinettet		600: —
» kallbadhuset		250: —
» klapphuset: renhållning	300: —	
pumpens drift	760: —	1,060: —
Andel i kostnader för pumpning i Tyggårdsviken		200: —
Olycksfallsersättningar		300: —
Ersättning till vattenverket för vatten till vattenkastare samt isning af desamma 27 st. à 250: —	6,750: —	
Underhåll af brandposter	1,000: —	
Tillsyn af gatubrunnar	500: —	8,250: —
Afsättning till nykterhetens främjande: 5 % af ingående bränvinsmedel		3,393: —
Platshyror till hamnstyrelsen		298: 70
Spårvägskomitén, outtaget anslag		200: —
Ändringsarbeten i polisstationen		32,000: —
		<u>319,155: 29</u>

2:o) Utgifter som ytterligare påkallas:

Gatuarbeten i Tingvallastaden	55,550: —	
i Klara	4,750: —	
i Viken och Berget	11,600: —	
i Haga och Herrhagen	22,287: —	94,187: —
hvaraf med lånemedel bestridas Kronor	66,455: —	
Väg och brounderhåll		9,590: —
Byggnaders underhåll	16,588: —	
hvarifrån afgår för körslor med drätselkamarens häst	1,600: —	14,988: —
Inköp och underhåll af inventarier för gatuarbeten m.m.		2,000: —

Kostnader för folkpensioneringen:

Ej erlagda grundafgifter till pensions-			
fonden	8,250: —		
Arvode till ordförandena i pensionsdistrikten	1,200: —		
Tryck, annonser m. m.	1,000: —		
Indrifningskostnader	300: —	10,750: —	131,515: —

3:o) Ett förslagsbelopp till diverse utgifter och oförutsedda behof . . . . . 10,000: —

Kronor 460,670: 29

Karlstad den 9 november 1914.

Karlstads Drätselkammare.

VALDEMAR VENDEL.

G. Enander.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 27 oktober 1914.*

§ 96.

Till ledning vid uppgörandet af nästa års statförslag hade hamnkassören utarbetat approximativ beräkning över inkomster och utgifter för innevarande år jämte därpå grundad beräkning av hamnkassans ställning till drätselverket vid årets slut samt i samråd med stadsingenjören förslag till stat för nästa år, och sedan dessa handlingar bland styrelsens ledamöter cirkulerat, så företogs nu statförslaget till behandling; Och beslöt styrelsen härefter för sin del antaga och med bifogande av förenämnda redogörelser till magistraten översända det förslag till stat, som är detta protokoll bilagt.

Beträffande förslagens utgiftsposter, så äro dessa — fränsett de äskanden, varom särskilda framställningar gjorts hos stadsfullmäktige — ungefär enahanda som motsvarande i föregående års stat med undantag för följande tvänne belopp, som torde påkalla särskild förklaring:

Kranars underhåll har ökats från 200 till 900 kronor, beroende därpå, att 6-tonskranens svängningsanordning är försliten och obrukbar varjämte dess ketting behöver utbytas mot lina av järntråd.

Kanalbrons underhåll har ökats med 1,000 kr., emedan dess körbana är försliten och banans underlag angripet av röta, varför utbyte måste ske.

Staten utvisar en brist av 43,398 kr. 29 öre. Därest detta belopp skall belasta hamnens skuldkonto, så beräknas detta komma att vid 1915 års slut uppgå till 1,045,272 kr. 25 öre.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Hamnens inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat	Influtna intill 1 okt.	Beräknas inflyta under 4:e kvart.	Inkomster			
				över		under	
				stat			
Kassabehållning 1 Januari	—	47 21	—	47 21	—	—	—
Fordringar fr. föreg. år	500	237 51	72	—	—	190	49
Hamnuppborßen	60,000	33,206 62	21,793 39	—	—	—	—
Arrenden	2,559 50	691 20	1,975	106	70	—	—
Hushyror	1,600	750	850	—	—	—	—
Varuskjulshyror	125	125	—	—	—	—	—
Upplagsplatshyror, fasta	2,900	85	3,000	185	—	—	—
d:o tillfälliga	50	216 50	—	166	50	—	—
Fasta kranar	300	701	50	451	—	—	—
Rörliga kranar	1,200	1,157 60	400	357	60	—	—
Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400	400	—	—	—	—	—
Båtplatsavgifter	250	336	—	86	—	—	—
Slipavgifter	1,000	2,420 90	300	1,720	90	—	—
—	—	6	—	6	—	—	—
—	—	—	1,457 74	1,457	74	—	—
Brist enligt stat	64,547 42	7,200	52,947 10	—	—	4,400	32
Statens slutsumma	135,431 92	52,580 54	82,845 22	4,584 65	—	4,590 81	—

Utgifter:

	Enligt stat		Utbetalningar till 1 okt.		Beräknade utgifter för 4:e kv.		Utgifter			
							över		under	
							stat.			
Räntor	—	—	—	—	453	30	453	30	—	—
Annuitet å 1907 års lån varav										
ränta	29 101	40	—	—	29,101	40	—	—	—	—
amortering	8,395	37	—	—	8,395	57	—	—	—	—
D:o å 1913 års lån varav										
ränta	10,681	66	—	—	10,482	65	—	—	199	01
amortering	1,768	49	—	—	1,735	55	—	—	32	94
Stadsandelen	12,000	—	—	—	12,000	—	—	—	—	—
Fastigheters underhåll	650	—	306	60	843	40	—	—	—	—
Inventariers underhåll:										
a) Kranar	200	—	215	30	—	—	15	30	—	—
b) Fyror och lysapparater	200	—	58	75	141	25	—	—	—	—
c) Andra inventarier	300	—	99	70	200	30	—	—	—	—
Hamnens underhåll:										
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	1,650	—	1,274	64	375	36	—	—	—	—
b) Torg, vägar, vägövergångar	800	—	558	23	241	77	—	—	—	—
c) Kanalbron och slussen	100	—	132	30	17	70	50	—	—	—
d) Upprensnings- och muddringsarbeten	3,000	—	35	—	4,765	—	1,800	—	—	—
e) Pålarmar och dammar	400	—	—	—	400	—	—	—	—	—
f) Duc d'alber och sjömärken	600	—	263	81	336	19	—	—	—	—
g) Godsunderlag	100	—	72	—	28	—	—	—	—	—
h) Annat hamnens underhåll	550	—	2	40	547	60	—	—	—	—
Nya inventarier	400	—	167	44	232	56	—	—	—	—
Tyggårdsvikens länshållning	500	—	370	36	129	64	—	—	—	—
Drättselkammarens andel i platshyror	150	—	—	—	154	25	4	25	—	—
Hamnbelysningen	1,550	—	1,761	60	80	40	292	—	—	—
Fyrbelysningen	300	—	96	94	203	06	—	—	—	—
Löner	16,680	—	11,653	98	5,026	02	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	2,075	—	1,931	44	143	56	—	—	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,000	—	707	35	292	65	—	—	—	—
Lyftkranars drift	1,160	—	696	98	463	02	—	—	—	—
Polisbevakning	720	—	720	—	—	—	—	—	—	—
Omkostnader för styckegodsuppbörden	300	—	110	—	190	—	—	—	—	—
Slipens drift	250	—	585	39	—	—	335	39	—	—
Muddringsanlaget	33,000	—	22,436	90	4,695	05	—	—	5,868	05
Bryggor för småbåtar	150	—	104	28	45	72	—	—	—	—
Diverse kreditorer	500	—	1,982	75	—	—	1 482	75	—	—
Mudderupplagsplats	4,700	—	4,018	50	631	50	—	—	—	—
Diverse utgifter	500	—	434	70	65	30	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	122	35	877	65	—	—	—	—
Statens slutsumma	135,431	92	—	—	—	—	—	—	—	—
Extra anslag till:										
Gångbron	—	—	1,457	74	—	—	1,457	74	—	—
Övertidslössningar	—	—	19	50	—	—	19	50	—	—
Kassabehållning 30 September	—	—	183	61	—	—	183	61	—	—
S:ma kronor	135,431	92	52,583	51	82,845	22	6,093	84	6,100	—

Inkomsterna för 4:e kvartalet — med undantag för upplåning kronor			
52,947: 10 — beräknas till	kr. 29,898: 12		
och utgifterna till	kr. 82,845: 22		
varav följande belopp gå i avräkning med			
drätselverket:			
Räntor	40,236: 36		
Amorteringar	10,163: 86		
Stadsandel	12,000: —		
Platshyror	154: 25	62,554: 47	
vadan skulle komma att kontant utbetalas	20,290: 75		
och sålunda kunna inlevereras	9,607: 37	kr. 29,898: 12	

Hamnens räkning med drätselverket skulle då för året ställa sig sålunda:

Levererade medel	13,500: —				
Beräknad leverans	9,607: 37	23,107: 37			
Räntor & levererade medel		309: 82			
<i>Utgående Balans:</i>					
Reparationsfonden	72,509: 46				
Förskottsmedlen	23,229: 44				
1907 års obligationslån	638,302: 38				
1913 års obligationslån	234,917: 53				
Av drätselverket förskjutne medel	32,915: 15	1,001,873: 96			
		Kronor 1,025,291: 15			
<i>Ingående Balans:</i>					
Reparationsfonden	72,509: 46				
Förskottsmedlen	23,229: 44				
1907 års obligationslån	646,697: 75				
1913 års obligationslån	209,653: 08			952,089: 73	
Lyftade medel				20,700: —	
Stadsandel				12,000: —	
Platshyror				154: 25	
Räntor				40,347: 17	
				Kronor 1,025,291: 15	

I 1915 års stat skola uppföras följande, drätselverket vidkommande poster.

Bland utgifterna:

Annuitet å 1907 års obligationslån kr. 37,496: 77, varav $4\frac{1}{2}$ % ränta kr. 28,723: 61 och återstoden kr. 8,773: 16 amortering.

Annuitet å 1913 års obligationslån kr. 13,690: 56, varav 5 % ränta kr. 11,745: 88 och återstoden kr. 1,944: 68 amortering.

Ett års ränta å av drätselverket förskjutne kr. 32,915: 15 å 6 % kr. 1,974: 91. Stadsandel, 20 % å bruttoupböörden kr. 60,000: —, kr. 12,000: —. Polisbevakning på hamnen kr. 720: —. Hyra för kontorslokal med städning och värme kr. 1,175: —. Stadens andel i platshyror kr. 155: —.

Bland inkomsterna:

Platsarrenden av stadskassan kr. 298: 70. Stadskassans andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning kr. 200: —.

Karlstads Hamnkassörskontor den 20 oktober 1914.

IWAR OLSSON.

Förslag till stat för Karlstads Hamn år 1915.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning vid 1914 års slut:

Utestående fordringar..... 500:—

2:o) Inkomster, som på annan grund beräknas komma hamnen tillgodo 1915:

a) Hamnuppbördens.....		60,000:—	
b) Hushyror: Å. Nerman ..	200:—		
A. Sjöberg.....	550:—		
Värdet av tjänsteboställen:			
Hamnkaptensens	500:—		
Slussvaktens	200:—		
Hamnförmännens	150:—	850:—	1,600:—
c) Arrenden			2,682:—
d) Varuskjulshyror			125:—
e) Upplagsplatshyror, fasta	3,085:—		
d:o tillfälliga..	100:—		3,185:—
f) Kranhyror av fasta kranar	400:—		
» » Temperleykranen.....	1,200:—		1,600:—
g) Övriga inkomster:			
Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens läns- hållning.	400:—		
Båtplatsavgifter	330:—		
Slipavgifter	2,000:—	2,730:—	71,922:—

3:o) Vad som ytterligare erfordras:

Brist..... 43,398: 29

Kronor 115,820: 29

Utgifter:**4:o) Skulder, som förfalla till betalning 1915:**

1 års ränta å skuld till drätselverket 32,915 kr. 15 öre å 6 %	1,974: 91
Annuitet å hamnens andel i 1907 års obligationslån å 5,484315 % kr. 37,496: 77, varav 4 1/2 % — kr. 690,000: — ränta	28,723: 61
och återstoden amortering	8,773: 16
Annuitet å hamnens andel i 1913 års obligationslån kr. 234,917: 53, å 5,827816 % kr. 13,690: 56 varav 5 % ränta	11,745: 88
och återstoden amortering	1,944: 68

53,162: 24

5:o) Utgifter, som redan äro beslutade, ävensom administrations- och ordinarie omkostnader:**a) Avsättningar:**

Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga brev den 15 januari 1875 tillföres stadskassan såsom ersättning för den indragna stadsandelen 20 % av bruttouppbörden, beräknad till 60,000 kr.	12,000: —
--	-----------

b) Löner:

Sekreteraren	400: —
Hamnkassören	4,500: —
Hamningenjören	1,200: —
Hamnkaptenen (kontant 3,000, boställe 500, belysning 100)	3,600: —
Hamubokhållaren	1,600: —
Kontorsbiträdet	900: —
Hamnförmannen (kontant 1,650, boställe 150)	1,800: —
Hamnservisen i inre hamn (8 mån. å 100)	800: —
d:o i yttre hamn (8 » å 110)	880: —
Slussvakten (kontant 800, boställe 200)	1,000: —

16,680: —

c) Ordinarie omkostnader:

Kontorsomkostnader	2,075: —
Skatter och brandförsäkringar	1,000: —
Hamnbelysningen	1,550: —
Fyrbelysningen	300: —
Tyggårdsvikens länshållning	500: —
Lyftkranars drift	1,160: —
Drätselverkets andel av platshyror	155: —
Polisbevakning	720: —

Ser. A.

— 27 —

Slipens drift	400: —		
Omkostnader för styckegodsuppbörden.....	300: —		
Pension till änkefru Anna Svensson.....	300: —		
Beräknad återstod av anslaget till muddrings- arbeten	5,868: 05		
d) Diverse, icke till oförutsedda hänförliga utgifter, såsom för pejlingar, prickhåll- ning, annonser m. m.	500: —	14,828: 05	43,508: 05

6:o) Utgifter, som ytterligare påkallas:

a) Underhåll av:			
Fastigheter.....	400: —		
Inventarier:			
Kranar	900: —		
Fyrar och lysapparater.....	200: —		
Andra inventarier	300: —	1,400: —	
Hamnen:			
Kajer, doceringar, bryggor, pållare	1,600: —		
Torg, vägar, vägövergångar	1,050: —		
Kanalbron och slussen.. ..	1,100: —		
Upprösningsarbeten.....	350: —		
Pålarmar och dammar.....	200: —		
Dykdalber och sjömärken.....	300: —		
Godsunderlag.....	100: —		
Annat hamnunderhåll	550: —	5,250: —	7,050: —
b) Andra behov:			
I. Nya inventarier	300: —		
Diverse kreditorer	500: —	800: —	
II. Åskanden varom hos herrar stadsfull- mäktige gjorts särskilda framställningar:			
Provisorisk docka för elevatorn samt om- byggnad och reparation av elevatorns pon- toner.....	8,000: —		
Anordning för fartygs sidoförhållning vid sli- pen.....	1,900: —		
Elektrisk belysning vid slipen	400: —	10,300: —	18,150: —
7:o) Ett förslagsbelopp för oförutsedda utgifter.....			1,000: —

Kronor 115,820: 29

Karlstads Hamnkassörskontor den 30 Oktober 1914.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

Ordförande.

Ivar Olsson.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 3 November 1914.

§ 76.

Föredrogs och godkändes upprättadt inkomst- och utgiftsförslag för år 1915, utvisande en brist af 142,378 kronor 50 öre att genom anslag fyllas.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Fattigvårdsstyrelsens Inkomst- och Utgiftsförslag för år 1915.

Inkomster:

Inrättningshjonens arbete		6,000: —
Ränta å Wibeliska och Zanderska fonderna		150: —
Dispensärstyrelsen för å Klaraborg vårdade 7,000 dagar å 1: 50	10,500: —	
Betjening 1,095 dagar å 1: 50	1,642: 50	12,142: 50
Ersättningar från andra kommuner och Kungl. Statsverket.....		8,000: —
Erforderligt anslag		142,378: 50
		<u>Kronor 168,671: —</u>

Utgifter:

Aflöningar: Predikanten	400: —
Sekreteraren	800: —
Sysslomannen	3,250: —
Tillsyningsmännen	2,800: —
Vaktmästaren	1,200: —
Maskinisten	1,200: —
Förestånderskan	750: —
2:ne sjuksköterskor	1,000: —
Barnafdelningssköterskan	450: —
Kokerskan	420: —

Afönningar: 6 sjukhusbiträden	1,572: —	
3 Barnafdelningsbiträden	720: —	
3 köksbiträden	576: —	
Extra d:o.....	48: —	
Tvättförestånderskan	300: —	
D:o biträdet	180: —	
Portvakten.....	240: —	
Vikarier under sjukdom och semester....	500: —	16,406: —
Pensioner till f. d. sjuksköterskan Mellin	400: —	400: —
Ordinarie och tillfälliga understöd		37,500: —
Inköp af ved till stadens fattiga		3,000: —
Barnuppfostringsbidrag.....		2,000: —
Bortackorderade barn	14,000: —	
D:o g:m Barnavårdsnämnden	8,565: —	22,565: —
Mathållningen	40,000: —	
D:o ökning med anledning af stegrade priser.....	2,000: —	42,000: —
Beklädnaden		4,000: —
Sjukvården.....		14,500: —
Belysningen		2,300: —
Uppvärmning och kokning		13,000: —
Reparationer.....		2,000: —
Inköp och underhåll af inventarier.....		2,000: —
Diverse utgifter, vatten, brandstod, utlagor, telefoner, begravningskostnader, sänghalm och tvätt m. m.....		7,000: —
		<u>Kronor 168,671: —</u>

Karlstad 3 Nov. 1914.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:
JOS. LÖFBERG.

A. W. Adde.

Till Magistraten i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed överlämna av styrelsen å sammanträde den 26 innevarande oktober antaget förslag till stat för brandväsendet för år 1915.

Karlstad den 30 oktober 1914.

Å Brandstyrelsens vägnar:

R. HUSS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos brandstyrelsen
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 109.

Granskades och godkändes av brandchefen uppgjort förslag till inkomst- och utgiftsstat för brandväsendet för nästkommande år, vilket förslag skulle, jämte tillhörande promemoria, till magistraten överlämnas: och ville brandstyrelsen därvid erinra, att förslaget uppgjorts under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall till brandmanskapets begäran om förbättrade löneförmåner på sätt densamma av styrelsen i denna dag avgivet förnyat yttrande tillstyrkts.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Brandkår för år 1915.

Inkomster:

Inkomst af körarbete för stadens räkning	4,000: —
Erforderliga medel för år 1915	32,180: —
	<hr/>
	Kronor 36,180: —

Utgifter:

Aflöning till brandchefen	1,500: —	
» » v. brandchefen	500: —	
» » brandmästaren lön 2,000, beklänad 150..	2,150: —	
» » korpralen lön	1,020: —	
» » 2 ålderstillägg à 120	240: —	1,260: —
» » v. korpralen lön	960: —	
» » 2 ålderstillägg à 120	240: —	1,200: —
» » kusken (stallkorpralen) lön ...	900: —	
» » 2 ålderstillägg à 120	240: —	1,140: —
» » maskinisten	100: —	
» » 1 brandsoldat lön .. 900: —		
» » 2 ålderstillägg à 120 240: —	1,140: —	
» » 4 brandsoldater à 1,140	4,560: —	
» » 1 d:o lön . . . . . 900: —		
» » 1 ålderstillägg . . . 120: —	1,020: —	
» » 1 brandsoldat . . . . . 1,020: —		
» » 1 d:o lön . . . . . 900: —		
» » 2 d:o à 900 . . . . . 1,800: —	2,700: —	
*)Ålderstillägg åt 4 brandsoldater, som där- till blifva berättigade	190: —	10,630: —
Föreslagen ökning af grundlönen åt 13 man à 125 kr. pr år	1,560: —	
Aflöning till 6 man nattvaktmanskap (två tjänstgöra hvarje natt) 365 nätter à 3 kr. pr natt	1,095: —	21,135: —
Pension åt förre brandchefen		2,000: —
*)Aflöning till reservkåren samt ersättning för arbete vid eldsvådor	800: —	
Semesterarvoden under 7 dagar åt 13 man à 3 50...	318: 50	
*)Turagering, skoning, assurans af samt sjukvård åt 6 hästar à 640	3,840: —	
Brandförsäkringspremier	125: 49	
Olycksfallsförsäkringspremier	238: 50	
*)Rikstelefon	210: —	
*(Bränsle och eldning 2,750; kokgas 600	3,350: —	
Belysning	550: —	
Brandredskapens underhåll och nyanskaffning	800: —	
Vattenafgifter	126: —	
Beklädnad af manskapet	1,000: —	
Brandtelegrafens underhåll	300: —	
Byggnaders underhåll	650: —	

Kaserninventariers underhåll.....	50: —	
Skrifmaterialier, tryck, medikamenter, sjukvård samt diverse oförutsedda utgifter	686: 51	13,045: —
	<hr/>	<hr/>
	Kronor	36,180: —

Karlstad den 26 Oktober 1914.

Å Brandstyrelsens vägnar:

R. HUSS.

Per Ågren.

P. M.

Motivering af de i 1915 års stat upptagna utgiftsposter, hvilka, jämförda med den i 1914 års stat, visa en ökning. Dessa poster äro utmärkta med*).

1. Aflöning. Ökning med 190 kronor — ålderstillägg åt 4 brandsoldater, som därtill äro berättigade.

2. Aflöning till reservkåren samt ersättning för arbete vid eldsvådor.

Ökning från 600 till 700 kronor, emedan det under föregående år begärda anslaget varit otillräckligt. Återstående ökning af 100 kronor förklaras på så sätt, att reservmaskinistens aflöning 100 kronor är upptagen här.

3. Furagering, skoning, assurans af och sjukvård åt 6 hästar. Ökning från 2,400 till 3,840 kronor eller från 400 till 640 kronor per häst, emedan priset på furage stigit.

4. Rikstelefon. Ökning från 160 till 210 kronor, emedan brandstyrelsen anser det vara nödvändigt, att en af förmännen vid reservkåren har telefon.

5. Bränsle och eldning. Ökning från 2,600 till 2,750 kronor, emedan priset å koks stigit.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 21 Oktober 1914.

§ 8.

S. d. Efter granskning av Vattenlednings- och Belysningsverkens stater för år 1915 blevo desamma justerade och skulle till Magistraten överlämnas.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag överlämna en approximativ beräkning över

Karlstads Vattenledningsverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning över verkets ställning till stadskassan vid årets slut, vilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna till den 1 okt.	Beräknade inflyta under 4:e kvartalet	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
Kassabehållning fr. 1913	—	122 42	—	122 42	—
Utestående fordr. fr. 1913	500	17 40	6 60	—	476
Vattenförbr. enl. mätare under 4:de kvart. 1913	6,000	49,222 25	18,000	6,222 25	—
Vattenafigter för 1914 med und. af 4:de kvart. afgifter enl. mätare	55,000				
Ersättn. fr. stadskassan:					
för 25 vattenkastare	6,250	6,250	—	—	—
för tillsyn och rensning af gatubrunnar	500	500	—	—	—
för skötsel och underhåll af brandposter	1,000	1,000	—	—	—
för Klapphuspumpens drift	760	760	—	—	—
Afgifter från fastighetsägare å Norrstrand	750	661 94	88 06	—	—
Vattenafigter för tegelmurning	400	71	129	—	200
Vattenafigter fr. lasarettet utöfver kontrakterade 10,000 kbm.	1,700	—	2,500	800	—
Hyra för nya vattentornet	600	550	75	25	—
Enskilda arbeten	2,500	940 37	359 63	—	1,200
Vattenverkets utvidgning	32,000	—	—	—	32,000
Omlägn. af äldre ledn.	5,580	—	5,580	—	—
Elektromotorpump i klapphuset	600	—	600	—	—
Brist	32,403 43	—	32,403 43	—	—
Statens slutsumma	146,543 43	—	—	—	—
Extra anslag till:					
Afloppsledn. i Klaragat.	450	—	223 50	—	226 50
Vattenledning i Sandbäcksgatan	225:—	—	—	—	—
650:—	875	—	482 45	—	392 55
Ledningar till kvarteret Udden	3,700	—	3,700	—	—
Omläggning af äldre ledningar	1,800	—	1,800	—	—
Utom stat och anslag:					
Återburen försäkr.-premie	—	10 80	—	10 80	—
Brist att täckas af stadskassan	—	—	7,534 19	7,534 19	—
Summa inkomster	153,368 43	60,106 18	73,481 86	14,714 66	34,495 05

Utgifter:

	Beräknade enligt stat		Utbetalningar till den 1 okt.		Beräknade utgifter för 4:de kvartalet		Utgifter			
							över		under	
							stat			
Räntor och amorteringar	61,265	10	—	—	61,234	56	—	—	30	54
Vattenverkets utvidgning	32,000	—	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Aflöningar	4,133	33	2,818	21	1,315	12	—	—	—	—
Skatter o. brandförsäkringar	1,000	—	1,393	79	245	58	639	37	—	—
Tillsyn och reparationer	500	—	500	—	—	—	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,375	—	874	03	300	97	—	—	200	—
Förman och maskinister	5,220	—	3,900	—	1,320	—	—	—	—	—
Elektr. kraftavgifter	8,800	—	6,600	—	2,200	—	—	—	—	—
Bränsle	750	—	949	55	100	—	299	55	—	—
Olja, trassel, putsmedel och lyse	600	—	456	46	143	54	—	—	—	—
Fyrkol och elektrisk kraft	600	—	316	35	283	65	—	—	—	—
Filtreringsomkostnader	3,500	—	4,327	09	500	—	1,327	09	—	—
Bassängers rengöring	450	—	90	90	259	10	—	—	100	—
Vattenundersökningar	700	—	36	40	663	60	—	—	—	—
Vinterväghållning	50	—	28	70	21	30	—	—	—	—
Maskinskötsel för afloppet	720	—	540	—	180	—	—	—	—	—
Kraftavgifter (elektr. o. gas)	2,500	—	1,898	55	601	45	—	—	—	—
Pumpschaktets renhållning	400	—	320	10	79	90	—	—	—	—
Olja, trassel, putsmedel, lyse och uppvärmning	200	—	38	67	61	33	—	—	100	—
Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—
Rabatter	1,500	—	1,176	76	—	—	—	—	323	24
Byggnaders underhåll	1,000	—	1,285	—	—	—	285	—	—	—
Vattenledningens underhåll	1,500	—	2,541	85	—	—	1,041	85	—	—
Vattenkastares >	900	—	599	59	50	41	50	—	—	—
Aflopsledningars >	1,400	—	1,318	20	81	80	—	—	—	—
Driftapparaters >	800	—	788	47	111	53	100	—	—	—
Inventariers <	500	—	328	32	71	68	—	—	100	—
Inköp af inventarier (mätare) m. m.	1 200	—	1,020	85	79	15	—	—	100	—
Inköp af materialier	500	—	411	06	88	94	—	—	—	—
Enskilda arbeten	2,000	—	923	24	176	76	—	—	900	—
Servisledningar	2,000	—	4,410	13	300	—	2,710	13	—	—
Olycksfalls- och sjukersättn.	100	—	156	70	—	—	56	70	—	—
Omläggning af äldre ledningar	5,580	—	6,807	13	572	87	1,800	—	—	—
Elektromotorpump för klapphuset	600	—	664	28	—	—	64	28	—	—
Div. och oförutsedda utgifter	2,000	—	2,268	92	—	—	268	92	—	—
Statens slutsumma	146,543	43	—	—	—	—	—	—	—	—
Extra anslag:										
Aflopsledning i Klarag.	450	—	30	—	293	50	—	—	126	50
Sandbäcksledningen	875	—	369	45	113	—	—	—	392	55
Ledningar till kv. Udden	3,700	—	1,667	88	2,032	12	—	—	—	—
Vattenkastare vid Fryksdalsgatan	—	—	145	85	—	—	145	85	—	—
Omläggning af ledn. i V. Kanalgatan	1,800	—	se ofvan	—	—	—	—	—	1,800	—
Levererat till stadskassan	—	—	7,400	—	—	—	7,400	—	—	—
Behållning den ^o / _o 1914	—	—	203	70	—	—	203	70	—	—
Summa utgifter	153,368	43	60,106	18	73,481	86	16,392	41	36,172	83

Inkomsterna under fjärde kvartalet oafsedt upplåning

Kr. 19,437: 69 beräknas till..... Kr. 54,044: 17
 hvaraf uttaxeringen går i afräkning med stadskassan „ 32,403: 43 21,640: 74

Utgifterna under fjärde kvartalet beräknas till..... Kr. 73,481: 86

hvaraf räntor och amorteringar gå i afräkning med
 stadskassan ..... „ 61,234: 56
 Kr. 21,247: 30

hvadan under kvartalet skulle kunna kontant levereras „ 9,393: 44 21,640: 74

Verkets räkning med stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Under året levererade medel 45,100: —
 Beräknas ytterligare leverera 9,393: 44 54,493: 44
 Ränta å under året levererade medel . . 1,302: 11
 Uttaxering 32,403: 43

Utgående Balans:

Vattenledningsfonden 219,629: 80
 1888 års amort.-lån . . . . . 66,500: —
 1907 » » 419,059: 33
 1913 » » 457,171: 47
 Stadskassans amorteringslån 4,824: 14
 Af stadskassan förskjutna me-
 del 21,435: 77
 Inventarier i Tyggårdsviken 2,328: 05 1,190,948: 56

Kronor 1,279,147: 54

Ingående Balans:

Vattenledningsfonden 219,629: 80
 1888 års amort.-lån . . . . . 70,000: —
 1907 » » 424,571: 08
 1913 » » 454,756: 01
 Stadskassans amorteringslån 7,519: 15
 Af stadskassan förskjutna me-
 del 15,578: 08
 Inventarier i Tyggårdsviken 2,328: 05 1,194,382: 17
 Under året bekomna medel . . . . . 37,700: —

Räntor:

å 1888 års lån 2,816: 25
 å 1907 års lån 19,105: 70
 å 1913 års lån 22,737: 80
 å stadskassans amorteringslån 375: 96
 å af stadskassan förskjutna
 medel 856: 79
 å under året bekomna medel 1,172: 87 47,065: 37

Kronor 1,279,147: 54

I vattenverkets stat för 1915 skall i följd häraf upptagas följande stadskas-
 san vidkommande poster, nämligen:

Bland utgifterna:

Annuitet å 1888 års lån (125,000: —) ränta 2,816: 25
 och amortering 3,500: —..... 6,316: 25
 Annuitet å 1907 års lån (453,000: — å 5,434815 %/o) ränta
 å 4½ %/o 18,857: 67
 amortering 5,759: 78 24,617: 45
 Annuitet å 1913 års lån (457,171: 47 å 5,827816 %/o) ränta
 å 5 %/o..... 22,858: 57
 amortering 3,784: 54 26,643: 11
 Annuitet å stadskassans amort.-lån (4,824: 14) ränta å
 5 %/o 241: 20
 amortering 2,829: 77 3,070: 97

Ett års ränta å af stads-kassan förskjutna kr. 21,135: 77 å 6 %/o....	1,286: 15	
	61,933: 93	
Andel i hyra för kontorslokalerna	725: —	
	<u>62,658: 93</u>	Eller tillsammans kronor

Bland inkomsterna:

Rest å anslaget till Vattenverkets utvidgning ..	32,000: —	
Ersättning för 27 st. vattenkastare	6,750: —	
» för skötsel och underhåll af brandposter ..	1,000: —	
» för klapphuspumpens drift	760: —	
» för tillsyn och rensning af gatubrunnar ..	500: —	41,010: —

Karlstad den 19 oktober 1914.

THURE BYTTNER.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Vattenledningsverk för år 1915.

Inkomster:**1:o) Beräknad behållning från 1914:**

Afgifter för vatten, som förbrukas enligt mätare under 4:de kvartalet 1914.....	6,000: —	
Utestående fordringar från 1914	500: —	6,500: —

2:o) Öfriga inkomster, som beräknas komma vattenledningsverket till godo:

Vattenavgifter med undantag för 4:de kvartalets 1915 avgifter enligt mätare	60,000: —	
Ersättning från stads-kassan för 27 st. vattenkastare	6,750: —	
för tillsyn och rensning af gatubrunnar	500: —	
för skötsel och underhåll af brandposter	1,000: —	

för klapphuspumpens drift	760: —	
Afgifter från fastighetsägare & Norrstrand	750: —	
Vattenavgifter för tegelmurningar	400: —	
Vattenavgifter från lasarettet utöfver kontrakterade 10,000 kbm.	2,500: —	
Hyra för nya vattentornet	700: —	73,360: —
Enskilda arbeten		2,500: —

Brist:

a) för resterande, redan beslutade utvidgningsarbeten & Vattenverket på Sandgrund enl. Stadsfullmäktiges beslut den ¹⁷ / ₁₁ 1910	32,000: —	
b) öfrig brist att täckas på sätt Stadsfullmäktige besluta	30,922: 26	62,922: 26
		<u>Kronor 145,282: 26</u>

Utgifter:

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1915:

Ränta och amortering å 1888 års lån	6,316: 25	
» » å 1907 » »	24,617: 45	
» » å Stadskass. lån	3,070: 97	
» » å 1913 års lån	26,643: 11	
Ränta å af Stadskassan förskjutna medel	1,286: 15	61,933: 93

2:o) Redan beslutade utgifter från föregående år:

Rest å anslaget till Vattenverkets utvidgning enligt Stadsfullmäktiges beslut den ¹⁷ / ₁₁ 1910		32,000: —
---	--	-----------

3:o) Ordinarie utgifter:

a) Administrations- och distributionskostnader:

Aflöningar:

Andel i Stadsingenjörens lön	2,300: —	
» Kamrerarens lön	950: —	
» Kamrerarens felräkningspengar	100: —	
» Bokhållarens lön	500: —	
» Sekreterarens lön	133: 33	
extra skrifbiträde	250: —	4,233: 33
Skatter och brandförsäkringar	1,700: —	
Tillsyn och reparation af inomhusledning	500: —	

Kontorsomkostnader:

Andel i kontorshyra	725: —	
Böcker och skrifmateriel	200: —	
Telefon, annonser och porton	450: —	1,375: —
		<u>7,808: 33</u>

b) Vattenverkets driftkostnader:

Förman och maskinister:

Rörnätsförmannen	2,400: —	
2 maskinister à 105 o. 100 pr månad	2,460: —	
Extra maskinskötsel	360: —	5,220: —
Elektriska kraftafgifter		10,800: —
Bränsle: Ved, antracit och koks.	300: —	
Vattentornens uppvärmning	500: —	800: —
Olja, trassel, putsmedel och lyse		600: —
Fyrkol och elektr. kraft till klapphuspumpen		600: —

Filtreringskostnader:

Skumning och isborttagning	2,000: —	
Sandtvättning och sandpåfyllning	2,000: —	4,000: —

Bassängers rengöring:

Aflagringsbassängen, lågreservoarerna och renvattenbrunnarna	150: —	
Högreservoarerna	100: —	
Intagsbrunnen	200: —	450: —
Vattenundersökningar		700: —
Vinterväghållning	50: —	23,220: —

c) Afloppets driftkostnader:

Maskinskötsel	720: —	
Kraftafgifter (elektr. och gas)	2,500: —	
Pumpschaktets renhållning	400: —	
Olja, trassel, putsmedel, lyse och uppvärmning	200: —	
Ersättning till hamnen för Tyggårdspumpens skötsel..	200: —	4,020: —

d) Rabatter		1,500: —
-------------------	--	----------

4:o) Utgifter, som ytterligare erfordras:

Byggnaders underhåll	1,000: —	
Vattenledningens underhåll	1,700: —	
Vattenkastares	1,000: —	
Aflopsledningars	1,500: —	
Driftapparaters	800: —	
Inventariers	500: —	
Inköp af inventarier (mätare m. m.)	1,200: —	
Inköp af materialier	500: —	
Enskilda arbeten	2,000: —	
Servisledningar	2,000: —	
Olycksfalls- och sjukersättningar	100: —	12,300: —

5:o) Ett förslagsanslag för diverse och oförutsedda utgifter	2,500: —
	<u>Kronor 145,282: 26</u>

Karlstad den 30 oktober 1914.

S. GULLSTRÖM.

Thure Byttner.

Erik Björkman.

Promemoria

rörande Karlstads Vattenledningsverks beräknade inkomster och utgifter för år 1915.

Beträffande inkomsterna:

Med ledning af innevarande års resultat har kunnat beräknas en relativt afsevärd ökning i afgifterna för såväl vatten debiteradt enligt mätare som enligt rumeberäkning. I öfrigt förekommer icke någon afsevärd ändring i förhållande till nuvarande inkomster.

Bsträffande utgifterna:

De ordinarie utgiftsposterna äro beräknade med ledning af intill 1 oktober d. å. utgifna verkliga kostnader.

Under rubriken «aflöningar» har tillkommit en utgift af 100: — kronor såsom felräkningspenningar till Kamreraren, hvarom Styrelsen gjort särskild framställning till Stadsfullmäktige.

Förslagsanslaget för diverse och oförutsedda utgifter har ansetts behöfva ökas från 2,000: — till 2,500: — kronor.

Kostnaderna för underhåll af vattenkastare, vatten- och afloppsledningar samt filtrenas skötsel har på grund af de senaste årens betydande ökningar af rörnätets längd och vattenförbrukningens storlek beräknats något högre än under 1914.

Kvarvarande, oanvänd rest å anslaget till vattenverkets utvidgning (enl. Stadsfullmäktiges beslut af ¹⁷/₁₁ 1910) kronor 32,000: — har ytterligare balanserats till 1915, då den redan i 1914 års stat omnämnda utredningen angående dess ändrade användning ännu icke kunnit slutföras.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag öfverlämna en approximativ beräkning öfver

Karlstads Gasverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning öfver verkets ställning till stadskassan vid årets slut, hvilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat	Influtna intill 1 oktober	Beräknas inflyta under 4:de kv.	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
Kassabehållning den 1 jan.	—	191 06	—	191 06	
Utestående fordr. fr. 1913	3,000	3,511 26	184 25	695 51	
Gasförbr und. 4:e kv. 1913	25,000	56,722 17	20,000	2,722 17	
do » jan.—sept. 1914	49,000				
Allmänna lyshållningen	20,000	15,000	5,000	—	—
Hamnbelysningen	1,250	1,250	—	—	—
Koks	40,000	20,723 24	26,000	6,723 24	
Tjära	3,500	1,883 25	1,616 75	—	—
Enskilda arbeten	8,060	7,745 16	9,000	8,745 16	
Inköp af exhauster	2,500	—	6,000	—	—
Gasledning i Viken- och Kvarnbergsgatan	3,500				
Inköp af en monoapparat	750	—	750	—	—
Statens slutsumma	156,500	107,026 14	68,551	19,077 14	
Inkomster utom stat och anslag:					
Gasförbrukningen 3: 38					
Vattenavgifter 135: 85					
Div. utgifter 127: 16					
Ifö Cham. o. Kaol. verk (utlägg) 421: 98					
Förskott från stadskassan	—	688 31	—	688 31	
Summa inkomster	156,500	114,114 45	68,551	26,165 45	

Utgifter:

	Beräknade enligt stat		Utbetalningar till den 1 okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvart.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat			
Räntor och amorteringar	13,549	09	—	—	13,864	79	315	70	—	—
Aflöningar	3,833	33	2,676	66	1,156	77	—	—	—	—
Tantiem till ingenjörerna	500	—	882	03	—	—	382	03	—	—
Afläs., uppsätt. och justering af mätare	1,500	—	1,225	60	274	40	—	—	—	—
Tillsyn och reparationer	1,200	—	1,185	04	120	—	105	04	—	—
Skatter och brandförsäkringar	2,500	—	1,283	86	851	54	—	—	365	10
Kontorsomkostnader	1,925	—	1,615	30	309	70	—	—	—	—
Gasmästare, eldare och maskinister	10,390	—	7,696	32	2,693	68	—	—	—	—
Extra eldning och maskinsköts.	200	—	295	11	—	—	95	11	—	—
Koks	1,860	—	5,369	07	400	—	3,909	07	—	—
Tjära	1,000	—	1,267	48	—	—	267	48	—	—
Gaskol	57,880	—	46,068	41	22,000	—	10,238	41	—	—
Myrmalm	400	—	—	—	400	—	—	—	—	—
Vattenafgifter	400	—	857	76	—	—	457	76	—	—
Gasens rening	1,600	—	1,225	56	174	44	—	—	209	—
Olja och putsmedel	350	—	366	68	—	—	16	68	—	—
Elektrisk kraft	2,050	—	1,269	72	200	—	—	—	580	28
Renhållning	300	—	341	86	—	—	41	86	—	—
Lyktskötare	2,200	—	1,801	10	398	90	—	—	—	—
Fjärrtändares underhåll	400	—	487	88	62	12	100	—	—	—
Belysningsmateriel	1,000	—	326	72	73	28	—	—	600	—
Gatulyktors underhåll	1 000	—	1,171	17	—	—	171	17	—	—
Byggnaders »	400	—	342	05	57	95	—	—	—	—
Driftapparaters »	1,000	—	1,249	23	—	—	249	23	—	—
Retortugnars »	3,000	—	2,082	54	967	46	—	—	—	—
Rörnätets »	1,000	—	1,004	48	—	—	4	48	—	—
Inventariers »	500	—	572	94	—	—	72	94	—	—
Gasmätare, nya	4,000	—	4,065	98	400	—	465	98	—	—
Inventarier	600	—	990	48	—	—	390	48	—	—
Materialier	5,500	—	12,770	02	500	—	7,770	02	—	—
Servisledningar	1,000	—	1,011	37	200	—	211	37	—	—
Apparatutställning	500	—	660	06	100	—	260	06	—	—
Enskilda arbeten	1,000	—	2,812	55	590	—	2,312	55	—	—
Olycksfalls- och sjukersätt.	100	—	63	75	36	25	—	—	—	—
Pension	400	—	300	—	100	—	—	—	—	—
Rabatter	1,000	—	472	15	—	—	—	—	527	85
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000	—	1,881	45	118	55	—	—	—	—
Ny exhauster	2,500	—	440	52	59	48	—	—	2,000	—
Gasledning i Viken- och Kvarnbergsg.	3,500	—	1,974	32	—	—	—	—	1,525	68
Monoapparat	750	—	744	89	—	—	—	—	5	11
Överskott	21,762	58	—	—	21,619	81	—	—	142	77
Statens slutsumma	156,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extra anslag:										
Till gasledn. till Sandbäcken enl. Stdf:s beslut den 16 okt. 1913 . . . . . Kr. 342:—	—	—	131	06	—	—	131	06	—	—
Till nya gatulyktor enl. Stdf:s beslut den 18 juni 1914 . . . . . Kr. 1,560:—	—	—	1,248	12	311	88	1,560	—	—	—

Utgifter:

	Beräknade enligt stat.		Utbetalningar till den 1 okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvart.		Utgifter			
							öfver	under		
							stat			
Till gasledn. till kvarter. Udden enl. Stdf:s beslut den 16 juni 1914 . . . . . Kr. 1,000:—	—	—	410	73	—	—	410	73		
Till ny skorsten på gasverket enl. Stdf:s beslut d. 18 okt. 1914 . . . . . Kr. 1,500:—	—	—	944	39	600	—	1,544	39		
Till gasledn. till egnahemstomterna enl. Stdf:s beslut d. 18 okt. 1914 . . . . . Kr. 250:—	—	—	73	19	—	—	73	19		
Utgifter utom stat och anslag:										
Ifö Chamott- och Kaolinverk, utlägg	—	—	421	98	—	—	421	98		
Kassabehållning den ³⁰ /o 1914	—	—	133	47	—	—	133	47		
Summa utgifter	156,500	—	114,114	45	68,551	—	32,112	24	5,946	79

<i>Inkomsterna</i> under fjärde kvartalet oafsedt uppplåning 6,000 kr. beräknas till	62,551: —
<i>Utgifterna</i> under samma kvartal beräknas till	46,931: 19
hvaraf räntor och amorteringar gå i räkning med stads-kassan	13,864: 79
	Kr. 33,066: 40
hvadan under sista kvartalet skulle kunna kontant levereras	29,484: 60
	62,551: —

Gasverkets räkning med stads-kassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Under året levererade medel 66,000: —		Ingående Balans:	
Beräknas ytterligare leverera 29,484: 60	95,484: 60	1907 års lån	145,272: 63
Ränta å levererade medel	2,241: 70	1913 års lån	88,559: 70
		Under året bekomna medel	72,400: —
Utgående Balans:		Räntor:	
1907 års lån	143,886: 71	å 1907 års lån	6,537: 27
1913 års lån	87,826: 58	å 1913 års lån	4,427: 98
	231,213: 29	å bekomna medel	2,522: 20
		Öfverskott	13,487: 45
			9,219: 81
Kronor 328,939: 59		Kronor 328,939: 59	

I 1915 års statförslag skall då uppföras följande stadskassan tillkommande poster nämligen:

Bland utgifterna:

Annuitet å 1907 års lån Kr. 155,000: — å 5,434315 %		
hvaraf ränta 4,5 %	6,452: 40	
Amortering	1,970: 79	8,423: 19
Annuitet å 1913 års lån Kr. 88,559: 70 å 5,827816 %		
hvaraf ränta 5 %	4,391: 33	
Amortering	769: 77	5,161: 10
	Kr.	13,584: 29
Andel i kontorshyra		725: —
Inköp af exhauster		2,000: —
	eller tillsammans Kr.	16,309: 29

Bland inkomsterna:

Allmänna lyshållningen	20,500: —
------------------------	-----------

Karlstad den 19 Okt. 1914.

THURE BYTTNER.

Förslag till inkomst- o. utgiftsstat för Karlstads Gasverk för år 1915.

Inkomster:

1:o) Beräknad behållning från 1914:

4:e kvartalets 1914 gasförbrukning	26,000: —	
Vid 1914 års slut utestående fordringar.....	2,000: —	
Räst & redan beslutat anslag till inköp af exhauster..	2,000: —	30,000: —

2:o) Öfriga inkomster, som beräknas komma verket tillgodo:

Allmänna belysningen:

220 aftonlampor à 40 = ...	8,800: —	
152 nattlampor à 75 = ...	11,400: —	
2 starkljuslampor à 150 = ...	300: —	20,500: —
Hamnbelysningen	1,250: —	21,750: —
Gasförbrukning jan,—sept. inberäknadt gasmätarehyror	52,000: —	
Biprodukter: Koks	45,000: —	
Tjära	3,500: —	48,500: —
Enskilda arbeten	8,000: —	8,000: —
	Kronor	160,250: —

Utgifter:

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1915:

Ränta och amortering å 1907 års amorteringslån (155,000: —)	8,423: 19	
Ränta och amortering å 1913 års amorteringslån (88,559: 70).....	5,161: 10	13,584: 29

2:o) Redan beslutade utgifter för år 1914:

Rest & anslag till exhauster		2,000: —
------------------------------------	--	----------

3:o) Ordinarie utgifter:

a) Administrations- och distributionskostnader:

Aflöningar:

Andel i stadsingenjörens lön	1,500: —	
» belysningsingenjörens lön	500: —	
» kamrerarens lön	950: —	
» » felräkningspengar . . .	100: —	
» bokhållarens lön	500: —	
» extra skrifbiträdes lön.....	250: —	
» sekreterarens lön	<u>133: 33</u>	3,933: 33

Tantiem till ingenjörerna..... 600: —

Afläsning, uppsättning och justering af mätare ..... 1,600: —

Tillsyn och reparation af inomhusledningar..... 1,200: —

Skatter och brandförsäkringar ..... 2,500: —

Kontorsomkostnader:

Andel i kontorshyra	725: —	
Böcker och skrifmateriel	400: —	
Telefon, annonser och porton	<u>800: —</u>	1,925: —
		11,758: 33

b) Driftkostnader:

Gasmästare, eldare och maskinister:

Gasmästaren, lön 2,400: —, tantiem 300: —	2,700: —	
Retorteldare, 3 st. à 110: — pr månad ...	3,960: —	
» 3 » à 105: — » » ...	<u>3,780: —</u>	10,440: —
Extra eldning och maskinskötsel		300: —

Koks:

Kol- och koksdragare, 1 st. à 95: — under		
4 mån.....	380: —	
Krossning och lämpning	<u>1,800: —</u>	2,180: —

Tjära:

Tomfat, tappning och transport		1,000: —
--------------------------------------	--	----------

Gaskol:

2,900 ton à 23: —		66,700: —
Myrmalm		400: —
Vattenafgifter		100: —
Reningskistornas skötsel och verkets rengöring 1 gång		1,600: —
Olja, trassel och putsmedel.....		400: —

Elektrisk kraft:

Belysning ..	75: —
Exhaustern	400: —

Pumpmotor.....	400: —		
Uppvärmning.....	<u>1,000: —</u>	1,875: —	
Renhållning.....		<u>300: —</u>	85,295: —

4:o) Gatu- och hamnbelysningen:

Lyktskötare, 2 st. à 90 pr månad i 10 mån.	1,800: —		
» 1 st. à 45 pr månad i 10 mån.	<u>450: —</u>	2,250: —	
Fjärrtändares underhåll, tändning och släckning.....		500: —	
Brännare, glas och glödnät.....		<u>1,000: —</u>	
Gatulyktors underhåll.....		<u>1,000: —</u>	4,750: —

5:o) Utgifter, som ytterligare påfordras:

Byggnaders underhåll.....	900: —		
Driftapparaters ».....	1,000: —		
Retortugnars ».....	800: —		
Rörnätets ».....	1,000: —		
Inventariers ».....	500: —		
Inköp af gasmätare.....	4,000: —		
» inventarier.....	700: —		
» materialier.....	5,500: —		
Servisledning.....	1,000: —		
Apparatutställning.....	600: —		
Enskilda arbeten.....	1,000: —		
Olycksfalls- och sjukersättning.....	100: —		
Pension.....	<u>400: —</u>	17,500: —	
Rabatter.....		<u>500: —</u>	18,000: —

6:o) Ett förslagsanslag till diverse och oförutsedda utgifter..... 2,000: —

7:o) Öferskott att levereras till stadskassan..... 22,862: 38

Kronor 160,250: —

Karlstad den 30 okt. 1914.

S. GULLSTRÖM.

Thure Byltner.

Erik Björkman.

Promemoria

rörande Karlstads Gasverks beräknade inkomster och utgifter för år 1915.

Beträffande inkomsterna.

Totalinkomsten af försäld gas har beräknats till kronor 4,000: — mera än i 1914 års statförslag.

Inkomsten för koks har beräknats till 5,000: — mera än i 1914 års stat, dels på grund af ökning i tillverkningen dels med anledning nuvarande höga kokspriser, som torde fortfara åtminstone på nyåret.

Beträffande utgifterna

får Styrelsen särskildt framhålla, att omkostnaderna för kolinköp äro på grund af rådande krisförhållanden beräknade blifva afsevärda, kronor 66,700: —.

Under rubriken «aflöningar» har tillkommit en utgift af 100: — kronor, såsom andel i felräkningspengar till Kamreraren, hvarom särskild framställning till Stadsfullmäktige gjorts.

I öfrigt har Styrelsen så mycket som möjligt sökt inskränka utgifterna till det nödvändigaste.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag öfverlämna en approximativ beräkning öfver

Karlstads Elektricitetsverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning öfver verkets ställning till stadskassan vid årets slut, hvilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna intill den 1 oktober	Beräknade inflyta under 4:e kv.	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
Kassabehållning från 1913	—	578 52	—	578 52	—
Norrmalms Elektr. A. B.	1,375	1,375	—	—	—
Utestående fordr. från 1913	4,700	2,782 18	1,917 82	—	—
Afgifter enl. mätare för 4:e kvartalet 1913	35,000	104,881 45	27,000	8,181 45	—
Afgifter enl. mätare för 3 kv. samt ackord för motorer och lampor för 4 kvartal	88,700				
Karlstads Mek. Verkstad för 4 kvartal	33,000	22,500	10,500	—	—
Norrmalms Elektr. A.-B. för 3 kv.	4,500	1,225	2,315	—	960
Stadshotellet för 4 kv.	5,000	3,750	1,250	—	—
Grand Hotell för 4 kv.	3,000	2,250	750	—	—
Glasbruket » 4 »	4,000	3,000	1,000	—	—
Lindgrens Läderfabr. för 4 kv.	5,000	3,750	1,250	—	—
Mattfabriken » 4 »	10 3 0	5,150	5,150	—	—
Verml. Regemente » 4 »	4,000	3,000	1,000	—	—
Aug. Larsson	500	1,200	400	1,100	—
Allmänna lyshållningen	9,965	7,473 75	2,491 25	—	—
Enskilda arbeten	5,000	667 36	2,000	—	2,332 64
Regulator för batteriet	4,800	—	18,000	—	—
Utvidgningar	7,000				
Oljeströmbrytare	5,500				
Transformator à 15 k. v. a.	700	—	—	—	—
Statens slutsumma	232 040				
Extra anslag till:					
Nya gatulyktor . . . . . Kr. 3,610:—					
Romstadsledn. » 1,880:—					
Utom stat och anslag:					
Kablar, olja m. m.	—	29 15	—	29 15	—
Förskott från stadskassan	—	12,700	—	12,700	—
Outtagen del af under 1913 bevilj. ansl. till anläggning af reservcentral	—	—	41,542 43	41,542 43	—
Summa inkomster	232,040	176,312 41	116,566 50	64,131 55	3,292 64

<i>Inkomsterna</i> under fjärde kvartalet, oafsedt upplåning Kr. 59,542: 43 beräknas till.....		57,024: 07
<i>Utgifterna</i> för samma kvartal beräknas till....	Kr. 61,607: 13	
hvaraf räntor och amorteringar gå i afräkning med stadskassan	Kr. 25,213: 95	
	Kr. 36,393: 18	
hvidan under sista kvartalet skulle kunna kontant levereras.....	Kr. 20,630: 89	57,024: 07

Verkets räkning med stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Levererade medel	115,700: —		
Beräknas ytterligare leverera	20,630: 89	136,330: 89	
Ränta å under året levererade medel . .	4,197: 88		
Utgående balans.			
1907 års amort.-lån	262,259: 03		
1913 » »	133,936: 43		
Af stadskassan förskjutna medel	56,708: 57	452,904: 03	
			Kronor 593,432: 80
Ingående balans:			
1907 års amort.-lån	285,708: 43		
1913 » »	135,054: 43		
Af stadskassan förskjutna medel	39,425: 51	410,188: 37	
Under året bekomna medel		128,400: —	
Räntor:			
å 1907 års lån	11,956: 88		
å 1913 » »	6,762: 72		
å af stadskassan förskjutna medel	2,168: 40		
å under året bekomna medel	3,966: 43	24,844: 43	
			Kronor 593,432: 80

I 1915 års statförslag skall då uppföras följande stadskassan vidkommande poster, nämligen:

Bland utgifterna:

Annuitet å 1907 års lån (283,500: — å 5,434315 %/o)		
hvaraf ränta 4 ¹ / ₂ %/o	11,801: 66	
amortering	3,604: 62	15,406: 28
Annuitet å 1913 års lån (135,054: 43 å 5,827816 %/o)		
hvaraf ränta 5 %/o	6,696: 82	
amortering	1,173: 90	7,870: 72
Ett års ränta å förskjutna medel Kr. 56,708: 57 å 6 %/o	3,402: 51	
Andel i kontorshyra	900: —	
		Kronor 27,579: 51

Bland inkomsterna:

Allmänna lyshållningen	Kronor 11,465: —
------------------------------	------------------

Karlstad den 19 oktober 1914.

THURE BYTTNER.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Elektricitetsverk år 1915.

Inkomster:

1:o) Det löpande årets behållning:

4:e kvartalets förbrukningsavgifter:

Afgifter enligt mätare	40,000: —	
Norrmalms Elektriska A.-B.	1,375: —	41,375: —
Utestående fordringar	3,000: —	44,375: —

2:o) Öfriga inkomster:

Afgifter enligt mätare för 3 kvartal, ackordsavgifter för motorer och lampor 4 kvartal samt mätarehyror	96,700: —	
Karlstads Mek. Verkstad (minimialavgift), 4 kvartal	30,000: —	
Norrmalms Elektriska A.-B. » 3 »	4,125: —	
Stadshotellet » 4 »	5,000: —	
Grand Hotell » 4 »	3,000: —	
Glasbruket » 4 »	4,000: —	
Lindgrens Läderfabrik » 4 »	5,000: —	
Karlstads Spinn.- och Väfveri A.-B. (minimialavgift), 4 kvartal	6,000: —	
Värmlands regemente (minimialavgift), 4 kvartal	4,000: —	
Gatubelysningen	11,465: —	
K. Skogströms kvarn ..	800: —	
A. Larssons »	800: —	
Enskilda arbeten	3,000: —	173,890: —
		Kronor 218,265: —

Utgifter.

1:o) Skulder, som förfalla till betalning 1915:

Ränta och amortering å 1907 års obligationslån	15,406: 28	
» » » 1913 »	7,870: 72	
1 års ränta å förskjutna medel (56,708: 57) å 6 %/o....	3,402: 51	26,679: 51

2:o) **Ordinarie utgifter:**a) **Administrationskostnader:**

Styrelsens sekreterare		133: 34	
Ingenjören, lön	3,100: —		
Tantiem	1,000: —	4,100: —	
Kamreraren, lön		1,100: —	
» felräkningspängar		100: —	
Bokhållaren, lön		800: —	
Extra skrivbiträde		500: —	
Skatter och brandförsäkringar		2,300: —	
Kontorsomkostnader:			
Andel i kontorshyra	900 —		
Böcker och skrivmateriel	800: —		
Telefoner, annonser, porton och trycksaker m. m.	1,600: —	3,300: —	12,333: 34

b) **Driftkostnader:**

1:sta, 2:dre, 3:dje maskinisterna med resp. 160: —, 140: — och 110: — pr månad och mätaremontören med 125: — kr. pr månad	6,420: —		
Öfvermontören	2,100: —		
Dejefors Kraft- och Fabriks-AB.	70,000: —		
Kraft från egen central	2,500: —		
Renhållning	200: —	81,220: —	

c) **Gatubelysning:**

Skötsel och nya lampor	1,000: —	94,553: 34
------------------------------	----------	------------

3:o) **Underhållskostnader:**

Byggnaders underhåll	700: —	
Driftapparaters underhåll	1,000: —	
Kabelnätets	300: —	
Inventariers	200: —	
Mätares	2,500: —	
Batteriets	1,500: —	
Olycksfallsersättning	150: —	6,350: —

4:o) **Utgifter, som ytterligare erfordras:**

Inköp af inventarier	200: —	
» mätare	5,000: —	
Nya servisledningnar	2,500: —	
Utvidgningar af ledningsnätet i samband med gatuom- läggning	5,000: —	
Materialier	500: —	
Enskilda arbeten	2,000: —	15,200: —

5:o) Installationsbidrag		2,500: —
6:o) Diverse och oförutsedda utgifter		1,000: —
7:o) Åskanden, varom hos Stadsfullmäktige gjorts särskilda framställningar:		
Inköp af en transformator å 15 k.-v.-a.	1,500: —	
Luftfilter för ångcentralen	3,000: —	4,500: —
8:o) Öfverskott, hvarmed skulden till stadskassan betalas samt i öfrigt ställes till dess förfogande	56,708: 57 10,773: 58	67,482: 15
		<u>Kronor 218,265: —</u>

Karlstad den 30 oktober 1914.

S. GULLSTRÖM.
THURE BYTTNER.

J. THALÉN.

Promemoria

angående Karlstads Elektricitetsverks inkomst- och utgiftsstat för år 1915.

Beträffande inkomsterna:

Inkomsterna beräknas till 218,265: — kronor. Denna summa öfverstiger obetydligt den under detta år beräknade inkomstsiffran. Från ljusabonmenterna beräknas visserligen en ökad inkomst, däremot antages inkomsten från kraftabonmenterna blifva mindre med hänsyn till den befarade nedgången i fabriksverksamheten.

Beträffande utgifterna:

Administrationskostnaderna hafva ökats med 1,775 kr., däraf till kontorshyra 900 kr., extra skrivgöromål etc. 475: — kronor samt dessutom, hvarom Styrelsen till Stadsfullmäktige gjort särskilda framställningar, 100: — kronor i felräkningspänningar till kamreraren och 300: — kr. i löneförhöjning till bokhållaren.

Drift- och underhållskostnader äro i hufvudsak oförändrade.

För de under mom. 3 angifna utgiftsposterna, såsom inventarier, mätare, servisleddningar, utvidgningar, materialier och enskilda arbeten har upptagits 13,200: — kronor, en minskning på 9,700: — kronor.

Utgifter för installationsbidrag har minskats med 4,500: — kronor och diverse utgifter med 1,000: — kronor.

Under mom. 7 har upptagits 1,500 kronor för en transformator och 3,000: — kronor för ett luftfilter till turbogeneratoren i ångcentralen, hvilkas anskaffande är absolut nödvändigt.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 21 oktober 1914.

§ 108.

Beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del antaga och till Magistraten öfverlämna följande

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för hälsovården i Karlstad under år 1915.

Inkomster:

För stadssjuksköterskornas användning	500: —	
Legosängsavgifter på epidemisjukhuset af betalande patienter och vårdare .. .	800: —	
Beräknad behållning från 1914	1,000: —	
Brist att genom anslag fyllas	34,711: —	
	<hr/>	Kronor 37,011: —

Utgifter:

Löner och arvoden:

Sekreteraren	500: —	
Stadsveterinären	750: —	
Förste sundhetstillsyningsmannen (1,800: — + 3 ålders- tillägg à 150: — + beklädnadsersättning 150: —) .	2,400: —	
Andre sundhetstillsyningsmannen (1,500: — + 2 ålders- tillägg à 150 — + beklädnadsersättning 150: —) ..	1,950: —	
Stadssjuksköterskorna (2 à 800: —)	1,600: —	
Stadsbarnmorskan W. Adamsson (550: — + 2 ålderstill- lägg à 100: —)	750: —	
Stadsbarnmorskan M. Olsson (550: — + 2 ålderstill- lägg à 100: —)	750: —	
Extra stadssjuksköterskan Gerda Flach	300: —	
Semesterpengar för stadsbarnmorskorna ..	60: —	
Pensionsavgift för stadsbarnmorskan Adamsson	45: —	
» » » Olsson	15: —	
För bostadstillsyn	600: —	
För yrkesinspektion	300: —	10,020: —
	<hr/>	
Pensioner:		
Förra sjuksköterskan Emma Andersson	300: —	
Förra stadsbarnmorskan M. K. Gunnarsson	300: —	600: —
	<hr/>	

Renhållningsentreprenören		10,400: —
Diverse utgifter:		
Hyresbidrag för köttbesiktningsslokal	200: —	
» » sundhetstillsyningsmännens expediti- lokaler (2 à 250:—)	500: —	
Sundhetstillsyningsmännens telefoner	106: —	
Bidrag till anskaffning af animal vaccin	100: —	
Smittrening m. m.	600: —	
Mjölprof, oskadliggörande af beslagtagna födoämnen m. m.	65: —	
Annonser, tryck, skrifmaterialier, porto m. m.	500: —	
Oförutsedda utgifter	700: —	
		2,771: —
Driftkostnader för epidemisjukhuset:		
Aflöning åt sköterskan	500: —	
» » sköterskebiträde	240: —	
Arvode för extra sköterskehjälp.	300: —	
Aflöning åt kokerska	360: —	
Kosthåll för sjukhuspersonalen à 1 kr. per dag	1,460: —	
Portvakt (älfven gårdskarll) jämte bostad, lyse och värme 1,500 hektoliter gasverkskoks à 1:57	2,355: —	
Ångkol	75: —	
Ved	500: —	
Kokgas	120: —	
Elektrisk belysning	200: —	
Vatten	200: —	
Tvätt, skurbjälp, såpa m. m.	500: —	
Medicin, serumrör, kemikalier och is.	500: —	
Telefoner	210: —	
Brandförsäkring	100: —	
Nyanskaffning och underhåll af inventarier	1,000: —	
Plantering samt grusning af vägar	300: —	
Underhåll af byggnader	300: —	
Kosthåll för patienter (förslagsvis)	3,000: —	
		13,220: —
	Kronor	37,011: —

Till förklaring af att den beräknade behållningen för innevarande år kunnat upplagas till så högt belopp som 1,000 kronor, ville Hälsovårdsnämnden härtill meddela, att en besparing af 425 kronor i entreprenadsumman för renhållningen

uppstått därigenom, att denna hela året utgått enligt det äldre kontraktet, enär renhållningsverket icke, såsom afsedt varit, den 1 oktober flyttats till Örsholmen, samt att årets anslag till plantering och grusning af vägar samt underhåll af byggnader endast delvis tagits i bruk.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll hållet hos dispensärstyrelsen i Karlstad den 10 Nov. 1914.

§ 1.

Då den av styrelsen vid förra sammanträdet uppgjorda staten för 1915, genom oriktiga uppgifter blivit för lågt beräknad, ansågs nödigt uppgöra ny stat, som nedan:

Inkomster:

Hyra för en sköterska	120: —	
Vårdavgifter för 6 patienter från främmande kommuner å tuberkulossjukhuset = 600 dagar à 2 kr.	1,200: —	
Erforderligt anslag av staden	19,580: —	20,900: —

Utgifter:

7,000 dagavgifter å tuberkulossjukhuset å Klaraborg å 1: 50 pr dag	10,500: —	
Understöd	3,000: —	
Bad	300: —	
Avlöningar: till läkaren	1,000: —	
» » 2 sköterskor å 600: — kr.	1,200: —	
» » 2 biträden å 250: — kr.	500: —	2,700: —
kosthåll för 1 sköterska } 1095 dag. å 1: 50	1,642: 50	
» » 2 biträden }		
» » 1 sköterska = 365 dag. å 1: —	365: —	2,007: 50
Hyra, lyse, vedbrand för 1 sköterska	170: —	
Skurhjälp å sjukhuset å Klaraborg	20: —	
Div. förbandsartiklar, medicin m. m.	312: 09	
Beräknad brist för vårdavgifter å Klaraborg från 1913..	1,500: —	
Möbler och husgeråd för sköterskan å tuberkulohemmet å Herrhagen	390: 41	20,900: —

Denna § justerades genast.

Karlstad som ofvan.

A. O. ALSTERMARK.

Protokoll, hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelses sammanträde den 31 Okt. 1914.

Närvarande: Herrar Forssell, Adde och Fristedt.

§ 2.

Uppgjordes utgift- och inkomststat för 1915, utvisande en brist på kr. 3,290 att fylla.

In fidem:
CONRAD FRISTEDT.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat för Karlstads Trädgårdsstyrelse för år 1915.

Inkomster:

Behållning från 1914		50: —
Anslag och inkomster, som under flere år kommit styrelsen till godo:		
Hundskatt	2,650: —	
Platshyra för restauranten och läskedryckspaviljongen i Stadsträdgården	1,060: —	
Arrende för öppna jorden i d:o	650: —	
Af Hamnstyrelsen, andel i skötsel af planteringar å Kanikenäset	100: —	4,460: —
Erforderligt anslag		3,290: —
	Kronor	7,800: —

Utgifter:

För vård och skötsel af planteringar och parker	4,800: —
Ökning derå för omläggning af gräsplaner	400: —
Inköp af matjord och grus	500: —

Reparationer och målning af byggnader, stängsel, träd- gårdssoffor och inventarier	900: —	
Vatten till fontänen i stadsträdgården	400: —	
Skatter, brandförsäkringar och vattenafgifter.....	550: —	
Diverse utgifter	250: —	7,800: —
		<hr/>
	Kronor	7,800: --

Karlstad 31 oktober 1914.

A. W. ADDE.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde
med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk
för flickor den 7 november 1914.*

Närvarande: Herrar Tisell, Enander, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 1.

Granskades och godkändes följande av vederbörande uppgjorda förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1915 (se medföljande handling!)

Beträffande den omständigheten, att bristen i år blivit större än förra året skulle till protokollet antecknas följande.

Ökningen i avlöningar beror på ökat elevantal — från 264 vårterminen 1914 till 312 höstterminen 1914 —, vilket framtvingit delning av flertalet klasser i två avdelningar. I dessa avdelningar är elevantalet nu relativt lågt, och de komma därför att betala sig bättre, i den mån antalet fyller ut.

Utgifterna för bränsle torde framdeles bliva mindre, sedan byggnaden blivit uppvärmd, i all synnerhet som det väl också är att hoppas, att priserna i framtiden bliva lägre än de äro under nuvarande förhållanden.

En del ökade utgifter komma givetvis att stå kvar, t. ex. fröken Renborgs pension, som nu för första gången upptagits i skolans stat och åtskilliga, som arbetet i nyare och tidsenligare lokaler för med sig.

Med tanke härpå vill styrelsen föreslå, att till fyllande utav en del av bristen terminsavgifterna från och med höstterminen 1915 ökas med 5 kr. pr termin i andra förberedande klassen och i hela elementarskolan (omkr. 1,450: — kr. för halvåret), varom anhållan med vederbörlig motivering skall inlämnas till stadsfullmäktige, och till fyllande av återstoden stadsfullmäktige ville bevilja extra anslag.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITS TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Förslag

till utgifts- och inkomststat för Karlstads högre Elementarläro- verk för flickor år 1915.

Utgifter:

Aflöningar: fasta	31,520: —		
» tillfälliga	970: —		
Läkare	60: —		
Studierektor	500: —		
Biträde åt föreståndarinnan	200: —		
Betjäning: vaktmästare och städerskor:			
Vaktmästare	1,000: —		
Städning	1,300: —	<u>35,550: —</u>	
Afgifter till pensionskassor:			
Af stadens medel	720: —		
Af skolans medel	480: —		1,200: —
Afgifter till vikariatkassan		450: —	
Pension till H. Renborg	541: —		
» » H. Tengberg	322: 50	<u>863: 50</u>	1,313: 50
Hyra för skolhuset	12,500: —		
» » föreståndarinna och städerska	1,040: —		13,540: —
Bränsle, lyse och vatten		5,800: —	
» » i föreståndarinnans bostad	230: —		
» » i städerskans bostad	70: —	<u>300: —</u>	6,100: —
Diverse omkostnader:			
Brandförsäkring af lösöre		19: —	
Trycksaker m. m.		461: —	
Skrivmateriel		100: —	
Inköp av plantor, blomsterlökar m. m. för gårdsplante- ringen		50: —	
Telefonavgifter:			
Expeditionen		50: —	
Ankn. till vaktmästaren		20: —	
Föreståndarinnans bostad		50: —	<u>120: —</u>
			750: —

Skolköket	300: —
Undervisningsmateriel och böcker	800: —
Oföretsedda utgifter	676: 50

Kronor 60,230: —

Inkomster:

Anslag av staten	5,200: —	
» till huslig ekonomi	800: —	
» till lönetillägg	1,800: —	
» till ålderstillägg	2,873: 33	
Anslag af staden	12,500: —	
» till huslig ekonomi	800: —	
» motsvarande halfva statens ålderstillägg	1,436: 67	25,410: —
Terminsavgifter	32,770: —	
Häriifrån afgår nedsättningar och friplatser	3,470: —	29,300: —
Brist		5,520: —

Kronor 60,230: —

Karlstad den 7 november 1914.

Å Styrelsens vägnar:
MAURITS TISELL.
Ordförande.

Förslag till utgifts- och inkomststat för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad för år 1915.

Inkomster:

Av staden beviljat anslag		3,500: —
Terminsavgifter	350: —	
Domkapitlets stipendier	120: —	
Karlstads Fabriks- och Hantverksförenings stipendier ...	30: —	
Räntor	215: —	715: —
Äskat anslag av Kungl. Maj:t		2,000: —
	Summa Kronor	6,215: —

Utgifter:

Avlöning till föreståndaren		200: —
» huvudläraren (N. Cæsar)	2,000: —	
» för undervisning i byggnads- och maskinritning	300: —	
» » bokföring	200: —	
» » räkning	300: —	
» » svenska språket	200: —	
» » möbel- och mönsterritning .	300: —	
» » dekorationsmålning	200: —	3,700: —
Hyra för lokalen		1,000: —
Gas, ved och kol		300: —
Städning		175: —
Brandförsäkring		15: —
Materialier		400: —
Annonser och tryck ..		125: —
Nya inventarier		100: —
Inventariers underhåll		40: —
Premier och stipendier		300: —
Diverse omkostnader		45: —
Oförutsedda utgifter		15: —
	Summa Kronor	6,215: —

Karlstad den 27 oktober 1914.

BROR A. LARSON.

Styrelsens ordförande.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Varmbadhus 1915.

Inkomster:

Hyra af gymnastiklokalen	200: —
Beräknad inkomst af badavgifter m. m.	22,000: —
Brist att täckas genom anslag	2,500: —
Summa kronor	24,700: —

Utgifter:

Afgifter för vatten (23,000 m ³ à 16 öre)	3,680: —
Materialier (tvål, såpa och badingredienser) ..	1,800: —
Kol (3,600 hektoliter à 1:93)	6,948: —
Bränsle (kockgas och ved)	250: —
Belysning	750: —
Inventarier och reparationer	1,000: —
Kontorskostnader (inkl. annonser, tryck och telefon) ..	400: —
Skatter och brandförsäkring	1,250: —

Aflöningar:

Kassörskan	1,200: —	
Hennes biträde	180: —	
1:ste badmästaren med hustru (elektriskt ljus 36:--)	1,236: —	
2:dre badmästaren	1,200: —	
Två baderskor (Maj—Aug. 45: —, eljest 40: —)	1,000: —	
Två baderskor (Maj—Aug. 35: —, eljest 30: —)	760: —	
Maskinisten (elektriskt ljus 36:—)	1,236: —	
Dennes biträde	660: —	
Tvätterskan	720: —	8,192: —
Diverse utgifter	430: —	
Summa kronor	24,700: —	

Karlstad den 3 November 1914.

På Badhusstyrelsens vägnar:
AXEL DAHLMAN.

Karlstads Varmbadhus inkomster och utgifter för år

Inkomster.	Enligt stat		Verkliga		Över		Under	
					stat			
Kassabehållning den 1/1 1913.....	—	—	361	76	361	76	—	—
Bad	22,000	—	22,196	35	627	15	—	—
Vågafigter								
Hyra för gymnastiklokal.....	200	—	200	—	—	—	—	—
Brist	2,500	—	3,000	—	500	—	—	—
	24,700	—	26,188	91	1,488	91	—	—

1913 jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enligt stat	Verkliga	Över		Under	
			stat			
Vattenavgifter.....	3,840 —	3,809 —	—	—	31	—
Materialier	1,800 —	2,253 97	453 97	—	—	—
Bränsle	6,960 —	7,717 67	757 67	—	—	—
Belysning	750 —	598 50	—	—	151 50	—
Renhållning	100 —	—	—	—	100	—
Inventarier	800 —	699 19	33 56	—	—	—
Iventariers underhåll	—	134 37	—	—	—	—
Telefon	110 —	—	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	300 —	238 57	—	—	171 43	—
Skatter och brandförsäkringar	1,250 —	1,188 —	—	—	62	—
Löner	8,192 —	8,136 50	—	—	55 50	—
Diverse omkostnader	598 —	772 71	174 71	—	—	—
Kassabehållning den ³¹ / ₁₂ 1913	—	640 43	640 43	—	—	—
	24,700 —	26,188 91	2,060 34	—	571 34	—

Karlstad den 30 oktober 1914.

På Badhusstyrelsens vägnar:

ALBIN FORSELL.

Kassakontrollant.

*Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads Saluhallsstyrelse den 30 okt. 1914.*

§ 11.

Förslag till inkomster och utgifter för år 1915 uppgjordes sålunda:

Inkomster:

Hyror	9,000: —
Vågafgifter	150: —
	<hr/>
	Summa Kr. 9,150: —

Utgifter:

Hallmästarens lön	1,500: —
Skatter och brandförsäkr.	1,100: —
Elektriskt ljus	800: —
Elektrisk värme	700: —
Vatten	450: —
Renhållning	650: —
Telefon	60: —
Reparationer och oförutsedda utgifter	500: —
fverskott	3,390: —
	<hr/>
	Summa Kr. 9,150: —

In fidem:
HUGO BERG.

*Utdrag av protokollet vid sammanträde hos
Karlstads folkskolestyrelse den 13 oktober 1914.*

§ 2.

Till ledning för uppgörande av staten för år 1915 förelåg följande av kassafö-
valtaren uppgjord beräkning över skolkassans antagliga ställning vid innevarande års slut

Beräkning

öfver Karlstads Folkskolestyrelsens inkomster och utgifter år 1914.

Behållning från 1913.			
Kassa			2,959: 46
Inkomster.			
Uttaxering		130,275: 64	
Statsbidrag:			
Influtit	36,496: 61		
Beräknas inflyta	5,267: 50	41,764: 11	
Hyra för gymnastiklokalen		310: 30	172,350: 05
			Kronor 175,309: 51
Utgifter.			
Aflöningar		127,286: 16	
Hyra expeditionslokal (4:de kvartalet 1913)		625: —	
Byggnaders och skolplaners underhåll		3,620: 43	
Inventarier		1,000: —	
Undervisningsmateriel		2,000: —	
Pensionsavgifter		4,173: 75	
Pensioner		1,375: —	
Vaktmästare, renhållning		7,300: —	
Vatten		320: —	
Bränsle		7,900: —	
Skatter, brandpremier		1,400: —	
Lyse		1,800: —	
Slöjd		1,600: —	
Skolkök		2,300: —	
Läkarevård, medicin		1,100: —	
Bad		705: —	

Skolån	1,200: —	
Bibliotek	600: —	
Böcker till fattiga barn	1,926: —	
Kassaförvaltaren	800: —	
Skrifbiträde å expedition	600: —	
Renskrifning	250: —	
Kallelser och ärenden	150: —	
Tryck, annonser och skrivmateriel	1,100: —	
Porto och telefon	400: —	
Skolresor	200: —	
Diverse och oförutsedda utgifter	1,000: —	172,731: 34
Beräknad behållning till 1915		2,578: 17
		<hr/>
		Kronor 175,309: 51

Därest resterande statsbidrag, beräknadt till Kr. 5,267: 50, ej skulle inflyta under år 1914, torde bemyndigande för Drätselverket att förskottera detta belopp bära utverkas.

Karlstad den 13 oktober 1914.

J. MÆCHEL.

I enlighet med kassaförvaltarens förslag beslöt folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget, som eventuellt ej inflyter förrän i början av år 1915.

§ 3.

Härefter beslöt folkskolestyrelsen för sin del antaga och afgiva följande förslag till folkskoleväsendets utgifts- och inkomststat för år 1915:

Förslag

till Folkskolestyrelsens utgifts- och inkomststat för år 1915.

Utgifter:

I. Löner.	
Folkskoleinspektören	4,500: —
9 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lindgren, Lindh, Lingren, Gren, D. Karlström, Strandman, Brander) å 2,700: —	24,300: —

3 ord. lärare (A. R. Gustafsson, G. A. Gustafsson, G. Karlström) à 2,300: —	6,900: —
3 ord. lärare (D. Gelin, Enholm, Henrikz) à 2,000: —	6,000: —
1 ord. lärare (Starck) à 1,800: —	1,800: —
2 e. o. lärare (A. V. Gustafsson, Åhström) à 1,400: —	2,800: —
6 ord. lärarinnor (Borgman, Tubbin, Karlström, Setterblad, Bore, Ljungqvist) à 1,900: —	11,400: —
2 ord. lärarinnor (Lindberg, S. Svensson) à 1,750: —	3,500: —
5 ord. lärarinnor (Nyman, Virén, Söderqvist, Dyhlén, Jahrl) à 1,600: —	8,000: —
4 ord. lärarinnor (Westberg, Samuelsson, Andersson, Almström) à 1,500: —	6,000: —
2 e. o. lärarinnor (Hellström, Himell) à 1,200: —	2,400: —
10 småskollärarinnor (K. Nilsson, Johansson, Olsson, Hallgren, Pettersson, Daahlmé, Th. Freding, E. Ödqvist, Strandman, I. Ödqvist) à 1,400: —	14,000: —
4 småskollärarinnor (I. Freding, H. Eklund, A. Eklund, Nyrén) à 1,250: —	5,000: —
10 småskollärarinnor (A. Svensson, Bergström, Roth, S. Svensson, Skeppstedt, Danielsson, Forsman, Brynteson, M. Svensson, H. Nilsson) à 1,100: —	11,000: —
2 småskollärarinnor (Mide, Andersson) à 1,000: —	2,000: —
Vikariatsarvoden vid sjukdomsfall	1,500: —
Under året tillkommande nya lärare samt timpläsning	1,200: —
Extra ersättning för undervisning i särklass	100: —
7 fortsättningsskolor à 315: —	2,205: —
2 ersättningskolor à 315: —	630: —
1 slöjdföreståndarinna (Lundgren) à 1,400: —	1,400: —
2 slöjdlärarinnor (Persson, Roth) à 1,300: —	2,600: —
1 slöjdlärarinna (Norberg) à 1,200: —	1,200: —
1 slöjdlärarinna (Andersson) à 1,100: —	1,100: —
Extra timundervisning i kvinnlig slöjd	1,000: —
2 slöjdföreståndare (Carlstedt, Strandman) à 75: —	150: —
26 manliga slöjdgrupper à 150: —	3,900: —
1 översånglärare à 600: —	600: —
2 gymnastiklärare à 500: —	1,000: —
1 skolkökslärarinna (Rinman) à 1,400: —	1,400: —
2 skolkökslärarinnor (Melin, Lundgren) à 1,200: —	2,400: —
3 tillsyningslärare: vid Herrhagen à 250: —, vid Tjädern à 150: —, vid Gamla skolan à 100: —	500: —
2 tillsyningsmän för skolgången à 150: —	300: —
	<hr/>
	132,785: —

II. Byggnader, skolplatser och inventarier.

Hyra för folkskoleexpeditionen	500:—	
Byggnaders och skolplatserns underhåll	2,500:—	
Inventariers reparationer och inköp	1,500:—	4,500:—

III. Undervisningsmateriel.

Böcker, kartor, planscher, apparater m. m.	2,000:—	2,000:—
---	---------	---------

IV. Pensionsavgifter.

Avgifter till pensionsinrättningen samt änke- och pupillkassan för 16 ord. folkskollärare å 146: 25	2,340:—	
Avgifter till pensionsinrättningen för 17 ord. folkskollärarinnor å 90:—	1,530:—	
Avgifter till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt för 35 lärare och lärarinnor å 18:—	630:—	
Avgifter för nytillkomna lärare och lärarinnor	100:—	4,600:—

V. Pensioner.

Charlotta Hultman	300:—	
Anna Lena Olsson	360:—	
E. G. Ferm	250:—	
Helena Hamnqvist	240:—	1,150:—

VI. Skolvaktmästare, eldning och renhållning.

Vaktmästaren vid Herrhagsskolan	3,875:—	
Do » Tjäderskolan	1,650:—	
Städerskan vid Gamla skolan	1,200:—	
Skurning, städning och eldning vid Folkskoleexpeditionen	150:—	
Renhållning av gård och gata vid Gamla skolan	200:—	
» » » » » Herrhagsskolan	300:—	
Extra städning	125:—	7,500:—

VII. Vatten, bränsle och lyse.

Vatten	350:—	
Ved, kol, koks, vedhuggning och körning	9,000:—	
Lyse	2,000:—	11,350:—

VIII. Skatter och brandpremier	1,400:—	1,400:—
--------------------------------------	---------	---------

IX. Slöjdmaterialier.

Träslöjden	725:—	
Metallslöjden	150:—	
Flickslöjden	725:—	1,600:—

X. Skolköket.

Köksutensilier	150:—	
Matvaror	<u>2,350:—</u>	2,500:—

XI. Läkarevård.

Skolläkarens lön	500:—	
Läkarevård åt fattiga skolbarn	500:—	
Medicin m. m. åt fattiga skolbarn	<u>100:—</u>	1,100:—

XII. Skolbad.

Baderskans lön	600:—	
Badutensilier	<u>100:—</u>	700:—

XIII. Skolånerörelsen.

Inköp och lagning av skor	<u>1,200:—</u>	1,200:—
---------------------------------	----------------	---------

XIV. Skolbiblioteket.

Bibliotekets underhåll och skötsel	<u>600:—</u>	600:—
--	--------------	-------

XV. Böcker till fattiga skolbarn .....

<u>1,500:—</u>	1,500:—
----------------	---------

XVI. Diverse.

Kassaförvaltaren	800:—	
Skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	600:—	
Folkskoleinspektörens renskrivningshjälp	250:—	
Skolstyrelsekallelser	150:—	
Skoltryck och materiel för skolbokföringen	800:—	
Annonser	300:—	
Körslor och frakter	300:—	
Porto och telefonavgifter	400:—	
Skolresor ..	150:—	
Oförutsedda avgifter	<u>1,500:—</u>	5,250:—

Summa kronor 179,735:—

Inkomster.**I. Statsbidrag.**

9 ord. lärare å 1,260:—	11,340:—
3 ord. lärare å 1,110:—	3,330:—
3 ord. lärare å 960:—	2,880:—
1 ord. lärare å 810:—	810:—

3 e. ord. lärare å 810:—	2,430:—	
6 ord. lärarinnor å 1,110:—	6,660:—	
2 ord. lärarinnor å 1,010:—	2,020:—	
5 ord. lärarinnor å 910:—	4,550:—	
4 ord. lärarinnor å 810:—	3,240:—	
2 e. o. lärarinnor å 810:—	1,620:—	
10 småskollärarynnor å 630:—	6,300:—	
4 småskollärarynnor å 570:—	2,280:—	
10 småskollärarynnor å 510:—	5,100:—	
2 småskollärarynnor å 450:—	900:—	
7 fortsättningsskolor å 75:—	525:—	
26 manliga slöjdgrupper å 81	2,106:—	
39 kvinnliga slöjdgrupper å 40: 50	1,579: 50	
2 „ „ å 15:—	30:—	
15 skolköksgrupper å 100:—	1,500:—	59,200: 50
II. Behållning från år 1914	2,578: 17	2,578: 17
III. Uttaxering för år 1915	117,956: 33	117,956: 33
	Summa Kronor 179,735:—	

In fidem:
BROR A. LARSON.

*Utdrag av protokollet vid sammanträde hos
Karlstads folkskolestyrelse den 13 oktober 1914.*

§ 4.

Folkskolestyrelsen beslöt antaga och avgiva följande förslag till utgifts- och inkomstat för barnavården för år 1915:

Förslag

till utgifts- och inkomstat hos Barnavårdsnämnden för år 1915.

Utgifter.

Utackorderingsarvode för 9 gossar å Älfåsen å 150:—..	1,350:—
„ „ 2 gossar å Hall å 150:—	300:—
„ „ 4 barn i barnhem å 150:— ..	600:—
„ „ 1 barn i enskilt hem å 240:—	240:—

Utackorderingsarvode för 2 barn i enskilt hem å	180:—	360:—	
» » 1 barn i enskilt hem å	160:—	160:—	
» » 5 barn i enskilt hem å	144:—	720:—	
» » 3 barn i enskilt hem å	132:—	396:—	
» » 2 barn i enskilt hem å	130:—	260:—	
» » 15 barn i enskilt hem å	125:—	1,875:—	
» » 25 barn i enskilt hem å	120:—	3,000:—	
» » 1 barn i enskilt hem å	110:—	110:—	
» » 5 barn i enskilt hem å	100:—	500:—	
» » 1 barn i enskilt hem å	75:—	75:—	
» » 1 barn i enskilt hem å	60:—	60:—	
» » 1 barn i enskilt hem å	30:—	30:—	
» » barn som under året tillkomma		1,500:—	11,536:—
Resekostnader och kläder m. m.		1,000:—	
Arvoden till kassaförvaltare och sekreterare.....		450:—	1,450:—
			<u>Summa Kronor 12,986:—</u>

Inkomster.

Statsbidrag för 4 barn å	40:—	160:—	
» » 4 » å	25:—	100:—	
» » 5 » å	22:—	110:—	
» » 3 » å	16:—	48:—	
» » 2 » å	15:—	30:—	
» » 15 » å	12:50	187:50	
» » 25 » å	10:—	250:—	
» » 1 » å	5:—	5:—	890:50
Bidrag från Fattigvården.....		7,565:—	
D:o för barn som under året tillkomma.....		1,000:—	8,565:—
Uttaxering.....		3,530:50	3,530:50
			<u>Summa Kronor 12,986:—</u>

In fidem:
BROR A. LARSON.

Styrelsens för Mariebergsskogen inkomst- och utgiftsförslag för år 1915.

Inkomster:

Kassabehållning från 1914:	
Innestående å giroräkning	500: —
Ränta under året.....	10: —
	<hr/>
	Kronor 510: —

Utgifter:

Utlagor, skogsplantering, underhåll af byggnader och målning af bänkar m. m.	150: —
Behållning till följande år	360: —
	<hr/>
	Kronor 510: —

Karlstad i okt. 1914.

För MARIEBERGSSKOGENS STYRELSE
A. W. Adde.

Approximativ beräkning af
Karlstads Drätselverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1914
jämförda med i staten för samma år beräknade.

Inkomster:

	Enligt stat.	Värkliga inkomster till 1/10	Beräknade inkomster 4:e kv.	Inkomster					
				öfver		under			
				stat					
Kassabehållning den 1 Januari 1914	—	9,367	70	—	—	9,367	70	—	—
Tolagsmedel	36,200	28,895	56	5,244	44	—	—	2,060	—
Bidrag af Vatten- och Belysningsverken till annuiteter och räntor	155,785	—	—	150,481	57	—	—	5,303	68
Räntor, efter afdrag af fondräntor	27,744	5,619	63	32,791	59	10,667	22	—	—
Gasverkets öfverskott	25,762	—	—	9,219	31	—	—	16,542	77
Elektricitetsverkets öfverskott	62,057	—	—	20,228	13	—	—	41,829	39
Saluhallens öfverskott	4,450	3,595	33	854	17	—	—	—	—
Af upplånta medel för:									
Drätselkammaren	165,110	145,212	21	—	—	—	—	19,898	02
Hamnstyrelsen	33,000	27,000	—	—	—	—	—	6,000	—
Vattenverket	32,000	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Tillfalligt lån	61,727	—	—	61,727	42	—	—	—	—
Uttaxering för kommunen	656,420	605,355	37	41,064	95	—	—	10,000	—
Do för kyrkan	35,880	35,880	25	—	—	—	—	—	—
Statsbidrag till folkskolan	—	32,322	86	—	—	32,322	86	—	—
Presterskapets aföningsmedel	—	6,200	—	—	—	6,200	—	—	—
Hälsövrdsnämnden	—	1,094	02	—	—	1,094	02	—	—
Brandkåren	—	149	33	—	—	149	33	—	—
Hamnstyrelsen	—	—	—	9,607	37	9,607	37	—	—
Vattenverket	—	7,400	—	9,393	44	16,793	44	—	—
Amorteringar å egnahemsån	—	32	54	587	70	620	24	—	—
Köpeskilling för försåld tomt af donationsjord, skall fonderas	—	9,511	68	—	—	9,511	68	—	—
Extra anslag till inventarier i Flickskolan	22,000	6,254	33	—	—	—	—	15,745	17
Extra anslag till inköp af fastigheter	10,000	12,805	85	—	—	9,305	85	6,500	—
Uttag å handräckning	—	—	—	158,302	18	158,302	18	—	—
Kronor	1,328,138	936,698	16	499,502	77	263,941	89	155,879	03

Utgifter:

	Enligt staten	Värkliga utgifter till ¹ / ₁₀	Beräknade utgifter 4:e kv.	Utgifter						
				över	under					
				stat.						
Brist från 1913	27,300	71	—	—	27,300	71				
Annuiteter å fonderade lån	408,483	81	275,005	89	134,276	70				
Ränta å tillfälliga lån	8,584	74	—	—	—	—				
Drätselkammaren att uttaxera	107,504	59	256,365	53	93,811	77				
D:o af redan länta	165,110	23								
Hamnstyrelsen att låna	31,547	42	—	—	32,915	15				
D:o af redan länta	33,030	—	—	—	27,000	—				
Fattigvårdsstyrelsen uttaxering	131,537	50	112,000	—	19,537	50				
Brandstyrelsen uttaxering	29,750	—	24,257	09	5,642	24				
Gasverket lån	6,000	—	—	—	—	—				
D:o uttaxering	4,750	—	—	—	—	—				
Elektricitetsverket lån	18,000	—	—	—	17,685	82				
D:o uttaxering	8,000	—	—	—	—	—				
Vattenverket lån	6,180	—	—	—	6,180	—				
D:o uttaxering	32,403	43	—	—	38,261	12				
D:o af länta medel	32,000	—	—	—	—	—				
Hälsovårdsnämnden uttaxering	34,431	—	22,444	77	13,080	25				
Dispensärstyrelsen uttaxering	17,642	50	3,950	—	13,692	50				
Trädgårdsstyrelsen	3,240	—	2,000	—	1,240	—				
Flickskolan	1,750	—	4,975	—	—	—				
Tekniska afton- och söndagsskolan	3,500	—	3,500	—	—	—				
Varmbadhuset	2,500	—	2,600	—	—	—				
Folkskolestyrelsen	130,275	64	126,800	—	35,798	50				
Barnvårdsnämnden	3,128	—	2,128	—	1,000	—				
Magistraten	300	—	200	—	100	—				
Oförutsedda utgifter	13,338	25	4,933	85	—	—				
Kyrkorådet	35,850	25	20,000	—	15,880	25				
Extra anslag till inköp af inventarier i Flickskolan*)	22,000	—	6,254	83	15,745	17				
Extra anslag för inköp af fastigheter (lån)	10,000	—	12,805	85	6,500	—				
Aflöningsmedel till presterskapet	—	—	5,131	41	1,068	59				
Fondräntor	—	—	2,734	26	7,932	96				
Drätselkammaren för: stadsandel, redovisad af hamnstyrelsen	—	—	—	—	12,000	—				
platshyror, d:o d:o	—	—	—	—	154	25				
Gasverket utöfver levererade	—	—	6,400	—	—	—				
Elektricitetsverket, d:o	—	—	12,700	—	—	—				
Hamnstyrelsen, d:o	—	—	7,200	—	—	—				
Utlämnade egnahemslån	—	—	12,800	—	—	—				
Fondering af köpeskilling för tomt i kv. Udden	—	—	9,511	68	—	—				
Kronor	1,328,138	07	936,698	16	499,502	77	209,416	89	101,354	03

(*) däraf lån 10,000)

Karlstad den 5 november 1914.

G. ENANDER.

Uppgift å låneafbetalningar och räntor som förfalla 1915.

1888 års 4 % obligationslån å Kr. 125,000, hvarå återstå Kr. 66,500: —			
amortering.....	3,500: —		
ränta	2,816: 25		6,316: 25
1896 års 3,73 % revärlån å Kr. 526,000, hvarå återstå Kr. 198,339: 31			
amortering.....	25,318: 21		
ränta	7,398: 06		32,716: 27
1902 års 4,25 % revärlån å Kr. 1,150,000, hvarå återstå Kr. 976,135: 02			
amortering.....	18,795: 41		
ränta	41,485: 74		60,281: 15
1907 års 4,5 % obligationslån å Kr. 2,650,000, hvarå återstå Kr. 2,451,000: —			
amortering... ..	34,000: —		
ränta	110,295: —		144,295: —
1913 års 5 % obligationslån å Kr. 2,692,500, hvarå återstå Kr. 2,670,000: —			
amortering.....	23,000: —		
ränta	132,925: —		155,925: —
Lån i Karlstads Sparbank (för skolan) å Kr. 50,000, hvarå återstå Kr. 21,250: —			
amortering.....	1,250: —		
ränta	850: —		2,100: —
Vermlands stadshypoteksförening för lån, som öfvertagits vid reglering, hvarå återstå Kr. 3,932: 29			
amortering och ränta			348: 18

Tolagsersättningen.

1914.		Influtna tolagsmedel:	
Brandförsäkringsafgifter	34: 38	Under 1:a kvartalet	9,138: 57
Magasinshyror	2,075: —	» 2:a »	10,955: 83
Hyra för tullhusbyggnaden	2,650: —	» 3:e »	12,062: 67
Utskylder	197: —	» 4:e »	10,493: 05
Hamnafgifter för tobak	687: 23		
Reparationer och ändringsarbeten	2,834: 85		
Diverse utgifter	31: 66		
Annuiteter å fonderade lån			
	<u> </u>		
	Kronor	42,650: 12	
			Kronor 42,650: 12
1915.		Tolagsmedel förslagsvis	
Brandförsäkringsafgifter	500: —		44,000: —
Magasinshyror	2,075: —		
Hyra för tullhusbyggnaden	2,650: —		
Utskylder	197: —		
Hamnafgifter	800: —		
Reparationer	150: —		
Diverse utgifter	28: —		
Beräknad behållning den ³¹ / ₁₂ 1915			
	<u> </u>		
	Kronor	44,000: —	
			Kronor 44,000: —

Karlstad den 5 november 1914.

G. ENANDER.

**Uppgift å annuiteter och räntor, som under 1915 ingå till Drätsel-
verket från nedan nämnde delegationer:**

Gasverket annuitet å 1907 års lån	8,423: 19	
» » å 1913 » »	5,161: 10	13,584: 29
Elektricitetsverket annuitet å 1907 års lån	15,406: 28	
» » å 1913 » »	7,870: 72	23,277: —
Vattenverket annuitet å äldre förskott	3,070: 97	
» » å 1888 års lån	6,316: 25	
» » å 1907 » »	24,617: 45	
» » å 1913 » »	26,643: 11	60,647: 78
Hamnstyrelsen » » 1907 » »	37,496: 77	
» » » 1913 » »	13,690: 56	51,187: 33

Under Drätselkammarens vård stående fonder den 31 december 1914.

	Fondens be- lopp den 31/12 1914	Innestående hos Drätsel- kammaren	Utlånade eller på annat sätt placerade	
Flitpremiefonden	2,429 12	2,429 12		
C. A. Fahlgrens stipendiefond . . .	6,022 81		6,022 81	Oblig. och i Sparb. I Sparbank.
Amicitiafonden	1,321 06		1,321 06	
Mellqvistska fonden för studier . . .	10,466 68	10,466 68		
» » » slöjd	11,537 49	11,537 49		
Setterbergska fonden	10,000 —	10,000 —		
C. A. Fahlgrens donationsfond . . .	27,605 83	27,605 83		
Hj. Lagerlöfs donationsfond	107,145 09	31,983 54	75,161 55	
Eneströmska fonden	179,888 23	179,888 23		
C. F. Göthbergs skolpremiefond . .	30,000 —		30,000 —	Obligation.
Clarholmska fonden	10,000 —	10,000 —		
Rudolph Palmgrens fond	20,933 33	20,933 33		
Mæchels gåfva	2,000 —	2,000 —		
Bergerska fonden	3,140 —	3,140 —		
Wenströmska fonden	18,550 —	18,550 —		
Hamnens och kanalens rep-fond » förskottsmedel	72,509 46 23,229 44		72,509 46 23,229 44	
Donationsjordsfonden	8,889 46	8,889 46		
Brandkårens kassa	2,035 52	2,035 52		
Pastorsboställets tiondelada	314 —	314 —		
Konstutställningsfonden	1,503 60	1,503 60		
Fonden för Östra bron	2,866 10	2,866 10		
Lagerlöfska fonden f. sjuksköt.-hjälp	4,140 —	4,140 —		
Kr.	556,527 22	348,282 90	208,244 32	
Karlstads Telefonförening	205 38	205 38		
Byggnadsnämndens anslag	1,503 60	1,503 60		
Till jordförvärf afsatta medel	5,210 97	5,210 97		
Nykterhetens befrämjande	5,425 65	5,425 65		
Summa Kronor	568,872 82	360,628 50	208,244 32	

Karlstads Stadskamrerarekontor den 5 november 1914.

G. ENANDER.

Uppgift för år 1915 å mantalspenningar och grundskatt.

a) Afgift för mantalsskrifna personer, hvilka innevarande år debiterats med.....	19,642: 25
b) Grundskatt af bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag af lasaretsfastigheten, med ett taxeringsvärde af Kr. 2,854,200: — å 2 Kr. per 1,000 Kr:s taxeringsvärde ...	5,708: 40
c) Grundskatt af bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde af Kr. 988,100: — å 4: 50 Kr. per 1,000 kr:s taxeringsvärde.....	4,446: 45
d) Grundskatt för annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde af Kr. 34,752,300: — å 2: 25 Kr. pr 1,000 kr:s taxeringsvärde.....	78,192: 67
	Kronor 107,989: 77

Karlstads Stadskamrerarekontor den 5 november 1914.

G. ENANDER.

Sammandrag af Taxeringslængderne i Karlstads stad för år 1914.

*Af taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom,
för hvilken bevillning erlägges:*

Jordbruksfastighet	988,100: —	
Annan fastighet	<u>34,760,300: —</u>	35,748,400: —

*för hvilken bevillning icke erlägges:
såsom tillhörig staten:*

Jordbruksfastighet	307,000: —	
Annan fastighet	2,511,500: —	
såsom tillhörig menigheter, kommuner m. fl.	<u>3,703,000: —</u>	6,521,500: —

Summa värde å all fast egendom Kr. 42,069,900: —

Af taxeringsnämnden taxerad inkomst:

Af kapital	302,705: —	
Af arbetsanställning, tjänst eller pension	6,063,037: —	
Af rörelse, yrke eller eljest	<u>3,810,756: —</u>	10,176,498: —
Medgifvet afdrag enligt 12 §		<u>1,743,250: —</u>

Beskattningsbar inkomst S:ma Kr. 8,433,248: —

Uträknad bevillning:

För jordbruksfastighet	59: 23	
» annan fastighet	1,736: 39	
» inkomst af kapital och arbete	<u>8,420: 41</u>	

Summa Kronor 10,216: 03

Enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt:

Af taxeringsnämnden taxerat belopp	11,451,100: —	
Uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt		283,716: 45

*Enligt lagen om allmän pensionsförsäkring af taxeringsnämnden
påförd pensionsafgift .....*

23,825: —

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan Karlstads pastorats kyrkostämma för kyrkorådets behov beslutat en ut-
ting av 29,807 kr. varav 26,536 kr. falla på stadsförsamlingen och 821 kr. på
sförsamlingen, samt Karlstads stadsförsamlings kyrkostämma beslutat en uttaxering
10,613 kr. — allt enligt hogsående protokolltranssumt — anhålles, att Drätselkam-
ren behagade jämnlikt gällande grunder utdebetera 37,149 kr. samt i sin tid över-
ma medlen till kyrkorådens kassaförvaltare.

Karlstad den 12 Nov. 1914.

G. JAKOBSSON,
p. l.

*Transsumt av protokoll vid Karlstads stads-
församlings 2:dra ordinarie kyrkostämma den 26
okt. 1914.*

§ 3.

Kyrkostämman beslöt antaga följande av kyrkorådet framlagda förslag till ut-
gifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter:

Summa Kr. 11,583:—

Inkomster:

Uttaxering av Karlstads stadsförsamling ..... 10,613:—

Summa Kr. 11,583:—

Rätteligen transsummerat intygar:

G. JAKOBSSON,
p. l.

*Transsumt av protokoll vid Karlstads pastorats
2:dra ordinarie kyrkostämma den 26 oktober 1914.*

§ 3.

Kyrkostämman beslöt antaga följande av kyrkorådet framlagda förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter:

Summa Kr. 29,807:—

Inkomster:

Uttaxering å båda församlingarna, varav faller på stadsförsamlingen	26,536:—
D:o på landsförsamlingen	821:—

	Summa Kr. 29,807:—

Rätteligen transsummerat betygar:

G. JAKOBSSON,

p. l.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.

§ 136.

Sedan magistraten uppgjort och till stadsfullmäktige överlämnat generalförslag till utgifter och inkomster för staden för nästa år, så hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, efter att hava tagit del av såväl generalförslaget som specialförslagen, att i ärendet anföra följande:

I samband med överlämnandet av sitt statförslag hade *drätselkammaren* föreslagit, att stadsfullmäktige måtte besluta, att kostnaden för brandsyn, som ombesörjdes av brandstyrelsen och över vilken kammaren icke hade någon som hälst kontroll, hädanefter skulle uppföras å brandstyrelsens stat; och hade utskottet mot nämnda förslag intet att erinra.

Beträffande *vattenlednings-, gas- och elektricitetsverkens* stater ville utskottet erinra, att det i var och en av dessa stater upplagna beloppet "Kamrerarens felräkningspenningar 100: — kronor, icke blivit av stadsfullmäktige beviljat, men då stadsfullmäktige i stället tills vidare ställt ett årligt anslag av 300 kronor till vederbörande styrelsers förfogande till bestridande av de ökade göromål, som åligga den hos styrelsen anställde kamreraren, att med 100: — kronor upptagas i var och en av nämnda stater, synes nu anmärkta förhållande icke påkalla särskild åtgärd.

I fråga om *brandstyrelsens* förslag till stat ville utskottet påpeka, att detsamma vore uppgjort under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall till av brandstyrelsen gjord framställning om ökning av brandmanskapets löneförmåner, vilken framställning emellertid ännu icke blivit prövad av fullmäktige.

Statförslaget för *elementarläroverket för flickor* upptager som hyra för skolhuset 12,500 kronor och stadens däremot svarande anslag till samma belopp. *Drätselkammaren* har emellertid upptagit motsvarande summor till 20,000 kronor, vilket förhållande av magistraten anmärkts till erforderlig ändring. Samma förslag har uppgjorts under förutsättning av fullmäktiges bifall till en av läroverkets styrelse gjord framställning om anslag å tillhoppa 800 kronor för undervisning i huslig ekonomi. Då emellertid fullmäktige, utöfver för hyran beräknat belopp av 20,000 kronor, för sådant ändamål icke anslagit mera än hälften av det begärda beloppet, eller 400 kronor, torde den i generalförslaget beräknade bristen i läroverkets stat böra minskas med sistnämnda belopp till 5,906 kronor 67 öre, därvid den i de beräknade utgifterna sålunda uppkomna behållningen lämpligen syntes böra överföras till stadsfullmäktiges förslagsanslag att användas till diverse oförutsedda ut-

gifter och behov, vilket förslagsanslag därigenom skulle komma att ökas från 17,033 kronor 32 öre till 17,433 kronor 32 öre.

I fråga om *saluhallsstyrelsens* statförslag har utskottet uppmärksammat, att nämnda styrelse icke debiterats ränta eller amortering å saluhallens anläggningskostnader eller eljest påförts någon hyra för saluhallen. Ett dylikt förfaringssätt syntes utskottet, särskilt i fråga om saluhallen, oriktigt, och ville utskottet därför föreslå, att i saluhallsstyrelsens stat hädanefter upptoges hyra för saluhallen, beräknad efter 5 % av anläggningskostnaden.

Beträffande tolagsersättningsmedlen, vilka av stadskamreraren beräknats till 36,200 kronor, hade magistraten föreslagit, att desamma, så långt de räckte, skulle, i likhet med vad nästföregående år ägt rum, användas till betalning å stadens fonderade skuld, varemot utskottet icke hade något att erinra.

Under åberopande av vad utskottet sålunda, i särskilda hänseenden anført, ville utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bestämma, att kostnaden för brandsyn hädanefter skall uppföras å brandstyrelsens stat;

dels med ändring av det i elementarläroverkets för flickor statförslag upptagna anslaget till undervisning i huslig ekonomi från 800 kronor till beslutade 400 kronor överföra den i de beräknade utgifterna sålunda uppkomna behållningen av 400 kronor till stadsfullmäktiges förslagsanslag för diverse oförutsedda utgifter och behov;

dels bestämma, att i saluhallsstyrelsens stat skall hädanefter upptagas hyra för saluhallen, beräknad efter 5 proc. å anläggningskostnaden för densamma;

dels och besluta, att tolagsersättningsmedlen skola, så långt de räckta, användas till betalning av stadens fonderade skuld.

Utskottet, som icke haft anledning till erinran mot vad magistraten föreslagit beträffande upptagande av tillfälliga lån samt uttaxering för nästkommande år liksom icke heller, med undanlag för vad ovan anförts, mot generalförslaget i övrigt, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1915 med de av utskottet här ovan föreslagna ändringar samt bestämma uttaxeringen i förhållande

till den bevillningstaxerade inkomsten, beräknad i enlighet med § 57 i kommunalförordningen för stad, till 6,60 procent av denna inkomst, därav 6,23 procent för kommunala behov och 0,37 procent för kyrkliga behov; samt

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad magistraten i samband med generalförslaget hemställt.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1914.

Den 30 December.

N:o 17.

115. Val af revisor och suppleant i Karlstads Spritförsäljningsbolag.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.*

§ 129.

Enär det av stadsfullmäktige den 17 innevarande december förrättade val av revisorer jämte suppleanter för dem för granskning av Karlstads spritbolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 icke blifvit företaget i enlighet med för dylikt val nu gällande bestämmelser, i det att två revisorer med två suppleanter utsells i stället för en revisor jämte suppleant, beslöt utskottet föreslå,

alt. stadsfullmäktige med upphävande av berörda val, måtte utse till revisor för granskning av nämnda bolags räkenskaper och förvaltning för år 1914 landsfiskalen J. Noréus och till suppleant för honom bankkassören K. J. Ågren.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

116. Åtskilliga fastighetsägares i Klaravik av hr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik.

Undertecknade fastighetsägare bosatta i Klaravik å stadens område, få härmed vördsamt anhålla det stadsfullmäktige täcktes bevilja det ljusledningen måtte få fortsätta från Rosenlund till Klaravik.

citetsverket för hvarje år förskottsvis inbetalar hälften af den årliga afgiften med Kronor 280: —.

Om belysningen i fråga kommer till utförande vore lämpligast att den upptogs i allmänna lyshållningsförslaget för nästa år.

Ur protokollet:
ERIK BJÖRKMAN.
T. f. sek.

Utdrag af protokoll fördt vid ordinarie kommunalstämma med Karlstads landsförsamling i gamla pastorsexpeditionen den 25 oktober 1914.

§ 10.

Staden Karlstads framställda begäran att, för anläggning af elektrisk vägbeslysning från järnvägsöfvergången vid Strand till samma öfvergång vid Karlstad—Vidö järnväg vid Karlsgrund, erhålla 280 kronors årligt bidrag från landsförsamlingen, beviljades af stämman.

Som ofvan
E. G. LIDBACK.

Justeradt:

K. F. SUNDELIUS. J. F. NILSSON.

Uppläst i Karlstads domkyrka den 1 nov. 1914.

BROR A. LARSON.

Rätt utdraget, betygar:

E. G. LIDBACK,
Komm.-st:s ordförande.

Förslag å elektrisk belysning

af Växnäsvägen från Västra järnvägsbron till Vidöbanans station.

Förslaget omfattar 14 st. lampor, däraf en lampa redan är monterad och be-

lyser vägkorsningen vid Växnäsbücken. Lamporna äro afsedda att brinna till kl. 12 på natten samt från kl. 5 på morgonen till dagsljusets inbrott.

Anläggningskostnad.

80 mtr jordkabel 1×2,5 kvmm.
 2 st. kabeloxar
 12 st. stolpar
 1,000 mtr blank tråd 6 kvmm.
 750 » järntråd 10 kvmm.
 30 st. isolatorer med krokar
 13 » skyddsjärn
 13 » lampor i vattentät armatur
 Diverse material
 Montage

Kronor 1,075: —.

Plan, utvisande lampornas placering, närslutes.

Karlstad den 5 okt. 1914.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
 i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 17.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över åtskilliga fastighetsägares i Klaravik av hr N. Fr. Lindh som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen som yttrat sig i ärendet, hade tillstyrkt anläggning av elektrisk belysning utefter landsvägen mellan järnvägsövergången vid Strand och Vidöbanans blivande övergång för en anläggningskostnad av 1,075 kronor, under förutsättning att Karlstads landsförsamling bidroge med och till elektricitetsverket för varje år förskottsvis inbetalade hälften av den årliga avgiften med 280 kronor.

Å kommunalstämma den 25 sistlidne oktober hade Karlstads landsförsamling beviljat det begärda anslaget av 280 kronor årligen.

Drätselkammaren tog nu ärendet i övervägande och beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att för ifrågavarande anläggning i enlighet med vattenlednings- och

belysningsstyrelsens förslag bevilja ett anslag av 1,075 kronor ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.

§ 130.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över åtskilliga fastighetsägares i Klaravik av Herr N Fr. Lindh som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning från Rosenlund till Klaravik, över vilken framställning vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren varit hörda och i avgivna infordrade utlåtanden tillstyrkt anläggning av elektrisk ljusledning utefter landsvägen mellan järnvägsövergången vid Strand och Vidöbanans blivande övergång för en anläggningskostnad, i enlighet med av belysningsingeniören gjord beräkning, av 1,075 kronor, under förutsättning att Karlstads landsförsamling bidrage med och till elektricitetsverket för varje år förskottsvis inbetalade hälften av den årliga avgiften med 280 kronor årligen.

Enligt till drätselkammaren ingivet och till stadsfullmäktige överlämnat utdrag av protokoll vid kommunalstämma med Karlstads landsförsamling den 25 oktober 1914 hade det ifrågasatta bidraget av 280 kronor från landsförsamlingen då blivit beviljat.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, med instämmande i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren anfört, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 1,075 kronor av tillgängliga medel för anläggning i enlighet med det av belysningsingeniören uppgjorda förslaget av elektrisk belysning utefter landsvägen mellan järnvägsövergången vid Strand och Vidöbanans blivande övergång ävensom bestrida belysningskostnaden därstädes under villkor, att Karlstads landsförsamling bidrager med och till elektricitetsverket förskottsvis inbetalar hälften av den årliga avgiften med 280 kronor årligen.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

117. Folkskolestyrelsens framställning om bemyndigande för drätselverket att förskottera viss del av det beräknade statsbidraget för skolorna för år 1914.

Utdrag av protokollet vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 13 oktober 1914.

§ 2.

Till ledning för uppgörande av staten för år 1915 förelåg följande av kassa-förvaltaren uppgjord beräkning över skolkassans antagliga ställning vid innevarande års slut.

Beräkning öfver Karlstads Folkskolestyrelsens inkomster och utgifter år 1914.

<i>Behållning från 1913.</i>		
Kassa.....		2,950: 46
<i>Inkomster.</i>		
Uttaxering	130,275: 64	
Statsbidrag influtit	36,496: 61	
beräknas inflyta ..	<u>5,267: 50</u>	41,764: 11
Hyra för gymnastiklokalen	<u>310: 30</u>	172,350: 05
		Kronor 175,309: 51
<i>Utgifter.</i>		
Aföningar	127,286: 16	
Hyra, expeditionslokal (4:de kvart. 1913)	625: —	
Byggnaders och skolplaners underhåll	3,620: 43	
Inventarier.....	1,000: —	
Undervisningsmateriel	2,000: —	
Pensionsavgifter	4,173: 75	
Pensioner.....	1,375: —	
Vaktmästare, renhållning	7,300: —	
Vatten	320: —	
Bränsle.....	7,900: —	
Skatter, brandpremier	1,400: —	
Lyse	1,800: —	
Slöjd.....	1,600: —	
Skolkök	2,300: —	
Läkarevård, medicin	1,100: —	
Bad	705: —	

Skolån	1,200: —	
Bibliotek	600: —	
Böcker till fattiga barn	1,926. —	
Kassaförvaltaren	800. —	
Skrifbiträde å expeditionen	600: —	
Renskrifning	250: —	
Kallelser och ärenden	150: —	
Tryck, annonser och skrivmateriel	1,100: —	
Porto och telefon	400: —	
Skolresor	200: —	
Diverse och oförutsedda utgifter	1,000: —	172,731: 34
Beräknad behållning till 1915		2,578: 17
		<hr/>
		Kronor 175,309: 51

Därest resterande statsbidrag, beräknat till Kr. 5,267:50, ej skulle inflyta under år 1914, torde bemyndigande för Drätselverket att förskottera detta belopp böra utverkas.

Karlstad den 13 oktober 1914.

J. MÆCHEL.

I enlighet med kassaförvaltarens förslag beslöt folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget, som eventuellt ej inflyter förrän i början av år 1915.

In fidem:

BROR A. LARSON.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 nov. 1914.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget till skolorna för år 1914, som eventuellt ej komme att inflyta förrän i början av år 1915; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokollet, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.*

§ 131.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av folkskolestyrelsen gjord framställning om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget till skolorna för år 1914, som eventuellt ej komme att inflyta förrän i början av år 1915, vilken del beräknats till 5,267 kronor 50 öre; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i häröver avgivet yttrande anfört, såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselverket att av tillgängliga medel förskottera den del av det beräknade statsbidraget till skolorna för år 1914, som eventuellt ej komme att inflyta förrän år 1915.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

118. Tuberkuloskommitténs framställning angående inköp av mark för uppförande av ett sommarsanatorium för tuberkelsjuka personer tillhörande Karlstads stad.

Till Stadsfullmäktige.

Af de framställningar och förslag, som den af Stadsfullmäktige tillsatta Tuberkuloskommittén haft i uppdrag att framlägga, återstår anordnandet af en sommarkoloni eller sommarsanatorium för tuberkelsjuka personer tillhörande Karlstads stad och har denna fråga enligt hvad som förut och senast vid innevarande års ingång meddelats Fullmäktige sedan länge varit föremål för kommitténs verksamhet, ehuru det visat sig vara förenat med ganska stora svårigheter att finna och förvärfva en plats, som för ändamålet ansetts vara lämplig. En sådan plats anse sig kommittéerade emellertid nu hafva funnit i den från hemmanet Västra Hofanda på Hammarön genom ägostyckning afsöndrade, å här bifogade af distriktslantmätaren Axel F. Berg upprättade karta med Cb utmärkta hemmanslotten Sjötorp och innehållande en areal af 2 hektar, 19 ar och 83 kvadratmeter. Med vederbörande ägare har uppgörelse träffats om eventuellt förvärfvande af detta område för en summa af ett tusen sjuhundra kronor. Ifrågavarande hemmanslott, som gränsar

till Vänern, utgöres enligt här bifogade ägostyckningsprotokoll såväl af odlad jord som af skogsmark. Då platsen som sagt synes kommittéerade lämplig och då genom anordnandet af ett sommarsanatorium det icke blott skulle beredas de tuberkelsjuka ökade möjligheter till en rationell vård utan ock därigenom vinnas en minskning i de utgifter staden måst ikläda sig för vård af tuberkelsjuka barn å andra inrättningar få kommittéerade härmed föreslå

att Stadsfullmäktige ville besluta att för sagda ändamål och för en summa af 1,700 kr. förvärfva ovannämnda hemmanslott.

TUBERKULOSKOMITTEN

Per Clarholm.

Arvid Th. Högström.

Albin Forssell.

Albert Aurell.

Emil Ankers.

Emellan Herr Doktor A. Högström i Karlstad och undertecknad är träffad följande öfverenskommelse: att jag försäljer egendomen Sjötorp i Västra Hoflanda, Hammarön, för ett öfverenskommet pris af Ett tusen sju hundra (1,700) kr. som skall betalas kontant den 1 januari 1915, med villkor att köparen äger rätt att afstå från köpet om afslag göres före den bestämda tiden.

Sälunda öfverenskommet som skedde.

Karlstad den 22 Okt. 1914.

FRITIOF SETTERSTRÖM.

Bevittnas af:

A. KJELLANDER.

E. SVENSSON.

Karlstad.

Karlstad.

Öfvanstående rätt till köp öfverlättes härmed till Karlstads stad, som härmed betygas.

Karlstad 5 Nov. 1914.

A. HÖGSTRÖM.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig öfver tuberkuloskommitténs framställning angående inköp av mark för uppförande av ett

sommarsanatorium; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att besluta att för anordnande av ett sommarsanatorium för tuberkelsjuka personer tillhörande Karlstads stad för 1,700 kronor inköpa den från hemmanet Västra Hoflanda i Hammarö socken avsöndrade, å en av distriktslantmätaren Axel F. Berg upprättad karta med Cb utmärkta hemmanslotten Sjötorp ävensom bestämma, att de för inköpet erforderliga medlen skola anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.*

§ 132.

I anledning av utav tuberkuloskommitten hos stadsfullmäktige i ärendet gjord framställning, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöt utskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig över framställningen, att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att såsom tomt för ett sommarsanatorium för tuberkelsjuka tillhörande Karlstads stad för ett belopp av 1,700 kronor inköpa Fritiof Setterström tillhöriga 10 öre 18 penningar skatt litt. Cb av hemmanet Västra Hoflanda i Hammarö socken ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

119. Drätselkammarens framställning om anslag till reparationer under nästkommande år å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 november 1914.*

§ 2.

Sedan tvänne av drätselkammarens ledamöter med biträde av stadsarkitekten

uppgjort förslag till de reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m., som under nästa år behövde komma till utförande, så blev nu detta förslag till kammaren överlämnat; och som kammaren vid granskning av förslaget ej fann anledning till anmärkning mot detsamma, så beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 16,588 kronor för reparationsarbeten å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämna, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång skall anskaffas medelst uttaxering.

Härvid ville drätselkammaren anmärka, att det nuvarande kallbadhuset vore så bristfälligt, att därest det under nästa sommar skulle kunna användas för sitt ändamål, ett belopp av 4,000 kronor vore erforderligt för dess iståndsättande. Då emellertid kammaren hade under utarbetande ett förslag till nytt kallbadhus, som under den närmaste framtiden komne att föreläggas stadsfullmäktige, ville kammaren hemställa, att, därest detta förslag bleve godkänt, den nu upptagna summan måtte få ingå i kostnaden för det nya badhuset.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till underhåll af stadens under drätselkammarens vård stående byggnader m. m. under år 1915.

Rådhuset.

Diverse underhåll	500:—	
Linoleummattor i 2:dra våningens korridorer	384:—	
D:o i Rådman Rohdius inre rum	135:—	
Reparation af Rådman Lidbergs rum	103:50	
D:o » » Lundblads rum	103:50	
Reparation af rådhusrättens sessionsrum.		
Skrapning, lagning och limfärgning af taket	102:—	
Bottenrifning af väggarna samt oljemålning	372:—	
Ommålning af panel och öfriga snickerier samt rengöring och skyddandet af golvet	150:—	
Linoleummattor i stora rådhusalen jämte afhyfling af golvet	913:—	
Inläggandet af de elektriska belysningsledningarna i väggputsen i korridorer, trapphus och ofvan upptagna rum	1,000:—	
Målningsarbeten i bekvämlighetsinrättningen	125:—	3,888:—
Komministergården.		
Diverse underhåll		300:—

Gamla flickskolan.			
Diverse underhåll		200:—	
Tullhuset.			
Diverse underhåll	300:—		
Nya bågar i 3 stycken fönster.....	<u>90:—</u>	390:—	
Nederlagsmagasinet.			
Diverse underhåll.....		100:—	
Expositionshuset.			
Diverse underhåll samt insättning af sönderslagna rutor jämte bräd- lämmar för en del större fönster		400:—	
Kallbadhuset.			
Upptagning och sänkning af bassänger, upptagning af län- sorna samt underhåll	450:—		
Ramarne omkring bassängerna äro uppruttna och behöfva ombyggas, hvarjämte pontonerna behöfva repareras	<u>4,000:—</u>	4,450:—	
Klapphuset på Sandgrund.			
Diverse underhåll	100:—		
Strykning af takplåten	<u>110:—</u>	210:—	
Gamla lasarettet.			
Underhåll af bostadsbyggnaden		200:—	
Våxnäs.			
Diverse underhåll af samtliga hus	300:—		
Reparation af balkongerna samt verandan på hufvudbygg- naden	200:—		
Reparation i 2:dra våningen af hufvudbyggnaden.....	300:—		
Omtäckning af yttertaket på flygeln till hufvudbyggnaden, förslagsvis.....	<u>300:—</u>	1,100:—	
Hamnmagasinen.			
Diverse underhåll.....		150:—	
Tallåsen.			
Diverse underhåll		300:—	
Marieberg.			
Diverse underhåll		200:—	
Fastigheter på Herrhagen.			
Diverse underhåll.....		400:—	
Annelund.			
Diverse underhåll		300:—	
Ny brygghusbyggnad uppföres af gammalt tegel, som erhålles vid rif- ning af en del äldre hus.....		300:—	
Östra Haga N:o 9.			
Diverse underhåll	200:—		
Lagning och utvändig målning af fönster ..	<u>100:—</u>	300:—	

Eriksdal.	
Diverse underhåll.....	150:—
Västra Kvarnberget 22 E.	
Diverse underhåll	200:—
Viken n:o 29.	
Diverse underhåll samt lagning af den yttre panelen	150:—
Klappbryggorna.	
Underhåll	100:—
Stängsel och staket, underhåll	200:—
Soffor och bänkar.	
Underhåll, lagning, målning, in- och uttagning.....	300:—
Lifräddningsredskapen.	
Underhåll	100:—
Renhållning	
af gårdsbrunnar, urinoirer, kalkning af afträden m. m.	600:—
Körning	
af slask och sopor m. m. från stadens egendomar	1,600:—
	<u>S:a Kronor 16,588:—</u>

Karlstad i stadsarkitektkontoret den 29 oktober 1914.

CARL CRISPIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.*

§ 133.

Till reparationsarbeten å stadens under drättselkammarens vård stående byggnader i enlighet med däröver av stadsarkitekten upprättat förslag hade kammaren hos stadsfullmäktige hemställt om ett anslag av 16,588 kronor, därvid kammaren anhållit, att, därest ett förslag till nytt kallbadhus, som för närvarande vore under ularbetande, under den närmaste tiden komme att av stadsfullmäktige godkännas, ett i anslaget ingående belopp av 4,000 kronor för nuvarande kallbadhusets iståndsättande måtte få ingå i kostnaden för det nya badhuset; och hade nu beredningsutskottet uppå remiss från fullmäktige att i detta ärende avgiva yttrande.

Utskottet, som icke hade något att emot förslaget erinra, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte för verkställande av reparationsarbeten å stadens under drättselkammarens vård stående byggnader bevilja ett

anslag för år 1915 av 16,588 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utlaxering;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att, därest nytt kallbadhus för staden blir under den närmaste framtiden beslutat till utförande, i kostnaden för detsamma skall ingå det i ovanangivna anslag ingående belopp av 4,000 kronor för det nuvarande kallbadhusets iståndsättande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

120. Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelning av räntan för år 1914 av Bergerska fonden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 1 December 1914.

§ 95.

Föredrogs och godkändes upprättadt förslag till utdelning af räntan för år 1914 af Bergerska fonden;

och skulle förslaget till stadsfullmäktige öfverlämnas med förordande af bifall till detsamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Förslag till utdelning af räntan för år 1914 å Bergerska fonden.

Skomaren J. A. Björk, Herrhagen 133.

Skomakaren K. J. Fröding, Herrhagen 217.

Enkan Mathilda Branzell, Rosenbad.

Enkefru Karolina Svensson, Herrhagen 226.

Enkan Anna Friman, Haga 12.

Enkan Anna Sundström, Sjötullen.

Karlstad den 1 Dec. 1914.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:
JOS. LÖFBERG.

*Utdrag af protokoll, hållet hos stadsfullmäktigen
i Karlstad. Beredningsutskottet den 23 dec. 1914.*

§ 134.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgöra yttrande öfver fattigvårdsstyrelsens förslag till fördelning av räntan för år 1914 å Bergeriska fonden, därvid utskottet, som inhämtat att den för utdelning tillgängliga räntan å fonden för innevarande år uppginge till 140 kronor, beslöt beställa, att berörda sanna måtte, med lika stort belopp till dem var, fördelas mellan de i fattigvårdsstyrelsens förslag upplagna personer.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

121. Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspenningars erläggande nästa år.

Vid granskning af förteckningen å de personer, som af kommunalombudet Herr Thure Fridén blifvit föreslagna att för år 1915 befrias från utgörandet af mantalspenningar föreslås följande ändringar.

Sågarbetare Emil Ferdinand Svensson med hustru, Viken 69 A torde ej längre behöfva förmånen af befrielse från mantalspenningars utgörande, då han numera ej är sjuklig och en del af barnen äro vuxna och arbeta.

Följande personer föreslås däremot att under 1915 befrias från utgörande af mantalspenningar:

Staden 12, Änk. Lovisa Schagerström	född 1862	fattig sjuklig.
Staden 156, Og. Johanna Johansson Delin	» 1854	» »
V. Haga 7, Änk. Karolina Salomonsson	» 1863	» »
V. Haga 7, Änk. Sofia Karlsson	» 1875	» »
Östra Haga 11, Fröken Lovisa Warolin	» 1843	» »
Herrhagen 217, Grofarb. Nils Nilsson	» 1845	» »
Hustrun Johanna	» 1850	» »
Herrhagen 226, Änk. Ida Bäcksten	» 1862	» »
Herrhagen 249, Og. Maria Karlsson	» 1861	» »
Herrhagen 296, Glasmål. Hillaria Sivertsen	» 1876	» sjuklig.
Herrhagen 418, f. Glasblås. Karl Fredr. Böös	» 1845	» »
Hustrun Hilma	» 1865	» »
Herrhagsbarr. Förlofvade Maria Elfrida Palm	» 1883	» »

Klarastrand 3 a, Plåtslag. Vilhelm Pettersson	»	1858	fattig sjuklig.
Hustrun Maria Axelina	»	1865	»
Vänersholm, Änk. Hedvig Andersson	»	1869	»
Oskarsdal, Tapetser. Aug. Andersson Bofäldt	»	1879	»
Hustrun Anna	»	1871	»
Klara 1, f. d. Mål. Johan Emil Bergqvist	»	1863	»
Hustrun Karolina	»	1857	»
Våxnäs Brygg., Änk. Maja Lisa Holm (blind) ..	»	1830	»
Älfliden: Og. Kristina Forslund	»	1864	»
Viken 56, Tråkårb. Anna Persson	»	1870	»
Viken 56, Änk. Britta Kristina Persson ..	»	1842	»

Karlstad den 21 Dec. 1914.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:

JOS. LÖFBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 23 dec. 1914.*

§ 135.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat det av fullmäktiges ombud vid innevarande års mantalsskrivning uppgjorda förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande nästa år; och hade styrelsen därvid förordat förslagets godkännande med vissa av styrelsen föreslagna ändringar och tillägg.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt översända förslaget till magistraten för dess vidare åtgärd.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Tablå öfver Karlstads stads ekonomiska ställning den 31 december 1913.

T i l l i g å n g a r .					S k u l d e r .																
Fastigheter.	Inventarier och materialier.	Värdehandlingar och fordringar.	Kassa-behållning och i bank innesittande.	Summa Kronor.		Fonderade.	Tillfälliga.	Fonder under stadens fulla förvaltning men ej disposition.	Reserverade, för särskilda ändamål disponerade medel.	Summa Kronor.											
2,326,209	90	95,049	79	1,446,776	75	996,100	74	4,864,137	18	Driftsverket	4,089,164	45	1,501	61	434,631	96	122,034	49	4,646,332	51	
414,908	59	83,190	62	31,019	70	191	66	529,309	97	Gasverket	239,632	32	409	90					234,242	23	
567,281	93	92,032	89	57,777	67	578	52	717,670	99	Elektricitetsverket . .	400,782	86	39,425	51					440,188	37	
1,467,229	17	13,786	52	7,624	72	122	42	1,488,762	83	Vattenverket	956,846	24	237,535	93					1,194,382	17	
1,103,599	56	66,036	69	73,559	48	47	21	1,243,242	84	Hamustyrelsen	856,350	83	97,721	65					954,072	48	
431,055	60	23,620	65	157,313	88	933	69	612,963	32	Fattigvårdsstyrelsen . .			1,628	77	176,298	94			177,927	71	
54,653	41	4,810	25	907	37			60,371	63	Trädgårdsstyrelsen . .			30,000						30,000		
		14,630	54			391	02	15,021	56	Hälsövärdensnämnden .											
		33,997	87			1,775	10	35,772	87	Brändstyrelsen											
480,000		59,784	14	175	12	2,959	46	542,918	72	Folkskolestyrelsen . . .			300	12					300	12	
6,844,978	16	486,939	96	1,775,154	17	1,003,099	22	10,110,171	51	Summa	6,535,956	71	408,528	49	610,930	90	122,034	49	7,677,445	59	
																			2,432,725	92	
																			Tillgångar öfver skulder		
																				10,110,171	51

Karlstad i stadskamrerarekontoret den 1 april 1914.

G. ENANDER.